

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

FLA. IOSEPHI OPERA OMNIA, QVIBVS CONTINENTVR.

De Antiquitatibus Iudaicis, Libri XX.

Vita Iosephi per ipsum conscripta.

De Bello Iudaico, Libri Septem.

De Iudæorum Antiquitate, contra Apionem, Libri II.

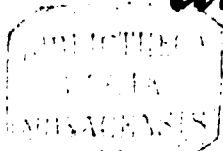
De Rationis imperio, siue de Machabæis, Liber vnus.

Antehac in Latinum sermonem translata, nunc verò ad Græcorum Exemplarium
fidem recognita, emendataque, & accuratè edita.

Addita Chronologia non minus luculenta, quàm necessaria, tam ex veterum,
quàm recentiorum Scriptorum Commentarijs,

Abbatiae concinnata. Oberaltwiche.

Cum Indice Rerum memorabilium locupletissimo.

COLONIÆ AGRIPPINÆ,
Apud Ioannem Gymnicum, sub Monocerote.

Anno. M. D. XCIII.

11-11-11
11-11-11

11-11-11

11-11-11

11-11-11
11-11-11
11-11-11

AD
LECTOREM AMICVM
TYPOGRAPHVS.

V M omnis institutio, vel singulorum hominū ad beatam vitam cōtendentium, vel cōtuum formam in commune viuendi quērentiū, præceptis constet, exemplisq; amice Lector, cōsentire video in hoc sapientes, neutrum aliunde melius peti quā ē sacris literis: quas tanto tutius sequimur, quanto certiora sunt diuina oracula humanis opinionibus: quæ dispendiosis suis ambagibus nihil aliud ostendūt, quā frustra id conatos summos quidem viros, sed humana sapientia præditos, quod non nisi à diuinis & numinis fauore adiutis præstatur: sine quo nec via salutis iniri, nec ineundæ eius modus aliis monstrari potest. Et quamuis vtrāq; iam dicta ratio sit absolutio, si coniungantur: sicut ex ipsis liquet sacris literis, vbi tam legis primū bene conditis hominum pectoribus à rerum opifice insertæ, mox exolescente paulatim eius memoria per eundem præconio Moſis in communem vitam reuocatæ, summaria capita, quā hominum Deo carorum, vel priuatorum vel ducum atq; regum, gesta produntur: habent tamen hæ separatam etiam tractationem. Nam ante exortam Seruatoris legem homines quidam ingeniosi qui se philosophos nominauerunt, veritatem cū per tenebras palpare aggressi, præcepta vitæ formandæ conati sunt tradere vnā cum dogmatibus ad felicitatem sectandam pertinentibus: alij res regum ac populorum mandauerunt literis, vnde magnam colligere liceat exemplorum copiam. Illorum lectio habita est præ ceteris utilis, & re uera fuisset, si veritatē captatam potuissent assequi: nos in hoc feliciores, quibus sacræ literæ affatim repræsentāt quod illis obtingere non potuit, lectio non modo utilis, sed & necessaria. Proxima utilitas est in historijs, peculiari quadam voluptate ad sui cognitionem inuitantibus, vt ab his legēdis pauci modo sint literati abstineant, cū illa magis seria quibusdam aut non vacet euoluere aut non libeat. Sed delectu opus est in tanta historicorum varietate, si nolis operam & bonas horas perdere. sunt enim qui nihil aliud quā ludunt, & aures animosq; otiosos demulcent in hoc tantum factis narratiunculis, quales sunt Heliodorus, Philostratus, & his antiquiores, sed nihilo grauiore Herodot⁹ & Ctesias ob nimiam mendaciorum licētiam dudum oblitteratus, in quibus vix quicquā

AD LECTOREM.

probes præter facundiam. Doctiores sunt alij, ut imbuti philosophia, sed magno discrimine. nam qui Epicureorum, aut Peripateticorum non multo saniorum, duntaxat quod ad pietatis dogmata attinet sectam secuti sunt, pro suis affectibus multa producit tam inutilia, ut ne vox quidem careant: quid enim bonæ rei potest expectari: tollentibus immortalitatem animorum, & diuinam prouidentiam? & hi ferè proponunt sibi celebranda quædam vasta verius quam magna ingenia, Xerxes, Alexandros, Cæsares. Plus bonæ frugis hausit licet ex accedentibus propius ad Academicos Stoicosve, qui res laudatorum principum aut populi Romani, præsertim illius principis, transmiserunt ad posterum. huius generis sunt, Plutarchus, Dionysius, Xenophon, Polybius, & Latini aliquot qui sibi gravitatem seu peculiarem vindicant. Sed longè utilissima, nec iniucunda est sacra historia, olim propter excellentiam & claritatem, sed maxime propter certissimam sincerissimamque veritatem, etiam profanis expertis regibus, patrum priscorum mores, vitas, resque tam domi quam foris gestas continens: quique eius compendium scripsit, & ubi illa desit reliquam usque ad suam ætatem attexuit, Iosephus vir patriarum literarum cognitione nemini suæ gentis secundus, externæ verò literaturæ studiis vel cum Philone conferendus, facundia polleus quæ plus virium, quam fucorum habeat, nec minus philosophum quam historicum: deesse autem non est opus prædicare prolixius, quando ipse satis ostendit qualis fuerit, modestissime vitam suam scribens, quæ nunc primum in præsentis operum eius editione legi potest a Latinis hominibus. Huius scriptoris monumenta cum circūferretur, & passim ab omnibus suo merito tereretur, Rufino ut titulus pollicetur interprete, olim Græcæ linguæ cuidam peritissimo ac Historiarum studiosissimo, nunquam persuaderi potuit antiquitates Iudaicas ab eo viro versas, vel quod non referrent peritum utriusque linguæ hominem qualis Rufinus fuit habitus. suo seculo: vel quod stilo belli Iudaici essent dissimiles. Id Antiquitatum opus dudum ante ex officina meorum piæ memoriæ parentum prodierat, confectum ex duobus exemplaribus mutilis, è diuersissimis petitis orbis tractatibus: bono tamen casu euenerat, ut utrunque egregie suppleret lacunas alterius: deinde verò multis requirerentibus Latinam versionem nouam, patris mei felici recordationis necnon aliorum amicorum hortatu, suscepta prouincia tyrocinium vertendi in eo scriptore posuit, supra dictus vir illè industrius, qui cum deprehendisset intervertendum & multa in latinis deprauata, & quibusdā locis deesse verba non paucos, ea summa diligentia castigauit atque suppleuit. XVI

AD LECTOREM.

XVI. Antiquitatum libro; cap. iuxta vulgatas editiones septimo, iuxta Græcorum distinctionem quam ille sequutus est XI, desiderabatur integra pagina, & in calce eiusdem libri non multo minus: id cuius culpa acciderit incertum est, sic & in alijs paginis. Itaq; omnia ad exemplum Græci codicis accuratè distincta meliori fide ab eo reddita, stilo pleniore, nec rudiores tamen certè, iam ante habuisti, lector, nunc verò exemplis prius excussis feliciter expeditis ut & hæc nouam editionem tibi etiã gratiorem redderemus, compendij ergo, summa cū diligentia CHRONOLOGIAM, ad caput vniuscuiusq; folij adiecimus, cum ex veterum, tum recentiorum scriptorum eōmentarijs, necnon scholia necessaria in communem rei literariæ utilitatem recens concinnata. Cumq; præterea hæc Iosephi Antiquitatū Latina conuersio, iuxta q̃ Græcum exēplar esset dissecta, antiquæ translationi capitum distinctione non consonaret, visum nobis est, vetustam diuisionem in studiosorum gratiam margini annotare, quo loci inde à scriptoribus ante hanc nostram editionem citati, facilius inueniri possint: quod quidem more nostro fecimus, quo quicquid literis deditorum vsui iudicamus conducibile, usque in medium proferre studemus.

Vale bene, & industriam no-

stram fauore mutuo

amplectere,

TESTE

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

A
FLAVII IOSEPHI DE BELLO IV

DAICO LIBRI VII, INTERPRETE RVFINO

AQVILEIENSI, AD GRAECVM COLLATI ET EMEN-

dati per Sigismundum Gelenium.

P R O L O G V S.

VONIAM bellum, quod cum populo Romano gessere Iudæi, omnium maximum quæ nostra ætas vidit, quæque auditu percepimus, ciuitates cum ciuitatibus gentisue commisisse cum gentibus quidam; non quod rebus interfuerint, sed vana & incongrua narrantium sermones auribus colligentes, oratorum more perferibunt: qui verò præstò fuerunt, aut Romanorum obsequio, aut odio Iudæorum contra fidem rerum falsa confirmant: scriptis autem eorum partim accusatio; partim laudatio continetur: nusquam verò exacta fides reperitur hi-

Bellum Iudaicum omnium maximum.

storiar: idcirco statui, quæ retrò barbaris antea misì, patria lingua digesta, Græcè nunc his qui Romana Imperio reguntur exponere, ego Iosephus Marathiæ filius, Hebræus genere, sacerdos ex Hierosolymis: qui & initio cū Romanis confligi, posteaq; gestis, quia necessitas egit, interfui. Nam cū hoc, vt dixi, bellum grauissimum exortū est, Romanorum quidem populum domesticus motus habebat: Iudæorum autem qui ætate validi, & ingenio turbulentis erāt, manu simul ac pecunia vigētes adeò temporibus insolenter abusi sunt, ut pro tumultus magnitudine, hos possidendarum spes, illos amittendarum partium Orientis metus inuaderet. Quoniam Iudæi cunctos etiam qui trans Euphratem essent, gentiles suos, secum rebellaturos esse crediderant. Romanos autem & finitimi Galli irritabant: nec Germani quiescebant: dissensionumq; plena erāt omnia post Neronem: & multi quidem temporum occasione Imperium affectabant: lucri autem cupidine exercitus rerum nouandarum cupidi erant. Itaque indignum esse duxi, errantem, in tantis rebus dissimulari ueritatem: &

Iosephus bellum Iudaicum cur Græcè descripsit: cui ipse interfuit.

Origo belli Iudaici.

A. M. 4037.

Ante Chr.

nat. 67.

Post Neronem dissensionæ.

Parthos quidem, ac Babylonios, Arabumque remotissimos & ultra Euphratem gentis nostræ incolas, itemque Adiabenos, mea diligentia uerè cognoscere, unde cœpisset bellum, quantisque cladibus constitisset, quoue modo desisset: Græcos uerò & Romanorum aliquos qui militiam secuti non essent, figmentis siue adulationibus captos, ista nescire. At qui historias audent eas inscribere, qui præter hoc (vt mihi quidem videtur) quod nihil fani referunt, etiam de proposito decidunt. Nam dum Romanos uolunt magnos ostendere, Iudæorum res extenuant, & in humilitatē deiiciunt. Non autē intelligo, quo nam pacto magni esse videantur, qui parua superauerunt. Et neque longi temporis eos pudet, quo bellum tractum est: neque multitudinis Romanorum, quam in ea militia labor exercuit: neque dum magnitudinis: quorum profectò gloria minuitur, si cū multum pro Hierosolymis

Historicorum negligentia taxatur.

E defudauerint, rebus per eos prosperè gestis aliquid derogetur. Nec tamen ego contentione Romanas res extollentium, gentiles meos amplificare decreui: sed facta quidem utrorumque, sine ullo mendacio, prosequar: dicta uerò de factis reponam, dolori atq; affectioni meæ in descendis patriæ cladibus indulgens. Nam quod domesticis dissensionibus est euerfa, & in templum sacrosanctum inuitas Romanorum manus atq; ignem Iudæorum tyranni traxere, testis est qui eam vastauit, ipse Cæsar Titus: per omne bellum miseratus quidē populū, quod à seditiosis custodiretur: saepe autem consultò differri passus ciuitatis excidiū, pro tracto obsidionis spacio, dūmodo belli pœniteret authores. Quod si quis me aduersus tyrannos eorumque latrocinium accusatoriè loqui putet, vel patriæ miserijs ingementem calūniari præter legem historiæ, dolori ueniam tribuat. Ex omnibus enim, quæ Romano Imperio parent, solam nostram ciuitatem contigit ad summū felicitatis fastigium euadere, eandemque in extremum miseriæ deiici. Denique omnium post cōdita secula res aduersas, si cū Iudæorum calamitatibus conferantur, superatum iri non ambigo. Et horum author nullus externus est: unde nec fieri potest, vt à quæstibus temperetur. Si quis autem durior misericordia sit iudex, res quidem tribuat historiæ, lamenta uerò scriptori: quanquam meritò Græcorum disertos increpauerim, qui tantis rebus suā memoriā gestis, quarū comparatione præ-

Gloria rerū gestarum unde petenda.

Dissensionibus euerfa Hierosolyma.

Titus Cæsaris erga populum misericordia.

Iudæorum calamitates cum aliorum collatæ, quantæ.

Historiographi Græci bellum Iudaicum non attingere.

terita

terita olim bella exigua redduntur, iudices residet aliorum facundia detrahentes: quorum
 & si doctrinam superant, proposito vincuntur. Ipsi verò Assyriorum & Medorum gesta per-
 scribunt, veluti minus rectè à scriptoribus antiquis fuerint exposita: cum in scribendo tan-
 tum eorum viribus cedant, quantum sententia. Erat enim unicuique studium, quæ vidisset
 facta, conscribere: quoniam & interfuisset rebus gestis, & efficaciter quod promittebat, im-
 pleret: mentiri quæ apud scientes, inhonestum esse videretur. Enim verò noua quidem neq;
 antè cognita memoriæ tradere, sui quæ temporis res commendare posteris, laude ac testimo-
 nio dignum est. Industrius autem habetur, non qui alienam dispositionem atque ordinem
 transfert, sed qui noua dicendo etiam corpus proprium conficit historiæ. Sed ego quidem
 sumptu ac labore maximo, qui cum sim alienigena, Græcis simul & Romanis gestarum re-
 rum memoriæ repono. Ipsi autem indigenis, ad quæstum quidem ac lites ora patent, lin-
 guæ quæ solutæ sunt, ad historiæ verò, in qua verum dicendum est, summa quæ ope nego-
 tia colligenda sunt, obmutescunt: concessa infirmioribus neque scientibus licentia scriben-
 di res à principibus gestas. Honoratur itaque apud nos historiæ veritas, quæ à Græcis negligi-
 tur. Ab origine quidem Iudæos repetere, qui fuerint, quodque pacto ab Aegyptijs discesserint,
 quasque regiones errando peragrauerint, & quas, vel quoties incoluerint, & quemadmodum
 inde migrauerint, neque huius esse temporis, & præterea superuacaneum existimauit: quo-
 niam multi ante me Iudæorū de maioribus huius gentis verissima composuerunt: & non-
 nulli Græcorum, quæ illi scripserant, patria voce prosecuti, non multum à veritate deuiarunt:
 ex eo autem historiæ principium sumam, quo scriptores eorū & prophetæ nostri desierunt.
 Et bellum quidem meis temporibus gestum, latius, quaque potuerō diligentia, referā: quæ
 verò ætate mea sunt antiquiora, summatim breuiter quæ percurram: Quomodo Antiochus,
 cognomento Epiphanes, deuicta penitus Hierosolyma, cum triennium sex quæque menses eam
 tenuisset, ab Asamonæ filijs expulsus est. Deinde, quod eorum posterī de regno dissentien-
 tes, ad res suas occupandas populum Romanum Pompeium quæ traxerunt: quomodo quæ
 Herodes Antipatri filius eorum potentia finem fecerit, auxilio Sosij. Tum, quomodo Hero-
 de mortuo, plebis in eos orta seditio est, Augusto quidem imperante Romanis, Quintilio
 autem Varo prouinciam obtinente. Quod quæ bellum anno duodecimo imperij Neronis
 eruperit: quam quæ multa per Cælestium acciderint: quanta quæ ad primos impetus armis Iu-
 dæi peruasierint: quo quæ modo accolæ permunierint: & quod Nero propter acceptas Cestij
 ductu clades summæ rei metuens, Vespasianum bello præposuerit: & quod is cum maximo
 filiorum Iudæam intrauerit, quantum quæ Romanorum exercitum ducens: quanta quæ ma-
 nus auxiliorum per omnem causâ fuerit Galilæam: & quod eius ciuitatum quasdam vi cepe-
 rit, alias deditione. Vbi etiam Romanorum in bello disciplinam curam quæ rerum, & vtrius-
 que Galilææ spatia, & naturam fines quæ Iudææ, nec non & peculiarem terræ qualitatem, la-
 cus quæ & fontes, captarum quæ ciuitatum mala, cum fide, sicut vidi aut pertuli, expediam.
 Nec etiā miseras meas celauerim, cum scientibus eas relaturus sim. Deinde, quod iam fessis
 rebus Iudæorū, Nero quidem mortem obierit: Vespasianus autem in Hierosolymam pro-
 perans, imperij causâ retractus sit: quæ quæ signa de hoc ei contigerint, Romæ quæ mutatio-
 nes: & quod inuitus à militibus Imperator declaratus sit: & quod eo disponendæ rei publicæ
 gratia in Aegyptum digressus, Iudæorum status seditionibus agitatus sit: quo quæ modo ty-
 rannis succubuerint, eorum quæ inter se discordias mouerint. Et quod ex Aegypto Titus re-
 uersus, bis Iudæorum fines ingressus sit: quo quæ modo exercitum, & quo in loco congrega-
 uerit: vel qualiter, & quoties ciuitatem affecerit ipso præsentē seditio. Aggressus quo quæ nu-
 merosos, & quantos crexerit aggeres: trium quæ murorum ambitum & magnitudinem, siue
 mensuram, & munitionem ciuitatis: & fani templi dispositionem: ad hæc aræ spacium, mē-
 suram quæ verissimè dicam: festorum quo quæ dierum mores aliquos, septem quæ lustratio-
 nes, & munia sacerdotum. Item quæ pontificis vestes, sancta quæ templi cuiusmodi fuerint,
 sine aliqua dissimulatione vel adiectione memorabo. Narrabo deinde tyrannorum in suos
 gentiles crudelitatem, Romanorum quæ in alienigenas humanitatem: quoties quæ Titus, ci-
 uitatem simul ac templum seruare cupiens, ad concordia fœdera dissidentes prouocauit.
 Disseram verò populi vulnera, & calamitates: quam quæ multa mala nunc bello, nunc sedi-
 tionibus, nunc fame perpassi, postea capti sint. Nec verò aut perfugarum clades, aut captiuo-
 rum supplicia prætermittam: vel quemadmodum templum inuito Cæsare conflagrauerit,
 quam quæ multæ opes sacra flamma raptæ sint: ac totius, quæ reliqua erat, ciuitatis excidiū:
 & quæ

Militariographi
qui opum.

Historia uerita-
tem à Græcis ne-
gigi.

Series belli Iu-
dæici.

Nero maculo-
sus.

Romanorum in
bello disciplina.

Neronis mortē
secuta.

Vespasianus Im-
perator declara-
tus.

Titus bis Iudæo-
rum possessiones
inuasit.

Festorum dierū
mores & lustra-
tiones.

Tyrannorum cru-
delitas, & Ro-
manorum huma-
nitas.

Populi calamita-
tes, & diuina &
fames.

Captiuorum cla-
des & supplicia.

A quæ præcesserant portenta, atque prodigia, uel tyrannorum captiuitatem, uel qui seruitio abducti sunt, multitudinem: aut cuiusque fortunæ sit distributus: & quod Romani quidem belli reliquias persecuti sunt; deuictorumq; munimina funditus eruerunt, Titus uerò peragrata regione cuncta restituit: eiusdemque reditum in Italiam, ac triumphum. Hæc omnia septem libris comprehensa, adnexus ne uituperationem à rerum scientibus, & qui bello interfuert, sustineam, studiosis ueritatis magis quam uoluptatis perscripsi. Narrandi autem initium faciam hoc ordine, quo capitula sunt digesta.

Titus diruta restituit.

Ordo historiae.

FLAVII IOSEPHI

DE BELLO IUDÆICO

LIBER PRIMVS.

De uastatione Hierosolyma ab Antiocho Epiphane. CAP. I.

A. M. 3804.
Ante Chr.

VM potentes Iudæorum inter se dissiderent eo tempore, quo de tota Syria cum Ptolomæo Sexto Antiochus, qui Epiphanes dictus est, ambigebat (erat autem illis contentio de potentia, quod honoratus quisque grauiter ferret similibus subiugari) Onias quidam è pontificibus postquam præualuit, Thobia, filios expulit ciuitate. Illi autem supplices ad Antiochum confugerunt, petentes ut ipsis ducibus in Iudæam irrumperet. Idq; regi persuasum est, iam pridem sic animato. Quare cum magnis militum copijs egressus, & ciuitatem fortiter expugnata capit, & maximam eorum multitudinem, quibus Ptolemæus

nat. 167.
Iudæorum dissidium.

Ant. lib. 12.
cap. 6.

Onias Thobia filios Hierosolymæ expellit.

Antiochus Hierosolyma uastat.

Onias fuga.
Ant. lib. 12.
cap. 6.

Antiochus mores Iudæicos abrogat.

Ant. lib. 12.
cap. 7.

Bacchidis crudelitas.

Ant. lib. 1.
cap. 7. 8.

Mathathias Bacchidem occidit, Antiochus ducibus Iudæa exat.

Antiochus moritur, succedens filius, pater cum Romanis amicitia, Antiochus Epiphane reprimit.

Ant. lib. 12.
cap. 14. 15.

Antiochi mors.

Antiochi filij in regnum succedunt.

D centia, ipse & templum spoliavit, & quotidianæ religionis assiduitatem per annos tres, sexq; menses inhibuit. Pontifex autem Onias effugit ad Ptolemæum: acceptoque ab eo in Heliopolitana præfectura solo, ibi oppidum condidit Hierosolymis simile, templumque ædificauit: de quibus iterum opportunè referemus. Veruntamen Antiocho neq; præter spem deuicta ciuitas, neque populatio, neque tantæ cædes satis fuere: sed intemperantia uitiorum, eorumque memoria, quæ in obsidione pertulerat, Iudæos cogere coepit: ut abrogato more patrio, nec infantes suos circumciderent, porcosque super aram immolarent. Quibus omnes quidem aduersabantur, optimus uerò quisq; propterea trucidabatur. Et Bacchides præsidij ab Antiocho præpositus, ad naturalem crudelitatem suam præceptis impijs obsecundans, omnimodam iniquitatem excessit: cum & singulatim viros honorabiles verberaret, & communiter quotidie speciem captæ urbis exhiberet: donec eos atrocitate incommodorum, qui ea patiebantur, ad uindictæ audaciam irritauit. Deniq; Mathathias Asamonæi filius, vnus ex sacerdotibus, ex vico cui nomen Modin est, cum manu domestica (nam quinque filios habebat) sicis armatus, Bacchidem occidit: & statim quidem præsidiorum multitudinè ueritus, in montes refugit. Multis uerò ex populo sibi sociatis, recepta fiducia descendit: commissoque prælio, superatos duces Antiochi ex Iudææ sinibus exegit. Secundis autem rebus potentiam nactus, suisque uolentibus, quod ab alienigenis eos liberasset, imperans, moritur relicto Iudææ principatu, qui filiorum suorum natu maximus erat. Ille autem (nec enim cessaturum existimabat Antiochum) & indigenarum conflauit exercitum, & cum Romanis primus amicitiam pepigit: Antiochumque Epiphanem iterum in fines suos ingredientem uehementissima percussus plaga repressit. Adhuc autem feruente uictoria, in præsidia ciuitatis impetum fecit: necdum enim cæsa fuerant: habitoque conflictu, milites de superiori ciuitate, quæ pars sacra dicitur, ad inferiorem compellit. Fano autem potitus, & locum purgauit omnem, muroque cinxit: & uasa noua diuinis rebus curandis fabricata, in templum intulit: ueluti prioribus profanatis: aramq; aliam ædificauit, & religionibus dedit initium. Sacro autem ritu uix ciuitati reddito, moritur Antiochus. Regni autem eius, & in Iudæos odij filius

Antiochus

A. M. 3810. Antiochus hæres existit. Quare coactis peditum millibus L, equitū autem propè v millibus
 Ante Chr. LXXX uerò elephantis, montana Iudææ per partes aggreditur. & Bethsuram quidem op-
 nat. 161. pidum capit. in loco uerò cui Bethzachariæ nomen est, quā transitus erat angustior, Iudas cū
 suis copijs occurrit, & prius quā congregarentur agmina, Eleazarus frater eius, prospecto
 preter alios excelsio elephantē, turriq; maxima & munimentis aureis ornato, illic Antiochū
 esse ratus à suis prociis excurrit: ruptaque hostili acie ad elephantum usq; peruenit. sed illū
 quidem quem regem esse opinabatur, contingere, quod multum superemineret, minimè
 potuit. beluam uerò in aluo percussam super se deiecit, & obtritus interijt: nulla alia re gesta
 nisi quod magnum opus aggressus, uitam gloriæ posthabuit. qui tamen regebat elephantū
 Eleazar mort. priuatus erat. & si casu in eo fuisset Antioch⁹, nihil plus Eleazaro præstitisset audacia, quā
 A. M. 3811. ut sola spe præclari facinoris mortem uideretur optasse. hoc autem fratri eius rotius prælij
 Ante Chr. præsagium fuit. nam fortiter quidem Iudæi diuq; decertarunt: sed à regijs secūda fortuna u-
 nat. 160. sis, numeroq; præstantibus superati sunt: multisq; interfectis Iudas cum cæteris in Goph-
 Antiochus Hie- niticam toparchiam refugit. Antiochus autē ad Hierosolymam pfectus, ibiq; dies paucos
 res lyma tendit commoratus, penuria utensilium abstinit: relicto quidem ibi præsidio, quantum satis esse ar-
 ibiq; præsidium bitrabatur: cætera uerò multitudine ad hyemandum deducta in Syriam. Discessu autē
 relinquit. regis Iudas non quiescebat, sed accessione multorum suæ gentis animatus, aggregatis etiam
 Ant. lib. 12. quos ex prælio receperat, apud uicum Adasæ cum Antiochi ducibus congregitur: factisq;
 cap. 18. fortibus in prælio cognitus, multis hostibus interfectis occubuit. & in diebus paucis frater
 Iudas occiditur. eius Iohannes occiditur, insidijs eorum captus qui cum Antiocho sentiebant.

A. M. 3819. De successionibus principum à Ionatha usque ad Aristobulum.

Ante Chr. nat. 158.

CAP. II.

Ut autem successisset ei frater Ionathas, & in alijs quæ ad indigenas pertinerent,
 Ant. lib. 13. cautius se ageret, suamq; potentiam Romanorū amicitia corroboraret, Antiochū
 quidem filio reconciliatur: non tamen horum ei quicquam profuit ad depelleti-
 dum periculum. Namq; Tryphon tyrannus, Antiochi quidem filij tutor, sed insi-
 dijs eum captans, & præter hoc amicis nudare cupiens, Ionathan cū ad Antiochum pau-
 cis comitatus Ptolemaida venisset, dolo comprehendit: eoque victo contra Iudæā mouit
 exercitum. vnde repulsus à Simone Ionathæ fratre, quodque ab eo superatus esset, iratus eū
 Ionathæ occisus. dema Ionathan interfecit. Simon autem fortiter regendis rebus intentus, Zara quidem &
 Ant. lib. 13. Ioppen, & Iamnam capit. Evertit autem & Accaron subactis præsijs: aduersusq; Trypho-
 cap. 9. nem Antiocho auxilium præbuit, qui Doram ante expeditionem quam in Medos fecit, ob-
 Simonis res scribebat. Sed regis audiatem satiare non potuit, quamuis heci Tryphonis suam quoq; ope-
 18. ram adhibuisset. Non multo enim post Antiochus Cendebeum ex ducibus suis ad vastan-
 dam Iudæam opprimendumque seruitio Simonem cum exercitu misit. Ille autem, quāquam
 senior erat, bellum tamē iuueniliter administrabat: & filios quidem suos cum validissimis
 præmisit, parte uerò multitudinis comitatus alio latere aggreditur: multisque per multa
 loca insidijs etiam in montana dispositis, in omnibus superat: clarissimaque potitus victo-
 ria, pōtifex declaratur: & ducētos septuaginta post annos Iudæos liberat à dominatione Ma-
 cedonum. sed & ipse perijt in conuiuio, captus insidijs Ptolemæi generi sui: qui eius coniu-
 ge, duobusque filijs in custodiam conclusis, certos misit, ut Iohannem tertium, cui etiā Hyr-
 canus nomen fuit, interficerēt. Cognito autem impetu qui parabatur, adolescens ad ciui-
 tatem properabat, multo populo fretus, & propter metioriam paternæ virtutis, & quod ini-
 quitas Ptolemæi cunctis esset inuisa. Voluit autem Ptolemæus etiam alia porta ingredi ciui-
 tatem, sed à populo reiectus est, qui maturius Hyrcanum susceperat. & is quidem statim re-
 celsit in quoddam ultra Hierichunta castellum, quod Dagon vocatur. Hyrcanis autem pa-
 ternum honorem pōtifcis affecutus, postquam deo sacrificia reddidit, uelociter Ptolemæū
 petit, & matri simul & fratribus adiumento futurus: castellumque aggressus, alijs quidem
 rebus superior erat, iusto autem dolori cedebat. Ptolemæus enim quoties premeretur, ma-
 gis trem eius fratresque in murum productos, palam ut possent conspici, verberabat: eosdemq;
 præcipitandos, nisi quamprimū recederet, minabatur. Vnde Hyrcanum quidem plus ti-
 moræ misericordia, quā iracundia commouebat. Mater uerò eius nihil plagis aut inten-
 tata nece perterrita, manus protendens, filium precabatur, ne uel suis fractus iniurijs, parceret
 impio: siquidem ipsa sibi mortem à Ptolemæo propositam immortalitate duceret me-
 liorem, dummodò ille pœnas eorum, quæ in domum suam contra fas admisset, expen-
 deret.

Aderet. Ioannes autem nunc obstinationem matris cogitans, ac preces eius audiens, ad irruendum impellebatur: modò verberari eam lacerarique conspiciens, effoeminabatur: totusque plenus doloris erat. Ob hæc autem diu tracta obsidione, feriatus annus aduenit: quem septimo quoque circuitu redeuntem, apud Iudæos cessare moris est, exemplo septimorum die- rum. Et in hoc Ptolemæus obsidionis requiem nactus, fratribus Ioannis vnâ cum matre occisus, ad Zenonem confugit, qui Corylas cognominatus est, Philadelphię tyrannum. Antiochus autem ob ea quæ per Simonem passus fuerat, iratus in Iudæam ducit exercitum: ibiq; assidens Hierosolymis, Hyrcanum obsidebat. Ille autem patefacto sepulchro Dauid, qui regum ditissimus fuerat, ablatisque inde pecuniæ plus quam tribus millibus talentorum, &

B. Antiocho persuasit, datis ei trecentis talentis ab obsidione discedere, primusque Iudæorum priuatis opibus alere peregrina coepit auxilia. Rursusque tamen quando Antiochus contra Medos bello suscepto tempus ei vindictæ præbuit, confestim aduersus ciuitates Syriæ perrexit, vacuas propugnatoribus esseratus: quod & verum fuit. Medabam quidem & Samæam cum proximis, necnon & Sichimam, & Garizim ipse cepit, & super his Chathæorum gentem, adiacentia sano loca incolentium, ad exemplum eius quod est Hierosolymis, ædificato. Cepit autem & Idumææ non paucas alias ciuitates, & præterea Doreon, & Marisa. In Samariam verò vsque progressus, vbi nunc est Sebaste ciuitas ab Herode rege condita, ex omni eam parte concludit: filiosque suos Aristobulum & Antigonum obsidioni præfecit. Quibus nihil remittentibus ad hoc famis penuria qui erant intra ciuitatem venerunt, vt etiam

C insuetam carnem cogerentur attingere. Igitur Antiochum adiutorem sibi aduocant, Spondium cognominatum. Qui cùm prompta eis voluntate paruisset, ab Aristobulo & Antigono superatur. & ille quidem ad Scythopolim vsque persequentibus cum, memoratis fratribus effugit: hi verò in Samariam reuersi, & multitudinem iterum intra murum concludunt, & expugnata ciuitate ipsam diruunt: & habitatores eius captos abducunt. Prosperè autem gestis ita cedentibus, alacritatem refrigescere non sinebant: sed cum exercitu Scythopolim vsq; progressi, & ipsam peruascerunt, & agros intra Carmelum omnes inter se partiti sunt.

Ioannes effoeminatus.

Ptolemæus ad Zenonem confugit.

Antiochus Sedes Hyrcanum obsidet.

Ant. lib. 13.

cap. 15.

Dauidis sepulchrum spoliatur.

A. M. 3840.

Ante Chr. nat. 131.

Ant. lib. 13.

cap. 16. 17.

Sebaste ciuitas Herodis obsessa.

Antiochus Spondium.

De Aristobulo, Antigono, Iuda Effeo, Alexandro, Theodoro, & Demetrio. CAP. III.

D ECVNDARVM autem rerum Ioannis & filiorum eius inuidia seditionem gentilium concitauit, multiq; aduersus eos collecti non quiescebant, donec aperto bello deuicti sunt. reliquum verò tempus Ioannes cum fortunassimè viueret, & optimè rebus per annos xxx & tres administratis, & quinq; filijs relictis moritur: vir planè beatissimus, & qui nullam dedisset occasionē, cur eius causa de fortuna quispian quereretur. Denique tria vel maximè præcipua solus habebat. nam & gentis princeps, & pontifex erat, & præterea propheta: cum quo Deus ita colloquebatur, vt futurorum nihil penitus ignoraret. Quinetiam de duobus maioribus filijs suis, quòd rerum domini permāfuri non essent, præuidit atque prædixit: quorum vitæ quis fuerit exitus, narrare nō indignū videtur, quantumque à paterna foelicitate diuerterint. Patre namque mortuo maior Aristobulus translato in regnum principatū, diadema sibi primus imposuit: quadringētis & octogintauno annis ac tribus mensibus, postquam populus in eam terram deuenit, seruitio quod apud Babylonios sustinuit, liberatus. Fratrem verò à se secundum Antigonum (namque illum diligere uidebatur) in honore pari producebat: alios autem victos custodiæ tradidit. Matremque itidem colligauit, ausam aliquid de potestate contendere. namque hanc rerum dominam Ioannes reliquerat. Eoq; crudelitatis processit, vt victam fame necaret. Horum autem facinorum pœnas Antigoni fratris morte persequit, quem plurimum amabat, quemque regni participem habebat. nam & hunc interemit, adductus criminatōnibus per malenolos regni compositis. Itaque primò quidem Aristobulus dictis fidem non habebat, qui & fratrem magni penderet, & pleraque liuore fingi arbitraretur. Sed cùm Antigonus ex militia clarus rediisset, festis diebus, quos tabernaculis positis Deo celebrare mōs patrius exigebat, euenit eodem tempore ut aduersa ualeitudo Aristobulum corripere- ret. Antigonus uerò circa festorum solenniorum finem armatis comitatus templum ad orandum quammaximè petiuit, plusque in honorem fratris ascendit ornatus. Tumque delatores nequissimi regem aduētes, & armorum pompam, & Antigoni arrogantiam priuata fortuna maiorem esse criminabantur: quodque maxima caterua stipatus, ut illum

Seditiones mouē suppressi.

Ioannis mors.

A. M. 3839.

Ante Chr. nat. 132.

Aristobulus primus regium diadema usurpat.

Ant. lib. 13.

cap. 18.

A. M. 3870.

Ante Chr. nat. 101.

Aristobuli crudelitas.

Aristobulus morbo correptus.

Antigonus falsò accusatur.

Ioseph.

M interficere

interficeret eò venisset: nec enim perpeti honorem solum ex regno habere, cui regnum ipsum liceat obtinere. His paulatim, quamuis inuitus, tamen credidit Aristobulus. ac ne vel suspicari quicquam videretur, prospiciens, & vt incerta præcaueret, suos quidem satellites in quendam subterraneum & tenebrosum locum transire iubet. Ipse autem iacebat in castello, Bari antè, post autem Antonia cognominato: & ut inermi quidem parcerent, occiderent autem Antigonum, præcepit, si cum armis adiret. nec non & ipsi Antigono qui præciperet misit, ut inermis veniret. Ad hæc regina satis callidum cum insidiatoribus consilium capit. Namque his qui ad eum missi fuerant persuadet, ut mandata quidem regis taceant, dicant uerò Antigono, quòd frater audisset, arma sibi eum pulcherrima in Galilæa ornatumque bellicum fabricasse: quæ ne singulatim inspiceret, morbo impeditum fuisse: nunc autem, præsertim cum aliò discessurus sit, libenter eum uideret armatum. His auditis, Antigonus (ne quid enim malè suspicaretur, fratris suadebat affectus) cum armis uelut ostentatum se veniens, properabat. Sed ubi ad obscurum transitum, qui Stratonis pyrgus uocabatur, accessit, à satellitibus interemptus est: certumque documentum præbuit, omnem beneuolentiam, iusque naturæ calumnijs cedere, nullamque optimarum affectionum tantum valere, ut inuidiæ perpetuò possit obsistere. In hoc autem etiam Iudam quis non rectè miretur? Essæus erat genere, qui nunquam diuinando aberrauit, neque mentitus est. Is Antigono transeunte per templum, mox ut eum uidit, ad notos qui aderant exclamauit: (non paucos autem discipulos siue consultores habebat) Papè, nunc mihi pulchrum est mori, quando ante me ueritas interiit, mearumque prædictionum aliquod mendacium deprehensum est. Viuit enim iste Antigonus, qui hodie deberet occidi. Locus autem neci eius apud Stratonis pyrgum fato fuerat destinatus. & ille quidem sexcentorum abhinc stadiorum interuallo distat. Horæ uerò dici sunt quatuor: sed & uaticinationem tempus effugit. Hæc locutus senior, mœstu uultu & mente sollicita secum multa reputabat. & paulò post interfectus Antigonus nunciatur, in loco subterraneo, qui eodem nomine quo maritima Cæsarea, Stratonis pyrgus appellabatur: & hoc fuit quòd uatem fefellit. At uerò Aristobulo confestim sceleris poenitudine morbus ingrauescit: semperque facinoris cogitatione sollicitus, perturbato animo tabescebat, donec mœroris acerbitate uisceribus laceratis subito sanguinem uomeret. Hunc ergo unus è seruilis eius ministerio destinatus foras efferens, prouidentia numinis errauit: & ubi Antigonus erat occisus, super extantes adhuc cædis maculas cruorem interfectoris effudit. Ululatu autem eorum qui id conspexerant continuo sublato, tanquam puer de industria sanguinem illic libasset, clamor ad aures regis peruenit, causamque requirebat: & cum eam prodere nullus auderet, ad rescindendum magis ardebat. Ad extremum uerò minitanti, vimque adhibenti, uerum quod erat indicauerunt: atque ille cum lachrymis opplesset oculos, quantumque poterat ingemisset, hæc dixit: Sperandum certè non erat, ut maximum Dei lumen facta mea nefaria laterent. nam citò me ultrix cognatæ cædis iustitia persequitur. Quàm diu o corpus improbum fratri matrique damnatam animam detinebis? quàm diu paulatim illis libabo sanguinem meum? simul totum accipiant: neque iam meorum uiscerum inferias fortuna derideat. His dictis ilicò moritur, cum non plus anno regnasset. Vxor uerò fratrem eius uinculis dissoluit regem constituit Alexandrum, qui ætate maior erat & modestia præstare uidebatur. Sed ille potestatem adeptus, fratrem quidem alterum regnum appetentem occidit: alterum autem priuata uita contentum ablaris rebus secum habebat. Prælium etiam cum Ptolemæo cognomento Lathyro committit: qui oppidum Asochin ceperat, & multos quidem peremit hostium, sed uictoria in Ptolemæi partes propensior fuit. Postea uerò quàm ipse pulsus à matre Cleopàtra discessit in Aegyptum, & Gadaram obsidione capit Alexander, & castellum Amathuntis, omnium maximum quæ trans Iordanem sita erant, ubi preciosissima quæque bonorum Theodori filij Zenonis habebantur. At Theodorus repentè superueniens, & proprias res recipit, & sarcinas regis aufert, Iudæorumque ferè decem millia interficit. Verùm Alexander receptis post cladem uiribus, aggressus maritimas regiones, Raphiam capit, & Gazam, itemque Anthedonè, quæ postea ab rege Herode Agrippias nominata est. His autem seruitio domitis, concitatur in eum festo die populus Iudæorum. Nam plerunque epulæ seditiones accendunt. nec uidebatur insidias posse comprimere, nisi conductitios haberet auxilio Pisidas & Cilicas: nam Syros mercenarios respuebat, propter ingenitam cum Iudæorum gente di-

Aristobuli consilium de perimendo Antigono.

Antigonum ab Aristobuli satellitibus interfectum.

Iudæus Essæus uates.

Aristobulus morbo corripitur.

suam facinorositatem aduersus fratrem committit.

Ant. lib. 13. cap. 19.

tandem moritur.

Alexander rex constituitur.

Alexandri immaturitas.

expulso, per Cleopatra instituitur.

strages ipsi illata.

Seditio Iudaica contra Alexandrum mota.

A te discordiam. *G*essis autem supra octo millibus ex turba rebellium, Arabiæ bellum intulit. Ibiq̃ue Galaaditis ac Moabitibus subactis, tributoq̃ue his imposito, ad Amathuntā regressus est. Cumq̃ue Theodorum merus eius secundis successibus percussisset, castellum sine præsidio repertum funditus eruit. mox autem congressus cum Oboda rege Arabum, qui locum fraudi opportunum in Galaadensi regione occupauerat, captus insidijs totum amisit exercitum in vallem altissimā compulsum, atque obtritum multitudine camelorum. Ipse verò elapsus in Hierosolymam, olim sibi gentem infensam ad nouarum rerum motus magnitudine cladis accendit. Fit autem etiam tunc superior, crebrisq̃ue prælijs non minus quinquaginta millibus Iudæorum per sex annos interfecit: nequaquam tamen victorijs letabatur, quoniam regni sui vires consumeret. Vnde armis omisissis, sermone placido cum subiectis redire in gratiam conabatur. Illi autem inconstantiam eius morumq̃ue uarietatem intantum oderant, ut percontanti, quonam pacto eos sedare posset, dicerent, si moretetur. nam vix etiam mortuo duros veniam, qui tam multa sceleratè fecisset. simul etiam Demetrii auxilium, cui cognomen Acæro, accersuerunt: qui cum his maiorum præmiorum spe facillè paruisset, venissetq̃ue cum exercitu, miscentur auxilijs eius Iudæi circa Sichimam. Vtrosque tamen Alexander mille quidem equitibus, sex autem peditum mercenariorum millibus excepit, cum haberet ex Iudæis quoque propè ad decem millia bene sibi cupientium, aduersæ autem partis essent equitum tria millia, peditumq̃ue in illa quadraginta. Et prius quàm veniretur ad manus, intercedentibus nuncijs & præconibus, reges transfugia tentabant. Demetrius quidem Alexandri mercenarios, Alexander autem Iudæos, qui Demetrium sequerentur, obtemperaturos sibi sperantes. Sed cum neque Iudæi sacramenta, neque fidem Græci contemnerent, armis iam commissis decernebant. Superatq̃ue prælio Demetrius, quamuis Alexandri mercenarii multa & animosè & fortiter gessissent. Euentus autem pugnae præter spem cedit utrique. nam neque hi qui Demetrium acciuerant, in partibus victoris permanserunt: & immutatae fortunæ misericordia, sex Iudæorum millia se ad Alexandrum, qui in montes effugerat, contulerunt. Huius inclinationis momentum Demetrius ferre non potuit: sed Alexandrum iam quidem collectis viribus prælio sufficere ratus, omnem verò gentem ad eum transire existimans, mox inde digressus est. non tamen reliqua multitudo ob abscessum auxiliorum similitates deposuit: bello autem assiduo tam diu cum Alexandro decertabat, donè plerisque interfectis ceteros in Bēniēselim ciuitatem compulit, eaq̃ue subacta in Hierosolymam captiuos abduxit. Verum immoderata fecit iracundia, ut crudelitas eius ad impietatem vsque procederet. Otingentis enim captiuorum in media ciuitate crucifixis, mulieres earumq̃ue filios in conspectu matrum necauit: atque hæc potans, & cum suis concubinis recubans, prospectabat. Tantus autem populum terror inuasit, ut etiam diuersæ partis studiosi proxima nocte octo millia hominum extra totam Iudæam profugerent: quorum exilij mors Alexandri finis fuit. Cum eiusmodi factis tandem ægreq̃; regni otium quæsisset, ab armis requieuit.

De bello Alexandri cum Antiocho & Areta, deq̃; Alexandra & Hyrcano.

CAP. IIII.

E V R S V S autem fit ei barbarum initium Antiochus, qui etiam Dionysus dictus est, Demetrii quidem frater, sed eorum nouissimus qui Seleucum generis auctorem habebant. hunc enim timens qui Arabas parato bello pulsarat, totum quidem super Antipatrida montibus proximum, & inter Ioppes littora spacium, fossa altissima diremit. ante fossam verò murum ædificauit excelsum, turresq̃ue ligneas, ut faciles aditus obstrueret, fabricauit: nec tamen Antiochum arcere ualuit. Exustis enim turribus fossisq̃ue repletis, cum suis copijs transgressus est. Vindictaq̃ue posthabita, qua deberet eum à quo prohibitus est vlisci, protinus contendit in Arabas. Horum autem rex in loca suæ nationi commodiora cedens, mox ad pugnam cum equitatu reuersus (habebat autem numerum decem millium) imparatos ex improviso Antiochi milites inuadit. Valido autem prælio commisso, q̃ diu quidem supererat Antiochus, durabat eius exercitus, quamuis cum passim Arabes trucidarent. Vbi verò procubuit (succurrendo enim victis semper in periculis aderat) omnes terga dederunt: maximaq̃ue pars eorum cum in acie, tum in fuga absumitur. Reliquos autem in vicum Cana delapsos, alimentorum penuria perire contigit, præter admodum paucos. Hinc Damasceni, Ptolemæo Minnæi filio infensi Aretam sibi lociāt: Syriæq̃; coeles regem constituunt, qui bello illato Iudææ, postquam pugna vicit Alexandrū,

Ioseph:

M 2 pactione

Alexander ab Arabibus vincitur, nec non capitur in Iudæos sanctis

cum subiectis in gratiam redire conatur.

Demetrius patrocinaur Iudæis.

Ant. lib. 13. cap. 20.

Demetrius Alexandrū vincit.

Demetrius impietatem.

Antiochus alias Dionysus dictus.

Arabes Antiochi exercitum inuadunt.

Antiochus ab Arabibus victus. Damasceni Ptolemæo infensi Aretam sibi lociāt.

passione discessit. Alexander autem Pella capta Gerasam petiuit, rursus opum Theodori cu-
pidus: tripliciq; ambitu circumdatis defensoribus, locum expugnauit. Necnō & Gaulanē &
Seleuciā, & eam quæ Antiochi Pharanx dicitur, sub iugum mittit. Ad hæc autē capto Gama-
la castello validissimo, cuiusq; præfecto Demetrio multis criminibus inuoluto, in Iudæā re-
greditur, expleto in militia triennio: lætusq; à gentilib. ob res prosperè gestas excipitur. Belli
autē requiē secutum est morbi principiū. Et quoniā quartano febrium recurſu fatigabatur,
depulsum iri valetudinē credens, si rursus animū negotijs occupasset, intempestiuæ militiæ
seſe dedit: & ultra vires corpus laboribus vexans, inter ipsos tumultus trigesimo & septimo
regni anno moritur: idq; Alexandræ cōiugi suæ reliquit: Iudæos eius vel maximè dicto obe-
dientes fore nō dubitans: quod longè ab eius crudelitate discrepans, & iniquitati resistens,
beneuolentiā sibi populi cōparasset. Neq; spes eum fefellit. Namq; opinione pietatis obtri-
nuit muliercula principatum. Quippe q̄ morem gentis patrium p̄bē norat, & qui sacras le-
ges temerassent ab initio detestabatur. Cum autem duos filios Alexandro genitos haberet,
natu quidē maximum Hyrcanum, & propter ætatē declarat pontificē, & quod præterea se-
gnior esset q̄ vt potestate regia molestus cuiquam videretur, regem constituit: minorem au-
tem Aristobulum, priuatum viuere maluit, q̄ feruentioris esset ingenij. Iūgit autem se ciui-
dem mulieris dominationi quædam Iudæorum factio, Pharisei: qui præter alios pietatē co-
lere putarentur, & peritiū leges interpretari: ob eam causam magis eos suspiciebat Alexan-
dra, diuinę religioni supersticiosē deseruiens. Illi autem paulatim fœminę simplici insinua-
ti, quouis pro sua libidine sum mouendo, deponendo, iteraq; vinciendo, ac soluendo, iam
procuratores habebantur: prorsus vt ipsi quidem regijs cōmodis fruerentur, expensas verò
ac difficultates Alexandra perferret. Sed eadem mirè callebat res administrare maiores: itaq;
augendis copijs semper intenta, duplicē conflauit exercitum: neq; pauca mercenaria para-
uit auxilia, quibus non modò statum suæ gentis roborauit, sed etiam metuendā se reddidit
externæ potētīæ. Imperabat autem alijs, verūm Phariseis ipsa vltro parebat. Deniq; Dioge-
nem quendam insignē virum, qui Alexandro fuerat amicissimus, interficiunt, eius factum
consilio criminati, vt octingenti (quos suprà memorati) regis iussu tollerentur in crucem.
nihilominus autē Alexandræ suadebant, vt & alios, quibus autoribus Alexander in eos fuisset
concitatus, occideret. Cumq; his nimia superstitione nihil abnuendum putaret, quos si-
bi libuisset ea specie trucidabant, donec optimus quisq; periclitantium ad Aristobulum cō-
fugeret. Atq; ille matri persuasit, vt his propter dignitatem parceret, ciuitate autem pelleret
quos nocentes existimaret. Igitur illi quidem data sibi copia, per regionem dispersi sunt, A-
lexandra verò in Damascum misso exercitu, quoniam Ptolemæus sine intermissione ciuita-
tem premebat, illam quidem nulla re memorabili gesta cepit. Regem autē Armeniorum
Tigranem, qui admoto Ptolemaidi milite, Cleopatram circumſedebat, pactionib. donisq;
solicitat. Sed illum domesticarum turbarum metus, ingresso in Armeniam Lucullo, iamdu-
dum inde retraxerat. Inter hæc Alexandra morbo laborante, minor eius filius Aristobulus,
cum famulis suis quos multos habebat, omnesq; pro ætatis fauore fidissimos, vniuersa ca-
stella obtinuit: & pecunia quam ibi reperit conductis auxilijs regem se declarauit. Ob hæc
miserata querelas Hyrcani mater, coniugem Aristobuli cum filijs includit apud castellum
quod à septentrione fano adiacens, Baris antea vocabatur, vt diximus, postea verò Antonia
cognominata est, imperante Antonio, quemadmodum de Augusti & Agrippæ nomine Se-
baste & Agrippias alię ciuitates appellatæ sunt. Antè tamen Alexandra moritur, quàm in A-
ristobulum fratris eius Hyrcani cōtumelias vindicaret: quem deijci regno curauerat, quod
ipsa nouem annos administrauit. Et hæres quidem omnium sit Hyrcanus, cui regnum etiā
viua cōmiserat. Verūm Aristobulus viribus atq; authoritate præstabat. Habito autem inter
eos circa Hierichunta de rerum summa conflictu, plerique Hyrcano relicto transeunt ad
Aristobulum. Hyrcanus autem cum reliquis fuga peruenit in castellum Antoniam: ibique
salutis obsides nactus (erat enim ibi in custodia, vt præmisimus, coniunx Aristobuli cum fi-
lijs) prius quàm grauius aliquid accideret, ea lege in concordiam redijt, vt regnum quidem
Aristobulus haberet, ipse verò cederet, quasi frater regis alijs honoribus contentus. Hoc
modo in fano reconciliati, cum in conspectu circumstantis populi benignissi-
mè alter alterum complexus esset, domus permutant: & Aristobulus quidem discedit in regiam, Hyrcanus autem in
Aristobuli donum.

A

De bello Hyrcanicum Arabibus, & expugnatione Hierosolyma. CAP. V.

ET V S verò & alios eius inimicos præter spem dominantis occupat, & maximè Antipatrum iamdudum Aristobulo inuisum. Erat autem genere Idumæus, & nobilitate ac opibus gentis suæ princeps. Is igitur & Hyrcanum, vt ad Arcam regem Arabiæ confugeret, eiusque auxilio regnum repeteret, hortabatur, & ipsi

Antiq. lib. 14.

cap. 2. 3. 4.

Antipater Aristobulo inuidet, & Hyrcano suadet, vt ad Arcam confugiturus auxilium petat.

A. M. 3907.

Ante Chr. nat. 63.

Antipater Hyrcanum in regnum restituere conatur.

Scaurus dux Romanorum obsidionem soluit.

Aristobulus Scaurum muneribus corrumpit.

A. M. 3908.

Ante Chr. nat. 63.

Cephalon Antipatri frater.

Ant. lib. 16.

cap. 6. 7.

Pompeium Aristobulum petit.

Alexandrium arx.

Aristobulus Pompeium conuenit.

Aristobulus Pompeio bellum inferre conatur, et eidem supplex occurrit.

Pompeius Aristobulum in Iudæa collocat.

Ant. lib. 14.

cap. 7. 8.

B

Aretæ vt Hyrcanum susciperet, atque in regnum deduceret suadebat, multum obtrectans Aristobuli moribus, multisque Hyrcanum laudibus prædicans: simulque admonebat, quod cum deceret regno clarissimo præsidem, iniquitate oppressis manum porrigere: Hyrcanum autem iniuriam pati, qui principatu iure successionis sibi debito excidisset. Sic instructis & præparatis ambobus, nocte cum Hyrcano ex ciuitate profugit: citatoque cursu in oppidum, quod Petra dicitur, salu⁹ euasit: ea est Arabiæ regia. Ibi postquam Hyrcanum in manu regis Aretæ tradidit, multis dictis multisque muneribus, vt auxilium præberet, quo in regnum deduceretur, effecit. Erant autem peditum equitumque millia quinquaginta, quibus nequaquam resistit Aristobulus: sed primo impetu superatus, in Hierosolyma fugere cogitur: atque omnino captus esset, nisi dux Romanorum Scaurus aduersis horum temporibus imminens soluisset obsidionem. namque is ex Armenia quidem in Syriam missus erat à Pompeio Magno qui cum Tigraue bellum gerebat. Sed vbi Damascum venit, recens à Merello & Lollio captam reperit: his inde submotis, cognitoque in Iudæa quid ageretur, illuc velut ad quæstum cucurrit. Denique mox vt fines ingressus est, Iudæorum legati ad eum veniunt à

C

fratribus, vtrisque vt sibi potius adiumento essent orantibus. Sed trecentis talentis quæ Aristobulus ei miserat, iniuria posthabita est. Tot enim acceptis Scaurus ad Hyrcanum & Arabes legatos misit, Romanorum eis & Pompeij nomen intentans, nisi ab obsidione desisteret. Itaque & Aretæ ex Iudæa in Philadelphiā recedit metu perculsus, & Scaurus Damascum redit. Aristobulus autem quod captus non esset, satis sibi esse non credidit: sed omnibus quas haberet copijs collectis, persequebatur hostes: & circa locum, quem Papyrona vocant, prælio commisso, supra sex eorum millia cædit: in quibus erat & Cephalon, frater Antipatri. Hyrcanus verò & Antipater Arabum priuati auxilio, spem in aduersarios transtulerunt. & cum Pompeius Syriam ingressus Damascum peruenisset, ad ipsum confugiunt. multisque muneribus ei datis, eadem illa quibus ad Aretam vsi fuerant allegantes, magnopere precabantur vt Aristobuli violentia damnata, regno Hyrcanum restitueret, cui tam ætate quam moribus deberetur. sed nec Aristobulus sibi defuit, corruptione Scauri fretus. Venerat autem, quantum potuit, ornatus cultu regio: deinde offensus obsequijs, neque ferendum existimans abiectius quam regem deceret vtilitati seruire, à Diospoli regrediebatur. Ob hoc iratus Pompeius, etiam Hyrcano eiusque socijs hoc precantibus, Aristobulum petit, & Romano simul exercitu & Syrorum instructus auxilijs. Cum verò Pellam & Scythopolim prætergressus Coreas venisset, vnde Iudæorum fines incipiunt, per mediterranea loca subeuntibus, cognito Aristobulum in Alexandriam confugisse (castellum est magnifice structum, in monte præcelso situm) mittit per quos eum iuberet inde descendere. Ille autem decreuerat, quia pro imperio vocaretur, periclitari potius quam parere. Sed populum videbat horrescere: & amici monebant vt Romanam vim cogitaret, quam sustinere

D

non posset. Itaque horum consilij obediens, descendit ad Pompeium: quodque iuste regnaret, multis per se dictis in castellum rediit. & cum iterum descendisset, provocatus à fratre, ac de suo iure cum eo disceptasset, denuo regreditur, non prohibente Pompeio. Erat autem inter spem timoremque medius: & veniebat quidem velut exoraturus Pompeium, vt sibi cuncta permitteret: ad motem verò reuertebatur, ne quid regie dignitati derogare videretur. Quia tamē castellis eum Pompeio cedere placebat, hisque præpositos monere literis vt decederet, quibus præceperat vt non nisi manu sua scriptis epistolis obtinerarent: iussa quidem facit, sed in Hierosolymam cum indignatione discessit: belloque iam cogredi cum Pompeio cogitabat. Ille autem (nec enim tempus apparui dandum putauit) statim eum insequitur. multum quippe alacritati eius addiderat, circa Hierichuntē Mithridatis mors nuntiata. Vbi pinguiissima Iudææ regio & palmarum plurimum ac balsamum nutrit: cuius inciso lapidibus acutis robore stillantē lachrymam ex vulnibus colligunt. Cumque illic pernoctasset, manē in Hierosolymam properabat. Itaque hoc ei impetu perterritus Aristobulus, supplex occurrit, pecuniamque pollicitur, quodque semetipsum ei cum ciuitate pmitteret, Pompeium mitigat sententiam. Nec tamē quicquam eorum quod promissum effectum est. Gabinius. n. qui ad suscipiendam pecuniam missus fuerat, ne in oppidum quidem Aristobuli socij receperunt. His commotus Pompeius, Aristobulum in custodiam collocat: ad ciuitatem verò

E

non posset. Itaque horum consilij obediens, descendit ad Pompeium: quodque iuste regnaret, multis per se dictis in castellum rediit. & cum iterum descendisset, provocatus à fratre, ac de suo iure cum eo disceptasset, denuo regreditur, non prohibente Pompeio. Erat autem inter spem timoremque medius: & veniebat quidem velut exoraturus Pompeium, vt sibi cuncta permitteret: ad motem verò reuertebatur, ne quid regie dignitati derogare videretur. Quia tamē castellis eum Pompeio cedere placebat, hisque præpositos monere literis vt decederet, quibus præceperat vt non nisi manu sua scriptis epistolis obtinerarent: iussa quidem facit, sed in Hierosolymam cum indignatione discessit: belloque iam cogredi cum Pompeio cogitabat. Ille autem (nec enim tempus apparui dandum putauit) statim eum insequitur. multum quippe alacritati eius addiderat, circa Hierichuntē Mithridatis mors nuntiata. Vbi pinguiissima Iudææ regio & palmarum plurimum ac balsamum nutrit: cuius inciso lapidibus acutis robore stillantē lachrymam ex vulnibus colligunt. Cumque illic pernoctasset, manē in Hierosolymam properabat. Itaque hoc ei impetu perterritus Aristobulus, supplex occurrit, pecuniamque pollicitur, quodque semetipsum ei cum ciuitate pmitteret, Pompeium mitigat sententiam. Nec tamē quicquam eorum quod promissum effectum est. Gabinius. n. qui ad suscipiendam pecuniam missus fuerat, ne in oppidum quidem Aristobuli socij receperunt. His commotus Pompeius, Aristobulum in custodiam collocat: ad ciuitatem verò

F

non posset. Itaque horum consilij obediens, descendit ad Pompeium: quodque iuste regnaret, multis per se dictis in castellum rediit. & cum iterum descendisset, provocatus à fratre, ac de suo iure cum eo disceptasset, denuo regreditur, non prohibente Pompeio. Erat autem inter spem timoremque medius: & veniebat quidem velut exoraturus Pompeium, vt sibi cuncta permitteret: ad motem verò reuertebatur, ne quid regie dignitati derogare videretur. Quia tamē castellis eum Pompeio cedere placebat, hisque præpositos monere literis vt decederet, quibus præceperat vt non nisi manu sua scriptis epistolis obtinerarent: iussa quidem facit, sed in Hierosolymam cum indignatione discessit: belloque iam cogredi cum Pompeio cogitabat. Ille autem (nec enim tempus apparui dandum putauit) statim eum insequitur. multum quippe alacritati eius addiderat, circa Hierichuntē Mithridatis mors nuntiata. Vbi pinguiissima Iudææ regio & palmarum plurimum ac balsamum nutrit: cuius inciso lapidibus acutis robore stillantē lachrymam ex vulnibus colligunt. Cumque illic pernoctasset, manē in Hierosolymam properabat. Itaque hoc ei impetu perterritus Aristobulus, supplex occurrit, pecuniamque pollicitur, quodque semetipsum ei cum ciuitate pmitteret, Pompeium mitigat sententiam. Nec tamē quicquam eorum quod promissum effectum est. Gabinius. n. qui ad suscipiendam pecuniam missus fuerat, ne in oppidum quidem Aristobuli socij receperunt. His commotus Pompeius, Aristobulum in custodiam collocat: ad ciuitatem verò

Ioseph.

M 3 prof.

profectus, explorabat qua ex parte facilius esset accessus. Nam & murorum eius firmitatem A
Hierosolyma ob- oppugnari posse facile, non videbat: vallemq; pro moenibus horribilem, fanumq; illic cer-
sideret Pompeius. nebat proximum, adeo tutissima munitione circumdatum, ut etiam si ciuitas caperetur, se-
A. M. 3909. cundum esset hostibus in eo refugium. Hoc autem diu quid faceret hæsitante, seditio intra
Ante Chr. ciuitatem orta est: Aristobuli quidem socijs bellum geri potius, regemq; liberari dignum es-
nat. 62. se censentibus: qui verò cum Hyrcano sentirent, Pompeio portas aperiri. Metus autem hos
Pompeius in vr- plures faciebat, Romanorum constantiam reputantes. Denique victa pars Aristobuli cõces-
ber venit. sit in templum: & ponte qui ab eo ciuitati iungebatur abscisso, ut ad vltimum vsq; resisteret,
Pompeius fossa instruebatur. Cum autem alij Romanos recepissent in ciuitatem, hisq; domum regiam tra-
vallemq; repleti: didissent, adhuc obtinenda Pompeius vnum è ducibus suis Pisonem cum militibus intro-
ac mittit. isq; præsijs in ciuitate dispositis, quia nemini eorum qui in templum confugerat,
septimum diem pacem persuadere poterat, omnia quæ circum erant oppugnationi parabat. Hyrcano eiusq;
culmi diuino con- amicis ad cõsilia conferenda, & ad efficienda quæ iuberet alacriter animatis. Ipse verò ad par-
secratum obser- tes septentrionales fossamq; vallemq; replebat omni genere materiæ per milites cõportato,
ua. cum per se opus esset difficilimum, ppter immensam altitudinẽ, & præterea Iudæi modis om-
gausum Corne- nibus desuper obfisteret. mansissetq; labor imperfectus, nisi Põpeius obseruatis dieb. septi-
lim. mis, quibus Iudæos religio ab omni ope manus abstinere cõpellit, per eos aggerẽ cumulare
Sacerdotum in præcepisset, inhibitis à prælio militibus. Pro solo. n. corpore Iudæis etiã per sabbata pugnare
rebus diuinis per- licet. Igitur iam valle repleta, & impositis aggeri turribus, admotisq; machinis Tyro allatis,
agendis perseue- moenia tentabat. Desuper obstantes lapidibus repellebantur, cum diu turres obsidentium
rantia. magnitudine simul & pulchritudine præstantes, vlm repugnantium sustinerent. Verum ta-
Pompeius cõsili- men Romanis tunc plurimum defatigatis, Põpeius Iudæorum tolerantiam & in alijs admi-
comitibus in tem- ratus est: & præcipue, qd nihil ceremoniarum inter media tela versantes intermiserunt: sed
plum ingredi- velut in alta pace ciuitas ageret, quotidie sacrificia & victimas, omnemq; Dei cultum diligẽ-
tur & tissimè celebrarunt, nec vel in ipso excidio cum ad aram in dies singulos trucidarentur, legi-
Sacra solennia timis religionis suæ muneribus abstinerunt. Mense igitur obsidionis tertio, vix vna tur-
celebrat. deiecta, in fanum irruptum est. Primus autẽ murum transcendere ausus est Syllæ filius Fau-
Hyrcanus ponti- stus Cornelius, & post eum cõturiones duo Furius & Fabius cum suis cohortibus. & circum
fix declaratur. septo vndiq; fano, alios aliò cõfugientes, vel etiam paulisper repugnantes interficiant. Vbi
Pompeius belli plurimi sacerdotum, quanquam hostes strictis gladijs irruentes videbant, intrepidi tamen
autores securi in peragendis rebus diuinis perseuerabant: & in ipso libandi templumq; adolendi ministe-
percutit. rio mactabantur, salutis quoq; præferẽtes religionis obsequium. Multos autem sui gentiles
Gadaram re- aduersæ partis studiosi trucidabant, plurimi sese in rupes præcipitabãt. nonnulli furibundi
staurat: cunctis quæ circa murum erant, in desperatione succensis, pariter conflagrabant. Itaq; Iu-
multas vrbes dæorum quidẽ millia duodecim occubuerunt. Romanorum verò ppauci: sed plures saucia-
præclaras à Iu- ti sunt. Nihil autẽ grauius in illa clade Iudæorum genti visum, quàm sanctum illud arcanũ,
dæorum imperio li- neq; cuiquã prius visum alienis esse derectum. Deniq; Pompeius vnã cum suis comitibus
berat: in templum ingressus, vbi neminem præter pontificem adesse fas erat, quæ intus erant can-
delabra cum lychnis & mensis, in quibus libare atq; adolere moris est, & vascula ex auro cõ-
ta spectauit: congestamq; pigmentorum molem; sacræque pecuniaz ad duo millia talento-
rum. Nec tamen vel hæc vel aliud quicquam de sacrosanctis opibus siue instrumentis atti-
git: sed postero die post excidium purgare templum ædituos iussit, & solennia sacra celebra-
re. Ipse autem Hyrcanum põtificem declarauit: quod se & in alijs rebus alacrem obsidionis
tempore præbuisset, promptamque ad bellum agrestium multitudinem ab Aristobulo re-
uocasset: per quæ sicut imperatorem bonum decuit, beneuolentia potius quàm timore ple-
bem sibi conciliauit. Inter captiuos etiam comprehensus Aristobuli socer, idemq; patruus
tenebatur. & illos quidem qui maximè belli causa fuissent, securi percussit. Faustum verò &
q vnã fortiter operã nauauerat, pclaris pmijs donat, & Hierosolymis tributũ indicit. ablatas
aut gẽti etiã quas in Coelesyria ceperat ciuitates, Romano q tũc erat pñdi parere iussit: pro-
prijsq; tantũ finib⁹ circũclusit. Instaurauit aut in gratiã cuiusdã ex libertis suis. Demetrii Ga-
darensis, etiã Gadará, quam Iudæi subuerterant. Mediterraneas præterea ciuitates ab eorum
imperio liberauit, quas præuenti non exiderant, Hippon, & Scythopolim, & Pellam, &
Samariam, & Marisam: itemque Azotum, & Iaminiã, & Arethusam: necnon & mariti-
mas, Gazam, & Ioppen, & Doram, & quæ pridem Stratonis pyrgus vocabatur, post autem
ab Herode rege clarissimis ædificijs transformata, Cæsarea nominata est: easque om-

Anes indigenis ciuibus redditas prouinciae Syriae coniunxit. Huius autem & Iudaeae, cuncto-
rumque administratione ad Aegypti usque fines & flumen Euphratem cum duabus legio-
nibus Scauro permitta, Romam ipse per Ciliciam properauit, captiuum ducens Aristobu-
lum cum familia. Erant autem filiae duae, totidemque filij: quorum vnus Alexander ex itinere
fugit, minor autem Antigonus cum sororibus Romam uectus est.

De bello Alexandri cum Hyrcano & Aristobulo. CAP. VI.

*Aristobulum cum
familia sua cap-
tiuum Romanum
perducit.*

INTEREA Scaurus in Arabiam ingressus, ad Petram quidem regionum asperitate
prohibebatur accedere: quae autem circum erant, omnia vastabat, multis & in hoc
malis afflicta. nam exercitum fames premebat: cui tamen Hyrcanus per Antipatrum
uictui necessaria suppeditabat. quem uelut Aetiae familiarem etiam Scaurus ad
eum legauit, ut bellum pacatione deponeret. Itaque persuasum est Arabi, ut CCC talenta daret:
atque ita Scaurus ex Arabia transduxit exercitum. Alexander autem Aristobuli filius, qui Po-
peium fugerat, magna manu medio tempore congregata, Hyrcano grauis immincebat, Iudae-
amque depopulabatur. quem quidem mature debellare posse credebat: quoniam disturbatum
quoque a Pompeio murum Hierosolymis renouatum esse confidebat: nisi Gabinus in Syria
missus qui Scauro successerat, quum in alijs fortem se praebuisset, tum etiam in Alexandrum
mouisset exercitum. Huius autem ille impetum ueritus, & amplio rem militum manu con-
gregabat: donec facta sunt decem millia peditum, & mille quingenti equites: locaque oppor-
tuna muris, hoc est, Alexandrium & Hyrcanium, & Machærunta non longe ab Arabis mo-
tibus, munebat. Igitur Gabinus cum parte copiarum, praemisso M. Antonio, ipse cum toto
exercitu sequebatur. Lecti autem Antipatri comites, aliaque Iudaeorum multitudo, quorum
Malichus & Pitholaus principes erant, iunctis cum M. Antonio viribus suis, Alexandro ob-
uiam processerunt: neque ita multo post aderat cum suis copijs Gabinus. Alexander autem, quod
tum in unum confertam hostium multitudinem sustinere non poterat, abcessit. Cumque
Hierosolymis appropinquasset, coactus praelio decertauit: amissisque sex milibus: quorum tria
uiua capta sunt, tria uero prostrata, cum reliquis effugit. Gabinus autem ubi Alexandrium
castellum uenit, quia multos deseruisse castra cognouit, promissa delictorum uenia, conabatur
eos ante praelium sibi coniungere. Cum autem illi nihil medio eere cogitarent, plerisque inter-
fectis, reliquos in castellum concludit. In hoc praelio dux M. Antonius multa praclare gessit:
& quamuis semper & ubique uir fortis apparuisset, tamen nunc etiam suum uicit exemplum.
Gabinus autem relictis qui castellum expugnarent, ipse ciuitates adire, & intactas quidem
confirmare, subuersas autem erigere curabat: denique iussu eius & Scythopolis habitari coe-
pit, & Samaria, & Anthedon, & Apollonia, & Iamnia, & Raphia, & Marisa, & Dora, & Gada-
ra, & Azotus, aliaque multae, laetis ciuibus atque incolis ad eas concurrentibus. His autem
recte dispositis regressus Alexandrium, uehementius urgebat obsidum. Quare territus Ale-
xander, omnibus desperatis legatos ad eum misit, & ignosci delictis orans: & quae sibi pare-
rent castella Machærunta & Hyrcanium tradere non dubitans: quinetiam Alexandrium
eiusdem potestati permisit. Quae quidem Gabinus omnia consilio matris Alexandri fundi-
tus eruit, ne rursus belli alterius receptaculum fierent. Aderat autem, quo suis Gabinum pal-
paret obsequijs, viro suo ceterisque captiuis metuens, qui Romam fuerat abducti. Post haec
ergo Gabinus Hyrcano Hierosolymam deducto, eiisque fani cura mandata, ceteris seipsum
partibus optimates praefecit. Omnemque Iudaeorum gentem in conuentus quinque diui-
sit: vno Hierosolymis, altero Doris, itemque tertio ut apud Amathunta respondeat, destina-
tis: quarto Hierico, & quinto Sephoris Galilaeae ciuitas attributa est. Singularem autem vnius
dominatione Iudaei liberati, libenter ab optimatibus regebantur. Veruntamen non multo
post euenit, ut barbarum his fieret initium elapsus Roma Aristobulus: qui magna iterum
Iudaeorum manu conflata partim cupidam mutationis, partim quibus olim dilectus erat, pri-
mum occupat Alexandrium: idque recingere muro tenebat. Deinde cognito, quod Gabinus
Sisennam & Antonium & Seruilium duces contra se cum exercitu misit, in Machærunta
concedit: uulgi que imbellis onere deposito, solos armatos propè ad octo millia militum
secum duxit: inter quos & Pitholaus erat secundarum partium rector, cum mille uiris ex Hie-
rosolymis profugus. Romani autem sequebantur, habitoque conflictu, aliquandiu cum suis
Aristobulus fortiter dimicando perseuerabat, donec ui Romanorum subacti, caesa sunt
uirorum V. M. propè uero ad duo millia in quendam tumulum confugerunt, ceteri-
que mille cum Aristobulo, perrupta Romanorum acie, in Machærunta coacti sunt.

*Ant. lib. 14.
cap. 9.
Scaurus in Ara-
biam tendit: at
tandem Aetiae
reconciliatur.*

*Ant. lib. 14.
cap. 10.
Alexander Hyr-
canum infestat.
Gabinus res
gestae.*

*A. M. 3915.
Ante Chr.
nat. 56.*

*Antipater Ale-
xandro obuiam
procedit.
Alexandri cum
Gabinio pugna.*

*Gabinus Alex-
drium castellum
obsidet.*

M. Antonius.

*Gabinus vrbes
subuersas eri-
git.*

*Ant. lib. 14.
cap. 11.
Alexander dedi-
tionem facere
conatur.
Gabinus Iudae-
orum Reipub.
mutat.*

*A. M. 3916.
Ante Chr.
nat. 55.*

*Ant. lib. 14.
cap. 12.
Aristobulus Ro-
mae turbas mo-
uet.
in Machærunta
concedit:
cum Romanis
dimicatur.*

M. 4 Vbi

Vbi rex cū in ruinis prima vesp̄ra tetendisset, sperabat quidem aliam se manum per in- **A**
capitur: ducias belli posse contrahere, castellumque bene munire. Imperum autem Romanorum
vincit Roman supra quam poterat per biduum remoratus, postremò capitur: & cum Antigono filio qui
perducitur: & Romæ secum fuerat victus, ad Gabinium atq; inde Romam perductus est. Sed illum qui-
carceri includi-
tur. dem senatus carceri inclusit. filios autem eius in Iudæam transmisit, quia Gabinius scripse-
rat per epistolas, id pro traditione castellorum coniugi Aristobuli spondidisse. Parato au-
tem Gabinio bellum Parthis inferre, Ptolemæus impedimento fuit. Qui reuersus ab Eu-
phrate, petebat Aegyptum, Hyrcano & Antipatro amicis usus ad omnia quæ militiæ neces-
sitas exigebat. nam & pecunijs & armis eum & frumento Antipater & auxilijs adiuuit. Et
Alexander Iu-
deos ad defectionem
reducit. Iudæis in ea parte vias quæ Pelusium ducerent obseruantibus, transmittere Gabinium per- **B**
Gabinus Anti-
patro pacem
persuasit. suasit: alia uerò Syria discessu Gabinij commota, & Iudæos iterum Alexander Aristobuli
Iudæi victi. filius ad defectionem reduxit: & maxima multitudine conflata, Romanos omnes qui per
eam terram degerent, obtruncare decreuerat. Quam rem Gabinus metuens (iam enim ex
Aegypto redierat) hoc tumultu instante, nonnullis dissidentium præmissis Antipatro con-
cordiam persuasit. Cum Alexandro autem millia triginta remanserant, & ille ad bellum
pro:nptus erat. Itaque ad pugnam egreditur. Occurrunt autem Iudæi, & circa montem Ita-
burium congressi, decem millia sternuntur: cæteram uerò multitudinem fuga dispersit. Et
Gabinus ad Hierosolymam reuersus (id enim Antipater voluit) rempub. eius composuit:
Gabinus Naba-
thæos superat. deinde hinc pfectus, Nabathæos pugna superat, & Mithridatem & Orsanem à Parthis per- **C**
M. Crassus tem-
plum Hierosoly-
mitanum spo-
liat. fugas clam dimittit: eosque militibus aufugisse dixit. Interea Crassus ei successor datus Sy-
riam suscepit. Is in Parthicæ militiæ sūptum, & omne aliud aurum templi quod Hierosoly-
mymis erat, abstulit, & à quibus Pompeius temperauerat, duo millia talētorum. Euphratem
uerò transgressus & ipse perit, & exercitus eius: de quibus non est huius temporis comme-
morare. Post Crassum autem Parthos in Syriam properantes irruere Cassius inhibuit, rece-
ptus in prouinciam. Eius autem fauore quæsito, in Iudæam festinabat: captisque Taricheis,
Ant. lib. 14.
cap. 13. propè ad tria millia Iudæorum abducit in seruitium. Occidit autem etiam Pitholaum, sedi-
A. M. 3919.
Ante Chr. tiolos Aristobuli colligentem, cuius necis suasor erat Antipater. Huic autem nupta fuit ex
nat. 52. Arabia nobilis fœmina, nomine Cypris: unde filios quatuor, Phasaclum, & regem Hero-
Crassus Pithola-
um occidit. dem, & Iosephum, & Pheroram, & Salomen filiam habebat. Cū autem omnium qui ubi-
Antipatri con-
iunx & filij. que potentes essent, amicitiam hospitij familiaritateque conquireret, præcipuè regem **D**
Arabum per affinitatem sibi sociauit: eiusque fidei commendans filios suos ad eum misit:
quoniam bellum cum Aristobulo gerendum susceperat. Cassius autem compulso ad otium
per conditiones Alexandro, ad Euphratem reuersus est, Parthos transitu prohibiturus: de
quibus alio loco referemus.

De Aristobuli morte, & bello Antipatri contra Mithridatem.

CAP. VII.

Aristobulus libe-

ratur.

Ant. lib. 14.

cap. 14.

A. M. 3923.

Ante Chr.

nat. 48.

Aristobulus ve-

neno interimi-

tur.

Ant. lib. 14.

cap. 15.

Alexander Ari-

stobuli filius se-

curi percutitur.

Ptolemæus Ale-

xandram in ma-

trimonium du-

cit.

Ant. lib. 14.

cap. 16.

E A E S A R autem post senatus & Pompeij fugam trans mare Ionium, rebus omni-
bus Romæque poritus, solutum vinculis Aristobulum cum duabus cohortibus
velociter ad Syriam misit: & hanc facillimè & cuncta Iudææ proxima per illum
subijci posse ratus: verum & spem Cæsaris, & Aristobuli alacritatem præuenit in-
nidia. Nam veneno peremptus à Pompeij studiosis, aliquandiu etiam sepultura in solo
patrio carebat, corpusque mortui seruabatur melle conditum, donec ab Antonio Iudæis
missum est in monumentis regalibus sepeliendum. Occiditur autem Alexander quoque fi-
lius eius, à Scipione securi percussus Antiochiæ, secū dum Pompeij literas, accusatione eius
pro tribunali prius habita super his quæ in Romanos admiserat. Ptolemæus autem Minnæ
filius, qui Chalcidem sub Libano tenebat, captis eius fratribus, filium suum Philippionem,
qui cos arcesseret, mittit Ascalonem: atque ille abstractum ab Aristobuli coniuge Antigo-
num, eiusque sorores adducit ad patrem. Amore autem captus, minorem earum coniugio
suo copulat, ob eamque postea causam à patre occiditur. Accepit enim Ptolemæus in ma-
trimonium Alexandram perempto filio: huiusque affinitatis gratia fratres eius propensi-
ore cura tuebatur. Antipater autem Pompeio mortuo in clientelam Cæsaris se contulit, &
quia Mithridates Pergamenus ab accessu Pelusij prohibitus, cum exercitu quem ducebat
in Aegyptum, apud Ascalonem morabatur, non solum Arabas, quamuis hospes esset, auxi-
lium ferre persuasit: uerum & ipse armata Iudæorum tria circiter millia secum mouit. Ex-
citauit autem præsidio Syriæ quoque potentes, & incolam Libani Ptolemæum, & Iamblichum,

- A** chum, & Ptolemæum alterum, quorum gratia ciuitates illius regionis alacri animo bellum pariter inchorauerunt. Iamq; fretus Mithridates auctis propter Antipatrum copijs, Pelusium proficiscitur. Et quia transire uetaretur, ciuitatem obsidebat: Antipater uero in hac oppugnatione clarius enituit. Effracto enim ex parte sua muro, primus in ciuitatem cum suis ingressus. & Pelusium quidem captum est: ulterius autem eos progredi non sinebant Iudæi Aegyptij, terrarum incolæ, quæ appellantur Oniæ. Quibus tamen Antipater non modò ne obstarent, uerum etiam ut victui necessaria præberent; militi persuasit. Vnde factum est, ut nec Memphitæ ad manus uenirent, ultroq; se se traderet Mithridati, atque ille Delta iam peragrato pugnam cum cæteris commisit Aegyptijs, in loco cui nomen est, Iudæorū Castra: cumq; in acie omni dextro cornu liberauit Antipater, circumgressus fluminis ripam. Leuū enim cornu contra se positum superabat. Facto autem in eos impetu qui Mithridatem persequerentur, multos occidit: tamque diu reliquos fugientes agebat, donec etiam castris eorum potitus est, octoginta tantum de suorum numero amissis. Octingentos autem ferè Mithridates, cum fugeret, perdidit. Præter spem uero seruatus ex prælio, uacuum inuidia, restis rerum ab Antipatro gestarum fuit apud Cæsarem. Vnde ille tunc quidem Antipatrum spe & laudibus incitatum ad subeunda pro se pericula reddidit promptiorem. In quibus omnibus bellator audacissimus comprobatus est, multaque perpeffus uulnera, toto corpore gerebat signa virtutis. Post autem, quando rebus in Aegypto cõpositis, ad Syriam redijt, & Romana cū ciuitate simul & immunitate donauit alijsq; rebus honorando amicissimeq; tractado, dignū emulatione reddidit: eiusdemq; gratia etiā pontificatū confirmauit Hyrcano.

Mithridates Pelusium obsidet:

expugnat: Memphitas deditionem spontaneam facientes in gratiam recipit: Aegyptios uincit: & Antipatrum apud Cæsarem laudat.

Antipater à Cæsare Romana ciuitate & immunitate donatur.

De accusatione Antipatri apud Cæsarem, de pontificatu Hyrcani, & Herodæ bellum mouente. CAP. VIII.

- O** D E M uero tempore Antigonus quoq; Aristobuli filius, cum uenisset ad Cæsarem, maioris præter opinionem felicitatis causam præbuit Antipatro. Nam qui de patris morte queri deberet, propter inimicitias Pompeij ueneno, quantum putabatur, perempti, & crudelitatis in fratrem accusare Scipionem, nullumq; inuidiæ dolum admiscere miserijs, ultra hæc Hyrcanum & Antipatrum criminabatur, ueluti se patrio loco cum fratribus iniquissimè pellerent, multisque gentem iniurijs afficerent, dummodo satiarentur: quodq; in Aegyptum auxilia ipsi Cæsari non beneuolentia, sed timore ueteris discordiæ miserint, & ut amorè Pompeij deprecaretur. Ad hæc Antipater, veste proiecta, multitudinem uulnerum demonstrabat. & qua fide quidem Cæsarem coluisset, uerbis non esse opus dixit: nam corpus etiam se tacente clamare, Antigoni autem mirari audaciam, qui cum hostis Romanorum sit filius, & fugitiui Romanorū, nouarumq; rerum studiū votūq; seditiosum patris habeat, apud Romanorū principē alios accusare conetur; boniq; aliquid adipisci tentet: quæ hoc solum oportere contentū esse, quod uiueret, Namq; nunc eum non propter inopiā desiderare facultates: sed ut in eos qui dedissent, Iudæorū seditiones accenderet. Quæ ubi Cæsar audiuit, Hyrcanum quidem pontificatū digniorē esse pronūciavit: Antipatro autē cuius uellet potestatis detulit optionem. Qui permissio dignitatis modo ipsi qui daret, Iudææ procurator declaratus est. & præter hoc impetrauit, ut subuersa patriæ mœnia renouare sibi liceret. Et hos quidē honores Cæsar incidentes in Capitolium misit, ut iustitiæ suæ uirtutisq; signum Antipatri memoriæ traderetur. Antipater uero ubi de Syria Cæsarem prosecutus est, in Iudæā reuersus, ante omnia patriæ muros à Pompeio dirutos reparabat: omniaq; iustrando, ne quid in illis regionibus turbaturū esset, nunc interminando, nunc etiā suadendo curabat: vnūquenq; admonens, qd si cū Hyrcano sentirēt, in otio atq; opulētia uiicturi essēt, fortunisq; suis & cōmuni pace potituri: sin spe nana ducerētur, eorū qui priuati quæstus gratia res nouas optarent: se quidē nō procuratorē, sed dominū omniū, Hyrcanū uero tyrannū pro rege. itemq; Romanos & Cæsarē hostes pro amicis & rectoribus habituri: nec. n. passuros huius potestati labefactari, quæ ipsi regē cōstituisent. Sed quāuis hæc diceret, tamē etiā per se, quoniā Hyrcanū seigniorē uideret, neq; tā efficacē quā regni posceret sollicitudo, statū puincia cōponebat. Et Phasaclū quidē natu maximū filiorū suorū militibus præpositum, Hierosolymæ eiusque territorio præfecit: Herodem uero ætate posteriorem, nimisque adolescentem, Galilææ destinat, similia curaturū: qui cū natura strenuus esset, citò materiam ubi animi magnitudinem exerceret, inuenit: captumq; latronū principem Ezechiam, quem prædari maximo agmine continentia Syriæ deprehendit, ipsum aliosque latrones multos interfecit. Ea; res adeo grata fuit Syris, ut per uicos atq; oppida caneretur Herodes,

Antigonus patris mortē iniuste à Pompeij studiosis illatam conqueritur: & Hyrcanum Antipatrum criminatur.

A. M. 3925. Ante Chr. nat. 46.

Hyrcanus pontifex.

Ant. lib. 14. cap. 16.

Antipater præfectus Iudææ declaratur: patriæ muros reparat: & subditos, ut Hyrcano assentirentur, monet.

Phasaclus militibus præficitur. Herodes Galilææ.

Ezechia latronis mors.

ueluri

viuti per eum pace reddita, & possessionibus restitutis. Ex huius denique operis gloria, Sex-
 phasaelus erga to etiam Cæsari propinquo magni Cæsaris, & Syriam tunc administranti est cognitus. Quin
 se beneuolentia & Phasaelus fratris indolem contentione bona superare certabat, augendo erga se beneuo-
 lentiam Hierosolymis habitantium: atque illam quidem ciuitatem possidens, nihil autem
 Antipater rega- contumeliose per insolentiam potestatis admittens. hinc & Antipater obsequijs regalibus
 lib. obsequijs co- ab ea gente colebatur, & honores ei tanquam rerum domino omnes habebant. Nec tamen
 limur. ipse propterea minus fidelis aut beneuolus Hyrcano fuit. Verum fieri non potest, ut liuorem
 quilibet in secundis rebus effugiat. Namque Hyrcanus, quamuis & antea tacite sua spon-
 te mordebatur adolescentium gloria, maximeque rebus ab Herode gestis, & crebris nuncijs
 Hyrcanus contra Antipatrum in- laudes eius per singula facta prædicantibus, angeretur: à multis tamen inuidis, qui regias
 stigatur. infestare solent, quibusque Antipatri eiusque filiorum probitas officiebat, instigabatur: di-
 centibus quod Antipatro & filijs eius rebus traditis, solo contentus & hac potestate vacuo
 regis nomine sederet. Et quam diu sic errabit, ut in se reges producat? Nec enim eos vel simu-
 lare iam procurationem, sed certe esse dominos, ipso reiecto: cuius nec mandatis nec episto-
 lis, præter Iudeorum, tantam multitudinem peremisset Herodes: illumque, nisi regnet, sed
 adhuc priuatus sit, ad iudicium uenire debere, rationem tam ipsi regi quam patrijs legibus
 Hyrcanus Hero- redditurum, quæ indemnatos occidi non sinerent. His paulatim accendebatur Hyrcanus. Ad
 dam in ius uocati- extremum, autem iracundia prædita, causam dicturum Herodem iubet accersiri: atque ille
 atque & patris monitu, & quod ei fiduciam res gestæ darent, firmata prius Galilæa præsidijs, ad re-
 gem proficiscitur. Ibat autem cum forti caterua, ne vel derogare videretur Hyrcano, si plur-
 res duceret, uel inuidiæ nudus pateret. Sextus autem Cæsar adolescenti metuens, ne quid a-
 pud inimicos deprehensio mali fieret, ad Hyrcanum mittit, qui ei manifeste denunciarent,
 ut homicidij crimine liberaret Herodem. Hyrcanus autem, qui cum diligeret, per se quoque
 id cupiens, absolutionem decernit. Atque is inuito rege euasisse ratus, Damascum recessit
 ad Sextum, nequaquam paratus obedire, si denuo fuisset accitus. Rursumque ab improbis
 Herodes Hyrc- irritabatur Hyrcanus, qui dicerent iratum Herodem abiisse, & ut se contra ipsum strueret,
 eano à maleuo- lis accusatur: properasse. Hæc autem rex vera esse existimans, quid ageret nesciebat: quoniam potentio-
 rem inimicum videbat. Cum verò à Sexto Cæsare dux militum per Syriam itemque per Sa-
 mariam declaratus esset Herodes, neque solum propter gentis fauorem, sed etiam viribus
 suis terribilis putaretur, in timorem extremum incidit, iamiamque illum contra se cre-
 dens cum exercitu esse uenturum. Neque opinione deceptus est. Namque Herodes in-
 tentatæ sibi accusationis iracundia, conflata militum multitudinem in Hierosolymam
 ducebat, ut Hyrcanum regno deponeret. Idque fecisset, ni pariter egressi pater & frater fre-
 gissent eius impetum, deprecantes ut & ipse uindictam minis tantum, solaque indignatione
 metiretur: regi autem parceret, sub quo ad hoc potentia processisset: ac si propterea quod
 in iudicium vocatus esset, indignaretur: quia tamen absolutus est, gratias ageret, neque tri-
 stibus quidem paria referret, saluti verò esset ingratus. Quod si etiam momenta bellorum
 reputanda viderentur, iniquitatem militiæ consideraret: neque omnino de uictoria bene
 speraret, qui cum rege congressurus esset domestica consuetudine iuncto, & de se bene me-
 rito: se uero autem nunquam, nisi quod maleuolorum consilijs impulsus, ymbra ei tantum
 iniquitatis intentasset. Paruit his Herodes, qui speratis putauerat posse sufficere, suasque
 vires demonstrare nationi. Et inter hæc discordia Romanorum circa Apamiam bellumque
 domesticum oritur: quoniam Cæcilius Bassus fauore Pompeij Sextum Cæsarem dolo ne-
 cauerat, eiusque militem occupauerat. Alij verò Cæsaris duces, mortis eius ulciscendæ gra-
 tia, cunctis uiribus Bassum petebant. Quibus tam interempti quam superstitis Cæsaris cau-
 sa, quod ambobus esset amicus, Antipater per filios suos misit auxilia. Cum autem bellum
 traheretur, ex Italia successor ante dicti Sexti venit Marcus.

De Romanorum dissidijs post mortem Iulij Cæsaris, & insidijs Malichii. CAP. IX.

ODE M tempore magnum bellum inter Romanos conflat, dolo Cassij & Bru-
 ti Cæsare interfecto, postquam triennium septemque menses tenuit principa-
 tu m. Maximo autem motu cordis eius gratia concitato, & optimatibus inter se
 dissidentibus, propria spe quisque ducebatur ad id quod existimabat esse comodi-
 us. Itaque Cassius Syriam petit, occupaturus militem, qui Apamiam circumsidebat: ubi &
 Marcum & dissidentes cohortes Basso conciliauit, simulque obsidione liberauit Apamiam.
 Ipse verò exercitum ducens, stipendium ciuitatibus indicebat: nec modus erat exactionum.

Cum

- A** Cū autem Iudæos quoque septingenta talenta iussisset conferre, minas eius veritus Antipater, filiis suis & alijs amicis maturè pecuniæ cogendæ curâ distribuit, & inter eos Malichus quidam ex amicis : adeo necessitas urgebat. Primus autem Herodes Cassij fauorem promeruit, qui ex Galilæa parte sua, talenta centum attulit, proptereaque inter eximios amicos numerabatur. At uerò cæteros tarditatis arguens Cassius, ipsis ciuitatibus irascebat. Eoque Gophnam & Ammautē, & duas alias ciuitates ex vilioribus depopulatus, ibat quidē quasi Malichum interfectorus, quod remissior in exigendo fuisset. Verū & huius & cæterarum ciuitatum interitum repressit Antipater, centum ilicō talēris Cassio delinito. Nequaquam tamen Malichus post abitum Cassij, beneficiorum Antipatri memor fuit. Sed illi ipsi, quem *Malichus exactionem collector pro Cassio.*
- B** sæpenumerò memorabat sui seruatore fuisse, periculum moliebatur, iniquitatis suæ impedimentum abolere festinans. Itaque Antipater & uires eius & calliditatem metuens, flumen transit Iordanem, ad ulciscendas insidias collecturus exercitum. Deprehensus autem Malichus Antipatri filios impudentia superat. Nam & Phasaelum apud Hierosolymam perfidijs appositum, & Herodem, qui custodiam curabat armorum multis excusationibus & sacramentis circumuentos impellit, ut ipsis intercedentibus reconciliaretur Antipatro: atque ita denuò per Antipatrum exorato Marco, tunc in Syria militem regente, seruatus est: qui Malichum statuerat occidere, quod nouis rebus studuisset. Cæsare uerò adolescente & Antonio cum Bruto & Cassio bellum gerentibus, Marcus & Cassius exercitu de Syria conflato, quod magnum momētum, ubi usus poposcit, Herodes fuisset, ipsum quidem totius *Antipater Malichi & urbium interitum reprim.*
- C** Syriæ procuratorem præficiunt, equitum illi manu peditumque attributa: si autem bellum desisset, regnum quoque Iudææ Cassius se eidem delaturum esse pollicitus est. Euenit aut ut Antipatro & spes & fortitudo filij, causa mortis fieret. Horum enim metu Malichus, ministro quodam regio pecunia corrupto, mixtum ei ueneno poculum dari persuadet. Atque ille quidem iniustitiæ Malichi præmium fuit post cōuiuium mortuus, vir & aliàs strenuus, rebusque administrandis idoneus, & qui regnum recuperatum conseruasset Hyrcano. Malichus autem infensum propter suspicionem ueneni populum, negando placabat: simulque ut ualidior esset, armatorum sibi copias conquirebat. Nec enim Herodem cessaturum arbitrabatur, quin etiam mox cum exercitu necis paternæ ultor adueniret. Sed Phasaeli fratris consilio, qui eum palam minimè persequendum esse dicebat, ne uulgi seditio concitaretur; *Antipatri mors: A. M. 3929: Ante Chr. nat. 42.*
- D** & purgantem se tunc Malichum patienter admisit, & suspitione liberum esse concedens, clarissimās paterno funeri celebrauit exequias. Cōuersus autem in Samariam, & ciuitatem composuit seditione turbatam, perque dies festos in Hierosolymam remeabat, præmissis ac comitantibus armatis: cui Hyrcanus, ita suadēte ob metum Malicho, denunciat, ne alienigenas superinducat indigenis festum purè castæque celebrantibus. Herodes autem, & ipso qui præceperat, causaque contempta, nocte ingressus est. Iterumque Malichus ad eum ueniens, Antipatrum flebat. Cōtraque ille se falli, cū vix animi dolorem premeret, simulabat: & tamen de nece patris apud Cassium per epistolas questus est, cui propterea Malichus inuisus erat. Itaque non modò ut mortem patris ulcisceretur, ei rescripsit: sed etiam tribunis quibus præerat, ut in causâ iusta Herodi opem ferrent, occultè præcepit. Et quoniam capta *Malichus Antipatrum flebat. Herodes literis Malichum patrem necis accensat.*
- E** Laodicia, vndique ad Herodem conuenerant optimates cum muneribus & coronis, ipse quidem hoc ultioni tempus destinauerat. Malichus autem id Tyri fore suspicabatur: & filium suum tunc apud Tyrios obsidem, statuit subducere, & ipse in Iudæam fugam parabat. Salutis autem desperatio stimulabat, ut etiam maiora cogitaret: nam & Iudæorum gentem contra Romanos excitaturum se credidit, dum bello aduersus Antonium Cassius occupabatur, deiectoque Hyrcano facillimè regnaturum. Sed profecto irridebat eius spem fatale decretum. Etenim quò intenderet animum suspicatus Herodes, & ipsum & Hyrcanum ad coenam uocat. Deinde seruorum quendam instruendi conuiuij specie mittit. Sed res erat, ut tribunis prædiceret ad insidias egredi: atque illi præceptorum Cassij memores, ad littus ciuitati proximum armati gladijs occurrunt, ibique circumseptum Malichum multis uulneribus interficiunt. Hyrcanus autem statim concidit stupore dissolutus: vixque anima recepta, Herodem percontabatur quis Malichum occidisset. Et cū è tribunis vnus respondisset, Cassij præceptum: Planè, inquit, & me & patriam meam Cassius seruat incolumem; qui amborum insidiatorem peremit. Vtrum autem ex animo dixerit, an quod timore factum probaret, incertum est. Sed enim Malichum *Malichus ad coenam vocatus atque necari mandat.*
- F** hoc modo ultus est Herodes.

Ant. lib. 14.
cap. 20.

Felix in Phasaelum exercitum mouit.

Phasaelus Felicem superat.

Herodes Mariorem tyrannum ex Galilaea pellic.

POST QVAM verò Casius excelsit è Syria, iterum Hierosolymis orta seditio est, cum Felix in Phasaelum mouisset exercitum, & in Herodem fratris poena vellet necem Malichi vindicare. Casu autem Herodes cum Fabio Romano duce apud Damascum habitabat: & ne cupiens auxilio foret, morbo impediabatur. Interea Phasaelus etiam sine cuiusquam auxilio superauit Felicem: probrumque ingrati obijciebat Hyrcano, qui & Felici studuisset, fratremque Malichi castella occupare permisisset. Iam enim multa tenuerat, omniumque tutissimum Massadam. Nec tamen ei quicquam contra vim Herodis potuit sufficere, qui mox ut conuauit, & alia recepit, & illum ex Massada supplicem dimisit, & Marionem Tyrionum tyrannum ex Galilaea pepulit: tria enim castra possederat. Tyrionisque quos ceperat, uitam concessit omnibus: nonnullos etiam donatos abire iussit, unà & sibi ciuitatis beneuolentiam, & tyranno comparans odium. Marionem autem à Cassio quidem mernerat tyrannidem, qui tot Syria tyrannos praefecerat: sed ob Herodis inimicitias etiam Antigoni Aristobuli secum ducebat, & Ptolemæum, propter Fabium, quem Antigonus sibi pecunia sociatum, adiutorem incepti habebat. Cuncta verò fover Ptolemæus Antigono subministrabat, contra quos Herodes instructus, in aditu Iudæe commisso praelio, victoria potitur: fugatoque Antigono, redit in Hierosolymam, pro merito gestæ rei omnibus charus, ut etiam quibus antea despectus erat, tunc in eius familiaritatem sese dederint, propter Hyrcani affinitatem. Namque is Herodes iam pridem ex indigenis habuerat uxorem non ignobilem, quæ Doris vocabatur, & Antipatrum ex ea suscepit filium. Tunc autem duxerat Alexandri (cuius pater fuit Aristobulus) filiam Mariammen, Hyrcani neptem ex filia, atque inde regi familiari erat. Sed ubi Cassio circa Philippos interfecto, Caesar in Italiam, & Antonius in Asiam discesserunt: legatis ab alijs ciuitatibus ad Antonium missis in Bithyniam, etiam Iudæorum optimates accusatum veniunt Phasaelum & Herodem: quod illis rerum summam ui possidentibus, nomen tantum honorabile superesset Hyrcano. Ad quæ Herodes qui praesto erat magna pecunia placatum sic Antonium affecit, ut ne verbum quidem inimicorum eius pateretur audire. Et tunc quidem ita digressi sunt. Quum autem denuò Iudæorum primates centum viri, Antiochiæ

Ant. lib. 14.
cap. 21.

Herodes Antigoni vincit.

Doris Herodis uxor: &

Iudæi Phasaelum & Herodem accusant.

A. M. 3930.
Ante Chr. nat. 41.

Ant. lib. 14.
cap. 21.

Iudæi denuò aduersus fratres accusationem proponunt.

Herodes & Phasaelus Iudææ tetrarchæ declarantur.

Antonius Iudæos rebelles carceri tradit:

in Tyro commoratur: & percipiens seditionem contra Herodem & Hyrcanum esse motam.

armatis missis, multos una cum captiuis occidit.

proximam Daphnen ad Antonium venissent, amoris Cleopatraz iam seruientem, delecti à cæteris, qui eloquentia & dignitate præstabant, aduersus fratres accusationem proponunt. Respondebat autem Messala, causæ defensor, astans etiam propter affinitatem Hyrcano. Auditis deinde utrisque partibus, Antonius percontabatur Hyrcanum, quinam essent regendis rebus aptissimi. Cumque is Herodem, eiusque fratres alijs prætulisset, voluptate repletus (nam & hospes eorum paternus erat, humanissimèque ab Antipatro susceptus, eo tempore quo in Iudæam cum Gabinio uenerat) tetrarchas ambos declarat, totius eis Iudææ procuratione permitta. Legatis autem id ægrè ferentibus, quindecim eorum correptos carceri tradidit, quos etiam penè occidit. Cæteros autem reiecit cum iniuria: unde maior tumultus Hierosolymis excitatus est. Denique mille legati iterum Tyrum missi sunt, ubi commorabatur Antonius in Hierosolymam paratus irruere. Et contra eos vociferantes, magistratus Tyrionum directus est, data ei licentia, ut quos comprehendisset, occideret: præceptoque ut eorum potestatem confirmare curaret, qui tetrarchæ ipsius essent Antonij suffragio constituti. Ante hæc autem Herodes usque ad littus cum Hyrcano progressus, multis eos admonebat, ne & sibi interitus, & patriæ belli causa fierent, dum inconsideratè contendunt. Illis autem tanto magis id indignè ferentibus, Antonius missis armatis, multos occidit, multos etiam vulnerauit, quorum & saucios cura, & mortuos sepultura Hyrcanus dignatus est. Non tamen idcirco qui effugerant quiescebant: perturbando enim ciuitatem, Antonium irritabant, ut etiam quos in vinculis haberet, occideret.

De bello Parthorum contra Iudæos, & fuga Herodis ac fortuna.

CAP. XI.

Ant. lib. 14.
cap. 21.

Lysanias Antigoni in regnum inducendum:

Hyrcanum verò deponendum esse, confect.

PARZAPHARNE autem Parthorum satrapa, Syriam biennio post cum regis filio Pacoro detinente, Lysanias patris sui mortui successor Ptolemæi Minnæ filij, mille satrapæ talenta pollicitus, & mulieres quingentas, ei persuadet ut Antigoni in regnum inducerent, Hyrcanumque deponerent. Impulsus igitur ab eo Pacorus, ipse quidem per maritima loca perrexit, Barzapharnem autem itinere mediterraneo iussit irrumper. Sed maritimorum Tyrj Pacorum excluderunt, cum Ptolemaidenses cum & Sidonij receperant. Ille autem quendam regium pincernam, cognominem suum, equitatus

Atatus ei parte attributa, ad Iudzam iussit accedere, & exploraturum hostium consilium, & ubi usus exegisset, præsidio futurum Antigono. quibus Carmelum populantibus, multi Iudæi ultrò ad Antigonum confluunt, ad expeditionem alacriter animati. Ille autem ad locum qui Drymos dicitur, occupandum eos præmittit: vbi commissæ pugna, depulsisque hostibus & effugatis, Hierosolymam cursu petebant, auctique multitudine, vsq; ad regiam processerunt. Excepti autem ab Hyrcano & Phasaelo, forti acie in foro confligunt. Ibiq; hostes in fugam versos pars Herodis in fanum concludit: custodesque his sexaginta viros apponit, per ædes proximas collocatos. Sed hos quidem insensu fratribus populus, igne consumit. Herodes autem iracundia peremptorum congressus cum populo, multos obrûcat: inque dies singulos inuicem sese per insidias incurfantibus, assidua cædes erant. Instante uero die festo, qui Pentecoste vocatur, omnia circa templum, totaque ciuitas plebe rustica repleta est, & pleraque armata. Et Phasaclus quidem muros, Herodes autem cum paucis domum regiam custodiebat, Inuasisque de improviso hostibus in suburbano, complures quidem peremit, omnes autem in fugam uertit. & hos in ciuitatem, alios in fanum, alios in extremum uallum includit. Interea pacis arbitrum Pacorum. Antigonus petit admitti. Exoratus autem Phasaclus, & ciuitate & hospitio cum quingentis equitibus Parthum recepit, prætextu quidem componendæ seditionis ueniëntem, re autem uera ut adiuuaret Antigonum. Denique Phasaclum dolo perpulit, ut ad Barzapharnem legatus de pace proficisceretur: quamuis multa disuadente Herode, atq; ut insidiatorem occideret, neue se eius fallacijs deret, admonente: natura enim Barbaros fidem negligere. Exijt etiã Pacorus cum Hyrcano, quo minus suspectus esset: nonnullisque relictis equitibus apud Herodem, quos Eleutheros uocant, cum cæteris Phasaclum prosequeretur. Sed vbi ad Galilæam uenerunt, indigenas quidẽ dissidentes atque armatos offendunt: satrapam uero conueniunt satis callidè, & officijs amicitiz dolos regentem, Denique postquam dona eis dedit, redeuntibus insidias posuit. Illi autem in maritimum quendam locum deducti, cui nomen est Ecdippon, fraudẽ intelligunt. Ibi enim de promissis mille talentis audierunt: & quod Antigonus pleraque mulieres ex his, quas ipsi haberent, inter quingentas Parthis deuouisset: quodque sibi semper à Barbaris præstruerentur insidiæ, ac olim capti essent, nisi mora fuisset, dum Hierosolymis caperetur Herodes, ne sibi præcius quæ de his agerentur, caueret. Hæc iam non uerba erant solum: nam & custodes haud procul abesse conspiciebat. Et tamen Phasaclus Hyrcanum deserere non sustinuit. quamuis cum sæpius moneret Offilius ut fugeret: cui Saramalla Syrorum tunc ditissimus dixerat, quemadmodum essent omnia de insidijs constituta. Sed conuenire satrapam maluit, atque in os exprobrare, quod se insidijs appetisset: ac maxime quia pecuniæ causa talis extitisset, cum plus ipse pro salute daturus esset, quam pro regno promississet Antigonus. Ad hæc Parthus subdola satis factione iureque iurando suspicionem deprecatus, perrexit ad Pacorum: statimque à Parthis qui remanserant, quibusque iussum erat, Phasaclus atque Hyrcanus comprehenduntur, periuriam simul ac perfidiam execrantes. At interim pincerna ad hoc missus, Herodem capere moliebatur: cumque fallerẽ, ut extra murum procederet, sicut sibi mandatum fuerat, conabatur. Ille autem suspectos habere solitus Barbaros, & tunc minime dubitans in hostes incidisse literas, quæ insidias indicarent, prodire nolebat: quamquam satis idoneam causam Pacorus obtenderet, epistolas portantibus obuiam ire debere nec enim ab hostibus esse captos, aut quicquam de insidijs, sed quæ Phasaclus gessisset, his contineri. Iãdudum autẽ ab alijs audierat Herodes, fratrem suum Phasaclum esse correptum: & Hyrcani filia Mariamme prudentissima foeminarum, multis eum precibus ne prodiret orabat: neue se crederet manifestis iam conatibus Barbarorum. Adhuc autem Pacoro cum socijs deliberante, quonam modo clam patraret insidias, nec enim fieri posse, ut tantæ sapientiæ vir ex aperto circumueniretur, nocte Herodes cum propinquissimis sibi ad Idumzã ignaris hostibus proficiscitur. Eo cognito, Parthi eum persequerentur. Et ille matrem quidem fratresque suos, desponsatamque puellam cum matre, minimoque fratre prætereundum iter iussit. ipse autem cautè cum famulis suis Barbaros retentabat: multisque per omnes confictus interemptis, ad castellum Massada properabat. Grauiiores autem in fuga Parthis Iudæos expertus est. Qui cum semper molesti fuissent, à sexagesimo tamen ciuitatis stadio aliquandiu etiã acie decertauerunt. Vbi Herodes victoria potitus, cum multis interfecisset, ipsumque locum in memoriam preclari facinoris ædificatum, locupletissima exornauit regia, arcemque in eo munitissimam condidit, ac de suo

Isaph.

N nomine

Herodes quomodo gesserit se in pugna contra Antigonum & Parthos. Phasaclus Parthum recipit: & decipitur.

Pacori insidias frans Herodi, Hyrcano & Phasaelo struntur: & intelliguntur.

A. M. 3931. Ante Chr. nat. 40. Phasaclus & Hyrcanus à Parthis comprehenduntur. Ant. lib. 14. cap. 25.

Herodes ad Idumzã properat.

grauiores Iudæos experitur: victoria potitur.

Herodion ar- nomine Herodion vocauit, Et tunc quidē cum fugeret, multos sibi adiungebat. Postea tēro
cem condidit: quā Thresam Idumææ peruenit, occurrit ei frater Iosephus, turbamque sequentium di-
Iosephum obui- minui persuadet: nec enim capacem esse tantæ multitudinis Massadam. Erat autem supra
conspicit: quā nouem millium multitudo. Itaque paruit Herodes eius consilio, & impares quidem
Petram pergit. necessitati per Idumæam dimisit cum ulatico, lectissimos autem, maximeque necessarios te-
Parthi in prædā Parthi autem apud Hierosolymam in prædā uersi, in fugientium domos ac regiam irue-
ueri: bant, solis Hyrcani pecunijs abstinentes: quæ trecenta talenta superabant, aliorum uerò spe
Antigonum re- minores inueniebantur: quoniam Herodes iam pridem Barbarorum perfidiam suspicans,
gem constituit: quicquid in opibus pretiosum, in Idumæam multo antè comportauerat: eiusque sociorum
at Phasaelum itidem quisque fecerat. Veruntamen postquam præda potiti sunt Parthi, ad hoc iniuriæ pro-
Hyrcanum cesserunt, ut omnem terram illam bello implacato replerent, Marisa quoque ciuitate uastata:
vinciunt. nec solum Antigoni regem constituerent, uerum etiam Phasaelum & Hyrcanum uinctos
A. M. 3932. ei traderent uerberandos. At ille Hyrcani quidem aurículas dentibus trunçat, ut ne solutus
Ante Chr. quidem mutatis rebus unquam pontificatum recipiat: ab integris .n. celebrari sacra oportet.
nat. 93. Phasaeli uerò uirtute præuentus est Antigonus. Qui cum nec ferri copiam, nec manus
Phasaeli mors. liberar haberet, ad saxum fracto capite interiit: atque ita probato, quod uerus Herodis frater
Phasaeli uerba esset, Hyrcanusque degenerasset, uiriliter moritur: dignum antea uita obitum assecutus.
postrema. Fertur tamen & aliud, quod ex illa quidē plaga resipuerit, sed ueluti curandi eius causa, mis-
Parthi Hyrcanum uinctum sus ab Antigono medicus, uenenis malis uulnus expleuerit, eoque illum pacto peremerit. V-
abducunt. trumuis autem uerius sit, præclarum habet initium. Denique aiunt eum prius quæ efflaret ani-
Herodis erga mam, cognito ex quadam muliercula, quæ Herodes euasisset, dixisse: Nunc bono animo disce-
Phasaelum dile- dam, qui ultorem inimicorum reliquerim. Ille quidem hunc exitum habuit. Parthi autem,
ctio. quanquam mulieribus caruerint, quas maximè cupiebant, rebus tamen cum Antigono a-
Malichus rex pud Hierosolymam compositis, uinctum in Parthiam Hyrcanum ducunt. Herodes autem
Arabum Hero- obstinatus in Arabiam, uelut adhuc uiuo fratre suo festinabat: ut pecunias ab rege accipe-
dem Arabia ret, quibus solis exoratum iri pro Phasaelo sperabat auaritiā Barbarorum. Etenim cogita-
pellit. bat, si Arabs minus memor fuisset paternæ amicitiae, animoque liberali parior, uel mutuum
Herodes Arabes ab eo sumere, quod redemptionis causa præberet: pignori opposito ipsius filio, quæ redime-
hostes deprehen- ret Secum. n. habebat fratris filium, septem annos natum: trecentaque talenta dare decreue-
dit: rat, interpositis precationi Tyrijs. Sed profecto studiū fortuna præuenerat: & Phasaelo mor-
fratris mortem tuo, ne quicquam fratrem diligebat Herodes. Non tamen uel apud Arabas saluam amicitiam re-
deplorat: perit. Denique Malichus rex eorum, præmissis qui hoc admonerent, quæ quimum reueriti cum ex
à Cleopatra ho- finibus suis iubet, simulatione quidem Parthos per legatos petisse, ut Herodem Arabia pel-
norifice suscipi- leret: certa uerò causa fuit, quæ uicem Antipatro debitam negare proposuerat, neque pro bene-
tur: ficijs ab eo perceptis aliquid eius filijs gratiæ rependere, consolationis egentibus. Impudēti-
Romam nauigat: uerò suosores habebat, qui Antipatri uellent abiurare deposita. Erant autē circa eum poten-
Antônio suu cla- tissimi. Proinde Herodes ubi Arabas ex ea sibi causa hostes esse deprehendit, unde amicissi-
des enumerat. mos existimabat, eaque respondit nuncijs, quæ dolo imperauit, Aegyptum uersò recedit: & prima
Ant. lib. 14. quidē uespera in quoddam agreste fanum, dum post se relictos reciperet, diuertit. Postero autē die
cap. 13. cum Rhinocoluram peruenisset, fratris ei mors nunciatur. acceptoque tanto luctu, quantum curarum
 æstus deposuit, ibat ulterius. Itaque Arabes sero facti poenituit: & qui reuocarēt eum, quæ cōtu-
 meliose tractauerat uelociter misit. Herodes autē in Pelusium peruenerat: ibique transitu prohibere
 ab eius rei speculatoribus, rectores adit: & illi famam uiri dignitatēque reueriti, Alexandriam eum
 prosequuntur. Ingressus autē ciuitatem, à Cleopatra honorifice susceptus est, ducē sibi militum
 fore cum ad ea que parabat, existimante. Posthabitis autem reginæ precibus, neque hyemis
 asperitatem, neque marina discrimina, quo minus nauigaret Romam, extimuit. Circa Pam-
 phyliam uerò periclitatus, maiore oneris parte reiecta, uix in Rhodum uehementer bello
 Cassij uexatam, saluus euadit. Amicorum suorum, Ptolemæi & Saphinij receptus hospitio, li-
 cet rei pecuniariæ premeretur inopia, maximam tamen ædificat nauim triremem: eaque cum
 amicis delatus Brundisium, atque inde continuo Romam profectus, familiaritatis paternæ
 gratia primū conuenit Antonium: eique tam suas quā totius generis clades exponit: quod-
 que affinis suis in castello relictis, atque obsidione cinctis, ad eum hyeme supplex nauigaf-
 set. Itaque tantæ miserationis casum miseratus Antonius, & memoria quidem iuncte cum
 Antipatro

- A** Antipatro dextræ, tum uerò ipsius qui aderat contemplatione virtutis, etiam tunc eum regem constituere proposuit Iudæorum, quem ipse tetrarcham antea fecerat. Non minus autem quam fauore Herodis, odio ducebatur Antigoni. Hunc enim & seditiosum, & Romanis inimicum esse arbitrabatur. Cæsarem quidem habebat multo quàm ipse paratius renouantem Antipatri expeditiones, quas in Aegypto cum eius patre peruierat: & hospitium & in rebus cunctis beneuolentiam: cum præter hæc ipsius quoque Herodis strenuitatem cerneret. Verum tamen & senatum conuocabat, ubi Messala, & post eum Atratinus, astante Herode, patris eius merita, & ipsius circa populum Romanum fidem prosequiebantur, quo simul hostem Antigoni demonstrarent: non solum quod intra breue tempus is dissidere cœpisset: verum etiam quod antea quoque populo Rom. despecto, Parthorum suffragio regnum curauisset accipere. His autem commoto senatu, cum Antonius etiam bello contra Parthos gerendo utile esse diceret, Herodem regi creari, omnes assentiunt. Dimissoque senatu, Antonius quidem & Cæsar egrediebantur, medium stipantes Herodem. Consules autem cum alijs magistratibus antecedeabant, cæsuri hostias, decretumque senatus in Capitolio reposituri. Primò autem die regni Herodis apud Antonium cœnatum est.

De bello Herodis à Roma redeuntis, pro Hierosolyma & contra latrones.

CAP. XII.

- C** **O**DEM uerò tempore Antigonus apud Massadam inclusos obsidebat, alijs quidem uictui necessarijs abundantes, aquæ autem inopes. Vnde Iosephus quoque frater Herodis, cum ducentis familiaribus suis ad Arabas confugere cogitabat: audito quod eorum quæ in Herodem commiserat, Malichum pœniteret: castellumque reliquisset, nisi circa noctem, qua exiturus erat, plurimum imbrium contigisset effundi. aqua enim repletis puteis, fugiendi causa non erat, adeò ut etiam ultrò in Antigoni militem eruptiones auderent: multosque nunc aperto prælio, nunc insidijs neci darent: non tamen illis omnia pro uoto cedebant, sed ipsi quoque interdum cum aduerso casu reuertebantur. Interea dux Romani militis Ventidius prohibitum missus Parthos à Syria, post illos in Iudæam uenit: verbo quidem ut Iosepho, & qui unà obsidebantur, ferret auxilium: re autem uera, ut pecunias auferret Antigono. Itaque cum non longè ab Hierosolymis tetendisset, quæstu expletus, ipse quidem cum maxima exercitus parte discessit. Silonem uerò cum paucis, ne furtum deprehenderetur, si omnes abduxisset, reliquit. Antigonus autem sperans iterum Parthos sibi adiumento fore, Silonem interim placabat: ut pendente spe, nihil inquietaret. Iam uerò naui ex Italia in Ptolemaidem deuectus Herodes, non parua manu coacta externorum atque gentilium, per Galilæam aduersus Antigoni properabat, Ventidij & Silonis fultus auxilio: quibus Gellius ab Antonio missus, ut Herodem in regnum deduceret, persuasit. Horum autem Ventidius quidem turbam in ciuitatibus, quæ propter Parthos euenierant, componebat. Silonem uerò Antigonus in Iudæa mercede corruerat. Non tamen Herodes opis egebat: in dies enim singulos, quo magis iter promouebat, augebantur eius copiarum, nam præter paucos omnis ei Galilæa consensit, & propositum habebat præmium necessarium Massadam, ut primum affines suos obsidione liberaret, sed impedimento fuit Ioppe. Hæc enim prius, quod hostilis esset, eximenda uidebatur: ne dum ipse peteret Hierosolymam, receptaculum à tergo aliquod inimicis relinqueretur. Silo autem iugit agmina, inuenisse gaudens resistendi occasionem, quod eum persecutio premeret Iudæorum. Hos autem Herodes parua manus excursionem perterritos, maturè in fugam uertit: & Silonem malè repugnantem, periculo eripit. Deinde capta Ioppe, suos liberaturus ad Massadam festinabat: dum indigenarum alios amicitia paterna sibi sociaret, alios ipsius gloria, nonnullos utriusque beneficijs debita uicissitudo: plurimos tamen spes, ut à rege certissimo. Iamque ualidissimas quæsierat militum copias sed Antigonus iter eius impediēbat, loca insidijs opportuna præoccupans, unde nullum aut minimum afferebat hostibus detrimentum. Herodes autem facile receptis ex Massada pignoribus suis & rebus, à castello in Hierosolymam perrexit. Cui se Silonis milites & multi ex ciuitate iunxerunt, uirum eius timore perculsi. Castris autem positis ad occiduam regionem oppidi, custodes eius partis ipsum sagittis & iaculis impetebant: ab alijs uerò per cuncos excurrentibus primæ frontis acies tentabatur. Herodes autem primo circa muros præconis uoce declarari iussit, populi se bono & saluti ciuitatis aduenisse: pœnasque ab nullo, quamuis manifesto inimico, repetiturum, sed discorsissimis etiam offensarum obliuionem daturum: Deinde cum allocutionibus contrarijs

Ioseph.

N 2 pars

pars Antigoni obstaret, quo minus aut præcones exaudire, aut voluntatem mutare quispiam
 posset, quod reliquum erat, suis imperat murorum defensores deturbare: atque illi statim sagittis
 cunctos ex turribus in fugam uerterunt. Ibi quoque tunc Silonis detecta corruptio est. Multis enim
 militum subornatis, qui rebus egere se necessarijs acclamarent, pecuniamque alimentis
 poscerent, atque hyemandi gratia in loca opportuna dimitti (nam ciuitati proxima deserta
 erant, ita omnibus ab Antigono antè prouisis) & incitabat exercitum, & ipse recedere
 conabatur. Herodes autem non solum duces qui Siloni parerent, sed etiam milites, ubi plu-
 rimi essent, conueniendo, rogabat ne se destituerent, quem scirent à Cæsare & Antonio &
 senatu deductum, in uno die pollicitus eos penuria soluere. Deinde hæc precatus ipse agros
 adit: tantamque his exhibuit copiam commeatus, ut Silonis omnes accusationes perime-
 ret. simulque prospiciens, ne uel in posterum ministrare desinerent, accolæ Samariæ per epi-
 stolas admonebat (nam ciuitas eius se clientelæ dederat) ut alimenta & uinum & olcum &
 pecora in Hierichunta deferret. Hoc ubi audiuit Antigonus, statim qui frumentatu hostes
 prohiberent, atque insidijs opprimerent, per agros dimittit. Illique iussis obediunt, & ma-
 gna iam manus armatorum super Hierichunta fuerat congregata. Discreti autem montibus inside-
 bant, si qui exportarent uictui necessaria speculantes. Non tamē Herodes otiosus erat, sed de-
 cē cohortibus comitatus, quinque Romanorum & quinque Iudæorum, quibus permixti erant etiā
 mercede cōducti trecenti, præterea paucis equitibus. Hierichunta puenit: & ciuitatem quæ uacua
 habitatoribus reperit, quingentos uerò cum mulieribus ac familijs montium occupasse cacumi-
 na. & hos quidē captos dimisit. Romani autem in reliquā ciuitatē irruunt, eamque diripuerunt, cum
 plenas domos offendissent omnigenis opibus. Rex autem apud Hierichunta præsidio collocato,
 reuersus est. Romanumque militē in his quæ sibi accesserant ciuitatibus, hoc est Idumæa, & Gali-
 læa, & Samaria, hyematurū dimisit. Antigonus quoque Silonis corruptione meruit, ut exerci-
 tus partē Lyddæses suscipere in Antigoni gratiā. Et Romani quidē armorum cura soluti, reb.
 omnibus abundabāt. Herodes autem non quiescebat, sed Idumæā duobus millibus peditum, & qua-
 dringentis equitibus, misso etiā fratre suo Iosepho, cōmuniuit, ne quid noui cum Antigono
 tentaretur. Ipse autem, matre cum alijs quos ex Massada liberauerat affinibus suis in Samariā trās-
 lata, ibique tutissimè collocata ut cætera Galilææ subuerteret, atque Antigoni præsidia ex-
 pelleret, proficiscitur. Cumque Sephorim, licet vehementissimè ningeret, peruenisset, facil-
 limè ciuitatem capit, custodibus eius ante aggressionem fuga dilapsis: ibique suis militibus,
 quos hyems fatigauerat, recreatis (erat enim magna copia commeatus) aduersus latrones in
 speluncis degentes direxit animum: qui pleraque illius regionis incurfantes, non minoribus
 quam belli cladibus incolas afficiebant. Præmissis autem tribus peditum cohortibus, unaque
 ala equitum in uicem Arbela, ipse diebus quadraginta post cum reliqua manu superuenit.
 Nec tamen eius incursum hostes extimere, sed armati obuiam procedebant, peritia bella-
 toris fisci, & ferocitate latronis. Deinde prælio commissio, dextro ipsorum cornu, sini-
 strum Herodis in fugam pellitur. Ille autem de suo dextro circumgressus, velociter subue-
 nit, & suos quidem à fuga retrahit: irruendo autem in hostes, impetum persequentium resre-
 nabat, donec à fronte pugnantes uiolentiæ concesserunt: qui tamen eos usque ad Iordanem
 cædendo persequerentur: & magna fugientium parte perempta, cæteri trans fluuium dissi-
 sti sunt: & Galilæa metu est purgata, nisi quod in speluncis latitantes reliquerant, eorumque causa
 diutius ibi remorandum fuit. Quamobrè primū laboris fructum militibus rependebat, centum
 quinquaginta argenti drachmas singulis diuidendo: eorumque ducibus multiplicatā summā ad
 hyberna mittendo. Pheroræ autem fratri minimo scripsit, ut & foro uenaliū cōsuleret, muroque
 castellum Alexandrium cingeret: quæ ab illo curata sunt. Interea circum Athenas versabatur
 Antonius, Ventidius autem ad bellum contra Parthos Silonem atque Herodem accersit:
 mādato eis per epistolas, ut Iudææ statum antè componerent. Sed Herodes, libenter ad Ven-
 tidium Silone dimisso, ipse aduersum latrones in speluncis habitantes mouet exercitum.
 Istæ autem speluncæ in præruptis montibus erant, vndique inaccessæ, transversosque tan-
 tum ac perangustos ascensus habebant: saxumque ab earum fronte usque ad fauces altissi-
 mas pertingebat, rectum vallibus imminens, ut aliquandiu quidem rex pro loci difficul-
 tate quid ageret, incertus esset. Postremò autem placuit, ut molimine uteretur satis incau-
 to. Etenim ualentissimus quisque demissus arcibus, exponebatur in ostia speluncarum. Hi-
 que cum familijs eos mactabant, ignemque repugnantibus iniiciebant. Cumque aliquos
 ex his conseruare uellet Herodes, ut ad se accederent, voce præconis edixit. Sed illorum ne-
 que

A que voluntarius se quisquam ei tradidit: sed & quosuis coegerat, multi mortem captiuitati prætulērunt. Vbi etiam senior quidam, septem filiorum pater, orantes cum matre pueros, vt egredi sibi ad fœdera permetteret, occidit hoc modo: Iussit exire singulos, ipse ad ostiū stabat, & prodeuntem quemq; filiorum trucidabat. Herodes autem è specula hæc prospiciens, & dolore conficiebatur, & vt filijs parceret, seni dexterā cū precibus porrigebat. Ille autem dictis eius nequaquā mitior factus, insuper humilem animum Herodi exprobrauit, & post filios occidit vxorē: deiectisque desuper mortuis, postremò semetipsum præcipitem misit. Speluncis igitur & qui in his erant ita subactis, Herodes relicta exercitus parte, quantum ne quis rebellare tēaret satis esse arbitrabatur, eiq; parti Ptolomæo præposito, in Samariam re-

B dijt: scutorum quidem tria millia, sexcentos verò equites in Antigonū ducēs. Tuncq; propter eius abscēssum nacti licentiam, quibus Galilæam turbare mos erat, Ptolomæum quidē ducem aggressi, nec opinantem interficiūtur. Agros autem uastabant, in plaudes atq; in abditissima loca refugientes. Quibus cognitis Herodes maturē succurrit: & magnā quidem eorū multitudinē morte consumit. Omnibus autem castellis obsidione liberatis, huius mutationis causa multā exegit à ciuitatibus pecuniam, centū talenta. Iam verò Parthis expulsis, occiso etiam Pacoro, Ventidius Antonij literis monitus, equitum mille auxilia duarūq; legionum, aduersus Antigonum mittit Herodi. eorum autem ducem Machæram, vt se adiutum ueniret, per epistolas rogauit Antigonus, & de iniuria Herodis multa conquestus, & pecuniam dare pollicitus. Sed is (nec enim ad quos missus fuerat, negligendum putabat, cū præsertim plura daret Herodes) in proditiōe quidem ei non paruit, simulata verò amicitia

C res Antigoni exploratum perrexit, non admissō Herodis consilio, dissuadentis id fieri. Antigonus autem, quia præsensit quid cogitaret, ciuitatem ei clausit, & tanquam hostem arcebat à mœnibus, donec Machæram incœpti puduit, & in Amathuntem ad Herodē recessit. Iratus autē quòd res aliter cesserat, quoscunque Iudæos offendisset interficiebat, vt nec vel Herodianis parceret: sed vt Antigonianis omnibus abutebatur. Hęc cum agrē ferret Herodes, in Machæram quidem vindicare voluit, tanquam in hostem, iracundiam verò repressit, & ad Antonium properabat, apud eū accusaturus Machæra, iniquitatem. Ille autē relicta sua reputans, velociter regem consequitur, vtq; in gratiam secū redeat, multis precibus efficit. Neq; tamen Herodes à proposito suo reuocatus est, quo minus ad Antonium pergeret. Sed tūc audisset eum magnis viribus oppugnate Samosatam, iuxta Euphratē validissimā ciuitatem, acrius festinabat, opportunū hoc tempus esse perspiciens demonstrādē virtutis, & vt magis magisque placeret Antonio. Denique mox vt ad eum venit, finem attulit obsidioni, multis Barbaris interfectis, magnaue prædæ parte sibi destinata: vt Antonius quidē quanquam eius virtutem antea mirabatur, tamen etiam tunc magis eandem opinionem haberet, multumq; ad honores eius spemq; regni adderet, Antiōchus verò tradere Samosatam cogeretur.

De morte Iosephi, & obsidione Hierosolyma per Herodem, & Antigono occiso.

CAP. XIII.

E VM hæc agerentur, res Herodis in Iudæa fractæ sunt. Reliquerat enim Iosephū fratrem suum, qui omnia procuraret cū mēdatis huiusmodi, vt nihil ante reditum suum aduersus Antigonū moueret, quia non firmū esset auxiliū Machære, quātum ex delictis superioribus appareret. Verūm Iosephus, vbi fratrem procul abesse cognouit, immemor præceptotum, Hierichūta cum v cohortibus à Machæra secum missis petit, vt maturo messiu tempore frumenta diripiat. In cursu autē hostiū per mōtana atque aspera loca oppressus, & ipse cadit, magnam viri fortis in ea pugnata gloriam cōsecutus, & omnes Romani milites pereunt. Recens autē lectē de Syria cohortes erāt, nec veteranorū quenquam permixtum habebant, qui belli imperitis opitulari possēt. Antigonus autem victoria minimē contentus fuit, sed eò processit iracundiā, vt mortuum quoq; Iosephum verberaret. Denique nactus corpora mortuorum, etiam caput eius abscidit, quamuis quinquaginta talenta Pheroras frater preciū redemptionis offerret. tanta verò nouitas post Antigoni victoriā Galilææ res occupauit, vt qui partibus eius magis fauerēt, productos primates Herodis studiosos lacu submergerent: multaq; in Idumæa quoque mutarentur, ubi Machæra castelli cuiusdā instaurabat mœnia, cuius nomen est Githa. nec horum quicquā Herodes audierat. Captis enim Samosatis Antonius, & præposito Syriæ Sosio iussu ut Herodem quoque aduersus Antigonum adiuuaret, discessit in Aegyptum. Sosius autē duabus

Ioseph.

N 3 cohort.

*Herodi mortuus
fratris somnia
manifesta signifi-
cant.*

*Herodes Galile-
am armata ma-
nu ingreditur.*

*ab Antonio auxi-
lia adipiscitur.*

*Herodis cenacu-
lum concidit.*

*Herodes vulne-
ratur.*

*Antigonus Pappum
Herodi bel-
lum illaturum
mittit.*

*Herodes Pappū
vincit.*

*Caesorum multi-
tudo victoribus
transiū obstru-
it.*

*Herodes Pappū
Antigoni ducem
abscisso capite
obtruncat:*

*Hierosolymam
obsidet:*

in eam ducit.

cohortibus in Iudæam præmissis, quarum Herodes vteretur auxilio, ipse cum cætera manu militum sequebatur. Herodi autem degenti prope Daphnem Antiochiæ, mortem fratris somnia manifesta significant. Cumque turbatus præsiluisset è stratis, ecce nuncij cladis intrabāt: quare præ dolore paululū quæstus, maxima parte luctus dilata, in hostes properabat, ultra vires iter accelerās. Et ubi ad Libanū venit, octingentos montis accolæ assumit auxilio, unamq; his iungit Romanorū cohortē. Cum quibus non expectata luce, Galilæā ingressus est, hostesq; obuios in eum quæ reliquerant locum auertit, & asidue quidem castellum oppugnare tētabat: sed priusquam id caperet, asperitima hyeme coactus, in vicum proximum recepit exercitū. Paucis autem diebus post, auctus etiam alterius cohortis præsidio, quā Antonius miserat, tanto hostibus terrori fuit, ut castellū nocte desererent. Iamq; per Hierichūta properans ibat, ut quam primū interfectores fratris sui posset ulcisci, ubi etiā mirabilis ei monstriq; similis casus euenit: unde præter spem liberatus, opinionē q̄ Deo charus esset adeptus est. Nam cū multi honorati uespera illa apud eum cœnauissent, postquā dimisso conuiuiō omnes egressi sunt, confestim cœnaculū concidit. Id autem cōmune sibi iam periculorum q̄ salutis præsagium, quantum ad futurum bellum pertineret, mane primo castra mouet: hostiumq; sex circiter millia de montibus decurrentes, prima tentabat agmina. Et manum quidē cum Romanis conferere nō satis fidebant: lapidibus aut ac telis eos, dum modo plurimos sauciarent, eminus appetebant. Vbi Herodes quoq; ipse præteriens, latus iaculo vulneratur. Antigonus aut se non solum audacia suorum, sed etiā multitudine superiorem videri cupiens, Pappum quendā ex contubernalibus suis cum manu militum in Samariā mittit, quibus quidem Machæra erat præmiū victoriæ. Herodes verò terrā peruagatus hostilem, quinq; municipia capit, duoq; habitatorum millia consumit, exustisq; domibus, ad exercitum redit, circa vicum, qui appellatur Cana, tendētem. In dies autem singulos magna ei multitudo Iudeorū, vel ex ipsa Hierichunte, vel ex alijs regionibus accēdebat: cū hos odiū moueret Antigoni, alios ipsius Herodis præclara facinora. Enimuerò multos ratione carentes, mutationis cupiditas impellebat. Hoc autem congredi festinante, Pappi milites neq; multitudine hostium, neque impetu perterriti, acriter ad pugnam ex altera parte procedunt. sed ubi agmina conflixerunt, cæteri quidam paulisper restiterunt. Herodes autē fraternę cedis recordatione piculosi dimicās, dūmodò eius ulcisceretur autores, aduersam acie faciliē superat. Deinde semper integros aggrediendo, vniuersos in fugam uertit. erat enim plurima occumbentium strages, cum alij quidem in vicum vnde venerant cōpellerentur: nouissimus autem ipse instaret, atque infinitos occideret. postremò ruēns inter fugientes hostes in vicum irrupit: cū omnes domus armatis essent refertæ, plenaq; propugnatorum desuper tecta: & quoniā foris deprehensos faciliē superabat, disturbando ædes intus abditos extrahebat, alios conuulsis obrutos tectis, multos simul necabat. si quis autem subterfugisset ruinam, eum gladijs armati milites exoriebāt: tantaq; cadauerū per omnes vias multitudo coaceruata est, ut etiam victoribus ipsis transitus obstrueretur. Hanc plagā hostes adeò non tulerunt, ut confluentium turba, conspectis qui in vico perissent, fuga discederēt: statimque successu fretus Herodes ad Hierosolymam perrexisset, nisi cum hyemis asperitas prohibuisset. Hæc enim perficiendæ victoriæ fuit impedimentū, & ne penitus opprimeretur Antigonus obstitit, qui ciuitatē iam deserere cogitabat. Herodes autem ad uesperā, cū lassos amicos reficiendi corporis gratia dimisisset, ipse adhuc ab armis calidus, more militis lauatū ibat. Siquidem vnus tantum puer eum sequebatur, & priusquā in balneū perueniret, obuius ei quidam ex hostibus gladio armatus occurrit, deinde alter & tertius & plures. Et hi cōfugerant armati ex acie in balneum, sed perculsi etiā tum metu ac latitantes, ut regē uiderūt, illū quidē stupore debilitati ac tremētes, cū inermis esset ptereunt: exitus verò quā fugerēt cursū petebāt. Itaq; cū alius casu, qui eos cōprehenderet, nullus adesset, Herodi aut nihil pati satis fuisset, omnes effugiūt. Postero autem die Pappū quidē, Antigoni militū ducem, abscisso capite obtruncat: idq; Pheroræ magistro exercitus fratri suo mittit in perempti fratris ultionē. namque Pappus erat qui Iosephū interfecerat. Vbi autem rigor hyemis cessit, Hierosolymā repetijt: murisque admoto milite (annus autē tertius agebatur, ex quo Romæ rex fuerat declaratus) pro templo castra posuit, quā facilius erat expugnatio, & antea Pompeius ceperat ciuitatem. Exercitu autem in opera distributo, suburbanisq; diuisis, tres qdē leuare aggeres, & sup̄ eos turreſ edificare iubet. relictis aut opib. instaret impigerrimis amicorū, ipse in Samariā vadit, vxorē acceptur⁹, Alexandri filij Aristobuli filiā, sibi despon-

A despōsārā, vt dixim⁹: & dū obsidet, subcisiua opa nuptias curatur⁹: quippe iam hostes despiciēbat. Igitur vbi eam duxit, ad Hierosolymam redit, auctus militum copijs: ei⁹; Sosius cum magna manu equitum peditumq; sociatur: qua mediterraneo itinere pmissa, ipse per Phoenicem iter fecit. Vniuerso autem exercitu congregato, ad peditum legiones vñdecim, equitumq; sex millia, præter auxilia Syrorum, non pro minima parte ducenda, propē à septētrionali muro castra collocarunt: Herodes quidem senatusconsulto fretus, quo rex fuerat declaratus: Sosius verò Antonio, à quo milites, quib⁹ præerat, sciret missos Herodi auxilio. Iudeorum autem intra ciuitatem agentium populus variè turbatus erat. Nam circa templū infirmior multitudo conueniens furore agebatur, multa⁹; veluti diuinitus de temporibus discitabat: & qui audaciores essent, in cateruas conglobati, multis modis latrocinabatur: maxime ex locis oppido proximis victui necessaria diripientes, neq; aut equis aut viris alimenta relinquebant. Bellatorum autem constantiores obsidentibus oppositi, è muris opus aggerum prohibebant, & contra instrumenta oppugnantium semper nouum aliquod obstaculū moliebantur. In nulla re autem æquē ac in cuniculis superabant. Rex autem aduersus latrocinia quidē occultas excogitauit militū insidias, quib. eorum reprimerentur excursus: inopiā verò alimentorū longinquis transuersionibus adiunari disposuit. ac pugnæ intenti, quāuis omnē modū audaciæ supergrederentur, Romanorū tamen peritūa vincebatur: nihil ominis aptē cum his, certa morte pposita, cōfligebat. Ex improuiso aut Romanis p cuniculos intermedios emergentib. prius q̄ muri aliqua pars dirueretur, alterā eius vicē muniebāt.

C Prorsus aut neq; manibus neq; machinis deficiebant, quoniā vsq; ad vltimū repugnare creuerant. denique tanto exercitu circumsidente, per quinque menses obsidium tolerauerunt: donec quidam ex his quos lectos habebat Herodes, ausi murum transgredi, ciuitatem irrupere, & post eos Sosij centuriones. Igitur ante omnia fano proxima capiebantur: et infuso exercitu plurima ubiq; mors erat: Romanis quidem propter obsidionis moras iratis: Herodis verò manu Iudaica summo intēta studio, ne quis penitus ex aduersarijs euaderet. Maetabantur autem quamplurimi, & per angustiores vicos oppidi, & in domos compulsi, etsi ad templum etiam confugissent: nec vlla erat aut senectutis aut muliebris infirmitatis miseria ratio. Deniq; licet rex vbiq; mittens rogaret vt parcerent, nemo tamen dexteram continuit: sed veluti furentes omnem persequebantur ætatem. Ibi tunc etiam Antigonus, neq; priorem neq; præsentem fortunam cogitans, domo descendit, et ad pedes Sosij prosternitur. Ille autem nihil cum tantæ mutationis causā miseratus, & intemperatè derisit, & Antigonā appellauit: neq; tamen etiam custodia liberum dimisit vt foeminam. Itaq; ille quidem victus asseruabatur. Herodes autem cum iam hostes vicisset, vt externa quoq; auxilia compesceret providebat. Visendi enim templi, sanctorumq; eius studio, omnis peregrina multitudo fuerat incitata. Ob eamq; rem, hos minis, alios precibus, nonnullos armis etiam refrēnabat: acerbiorē, quā si victus fuisset, existimans sibi fore victoriam, si quod videri nefas esset, culpa sua visum fuisset. mox autem etiam rapinas in ciuitate prohibuit, multa inuectiua in Sosium, si vacuefacto viris & pecunijs oppido, Romani regem se solitudinis reliquissent: qui pro tanta ciuiū cēde, totius orbis terræ imperiū, vile pretium iudicaret. Illo autem iūstū esse dicente, vt pro labore obsidionis prædandi licentiam milites haberēt: ipse de suis facultatibus mercedem singulis distributurū se asseuerauit. Atq; ita redemptis patriæ reliquijs, promissā compleuit. Nam & militum quenq; liberaliter, & pro merito, duces, ipsumq; Sosium regia largitate donauit, vt nemo egēs pecunijs abiret. Post hæc Sosius aurea coronā Deo dedicata, ex Hierosolymis remeauit, Antonio victum Antigonom ducens. & illum quidē vana spe vitæ cupidum vsq; ad vltimū diem, ignauia digna securis excepit. Rex aut Herodes discreta multitudine ciuitatis, suarum quidem partium studiosos, quo magis beneuolos sibi faceret, honorificè tractabat: Antigonianos autem neci tradebat. Et quum pecunia defecisset, diuiso quicquid ornamentorum haberet, Antonio eiusque comiribus misit. non tamē omnino, ne quid pateretur, redemit. Iam enim Antonius Cleopatraz amore corruptus, in omni re cupidini cesserat. Etenim Cleopatra, vbi tanta cognationem suam sœuitia persecuta est, vt neque propinquus sanguine superesset, cadis rabiem contulit in extraneos: Syrorumq; optimates apud Antoniū criminādo, suadebat eos interfici, vt eo modo cuiusq; possessiones dominio suo facilius quæreret. Postea verò q̄ in Iudeos atq; Arabes usq; extendit auaritiā, vt reges eorū Herodes & Malichus interirēt, occultè moliebatur. Cui cum verborum annuisset Antonius, occidere quidem bonos viros tantosq; reges iniustum esse duxit; verū inter amicos vltra non habuit: sed multa terræ eorum præcisa sinibus, & quod e-

Ant. lib. 14. cap. 12.

Sosius Herodi sciatur,

Ant. lib. 14. cap. 26.

Hierosolyma capitur.

A. M. 3935.

Ante Chr. nat. 36.

Antigonus se dedit.

Herodes ab vltiore iniuria pecunijs exercitui et Sosio largitus ciues eximit.

Antigonus secutū percutitur.

Ant. lib. 15. cap. 1.

Cleopatra sancta.

Cleopatra auaritia.

rat in Hierichunte palmetum, in quo balsamum gignitur, & ciuitates præter Tyrum & Sidonem cunctas intra flumen Eleutherum ipsi dedit. Quorum potita dominio, ad Euphratem usque Parthis bellum inferentem profecuta Antonium, per Apamiam & Damascum in Iudæam venit. Atque hic Herodes, licet magnis muneribus infensum eius animum mitigasset, tamen ducentis talēis annuis abscissas regno suo possessiones impetrat sibi locari: ipsamque omnibus obsequijs placans, Pelusium usque deducit. Nec multum interea tempus & Antonius ex Parthis aderat, captiuumque Artabazen Tigranis filium dono Cleopatra ducebat. Nam cum pecunijs omniq̃ue præda Parthus illi statim condonatus est.

De insidijs Cleopatra in Herodem, et Herodis pralio contra Arabes, et ingenti terremotu. Cap. XIII.

A. M. 3941.
Ante Chr.
nat. 30.

Ant. lib. 10.

cap. 5.

Bellum Actia-

um.

Cleopatra assu-

na.

Herodes Arabes
aggreditur

insidijs pericli-
tatur

vincitur sed ta-
men tandem

Arabum finis
incurfionibus in-
fistat.

ingens in Iudæa
terramotu.

Ant. lib. 15.

cap. 6.

Herodis ad suo
oratio

Spes fallax qua.

Metus providen-
tiam docet.

ONCITATO autem bello Actiaco, Herodes quidem cum Antonio profici-
sci paratus erat, & alijs per Iudæam turbis liberatus, & Hyrcanio potitus, quem
vicum Antigoni soror tenebat: veruntamen à Cleopatra callidè, ne periculorum
Antonij particeps fieret, interclusus est. Regibus enim, vt diximus, insidias ten-
dens, bellum in Arabas vt Herodi committeret, persuadet Antonio, quos si vicisset, Arabas,
sin aut victus esset, Iudææ domina cōstitueretur: alterumq̃: potentiū per alterū pessundaret.
Sed hoc eius consilium Herodi fœliciter cessit: nam primum in Syros hostes ducēs, magnū
quem conflauerat equitatum, circa Diopolim in eos mittit, & quamuis fortiter resistētes,
superauit. Qui cū iam victi essent, magno motu Arabes suscitantur: & infinita manu in
Syriæ cœles Canatham congregati, expectabant Iudæos: ubi rex eos Herodes cum exercitu
aggessus, bellum consulti⁹ administrare tentabat, castraque muro cingi præcipiebat. Non
tamen ei paruit multitudo, sed priore victoria etiam Arabas impetunt, & prima coitione in
fugam versos vrgebant: in persecutione verò insidijs periclitatur Herodes, Canathensibus
ab Athenione immixtis, qui ex Cleopatræ ducibus semper ei fuerat inimicus. Namque ho-
rum incurfu recreati Arabes, pugnam repetunt: iunctisq̃ue agminibus circa saxosa loca &
deuia, Herodis militē fugant, plurimis cede prostratis. Qui verò ex prælio seruari sunt, in vi-
cū Ormizam confugiunt, vbi etiā castra eorū cum hominib. circumuenta Arabes, sicut erāt
plena ceperunt. Neque multo post accepta clade Herodes aderat cum auxilijs, serius quā
vltus poposcit. Huius ei vulneris causa fuit, præpositorū militibus contumacia, quòd iussis
obedire noluerunt. Non. n. repentino commisso prælio vllū Athenio insidiandi tempus ha-
buisset. rursus tamen vltus est Arabas, assiduis fines eorum incurfionib⁹ infestās, quodque
semel victus est, sæpè repēdit. Sed dū inimicos persequitur, incurrit ei diuinitūs alia calami-
tas, septimo regni anno, & Actiaco bello feruente: namque veris initio terra mota, infinita
quidem pecorum, triginta verò hominum millia peremir, cū exercitus mansisset incolu-
mis, quoniam sub diuo tendebat: ibique Arabas in maiorem audaciam fama sustulit, tristi-
bus nuncijs grauius semper aliquid affingens. Vnde velut omni subuersa Iudæa, terræ obti-
nendæ spe, quia neminem superesse credebant, in eam irruunt, legatis prius interfectis, qui
ad se venerant à Iudæis. Herodes autem aduentu hostium perterritam suorum multitudi-
nem, tam magnitudine quā assiduitate calamitatum fractam, ad repugnandum incitare
tentabat, hæc dicens: Rationem habere non videtur, cur vos præsens formido perculerit: nā
diuinę quidem indignationis plagas mœrori vobis esse non miror, ignauum autem est per-
peti idem, etiam cū incurfus hominum repellendi sunt. Ego enim tātum abest ut hostes
post terræmotum pertimescam, quòd magis putauerim Deum hanc illis illecebram immi-
sisse, ut pœnas redderent. Non enim tantum manu armisque freti, quātum nostris calami-
tatibus, veniunt. Fallax autem spes est, quæ non suis viribus nititur, sed alienis aduersis. Ne-
que verò vel secundæ res vel contrariæ, apud homines certæ sunt: sed in vtramque partem
videas fortunam nutare vicissim, ut exempla vobis propria demonstrabunt. Nempe prælio
superiore victores, post ab hostib. victi sumus. Et nunc ergo, quantum æstimare licet, illi ca-
piuntur, victores se fore credentes. Nimis enim confidens incautus est: metus autem proui-
dentiam docet. Itaque mihi quidem hoc ipsū quod timētis, fiduciam suggerit. Nā cū fe-
rociores quā opus erat fuistis, & præter voluntatem meam in hostes egressi estis, Atheni-
on insidiandi tempus inuenit: nunc autem vestra cunctatio, & minus alacer animus, vt vide-
tur, certam mihi victoriam spondet. Conuenit tamen ante prælium sic esse affectos, in ipso
autem opere virtutem exercere: consceleratisque hostibus planum facere, quod neque hu-
manum aliquod malum, neque ira cœlestis vnquam deprimat fortitudinem Iudæorum
donec.

A donec spiritum vitæ ducunt, vel eorum quisquam in bonis suis Arabas dominari patietur, quos aliquoties penè captiuos abduxit. Nihil autem vos terreat rerum anima carentiū metus: neq; arbitremini, terræ concussionem, alicuius futuræ cladis esse portentum. Naturalia nanq; sunt elementorum quoque vitia: nullumque damnum inferunt, nisi quod ex ipsis euenerit. Nam pestilentia quidem, vel famis, vel terræmorus signum aliquod tardante malo fortasse præcesserit: ipsa verò cum extiterint, sui magnitudine finiuntur. Cæterum quid nobis amplius quàm terræ concussio, bellum nocere poterit etiam victis? Imò enim uerò maximum imminenti excidij monstrum, sponte sua, neq; alienis manibus inimicis accidit, qui legatos nostros præter omnium hominum leges crudeliter mactauerunt, talesq; Deo p bel
B li euentu hostias ceciderūt. Non enim effugient maximum eius lumē inuictamq; dexterā, sed continuo pœnas dabunt: si patrio repleti spiritu, in vindictā violati fœderis animos excitemus. Pergite quisq; nō pro coniugibus neq; pro liberis aut pro patriæ periculis pugnaturi, sed legatorū cædis ultores. Illi melius q̄ nos qui uiuimus exercitū regent: vobisq; mihi obedientibus, periclitabor ipse pro cæteris. Pro certo enim sciatis, fortitudinē vestram sustineri nō posse, nisi temeritate lædatur. His adhortatus milites, vbi eos alacres vidit, sacra Deo celebravit: deinde cum exercitu Iordanē fluuium transgressus est. Castris aut Philadelphie positis, haud procul ab hostibus, quasi de interiacente castello cōtenderet, pugnā eminus iritabat, quamprimū cupiens cōgredi. nam & hostes præmiserant, qui castellū occuparēt. Sed illos quidē regij facile repulerunt, collemq; tenuerunt: ipse verò quotidie producto ad
C prælium milite, instructaq; acie, Arabes laceflebat. Cum aut nemo contrā procederet (quædam enim eos vehemens formido tenebat, & ante multitudinē dux Althemus timore obriuerat) vallum eorum distubat ipse aggressus: eoq; modo coacti ad pugnā confusis ordinibus, mixtiq; cum equitibus pedites egrediuntur: et si multitudine superiores, Iudæis tamen alacritate impares, quantum audaciores eos faceret victoriæ desperatio. Et quandiu quidem resisterunt, non magna eorum cedes facta est: vbi verò terga nudauerūt, multi à Iudæis, multi verò à semetipsis conculcati perierunt. Denique millia v in fuga ceciderunt, cæteraque multitudo intra vallum compulsa est, eosque statim circumseptos obsidebat Herodes, & licet armis propè adesset excidium, tamen aquæ penuria vehementer vrgebat. Cumque rex arrogantius eorum legatos despiceret, & talenta quinquaginta pro redemptione offerentibus, magis instaret: denique ardescēte siti, cateruatim exeuntes, vtrò se Iudæis tradebant, adeo vt quinque diebus quatuor millia vincirentur, sexto reliqua multitudo ad pugnam desperata salute procederet. Quibus congressus Herodes, iterum septem millia cititer sternit: & tam magna plaga vltus Arabiam, extincto virorum eius spiritu, tantum profecit, vt eius patronus ab ea gente optaretur:

Herodes exaltatus in regnum. CAP. XV.

A x autem illum excepit desueta rerum sollicitudo propter amicitiam Antonij, post victoriam Cæsaris apud Actium. Veruntamen plus timoris habebat quàm ipse patiebarur. Nec enim Cæsar victum iudicabat Antonium, donec Herodes cum eo superesset. Itaque rex periculis decreuit occurrere: Rhodumque transmissus, vbi Cæsar eo tempore morabatur, adiit eum sine diademate, veste quidem cultuque priuato, sed fastu regio, neque dissimulata veritate coram eo hæc dixit: Ego quidem, Cæsar, rex factus ab Antonio, fateor vtilem me fuisse regem Antonio. Neque dissimulauerim, quod omnimodo armis quoque me grauem expertus esses, nisi Arabes prohibuissent. Veruntamen & auxilia ei pro viribus meis misi, & multa frumenti millia: sed nec accepta apud Actium plaga, bene de me meritum deserui. Nam cū auxilij minus commodarem, optimum ei consilium dedi, vnā esse dicens Cleopatæ mortem aduersorum correctionem, quam si occidisset, & pecunias ei, & muros ad tuitionem, & exercitum, & memetipsum belli contra te socium pollicebar. Sed profectò eius aures Cleopatæ amores, & Deus qui tibi victoriā donaret, obstruxit. Vnā ergo cū Antonio victus sum, & diadema cum eius fortuna deposui. Ad te autem veni, spem salutis de virtute præsumens: & vt in examen adduceretur properans, qualis amicus alicuius fuerim. Ad hæc Cæsar: Imò verò saluus esto, inquit, & nūc regnato certius. Nam meritis es, qui plurimos reges, cū amicitiam tāta fide tucaris. Experire autem, vt etiam fœlicioribus fidus permancas: siquidem ego præclarissimam spem de tua magnanimitate mihi promitto. Rectē tamen fecit Antonius, qui magis Cleopatæ, quāx

De terræmotu.

Dei manum effugere nemo potest.

Herodes Deo sacra celebrat.

Herodes Arabes laceffit.

Arabum copias vincit.

Arabes sponte se Iudæis tradunt atq;

ab Herode denud profugantur.

A. M. 3942. Ante Chr.

nat. 29.

Ant. lib. 19.

cap. 7.

Herodes Cæsari victorē in Rhodo adiit.

coram Augusto nerum dicit.

Cæsar Herodem regem appellat.

quàm tibi paruit. Te namque lucrati sumus propter eius amentiam. Prior autem ab officijs **A**
 cœpisti, quantum apparet, quem aduersus eorum gladiatores idonea auxilia misisse Venti-
 dius perscribit. Quare interim tibi decreto firmitatem regni præbeo. Experiar autem ipse
 quoque bene tibi aliquid facere, vt non desideres Antonium. Huius sermonis humanitate
 regem ne quid de amicitia sua dubitaret hortatus, & diadema illi imposuit, & indulgentiâ
 decreto consignat: in quo multa magnificè in eius laudem commemorauit. Ille autem pri-
 cum muneribus delinitum rogabat, vt Alexandrum quendam supplicem, ex amicis Anto-
 nij, iuberet absolui. Sed vicit iracundia Cæsaris, multa illum & grâuia pro quo roga-
 batur admisisse dicentis, quibus repulit deprecantem. Postea verò ad Aegyptum euntem
 per Syriam Cæsarem, Herodes cunctis accepit regni diuitijs, tumque primum cum eo mili- **B**
 tes recēfente, circa Ptolemaidem equo vêtus est, cœnamque illi cum omnibus amicis ex-
 hibuit, atque insuper exercitus eius epulis cuncta distribuit. Prospexit etiam vt per arida lo-
 ca proficiscentibus ad Pelusium, atque inde redeuntibus aquarum copia non deesset. Nec
 fuit quicquam vtensilium, quod desideraret exercitus. Pro his denique meritis paruum ef-
 se Herodi regnum, tam Cæsar quàm milites existimabant. Ideoque postquam venit in Aegy-
 ptum, iam Cleopatra & Antonio mortuis, non solum cæteros eius honores auxit, verum et-
 tiam regno partem finium addidit, quam Cleopatra dempserat. Et præterea Gadara, Hip-
 pon, Samariam: maritimamque insuper ciuitatum Gazam & Anthedonem, & Ioppen, &
 A. M. 3952. Pyrgum Stratonis: & ad hæc satellites quadringentos Gallos ei donauit, quos antea Cleopa-
 Ante Chr. tra stipatores habebat. Nulla autē res magis liberalitatem Cæsaris incitabat, quàm magnus **C**
 animus accipientis. Post primam verò Aëtiada, etiam regionem quæ Trachon vocatur, eius
 ditioni subdidit, ei que continentem Batanæam, itemque Auranitin, ex huiusmodi causâ.
 Zenodorus qui domus Lyfanæ conductor erat, non cessauit vnquam ex regione quæ Tra-
 chon dicitur, latrones Damascenis immittere. Illi autem ad Varum tunc rectorem Syriæ cō-
 fugerunt, eumque deprecati sunt, quo suas misérias Cæsari declararet. Cæsar autem his co-
 gnitis ei rescripserat, vt latrocinium penitus curaret extinguere. Varus autem milite aggres-
 sus loca suspecta, expu: gavit latronibus terram, ipsamque Zenodoro abstulit: quam Cæsar,
 ne latronum denuo contra Damascum receptaculum fieret, Herodi dedit, eumque præterea
 totius Syriæ procuratorem constituit. Et decimo anno reuersus iterum in provinciam, ne
 quid eo inconsulto procuratoribus liceret administrare, præcepit: ac Zenodoro mortuo ter **D**
 ram omnem, quæ inter Trachonem & Galilæam erat, eidem attribuit. Quod autem maius
 his omnibus existimabat Herodes, à Cæsare quidem post Agrippam amabatur, ab Agrippa
 verò post Cæsarem. Hinc ad summū foelicitatis euectus, & ad maiorem subleuatus animū,
 maximam prouidentiae partem obsequio pietatis impendit.

*De urbibus & edificijs instauratis, & conditis ab Herode, deq; munifi-
 centia qua usus est erga exteras gentes, & eiusq; foelicitate.*

CAP. XVI.

ANT. lib. 15. cap. 10. 12. 13. 14. **A. M. 3953.** **Ante Chr. nat. 18.** **Herodes in hono- rem Antonij ca- stellum edificat: Cæsaream & Agrippium oc- truit:** **Sebasten erigit: & templa Cæ- sari dedicat.** **A. M. 3963.** **Ante Chr. nat. 8.**
 T A Q V F anno regni sui quintodecimo, & templum instaurauit, & duplum ter-
 ræ spatium quàm fuerat circa templum, muro amplexus est, ingenti sumptu & **E**
 magnificētia singulari. Argumento erant in ambitu fani magnæ porticus, ei que
 iunctum à septentrione castellum. Et illas quidem à fundamentis erexit: hoc au-
 tem nulla re minus, quàm regni sedes largis opibus renouatum, Antoniam vocauit, in ho-
 norem Antonij. Quin etiam domo sibi regia in superiori parte ciuitatis extructa, duas ædes
 in ea maximas atque pulcherrimas, quibus ne templum quidem vsquam conferri posset,
 edificauit: easque amicorum vocabulis vnam Cæsaream, Agrippium alteram nominauit.
 Nec verò solis testis memoriam eorum & cognomina circumscripsit, sed in totas etiam ci-
 uitates studium liberalitatis extendit. Nam in Samaritica regione oppidum muro pulcher-
 rimo per viginti stadia circumdatum, Sebasten appellauit, deductis eò sex millibus colono-
 rum, terraque foecundissima his attributa: vbi templum quoque maximum inter ædificia, **F**
 & circum id aream trium & semis stadiorum Cæsari dedicauit, eiusdemque oppidi habitato-
 ribus præcipua legum beneficia præstitit. Ob hæc alterius terræ adiectione donatus à Cæsa-
 re, aliud ei templum circa Iordanis fontem candido marmore posuit, qui locus appellatur
 Panium. Vbi montis quidam vertex in præcelsum edūsus, ppter subiecti lateris vallē specus
 aperit vmbrosū, quā profundæ altitudinis rupes, ad immentum liquentis guttæ recepta-
 culum

A culum concauatur, vt stagnantis aquæ copia demittentibus aliquid, donec terram inueniât, longitudo nulla sufficiat. Foris autem è speluncæ radicibus oriuntur fontes: & (vt quidam putant) hoc est Iordanis principium. Sed veri fidem in posterioribus indicabimus. Quin & apud Hierichunta, inter castellum Cyprum & priores domos regias, meliores alias, & quæ commodiorem usum præberent aduenientibus fabricatas, eorundem amicorum nomini- bus uocitauit. Prorsus non est idoneus regni locus, quem honore Cæsaris nudum relique- rit. Postea uerò quàm fines suos templis repleuit, in prouinciam quoque honores eius effu- dit, & in multis ciuitatibus templa quæ Cæsaria vocantur, constituit. Cùm autem inter ma- ritimas ciuitates uidisset vnâ uetustate iam fessam, quæ Stratonis pyrgos vocabatur, & pro
B loci naturam munificentie suæ capacem, totam eam candido saxo reperatam, clarissima regiâ decorauit, & in ea maximè innatam sibi animi magnitudinem demonstrauit. Nâ inter Do- ram & Ioppen, quarum media ciuitas sita est, omnis ora maritima ad eò fuit importuosa, ut omnes qui ad Aegyptum ex Phoenice nauigarent, in salo fluctuare cogerentur, minas Africi metuentes: cuius etiam mediocris aura, tantas undarum moles ad scopulos erigit, vt reme- ante æstu gurgitis, per aliquantum spatium maris feritas augeatur. Sed rex liberalitate ac sùp- tibus deuicta natura, Piræo maiorem portum fabricauit, & in eius penetralibus alias nau- bus stationes fecit altissimas. Et quanquam torus ei locus aduersabatur, tamen ita cum dif- ficultate certauit, ut firmitas quidem structuræ nequaquam mari cederet: pulchritudo ue- rò tanta esset, quasi nulla res ardua præpedisset ornatum. Metitus enim quantum diximus
C portui spatium, per viginti vlnas in profundum saxa demisit, quorum pleraque pedum quin- quaginta longitudinis, & altitudinis nouem, & latitudinis decem, nonnulla uerò etiam maiora fuerunt. Expleto autem spatio quod vnda cælabat, in ducentos pedes murum dila- tauit. Ex quibus centum repellendis erant fluctibus antè constructi, vnde etiâ procymia dicebâ- tur: ceteri autem saxeo portus, quo cingitur, muro subiecti sunt, magnis turribus interposi- tis, quarum maxima atq; pulcherrima ex nepote Cæsaris Drusium cognominata est. Crebri autem fornices ad deducenda quæ portus haberet: proq; fornicibus & circum eos crepido saxea, et lara, quæ nates egredientes exciperet, deambulatio. aditus aut septentrionalis erat: v entorum enim pro situ loci placidissimus est boreas. Ad ostium uerò colossi tres vtrinque fultri columnis: quarum à leua quidè intransibis stantes solida turris sustinet: dextra uerò duo proceri lapides iuncti, & partis aduersæ turris magnitudinē superantes. Domus autem portui connexæ, candido item lapide: parique mensura spatiorum, ciuitatis uia tendentes in portum. Contra ostium uerò portus, in colle, Cæsaris templum magnitudine simul & pul- chritudine præcipuum: in eoque Cæsaris colossus non minor quàm Iouis apud Olympiam cuius ad exemplar factus est, Romano autem par, & Iunoni quæ Argis est. Oppidum autem prouinciæ dedicauit, rebusque aduenticis portum, Cæsari uerò conditoris honorem, uide ciuitati nomen Cæsareæ imposuit. Quinetiam & cætera opera, forum, theatrum, amphithea- trum, digna uocabulo collocauit: & quinquennali certamine instituto, nomen ei Cæsaris donauit. Primusque ipse in centesima nonagesima & secunda Olympiade maxima præmia proposuit: vt non solum victores, sed & proximi & tertij successores eorum regalibus diuiti-
D is potirentur. Anthedona quoque renouatam, quam bella subuerterant, Agrippium uoca- uit: nimiaque beneuolentia, nomen amici etiam portæ inscripsit, quam ipse in templo ædifi- cauit. sed nec parentes suos ita quisquam dilexit. Nam & patri monumentum optimo teg- ni campo ciuitatem condidit, fluminum arborumque ditissimam, eamque Antipatridem nuncupauit. & super Hierichunta castellum natura tutum, & pulchritudine præcipuum, muro cinxit, atque in honorem matris Cyprum vocauit: fratrique Phasaelo turrim cognò- mine Phasaclidem Hierosolymis ædificauit, cuius ambitus, et in magnitudine liberalitas postea declarabitur. Aliamque ciuitatem in regione quæ à Hierichunte in boream tenditur Phasaclum nominauit. Cognatis aut & amicis æternæ gloriæ traditis, ne sui quidè fuit imme-
E mor: sed castellum contra montem Arabici lateris propugnaculo permunitum, de suo no- mine Herodium vocauit: tumulumque in mammæ formam manufactum, qui stadiorum sexaginta spatio ab Hierosolymis aberat, similiter nominatum, munificentius accurauit. Etenim rotundis quidem turribus cacumen eius amplexus est. Ambitum autem comple- nit ædibus regijs liberalissimè exornatis: ut non solum interna membrorum facies clarior esset, uerum etiam foris parietes ac maceræ testæque largis infusa diuitijs eluceret. Aquam etiam plurimam ingenti sumptu ex longo intervallo induxit, perque ducentos gradus
F marmoris

Pyrgum Stratonis Herodes instaurat.

Magnus sumptus Portum efficit.

Herodes appel-
las Casaream,
qua prius Strá-
tonis pyrgos
dicebatur.
Ant. lib. 15.
cap. 10. 12. &
lib. 17. cap. 5.

Agrippium.

Herodum in pá-
tentis pietas.
Antipatris.
Cyprus.

Phasaclum.

Herodum.

Liberalitas Herodis in externos, digna rege.

marmoris cādidissimi fabricauit ascensum. Erat enim totus collis manu factus, & vehemē-
ter excelsus. Quin & aliam circa radices eius regiam, ac diuersoria, quæ & sarcinas & amicos
recipere possent, ædificauit: vt prout quidem omniū copia ciuitas esse videretur castel-
lum: circumscriptione verò domus regalis. Tantis autē constructis ædificijs, animi sui ma-
gnitudinem in plurimis etiā externis ciuitatibus demonstrauit. Namq; apud Tripolim &
Damasum & Ptolemaidem, publicas balneas quæ gymnasia dicunt: Bibli autem murum,
exedras verò & porticus, forasq; & tēpla Beryti ac Tyri: necnō & apud Sydonem & Damasum
theatra condidit. Maritimis autem Laodicensibus aquæductum: apud Ascalona verò Nym-
phea siue lacus ornatissimos, & balneas, item peristylia, tam opere quàm magnitudine mi-
randa constituit. Sunt quibus etiam lucos portusq; præstitit. Multæ ciuitates ab eo, tanquā
regni sociæ, agris quoq; donatæ sunt. Ad exhibitionem verò thermarū alijs redditus annuos
ac perpetuos delegauit, quemadmodū Cois, ne quando beneficij gratia deficeret. Ad hæc
frumenta cunctis ministravit egentibus: & Rhodijs ad instruendam classem pecunias sæpè
multisq; in locis præbuit, incensumq; Pythiam in meliorem formam reparauit sumptibus
suis. Quid dicam eius in Lycios aut Samios liberalitatem? perq; omnem Ioniam eorū quæ
desiderasset quisq; largitiones? Nōne etiā Arhenienses, & Lacedæmonij & Nicopolitani,
& in Mysia Pergamus, Herodis sunt plena donarijs? Nōne Antiochenisum Syriæ plateā,
cū plena coeni ab omnibus vitaretur, per viginti stadia prolixam, strauit polito marmore:
declinādīsq; imbribus, quàm longa esset porticibus ornavit? Sed hæc quidem propria quis
dixerit illorum, quibus ea detulit, populorum. Quod autem Elidensibus præstitit, non solū
Achaïæ cōmune, sed etiā totius orbis terræ munus videtur, per quē Olympiaci certaminis
gloria diffunditur. Nam cū hoc deficere sumptuum videret inopia, quodq; solum ex ve-
teri Græcia restabat, collabi: non solum agonotheta ipse factus est, eo lustro, quod cū Ro-
mam nauigaret, offendit: sed etiā perpetuos pecuniarum redditus instituit, vt nunquā eius
memoria agonothetæ munere fūgi desineret. Inextricabile opus fuerit, debitorum siue tri-
butorum remissiones exponere, sicut Phasaelitas & Balaneotas, aliaq; circa Ciliciam muni-
cipia leuauit annuis pensionibus: licet multūm eius animi magnitudinem timor fregerit,
ne quam pateretur inuidiā: velut maius aliquid aucuparetur, si beneficijs amplioribus affi-
ceret ciuitates, quàm qui eas haberet. Quin & corpore vsus est, quod animo cōueniret Cūq;
sūmus venator esset, in hoc tamen ipso equitandi peritia, quæ cuperet, assequeretur. Deniq;
vno die quondam quadraginta feras subegit. Est autem aprorum altrix illa regio, sed magis
egregius bella-
tor: &
fortuna secunda
vsus.
ceruis & onagris frequētur. Bellator autem erat, qui sustineri non posset. Itaq; multos eti-
am in exercitatione terrebat: quibus & torquēdo iaculo directissimus, & sagittarū liberator
videbatur egregius. Præter animi autem corporisq; virtutem, fortuna quoq; secunda vsus
est. Rarō enim contra votum eius, belli cessit euentus, & si quando id accidit, non ipsius cul-
pa, sed aut prodicione quorundam, aut temeritate militum factum est.

De dissidio Herodis cum filijs Alexandro & Aristobulo. Cap. XVII.

T verò publicam ei foelicitatem, mœrores inuidere domestici, & aduersi casus ex
muliere cœperunt, quam maximè diligebat. Nam quia regis meruit potestatem
repudiata, quam prius acceperat, vxorem ex Hierosolymis genus ducentem, quæ
Doris vocabatur, Mariam item sibi coniunxit, Alexandri filiam Aristobuli filij: vn-
de domus eius in discordiā venit, & antea quidem, maximè verò postquam Roma regressus
est. Nam primum Antipatrum ex Doride filium, eorum causa quos è Mariamne susceperat,
expulit ciuitate: solis festis dieb⁹ eò commeandi facultate concessa. Deinde auium coniugis
Hyrcanum, ex Parthis ad se reuersum, propter insidiarū suspicionem peremit: quem captū
quidem, occupata Syria, Barzapharnes abduxerat: miserati verò gentiles liberauerant, qui
vltia Euphratem colebant. Et si monitis eorum paruisset, ne ad Herodem transiret, non in-
terisset. verūm mortis eius illecebra, fuit neptis matrimonium. Hoc enim fretus, multoq;
amplius patriam desiderans, venit. Herodem autem cōmouit, non quòd regnum affectaret,
sed quòd ipsi iure deberetur. Quinq; autem filiorum, quos ex Mariamne susceperat, duæ so-
minæ cæteri mares erant: horumq; minimo Romæ in studijs mortuo, duos maiores natu, &
propter matris nobilitatem, & quod iam regnanti sibi fuissent geniti, regiē producebat. Sed
enim fortior amor his Mariamnes suffragabatur: qui in dies singulos proficiens, adeò succē-
debat Herodem, vt eorum nihil sentiret, quæ propter dilectam sibi dolerent. Tantum nāq;
in eum Mariamnes erat odium, quantum ipse illam amabat. Habens igitur ex rebus quidē
ipsum

*Ant. lib. 14.
cap. 1. §. 9. &
lib. 16. cap. 13.
Herodes Doride
repudiata, Ma-
riamne rediit:
Antipatrum ex-
pulsit: &
Hyrcanum inter-
fecit.
A. M. 3942.
Ante Chr.
nat. 29.
Herodis ex Ma-
riamne liberi.
Domestica He-
rodi calamita-
tes.*

- A** ipsius inimicitiarum probabiles causas, ex amore verò fiducia, in os ei, quæ Hyrcano auctore suo fecisset obijciebat, quæque in fratrem Aristobulum egisset. Nec enim vel huic, quamquam puer erat, parcebat: quem pontificem in decimo septimo ætatis anno creatum, post honorem statim occidit. Atque ille quidem cum sacra ueste amictus ad aram accessisset festo die, populus omnis illachrymauit: & tamen noctu missus in Hierichunta, ibi, sicut mandatum fuerat, lacu submersus à Gallis interiit. Hæc igitur Herodi Mariamne probro dabat, sorore que eius & matrem maledictis atrocioribus dehonestabat. Sed ille quidem amore mutus erat. Graui autem indignatione mulieres sæuebant: & quo maximè commoueretur Herodes, insimulabant eam adulterij: præter alia multa, quæ uerisimilia fingerentur, hæc accusantes, quod in Aegyptum imaginem suam misisset Antonio: proque immoderata libidine, *Mariamne adulterij insimulatur.*
- B** absentem se properasset ostendere viro mulierum cupidine insanienti, & qui vim posset inferre. Id veluti fulmen aliquod emissum perturbauit Herodem, maximè quidem amoris causa zelotypia succensum, deinde etiam cogitantem Cleopatram sæuitiam, cuius gratia & Lyfaniæ rex & Malichus Arabs erant perempti. Non enim coniugis amissione, sed morte sua periculum metiebatur. Itaque profecturus Iosepho Salomes sororis suæ uiro, quem fidum habebat, & pro affinitate beneuolum, commendabat uxorem: mandato ei clam, ut eam interficeret, si etiam se occidisset Antonius. Verùm Iosephus non malignè, sed regis amorè mulieri cupiens demonstrare, quod ab ea nec mortuus pateretur diuelli, secretum ei sermone aperit. Et illa reuerso Herode, multa que inter fabulas de affectu iurante, quodque nunquam esset alterius mulieris amore captus: Valde, inquit, amor erga nos tuus mandatis Iosepho comprobatus est, quibus ut me occideret præcepisti. His auditis quæ occulta credebatur, amens erat Herodes illic: nec unquam Iosephum mandata sua proditura fuisse ratus, nisi eam corrupisset, præ dolore insaniebat. Cumque stratis exiluisset, in regia spatiauit: ibique tunc Salome soror eius, arrepto tempore criminandi, suspicionem de Iosepho confirmauit. Vnde Herodes immoderata zelotypia furens, confestim utrūque iussit interfici. Deinde poenitendo sequebatur insaniam: & postquam iracundia concidit, amor iterum calecebat. Tanta vis autem cupidinis erat, ut ne mortuam quidē putaret eam, sed præ ægritudine tãquam uiuam alloqueretur: donec processu temporis funere cognito, mœroris magnitudine cum, quo superstitem dilexerat, æquauit affectum. Maternæ autem iracundiæ succedunt filij, & immanitatem sceleris reputantes, non aliter suspectum patrem, quàm si hostis esset, habebant: idque & antea, quàm diu Romæ in studiis erant, & multo magis postquam in Iudæam reuersi sunt. Siquidem cum ætatibus eorum, mentium quoque roborabatur affectio. Iam uerò maturi coniugio, vnus amicitia suæ Salomes, quæ matrem amborum accusauerat, filiam duxit: alter Archelai Cappadocum regis. Vnde accessit etiam libertas odio, & occasiones ex eorum confidentia delatoribus collatae sunt. Itaque apertiùs quidē cum rege colloquebantur, quod ei per utrumque filium struerentur insidiæ: & alter quidem vltices materni exitij simul cum fratre armaret manus: alter uerò, hoc est Archeli gener, socero fractus etiam fugam pararet, ipsum apud Cæsarem accusaturus Herodem. His igitur criminationibus repletus Herodes, ueluti propugniaculo sibi futurum aduersus filios, adducit Antipatrum ex Doride susceptum: hisque illum præponere modis omnibus coepit. Qui cum hanc mutationem tolerabilem non putarent, ac priuata matre æditum proficiscentem viderent, indignationem cohibere pro sua nobilitate non poterant: sed in singulis, quibus offenderentur iram prodebant. Et illi quidem in dies singulos magis magisque negligebantur. Antipater autem etiam sui causa fauorabilis erat: nam & patri blandiri callidè nouerat, & uarias in fratres suos calumnias conferebat, quædam ipse dictitans, amicos uero suos ad alia diuulganda submittens, donec omnino spem regni abscidit fratribus suis. In testamento enim ipse aperte quoque iam successor fuerat declaratus. Denique tanquam rex etiam ad Cæsarem missus est, cultuque regio & cæteris obsequijs præter diadema utebatur. Tẽpore autem uoluit etiam suam matrem in cubile Mariamnes inducere: duobusque armorum generibus in fratres usus, blanditijs & calumnijs regi obrepfit, ut etiam de filiorum morte cogitaret. Quapropter Alexandrum quidem secum Romam pater abstractum, ueneni sibi datum apud Cæsarem postulauit. Ille autem vix deplorandi copiam nactus, & licet apud imperitissimum iudicem, tamen Herode & Antipatro prudentiorem, delicta quidem patris parcundè suppressit: in se uerò delata crimina fortiter diluit: periculorumque socio fratre purgato, mox de Antipatri calliditate, & de suis iniurijs quæstus est: cum præter innocentiam *Ioseph.* *Herodes Iosepho, ut Mariamne non interficeret, mandat.* *Herodes Mariamnen & Iosephum interfici iubet.* *Iracundia Maternæ filij succedunt.* *Ant. lib. 16. cap. 4.* *Antipatri calliditas.* *Antipater patris successor declaratur.* *conscien-*

conscientiam eloquentia inuaretur. erat enim acerrimus in dicendo. Postremo prolocutus, quod eos pater libenter occideret, crimen illi obiecit. & lachrymas quidem cunctis excusit: verum Cæsarem sic affecit, ut eorum accusationibus spretis, Herodem statim reuocaret

Herodis filij in gratiam. Hac autem lege reconciliatio facta est, ut adolescentes quidem patri in omnibus reuocati. obedirent, ille autem relinqueret regnum cui uellet. Postea rex Roma reuersus, licet soluisse

criminibus filios uideretur, nondum tamen erat suspicionibus liberatus: quoniam argumentum odij sequebatur Antipater, etsi verecundia reconciliatoris palam proferre inimi-

Herodes ab Archelao benignissime suscipitur:

citias non auderet. Cum autem Ciliciam prater nauigans Elazus delatus esset, suscepit eum benignissime Archelaus, pro salute geneti gratiam referens, & redintegrata concordia causa latus: quippe nihil moratus amicis Romae scripserat, ut in causa dicenda suffragarentur Alexandro: & usque ad Zephyrium deduxit talentis x x x donatum. Postea vero quod Hierosolymam peruenit Herodes, populo conuocato, tribusque filiis propè astantibus causam reddit profectionis: multasque Deo gratias agit, multas etiam Cæsari, qui domus suae perturbationem sedasset: & quod regno maius esset, concordiam filiis praestitisset, quod ego, inquit, arctius copulabo. Nam ille quidem me regni dominum & successorum iudicem constituit. Ego autem cum mea commoditate illi gratias refero, tresque filios meos reges designo, huiusque sententiae meae socium primum Deum fieri precor, deinde vos. Namque huic aeras, illis nobilitas successionem regni conciliat, & quidem magnitudo eius etiam pluribus sufficit. Quos autem Cæsar iunxit, & pater instituit obseruare: non iniustus eos, neque disparibus, sed meritis colentes honoribus. Nec enim tanta quis afficiet eum letitia, cui praeter aeternam obsequitur, quantum ei, quem despiciet, doloris infliget. Quos autem singulis coniunctos esse oporteat propinquos atque amicos ego distribuam, & concordiae sponsores illos constituam: pro certo sciens, seditionum contentionumque causas ex contubernaliis nasci malitia: hosque si boni fuerint, affectiones tueri. Rogo autem ut non solum isti, sed etiam primates ordinum exercitus mei, in me solo spem habeant in praesentia. Non enim regnum, sed regni honorem filijs meis trado: & iucunditate quidem quasi rectores potientur, pondus autem rerum tametsi nolim, meum est. Consideret autem quisque vestram aetatem meam, vitamque institutum, necnon etiam pietatem. nam neque senex adeo sum, ut de me citò desperetur: neque voluptatibus assuetus, quae adolescentium quoque uitam spacio breuiore concludunt. Diuinitatem verò ita coluimus, ut in longum nos aeuum progressuros esse credamus, quod si quis in contemptum meum filijs meis placere maluerit, etià pro illis mihi supplicium dabit. Ego enim, non quod inuideam ex me genitis, honorifice eos haberi ueto: sed quia noui hanc studia adolescentibus ferociae nutrimenta suggerere. Itaque si cogitet qui ad eos se applicant, bonis quidem apud me paratum esse praemium, seditionis uero apud ipsos etiam quibus lenocinabantur, infructuosam fore malignitatem, omnes profecto mecum, hoc est, cum filijs meis sentient. Namque ipsis expedit me regnantem, meque his esse concordem. Vos autem, o boni filij, sacra primum retinentes mente naturam, cuius affectiones inter feras bestias saluae sunt, deinde Cæsarem qui nos reduxit in gratiam, meque tertium qui ea, quae iubere liceat, rogem: fratres permanete. Iam nunc autem uobis & uestimenta & obsequia dabo regalia: Deumque oro, ut conseruet iudicium meum, si concordēs eritis. Hæc locutus, singulos benignè consalutauit, populumque dimisit: alios conuenientia dictis eius optantes: qui uero mutationis erant cupidi, ne audisse quidem se quicquam simulantes. Fratres autem dissensio non reliquit, sed peiora suspicantes alius de aliis digressi sunt. Namque Alexander & Aristobulus ægrè ferebant confirmatum esse Antipatro meritum: Antipater autem succensebat uel secundo loco fratres haberi. sed tamen ille pro uarietate morum, & reticere secreta nouerat, & quanto sibi essent odio, multa fraude celabat. His autem pro nobilitate generis, in lingua erat quicquid uenisset in mentem. Et multi quidem his instigandis operam dabant, plures autem amicorum sese explorandi causa insinuabant. Itaque omne quod dictum esset apud Alexandrum, statim apud Antipatrum erat, & ab Antipatro ad Herodem cum adiectione deferebatur. Nec uel simpliciter liquid prolocutus, adolescens innoxius habebatur, sed cuncta eius uerba in crimina vertebantur: maximaque minimis affingebantur, sicubi liberior paulò fuisset. Semper autem qui eum irritarent submittebat Antipater, ut mendacia sua ueras occasiones haberent: multisque falso uulgatis, unum quid comprobatum fidem omnibus faceret. Sed huius quidem amicorum quisque aut natura factum erat, aut muneribus parabatur, ne quid occultum exprimeret: nec errasset aliquis, si Antipatri uitam malitiae dixisset arcanum. Alexandri uero familiares, aut pecunia corruptos,

filios suos, reges designat:

populo commendat:

seditionum causa ex contubernaliis nasci malitia refert:

orationem ad liberos obuertit:

dissensionem autem inter filios non reponit.

Antipater Alexandro insidiat:

A ruptos, aut impulsos blanditijs, quibus expugnauit omnia, fures ac proditores eorum quæ contra se dicerentur siue agerentur, effecerat. Cum aut caute vniuersa committeret, astutis etiã criminationibus aditus ad Herodem moliebatur: fratrisq; personam gerens alijs delatoribus subornatis utebatur. Si quid in Alexandrum nunciassent fauore simulato, id quod primò reprehendisset, mox otiosè astruendo, regis iracundiam prouocabat: omniaque ad insidias referebat, & vt necem patris Alexander optare videretur. nihil enim maiorem fidem calumnijs suggerebat, quàm si eum purgaret Antipater. His accensus Herodes, quantum in dies singulos de affectu adolescentium detrahebat, tantum adiciebat Antipatro. In eandem verò partem inclinati sunt etiam qui regno parebant: hi volentes, alij pro imperio, sicut Ptolemæus amicorum clarissimus, regisque fratres, ac tota progenies, omnia namque in Antipatro sita erant: & quod Alexandro fuit acerbissimum, cuncta in eorum perniciem, matris Antipatri consilio gerebantur. Nouerca enim sæuior erat, multoq; plus quàm priuignos oderat, quos regina mater ediderat. Sed quanquam omnes, ut Antipatro magis obsequerentur, spes inducebat: non minus tamen præcepta regis quenq; ab adolescentibus separabant: qui charissimis edixerat, ne quis ad Aristobulum vel eius fratrem accederet, aut se ad eos applicaret. non solum autem regalibus erat formidini, verum etiam externis amicis. Nulli enim regum tantum potestatis Cæsar dederat, vt fugitiuos suos, quamuis ex ciuitatibus non subiectis, ei liceret educere. Adolescentes autem delata in se facinora nesciebant, hisq; propterea capiebantur incautius. Nullus enim palàm incusabatur à patre: sed affectu refrigerante paulatim intelligentes, aduersus dolorem asperius excitabantur. Eodem autem modo etiam Pheroram patrum, & Salomen amitam, cõtra illos cõmouit Antipater, assidue velut cum vxore sermocinãdo quibus in eos instigaretur. Huius autem inimicitias augebat Alexandri quoq; vxor Glaphyra, multa de sua nobilitate cõmemorãs, cunctarumq; se quæ in regno viuerent, dominam esse dictitans: paternũ. n. genus à Temeno: maternum autem à Dario Hytaspis filio ducere, multumq; ignobilitatem despiciens sororis & vxorũ Herodis: quarũ quæq; propter formam, non propter nobilitatem esset electa. Namq; multas ei fuisse diximus vxores: quòd liceret Iudæis more patrio plures habere, quodq; rex pluribus oblectaretur. Omnibus igitur propter superbiam & contumelias Glaphyræ inuisus erat Alexander. Salomen autem Aristobulus, & si socrus eius erat, ipse inimicam sibi reddidit, & ante quidem propter maledicta Glaphyræ sæuientem: frequenter enim humilitatem generis obijciebat vxori: quodq; ipse priuatam, reginam verò frater suus duxisset Alexander. Hoc Salomes filia cum fletu matri nunciauit. Addebat autem, quòd aliorum quoq; fratrum matres idem Alexander & Aristobulus, si regnum obtinuissent, textrices cum ancillis facere minitarentur, ipsos quoq; vicorũ scribas, scilicet irridentes, quòd literarum studijs operam darent. His cõmota Salome, q̃ iracundiam cohibere non posset, Herodi cuncta indicauit. Satis aut idonea videbatur cõtra generũ dicens. Et præter hæc alia quædã criminatio diuulgata est, quæ succendit animum regis. Audiuit enim Alexandrũ & Aristobulum crebrò matrem implorare, casumq; eius cum gemitu atq; imprecationib. conqueri: ac sæpe illo quædam ex Mariammes vestimentis posterioribus diuidente coniugibus, minitari solitos esse, quòd citò pro regalibus delicijs nigris vestibus induerentur. His de causis Herodes licet constantè animũ adolescentiũ formidaret, tamen ne spem correptionis absunderet, ad se eos vocauit: Romam enim migraturus erat: & quasi rex pauca interminatus, plurib. quasi pater monuit: rogauitq; vt fratres diligerent, promissa priorum peccatorum venia, si post hæc meliores fierent. Illi autem criminationum inuidiam deprecando, fictas eas esse dicebãt, purgationisq; suæ fidem rebus ipsis posse constare: verum ipsum quoq; debere, omissa facilitate credendi, aditum maledictis obstruere. nunquam enim calumniatores defore, dum cui persuadeatur extabit. Cum his cum maturè placuissent, vt patrem, præsentem metu reiecto, de futuris morere cõperunt. Etenim cognouere Salomen sibi esse infensam, & patrum Pheroram: vterque autem sæui & graues erant: sed amplius Pheroras, qui totius quidem regni præter diadema socius esset: proprios autem redditus haberet centum talentorum, totiusque trans Iordanem terræ fructus ipse caperet, à fratre sibi dono datæ. Quinetiam tetrarcham eum fieri beneficio Cæsaris, idem Herodes impetrauerat: regalique coniugio dignatus erat, sorore vxoris suæ nuptum ei collocata. Et post illius mortem, desponderat ei filiarum suarum maximam, trecentis talentis in dotem datis. Sed regale matrimonium Pheroras, ancillæ amore captus, refugerat. Quam ob rem iratus Herodes, filiam nuptum dedit fratris filio,

Ioseph.

O 2 qui

Alexandri familiares muneribus corrumpit: nec non

patrem aduersus fratres, patrum, & amitam calumnijs instigat.

Glaphyra superbia Alexandrum omnibus inuisum reddit.

Aristobulus humilitatem generis uxori obijcit.

Salome Aristobolum accusat.

Ant. lib. 16. cap. 7.

Alexander & Aristobulus sese excusant: &

patrem placent. Pheroram quantæ estimationis fuerit.

qui pòst à Parthis occisus est. Mox autem morbo Pheroræ venia data, indignationem remisit. De hoc autem erat vetus opinio, quòd etiam viua regina Herodem opprimeroluisset veneno. Sed tunc plurimis delatoribus aditus erat, vt quamuis amantissimus fratris esset Herodes, fide tamen eorum quæ audisset, adduceretur ad metum. Itaque de multis qui suspecti erant habita quæstione, postremò ad Pheroræ amicos venit, quorum nulla quidem fuit de malicijs aperta confessio, sed quòd cum amica subrepta in Parthos cogitasset effugere prodiderunt: huius autem consilij & fugæ conscium esse Aristobulum, Salome criminatione libera manserat. nam & hanc frater Pheroras accusabat, quòd cum Sylæo procuratore Obodæ regis Arabum de nuptijs constituisset, quem inimicissimum Herodes habebat. Conuicta autem & in hoc, & in omnibus quæ Pheroras detulerat, indulgentiam meruit: itaque ipsum etiam rex Pheroram criminibus soluit. Domus verò tempestas in Alexandrum transijt, totaque capiti eius incubuit. Tres erant eunuchi regis charissimi, & ex genere famulatus neminem id latebat. Vni enim vinum ministrare fuit cura, alteri coenam apponere, tertius autem dormitum eum collocabat, & cum ipso cubabat: hos muneribus maximis Alexander cupiditati suæ subiecerat. Itaque postquam regi hæc sunt indicata, vi tormentorum coacti, & stuprum statim confessi sunt, & quibus essent ad hoc promissis inducti, aperuerunt: quomodo eos fecellisset Alexander, nullam in Herode spem habendam esse, improbo sene, commemorans, & qui capillos inficeret, vt ob hoc etiam eum iuuenem putarent: verum se coli oportere, qui etiam inuito eo regni esset futurus successor: neque multo pòst ab inimicis pœnas repeteret, fortunatosque amicos suos beatosque faceret, ac præ cæteris ipsos. Quin & obsequia potentium Alexandro clàm parere, militumque rectores, itemque ordinum principes occultè ad eum conuenire dixerunt. Hæc Herodes adeò pertimuit, ut non auderet statim delata proferre, sed exploratores die noctuque submittens, dicta factaque singula scrutabatur: & de quibus suspicio esset, ilicò trucidabat. Itaque regnum eius acerbissima iniquitate repletum est. Nam pro suo quisque odio uel inimicitijs, calumnias finxere, multi que regis iracundia cædis cupida contra aduersarios abutebantur. & mendacio quidem confestim fides habebatur: erant autem criminationibus ipsis uelociora supplicia. Denique accusabatur qui modò accusauerat: & cum eo, qui ante se conuictus esset, ducebatur ad pœnam. De uita namque periculum regis quæstiones breuiore compendio terminabat. Ad hoc autem sæuitiæ processerat, ut nec eorum quenquam humanius aspiceret, qui accusati non essent: uerum etiam amicis immitissimum sese præberet. Itaque multis etiam regno interdixit, & in quos potestatem non habebat, in eos dictis asperis sæuebat. Accessit malis Antipater, collectaque propinquorum cæterua, nullum criminationis genus omisit. Tantus autem ineptia sua regem commentisque delatorum timor inuasit, ut stricto instare sibi gladio uideretur uidere Alexandrum. Denique subito & ipsum correptum in uincula coniecit, & in amicorum eius tormenta perrexit: multi autem tacitè moriebantur, nulla uoce supra conscientiam prodita. alij uerò quibus mendacium impatientia doloris extorsit, de patris eum insidijs cum fratre Aristobulo cogitasse dixerunt: tempusque obseruare, ut illo dum uenaretur occiso, Romam profugeret. His tametsi uerisimilia non erant, sed necessitate cruciatus ex tempore fingebantur, libenti tamen animo rex credebat, pro consolatione accipiens uincti filij, ne id fecisse uideretur iniuste. Verum Alexander quoniam suspicionem patris nullo modo aboleri posse arbitrabatur, ultrò malis assentiendum putauit: ac digestis aduersus inimicos quatuor libris, fatetur insidias, earumque se plurimos socios habere, perscribit: ante omnes autem Pheroram & Salomen. Hanc enim etiam stupro sibi quondam esse mixtam, quum uim noctu adhibuisset inuito. Iamque libri in manibus erant Herodis: multa & graui de optimatibus clamantes, cum maturè in Iudæam Archelaus uenit, metuens genero simul ac filie, quibus etiam prouidentissimo consilio succurrit, regisque minas arte dissoluit. Mox enim cum eo congressus, Vbi nam est, clamat, exitiabilis gener, meus? aut ubi parricidale caput aspiciam, quod meis manibus ipse lacerabo: addamque filiam meam bono marito nouo? nam etsi consilij particeps non est, quia tamen eiusmodi uiri coniunx fuit, inquinata est. Miror autem patientiam tuam, cuius periculum agitur, quòd adhuc uiuit Alexander: ego namque ita ex Cappadocia properans ueniebam, ut qui & illum reperirem olim dedisse supplicium, & de filia quæ-

Rionem

Pheroræ in Salome
sororem ac
causa.

Alexander omnibus
muneribus
corruptus.

Herodis regnum
iniquitate reple-
bitur.

Ant. lib. 17.
cap. 8.

Alexander in
uincula coniec-
tus.

librorum quatuor
apologeticus con-
tra inimicos con-
scribitur.

Archelaus in Iu-
dæam uenit atque
Herodis minas
arte dissoluit.

Ant. lib. 16.
cap. 2. 9.

Astionem tecum haberem, quam tui tuq; dignitatis contemplatione illi desponderam. At nunc de utroque nobis consulendum est: licet nimirum pater sis, & ad puniendum insidiatorem filium minus fortis. Permutemus dexterās, & alter alterius iracundiæ uicarij succedamus. Talibus increpans, quamuis pertinacem fallit Herodem. Itaque illē quos Alexander perscripterat libros, legendos ei præbet, singulisque capitulis insistent, cum eō deliberabat. Vnde occasionem sui consilij nactus Archelaus, paulatim causam in eos, qui scriptis continebantur, & in Pheroram contulit. Cum autem sibi credere regem uideret: Considerandū est, inquit, ne fortē adolescentulus tot nequissimorum insidijs circumueniatur, non tu ab adolescentulo. nec enim apparere causam, cur in tantum ruerit scelus, qui & nunc regno potiretur, & successionem regni speraret, nisi aliquos haberet huius persuasionis auctiores; qui ad deteriore partem lubricum ætatis impellerent. Ab eiusmodi namque hominibus non solum adolescentulos falli, verumetiam senes, domosque clarissimas totaque regna solere subuerti. Consentiebat dictis Herodes, iramque paulatim remittebat in Alexandro, & in Pheroram excitabatur. namque hic erat librorum quatuor argumentum. qui ubi propensiores esse regis animum sensit, & in omnibus apud eum amicitiam Archelai præualere, quā honeste non posset, ex impudentia salutem quæsiuit. relictoque Alexandro, confugit ad Archelaum. & ille negat se uidere, quo pacto eximat tot criminibus inuolutum, quibus manifeste conuinceretur, regem insidijs uoluisse decipere, omniumque malorum præsentium adolescenti causa fuisse: nisi malit ommissis artibus callidis, & negandi pertinacia, de quibus insimularetur, omnia confiteri, & à fratre, præsertim cui dilectus esset, veniam peteret: namque ad hoc ei modis omnibus se quoque opem laturum. Paruit Archelao Pheroras, atraque veste cum lachrymis, ut quā miserabilis appareret, instructus, ad pedes Herodis accessit: ueniamque meruit postulās. & se quidem sceleratum esse fatebatur: namque omnia, quæ sibi obijcerentur, fecisse, horum autem causam esse diminutionem mentis atque insaniam, ex mulieris amore conceptam. Itaque postquam stetit Pheroras suimet ipse accusator ac testis, tunc cum iam Archelaus excusando, Herodis iracundiam mitigabat, proprijs usus exemplis: etenim se quoque à fratre multo grauiora perpeßum, naturale ius dicebat anteposuisse uindictæ. Quippe in regnis, uelut in magnis corporibus, semper aliquam partem ponderē ipso tumescere: quam recidi quidem non oportere, leniter uerò curari. Multa in hūc modum locutus Archelaus, Herodem quidem Pheroræ placidum reddidit. ipse autem Alexandro tamdiu manebat iratus, filiamque ab eo distractam secum abducturū se aiebat, donec Herodem compulit ultrò pro adolescentulo deprecari, ut iterum ei filiam desponderet. Satis autem grauātim Archelaus, cui uellet eam præter Alexandrum collocari permit: maximi enim pendere, quo iura inter se affinitatis inuiolata permaneant. Rege autem sibi filium ab eō donatum affirmantē, nisi matrimonium diremisset, quod & liberos iam haberent, vxor quoque ab adolescente diligeretur: quæ si remaneret, peccatorum foret obliuio: si uerò discederet, causa de omnibus desperandi: molliorem namque fieri audaciam, si domesticis affectionibus distrahatur: vix tandem cessit, vnaque & ipse redijt cum adolescente in gratiam, & patrem eius reduxit. Procul dubio tamen eum Romam mitti debere ait, cum Cæsare collocuturum: de omnibus enim sese literas ad eum fecisse. Vastrum igitur Archelai consilium, quo generum periculo liberauit, peractum erat, & redintegrata concordia in epulis & humanitate conuictus familiariter uersabantur. Ab euntem autem muneribus talentorum septuaginta, solio quoque aureo gemmis ornato, & eunuchis, & concubina donat Herodes, quæ Pannychis uocabatur, itemque amicorum eius quemque pro merito: Quin & cognati regis omnes, iussu eius Archelao dona splendissima dederunt: eumque tam ipse quā optimates Antiochiā usque persecuti sunt. Non multo post quidam in Iudæā uenit, Archelai consilijs multo potentior: qui non solum reconciliationem gratiæ Alexandro quæsitam fecit irritam: verumetiam causa fuit ut periret. Laco erat genere nomine Eurycles, ad regni desiderium amore pecuniæ corruptus. Iam enim luxum eius regia tolerare non poterat. Is amplissimis donis Herodi oblati, uelut eorum quæ occuparetur illecebrā, cum statim multiplicata recepisset, immaculatam liberalitatem nihil esse ducebat, nisi regum sanguine comparasset. Itaque regem adulatione falsisque de ipso laudibus, & sermonis calliditate circumuenit: maturēque perspecto eius ingenio, dictis simul & factis, quæ illi placerent, inter primos eius amicos habetur. Nam & rex & omnes eius comites liberter ciuem Spartæ patriæ causa præcipuo dignū honore ducebant. Ille autem postquam fra-

Archelaus & Herodes delibris Alexandri consilium inuit.

Consultores pessimi quid rebus incommodi adferant ostenditur.

Pheroras ad pedes Herodis pro-cidens veniam postulat: &

intercedente Archelao Herodis iracundiam mitigat.

Herodes Archelauum muneribus corroborat.

Ant. lib. 16. cap. 11. Eurydes Laco Alexandrum inuite discrimen adducit:

amicum Herodis reputat:

Ioseph.

O 3 gilitatem

gilitatem domus animaduertit, fratrumque inimicitias, & quemadmodum pater in sin- **A**
Alexandrum fal gulos esset animar^o, Antipatri quidē hospitio praeuentus erat. Simulata uerò amicitia falle-
lit: bat. Alexandrū, olim se & Archelai socium esse mentitus, quo etiam citius quasi probatus
fit Antipatri obrepfit. Moxque ab eo fratri quoque Aristobulo commentatus est. Pertentatis autem per-
mercenarius: sonis omnibus, aliam alio modo subibat: ac primū fit Antipatri mercenarius, & Alexandri
Alexandri autē proditor: illum exprobrando castigans, quod quum fratrum sit maximus, spei suę negligat
proditor: insidiatores: Alexandrum verò, quod regina creatus, & regiæ vir coniugis, filiū priuatæ muli-
 eris pateretur regno succedere, præsertim quum haberet magnā occasionem, Archelaum:
 quæ quidem adolescenti bona fide suadere uidebatur, quod amicitiam simulasset Archelai.
 Vnde nec Alexander quicquam metuēs, & de Antipatro quę se mouerent apud eum que- **B**
 rebatur: & quod nihil mirum faceret Herodes, si cū matrem illorum interemit, ipsis quo-
 que regnum eius auferret. quorum causa Eurycles & miserari eos & cōdolere simulans, eti-
 am Aristobulum ad ea dicenda pellexit: atque ita querelis in patrem utroque deuincto re-
 ferens ad Antipatrum secreta discedit: afficō quoque insidiarum mendatio, quas ei fratres
Antipatri lauda parasse affirmabat, ac penē iam stricis gladijs in eum irruere. Ob hæc autem multa pecunia
tor. donatus ab Antipatro, laudator eius erat apud patrem: & ad extremum necis Alexandri &
Alexandrum ini Aristobuli redempta opera, ipse accusatoris partibus fungitur. Cumque adisset Herodem,
que accusat e- vitam ei se rependere pro beneficijs sibi delatis, & lucē referre dixit pro hospitio: olim Ale-
 xandrum exacuisse in eum gladium, & confirmasse dexteram: verū sceleri tanto fuisse im-
 pedimento, quod societatem facinoris assimulasset. Alexandrum enim dicere, non bene se **C**
 cum Herode actum putare, quod regnum obtinuisset alienum, & post matris eorum necē
 principatum eius dilacerasset, nisi etiam degenerem cooptaret hæredem, autumque ipso-
 rum regnum Antipatro spurio traderet. Proinde semet Hyrcani manes & Mariāmes ultum
 ire. Nec enim decere successionem regni ab huiusmodi patre sine cæde suscipere: multis au-
 tem rebus ad hoc excitari quotidie, quia nihil sibi omnino loqui sine calumnia liceret. Nā
 si de nobilitate aliorū fiat mentio, sine ratione se contumelijs affici, patre dicente, solus ge-
 nerosus Alexander, & cui pater sit pro ignobilitate dedecori. In venationibus quoque offē-
 dere, si taceat: si verò laudet, cauillatorem appellari. & prorsus imitem sibi patrem inueniri,
 soli; Antipatro indulgentem: ob quę vel emori non recusare, nisi ex uoto insidiæ successis-
 sent: sin eum occidisset, primū salutis occasionē fore Archelaum focerum suum, ad quē **D**
 facile possit effugere: deinde Cæsarem, qui nunc vsque ignoraret mores Herodis. nec enim
 sic ei adstaturum, ut antea, patris præsentiam formidando: nec de suis tantum criminibus
 locuturum, sed primū totius gentis ærumnas, & quod ad necem vsque tributis oprime-
 ret vulgaturum. deinde in quibus delicijs, quibusque actibus partē sanguine pecuniæ con-
 sumptę sint, & qui vel quales ex illis fuerint locupletati, quæ causa ciuitatis afflictæ: ibi au-
 tem lamentaturum & aui & matris necem, omniaque scelera regis resecturum: quibus
Antipatrum lau cognitis nemo se iudicauerit parricidam. His Eurycles in Alexandrum falsō delatis. Anti-
dat. patri laudes prosequabatur, illum solum qui patrem diligeret, esse confirmans, qui-
 que adhuc insidias retardasset. Rex autem nondum præteritæ suspicionis dolore compres-
 so, intolerabilis iracundiæ feritate perturbatur. Iterumque hoc tempus nactus Antipa- **E**
 ter, alios accusatores fratribus subornauit, qui eos dicerent cum Lucundo & Tyrannio
 clam colloqui solitos esse, equitum regis olim principibus, tunc uerò propter quasdam
 offensiones ordinibus motis. Hac denique indignatione succensus, confestim eos tor-
 mentis Herodes subdidit. Illi autem nihil eorum se quæ crimini darentur, scire confes-
 si sunt. Sed oblata est quædam uelut ad præfectum castelli Alexandrij ab Alexandro scri-
 pta epistola, deprecante ut cum Aristobulo fratre se in castellum reciperet, si patrem in-
 terfecissent: tamque armis quam alijs subsidijs eos uti permittetet. Hanc Alexander Dio-
Diophantus phanti commentum esse dicebat, qui regis erat notarius, homo audacissimus, & cuius-
Alexandri nomi libet manus literas imitari percallidus. Itaque multis sæpe falsō conscriptis, ob hoc po-
scribitur literas strems occisus est. torto autem castelli præfecto, nec eius indicio quicquam Herodes eo- **F**
conscribit. rum quæ delata erant, uerum esse cognouit. Sed quamuis nullum documentum ua-
 lidum proferretur, filios tamen asseruari præcepit. Euryclem uerò domus suæ pestem,
 ac totius sceleris fabricatorem, bene de se meritum datoremque salutis appellans, talen-
 tis quinquaginta donauit. Ille autem prius quam certa fama nunciaret, ad Archelaum
 properat: aususque dicere, quod Herodem reconciliaisset Alexandro, ab illo quoque pecu-

A pecunias capit: deinde in Achaiam trāsgressus, ad similia facinora malè quæsitis abusus est. Postremò apud Cæsarem accusatus, quòd dissensionibus repleuisset Achaiam, & ciuitates spoliaret, in exilium mittitur, atq; hoc eum modo poenæ Alexandri & Aristobuli persecutæ sunt. Hoc loco dignum est Cum Euaratum huic Spartiatæ conferre. Nāq; is eum amicissimus esset Alexandro, eodemq; tēpore quo Eurycles ibidem erat, aduenisset, percontanti regi super his quæ ille insimularet, iuratus nihil se ab adolescentibus audisse affirmauit: nec tamen id quicquam miseris profuit apud Herodem, solis maledictis aures paratissimas aperientem: eumq; gratiosissimum sibi iudicātem, qui secum eadem crederet, iisdemq; moueretur. Incitabat præterea Salome crudelitatem eius in filios. Nam ad hanc Aristobulus, quo periculis inuolueret, quam & socrum habebat & amitam, monitum miserat, ut salutis suæ consulere: quasi rex eam decreuisset occidere, iterum insimulatam: quorum antè fuerat accusata: quòd Syllæo Arabi nubere cupiens, quem sciret eius inimicum, occultè illi secreta regis nūciaret. Et hoc fuit extremum quo tanquam tempestate oppressi adolescentes, non secus ac turbine pessundati sunt. Salome enim protinus contendit ad regē, eiq; monita Aristobuli perdit: atq; ille vlti⁹ durare nō passus, vtrūq; filiū vinxit, & separatos asseruari pcepit. Deinde Volumnius militiæ magistrum, & ex amicis suis Olimpum descripta ferentes iudicia, proficisci iussit ad Cæsarem: qui postquam Romam naui delati, regis literas reddiderūt, vehementer quidem Cæsar ob adolescentes indoluit, verū potestatem in filios à patre auferendam non duxit. Deniq; rescribit ei, ut ipse sui dominus esset arbitrij: melius tamen facturum dicens, si in communi consensu propinquorum suorum prouinciæq; rectorum de insidijs quæreret: eosq;, si delato crimini reperiret ascriptos, occideret. si verò fugam tantum esse meditados, mediocri supplicio contentus esset. Paret scriptis Herodes, cumq; Berytum quòd Cæsar iusserat, peruenisset, cogit iudicium. Præfuderunt autē rectores, quibus à Cæsare scriptū fuerat, Saturninus & Pedanius legati. & cum his Volumnius procurator, itēq; propinqui regis & amici, nec non & Salome & Pheroras, & post hos optimates Syriæ, præter Archelaū regem: namq; hunc Herodes, quòd Alexandri socer esset, suspectū habebat. Sed filios quidē satis prouido cōsilio in iudicium non produxit: sciebat enim quòd si tātum vili fuissent, omni modo ad misericordiam cunctos impellerent: si verò etiam dicendi copiam nacti essent, facillimè Alexander obiecta dilueret. Igitur illi quidem custodiebantur in Platane, vico Sardoniorum. Exorsus autem rex, veluti cum presentibus ageret, cōmouebatur, & insidias quidem timidè obijciebat: nā probationibus deficiebatur, maledicta verò & probra & iniurias, & peccata plurima in se admissa, prosequeretur: eaq; morte grauiora esse assessoribus demonstrabat. Postremò cum nemo contradiceret, semetipsum argui miserabiliter questus, accerbamq; victoriam vincere, singulos sententiam proferre rogat in filios, & primus Saturninus cōdēnandos esse adolēscēculos, sed nō morte pñciauit. Nec. n. fas esse, cum tres ipse astātes habeat filios, mortem alienis decernere. Idem etiā duobus legatis visum est, eosq; nonnulli alij secuti sunt. Tristem verò sententiam primus Volumnius dixit, cunctiq; post eum Herodis æmulatione, vel odio: neq; indignatione quisquā necandos esse adolescentes iudicauit. Tum autem vniuersa Iudæa & Syria suspensa quidem operiebatur huius tragœdiæ finē: sed nemo existimabat Herodis crudelitatem ad parricidiū vsque processuram. Ille tamen filios Tyrum traxit: atque inde naui Cæsaream deuectos, quo mortis genere perimeret cogitabat. Interea vetus quidam regis miles, Tiro nomine, qui & filium habebat Alexandro assuetum atque amicum, & ipse diligebat adolēscēculos, præ nimia indignatione mentis postremò circumiens clamitabat conculcatam esse iusticiam, veritatem periisse, naturam esse confusam, vitamque hominum iniquitatis esse plenam, & omnia quæ dolor contemptori vitæ dictasset. Deinde ipsum etiam regem ausus adire: mihi verò, inquit, omnium videris esse infœlicissimus, qui contra charissimos nequissimis credas. Siquidem Pheroras & Salome fidem apud te aduersus filios tuos habent, quos sæpe ipse mortis supplicio dignos esse iudicasti: neque aduertis hoc eos agere, vt iustis successoribus destitutus, cum solo remaneas Antipatro, capi facilè regem optantes. Veruntamen cogita ne ille quoque militibus odiosus sit, propter cædem omnium fratrum. Nullus enim est, qui non adolēscēntium misereatur, principum autem plurimi etiam palām grauius ferunt. Hæc dicens, simul eos quibus res indigna videtur nominabat. Rex autem statim illos & ipsum cum filio comprehendere iubet. Ibiq; tum alius quidam regius tonsor, nomine Tryphon, nescio qua exagitatus insania, semetipsum indicans prosilit: Ac mihi quoque Tiro, inquit,

Cum Euaratum

Ant. lib. 16.
cap. 12.
Salome Herodis
crudelitatem in
filios incitat.

Ant. lib. 16.
cap. 13.
Herodes Cæsari
scriptis paret.

Herodes filios
suos accusat: &

morte dignos
pronunciat.

Tiro miles He-
rodem iniustitia
arguit: &

comprehendi-
tur.

Ant. lib. 16.
cap. 13.

Tiro falso accu- quit, iste persuasit, ut occasione tondendi nouacula te occiderem: magnaque inde Alexan- **A**
sat: drum daturum munera pollicebatur. His auditis, Herodes & Tironem eiusque filium, & ton-
vnà cum Try- forem subdidit quaestioni. Cumque illi pernegaret, tonsor autem amplius nihil diceret, Ti-
phone & filio ronem vehementius torqueri iussit: tumque filius eius, patris miseratione commotus, cun-
quaestioni obij- cta se regi, si eum sibi condonasset, indicaturum promisit. Eoque relaxato, ipsius occidendi
citur: patrem suum habuisse voluntatem dixit, impulsus ab Alexandro. Hoc autem quibusdam
moriur. fictum ab adolescente videbatur, quo tormentis eriperet patrem, nonnulli verum esse affir-
Aristobulus & mabant. Herodes tamen & militum principibus, & Tironem pro concione accusatis, in eos
Alexander pra- armauit populum, ut ibidem cum tonsore lignorum & lapidum ictibus interirent. Filios ve-
focati. rò in Sebasten missos, quæ non longo à Cæsarea interuallo distaret, præfocari iubet: eaque re
 maturè perfectâ, in castellum Alexandrium mortuos asportari, cum Alexandro materno a- **B**
 uo sepeliendos. Hic finis Aristobulo & Alexandro vitæ fuit.

De conspiratione Antipatri contra patrem. Cap. XVIII.

Ant. lib. 17. **A**NTIPATRVM verò, cum iam sine controuersia successionem regni speraret, in
cap. 21. tolerabile gentis excepit odium, cunctis scientibus, illum omnes fratribus suis
Antipater toti conseruisse calumnias: nihiloque minus timor eum non mediocris sollicitabat,
genti exosus. crescente sobole peremptorum. Erant enim Alexandro ex Glaphyra filij duo, Ti-
Alexandri filij, granes & Alexander: itemque Aristobulo ex Berenice Salomes filia, Herodes & Agrippa &
& coniuges. Aristobulus, filiarque Herodias & Mariamme. Sed Glaphyram quidem Herodes cum dote
 sua in Cappadociam dimisit, postquam Alexandrum interfecit: Berenicem autem Aristobu- **C**
 li coniugem, auunculo Antipatri nuptum dedit: ut enim Salomen, quam infensam habe-
 bat, sibi reconciliaret Antipater, istas nuptias excogitauit. Idem verò etiam Pheroram mune-
Antipater donis ribus alijsque obsequijs, atque amicos præterea Cæsaris ambiebat, magnas Romam mittē-
hominum fauo- do pecunias. Saturninum enim cum alijs omnibus apud Syriam donis expleuerat. Hoc au-
rem sibi concili- tem magis inuisus erat cunctis, quo plura donabat, velut opes tantas non munificentia lar-
 giretur, sed metu consumeret. Itaque eueniebat, ut nec accipientium beneuolentia quicquā
 profecerit: quibusque nihil dedisset, acerbiores inimicos haberet. In distributionibus autē
 munerum quotidie largior erat, cum præter spem videret orbos pueros ab Herode curari:
 quantumque illum peremptorum cædis poeniteret, prolis eorum miseratione significari.
 Conuocatis enim propinquis atque amicis suis, & pupillis astantibus cum lachrymis op-
 plesset oculos, dixit: Horum quidem mihi patres fortuna quædam tristis eripuit, ipsos autē **D**
 orbitatis misericordia cum natura commendat. Experiar itaque, ut etsi pater infortunatissi-
 mus fui, auus tamen sim prouidentior, & à quibus post me regatur, amicissimos mihi relin-
 quam. Despondeo igitur filiam tuam Pherora, maximo filiorum Alexandri, ut ei curator sis
Herodes nepotes necessarius: tuo verò Antipater filio, Aristobuli filiam: eris enim hoc modò pater orbata. So-
despondet. rorem verò eius meus Herodes accipiet, ex pontifice auo materno prognatus. Et de his qui
 dem hoc sit iudicium meum, neque id quisquam dirimat, qui me amabit. Precor autem e-
 tiam Deum bono regni mei, meorumque nepotum copulare nuptias, atque hos pueros
 placidioribus, quam patres eorum oculis aspicere. Postquam hæc locutus est fleuit, & pue-
 rorum dexteris iunxit, benignissimeque consalutatis singulis dimisit concilium. Statim di-
 riguit Antipater, quantoque dolore affectus esset, neminem laruit pupillorum. Namque **E**
 honorem apud patrem quoque sibi derogatum existimabat: iterumque de rebus cunctis pe-
 riculum fore, si Alexandri filijs præter Archelaum etiam Pheroram tetrarcham adiutorem
 habere licuisset. Ad hæc reputabat odium suum, & orbitatis miserationem, qua tota gens
 flestebatur, quanto viuentium puerorum studio, & quanta memoria mortuorum ipsius
 scelere tenerentur Iudæi. Itaque omnimodo dirimere sponsalia statuit: & callidè quidem
 patri surrepere timuit, sæuienti acriterque vigilanti ad suspicandum. Palàm verò eum sup-
 plex adire ausus est, coramque deprecari, ne se honore priuaret, quo dignum esse iudicasset,
 nudumque regis nomen habere veller, regni autem substantiam penes alios esse. Nec enim
 posse rerum obtinere dominatum, si præter auum Archelaum, etiam Pheroras Alexandri
 filijs socer esset adiunctus. Instantissimè verò precabatur, quia numerosa esset regia proge- **F**
 nies, nuptias permutari. Nouem namque regi vxores erant, sed harum septem vnde filios
Herodis vxores susceperat, ipsum Antipatrum ex Doride, Herodem autem ex Mariamme pontificis filia: i-
& liberi. temque Antipam & Archelaum ex Malthace Samaritide, filiamque Olympiadem, quam fra-
 ter eius Iosephus habuerat, ex Hierosolymitide verò Cleopatra Herodè & Philippum, nec-
 non

- A** non ex Pallade Phasaelum. Habebat autem filias quoque alias, Roxanen & Salomen, vnam ex Phædra, & alteram ex Elpide: duasque vxores sine filijs, consobrinam & fratris filiam: & præter has Alexandri & Aristobuli sororos duas ex Mariamme. Cùm igitur tanta prolis copia superesset, aliter nuptias iungi postulabat Antipater. Rex autem perspecto eius animo, quid de pupillis cogitaret, uehementer iratus est: quippe filiorum, quos interfecerat, casum reputans, uerebatur, ne etiam hi quandoque criminationum Antipatri præmiua fierent. Sed tunc quidem sæuioribus dictis eum protelat. Postea verò blanditijs eius adductus, sponsalia reformauit: ac primùm ipsi Antipatro Aristobuli filiam collocat, filium uerò eius iungit filia Pheroræ. Hinc licebat aduertere, quantum Antipatri ualuerit adulatione, quod idē in simili causa impetrare Salome non potuit. Hanc enim quamuis soror esset;
- B** atque hæc sæpe intercedente Iulia vxore Cæsaris postulasset, Arabi Syllæo nubere non passus est: sed inimicissimam sibi fore iurauit, nisi ab hoc studio destitisset. posteaque inuitam Alexæ cuidam ex amicis suis in matrimonium dedit: eiusque filiarum unam Alexandri filio, alteram Antipatri auunculo tradidit. Natarum autem Mariammes vna, sororis filium habebat Antipatrum, altera fratris Phasaelum. Sic interrupta pupillorum spēs Antipater, & pro sua commoditate affinitatibus iunctis, expectatione certa nitetur: adiectaque malignitati fiducia, nequaquam erat tolerabilis: nam quia singulorum odium uitare non poterat, securitatem sibi ex terrore querebat: cùm præterea Pheroræ ei ueluti iam confirmato regi obsecundaret. Quin & mulierum conflata in aula conflictio, nouas turbas excitabat. Etenim Pheroræ vxor cum matre ac sorore sua, necnon & matre Antipatri, multa in regia insolenter agebat, ausa etiam duas regis filias contumeliosè tractare: cui rei maximè ab Antipatro erat obiecta. Itaque cùm illi inuisæ essent, alias quidem morigeras habebant, sola verò Salome aduersabatur eorum concordia: quodque non bono regis coirent, apud ipsum insimulabat. Cognita uero eius delatione mulieres, quodque Herodes ægrè tulisset, aperto quidem conuentu & familiaritate abstinerunt, contra uerò & discordare inter se rege audiente simulabant: cum his adeò colluderet Antipater, ut palam Pheroram minimè dubitaret offendere: occultos autem coetus & nocturnas comessationes agebant: earumque consensionem fecit obseruatio firmiorem: cùm horum uihil ignoraret Salome, sed Herodi cuncta nunciaret. Ille autem ardens iracundia, maximeque aduersus Phe-
- R**oræ coniugem, quod eam præter cæteras accusaret Salome, aduocato cognatorum amicorumque concilio, & alia multa mulieri & filiarum contumelias crimini dedit, quodque Phariseis mercedem contra se præbuisset, fratremque sibi hostem reddidisset, expugnatum venenis. Postremò conuersus ad Pheroram: Vtrum, ait, se fratrem, an vxorem uellet optare? Cumque ille se citius uita dixisset, quàm coniuge cariturum, incertus quid ageret, ad Antipatrum sermonem contulit: ac ne cum Pherora, uel eius coniuge, aut quouis alio, qui ad eam pertineret, vnquam colloqueretur, edixit. Verùm ille palam præcepta custodiens, in occulto cum his pernoctabat: metuensque obseruationem Salomes, per amicos in Italia degentes, ut Romam proficisceretur, effecit ipsorum perlatis literis, ubi Antipatrum aliquantò post tempore ad Cæsarem mitti oportere perscriberent. Igitur Herodes nihil moratus, cum misit: cunctis quæ usui forent, magnaque pecunia liberaliter instructū, testamentumque vnà ei portadum dedit, in quo rex ipse Antipater inscriptus erat, & Antipatri successor Herodes, ex Mariamme pontificis filia procreatus. Quin & Syllæus Arabs itidem Romam, neglecto Cæsaris præcepto, nauigauit: de his cum Antipatro certaturus, de quibus cum Nicolao casam anrè dixerat. Non leue autem cum Areta rege suo certamen habebat, cuius & alios amicos interfecerat & Soemum in Petra oppido potentissimum, redemptoque Fabato procuratore Cæsaris fautore utebatur etiam in Herodem. Sed maiore pecunia data Herodes Fabatum à Syllæo alienauit: ac per eum quæ Cæsar iusserat exigebat. Ille autem cùm nihil dedisset, accusabat apud Cæsarem Fabatum, dispensatorem esse dicens, non quæ ipsi, sed quæ Herodi expedirent. Quibus commotus ad iracundiam Fabatus, adhuc autem apud Hero-
- E**dem in honore maximo habebatur, secretorum Syllæi proditor factus est: regi; indicauit, quod Syllæus Corinthum eius satellitem pecunia corrupisset, eumque asseruari oporteret. Neque rex id facere dubitauit: quoniam Corinthus iste, licet in aula regis esset eddatus, ex Arabia tamen fuerat oriundus. Igitur mox non illum solum corripere, sed etiam duos alios Arabas iussit, apud eum repertos, vnum Syllæi amicum, alterum Phylarchum. Qui subditi quæstioni, magna pecunia Gorintho ut Herodem occideret, persuasisse confessi sunt;

Herodis sponsalia reformata.

Ant. lib. 17.

cap. 3. Antipater regni expectatione certa nitetur.

Conflictio mulierum in aula excitata.

Ant. lib. 17.

cap. 4.

Herodes Antipatrum à Pheroræ eius coniugis colloquio auocat.

Herodes Herodis filius ex Mariamme procreatus.

Fabatus Syllæi proditor.

sunt: atque etiam à Saturnino Syriæ rectore interrogati, Romam transmissi sunt.

De ueneno Herodi parato, & quomodo compertum sit. CAP. XIX.

Herodes fratrē
Pheroram eicit.

Pheroras in te-
trarchiam suam
recessit:

in morbum inci-
dit:

moritur: &
sepelitur.

Ant. lib. 17.

cap. 5.

Pherora ueneno
interceptum dici-
tur.

Herodes ancillas
& libertinas
quæstioni subij-
cit.

T Herodes Pheroræ vehementius imminēbat, ut repudiaret vxorem: neque, quomodo mulierem plecteret, inueniebat, cum multas in eam odij causas haberet, donec ipsum etiam fratrem cum ea supramodum indignatus eiecit: Pheroras autem a quo animo accepta iniuria, in tetrarchiam suam recessit, iuratus unum sibi exilij finem fore mortem Herodis, neque ad eum reuersurum esse dum uixerit. Denique nec ægrotum, quamuis sæpius accitus, fratrem inuisere uoluit, cum quibusdam mandatis eum quasi moriturus uellet instruere. Sed ille quidem præter spem conualuit. Postquam autem Pheroras in morbum incidit, tū Herodis patientia demonstra- B ta est. Nam & uenit ad eum, & humanissimè curatum uoluit: sed morbum superare non qui- uit: intra dies enim paucos est mortuus. Quem licet usque ad ultimum uitæ diem dilexisset Herodes, tamen quòd illum quoque ueneno peremisset, fama uulgatum est. Verùm eius corpore in Hierosolymam deportato, luctum maximum cunctæ genti denunciavit, clarissi- maque funus sepultura dignatus est. Vnus quidem interfectior Alexandri & Aristobuli, hūc exitum uitæ sortitus est. Transijt autem in Antipatrū autorē poena sceleris, ex interitu Phe- C roræ nacta principium. Quidam enim ex eius libertis, cum regem tristes adiissent, fratrem ipsius Pheroram ueneno interceptum esse dicebant. nam quendam ei cibum obtulisse con- iugem suam, & non eo, quo solebat, modo conditum: eoque sumpto, illum morbo protin- us esse correptum. Venisse autem ante biduum, matris ac sororis eius accitu, quandam ue- C neficam mulierculam ex Arabia, ut uenenum Pheroræ conficeret amatorium: & pro ama- torio dedisse mortiferum Syllæi consilio: namque illi notam fuisse. Percussus igitur pluri- mis suspicionibus rex, ancillas & nonnullas libertinas quæstioni subiecit. Ibiq; tum exclā- D mat aliqua doloris impatiens: Deus cœli terræque rector, in matrem Antipatri, quæ horum nobis malorum causa est, uindictæ. Hoc rex initium nactus, persequēbatur ulterius indagi- nem ueritatis. Mulier verò & matris Antipatri familiaritatem cum Pherora eiusque mulie- ribus, & occultos eorum conuentus aperuit: quodq; Pheroras & Antipater redeuntes à rege, tota cū illis nocte potare soliti essent, seruis omnibus exclusis & ancillis. Vna quidem libertinarum hæc indicauit. Cum autem ancillæ separatim singulæ torquerētur, patuit om- nium dicta congruere, qua de causa Romam quidem Antipater ex composito, Pheroras D uerò trans flumen secedere curauisset. Nam sæpe illos in sermone dixisse, quòd post Alexan- drum & Aristobulum ad ipsos eorumq; coniuges trāsiturus esset Herodes. Nec alicui posse parcere, qui Mariammæ eiusque filijs minimè pepercisset: ideoque melius esse, ab hac be- lua quàm longissimè fugere. Sæpe autem dixisse matri Antipatrum conquerentem, quòd cum ipse iam canus esset, pater in dies singulos iuuenesceret, seque fortasse prius, quàm re- gnare incipiat, moriturum: aut si vnquam ille decesserit (quando autem istud futurum?) voluptatem sibi successionis omnino fore breuissimam. Pullulare præterea hydræ capita, hoc est Alexandri & Aristobuli filios: sibi autem filiorum quoque spem ademptam esse pa- tris iniuria: qui non eorum quenquam post mortem suam regni successorem, sed Mariam- E mes filium scripssisset hæredem. Qua quidem in re prorsus eum senectute delirare, si testa- mento suo standum arbitraretur: se namque, ut ex eius progenie nemo superesset, curatu- rum. Quinetiam cum omnes patres, quibus inuisi vnquam filij fuerunt, odio vin- cat: plus tamen eum etiam fratres odisse. Denique nuper sibi ne cum Pherora colloqueretur, centum talenta donasse: atque cum Pheroras diceret, Quid enim per nos lædebatur? respondisse Antipatrum: Vtinam cunctis ablaris nudos se, dummodò uiuos relinqueret. Verùm hoc nequaquam fieri posse, ut tam pestiferam bestiam quisquam effugiat, sub qua nec amicis esse palàm liceret. Denique nunc occultè, inquit, conuenimus: licebit autem apertè, si virorum spiritum manusque habeamus. Hæc in tormentis ancillæ prodiderunt, & quòd Pheroras cum illis Petram fugere cogitasset. Vt omnibus autem dictis Herodes cre- deret centum talentis effectum est. De his enim soli Antipatro dixerat. Igitur ante alios in F Doridem Antipatri matrem furor eius erumpit: eamque omni ornatu, quem illi donaue- rat, spoliata, multis comparato talentis, expellit. Deinde ira deposita, Pheroræ mulieres à tormentis recreabat. Timore autē pavidus erat, & ad omnes suspiciones excitabatur: mul- tosque innocentes, metu ne quem nocentium prætermitteret, in tormenta ducebat. Hinc ad Samaritam se conuertit Antipatrum, qui procurator erat Antipatri, & ex illius tormētis comperit,

A compertit, necandi sui causa ex Aegypto Antipatrum uenenum malum petiisse, per quendam Antiphili amicum: idque ab eo Antipatri auunculum accepisse Theudionem, ac Pherorae tradidisse: cui madaffet Antipater ut Herodem occideret, dum ipse Romae abesset, ac suspitione careret: Pheroram uero uenenum uxori suae dedisse seruandum. Itaque hanc euocatam, statim rex quod acceperat afferre iubet. Illa uero quasi allatura egressa, de tecto se precipitem dedit, ut eo modo probationes & regis tormenta praeueniret. Sed Dei prouidentia, sicut apparet, quae ab Antipatro poenas repeteret, non in caput, sed in diuersam delata partem, periculum mortis euasit. Portataque ad regem, ubi resipiscere potuit, (nam casus eam pertubauerat) quāobrem se precipitasset interrogata, adiurante rege, quod uera dicenti remittere omne supplicium: si non falsa promere maluisset, corpus eius tormentis absumeret, neque sepulturae quicquam relinqueret, paulisper tacuit. Deinde: Quid, inquit, secreta custodio, cum Pheroras obierit, Antipatro qui nos omnes perdidit seruitura? Audi rex, & tecum Deus testis mihi ueritatis, quod falli non potest. Cum Pherorae morituro lachrymas affiderem, tunc ille me ad se uocauit: En multum, inquit, coniux de fratris erga me animo sum deceptus. Nam qui sic me diligeret, inuisum habui, & necare cogitavi: qui tanto nunc mei, quamuis necdum mortui, dolore confunditur. Sed ego quidem impietatis precium fero: tu uero quod in eum seruas, relictum nobis ab Antipatro uenenum, huc affer properem, meque uideam consumere, ne ad inferos quoque ultricem huius sceleris conscientiam deferam. Ita ut iussit attuli: & magnam quidem ueneni partem sub obrutibus eius in ignem effudi: modicum uero mihi propter dubios casus, & quae te metuerem, reseruauit. His dictis, illa quidem omnino paululum quiddam ueneni habentem pyxidem profert: rex uero in matrem fratremque Antiphili contulit quaestionem. Verum hi quoque Antiphilum Aegypto attulisse pyxidem fatebantur, illumque uenenum a fratre, apud Alexandriam exercente medicinam, accepisse dicebant. Totum autem regnum circumeuntes Alexandri & Aristobuli manes, ipsi erant incertarum rerum exploratores atque indices, & a suspicionibus remotissimos ad probationes trahebant. Denique etiam pontificis filiam Mariam inueni, consciam esse maleficiorum paruit. Hoc enim tortis eius fratribus demonstratum est. Rex autem matris audaciam filij quoque poena coartauit. Nam quem illa pepererat Herodem, patri successorem scriptum ex testamento deiecit.

De Antipatri in Herodem malignis studiis deprehensis, & ultis. CAP. XX.

D **P** O S T haec etiam Bathyllus, nouissima consiliorum Antipatri fides documentis accessit. Namque is erat quidem libertus eius: aliud autem uenenum ferens, hoc est, aspidum uirus, aduenerat, aliorumque serpentum succos: ut si prius fuisset inualidum, hoc se Pheroras cum sua coniuge in regem armaret. Idem uero praeter susceptam contra salutem patris audaciam, uelut operam subscisuiam, habebat epistolas aduersum fratres compositas ab Antipatro. Erant autem Romae in studiis Archelaus & Philippus, iam adolescentuli, magnique animi, regis filij, quos Antipater uelut imminentes spei suae remouere festinans, quasdam in eos literas ipse finxit, amicorum nomine Romae degentium. Nonnullis autem corruptis scribere persuasit, quod multis patrem maledictis carperent, ac de Alexandri & Aristobuli nece manifeste quererentur, seque accitos esse grauiter ferrent: iam enim pater eos redire praeceperat, idque maxime sollicitabat Antipatrum. Quinetiam prius quam profiscerentur, in Iudaea constitutus Antipater, eiusdem modi contra eos Romae literas mercabatur: patremque adeundo uitandae suspicionis causa, fratres purgare simulabat: quasdam falso scripta, quasdam uero adolescentiae peccata esse, commemorans. Quo quidem tempore scriptoribus epistolarum, quas in fratrum perniciem simulabat, plurimis pecunijs datis, sumptuum confundere tentabat indicia, uelut preciosam uariaque stragula, poculaque argentea, necnon & aurea comparando, aliaque plurima instrumenta, ut preciorum magnitudine mercedes falsarijs erogatas celeret. Denique ducenta talenta, retulit expensa, & eorum maxima fuit occasio causa Syllae. Vniuersis autem malis tunc minoribus maiore contextis, cum omnia quidem tormenta de parricidio, epistolae uero de iteratis fratricidijs conclamarent, nemo tamen ex Iudaea uenientium, quo loco fortunae domus essent, ei nunciauit, quamuis inter scelus probatum, & ipsius redditum septem mensium interualla fluxissent. Ita erat inuisus omnibus. Fortasse autem etiam quibus indicandi uoluntas fuit, per interfectorum fratrum manes obmutescabant. Denique Roma literas misit, continuo se uenturum esse, quodque honorifice dimissus esset a Caesare, nuncios. Rex autem insidiatorum manibus tenere desiderans: timensque, ne, si quid

Theudio.

Herodes Pherora uxorem rem ipsam profitentem, alloquitur.

Archelaus & Philippus falsis accusantur.

Antipater scriptoribus epistolarum in fratrum exitium compositionum pecuniarum erogat.

Ant. lib. ix. cap. 8.

*Herodes Antipa-
trum literis ad
se redirehorta-
tur.
Antipater Phe-
roram mortuum
luget:* si quid præscisset, fortè caueret, ipse quoque literis beneuolentiam simulans, & alia famili- **A**
arissime scripsit, & ut reuersionem suam maturaret, orauit. Nam si properasset, matris suæ
quodq; offensionem posset componere, quam expulsam esse, non ignorauit Antipater. Pri-
mam quidem iam de morte Pheroræ susceperat epistolam apud Tarētum, eumq; vehemē-
ter luxerat: id autem nonnullis de patruo laudabile videbatur: sed quantum intelligi datur,
causa doloris erat, quod insidiæ pro voto non cesserant: neque tam Pheroram flebat, quàm
maleficiorum ministrum. Præterea metus cum quidam ob ea quæ confecerat, occupabat,
ne quando fortè deprehenderetur uenenum. Tunc autem in Cilicia patris epistola sibi red-
*Gelenderin de
fertur:* dita, quam suprà memorauimus, statim quidem festinabat: sed postquam in Gelenderin delatus
est, subit eum quædam materni casus cogitatio, anima iam per semetipsum diuinante. Et
amicorum quidem prudentiores ei suadebāt, ne prius patrem conueniret, quàm pro certo
cognosceret, quibus ex causis matrem suam repudiasset: namque timere, ne fortè crimi-
nibus matris adderetur. Minus autē prudentes, & vitendæ patriæ cupidi magis, quàm quid
Antipatro esset utile considerantes, ut properaret monebāt, ne ex ipsa mora, & patri causam
prauæ suspicionis, & occasionem præberet calumniantibus. Nunc enim si quid motum est,
in absentem esse factū: nec enim præsentem illo quenquam id ausurū fuisse. Abiurdum autē
uideri, propter supiciones incertas certis bonis carere, neq; maturè se patri reddere, ab eoque
*Sebasto portui
appropinquat:* regnum accipere, quod solo ipso niteretur. Paruit his Antipater, impellente fortuna, trans-
missusq; in Sebastum Cæsariæ portum deferretur. Occurrit autem illi præter opinionem ma-
xima solitudo, cum omnes eū deuitarent, nullusq; auderet accedere. Nam etsi semper æque **C**
inuisus erat, odio tamen ut proderetur, tunc data libertas est. Multos autem auertebat ex re-
ge formido, quoniam cunctas iam ciuitates de Antipatro fama repleuerat, solusq; de se quid
ageretur Antipateri ignorabat. Nec enim vel clarius eo quisquā deductus est, cum Romam
*elades domesti-
cis callidè celat:* nauigaret, vel ignobilius inde susceptus est. Enimuerò clades ille domesticas intelligēs, cal-
liditate celabat, metuq; penè mortuus, vultu confidentiam simulabat. Et neq; fugæ spes vl-
la erat, neq; circumstantibus malis emergere poterat: certūq; nihil ei de domo, ne ibi quidē
nunciabatur: id enim regis interminatio prohibuerat. Vnde interdū etiam spes eū pertē-
tabat hilarior, aut nihil esse deprehensū, aut si quid esset, hoc sese impudentia sua diluturū,
ac dolis, quæ sola instrumēta salutis haberet. Itaq; his armatus, sine amicis in regiam venit,
*in regiam perue-
nit: &
Herodem adit:* qui à prima ianua cum iniuria sunt repulsi. Fortè autem Varus Siria rector intus aderat. In- **D**
gressus inde ad patrem, confirmatusq; audacia, velut eius salutandi causā, propius accede-
bat: cum ille obiecta manu, & capite declinato, exclamat: Et hoc parricidæ est, ut me ample-
xari uelis, qui tot maleficijs inuolutus sis. Disper eas, impium caput: neq; me attingas, prius
quàm criminibus te exuas. Dabo enim tibi iudicium & iudicem, qui opportunè præsto est,
*à patre vehe-
menter repre-
henditur:* Varum. Abi, & quemadmodum te purges in diem crastinum, meditare, nam & tempus in-
dulgeo calliditatibus tuis. Ad hæc metu obstupescit Antipater, quia respondere nihil po-
tuit, reuersus est. Cum autē ad eū uenissent mater & uxor, cunctas ei probationes exposue-
runt. Tumque recepta mente, quo pacto sese defenderet, cogitabat. Postero autem die rex,
*A. M. 3962.
Ante Chr.
nat. 9.
ut quidem vo-
lunt.
Doridæ ad
Antipatrum
literæ.
Antipater se in-
noxium dicit.
Herodes Antipa-
trum accusat.* adhibito propinquorum atque amicorum concilio, Antipatri quoque amicos vocat. Ipse
autem cum Varo residens, cunctos indices iussit adduci, in quibus erant etiam serui matris **E**
Antipatri quidam pridem comprehensi, qui ab ea literas ad eum deportauerunt huiusce-
modi: Quoniam illa omnia patri tuo cognita sunt, caue ne ad eum uenias, nisi aliquod au-
xilium à Cæsare impetraueris. Itaque his vnà cum alijs introductis, ingreditur Antipater.
Cumque pronus ante pedes patris cecidisset: Oro, inquit, pater, ne quid de me præiudices,
sed integras aures satisfactioni meæ præbeas. Demonstrabo enim me innoxium, si tu
velis. Ille autem magna uoce imperato ei silentio, ad Varum locutus est: Quod & tu Vare, &
quiuis iustus iudex, Antipatrū morte dignum iudicauerit, certò scio. Vereor autem ne mea
quoque tibi sit inuisa fortuna, omniq; calamitate dignum deputes, qui tales filios genu-
erim. Atqui hoc tibi magis miserandus uideri debeo, quod erga tam scelestos indulgentissi-
mus pater fui. Nam illis prioribus adhuc adolescentulis regnum detuleram, eosque Romæ **F**
educatos amicos Cæsaris feceram: sed quos alijs inuidendos regibus æmulandosque con-
stitui, meæ salutis hostes inueni, quorum tamen interitus Antipatro magis profuit. Isti e-
nim, quod iuuenis & successor meus futurus esset, maximè securitas querebatur: at verò hic
belua, patientia mea, suprà quam satis erat, expletus, in me satietatem suam profudit: ei quo-
diu uiuere sum uisus, meamque senectutem grauiter tulit, rexque fieri non nisi parricidio

passus

A passus est. Quæ quidē profectò noui qua ratione cogitauit: quòd eum ex agro abiectum re-
duxerim, & exclusis quos mihi regina pepererat filijs, regni mei vicarium declarauerim. E-
quidem tibi Vare confiteor meæ mentis errorem. Ego illos contra me filios irritaui, qui An-
tipatri gratia spes eorum iustas abrui. Quid enim tantum de illis, quantum de isto bene-
sum meritis? cui uiuus etiam potestatem meam penè concessi: aperte autem regni succes-
sionem testamento reliqui, & præter destinatos ei separatim quinquaginta reditus talento-
rum, sumptum passim mea pecunia subministraui: ac nuper Romam quoque nauigaturo
dedi trecenta talenta, quemque solum ex omni familia mea, tanquam patris seruatorem,
Cæsari commendauit. Aut quid illi tantum sceleris, quantum Antipater, admiserunt? quòd-
B ue de his habui indicium, quale demonstrauit huius insidias? etiam approbo, quia ausus est
aliquid parricida, rursumque veritatem dolis sperat obtegere: tibi Vare cauendum. Nam e-
go istam beluam noui: & quàm sit verisimilia dicturus, iam nunc prospicio, fletusque simu-
lato. Hic est, qui me quondam monebat, ut uiuum Alexandrum cauerem, neque meum cor-
pus omnibus crederem. Hic est, qui usque ad cubile meum solebat ingredi, & circumspice-
re, ne quis mihi fortè parasset insidias. Hic somni mei custos erat, & securitatis dator, qui cō-
solaretur luctum peremptorum, & uiuentium fratrum beneuolentiam diiudicaret: hic pro-
pugnator & satelles meus. Quum eius calliditas Vare in mentem venit, & quemadmodum
singula simulasset, vix me credo viuere, tamque grauem insidiatorem, quo pacto effugerim,
miror. Veruntamen quia fortuna quædam excitat contra me domum meam, mihiq; ami-
C cissimi semper infensi sunt, ego quidem factorum iniquitatem flebo, & mecum ipse solitudi-
nem gemam. Nemo autem qui meum sanguinē sitierit, elabetur, etiam si per omnes filios
meos indicia ventura sint. Hæc dicens, ipse quidem interrupto sermone tacuit, dolore con-
fusus Nicolaum autem vnum ex amicis probationes iussit exponere. Inter hæc autem Anti-
pater sublato capite, cum prostratus ante patris pedes maneret, exclamat: Tu pater meas
partes defendisti. Nam quomodo ego parricida, quem tu semper seruatorem te habuisse
commemoras? Aut si ficta, ut dicis, simulataque mea pietas fuit, cur in alijs tam callidus, in
hoc adeò demens fui, ut non intelligerem, quòd si homines lateret tanti sceleris cogitatio,
coelestē latere iudicem omnino nō posset, qui ubique præstò esset, & cuncta conspiceret? An
fratrum exitus ignorabam, quos ob id Deus ultus est, quia tibi malè cogitauerant? Quid au-
D tem fuit cur me tua salus offenderet? Spes regni? Sed regnabam. Odij suspicio? Sed dilige-
bar. An ex te metus aliquis? Quin tui seruans, alijs timendus eram. Fortassis egestas causa
fuit? Multò minus. Quis enim magis expensarum habuit potestatem? Si autem omnium
hominum perditissimus essem, immanisque bestię animum gererem, certè mansueti pa-
tris beneficijs vincerer: quem, sicut tu dixisti, reduceris, totque filijs anteposueris, viuusque
regem declaraueris, aliorumque bonorum magnitudine reddideris inuidendum. O me mi-
serum, acerbissimamque peregrinationem meam, quàm longum liuori tempus magnū-
que insidiantibus spatium præbui. Sed tamen tibi pater tuisque rebus abieram, ne Syllæus
tuam contemneret senecturem. Roma mihi testis est pietatis, & princeps orbis terræ Cæsar,
qui me patris amatorem sæpe vocitabat. Accipe pater has eius literas: hæc fictis in me crimi-
E nationibus veriores. his me defendo. hæc affectus erga te mei argumenta certissima. Recor-
dare quæ inuitus hinc nauigauerim, latentes in regno cōtra me inimicitias non ignorans. Tu
pater imprudens me perdidisti, tu compulisti ut darem accusandi tempus inuidiæ. Verum
ad indicia veniam. Ecce adsum, terra marique nihil usquam parricida perpeffus. Sed nondū
me hoc argumento diligas: nam & apud Deum, & apud te pater, condemnatum me esse scio.
Condemnatus autem deprecor, ne aliorum tormentis fidem habeas: in me feratur ignis, p
viscera mea pergāt instrumēta poenarum, ne parcas scelesto corpori. Nam si parricida sum,
tormentorū expers mori non debeo. Talia cum lacrymis ac eiulatu vociferans, & omnes
alios, & Varum ad misericordiam prouocauit: solum autem Herodem, quo minus fletet, i-
racundia continebat, documentis veris intentum. Ibi autem Nicolaus, iussu regis multa de
F Antipatri calliditate præfatus, & misericordiæ spem abstulit, & atrocissimam accusationem
instituit, cuncta quidem regni maleficia illi ascribēs: maximè verò fratrum interitum, quos
ipsius calumnijs interfectos esse demonstrans, etiam superstitibus eum insidiari, quasi suc-
cessionis captatoribus affirmabat. Nam qui patri venenū parasset, multò minus à fratribus ab-
stineret. Cum autē ad veneni probationē venisset, pordinē pferebat indicia, etiā de Pherora
crimen exaggerās, veluti illū quoque, Antipater fratricidam fecisset, corruptisq; regis amicissi-
mis.

*Antipatri re-
sponsio.*

*Deus ubique præ-
stò est & cun-
cta conspiciit.*

*Antipater Ro-
mam & Cæsa-
rem pietatis te-
stis allegat.*

*Nicolaus contra
Antipatrum ac-
cusatio.*

Varus Antipatrum causam suam tueri iussit. mis, scelere omne domū repleuisset. Atque ita multis alijs dictis, & probatis perorauit. Varus aut cum respondere iussisset Antipatrum, & ille nihil amplius elocutus, quā, Deus testis est innocentiae meae, silensque iaceret, venenum petijt, idque cuiusdam damnatorum capitis ex custodijs bibendum dediteoque statim mortuo, quēdam in secreto cum Herode sermocinatus, gesta in concilio Cæsari scripsit: posteroque die inde discessit. Nihilōque minus rex Antipatro vinculis tradito, cladi suae nuncios ad Cæsarem misit. Post hæc Salomen appetisse insidijs arguebatur Antipater. Quidam enim ē seruis Antiphili Roma venerat, Epistolas ferens cuiusdam, Actmes nomine, ancillae Iuliae: quibus ad regem scriptis, indicauerat Salomes Epistola inter literas Iuliae reperta, eam ei beneuolentiae causa misisse. Ipse autem Salomes Epistolis & maledicta in regem acerbissima, & accusatio maxima continebatur. Sed hæc ab Antipatro erant fictae: isque Acmen pecunia corruptam, ad Herodem eas mittere persuaferat. Epistola enim eiusdem mulierculae ad ipsam scripta id prodidit, cuius verba hæc sunt: Sicut voluisti patri tuo scripsi, & alias Epistolas misi, certò sciens, regem sorori suae minimè posse parcere, si eas recitauerit. Bene autem facies, si consummaris omnibus, pollicitationum tuarum memor fueris. Hac Epistola & quae in Salomen sunt composita, deprehensis, regem subiit cogitatio, ne fortè etiam Alexander falsis Epistolis fuisset oppressus: quodque penè sororem propter Antipatrum occidisset, anxius erat. Itaque non est ultra cunctatus, quo minus ab eo sumeret omnium causa supplicium: sed ne propositis satisfaceret, graui morbo impeditus est. De Acme tamen ancilla, & in Salomen fictione confecta, dedit literas ad Cæsarem. ac propterea testamento mutato, exemit nomen Antipatri, regemque scripsit Antipam, præteritis Archelao & Philippo natu maioribus: nam & hos Antipater insimulauerat. Cæsari autem post alia pecuniaria munera mille talenta, & uxori eius ac filijs, itemque amicis & libertis, propè quinquaginta: ceterisque omnibus agrorum & pecuniarum non parum distribuit, ac sororem Salomen luculentissimis donis honorauit. In testamento quidem ista correxit.

De aquila aurea, morteque Antipatri & Herodis. CAP. XXI.

Ant. lib. 17. cap. 8.

MORBUS autem ingrauescebat, quod cum senectus pariter ac moror urgeret, & annos iam septuaginta natus esset: & filiorum cladibus animum adeò habebat afflictum, ut nec bona valetudine quicquam iucunditatis admitteret. Acriorem autem faciebat ægritudinem, quod Antipater viueret. Hunc enim non obiter & aliud agens, sed cum ipse conualuisset, cogitabat occidere. Ad has ei calamitates accidit etiam populi quidam tumultus. Erant in ciuitate Sophistae duo, qui summè scire leges patrias videbantur: & propterea per omnem gentem maxima gloria prædicabantur: Iudas filius Sepphoræ, & alter Margali Matthias. Hos non pauci adolescentium sectabantur, cum leges exponerent, & in dies singulos puberum exercitum congregabant. Qui cum regem audissent morore ac morbo tabescere, apud notos loquebantur, opportunum iam tempus esse, ut Deus vindicaretur, fabricataque aduersus leges patrias opera destruerentur. Siquidem in templo nefas sit, imagines, aut vultus, aut cuiuslibet animalis cognomine simulachrum haberi. Hoc propterea dicebatur, quod supra maximam portam templi aquilam collocauerat auream. Eamque tunc monebant Sophistae ut tollerent: pulchrum esse dicentes, etiam si quod inde periculum immineret, pro legibus patrijs mori non recusare: sic enim decedentibus, & animam immortalem, & bonarum rerum sensum perseuerare perpetuò: minus autem fortes, & sapientiae suae nescios amare animam imperitia: magisque morbo cupere, quā virtute defungi. Dum hæc illi differerent, rumor subito peruagatur, regem ferè iam mori: unde etiam confidentius adolescentes coronam adorti sunt: ipsoque meridie, cum plurima multitudo versaretur in templo, crassis demissi funibus, aquilam ex tecto auream securibus abscindebant. Qua re statim regis duci nunciata, non parua ille manu comitatus ad templum cucurrit: & propè ad quadraginta iuuenes comprehesos, regi exhibuit. Qui primùm interrogati, an aquilam ipsi auream concidere ausi essent, fecisse confessi sunt: deinde quo iubente? Lege patria responderunt. Cum verò, quid exultarent tantum, quibus mors immineret, ab his quæreretur: Quia post mortem bonis plurimis frui sperarent, asseruerunt. His itaque rex commotus, magnitudine iracundiae morbum superat, atque in concionem procedit. Deinde multum in eos, quasi sacrilegos inuectus, & quod occasione legis patriae quēdam maiora tentassent, velut impios supplicio dignos esse iudicauit. Populus autem metuens, ne per multos

Iudas & Matthias Sophistae.

Herodes iuuenes, qui aquilam auream abstulerat, examinatur.

- A** multos quæstio iret, precabatur, ut primum facinoris suavoribus, deinde in eo deprehensis poenæ subditis, cæteris indignationem remitteret. Tandem igitur exoratus, & ipsos rex qui funibus demissi erant cum Sophistis viuos incendi, & reliquos qui vna comprehensi sunt, obtruncandos carnificibus tradidit. Hinc totum eius corpus morbo occupatum varijs doloribus differebatur. nam febris quidem non mediocris erat: prurigo autem intolerabilis habebat omnem corporis superficiem. Assiduus autem vexabatur coli tormentis, pedesque tanquam ex intercutis vitio tumuerant. Quin & inflatio ventriculi, putredoque virilis membri vermiculos generans, ac præterea creber anhelitus, & irrupta eum suspiria, membrorumque omnium contractio fatigabat: ut qui hæc ad diuinitatem referrent, vltionem eam esse dicerent Sophistarum. Ille autem, quantum cum tot morborum cruciatibus luctaretur, vitæ tamen cupidus erat, & remedijs excogitatis salutem sperabat. Denique Iordanem transgressus, apud Calliroën aquis calidis utebatur, quæ in lacum feracem bituminis, qui Asphaltites vocatur, effluentes, præ dulcedine potui sunt. Ibi autem corpus eius, quod medicis oleo calidiori foueri placuerat, in solum plenum demersum ita dissolutum est, ut etiam lumina quasi mortuus resoluta torqueret. deinde perturbatis qui eum curabant, ad clamorem quidem illorum respicere visus est. Desperata verò salute, militibus quinquagenas drachmas, multamque pecuniam rectoribus atque amicis diuidi iussit. Cum autem rediens ad Hierichunta venisset, atra iam bile correptus, & penè ipsi morti minabatur, factumque nefarium excogitauit. Collectos enim cuiusque vici ex omni Iudæa nobiles, in locum, cui nomen est Hippodromus, concludi præcepit. Deinde Salome sorore & Alexa marito eius ad se vocatis: Scio, inquit, mortem meam festis gaudijs celebraturos esse Iudæos. Verum per alios lugeri potero, & præclarissimos honores sepulturæ assequi, si quæ præcipio feceritis. Hos viros qui habentur in custodia, cum animam efflauero, statim militibus circumdatos occidite: ut etiam inuita omnis mihi Iudæa, omnisque domus illacrymet. Et simul his mandatis, legatorum quos Romam miserat, Epistolæ sunt allatæ, quibus Acmen ancillam Iuliæ iussu Cæsaris interemptam, & Antipatrum morte damnatum esse indicabatur. Quin & si pater eum in exilium dare mallet, id quoque permisisse Cæsarem, scriptum erat. Herodes autem paululum hoc nuncio recreatus, doloribusque rursus victus (nam inedia tussisque pariter violentia distendebatur) fatum præuenire conatus est: sumptoque malo, etiam cultellum poposcit.
- D** sectum enim comedere consueuerat. Deinde circumspecto ne quis arbiter impediret, tantquam se percussurus dexteram sustulit. Cum verò Achiabus consobrinus eius accurisset, manumque continuisset, vlulatus maximus in regia statim, quasi rex mortuus esset, excitatus est. Eoque properè audito, Antipater fiduciam recepit: lætusque iam custodes promissa etiam pecunia, rogabat, ut se soluerent, atque dimitterent: quod eorum princeps non solum ne fieret, obstitit, sed etiam regi velociter nunciauit. Ille autem fortius exclamans, quam vires ægrotantis valebant, continuo satellitibus missis occidit Antipatrum: mortuumque sepeliri præcepit in Hircanio. Deinde rursus corrigit Testamentum, & successorem quidam Archelaum natu maximū Antipæ fratrem scripsit, tetrarcham verò Antipam. Post interitū autem filij quinq; diebus exactis moritur: annos quidem trigintaquatuor, ex quo interfecit
- E** Antigonum, regno potitus: triginta verò septem, postquam rex à Romanis declaratus est. Et in alijs quidem omnibus, secunda fortuna usus est, si quis alius. Regnum enim quod priuatus sibi quæsierat, tanto conseruatum tempore, filijs suis reliquit. In rebus autem domesticis infelicitissimus fuit. Salome autem, antequam resciret mortem regis exercitus, cum marito progressa, victos absoluit, quos occidi mandauerat: ipsum dicens mutasse consiliū, & vnumquenque iussisse domum dimitti. Arque ita post horum abitum militibus indicatur. Quibus in concionem cum alia turba in amphitheatrum apud Hierichunta collectis, Ptolemæus anuli regis custos, quo signare solitus erat, & fortunatum illum cœpit dicere, & multitudinem consolari. Relictamque ab eo militibus Epistolam recitauit, in qua multum rogabat, ut beneuolo animo successorem suum fouerent. Deinde post Epistolam Testamentum legebat, in quo Philippum quidem hæredem Trachonis, proximarumque regionum: tetrarcham verò, sicut supra diximus, Antipam: regem autem Archelaum scripserat: eidemque anulum ad Cæsarem ferre mandauerat, assignatamque regni administrati notitiam. Omnium namque dispositionum suarum dominum & confirmatorem Cæsarem esse voluit, cætera verò seruari iuxta superius Testamentum. Quo perlecto, confestim clamor secutus est omnium Archelao gratulantium: militesque per cuneos & populus adfuit.

comprehensis
sceleris condem
nat: &morbis uoxatur,
Ant. lib. 17.
cap. 9.Herodes morbis
obrutus aquis ca
lidis utitur.atra bile corri
piunt.de Antipatro
morte damnato
nuncium acci
pit: &sibi met ipsi ma
nus violentas ad
manus conantur.Ant. lib. 17.
cap. 10.

Antipatri mors.

Herodis mors.

Salome victos
absoluit.Ant. lib. 17.
cap. 12.Archelam reg.
declarant.

Herodis sepulchrum ^{74.} tes, suamque promittebant, Dei que beneuolentiam precabantur. Hinc ad sepeliendum regem operam contulerunt. Nihil autem munificentiae prætermisit Archelaus, sed omnem ornatum extulit regium in funeris pompa ducendum. Lectus quippe totus erat gemmis auroque distinctus, thorax autem purpura variatus, corpusque super eum velatum itidem purpura. Capiti autem diadema erat impositum: corona verò desuper aurea, sceptrumque in dextera, & circa lectum filij cum propinquis. Præterea satellites agmenque, Thracium, Germanique & Galli, velut ad bellum instructi omnes antecedeabant. Cætera verò militum manus armata, ducesque suos ordinumque principes sequebantur decenter. Quingenti autem serui ac liberi odores ferebant: corpus autem per ducenta stadia portatum est in castellum Herodion: ibique secundum ipsius regis mandata sepultum est. Et Herodis quidem regis hic finis fuit.

FLAVII IOSEPHI

DE BELLO IUDAICO

LIBER SECVNDVS.

De successoribus Herodis, & ultione direpta aurea aquila

CAPVT I.

*Archelai lectus
ferales epulae.
Ant. lib. 17.
cap. 12.
Iudeorum in lectu sumptus.*

Archelai ad populum oratio.

Archelai erga populum liberalitas.

Seditio ob necem Sophistarum coorta.

*Ant. lib. 17.
cap. 12.*

Archelai in seditione sedanda prudentia.

Pascha Iudeorum quædam.

IUDAEORUM autem nouarum principium fuit, Archelao Romam proficiscendi necessitas. Diebus enim septem in lugendo patrem consumptis, epulisque feralibus prolixè populo exhibitis, (hic autem mos apud Iudæos necessario multos ad inopiam redegit: nam qui eum neglexerat, impius æstimabatur) candida veste indutus procedit ad templum. Ibi que varijs fauoribus exceptus à plebe, ipse quoque in excelso tribunali, solioque aureo residens, humanissimè vulgus admisit: eisque & quod sepulturam patris sedulo curauissent, gratias egit, & quod sibi quasi certò iam regi, magnos honores habuissent. Verùm se tamen ait non potestate solum interim, sed etiam ipso regis nomine temperare, donec à Cæsare sibi confirmata fuerit successio, qui etiam testamento reum esset omnium dominus constitutus. Idcirco enim se apud Hierichunta voluntati exercitus restitisse, cum sibi diadema voluisset imponere. Ceterùm pro alacritate ac beneuolentia, æque militibus ac populo plenam se vicissitudinem relaturum, si ab his quorum etiam esset imperium, certus rex declaratus fuisset: studiumque sibi esse, ut erga illos rebus omnibus patre melior appareret. His gauisa multitudo, statim eius mentem magnis tentare petitionibus cœpit. Namque alij tributa leuari, alij vetigalia tolli, quidam solui custodias acclamabant. Cunctis autem postulatis, in gratiam populi facile annuebat Archelaus. Deinde celebratis hostijs, cum amicis erat in epulis. Ecce autem subito post meridiem congregati non pauci nouarum rerum studiosi, ubi communis luctus de rege cessauit, propria lamenta suscipiunt, flentes eorum casum, quos propter absensam ex porta templi aquilam auream Herodes morte damnauerat. Dolor autem non occultus erat, sed clarissimis questibus, fletuque iusto & planctu ciuitas personabat, virorum causa videlicet quos pro templo ac legibus patrijs interisse dicebant. Eorum autem mortis poenas, ab illis quos Herodes pecunia donasset, repetendas esse clamitabant: ac primùm, quem is constituerat pontificem reiiciendum, aliūque pietate præstantem, magisque purum optari debere. Quibus etsi mouebatur Archelaus ad ultionem, tamē eum perfectionis festinatio continebat, metuētem, ne si sibi multitudinem reddidisset inimicam, motu eius impediretur. Quamobrem monendo magis quàm vi experiebatur sedare turbatos: missoque magistro militum, ut quiescerent, eos rogabat. Sed illum sedititionis authores, ubi ad templum venit, prius quàm verbum faceret, lapidibus proturbarunt: & alij post eum mulcendi sui gratia missis, multos enim legabat Archelaus, iracundè omnia responderunt: neque si numero aucti fuissent, ociosi fore videbantur. Itaque instante azymorum die festo, qui apud Iudæos Pascha

A scha uocatur, plurima victimarum copia plenus, infinita quidē ad templum ex agris multitudo religionis causa descendit: cū illi qui Sophistas lugebant in templo cōsisterent, nutrimenta seditioni quærentes. Hoc autem metu Archelaus, antequam omnem populum morbus iste corrumperet, cohortem militum & tribunum qui etiam seditionis principes comprehēderent, eō dirigit: contra quos omne vulgus excitatum, multos lapidum ictibus interfecit: saucius verò tribunus uix elabatur. Et illi quidem statim, veluti nihil mali actum esset, ad celebranda sacra conuersi sunt. Sed Archelao sine cēde iam multitudo cōprimi non posse videbatur. Quamobrem totum illis immisit exercitum, pedites per ciuitatē simul omnes, equitesq; per campum: qui cū sacrificijs occupatos singulos inuasissent, propē ad tria millia hominum occidunt: reliquam verò manum per mōtes proximos disiecerunt. præcones autem sequebantur Archelaum, iussu eius vnumquemque vt domum recederet admonendo. Itaque cuncti neglecta diei festiuitate, abiēre. Ipse autem cum matre, nec non & Ptolema, & Ptolemæo, & Nicolao amicis, ad mare descēdit: relicto Philippo regni procuratore, itēque rerum familiarium curatore. Vnā verò egressa est cum filiis suis Salome, fratrisque regis filij, generūque, specie velut Archelao ad obtinendam successionem adiumento futuri: certa verò causa, quæ contra leges in templum admissa fuerāt, delaturi. Interea fit illis Cæsa reę obuiam Sabinus Syrię procurator, ad Iudæam veniens, ad pecunias custodiendas Herodis. Quem ulterius progredi Varus inhibuit, multis accitus Archelai precibus, intercedente Ptolemæo. Et tunc quidem Sabinus in gratiam Vari, neque ad arces venire properauit, neque thesauros paternæ pecuniæ clausit Archelao: sed usque ad cognitionem Cæsaris se ociosum esse pollicitus, apud Cæsareā cōmorabatur. Postea verò q̄ sibi obstantiū vn⁹ Antiochiam petijt, alter, hoc est Archelaus, Romam nauigauit, maturē p̄fectus in Hierosolymā, regiam tenet: custodumque principibus, itemq; dispensatoribus enocatis, rationes pecuniarum discutere conabatur, & arces occupare tentabat. Non tamen immemores Archelai mandatorum custodes erant, sed in obseruando singula quæq; perseuerabant, causam custodiæ magis Cæsari quàm Archelao tribuentes. Ad hoc autem Antipas quoque de regno certabat, posteriore superius Herodis testamentum firmitus esse defendens, in quo rex ipse Antipas fuerat scriptus: ei que se tam Salome quàm multi alij cognati, qui cum Archelao nauigarant, suffragio fore promiserant. Ducebat autem secum matrem, fratremq; Nicolai Ptolemæum, in quo pro fide apud Herodem probata, nonnihil videbatur esse momenti. Namque illi fuerat amicorū Charissimus. Oratori autem Iræneo propter dicēdi acrimoniā plurimum confidebat. Vnde etiā qui se monuerāt, vt Archelao pro ætatis merito & secundi testamenti voluntate cederet, audiendos esse non censuit. Romæ verò migrauerunt ad eū ceterorum studia propinquorum, quibus inuisus erat Archelaus, quique præcipuē liberi omnes sui que iuris esse cupiebant, & aut Romano magistratu adiuuistrari, aut si hoc non impetrarent, Antipam regem habere. Ad hoc etiam Sabini ope nitebatur Antipas, qui Archelaum per Epistolas accusauerat apud Cæsarem, Antipam verò multum laudauerat. Itaq; digesta crimina Salome & cæteri qui cum ea sentirēt, Cæsari tradiderunt, & post eos Archelao gestorū suorū p̄scripta capitula, patrisq; anulū p̄ Ptolemæū, rationesq; administrationis intromisit ad Cæsarem. Ille autem secum præmeditans ea quæ ab vtraque parte dicerentur, vbi & regni magnitudinem, multitudinemque reddituum animaduertit, atque insuper Herodis familiā numerosam, perlectis etiam Vari ac Sabini literis, optimates Romanorum ad conciliū vocat, in quo tunc primū ex Agrippa ac filia sua natum Caium sedere iussit, filiū adoptiuum: atque ita partibus prosequendi copiam dedit. Igitur Salomes filius Antipater (namque is erat orator acerrimus eorum qui aduersabātur Archelao) accusationem proposuit: insimulans Archelaum, quasi verbis quidem de regno videretur contendere, re autem vera iam dudum rex esset effectus, & apud aures modò Cæsaris cauillaretur, quem iudicem successionis expectare noluisse. Nam post Herodis mortem, quibusdā, vt diadema sibi imponerent, subornatis, regis eum more in solio aureo residētem, partim ordines militiæ permutasse, partim condonasse promotiones: & insuper his omnia annuisse populo, quæ velis à rege impetrando petisset: maximorumq; reos criminum, quos pater suus vinxerat, absoluisse: qui cū ista fecisset, modò regni umbrā à domino postulari uenisset, cuius sibi corpus ipse rapuisset, vt non rerum sed vocabulorū dominū esse Cæsare demonstraret. Ad hæc ei, quod etiā luctū patris assimulasset, obijciebat: cum interdū quidē personā cōponeret in mētorē, noctū verò ad comestationē vsq; potaret. Deniq; seditionē vulgi ex hac indigna

*Aquila aurea di-
scripta: illius: qua
ad tria millia
perierunt:*

*Sabini in Iudæā
aduentus quæ
causa, et quis sue
cessus:*

*Ant. lib. 17.
cap. 13.*

*Antipas regni
affectat: et qua-
re.*

Irenæus orator.

*Romanorum
optimates à Cæ-
sare ad conciliū
vocati.
Antipatri Salo-
mæ & oratoris
cōtra Archelao
accusatio: rebe-
m...*

tione conflata esse dicebat. Totius enim orationis suae vires, eorum multitudine qui circa templum cœsi fuerat, astruebat. Hos enim ad diem festum quidem uenisse: ad hostias verò, quas ipsi mactandas venerant, crudeliter esse iugulatos: tantumque in templo funerum esse congestum, quantum nullum ab externis illatum bellum implacabile congestisset. Itaque huius crudelitatis Herode præscio, ne spe quidem regni unquam cum dignum esse visum, nisi cum sanæ mentis. Inops erat, animo deterius ægrotante quam corpore, & quæ in secundo testamento successorem scriberet, ignorabat: præsertim qui priore testamento successorem scriptum incusare nihil posset, quod incolumi corpore, omni quoque vitio purgata mente fecisset. Vt tamen quis firmitus esse ponat morbo laborantis arbitrium, ipsum se Archelaum abdicasse regia dignitate, multis in eam contra leges admissis. Nam qualis fore si acciperet à Cæsare principatum, qui antequam acciperet, tantum populum peremisset? Multa in hunc modum prosecutus Antipater, multis ex numero circumstantium propinquorum in singula crimina testibus exhibitis, perorauit. Surrexit autem Nicolaus defensor Archelai, & ante omnia eadem in templo necessario factam esse perdocuit: nam quorum necis argueretur, non regni solum, sed etiam ipsius iudicis, id est Cæsaris, hostes fuisse: aliorum autem criminum suaduersarios ipsos demonstrauit. Secundum verò testamentum idcirco ratum manere postulabat, quod Herodes in eo successoris sui firmatorem Cæsarem constituisse, nam qui tantum sciret, ut rerum domino potestate sua cederet, nec unquam in heredis errasse iudicio, sed sano corde quem constitueret elegisse, qui per quem constitui deberet, non ignorauit. Cum autem omnibus expositis, etiam Nicolaus perorasset, in medium progressus Archelaus, ad genua Cæsaris accedit ocyus. Quo perbenigne Cæsar erecto, quod paterna quidem successione dignus esset, ostendit: certum verò nihil pronunciauit. Sed illo die dimisso concilio, secum ipse de cognitis deliberabat, utrum ex his qui testamento continerentur, aliquem regni oporteret constitui successorem, an toti familiae distribui principatum. Multitudo enim personarum egere subsidio videbatur.

De pugna & strage Hierosolymis inter Iudeos & Sabinianos.

CAP.

II.

ED antequam de his quicquam statueretur à Cæsare, mater Archelai Malthace morbo correpta moritur. Et variae literæ de Syria perlatæ sunt, Iudeos defecisse nuntiantes: quod Varus fore prospiciens, in Hierosolymam postquam Archelaus nauigaret, ascendit, ut incentores seditionis prohiberet. Et quia multitudo cessatura

non videbatur, ex tribus, quas ex Syria duxerat secum legionibus, unam in ciuitate reliquit: atque ita in Antiochiam ipse remeauit. At Sabinus cum postea in Hierosolymam venisset, causas nouarum rerum Iudeis præbuit: modò vim custodibus, ut sibi arces traderent, adhibendo, nunc malignè regis exquirendo pecunias. Non autem solis relictis à Varo militibus fretus erat, sed etiam seruorum suorum multitudine, quos etiam omnes armatos avaritiæ ministros habebat. Festo autem quinquagesimo die, quæ Pentecoste à Iudeis vocatur: septies septem diebus exactis rediens, ex eorum numero vocabulum nata, non religionis solennitas populum, sed indignatio congregauit. Denique concursus infinitæ multitudinis ex Galileæ, itemque Idumæa & Hierichunte, transque Iordanem positæ regionibus, factus est: cum indigena ex ipsa ciuitate populus Iudeorum, & numero simul & alacritate præstaret: & tripartita manu terna castra collocauerunt, una in septentrionali regione templi, altera in meridionali Hippodromum versus, tertiâque in occiduo prope regiam tractu, circumfessosque Romanos undique obsidebant. Sabinus autem multitudine pariter, eorumque spiritu perterritus, crebris quidem Varum nuncijs precabatur, ut quam maturè ferret auxilium, quasi occasione delenda legione, si quid moræ interuenisset. Ipse verò in altissimam castelli turrin, quæ Phasaelus vocabatur, euadit, fratris Herodis cognominem, quem Parthi necauerunt. Hinc legionarijs ut in hostes irruerent, signum dabat. Nam præ timore nec ad eos quibus ipse præerat, descendere audebat. Eius autem præcepto milites obedientes, in templum uolant, vehementique cum Iudeis pugna confligunt: in qua dum nemo desuper adiuuaret, imperitos belli peritia superabant. Postea verò quam multi Iudei porticibus occupatis, à vertice telis eos appetebant, plurimi conterebantur: & neque ex alto iaculantes vlciſci facile poterant, neque cominus dimicantes ferebant. Ab utrisque tamen afflicti succedunt porticus, opere, magnitudine atque ornatu mirabiles. Ibi quoque tum multi flamma subito comprehensi aut ea consumebantur, aut in hostes desilientes ab ipsis occidebantur: alij retrorsum cedentes præcipitabantur ex muro: nonnulli desperata salute, incendij periculum suis gladijs præueniebant. Qui tamen ex moribus obrepando in Romanos fecissent impetum,

metu

Rus. lib. 17.

cap. 14.

Malthace Archelai matris mors.

Sabinus a Varo

Sabinus a Varo auxilium postulat.

metu.

Pugna inter Iudeos & Sabinianos.

A metu attoniti nullo negotio subigebantur, donec omnibus aut interemptis, aut timore disiectis, thesauro Dei defensoribus destituto manus milites attulerūt, & XL ex eo talenta diripnere quorum quæ furto sublata non sūt, conquisiuit Sabinus. At Iudæos multò plures, magisq; pugnaces, tam virorum quàm opum interitus in Romanos cōtraxit. Obsessaq; his regia minitabantur exitium, nisi quàm primùm inde secederent, Sabino, si vellet, vnà cū legione abeundi copiam pollicentes. Quibus opitulabātur regionum plurimi, qui ad eos spōtè transfugerant. Pars tamē bellicosior erat, Sebastenorum tria millia, hisq; Rufus & Gratus præpositi, vnus peditum rector, at verò equitum Rufus: quorum vterq; vi corporis atq; prudentia, etiam si nullam manum obedientem haberent, magnum tamen momentum belli Romanis addidissent. Itaque Iudæi quidem instare obsidioni, simul & castelli moenia tentantes, & ad Sabinum clamantes vt discederet, neue impediret habituros tanto pōst tempore patriam libertatem. Sabinus autem quamuis optaret, euadere, fidem tamen pollicitationibus non habebat: sed eorū lenitatem, insidiarum esse illecebram suspicabatur: simulq; auxilium Vari sperās, obsidionis periculum perferebat. Eodem tempore per Iudæam plurimis locis tumultus erat, multosq; ad regni cupidinē tempus impulerat. Nam in Idumæa quidē duo millia veteranorum, qui sub Herode militauerāt, cōgregati, armisq; instructi cū regijs decertabant: quibus Achiabus regis cōsobrinus, ex vicis munitissimis repugnabat, cāpestre prælium declinādo. In Sephori autem Galilææ, Iudas filius Ezechiz latronum principis, ab Herode quondam rege capti, qui tunc illas regiones vastauerat, non parua multitudo collecta, ruptisq; regijs armamentarijs, & omnibus quos circa se habebat armatis, cōtra potentis cupidos manus mouebat. Trans flumē, quoq; Simon quidam ex regijs seruis, pulchritudine simul & vastitate corporis fretus, imposito sibi diademate, cum latronibus quos congregauerat ipse circumiens, & apud Hierichunta regiam & multa alia magnifica diuersoria igni corruptit, facilē sibi prædam ex incēdio comparās. Omnesq; habitationes, quib. aliquid decoris erat, concremasset, nisi Gratus regionum peditum rector, ex Trachone sagittarios itemq; Sebastenorū pugnacissimos ducens, properasset occurrere. Vbi peditum quidem in pugna multi cōsumpti sunt: ipse autem Simonē compendio præuenit, ardua ualle fugientē & ex transuerso percussus in ceruice deiecit. Incensē sunt autem & quęcunq; Iordani proximæ fuerūt sedes regis, apud Berharantes, quorundā aliorū manu cōflata ex locis ulterioribus. Tunc etiam pastor quidam, cui nomen Athrongæus, regnū affectare ausus est: quod vt speraret, vi corporis animęque fiducia mortem contemnentis impulsus est, ac præterea fratrum quatuor sibi similiū robore; quorum singulis tāquam ducibus & satrapis attributa manu armatorū, ad incursum utebatur. Ipse autem veluti rex maiora negocia procurabat. Et um quidem etiam diadema sibi imposuit. Non paruo autem pōst tempore, cum fratribus suis vastando territoria, & occidendo præcipuē Romanos, itemq; regios perseuerauit: cum nec Iudæorum quisquam effugeret, qui lucrum aliquod ferēs venisset in manus. Ausi sunt etiam apud Ammauntem repertum Romanorum agmen circumuenire, qui frumenta legioni atque arma portabant. Arium quidem centurionem & quadraginta fortissimos iaculis confecere. ceteri verò in eodem periculo constituti, auxilio Grati, qui cum Sebastenis aduenit, elapsi sunt. Multis in hunc modum contra indigenas, itemque alienigenas per omne bellum gestis, post aliquod tempus tres ex his comprehensi sunt: nati quidem maximus ab Archelao, duo verò qui etate sequebantur, in manus Grati ac Ptolemzi delati. Nam quartus Archelao pactione concessit. Sed hic finis eos postea secutus est. Tunc aut latrociniali bello cuncta in inflammabant Iudæam.

De Vari gestis circa Iudeos crucifixos. CAP. III.

AR V S autem acceptis Sabini & principū literis, toti legioni metuens, opem his ferre properat. Itaque cum duabus reliquis legionibus, & quatuor alis equitum, Ptolemaida profectus, eodē regum atque optimatum auxilia conuenire iussit. Ad hæc à Berytijs etiam, cum per eorum transiret oppidum, mille & quingentes accepit armatos. Vbi vero in Ptolemaidem tam cætera manus auxiliorum, quàm propter Herodis inimicitias Aretas rex Arabum non cum exiguo numero equitum peditumque peruenit, statim exercitus partem in Galilæam, quæ Ptolemaidī propinqua erat, dirigit, amici sui Galli filio his rectore præposito. Qui mox & aduersus quos ferat, omnes in iugam vertit: & Sephori ciuitate capta, ipsam quidem incendit, incolas verò eius seruitio subiugauit. Varns autem ipse cum omni exercitu Samaria potius, ciuitate quidem abstinuit, quod

Ant. lib. 17. cap. 15.

Achiabm. Iudas Ezechias filium.

Simon regis diadema sibi imponit.

Athrongem regnum affectat.

Arii centurionis mors.

Ant. lib. 17. cap. 16. Varns Romanis opē suppeditat.

Sephorim inuadit. Samaria potius.

inter aliorum turbas nihil eam mouisse deprehendit, castris autem ad vicum positis, qui ap- **A**
pellatur Arun, Ptolemæi possessionem propterea direptam à Barbaris, & ab amicis Herodis,
qui Ptolemæo infensi erant, inde ad Sappho progreditur, alterum vicum tutissimum: quē
reditus repertos
depopulantur.
Ammaus exu-
sa.
Varus Iudaorū
castra disijcit:
similiter, omnesque reditus ibi repertos depopulati sunt. Cædis autem ignisq; plena erant
omnia: nec prædationi Arabum quicquam obstabat. Exusta est & Ammaus iussu Vari, necē
Arij cæterorumque indignè ferentis, habitatoribus eius fuga dispersis. Hinc progressus ad
Hierosolymam cum exercitu, solo visu Iudæorum castra disiecit: & alij quidem per agros a-
biere fugientes: qui verò intra ciuitatem degebant, suscepto eo, seditionis causas in alios cō-
ferebant, nihil quidem se penitus mouisse dicentes, sed propter diem festum receptam ne-
cessario multitudinem, in ciuitate potius obsessos cum Romanis, quàm cum dissidentibus
conspirasse. Antè verò obuiam ei venerant Iosephus Archelai cōsobrinus, & cum Grato Ru **B**
fus, ducētes exercitum regium, & Sebastenos, & Romanos milites ornatos habitu cōsueti.
Sabinus enim nec in os Vari venire ausus, iam dudum ex ciuitate ad mare discesserat. Varus
autem dispartitum aduersus autores tumultus per agros dimisit exercitum: multisq; sibi ex
hibitis, quos minus turbulētos inuenisset, custodiæ tradidit: maximè verò nocētium propè
ad duo millia cruci suffixit. Adhuc autem circa Idumæam superesse decem armatorum mil-
lia nunciato, confestim Arabas domum abire iubet: quod eos non auxilianiū more uti mi-
litia, sed pro sua libidine, & suprà quàm ipse vellet, agros vastare perspexit: suis autem comita-
tus agminibus, in aduersarios properabat. Verùm illi se Varo prius quàm ad manus venire
tur, Achiabi consilio tradiderūt. Varus autē multitudini venia data, duces eius interrogādos
misit ad Cæsarem. At ille cū ignouisset cæteris, in nonnullos regis cognatos (erant enim **C**
quidam inter eos Herodis propinqui) animaduertit: quod omnino contra regem suum ar-
ma cepissent. Varus autem hoc modo rebus apud Hierosolymam compositis, eademq; legi-
one, quæ dudum in præsidio ciuitatis fuerat, ibi relicta, Antiochiam redijt.

De Ethmarcha Iudaorum instituto. CAP. II. II.

Ant lib. 17.
cap. 17.
Iudæi Archelai
in ius promouit.

Herodis accusa-
tus.

ROMAE autem Archelao alia rursus cum Iudæis causa conflata est: qui ante sedi-
tionem permissu Vari, legati exierant, ius genti suæ liberum petitori. Erant autē
numero quinquaginta qui venerāt, & astabant eis plus quàm octo millia Iudæo-
rum, Romæ degentium. Itaque conuocato à Cæsare optimatū Romanorū ami-
corumq; concilio in Palatini Apollinis templum, quod priuatum ipsius erat ædificium, ad-
mirandis opib. exornatum, multitudo quidē Iudæorū constitit cum legatis, contraq; Arche-
laus cum amicis. Cognatorum autem amici ab vtraq; parte secreti erant. nā & cum Arche-
lao stare propter odium & inuidiam recusabant, & cum accusatoribus conspici pudore Cæ-
saris prohibebātur. Inter quos erat etiam Philippus Archelai frater, beneuolo animo duab;
ex causis præmissus à Varo, ut & Archelao subueniret, & si regnum Herodis nepotib;
eius distribui placuisset, partem aliquā mereretur. Iussit autē accusatoribus exponere, quæ nam cō-
tra leges fecisset Herodes: primū non se regem, sed omnium qui vsquam fuisset, tyranno-
rū crudelissimum tolerasse dicebant. Deinde multis ab eo trucidatis, ea pertulisse supersti-
tes questi sunt, vt beatiore mortui putarētur. Non. n. tormentis solum eū lacerasse corpora
subiectorum, sed etiam gētis suæ ciuitatibus deformatis exteras ornauisse, populisq; alienis **D**
Iudææ sanguinem condonasse. Pro antiqua verò felicitàte ac patrijs legibus, nationem su-
am tanta egestate simul ab eo atque iniquitate repletam, prorsus vt plures ex Herode pau-
cis annis clades sustinuerint, quàm omni æuo maiores sui, postquam ex Babylone discessē-
re, perpassi sunt, Xerxe tunc regnante ad discordias concitati. Verū se tamen ad mode-
stiam ex aduersæ fortunæ consuetudine profecisse, vt etiam successionem uolūtariam acer-
bissimæ seruitutis subirent: qui & Archelaum tanti tyranni filium, patre mortuo regem ap-
pellassent nihil morati, & vnā cum eo luxissent mortem Herodis, ac pro eius successore vo-
ta celebrassent. Illum autem quasi merueret, ne non certus eius filius uideretur, à cede tri-
um millium ciuium regni sumpsisse primordia: & quia principatum meruerit, tot immo-
lasse Deo hominum uictimas, tot festo die templum cadaueribus impleuisse. Rectè igitur **E**
eos, q. de tantis malis superessent, aliquādo respexisse calamitates suas, & belli lege cupe vul-
nerib. excipiēdis ora p̄bere: atq; ab Romanis precari, ut Iudææ reliquias misericordia dignas
existimarēt: neue qd' ex ea natione restaret, his obijcerēt, à qbus crudelissimè lacerabatur. sed
patriam suā cōiūgi Syriæ finibus, ac per iudices Romanos administrari decernerent: hoc
enim

A enim modo probatum iri, Iudæos q̄ nunc veluti turbulenti ac belli cupidi reprehēduntur, moderatis rectoribus obedire nosse. Iudæorum quidem accusatio eiusmodi petitione conclusa est. Cum autem surrexisset contra Nicolaus, primum criminibus quæ in reges erant proposita, dissolutis, nationem cœpit arguere: quia neque gubernari facilis esset, naturæque regibus vix parēret. vñ etiam propinquos Archelai, qui se ad accusatores contulerant, insimulabat. Sed tum quidem partibus Cæsar auditis, conuentum diremit. Paucis autem diebus pōst, mediam regni partem sub ethnarchiæ nomine dedit Archelao: etiam regem, si se dignum præbuisset, facturum esse pollicitus. Reliquam verò dimidiam in duas tetrarchias diuisit, duobusque alijs Herodis filijs attribuit. vnam Philippo, alteram Antipæ, qui cum

B Archelao de regno certauerat. Huius parti cesserat trans flumen regio, & Galilæa: quarum ducenta talenta redditus erant. Batanæa uerò & Trachon, & Auranitis, & quædam partes domus Zenonis, circa Iamniam. Philippo destinatę sunt: quæ talentorum centum redditus ministrabant. Archelai verò ethnarchia Idumæam, omnemque Iudæam, & Samariam habebat, quarta tributorum parte leuatam, pro munere, quia non rebellasset cum cæteris. Ac ciuitates quibus imperaret ei traditę sunt, Stratonis pyrgus, & Sebaſte, & Ioppe, & Hierosolyma. Cæteras autem, Gazam & Gadaram & Hippon, regno auulsas, Syriæ Cæsar adiecit. Erant autē redditus Archelai, quadringēta talenta. Quin & Salomē p̄ter illa, quæ testamento regis ei relicta erant, Iamniæ dominam, & Azori, & Phasaclidis idem Cæsar constituit: regiamque apud Ascalonem largitus est: ex quibus omnibus talentorum sexaginta redditus colligebantur. Domum verò eius ethnarchiæ subdidit Archelai. Quum autem cæteris quoque Herodis propinquis testamento relicta soluisset, duas eius filias uirgines extrinsecus quingentis millibus pecuniæ donauit: easque nuprum Pheroræ filijs collocauit. Diuiso autem Herodis patrimonio, etiam sibi relictas ab eo facultates ad mille talenta eis distribuit; exceptis suo nomine quibusdam rebus vilissimis propter honorem defuncti.

De subditicio falsog, Alexandro, eoq, deprehensio.

CAP. V.

INTEREA quidam iuuehis, natione Iudæus, apud quendam libertinum Romanorum in Sidoniorum oppido educatus, illum se formæ similitudine, quem Herodes necauerat, Alexandrum esse mentitus, fallendi spe Romam venit. Huius autem facinoris habebat socium quendam gentilem suum, omnes regni actus optimè scientem: a quo instructus, affirmabat eorum se misericordia, qui sui atq; Aristobuli occidendi causa missi fuerant, similibus corporibus subditis, morti esse subreptos. Deniq; his multos iam Iudæos fefellerat, in Creta degentes: ac liberaliter illic acceptus, Melumque inde transmissus, ibique ampliore quæstu cumularus, etiam hospites suos magna verisimilitudine Romam secum nauigare pellexerat. Postremò delatus Dicæarchiam, multisque muneribus ab Iudæis eius loci donatus, quasi rex à paternis amicis deducebatur. Ad hoc. n. fidei processerat formæ similitudo, ut qui Alexandrum illum viderant, planeque nouerant, hunc eum esse iurarent. Igitur omnes etiam Romæ Iudæi, vitendi eius studio circumfusi, p̄perabant: & infinita multitudo per vicorum angustias, quocunq; ferebatur, conueniebāt.

E Tanta namq; dementia multos ceperat, ut illum sella portarent, ac regale obsequium proprijs ei sumptibus exhiberent. Sed Cæsar Alexandri uultum optimè sciens (accusatus enim apud eum fuerat ab Herode) & si prius quàm videret hominem, fallaciam similitudinis aduerterat, hilariori tamen animi spei nonnihil indulgendum putauit: & Celadum quendam qui Alexandrum bene cognosceret, misit, ut ad se adoleſcētem deduceret. Qui illo conspecto, statim personæ differentiam coniectura deprehendit. Maxime verò, ubi corporis eius duritiam, & seruilem formam considerauit, intellexit omne commentum. Valde autem cōmorus est dictorum eius audacia: de Aristobulo enim percontantibus, saluum quidem illum esse commemorabat: consulto uerò non adesse, quia apud Cyprum degeret cauēdo insidias: minus enim se circumueniri posse disunctos. Itaque ab alijs ei separato vitam dixit à Cæsare præmium fore: si tantæ fraudis prodidisset authorem. Id autem se facturum ille pollicitus, ad Cæsarem sequitur. & Iudæum indicat, qui formæ suæ similitudine abusus esset ad quæstum. Tanta enim dona ex ciuitatibus eum singulis abstulisse docuit, quanta viuis Alexander non accepiſſet. Risit his Cæsar: & falsum quidem Alexandrum, propter habitudinem corporis, remigum numero inferuit, suasorem verò eius interfici iussit. Melijs autem sumptuum detrimentum pro amentię precio satis esse iudicauit.

Nicolaus Iudæum cōtra reges accusatorem dissoluit. Archelam ethnarcha designatur. Regni Herodiani diuisio.

Archelam ciuitatibus præficitur. Salome Azori & Phasaclidis domina.

An. lib. 17. cap. 18. Alexander filium instruitur.

liberaliter suscipitur: muneribus donatur.

sella portatur. falsus deprehenditur.

Aristobuli apud Cyprum degeret insidias cauendū asserit: &

remigum numero inferuit.

Ant. lib. 17. cap. 19. **Archelam in exilium ablegatur: & patrimonium eius fisco Cæsaris adiudicatur.** **Archelai somnium de spicis & bobus: à Simone interpretatum.** **Archelam Glaphyram sibi copulat.** **Glaphyra somnium.**

ETHNARCHIA uerò suscepta, memor discordiæ superioris Archelaus, non solum Iudæis, sed etiam Samariensibus crudeliter abusus est. Nonoq; principatus sui anno, legatis contra se ab utrisque ad Cæsarem missis, ipse quidem in exilium pellitur Viennam Galliæ ciuitatem: patrimonium uerò eius fisco Cæsaris adiudicatur: quem quidem prius quàm euocaretur ad Cæsarem, huiusmodi somnium uidisse commemorant: Nouem spicas plenas & maximas à bobus comedi somniauerat: accitos deinde uates, Chaldæorumque nonnullos, quidnam illo putarent indicari somnio, consuluerat. Alijs autem aliter interpretantibus, Simon quidam Essenus genere, dixerat spicas annos arbitrari, bouesque rerum mutationes: eo quòd agros arando verterent ac mutarent. Ideoque regnaturum quidem illum esse tot annos, quot significasset numerus aristarum: varias autem rerum mutationes expertum, esse moriturum. Hisque auditis, Archelaus quinq; diebus post ad causam dicendam est euocatus. Dignum autem memoria duxi, etiam coniugis eius Glaphyræ somnium, Archelai filię Cappadocum regis referre: quam cum Alexander prius habuisset uxorem, frater huius de quo loquimur, Herodis filius regis, à quo ille interfectus est, sicut iam designauimus, post illius mortem Iubæ regi Libyæ nuptā, eoque defuncto domum reuersam, domique apud patrem in uiduitate degentem, Ethnarches Archelaus ubi conspexit ad hoc amoris accensus est, ut eam statim repudiata coniuge sua Mariamme, sibi copularet. Hæc igitur breui tempore postquam in Iudæam redijt, uidere uisa est superstantem sibi Alexandrum dicere Satis fuerat tibi Libycum matrimonium: sed tu illo non contenta, rursus ad meos penates reuerteris auidissima uiri tertij: & quòd grauius est, mei fratris iuncta matrimonio. Equidem non dissimulabo contumeliam, teque licet inuitam recuperabo. Atque hoc exposito somnio, vix biduum superuixit.

De Simone Galilæo, de tribus sectis apud Iudeos. CAP. VII.

Ant. lib. 18. cap. 12. **Iudeorum sectæ tres.** **Esseni voluptates vitant: nuptias fastidiant.** **eorum omnium communicatio nem habent.** **oleum probro ducunt.** **hospitalitatem observant: peregrinantes propter latrocinia tantum armantur: amictum parem ferunt: non emunt, nec vendunt: religiose viuunt.**

GITV Archelai finibus in prouinciam redactis, procurator Coponius quidam eques Romanus missus est, eā sibi à Cæsare potestate mandata. Hoc disceptante, Galilæus quidam, Simon nomine, defectionis arguebatur: quia indigenas increparet, si tributum Romanis pendere paterentur, dominosque post Deum ferre mortales. Erat autem propriæ sectæ sophista, nulla in re similis alijs. Etenim tria sunt apud Iudæos genera philosophiæ. Horum vnum Pharisei profitentur, alterum Sadducæi, tertium uerò, quod etiam probabilius habetur, Esseni colunt, gente quidē Iudæi, verum inter se mutuo amore coniunctissimi: & qui præter cæteros voluptates quidē quasi maleficia vitarent: continentiam uerò seruare, neq; cupiditati succumbere, uirtutem maximā ducerent. Itaq; nuptias quidem fastidiunt, alienos uerò filios, dum adhuc molles sunt, eruditioni traditos, pro cognatis habentes, suis moribus diligenter instituunt: non quia coniugia vel humani generis successionem censeant perimendam: sed quia cauendam putent intemperantiam foeminarum, nullam earum vni viro fidem seruare credentes. Quin & diuitiarum contemptores sunt, rerumq; apud eos communicatio admirationi habetur, neq; inuenias alteri alterum opulentia præstare: legemq; sibi dixerunt, ut qui disciplinam suam sectari uellēt, bona contubernio publicarent. Ita enim fore, ne uel paupertatis humilitas, uel diuitiarum dignitas appareret: sed permixtis facultatibus, uelut inter fratres, vnum esset omnium patrimonium. Probro autem ducunt oleum, & si quis uel inuitus vnctus fuerit, munditijs corp⁹ absterget: quoniā squalorem decorem putant, dummodò semper in veste sint candida. Designatos autem comunium rerum procuratores habent, & ad usus omnium singulos indiuisos. Non est autē illis vna ciuitas certa, sed in singulas multi domicilia transferunt, & aliunde aduenientibus sectæ suæ professoribus, quicquid habeant promptum exhibent, quasi propriū. Deniq; tanquā cōsuetissimi ad eos ingrediuntur, quos nunquā antè viderunt. Hinc est, quòd cum peregrinātur, propter latrocinia tantum armantur, neq; præterea quicquā ferant. In singulis autē ciuitatibus, ex eodē collegio specialis curator hospitum cōstituitur: qui eorū vestimenta cæteraq; usui necessaria tueatur. Amictus autem cultusq; corporis omnibus pueris, in metu & sub cura magistri agentibus, par est. Nec verò vestitū siue calceos mutant, nisi aut omnino confectis prioribus, aut longi temporis usu consumptis. Nihil autē inter se mercantur aut vendunt: sed egenti quisque quod habet præbens, refert ab eo quod ipse non habet: quamuis etiam sine permutatione cunctis libera sit facultas, à quibus libuerit accipiendi quod opus sit. Præcipuè circa Deum religiosi sunt. Namque ante solis ortum nihil

- A** nihil profani loquuntur, sed ei patria quædā vota celebrant, quasi ut oriatur preces, Deinde ad quas venerunt singuli artes, à curatoribus dimittuntur. Cumq; ad horam quintā studeant: diosē fuerint operati, rursus in vnum congregantur: linteisq; præcincti velaminibus, ita corpus aquis frigidis abluunt. Atq; hac lustratione facta, in eadem secreta coeunt, quo neminē alterius sectę hominem aspirare concessum est, ipsiq; purificati, uelut in sanctum quoddam templum in coenaculum ueniunt: quibus ibi cum silentio residentibus, pistor quidem panes ordine, vnum autē vasculum ex vno pulmento singulis cocus apponit. Deinde voce cibum sacerdos anteuenit: neq; gustare quenquam fas est, nisi prius Deo celebretur oratio. Post finem quoque prandij vota repetunt. Nam & cum incipiunt, & cum desinunt, quasi dæmonem victus, Deum laudibus canunt. Tunc velut sacris illis depositis vestimentis, in opere usq; ad vesperam versantur. Similiterq; inde reuersi coenant, considentibus etiam hospitibus, si quos fortē interuenisse repperint. Neq; verò clamor vnquam testum illud, neque tumultus inquietat: cum etiam loquendi ordine alij alij cedant: eorumq; silentium, extra testum constitutis arcanum quoddam videatur venerabile. Cuius quidem rei perpetua sobrietas causa est, quodq; apud eos edendi aut potandi modus saturitate definitur. Sed quamnis aliarum rerum nihil sine præcepto faciunt curatoris, tamen in his duobus, hoc est iuando & miserando, sui iuris sunt. Nam & subuenire dignis, cum opus est, suo arbitrio cuiq; licet, & indigentibus alimenta porrigere. Sanē cognatis dare aliquid sine curatoribus, interdicitur. Idem iracundiæ moderatores iusti sunt, indignationem cohibent, fidem tuentur, paci obsecundant & omne quod dixerint, iureiurando fortius habent. Ipsum autem iusiurandum quasi periurio deterius vitant. Iam. n. mendacij condemnatum arbitrantur, cui sine Deo non creditur. Summum autē studium veterum scriptis adhibent: ea maximē inde, quę animę & corpori expediant, eligentes. Hinc illis morborū remedia, stirpes medicę, quamq; vim propriā singuli lapides habeant, rimantibus conquiruntur. Sectę verò suę studiosis non statim cum eis vna collectio: sed per annum integrum extrinsecus commoranti cuiq; eundem victus ordinem tribuunt: dolabellam quoq; & quod prædictum est perizoma, & albam uestē tradentes. Cum verò processu temporis experimentum cōtinentiæ dederit: accedit etiā ad communem cibū: & purioribus, ob castificationem scilicet, aquis participat: neq; tamen in conuietum assumitur. Post ostensionem quippe continentię, duobus annis: alijs mores eius probantur. Cumq; dignus apparuerit, tunc demum in consortium assumitur. Prius verò quā incipiat communem habere cibum, magnis execrationibus adiurat se primū quidem colere Deum, deinceps quoque erga homines seruare iustitiam, & neque propria spon te nocere cuiquam, neq; ex præcepto obesse: quinimō iniquos omnes odisse, & collaborare semper iustitię sectatoribus, fidem omnibus seruare, maximē verò principibus. Neq; enim absque voluntate Dei, cuiquam posse principatus potentiam contingere. Si verò ipse ceteris præsit, nunquam se ab usum iuribus potestatis ad contumeliam subiectorum: sed neq; veste aut ambirioso aliquo ornatu reliquis eminere, veritatem semper diligere, & habere propositū conuincere mentientes. Manus verò à furto, & animam purā seruare ab iniustis compendijs: & neq; aliquid de mysterijs consecratos celare, neq; profanis eorū quippiam publicare, etiam si intentata quispiam morte compellat. Super hæc aut addūt, nihil se de dogmatib. aliud, quā ipsi susceperint, tradere. Fugere aut latrocinia, & cōseruatū ire simul & dogmatis sui liberos & angelorū nomina. His quidem execrationibus explorāt, & quasi præmuniunt accedentes. Deprehensos verò in peccatis à sua congregatione depellunt: & qui in peccatis depre taliter fuerit cōdemnatus, miserabili plerunq; morte consumitur. Illis quidē sacramētis ac ritibus obligatus, neq; capere ab alijs oblatū cibū potest. herbas uerò pecudum more decerpens, & fame excus per membra corrumpitur. Ob quod etiam plurimos plerunque miserati, extremum spiritum agentes receperunt: sufficientem pro peccatis eorum, quæ usq; ad mortem adduxerit, poenam luisse cēsentēs. In iudicijs uerò sunt diligētissimi atq; iustissimi. In iudicijs iusti & Disceptāt aut nō minus q̄ centum in vnum coacti: q̄ aut ab his decretum fuerit, immobile & manet. Veneratio quoq; apud eos post Deum magna legis latoris est: ita ut si quis eum blasphemauerit, morte dānetur. Senibus verò obedire & plurimū quorumq; decreto, pbabile arbitrantur officium. Cum simul deniq; sederint decem, nullus vnus nouem loquitur inultis. Expuere quoque in medium eorum, uel in dextram sui partem, quisque deuirat. Sabbatis quoque operationem aliquam contigisse, omnibus Iudæis diligentius cauent: neque cibum sibi solum pridie præparant, ne videlicet illo die ignem accendant: sed neque vas ali-

quod

quod trāſponere audent, imò nec aluum purgant. Alijs autem diebus fodientes foueā vno
 pede altam *oualis* hoc est, illa dolabella quam tradi nuper accedentibus diximus, dimissa ue
 ſte ſeſe diligentiffimè contegentes, ne ſcilicet ſplendori diuino iniuriam faciant, in eadem
 fouea ab onere uentris leuantur, ac deinceps terram, quam effoderant, reducunt: idque ip
 ſum faciunt in locis ſecretiffimis: & cum naturalis ſit iſta purgatio, nihilominus tamen ſo
 lenne habent, ut quaſi ab immunditia diluantur. Diſcernuntur autem inter ſe, ſecundum
 ſulceptæ abſtinentiæ tempora, in ordines quatuor: tantumque hi qui iuniores ſunt, inferiores
 præcedentibus æſtimantur, ut ſi aliquos eorum contigerint, quaſi à contrectatu alienigenæ
 diluantur. Viuunt autem quam longiffimè, ita ut plurimi eorum uſque ad cētenariam pro
 ferantur ætatem, propter ſimplicitatem uictus, vt equidem puto, & inſtitutionem bene in
 omnibus ordinatam. Sunt etiam contemptores aduerſorum: cruciatus ſiquidem uincūt
 firmitate conſilij. Mortē uerò, ſi cum decore obſcūda ſit, iudicant etiā immortalitate melio
 rem. Prodidit autem eorum in omnibus negotijs animos, bellum quod geſtum eſt cum Ro
 manis. Tunc ſiquidem per artuum confractiōes & ignes, ac per tormenta omnigena tran
 ſeunt, ut uidelicet uel in legis latoris aliquid loquerentur iniuriam, uel ciborum quippiā
 quod non ſolent, ederent, ad neutrum horum potuerunt compelli: ſed neque deprecari
 ſuos tortores, aut inter ipſa flere ſupplicia: in medijs quinimò cruciaribus ſubridentes, &
 eis qui tormenta admouerant illudentes, conſtanter animas cum quadam hilaritate redde
 bant, ſcilicet quaſi qui eas eſſent denuò recepturi. Opinio quippe apud illos firmata conſi
 ſtit, corruptibilia quidem eſſe corpora, materiamque eorum non eſſe perpetuam: animas
 autem immortales ſemper manere, & de æthere ſubtiliffimo commeantes, quaſi carceri
 bus ita corporibus implicari, uelut quas illecebra naturalis attraxerit. Quam uerò fuerint à
 carnalibus releuata vinculis, quaſi de ſeruitute longiſſima liberatas, ita uicò lætari eas, ſubli
 mesque ferri. Et quidem bonas, concinentes in hoc Græcorum ſententijs, pronūciāt ultra
 Oceanum degere, ubi eis ſit reſoſita perfruitio: illic quippe eſſe regionem, quæ neque im
 bribus, neque niuibus, neque æſtibus aggrauetur: ſed quam Oceano oriens Zephyrus, & le
 niter aſpirans amœnet. Malis autem animabus procelloſa loca & hyberna delegant, plena
 gemitibus exercendarum ſine fine poenarum. Videntur autem mihi ſecundum hanc ipſam
 intelligentiam Græci quoque fortibus ſuis, quos Heroas & ſemideos uocauerunt, beatorum
 inſulas ſequeſtraſſe: improborum autem animabus locum apud inferos implo
 rum: in quo etiam cruciari quorſdam commentati ſunt, Siſiphos uidelicet, & Tantalos, &
 Ixiones, & Tityos: principio quidem immortales eſſe animas exiſtimantes, ob adhortatio
 nem utique virtutis dehortationemque nequitia: Bonos quippe fieri in huius uitæ con
 ſeruatione meliores, per ſpem bonorum etiam poſt lucem redhibendorum: improborum
 autem impetum retardari æſtimantes: quoniam etſi in huius uitæ ſpatio latuerint, poſt obi
 tum tamen ſint immortalia tormenta paſſuri. Hæc ſunt ergo quæ Eſſeni de diuinitate ani
 mæ philoſophantur, planè illecebram inuitabilem eis qui ſemel de eorum ſapientia guſta
 uerint, reponentes. Sunt autem in eis qui etiam futura noſſe promittant, ſacris uidelicet li
 bris, & varijs ſanctificationibus, prophætarumque dictis à primis ætatibus adhærentes: raro
 autem accidit, ut prædictiōes eorum fruſtratio conſequatur. Eſt autem aliud etiam Eſſeno
 rum collegium, cibos quidem & mores legesque ſimiles cum prioribus habens, diſtās uerò
 opinione de coniugio. Maximam ſiquidem uitæ hominum partem, ſucceſſionem ſcilicet,
 amputare eos, qui abſtineant nuptijs, arbitrantur: quippe ſi in eadem uelint omnes ire ſen
 tentiam, deſecturum conſeſtim genus humanum. Nihilominus autem cum tanta ipſi mo
 deratione conueniunt, ut per triennium explorent ualeitudinem ſcœminarum: & ſi conſtā
 ti purgatione apparuerint idoneæ partui, ita eas in matrimonia aſciſcunt. Nemo tamen eo
 rum cum prægnante concumbit: ut oſtendant, quod nuptias non uoluptatis, ſed liberorū cau
 ſa inierint. Lauantibus autem ſcœminis, ita ut uiris perizomatū ineſt amiſtus. Tales ſunt
 mores huius collectionis. Duorum autem priorum ordinum, Pharifæi dicuntur, qui certio
 rem legalium rituum notiſſiam profitentur: & hi primum dogma habent, vt fato & Deo
 vniuerſa deputent: & quidem uel agere quæ iuſta ſunt, uel negligere, ſecundum maiorem
 partem eſſe in hominibus profitentur: adiuuare tamen in ſingulis & fatum. Animam autē
 omnem quidem incorruptam eſſe, tranſire autem in alia corpora ſolas bonorum, improbo
 rum uerò interminabili ſupplicio cruciari. Sadducæi porrò, ſecundus ordo, fatum omnino
 negant: & Deum extra omnem mali patratiōem inſpectiōemque conſtituunt. Aiunt au
 tem,

diu uiuunt.

Eſſenorum in
 tormentis con
 ſtantia.

Eſſenorum de di
 uinitate animæ
 opinio.

Græci.

Eſſenorum ali
 ud collegium.

Phariſæorum
 ſeſta.

Sadducæorum
 ſeſta.

tem, electioni hominum vel bonum vel malum esse propositum, & secundum voluntatem propriam, alterutrum vnicuique contingere. Animarum autem generaliter vel supplicia denegant vel honores. Et Pharisei quidem sociales, & qui studeant se mutua dilectione compleri. Sadducei verò & inter se feris moribus discrepantes, & conuersatio eorum circa exteros inhumana. Hæc sunt quæ de Iudæorum philosophis dicenda reperi: nunc ad inceptum reuertor.

De Pilati regimine. CAP. VIII.

ARCHELAI etnarchia in prouinciâ redacta, reliqui, id est, Philippus & Herodes, qui cognominabatur Antipas, tetrarchias suas regebant. Salome enim moriens Iulie Augusti coniugi toparchiâ quam rexerat, & Iamnam, & in Phasaelide palmera testamento reliquit. Delato autem ad Tiberium Iulie filium Romano Im-

Ant. lib. 18. cap. 1.

perio post mortem scilicet Augusti, qui præfuit rebus annis septem & quinquaginta, mensibus sex, diebus duobus, manentes in tetrarchijs suis Herodes ac Philippus: hic quidem iuxta fontes ipsos, è quibus Iordanis flumen exoritur, in Pancade condidit ciuitatem, quam Cæsaream vocitauit: aliamque in inferiore Caulanitide, quam Iuliadem nominauit. Herodes verò in Galilæa Tiberiadem, in Peræa autem cognominem Iulie. Missus autem à Tiberio in Iudæam Pilatus, cum curâdam accepisset regionem, nocte intempesta opertas in Hierosolymam intulit imagines Cæsaris, quæ res post triduum ingentem inter Iudæos suscitauit tumultum: nam qui aderant stupore permoti sunt, quasi iam profanatas leges suas viderent. Nullum enim fas esse, collocari in vrbe simulachrum. Ad querelam autem eorum qui in ciuitate erant, subito etiam ex agris multitudo confluit. Eeuntes autem illic Cæsaream ad Pilatum, intentissimè deprecabantur, vt ab Hierosolymis auferrentur imagines, & eis iura patria seruarietur. Pilato autem supplicantibus abnuente, circa domum eius proni corruerunt: & immobiles quinque diebus continuis noctibusque mansere. Post autem Pilatus tribunal ascendens, studio magno conuocat multitudinem Iudæorum, quasi qui eis vellet dare responsum: cum subito milites accepto signo (si enim iam fuerat præparatum) armati circumsteterunt Iudæos: circumdantque triplici acie, Iudæi quidem stuporis erant pleni, videntes insperatam rerum faciem. Tunc Pilatus denunciâs trucidaturum se omnes, nisi imagines Cæsaris susciperent, annuit militibus vt educerent gladios. Iudæi autem quasi vno consilio omnes subito corruerunt, & ceruices nudatas excipiendis ictibus parauerunt: vociferâtes vniuersos se interfici magis velle, quàm legem profanari. Tunc Pilatus circa religionem studium populi demiratus, confestim de Hierosolymis statuas iussit auferri. Dein de verò cõturbationem alteram cõmouebat. Est apud eos sacer thesaurus, quem Corban dicunt, hunc ad inductionem aquarum iussit expendere: erat autem inducenda aqua ab stadijs trecentis. Ob hoc itaque vulgi oriebantur querelæ: ita vt etiam Pilati, qui Hierosolymam venerat, cum clamore circumdarent tribunal. Ille autem præiudicat tumultum eorum: si quidem populo permiscuit armatos milites, qui tunc essent priuatorum vestibus induti: præcepitque vt gladijs quidem non vterentur, fustibus autem acclamantes ferirent. Sicque compositis rebus, dat ex tribunali signum, confestimque cædebantur Iudæi: quorum multi quidem

A. M. 3997, Ante Chr. nat. 27.

Ant. lib. 18. cap. 7.

Pilatus imagines Cæsaris Hierosolymam introducit: 40

deus auctore.

Corban ibesaurus.

Pilatus Iudæos sediciosos compefcit.

Agrippa Aristobuli filius Herodis accusator.

carceri includitur:

vinculis soluitur: 41

rex constituitur.

Ant. lib. 15. cap. 14.

plagis, multi verò se inuicem conculcantes, in fuga misera contritione perierunt. Tunc ad calamitatem interfectorum stupens multitudo conticuit. atque ob hoc accusator Herodis tetrarchæ Agrippa, qui fuit filius Aristobuli, quem pater Herodes interfecit, ad Tiberium venit. Illo autem non suscipiente accusationem, residens Romæ & reliquorum quidem potentium notitias ambiebat: maximis autem colebat officijs Germanici filium Caium, cum adhuc esset priuatus. Et quodam die inter copiosum epularum apparatus, quibus cum demerebatur, ad vltimum extensis manibus, aperte Deum cœpit precari, celeriter illum mortuo Tiberio dominum cunctorum videre. Hoc cum quidam è familiaribus eius Tiberio nunciasset, statim concludi iussit Agrippam, qui sub grandi ærumna, vsque ad mortem Tiberij, in carcere per menses sex tenebatur. Sed defuncto eo, post regnum annorum duorum & viginti, sex mensium, trium dierum, succedens in imperium C. Cæsar absoluit Agrippam vinculis, & tetrarchiâ Philippi (iam enim is decesserat) ei tradidit, regemque appellauit. Cum venisset autem in regnum Agrippa, Herodis tetrarchæ cupiditates per inuidiam suscitauit. Irritabat autem eum maximè in spem regni Herodias vxor, exprobrans ei socordiam & dicens, quia per id quod noluerat ad Cæsarem nauigare, careret potestate maiore. nam cum Agrippam ex priuato regem fecisset, quomodo dubitaret illum ex tetrarcha eodem honore

Joseph.

Q donaret.

Herodes in Hispaniam fugit. donare? His adductus Herodes, venit ad Caium, à quo ob auaritiam vehementer increpat^{us}, ad Hispaniam fugit: secutus cum quippe fuerat accusator Agrippa, cui etiam tetrarchiam illius C. Cæsar adiecit. Atque ita Herodes quidem in Hispania, peregrinante secum etiam vxore, descendit.

De superbia Caij, & Petronio præside. CAP. IX.

Ant. lib. 15.
cap. 15.

Caius Cæsar se Deum putat, & uocari affectat.

At vs verò Cæsar intantum contumeliosè abusus est fortuna, vt etiam & Deum se putaret, & vellet vocari. Patriam quoque suam multorum nobilium cede traucauit. Extendit autem impietatem suam etiam in Iudæam: Petronium denique cum exercitu Hierosolymam misit, præciens vt in templo statuas eius locaret:

Ptolemaidis descriptio.

quas nisi susciperent Iudæi, contradicentes quidem ex his interficeret, reliquam verò multitudinem captiuaret. Permovebat autem hoc profectò Deum. Et Petronius quidem cum tribus legionibus, multisq; è Syria auxiliariis properabat in Iudæam ex Antiochia. Iudæorum verò quidam non credebant famæ bellum nuncianti. Qui verò credebant, nihil de resistendo poterat cōminisci. Celeriter aut in omnes peruadit metus: nam iam Ptolemaidem peruenerat exercitus. Est autem hæc ciuitas Galilææ littore in magno campo sita: circumdatur autem montibus ab orientali plaga per sexaginta stadia disparatis, sed ad Galilæam pertinentibus: à meridiana aut Carmelo, qui abest stadijs centum viginti: à septentrionali quoq; monte qui est altissimus, quæ vocat incolæ Scalam Tyriorū: & hic aut distat stadijs centum.

Beleus fons.
Memnonis sepulchrum.

Ab ea aut vrbe distans duobus stadijs præterlabitur fluius, quem vocant Beleū, exiguus prorsus: cui ppè est sepulchrū Memnonis, habens iuxta se centū ferè cubitorū spaciū, sed admiratione dignissimū. Est. n. specie vallis rotundæ, vitreā emittens arenā: quam cum exhausserint multæ naues, pariter accedentes, locus idē rursus impletur. Venti siquidē quasi dedita opera, conuēhunt illuc de circumstantibus supercilijs arenā istā, vtiq; cōmunem. Locus aut metalli, statim in vitrum quod susceperit mutat. Mirabilius quoq; mihi illud videtur, quod iā conuersæ arenæ in vitrū, quæcunq; pars super margines loci ipsius fuerit iacta, in vulgare arenā denuò cōuertitur. Igitur loci quidē illius natura talis est. Iudæi aut cum mulieribus & filijs collecti in campum, in quo est sita Ptolemais, Petronio supplicabant, principio ob patrias leges, deinceps verò etiā pro suo statu. Ille aut ob multitudinē precantiū & precū inflexus, exercitū quidē & statuas in Ptolemaide reliquit: procedēs aut in Galilæā, & conuocās in Tiberiadē tā populū Iudæorū, quā omnes eorū nobiles, & vim Romani exercitus cœpit exponere, & minas Cæsaribus: his addens, qd & contumeliosa esset supplicatio Iudæorum: cum omnes siquidē gentes quæ parerent imperio Romano, in suis vrbibus inter reliquos Deos, imagines quoque Cæsaribus locauissent, soli Iudæi istud abnuērent. hoc siquidem quasi ab imperio deficere esset, etiam cum iniuria præsentis. Illis verò cōtra hæc legem moresque patrios allegantibus: & quia ne Dei quidē simulachrū, ne dum hominis, nec solū in templo, sed neq; in profano aliquo totius regionis loco fas sibi esset locare: arripiens dictum Petronius, respondit: Sed & mihi mei domini lex seruanda est. Si eā quippe transgrediar, vobisq; parcam, iuste animaduersionem subibo. Impugnabit sanè vos nō Petronius, sed ille à quo sum missus. nam & ipse æquè ac vos cogor implere quæ iussā sunt. Ad hæc tota multitudo vnanimiter succlamauit, ante legis temerationem omnem se libenter subire perniciem. Sed

Iudæorum constantia.

dato aut eorum clamore, Petronius ait: Pugnare ergo aduersus Cæsa rem estis parati? Responderunt Iudæi, Pro Cæsa quidē & populo Rom. se per dies singulos offerre sacrificia: si autē in tēplo imagines æstimet collocādas, debere eum totam Iudæorum gentem prius immolare: præbere se quippe iugulos cū mulieribus & paruulis ei, qui interficere voluisset. Ad hæc admiratio Petroniū miseratioq; peruasit, intuentē & insuperabilem religionem virorum, & tantū vulgus ad mortē cōstanter paratum. Et runc quidem infectis omnibus recesserunt.

Petronius Iudæorum primates compellat.

Postridie autem ac deinceps summates eorum priuatim viritimque compellans, populum quoque publicè alloquens, nunc quasi consulens admonebat, interdum etiam minabatur, extollens & virtutem Romanam, & indignationem Cæsaribus: inter hæc etiam suam necessitatem, cui essent exequenda præcepta. Sed illis ad nulla horum experimenta cedentibus, cum videt etiam sementem regionis intercipi (ipsum quidem anni tempus erat, & quinquaginta penè continuis diebus multitudo in vrbe otiosa morabatur) ad vltimum conuocatis omnibus, ait, sibimet periculosam rem se velle aggredi. Aut enim, inquit, Deo cooperante placabo Cæsa rem, ac vobiscum saluabor libenter: aut illo in vltionem irritato, pro tanta multitudine impendam animam meam. Atque ita dimissis turbis, multa pro eo

ad Cæsa rem de Iudæa gentis supplicationibus scribit.

vota.

A vota facientibus, Antiochiam ab Ptolemaide reuocauit exercitū: atq; illinc confestim mi-
sit ad Cæsare, referens & quo apparatu in Iudæā irruisset, & quod tota gens supplicasset: qui-
bus si abnuendum putaret, nosset cum viris etiā prouinciam esse perdendam. Seruare si-
quidem ipsos legem patriam, & nouis præceptis vehemēter obsistere. His epistolis respon-
dit Caius immodicē, cōminans Petronio mortem, quoniam iussu suarum segnis exe-
cutor fuisset. Sed scriptorum talium vectores per tres continuos menses contigit aduersa
tempestate retineri: alij autem exitū C. Cæsaris nunciantes, prosperē nauigauerunt: deniq;
ante septem & viginti dies epistolas Petronius accepit, finem Cæsaris indicantes, quā illi
peruenirent, qui comminantia scripta portabant.

*Caij Petronio
minantis mortis
responsio.*

B *De Imperio Claudij, & regno Agrippæ, ac morte.*

CAP. X.

A I O per dolum interempto, qui regnauerat annis tribus, mensibus sex, rapitur
in regnum ab eo exercitu qui Romæ erat, Claudius. Senatus autem, referentibus
cōsulibus Sentio Saturnino & Pomponio Secundo, mandat tribus cōhortibus
urbanis, vt essent præsidio ciuitati, & ipse frequens in Capitolium conuenit: &
propter immanitatem Caij, bellum agi cum Claudio decernebat, volens imperiū ad opti-
mares reducere: vt, sicut olim, ad regendum dignissimi eligeretur. Accidit interim vt Agrip-
pæ adueniret: quem cum & Senatus in concilium, & in castra Claudius euocasset, vt scilicet
eo strenuo adiutore vteretur in quibus res posceret, videns Agrippa Claudium iam esse opi-

Ant. lib. 16.

cap. 3.

*Caius annis tri-
bus, & mensi-
bus sex regno
præfuit.*

Ant. lib. 19.

cap. 4.

*Claudius opibus
Cæsaris, Agrippæ
ad Senatū rele-
gat.*

C bus Cæsarem, ad eum perrexit: quē ille ilicō legatum ad Senatum misit, indicatē suum p-
positum, quoniam primo quidem inuitus ab exercitu raptus sit, & iniquum esse, si militum
erga se studia tam religiosa defereret, imō tutam aliter suam non esse fortunam: iam enim
ad inuidiam satis fore, q̄ in regnum vocatus sit. deinde administrare paratum esse republi-
cam, non vt aliquis tyrannus, sed vt princeps benignus: sufficere sibi quippe honorem no-
minis. De singulis autem negotijs communem omnium stare sententiā. Nam & si non na-
tura esset modestus, locuples tamen moderandę potestatis exemplum Caij morte esse pro-
positum. Quæ cum detulisset Agrippa, respōdit Senatus, quasi qui militi suo bonisq; consi-
lijs fideret, nolle se subire voluntariam seruitutem. Sed accepto Patrum responsō, Claudius
rursus misit Agrippam, nunciantem eis, se non posse adduci vt eos proderet, quorū consen-

*Senatus Roma-
ni responsio.*

*Agrippa rursus
ad Claudium mit-
tur.*

D su in imperiū esset accitus. Inuitum autem se initurum esse pugnam aduersus eos, cū qui
bus configere minimē veller: proinde eligendum esse locum extra ciuitatem in quo confi-
gerent. neq; enim fas esse, propter illorum peruicaciam, patriam ciuili cede foedati. Et Agrip-
pæ quidem ista Senatui nūciauit. Inter hæc vnus ex illis militibus, qui cum Patribus, erant,
educens gladium. Commilitones, inquit, quibus perturbati causis parricidia perpetrare cu-
pimus, & concurrere aduersus propinquoſ nostros Claudium secutos? maximē cū habea-
mus Imperatorem, quem in nulla re culpāre possimus, & ad quem cum iustis magis allega-
tionibus, quā cum armis egrēdi debeamus. Hæc dicens, per mediam egressus est curiam,
omnibus se militibus consecutis. Hoc exemplo optimates deserti, in magno metu esse coe-
perunt. Ac deinceps videntes sibi aduersationem tutam non esse, secuti milites, ad Claudiū

Senatus cum

*exercitu ad
Claudium tran-
siit: &*

E transierunt. Occurrebant autem eis pro muris strictis gladijs hi, qui fortunæ regis ambitio-
sus adulabantur: & penē accidit vt progressi quinque interficeretur, antē scilicet quā mi-
litum inipetum Cæsar agnosceret, nisi accurrens Agrippa, imminentis ei facinoris pericu-
lum nunciasset: dicens quod nisi coercuisset exercitum, iam in sanguinem ciuium fureretur,
confestim amissurus esset omnes per quos conspicuum esset imperium, fieretque solitudi-
nis Imperator. Hæc audiens Claudius, Continuit militum impetum. Suscepit autem in ca-
stris aduenientem Senatū, & indulgenti honore complexus, egressus cum Patribus con-
festim obtulit Deo hostias, vt mos est pro imperio supplicari. Agrippam quoque protinus
donat regno paterno vniuerso, adiiciens ei etiā illam quæ Augustus Herodi donauerat,
Trachonitidem scilicet & Auranitidem: præter hæc autem aliud quoque regnum, quod Ly-

*honoris eo cons-
plexu suscipi-
tur.*

*Agrippæ regno
paterno dona-
tur.*

Ant. lib. 19.

cap. 5.

F sanix vocabatur. Et populo quidem donationem hanc per edictum indicauit. Patribus au-
tem præcepit, vt incisam æreis tabulis in Capitolio collocarent. Donat autem etiam fratrem
eius Herodem, qui gener eiusdē erat, iunctus Berenicæ reginæ Chalcidis. Opinione autem
eclerius Agrippæ dati regni census maximus affluebat: quæ sanē pecunia, non ille in rebus
exiguīs abutebatur, sed talem murum Hierosolymis circundare cœpit, qualis, si potuisset
absolui, irritam prorsus obsidionem Romanis oppugnantibus effecisset. Sed antequam im-

Ioseph.

Q

2

plures

Agrippa mori. *Ant. lib. 19.* *cap. 7. 8.* *Agrippa liberi.* *Alexandri & Aristobuli progenies.* *B*
 pleret opus, decessit in Cæsarea. Regnavit autem annis tribus. Antè quoque cum tetra-
 chiam regeret, alijs tribus annis tenuerat potestatem. Reliquit filias tres è Cypride natas,
 Berenicen, Mariamnen atq; Drusillam: filium autem ex eadè ipsa coniuge, nomine Agrip-
 pam, Qui cum admodum paruulus esset, Claudius regnum in prouinciâ redegit, in cuius
 procuracionem missus est Cestius Festus: post hunc autem Tiberius Alexander: qui nihil de
 consuetudine patria immutantes, gentem in pace tenuerunt. Post hæc verò & Herodes, qui
 regnabat in Chalcide, decessit, relinquens ex fratris quidem filia Berenice filios duos, Bere-
 nicianum & Hyrcanum: ex priore autem Mariamne Aristobulum. Alius quoque eius fra-
 ter Aristobulus mortuus fuerat priuatus, relicta filia Iopata. Hi quidè erant (sicut diximus)
 liberi Aristobuli, qui fuerat Herodis filius. Alexander autè & Aristobulus nati fuerant Herodi
 è Mariamne, quos ipse parens occidit. Alexandri autè posteri in maiori Armenia regnauerunt.

De varijs tumultibus in Iudæa & Samaria.

C A P. XI.

*Claudius Agrip-
pam filium Agrip-
pæ patris sui re-
gno præficit.* *A.M. 4020.* *Ante Chr. nat. 50.* *Miles impudētia
turret: &
ad supplicium
deposciunt.* *Cumanus vulgi
impetum fore
hostilium vere-
tur.* *Latrocinantium
tumultus.* *Miles libros le-
gis sacræ cōbu-
rit: at postea
ad supplicium
ducitur.* *Galilæorum &
Samaritanorum
conflictus.* *Galilæam inter-
ficatur.* *Eleazarum &
Alexander Iu-
dæorum princi-
pes immanes.* *Cumanus mul-
tos Eleazarum
secutos cōpræhe-
dit & neci tra-
dit.* *C*
 OS T obitum autè Herodis, qui regnavit in Chalcide, Claudius Agrippam filium
 Agrippæ in patris sui regno constituit. Alterius autem prouinciæ suscepit curam
 post Alexandrum Cumanus, sub quo oriri cœperunt tumultus, & denuò Iudæos
 calamitas cōprehendit. Cōueniente quippe multitudine ad diem festum azimō
 rum in Hierosolymam, stante cohorte Romana super partem templi (armati quippe mili-
 tes semper custodiebant festos dies, ne quid conuenientes populi nouare auderēt) vnus è
 militibus reductis turpiter vestimentis, inclinās posteriora sua vertit ad faciē Iudæorum: &
 ad hunc habitū vocem emittens similē succlamauit. Ob quod factū tota cœpit multitudo
 conqueri, ita vt circumstarent Cumanū, ad supplicium militē deposcentes. Ex his autem in
 cōsulti iuuenes, & quasi natura apti ad seditiones mouendas, in rixam grauissimam profi-
 liebant: continuò quippe saxa rapientes, percutiebāt milites. Tunc veritus Cumanus, ne to-
 tius in eū vulgi impetus fieret, plures euocauit armatos: qui cū essent porticibus immissi,
 metus grauis incidit Iudæis: statimque iu fugā versi, relicto tēplo refugere cœperunt. Tanta
 autè per egressus de cōstipatione obtritio facta est, vt conculcatione mutua super decē millia
 hominum cōsumpta sint. Facta est autè vniuersę genti luctuosa festiuitas, & plāctus per do-
 mos singulas personabat. Successit autè huic calamitati latrocinantiū tumultus. Iuxta Betho-
 rō quippe, per uia publicam, Stephanus quidam seruus Cæsaris suppellectilem quandam
 vehabat, quæ ab irruentibus latronibus direpta est. Cumanus autè ad inquisitionem mittēs
 eos, qui in proximis vicis essent, vinctos ad se adduci iussit, obijciēs q̃ latrones illos non cō-
 prehendissent: qua occasione quidā militū in vico quodam libros sacræ legis offensos disci-
 dit atq; cōbussit. Iudæi autè quasi totam religionē inflammata viderent, vndiq; cōfluxerūt:
 & velut machinamento aliquo, ita vi superstitionis attracti, omnes ad vnā euocationem ad
 Cumanum Cæsaream concurrūt: precantes vt militē qui, tantam contumeliā Deo legiq; ei
 intulisset, non relinqueret impunitum. Ad hæc ille (videbat. n. multitudinē nequaquā quie-
 turam, nisi aliqua esset satis factione sedata) ad iudicatum militem per medium populum
 ad supplicium iussit abduci: sicque Iudæi placatis animis recesserunt. Denuò autem Galilæo-
 rum & Samaritanorum conflictus exoritur. In vico enim quem Geman vocant, qui est in
 magno Samariæ campo situs, quidam Galilæus de numero Iudæorum ad festiuitatem ascē-
 dens interficitur. Ad quod factum multi ex Galilæa regione concurrerunt, vt cum Samari-
 tanis conflicerent. Horum autè nobiliores conuenerūt ad Cumanū, rogantes vt antequam
 grauis calamitas oriretur, transfret in Galilæā: & in eos q̃ authores essent homicidij vindica-
 ret. Cumanus verò his negotijs quæ habebat in manib. postponēs illorū petitiones, sine effe-
 ctu precatōres remisit. Nunciato igitur homicidio Hierosolymā, omnis multitudo cōmota
 est: & relicta dici solennitate, in Samariā vulgus impetum fecit, sine vllō duce, nec cuiquam
 principū suorū retinēti acquiescentes. Latrocinij autè eorum & tumultus, quidā Dinæi fili
 Eleazarus, & Alexander, principes erant: qui in Acrebatenæ regioni conterminos irruētes,
 promiscuā edidēre cædem, & à nullius ætatis exitio temperantes, vicos etiā inflāmauerunt.
 Cumanus autem hæc audiens, adduxit secum vnā equitum alam, quæ vocatur Sebastenō-
 rum, vt auxilio his, qui vastabantur esset: sicque eorum multos qui Eleazarum erant secuti,
 comprehendit, plures quoque interfecit. Ad reliquam autem multitudinem, q̃ in vastādos
 Samaritanorum fines irruerant, principes gentis de Hierosolymis occurrerunt: operti que
 cilicij, & asperis cinere capitibus precabantur, vt ab incepto desinere: nec propter ex-
 cendam

A tendam in Samaritas ultionem, ad Hierosolymæ perniciem Romanos commouerent: misererentur autem patriæ suæ atque templi, filiorumque & coniugum propriarum: neq; omnia pariter in discrimen adducerent, neq; ob vnius Galilææ vindictam cuncta disperderent. His acquiescentes Iudæi, à negotio recesserunt. Multi autem per idem tempus in latrocinia conspirabant: sicut ferè solet insolentia crescere rebus quietis: per quæ in omni regione agebantur rapinæ, & audacissimus quisq; reliquis vim afferebat. Tunc Samaritarum præfates ad Numidii Quadratum, qui Syriam procurabat, Tyrum venerunt, vindicari de his qui regionem eorum depredati fuerant postulantes. Præfatus autem fuerant etiam Iudæorum nobiles, & Ionathas filius Anani, princeps sacerdotum, obiecta diluens allegabat, initium quidem tumultus Samaritas fuisse, qui primi homicidium perpetrassent: causam tamen calamitatum postea secutarum præbuisse Cumanum, qui inter principia aures cordis noluisse vlciisci. Tunc Quadratus utranq; partem interim distulit, dicens se cum ad ipsas regiones venisset, diligenter singula inquisiturum: deinceps verò progressus Cæsareæ, eos omnes quos Cumani viros ceperat, in crucem sustulit. Inde cum Lyddam venisset, denuò audiuit Samaritanorum querelas, & accitos Iudæorum decem & octo viros, quos cognouit pugna fuisse participes, securi percussit. Duos autem principes sacerdotum, Ionatham & Ananiam, eiusq; filium Ananum, & nonnullos alios Iudæos nobiles ad Cæsaream misit: similiter autem & Samaritarum nobilissimos quosq;. Præcepit etiam Cumano, & Celeri tribuno, Romam nauigare, reddituros Claudio rationem per his quæ in regione gesserant. His ita compositis à Lydda ascendebat Hierosolymam: & inueniens multitudinem festiuitatem azymorum celebrantem sine ulla conturbatione, Antiochiam rediit. Romæ autem Cæsar auditis allegationibus Cumani & Samaritanorum (aderat autem etiam Agrippa, Iudæorum causam magna contentione defendens: siquidem & Cumano multum potentium aderant) pronuncians aduersus Samaritas, tres eorum nobilissimos iussit interfici: Cumanum autem in exilium deportari. Celerem autem tribunum victum Hierosolymam missum, Iudæis ad supplicium tradidit, ut per urbem tractus, capite plecteretur. Post hæc Felicem Pallantis fratrem misit ad Iudæos, qui & eorum prouinciam cum Samaria & Galilæa ciaret. Agrippam verò de Chalcide in regnum maius transtulit, tradens ei illam quoque prouinciam, quæ Felicis fuisset. Erat autem ista Trachonitis & Batanæa & Gaulanitis. Addidit autem regnum etiam Lysaniæ, & tetrarchiam quam Varus rexerat. Ipse autem per annos tredecim, menses octo, dies triginta administrato imperio, decessit, successorem regni Neronem relinquens, quem suadelis Agrippinæ uxoris suæ in imperium cooptauerat, & quidem cum legitimum haberet filium Britannicum ex Messalina natum, priore scilicet coniuge, & Octauiam filiam, quam ipse priuigno collocarat Neroni. Susceperat autem ex Agrippina Antoniam. Et Nero quidem, quemadmodum per magnitudinem felicitatis & opum, abusus sit fortuna: & qualiter fratrem suum, atque uxorem, matremque interfecit, post quos in omnes proximos immanitatem suam conuertit, atque ut ad ultimum per amentiam ad histrionum opera scenamque peruenerit, quoniam scio esse narratione molestum, silentio præterire melius puto.

De tumultibus in Iudæa sub Felice. CAP. XII.

E **Q**UONVERTAR autem ad narranda quæ ab eo aduersus Iudæos gesta sunt. Minorem igitur Armeniam regnandam Aristobulo dedit, Herodis filio Regno autem Agrippæ quatuor vrbes addidit cum agris ad singulas pertinentibus: in Peræa scilicet regione, Abilam & Iuliadem: in Galilæa autem Tarichæam & Tiberiadem. Reliqua autem Iudææ Felici procuranda dedit. Hic principem latronum Eleazarum, qui per viginti annos regionem fuerat depredatus, aliosque cum eo multos cepit, victosque Romanis misit: aliorumque quos in crucem sustulit, latronum vel in communionem sceleris deprehensorum popularium, fuit penè innumerabilis multitudo. Sic autem regione purgata, aliud genus latrocinantium in Hierosolymis oriebatur. Hi autem sicarii vocabantur, die claro & in media ciuitate passim quosque interficientes. Potissimum verò diebus solemnitatis festiuis immiscebantur vulgò, sicas sub veste gestantes. His inimicos interficiebant: ac deinceps collapsis hominibus illi inter reliquos de scelere querebantur: qua fraude extra suspicionem manebant, diuq; latuerunt. Primus igitur ab eis Ionathas pontifex interficitur. Post hunc autem quotidie plurimi cadebantur, atq; ipsis calamitatibus molestior timor ciuitatem premebat: sicut enim in medio bello, per singula momenta omnes mortem operiebantur. Circumspiciebant autem eminus quosq; appropinquantibus: & neq; amicis suis fidere poterant, dum tamē

in medijs suspicionibus atq; custodijs nihilominus interficerentur. Tanta erat atrocitas. A
tium temeritas, & ars quædam latendi. Ad hæc autem alia etiã malorum collectio facta est,
cæde quidem abstinentium, sed consilijs magis impijorum, quæ pars non minus quam fici-
riorum felicitatem vrbis statumque corripuit. Seductores namq; homines & circumuentor-
res, sub specie religionis nouis rebus studētes, vulgus insanire fecerunt. nam in solitudines

Ant. lib. 10. egrediebantur, promittentes Deum signa eis ostensurum libertatis. Contra quos Felix (vide
cap. 12. bantur quippe semina defectionis esse) mittens equites atque pedites armatos, magnā mul-
titudinem interfecit. Maiore autem plaga Iudæos afflixit Aegyptius quidam pseudoprophe-
ta. Adueniens quippe in provinciam, magus cum esset, prophetæ opinionem sibi arrogans,
Pseudoprophe-
ta Aegyptius po-
pulum seducit.

triginta ferme millia hominum cōgregauit, quos vana seductione deceperat. Et circumdu-
cens eos de solitudine in montem, qui vocatur Oliuarum, inde ad Hierosolymam nitēba-
tur ascendere: depulsoque Romanorum præsidio, in populares exercere dominationē. Vte-
batur autem stipatoribus, qui ad id facinus conuenerant. Præuidit sanè eius impetum Felix,
a felice vino-
tur: &
refugit.

& occurrens cum ipsis Romanis armatis, quos etiam Iudæorum reliqua multitudo iuua-
bat, inijt cōflitum. Et Aegyptius quidem cum paucis fugit. Plurimi autem qui cum ipso
fuerant cōprehensi atque vinculis traditi sunt. Reliqua verò multitudo in regiones pro-
prias dispersa est. Compressis verò his etiam, sicut ferè in agro corpore, rursus pars altera tu-
mescebat. Magi enim quidam & latrones collecti, multis afflictionem inducebant: & quasi
ad libertatem vocabāt, mortem apertissimam cominātes his, qui Romanorum principatui
obedire voluissent: vt vel reluctantes auerterent eos, qui spontaneam ferrent seruitutem. C

Dispersi ergo per totā regionē diripiebant quorumq; potentiū domos, eosq; insuper truci
dabant: inflammas etiam vicos, ita vt desperatione eorū tota Iudæa protinus impleretur.
Et hoc quidē bellum indies ingrauescebat. Alter autem tumultus ortus est circa Cæsaream,
Iudæorum &
Syrorum sedi-
tio.

inter Iudæos scilicet qui ibi permixti habitabāt, & Syros, seditione commota. Hi siquidem
postulabant, vt eorum fieret ciuitas, Iudæum eius fuisse conditorem dicentes: erat autem
rex Herodes. Aemuli verò conditorem quidem cōfitebātur Iudæum, ipsam verò ciuitatem
fuisse gentiliū vindicabant. Neq; enim illic statuas & fana potuisse constitui, si ad Iudæos
eam conditor pertinere voluisset. Ob has ergo causas inter se populus vterq; iurgabat. Pro-
cedebat autem usq; ad arma contentio: & quotidie ad confligendum audaces quiq; partis
alterutæ possidebant. Neq; enim Iudæorum seniores cohibere tumultus gentis suæ pote-
rant: & Græcis turpissimum videbatur, Iudæis inferiores videri. Præstabant autem hi quidē
diuitijs & corporum viribus. Græci verò auxilio militum: magna siquidem pars Romanæ
manus de Syria illò fuerat congregata: & quasi cognati, ad auxiliandum parati erant Syris.
Præfeti autem militum curabant comprimere tumultum: & pugnaces quosque compre-
hensos, raureis vlciscebantur ac vinculis. Nec tamē supplicia comprehensorum, impedimē-
tum aut timorem reliquis inferebant: imò magis hoc ipso in seditionis irritabantur au-
gmentum. Tunc demum Felix minaci edicto præcepit contumaces quosq; vrbe discedere:
non parentium autem immixtis militibus interfecit non paucos, quorum etiam bona di-
repta sunt. Manente autem seditione, nobiles vtriusque partis electos, legatos misit ad Ne-
ronem, de iure disceptaturos. Successit autem ei Festus, & hos qui maximè infestabant pro-
uinciam sollicitè persecutus, latronum plurimos comprehendit atque interfecit.

Ant. lib. 10. cap. 12. Iudæorum &
Syrorum sedi-
tio.

Magi & Latro-
nes afflictionem
inducunt.

pugna inter Iu-
dæos.

Felix contumaces
compefcit.

Festus latrones
punit.

A.M. 4026.

Ante Chr.

Ant. 56.

Ant. lib. 10. cap. 15.

Albinus Iudæa
præses malignus

De presidibus Iudææ Albino & Flore.

CAP. XIII.

ER V M successor huius Albinus non eodem modo negotijs præfuit, neq; enim
fuit aliqua malignitatis species, quam ille præterierit. Denique non solum causis
ciuilibus furabatur & diripiebat bona singulorum, neque solum tributorum ad-
ditamentis in commune gentem grauabat: sed etiam quos ob atrocitatem decu-
riones ciuitatum cōprehenderunt, vel qui à prioribus iudicibus in custodijs erant relictī, ac
cepta à cognatis eorum pecunia, liberauit: & is solum qui non dedisset, in carceribus quasi
nocentissimus remanebat. Per idem tempus, eorum quoq; qui res nouare cupiebāt, in Hie-
rosolymis creuit audacia. Ex quibus sanè qui erāt opulenti Albinum largitione redimebāt,
vt eis tumultum mouentibus non indignaretur: pars autem popularis quæ non satis gaude-
bat quiete, Albini participibus iungebatur. Vnusquisque ergo improborū cohorte propria
circumdatus, ique quidem intes cæteros quasi princeps latronum & tyrannus eminebat: sti-
patoribus verò suis ad direptionem mediocrium abutebatur. Ita fiebat, vt hi quidem quo-
rum

Arum vastabantur domus, tacerent illi autem qui extra incommodum steterant, metu ne similia paterentur, etiam officijs abstinent eos, quos constabat dignos esse supplicijs. In com-
maune autem omnium fuit intercepta fiducia. & erat tunc multiplex dominatio, & semina
captiuitatis futura iam ab illo tempore spargebantur. Cum sanè eiusmodi morum fuisset
Albinus, tamen succedens ei Gessius Florus, optimum cum per computationem sui fecit
videri. Ille siquidem plura occultè & cum fraude nocuerat: Gessius verò iniquitates suas in
vniuersam gentem, tam palam quasi gloriaretur exercuit: ac velut non ad regendam pro-
uinciam, sed ad damnatorum poenas carnifex missus, neque rapinarum vllum morem, ne-
que afflictionum prætermisit. In miseris autem crudelissim⁹ erat, in turpibus verò impuden-
tissimus. Neque enim quis illo amplius offendit fallacia veritatem, neq; commētus est calli-
diores nocendi vias. Huic siquidem viritum illatis dispendijs lucra quærere exiguum visum
est: sed totas simul despoliabat vrbes, & labes populi inferebat, tantum nō voce per totam
regionem edicens, liberum esse omnibus latrocinari, dum ipse prædatum acciperet portio-
nem. Denique ob illius avaritiā contigit totam penè deseri regionem, ita vt plurimi sedes
patrias relinquentes, ad externas provincias commigrarent. Donec autem in Syria Cestius
Gallus provinciam regebat, neque ausus quispiam Iudæorum est aduersus Florum ad eum
mittere legatos. Cum verò instante azymorum solennitate ipse Hierosolymam venisset, oc-
currens multitudo, quæ facile tricies centenorū millium fuit, precabatur, vt gentis suæ cala-
mitatibus subueniret, & pestem illam provincie Florum vt eiiceret clamitabat. Qui tamen
cum sub populi ore esset, & Gallo assisteret, non solum nihil mouebatur, sed voces illas etiā
deridebat. Cestius tamen compescens impetum populi, & edicens quod deinceps placatiore
eis Florum redderet, regressus est Antiochiam. Deduxit autem eum vsque ad Cæsaream Flo-
rus, illudens mandacijs, & Iudæorum genti bellum sedulò comminiscens, quo scilicet solo
iniquitates suas occultari posse credebat. Pace siquidem permanente, habiturum se apud
Cæsarem accusatores Iudæos: verum si defectionem negotiatus fuisset, maiore utiq; malo
abducendam à se esse inuidiam peccatorum minorum. Igitur vt gens ab Romano abrūpe-
retur imperio, sedulò indies augebat calamitates. Per idem tempus apud Neronem Cæsari-
enses gentiles victores exitère, decretumque istud contestantes literas attulerunt: per quæ
hoc bello Iudaico dabatur exordium, duodecimo scilicet anno regni Neronis, septimode-
cimo autem regni Agrippæ, mense Maio.

Ant. lib. 20.
cap. 1.

Gess. Flori mi-
quitus.

A.M. 4036.

Ante Chr.
nat. 66.

Flori avaritia.

Cestius impetum
populi cōpescit.

Belli Iudaici
exordium.

De Floro saeuente in Iudæos, Cæsarienses & Hierosolymitas. CAP. XIII.

D magnitudinem autem excitatorum de eo malorum, nequaquam idoneas cau-
sas habuisse deprehenditur. In Cæsarea siquidem habitantes Iudæi, habebant sy-
nagogam prope locum, cuius erat dominus gentilis quidam Cæsariensis. & fre-
quenter quidem egerant, vt ad eorum ius illa possessio iungeretur, multis parti-
bus maius precium, quàm res meruerat, offerentes: dominus autem loci preces eorum de-
spexisse non contentus, ad maiorem dolorem ædificauit in loco tabernas, ita vt angustū eis
transitum & prorsus coarctatum relinqueret. Primum igitur feruentiores aliqui iuuenum
profluentes, ædificationem vetabant. Cum verò Florus hos à prohibendo cohiberet, nō ha-
bentes Iudæorum nobiles quid agerent, inter quos erat etiā Ioannes publicanus, insecrūt
Florum oblatione octo talentorū, vt ædificationem vetaret. Ille autem ob capiendum tan-
tummodò, promittens se cuncta facturum, accepta pecunia statim de Cæsarea egressus est,
venitq; in Sebasten, seditioni tribuens facultatem, quasi qui pugnae spatiū Iudæorū summa-
tibus vendidisset. Sequenti autē die, Iudæorum sabbato, cum plebs ad synagogam coisset, se-
ditiosus quidam Cæsariensis vas Samium ante ingressum eorū ponens, alites immolabat.
Hoc factum Iudæos incoercibiliter accendit, & legem suam quippe contumeliam pertulisse,
& locū ipsum dicebāt fuisse pollutum. pars autē Iudæorū quæ erat constātor atq; modera-
rior, denuò apud iudices esse conquerendū rebatur. Seditiosi autē & iuuentute turgētes Iu-
dæi, effundebantur in rixā. Stabant autē ad confingendū parati etiā Cæsariensium tumultuo-
siores. Ex composito quippe missus fuerat, qui pro synagogæ foribus immolaret: sicq; con-
tinuò est pugna commissa. Intervenienti autē Iucundus, qui ad prohibendum erat relictus,
præfectus equitum, vas illud quidem quod positū fuerat, iussit auferri, & tumultum sedare
pergebat. Cum verò superat⁹ esset præ Cæsariensium violentia, Iudæi statim libros legis rapiē-
tes secesserūt in Nabata: regio quædam eorū hoc nomine appellatur, dirēpta à Cæsarea sta-
dijs sexaginta. Primates autē eorū duodecim, cū Iōāne in Sebastē ad Florū venerunt, de his q̄

Ant. lib. 20.
cap. 15.

Belli Iudaici
causa.

Florus perfidius
deprehenditur

Q 4 accidit

acciderant conquerentes, & vt auxilio esset rogabant, quamuis reuerenter, tamen cum & de octo talentis admonentes. Ille verò ilicò comprehensos eos vinciri iussit, arguens cur leges de Cæsarea auferre ausi fuissent. ob hoc igitur apud Hierosolymitas grauissima indignatio nascebatur: veruntamen adhuc iram suam frenabant. Florus verò, quasi ad hoc operam suam locasset, vt bellum inflammaret, misit ad sacrum thesaurum, vt inde decem & septem talenta auferrentur, quasi eam pecuniam impensæ Cæsaris flagitaret. Tunc verò statim inuasit populum multa confusio: concurrentes ad templum, maximis vocibus nomen Cæsaris appellabant, vt à tyrannide Flori liberarentur orantes. Quidam autem seditiosorum in Forum maledicta iaciebant vltima: & canistrum circumferentes stipem eius nomine postulabant, quasi inops & miserimus talibus indigeret auxilijs. His autem omnibus nihil est à cupiditate deterritus, sed multo magis ad depradandum irritatus est. Denique cum deberet Cæsaream veniens, ignem belli illic nascentis extinguere, causasq; tumultuū submouere, pro quo etiam mercedem acceperat pactus: tamen cum exercitu equitum atque peditum Hierosolymam contendit, vt Romanis armis ad quod volebat vteretur, ac timore & minis urbem circumdaret. Tunc populus lenire eius impetum volens, obuiam militibus processit, cum solitis vtrique fauoribus, & Forum honorare officijs paratus. Ille verò præmittens cum equitibus quinquaginta centurionem, nomine Capitonem, discedere eos iussit: ne cum, in quem tam graua maledicta iecissent, falso denuò honore deluderent. Oportere quippe eos, si viri sunt fortes, animique constatis, etiam in præsentem effundere contumelias: nec solum in verbis, sed etiam in armis amorem libertatis ostendere. His dictis exterrita multitudo, simul etiam militibus qui cum Capitone venerat, in medium vulgus irruentibus, diffugerunt, antequam Forum salutarent, aut militibus officia consueta redderent. Discedentes igitur in domos, cum metu atque humilitate peruiilem duxere nocte. Florus autem tunc quidem deguit in regia, postridie autem aduersum eos extructo tribunali sublimius resedit: conuenientesque sacerdotum principes, & ciuitatis vniuersa nobilitas, astiterunt tribunali. His præcepit Florus, vt omnes qui maledicta in eum succlamassent, protinus dederent: edicens in ipsos esse, nisi reos producerint, vindicandum. Ad hæc respondent Iudæi, eos iubet: populum quidem pacifica quæque sentire, illis verò qui errauissent in verbis, veniam conferendam postulabant. In tanta siquidem multitudine, nihil esse mirandum, offendi aliquos temerarios, & per ætatem insipientes: esse autem impossibile eorum qui deliquerint, discrimen agitari, cum & singulos nimirum poeniteat, & præ timore ad negandum sint parati, debere tamen illum si consuleret gentis quieti, & vellet Romano imperio seruare urbem, magis propter multos innoxios dare veniam etiam paucis delinquentibus, quam propter paucos improbos perturbare multitudinem tantam bonorum. Ad hæc verò ille magna indignatione inflammatus, militibus exclamauit, vt forum rerum venalium, quod erat in superiori parte ciuitatis, diriperent, ac passim obuios trucidarent. Illi uerò ad lucri sui cupidinem addita auctoritate rectoris, non solum illum diripuerunt locum, in quem fuerant immissi, sed in vniuersas insilientes domos, interficiebant habitatores. Fuga autem erat per angiporta omnia, & cædes eorum qui comprehendebantur: direptionis quoque nulla species præteribatur. Multos autem etiam nobilium comprehendentes adduxerunt ad Forum, quos ille verberibus laniatos in crucem sustulit. Denique omnis numerus illo interfectus: & Forum die cum paruulis & mulieribus (neque enim vel lactantibus pepercerant) fuit sexcenti & triginta. Grauiorem autem faciebat calamitatem videri nouitas Romanæ calamitatis: quod enim nemo vnquam prius, tunc Florus ausus est, vt viros scilicet equestris ordinis pro tribunali flagellis cæderet, ac patibulis affigeret: quorum etsi origo Iudæa, tamen Romana dignitas erat.

De alia oppressione Hierosolymorum, dolo Flori. CAP. XV.

PER idem tempus rex quidem Agrippa Alexandriam erat profectus, vt Alexandrum, qui Aegyptum procurabat missus à Nerone, iure hospitis conueniret. Germanam autem suam Berenicē, Hierosolymis inuentam, & iniquitatem militum videntem, grauis ob hoc angor inualerat. & frequenter quidem præfectos equitum suorum, custodesque corporis mittens ad Florum precabatur, vt à cæde desineret. Ille verò neq; in multitudinē interfectorum, neq; in nobilitatē precatricis, sed tantum in lucra sua, quæ de rapinis congregarentur, aspiciens, contempsit annuere: impetus aut militum etiam aduersum reginam cæderatus est. Non solum quippe sub oculis eius obuios quosque maledicabant

Berenice, Agrippæ germana vt à cæde desinere, Florum precatur:

supplicans despicitur.

- A** bant atque trucidabant, sed etiam ipsam, nisi confugisset in aulam, interfecissent. Ibi autem pernigilem noctem cum intenta custodia egit, verens utique irruptionem militum. Venerat autem Hierosolymam, ut vota Deo solueret. His enim qui morbo vel alijs necessitatibus implicantur, mos est orare per triginta dies, antequam immolent hostias: abstinere quoque vino, & capillos radere. Quem mortem Berenice regina illis exercens diebus, nudipes etiam ante tribunal stetit, deprecans Florum, & præter quod nihil honoris habitum est, etiam de vita sua periclitata est. Hæc autem facta sunt sextodecimo die mensis Maij. Postridie autem Cōueniens multitudo in forum, quod erat in superiori parte ciuitatis, magnis clamoribus de his qui interfecti fuerant, querebantur: potissimum autem inuidiosæ in Florum voces erant: quod veriti primates quique & pontifices, disruptis vestibus, & viritim singulos cōprehendentes, postulabant, ut ab his verbis, quorum causa rāta mala pertulerant, desisteret, neque in maiorem indignationem Florum mouerent. Sicque sedata est multitudo, tam reuerentia precantium, quam spe quod nequaquam Florus ultra in eos seuiret. Ille autem videns multitudinis tumultum fuisse compressum, angebatur, & denuo eam inflāmare cupiens, pontifices cum nobilibus aduocauit. Itaque vnum ait argumentum fore, quod nihil ulterius de nouādis rebus cogitaret, si populus obuīam procederet militibus de Cæsarea venientibus: veniebant autem duæ cohortes. Qui cum conuocasset populum ad occurrendum, mādat centurionibus, ut nullam salutationem redderent obuīantibus Iudeis. Ad quod si offensi petulanter quippiam essent locuti, statim in eos yterentur armis. Pontifices ergo collecta multitudo in templo, precabantur ut occurrerent Romanis, & ante graue incōmodum cohortes solenniter salutarerent. His hortationibus seditiosi quique abnuebant, & ob interfectorum dolorem reliqua multitudo iungebatur audacibus. Tunc verò omnes sacerdotes omnesque Leuitæ sacra vasa proferentes ornatumque templi, citharistæ etiam & cātores cum musicis organis procidebant ante multitudinē, & obnixissime precabantur, ut illum templi honorem custoditum esse vellent, neque ad direptionem vasorum sacrorū Romanos contumelijs incitarēt. Erat autem videre ipsos sacerdotū principes sparsis cinere capitibus, & pectora disruptis vestibus nuda monstrātes, nominatim singulos quosque nobilium compellare, ac denuo in cōmune multitudinē precari, ne ob modicū peccatū patriam suā proderet his, qui direptioni eius inhiarent. Quam enim utilitatem vel militibus esse de Iudæorum salutatione tribuendam, vel illis que acciderant correctionē, si in præsentī procedere cessarent?
- D** At contra, si officiosè susciperent solenniter venientes, auferri Floro occasionē pugna: ipsos verò saluare patriam suā, & providere, nequid ultra quam pertulerāt, experirent. His addū, quod paucis seditiosis si tāta multitudo iungatur, hoc magis ad pacificū cōsiliū suā deberet auctoritatē trāsferre. Tali hortatu, multitudinē inflectētes etiam ipsos seditionis auctores quosdā quidē minis, quosdā autē sui reuerentiā mitigauerūt: ac deinceps præcedētes cū gēte, omni populo sequente, militib. obuīa prodierunt. Iamque cominus, factos salutauerunt: illis autē nihil respondētibus, seditiosi Iudæorū aduersum Florū cuius hæc fieret cōsilijs, succlamauerūt, cōfestimque milites cōprehendentes eos, cedere sustib. adorti sunt: atque in fugā versos persequētes equites proculcabant. Corruebant autem multi quidem cū a Romanis caderentur, plures autē cū se mutuò propellerent. In ipsis autē portis, grauis facta est compressio, & vnoquoque alterum præuenire cupiente tardior fuga cunctis fiebat. Collabentiū verò durus erat interitus. Suffocatu enim atque conculcatu miseri desperiabāt, & neque ad sepulturā quisquā proximis suis cognoscendus remanebat. Irruebant autē etiam pariter milites immoderatē, eos quos comprehendissent, cādentes: & per ingressum, qui Bezetha vocatur, detrudebant multitudinem, transire cupientes ut Antoniam & templum obtinerent. Quos etiam Florus consecutus, eduxit de regia eos qui secum erant, & in arcem transire nitebatur. Frustratus tamē est eius imperus. Conuersus quippe aduersum eos populus repugnauit, & per teſta euadentes obruebant saxis Romanos. Qui cū supernē venientibus sagittis vincerentur, nec possent defendere multitudinem, quæ per angustos arctabatur ingressus, ad reliquum se exercitum, qui erat in regia, receperunt. Seditiosi autem verentes, ne superueniēs denuo Florus templum occuparet, per Antoniam ex templo ascendentes, porticus a templo ad Antoniam continentes interciderunt, quatenus auaritiā Flori desperatione compescerent. Nam cū diuinis inhiaret thesauris, proque his in Antoniam trāsiret, ubi inter ceteras porticus vidit, ab impetu conqueuit. & conuocans sacerdotum principes atque curiam, se quidem ait vrbe digredi, præsidium tamē apud eos relinquere quantum ipsi voluissent.

Ad hæc

vota Deo facit-
tium conſuetu-
que olim iura
conſeruata.

Florus inuidioſus
vocibus expeti-
tur:

populo infidia-
tur cōſilio eo-
poſt facto dolus
eſtendit.

Iudei ſuſtibus
ceduntur a Ro-
manis.

Bezetha.

Romani ſaxis
obruuntur.

Flori auaritiā
deſperatione cō-
poſcitur.

Florus obſidione
templi ſoluere
cogitur.

Ad hæc illis respondentibus, nihil nouandum fore, si vnam tantum relinqueret apud eos A
cohòrtem, dum ramen non illam quæ tum ciuibus paulo antè conflixerat: ob ea siquidem
quæ pertulere populum illis militibus infensum esse: cohorte, sicut precabantur, mutata,
cum reliqua manu Cæsaream regressus est.

*De Politiano tribuno, & oratione Agrippæ ad Iudæos, ad obediendum
Romanis hortantis. CAP. XVI.*

Florus Iudæos de
sektionis crimi-
natur: intereaq;
ipse accusatur.

Cestius quid fa-
cto opus sit deli-
berat: &

Politianum Hie-
rosolyma mittit.

LIVD autem denuò pugnae consilium comminiscens, retulit ad Cestium, & Iu-
dæos defectionis criminatus est: impudenti mendacio illos perpetrasse dicens,
quæcunq; eos pertulisse constabat. Nec sanè principes Hierosolymorum quæ ge-
sta fuerant, tacuerunt: sed & ipsi & Bernice ad Cestium de his quæ Florus iniquè
in vrbe egerat, retulerunt. Ille autem susceptis literis partis vtriusq;, quid facto opus esset, cū
principib. deliberabat. Et quibusdam quidem videbatur, cum exercitu in Iudæā Cestiū ire
debere, & aut vindicare defectionem, si fuisset admissa, aut magis fidos reddere Iudæos, co-
rumq; accolat. Ipsi tamen magis placuit aliquē de suis præire, qui & negotia & consilia Iu-
dæorum posset ei fideliter nunciare. Mittit ergo tribunum Politianum, qui ab Alexandria
reuertenti Agrippæ circa Iamniā occurrēs, & à quo fuisset missus, & ob quas causas, indicat.
Quo loci Iudæorum etiam pontifices, & reliqui nobiles, eorumq; curia adesse curauerant,
vt circa regem scilicet officia nouarent. Postea verò q̄ illum congrua humanitate coluerūt,
conquesti sunt quàm potuerūt flebiliter, de calamitatibus propriis, & inhumanitatē Flori
explicauerūt. Quam licet argueret Agrippa, uasrè tamen inuectionem suam in Iudæos tran-
stulit, quorum maximè miserebatur, volens scilicet frenare eorum motus: vt per hoc ipsum
quod viderentur nihil perpeSSI iniuriæ, ab vltionis definerēt appetitu. Ad hæc ergo quicūq;
egregij erant, & propter sua prædia desiderabant quietem, intelligebant regis redargutionē
esse plenam benignitatis. Populus aut̄ Hierosolymorum sexaginta stadijs obuiam progres-
sus, officiosè Agrippam & Politianum suscepit. Lamentabātur tamen interfectos coniuges
mulieres: quarū plāgorib. reliquus quoq; populus ad Iamēra cōuersus, precabatur Agrippā
vt gēti cōsuleret. Succlamabat etiā Politiano, vt ingrederetur vrbe, videretq; q̄ essent à Floro
gesta: & ita ostendebāt forū desertum, domosq; vastatas. Deinceps verò per Agrippā suasere
Politiano, vt is cum vno tantum famulo ad Siloam usq; totam circuiret ciuitatē: quatenus i-
p̄s cognosceret oculis, Iudæos omnibus quidem alijs parēre Romanis, soli autem Floro ad-
uersari, propter magnitudinem in eos factę crudelitatis. Ille igitur cūm circuisset vrbe, &
mansuetudinis populi sufficiens documentū teneret, ascendit in templum, quò etiam mul-
titudinem cōuocauit: & cū plurimis verbis fidem eorū circa Romanos collaudasset, mul-
ta etiam ad conseruationem pacis hortatus, adorauit Deum eiusq; sancta: in eo tamen con-
sistens loco, in quo licebat per religionem. sicq; regressus ad Cestium est. Vulgus autem Iu-
dæorum, ad regem pontificesq; conuersus petebat, vt legati aduersum Florum ad Neronē
mitterentur, neq; de tanta cæde tacentes suspicionem suæ defectionis præberent, visum iri
quippe eos principes capiendorum armorum fuisse, nisi præueniētes ostendissent illū esse
qui dedisset exordiū. constabat aut̄ multitudinem non esse quieturā, si legationē aliquis im-
pedisset. Ad hæc Agrippa, ordinari quidē legatos, qui Florū accusarēt, inuidiosum putabat:
despicere aut̄ Iudæos in bella cōmotos, neq; sibi expedire cernebat. Aduocata igitur cōcio-
ne in xystū, & in suggesto cōstituēs germanā suā Berenicen, in Alamōnæorū domo (ea siquidē
xysto imminebat cōtra superiorē partē vrbis: nā xysto tēplū erat pōte cōiunctū) huiusmodi
orationem habuit. Si quidem viderem vos omnes ad pugnadum cum Romanis esse incita-
tos, neque populi puriorem syncerissimamq; partem pacem velle seruare, neque proces-
sissem ad vos, neque consulere confisus essem: superuacua quippe de vtilibus oratio est,
quando omnium auditorum conspirat ad deteriora consensus. Quoniam verò aliquos
quidē ætas, malorum belli nescios facit, quosdam verò inconsiderata spes libertatis:
nonnullos verò auaritia succendit, & in confusione rerum capiendum inferioribus lu-
trum: quemadmodum ipsi ab hoc errore corrigantur, & non per paucorum improba con-
silia etiam boni dispereant, existimaui oportere, vt omnibus vobis in unum coactis ex-
ponerem, quæ arbitror expedire. Obstrepat aut̄ nemo, si nō ea audierit quæ ipsius fert libido
His siquidem qui sunt ad defectionē irrevocabiliter incitati, licebit etiā post meos monitus
manere in pristina volūtate: mea aut̄ etiā ad illos q̄ audire cupiūt, intercipietur oratio, nisi ab
omnibus

Hierosolymitani
Politiano & A-
grippæ venien-
tibus obuiam
procedunt: eosq;
officiosissime
suscipiunt.

Politianus vrbe
circuit: inq; tem-
plum ascendit:

Deum adorat:

ad Cestium re-
greditur.

Agrippæ ad Iu-
dæos oratio.

- A** omnibus vobis silentium præbeatur. Noui quidem quod multi & iniurias procurantium prouincias, & præconia libertatis quasi tragicè prosequantur. Ego autem priusquam discuti-
am qui sitis, & contra quos bellum suscipere tentetis, primum separabo causas, quas con-
nexas putatis. Si enim violatores vestros cupitis ulcisci, cur libertatem magna laude attolli-
tis? Si verò istud ipsum seruire intolerabile ducitis, superflua est aduersum rectores querela.
illis siquidem vel moderatissimè agentibus, nihilominus turpe erit seruire, Cōsiderate autē
singillatim, & videte quam exigua sit materia bellorum. Et primum quidem ipsa rectorum
consideranda sunt crimina. Colere siquidem officijs, non exasperare oportet iurgijs potesta-
tem. Cum verò modicorum peccatorū exprobratiōes maximas facitis, aduersum vos profe-
cto eos quibus infertis contumelias irritatis. Relinquentes quippe & quod antea clanculò
B & cum quadā verecundia nocebant, palām vos confidenterq; populantur. Nihil autē ira pla-
gas coerces ut patientia, & violatorū quies violentibus iniicit pudorē. Fac autē eos, qui à Ro-
manis in prouincias mittuntur, esse grauiter molestos, nō tamen etiam Romani ōnes violāt
vos, neq; ipse Cæsar, aduersum quem pugnare uultis. Neq; n. ex præcepto illorum improba-
ad uos quisquā venit: neq; possunt illi, quæ in oriente geruntur, positi in occidente cōspice-
re. Sed neq; facilè ea quæ hic fiunt, illic audiuntur. est autem importunissimū, & propter exi-
guas causas, tantis, & ea de quibus querimur nescientibus, velle configere. Et quidē nostro-
rum criminum citò erit futura correctio. Neq; n. vnus atq; idem prouinciæ semper curā te-
nebit, & successores eius credibile est modestiores futuros. Motum autē semel bellum, neq;
C depōnere facilè est absq; magnis calamitatibus, neq; sustinere. Libertatis verò bona sitienti-
bus prouidendum atq; certandum est, ut principio non ea careant: molesta. n. est nouitas ser-
uitutis: quam ne vtiq; subeas, iustum suscipi certamē videtur. Qui verò semel subiectus est,
& deinceps deficit, cōtumax magis seru⁹, q̃ amator libertatis ostēditur. Tūc igitur oportuit
omnia agere, ne susciperentur Romani, cum in prouinciā Pōpeius intraret. Maiores uerò
nostri corūq; reges, pecunia, corporibus, animis multo vobis meliores, exiguæ parti poten-
tiæ Romanæ obistere nequiuerunt. Vos autē qui hæreditariam obedientiam suscepistis, re-
bus autem omnibus illis qui primi paruere, longē inferiores estis, contra omne Romanum
regnum obistere posse arbitramini? Et Athenienses quidem, qui ob Græcorum libertatem
patriam suam quondā ignibus tradidēre, qui superbissimum illum Xerxē per terram nauig-
D antē, per mare verò ambulātem, & cuius classē non caperet amplitudo pelagi, latiore
autem Europa, duceret exercitum, hunc inquam, cum vna naue fugientē gloriosissimè per-
secuti sunt: circa paruam autē Salaminam, qui tantas opes Asiæ confregēre, nunc tamen ser-
uiunt Romanis, & illam regiam Græciæ ciuitatem administrant Italiæ iussiones. Lacedæmo-
nij quoq; post Thermopylas, & Plateas, & Agēsilaum Asiam perscrutatum, eosdē dominos
venerantur. Macedones verò qui adhuc penē imaginantur Philippum videre cum Alexan-
dro promittentem sibi orbis imperium, serunt tamen rerum mutationem, & adorant eos,
ad quos fortuna migravit. Alię quoq; multę gentes ad libertatem fiducia subnixæ, & multo
maiores, cesserunt tamen & obediunt vos autē soli seruire dedignamini his, quibus videtis
vniuersa esse subiecta. Quibus exercitibus, quibus confiditis armis? Vbi est classis vestra, quę
E peruagetur Romanorum maria? vbi autē qui expēsis possint sufficere thesauri? Contra Ac-
gyptios sortē aut Arabas existimatis vos bellum mouere. Non circumspicitis Romanorum
imperium? Non metimini vestram imbecillitatem? Nōne scitis, vestrā ciuitatē à conterni-
nis gentibus frequenter esse superatam: illorum autem virtus per totum orbem inuicta per-
currit: imò etiā hoc orbe plus aliquid quęsierūt? Neq; n. sufficit eis ad orientem quidē totus
Euphrates, ad septentrionē Ister, neq; in meridie solitudine tenus perscrutata Libya, neq; in
occidente Gades: sed vltra Oceanū aliū quęsierunt orbē, & vsq; ad Britanias, in accessas pri⁹,
arma & exercitū transfulerunt. Quid ergo? Vóne ditiores Gallis, fortiores Germanis, pru-
dentiores Græcis? postremò plures estis omnibus in toto orbe degētib;? Quæ vos fiducia
aduersum Romanos erigit? Sed dicet aliquis, Seruire molestissimum est. At quādo magis id
F Græcis, qui vniuersis sub sole habitātibus videbantur præstare nobilitate: & tā latā quondā
prouinciā possidentes, nunc bis ternis fascibus Romanorum obediunt. Totidem autem
etiam Macedones obsequuntur, qui certē multo vobis iustius deberent libertatem tueri.
Quid autem quingentæ Asiæ ciuitates? nunquid non absq; vilo præsidio, vni tantummodo
rectori parent, & fascibus consulis obsequuntur? Quid autem pergam enumerare Henio-
chos, & Colchos, & Taurorum gentē: Bosphoranos quoque, & habitantes circa Pon-
tū littora

Agrippa Roma-
nos & Cæsarem
excusat.

Lacedæmonij,
Macedones,

Iudearum imbe-
cillitatis, & Ro-
manorum forti-
tudinis collatio.

ti littora nationes, Mæoticasque gentes? apud quas nimirum olim neq; domesticus aliquis dominus noscebatur: nunc verò militum subijciuntur tantum tribus millibus, & quadraginta naues longæ, in nauigabile prius mare in pace custodiunt. Quanta autem Bithynia, & Cappadocia, & Pamphyliorum gens, Lydi quoque & Cilices pro libertate dicere valerent? tamen nunc sine armis tributa pendunt. Quid autem Thraces? quinque quidem diebus in latum, septem autem in longum commeabilem prouinciam possidentes, asperioresque multo quam vestra est, ac multis partibus fortiores, altissimoque gelu eos qui irruerint retardantem, duobus millibus Romanorum in præsidio manentibus obsequuntur. Post hos Illyrici usque ad Dalmatiam, & Istro tenus incolentes, duabus tantum legionibus obediunt: cum quibus & ipsi impetus compescunt Dacorum. Ipsi quoque Dalmatæ, qui tam multa pro libertate conati, sæpiusque capti, rursus cum maioribus opibus rebellant, nunc sub vna Romanorum legione agant quietem. Veruntamen si aliquos magnæ causæ ad defecti-

Galorum munimenta. nem incitare deberent. Gallos potissimum oporteret assurgere, quos videlicet tantis munitis natura cinxisset: ab orientali plaga Alpium montibus, à septentrionali Rheno flumine, à meridie Pyrenæis montibus, ab Occidente uerò Oceano. sed tali munitione gaudentes, trecentis & quindecim gentibus numerosi, fontes autem (ita ut dixerim) foelicitatis domesticæ habentes, omnibusq; bonis totum penè orbem irrigantes, ferunt nihilominus vestigales esse Romanorum, ac foelicitatem suam in eorum foelicitate reponere: idque sanè ipsum non per animorum molliem, nec propter ignobilitatem parentum (quippe qui per octoginta annos pro libertate pugnaverunt) sed Romanorum admirati sunt, horrueruntq; cum uirtute fortunam, qua illi plura sæpe obtinuere q̃ bellis: denique sub mille & ducentis militibus seruiunt, quibus penè plures habuerunt ciuitates. Neq; Hispanis nascens in agris aurum, pro libertate bella gerentibus profuit, neq; tanto terrarum marisque spatio à Roma diremptæ gentes, Lusitani scilicet & pugnaces Cantabri: nec vicinus Oceanus, etiam accolis suis fragore terribilis: sed ultra columnas Herculis prolatis armis, & per ipsas nubes Pyrenæorum montium eluctati vertices, ditioni suæ hos quoque subdiderunt Romani: atq; ita bellicosas gentibus, tantoque (ut dixi) spatio diremptis, legio in præsidio vna satis est. Quis vestrum non audiuit multitudinem Germanorum, virtutem quoque & magnitudines corporum (ut arbitror) sæpe vidistis. siquidem ubique Romani earum gentium captiuos habent. Sed illi ita ingentem spatij regionem incolentes, spiritus aut maiores corporibus gerentes, & animam quidem contemptricem mortis, indignationes autem vehementiores feris, nunc Rhenum limitem habent, & octo Romanorum legionibus domantur: & seruiunt quidem qui capti sunt, reliqua autem eorum gens vniuersa salutem in fuga non armis reponit. Considerate autem etiam Britannorum muros, qui Hierosolymæ cōfidentis muris. Illos siquidem circundatos Oceano, & penè non minorem quam noster orbis est habitantes, Romani nauigantes redegerunt in ditionem suam: quatuorque legiones tantæ magnitudinis in insulam tuentur. Et quid opus est plura dicere? quando etiam Parthi, bellicosissimum genus, tantis prius populis imperantes, & tam magnis opibus circundati, obsides tamen mittunt Romanis: estq; cernere, sub specie pacis seruientem in Italia præcipuam Orientis nobilitatē. Vniuersis penè qui sub sole incolunt, Romanorum arma veneratibus uos soli bellum geretis?

Britanni in Romanorum ditionem redacti.

Parthi Romanis obsides mittunt.

Caribagenenses. Neq; Carthaginensium considerabitis finem, qui magnum illum Hannibalem iactantes, & ex nobili Phœnicum stirpe uenientes, tamen sub Scipionis dextera corruerunt? Sed neq; Cyrenæi, Lacædemone oriundi, neq; Marmaridarum genus usq; ad inaquosas solitudines protentum, neque terribiles etiam audientibus Syrtes, Nasamones quoque & Mauri, & innumerabilis multitudo Numidarum, virtutes impedire Romanas. Sed tertiā partem orbis terrarum, cuius ne numerare quidem nationes facile est, quæ scilicet sub Atlantico mari & columnis Herculis usque ad rubrum mare, infinitos numero & locis Aethiopas continet, totam tamen ceperunt armis: & præter fruges annuas, quibus Romanam multitudinem octo mensibus pascunt, alia quoque vestigalia pendunt, expensas quoque deuotissimi imperio ministrant, nihil de his quæ iubentur, sicut vos, contumeliosum putantes. & quidem vna cum illis tantum legio commoratur. Sed quid opus est longè petitis exemplis potentiā explicare Romanam, cum eam possitis de vicina vobis Aegypto diligenter inspicere? Hæc enim cum usque ad Aethiopas porrigatur, opulentamque Arabiam, contigua quoque sit Indiæ, quinquaginta & septingentas myriadas incolarum habens, præter Alexandrinorum plebem, tamen vestigalia, quorum magnitudinem de censu singulorum capitum æstimari licet,

A licet, deuotissimè penditans, Romanum non dedignatur imperium: & certe quàm magnū stimulū defectionis habens, Alexandria scilicet, multitudine & diuitijs abundantem, magnitudine quoq; non imparē. Habet siquidem in longitudine stadia triginta, in latitudine verò non minus quàm decē, tributorum verò multo amplius per menses singulos infert, quàm vos toto anno penditis, & præter pecuniam, quatuor mensium Romanæ plebi annonā ministrat. Munitur autem vndique aut inconimeabili solitudine, aut importuoso mari, aut fluminibus, aut cœnosis paludibus: quorum tamen omnium nihil Romana fortuna fortius fuit. Duæ enim legiones ciuitati insidentes, profundam Aegyptum cum illa Macedonum nobilitate frenant. Quos igitur in bella de solitudinibus aliquibus socios assumeris? Si quidem omnes qui in orbe habitabili degunt, Romani sunt nisi fortè quis vestrum spes suas ultra Euphratem porrigat, et Adiabenorū regionem gentiles suos estimat adiutores. Porro nec illi propter irrationabilem causam tanto se bello implicabūt: nec si tam probroso operi assensum darent, Parthus tamen sineret. Est siquidem ei cura tuendæ cum Romanis amicitiae, & arbitrabitur foedus esse temeratum, si quis de his, qui subiecti sūt eius imperio, aduersum Romanos in bello procedat. Superest igitur ad diuinum confugiatur auxilium. verum & hoc apud Romanos est. sine Deo quippe impossibile esset tantum imperium consistere. Considerate autem quemadmodū hæc ipsa erga ipsam religionem immoderatio, etiā si cū longè inferioribus bellum geratis, tamen ad dispensandum sit vobis difficillima, atque eadem transgrediendo offendatis Deum, per quæ eum auxiliaturum putatis. Si enim seruetis sabbatorum consuetudinem, & ad nullum actum moueamini, facile profectò capiæmini. Sic quippe etiam maiores vestri experti sunt, hos maximè dies Pompeio ad bellum destinantes: in quibus scilicet hi, qui oppugnabantur, otia gerebant. Transgredientes autem in bello legem patriam, nescio propter quid in reliquum dimicetis. Vna siquidem nunc vobis intentio est, ne quid de patria institutione soluatur. Quemadmodū autē aduocabitis in adiutorium Deum, si cultum ei debitum sponte violetis? Assumunt autem singuli quique bellum, vel diuinæ virtuti, vel humanis opibus confidentes. Cū verò vtraque hæc, quantum ad ipsam pertinet consequentiā, deseruntur, in manifestā vtrique captiuitatē volentes pugnare profiliūt. Quid autem prohibet proprijs manibus filios vestros coniugesq; laniare, & hanc pulcherrimam inflammare patriam? Erumpentes siquidem in furorem, lucrabimini vel ignominiam superatorem. Bonum est, o amici, bonum est, dum adhuc stat nauis in portu, præcauere tempestatem futuram, & non eo tempore, quo in medias irruetis procellas trepidare. His siquidem qui in improvisa mala inciderint, superest vt digni vel miseratione videantur: qui verò se in apertum discrimē iniecerint, etiam exprobrationibus onerentur. Nisi fortè aliquis vestrum æstimet secundum pacta conflictum ire Romanos, aut postquam vicerint, moderatè vobiscum acturos, & non in exemplum aliarum gentium sacram hanc urbem inflammaturus, in terfecturos autem vniuersum genus vestrum. Neque enim qui superfueritis armis, vsquam locum fugæ habebitis, vniuersis scilicet gentibus vel iam habentibus Romanos dominos, vel habere metuentibus. Periculum autem non solum vos manebit, sed etiam in reliquis ciuitatibus habitantes Iudæos. Neq; enim est in toto orbe populus, in quo non vestra portio sit: quos certè omnes vobis rebellantibus, cæde crudelissima diuersi quique conficient. & propter paucorum virorum praua consilia, Vniuersæ vrbes Iudaico sanguine redūdabunt. Manet autē venia eos, qui talia patrauerint, quod sint nimirum vestro vitio coacti. Si verò eadē exequi superfederint, considerate quàm impium sit, aduersum tam benignos arma mouisse. Subeat autem vos misratio, & si non filiorum vestrorum atq; coniugum, saltem istius ciuitatis, quæ mater urbium vestræ regionis vocatur. Parcite moenibus sacris, parcite venerabilibus adytis, templumq; vobis & sancta sanctorū seruate. Neq; enim vltiùs victores Romani his abstinebunt, quibus primò parcētes nullam receperunt gratiam. Ego testor quidem sancta vestra, sacrosq; angelos Dei, patriamq; communem, quod nihil eorum consiliorum, quæ vobis uiderim expedire, subtraxerim. vos autem decernētes quæ oportet, necum in pace degetis: si verò protuleritis iras, absq; me periculis subdeminī. His dictis, astante etiam sortore lacrymauit, & multam partem de eorum impetu lacrymis infregit. Succlamabant autem, non se aduersum Romanos, sed aduersum Florū ob ea, quæ pertulissent, bellum gerere. Ad quos rex Agrippa: Sed opera vestra, inquit, talia sunt, qualia aduersum Romanos pugnātium: Neq; enim Cæsari vestigal dedistis, & Antonianas porticus incendistis. Sopiētis autē causam defectionis, si & porticus denuò cōstruatis, & tributa reddere maueritis. Neq; enim

Romani diuinū auxilio clari.

Iudæi virtute diuina & humana destituti.

Malo imminenti obstandum.

Agrippa populi arma Floro illaturum obsecratis

Ioseph.

R. Flori

Flori hoc præsidium est, aut pecuniam Floro dabit. His consultis populus acquieuit, & cum rege ac Berenice ascendentes in templum, porticus ædificare adorti sunt. Per vicos autem & regiones principes quique decurionesque dispersi, vestigal colligebant celeriterque XL talenta (tantum enim erat reliquum) redacta sunt. Et belli quidam imminentes minas, eo tunc more Agrippa compescuit. Deinceps verò persuadere populo tentabat, ut parerent Floro, donec successor ei à Cæsare mitteretur. Ad quam orationem multitudo accensa, nec à verborum in regem contumelijs temperavit, sed protinus eum urbe pepulerunt: ausique sunt nonnulli seditiosorum etiam saxa in eum iacere. Rex autem videns tumultuantium irreuocabilem impetum, & conquerendo quod contumelijs esset affectus, principes quidem eorum unam cum alijs potestibus misit ad Florum Cæsaream, ut ipse ex eis eligeret, qui de tota regione vestigal exigerent: ipse verò discessit in regnum.

De capta rebellionē Iudaorum contra Romanos. CAP. XVII.

PER idem tempus quidam eorum, qui bellum maxime mouebant, congregati iruebant in quoddam præsidium, quod vocabatur Massada: & occultè eo peruasos, Romanos omnes interfecerunt: alios autem de suis posuerunt custodes. In templo quoque Hierosolymorum Eleazarus quidam, filius Ananiæ pontificis, iuuenis audacissimus, dux illo tempore militum, persuasit his, qui sacrificijs ministrabant, ut nullus munus aut hostia, qui non esset de Iudaorum gente susciperetur. Id autem erat Romanorum belli seminarium atque materia. Reiecit siquidem hostias Cæsaris, quæ pro Romano populo offerri solitæ erant. Plurimum autem super hoc pontificibus, alijsque nobilibus deprecatis, ut non præterirent eum morem, quo supplicabatur pro regibus: nihil tamen acquieuerunt, non parum quidem et suæ multitudini confidentes: robur siquidem omne res nouare cupientium, eorum voluntates iuuabat: maxime autem aspiciebant Eleazarum, qui per idem tempus, ut dixi, princeps erat. Conuenientes igitur potentes quique cum pontificibus, & Phariseorum nobilissimis, & videntes quam grauibz malis pergerent subijcere ciuitatem, decreuerunt seditiosorum animos experiri: & ante portam, quæ Aerea vocatur, concionem aduocantes (erant autem interiore parte templi posita, quæ respicit ad solis exortum) ac primo quidem multa de temeraria eorum defectione conquesti, & quod tam graue bellum patriam commouerent: deinceps irrationabilitatem causæ ipsius arguebant, dicentes, maiores quidam eorum ornasse templum ex magna parte de muneribus gentium, semperque eorum, qui foris essent, populorum munera suscepisse: & non solum non prohibuisse aliquorum hostias (id siquidem esse impiissimum,) sed etiam eas, quæ viserentur permanerentque ad præsens usque tempus, oblationes eorum in templi cultibus collocasse. At nunc eos qui Romana arma irritarent, & desponderent eorum bella, nouum statuere morem religionis, atque cum periculis etiam ream facere ciuitatem, impietatis videri: siquidem ea sit, in qua præter solos Iudeos, nullus alius immolet externus, neque ad orandum sinatur accedere. Et siquidem circa unius alicuius priuati personam lex ferretur ejusmodi, posset nimirum iure nos inhumanitatis arguere: nunc autem despiciuntur Romani & iudicatur Cæsar profanus. Vnde uendum esse, ne qui immolandum pro illis hostias repellunt, ipsi in reliquum etiam pro se sacrificia prohibeantur offerre: fiatque uerè extra principatum ciuitas, nisi celerius resipiscentes reddiderint hostias, ac prius quam ad eos, in quorum contumeliam id tentatum est, huius ausus perueniat fama. Simul autem ista dicentes, producebant in medium scientissimos morum patrum, sacerdotes quoque, narraturos quomodo omnes eorum maiores exterarum gentium semper sacrificia suscepissent. Attendebat autem nemo res nouare cupientium his, quæ dicebantur, sed neque procedebant in medium altaris ministri, ut belli materiam præparantes. Videntes igitur nobiles quique seditionem eò iam processisse, ut eorum non posset autoritate compesci, & Romanorum armorum periculum se primos esse sensuros, in quantum poterant consulentes, amoliri causas parabant. & legatos quidem alios ad Florum miserunt, quorum erat princeps filius Ananiæ Simon: alios autem ad Agrippam, inter quos nobilissimi Saulus, & Antipas, & Costobarus erant, qui etiam regem propinquitate tangebant. Precabantur autem utrunque, ut cum exercitu ascenderent in ciuitatem, & seditionem opprimerent, prius quam ea intollerabilis fieret. Et Floro quidem malum istud quasi bonus nuntius fuit, volensque inflammare bellum, nihil respondit legatis. Agrippa autem pariter utrisque parcens, scilicet deficientibus, & ijs aduersum quos bellum mouebatur, volensque & Romanis conseruare Iudeos, & Iudeis templum atque patriam: ad hæc autem nec sibi condu-

ut Floro obedi-
entiam probent,
monet: &

à Iudeis urbe
pellitur.

Belli Romani
materia.

Eleazarus hosti-
as Cæsaris rei-
cit.

Seditiosorum con-
cio congregata.

Legati aduersus
seditiosos Floro
& Agrippam
missi.

A conducere talem conturbationem sciens, misit in auxilium populo equites ter mille, Auranitas scilicet, & Batanzos, & Trachonitas, sub praefecto equitum Dario, duce vero Philippo Iachimi filio. His ergo venientibus, optimates quique cum pontificibus & omni multitudine, quae optabat quietem, superiorem occupant civitatem: inferiorem siquidem & templum, seditiosorum manus tenebat. Missilibus & fundis indefinenter vrebantur, & continuo erat emissio sagittarum ex utraque scilicet parte. erat autem quando ex insidijs procurrentes eominus dimicabant. Praestabant autem audacia quidem seditiosi, belli vero scientia regij. Et his quidem erat propositum maxime templum obtinere, profanatoresque eius expellere. Seditiosis vero qui cum Eleazaro agebant, ut praeter ea quae obtinebant, etiam superiorem inuaderent urbem. Per septem igitur dies grauis utriusque partis caedes fiebat, & neutri de eo loco quem tenuerant depellebantur. Deinceps vero adueniente ea festiuitate, quae Xylophorias dicitur, in qua mos est omnibus grandem lignorum materiam couchere ad templum, quatenus nunquam ignis deficiat esca (semper enim inextinguibilis perseverat) aduersarios quidem a cultu religionis excluderunt. inter infirmiores autem vulgum irumpentes multi sicariorum (sic enim vocant latrones, gladios in sinibus gerentes) recepti audacissime prosequabantur opus quod adorti erant. Regij autem audacia & multitudine vincebantur. Ita superiore civitate cesserunt, cum isti protinus irruentes, Ananiae pontificis domum, & Agrippae ac Berenices palarium inflammauerunt: post quod ignem archiuo intulerunt, volentes omnia creditorum documenta disperdere, ne esset unde ratio creditae pecuniae pateret, utque omnem sibi debitorum adiungerent multitudinem, & aduersum locupletes egenis praebarent insurgendi facultatem liberam. Fugientibus vero chartarum publicarum custodibus ignem adibus iniecerunt: atque ita incensis ciuitatis nervis, in hostes irruerunt. Quo loco pontificum atque nobilium quidam in cloacis latuerunt, quidam cum regijs in superiorem regiam confugerunt, portas celeriter obserantes. Inter quos Ananias pontifex, & Ezechias frater eius erant: & illi quos apud Agrippam sanctos legatione diximus. Tunc ergo victoria & inflammatione contenti cessauerunt. Postridie autem, quinta decima scilicet die Augusti mensis, fecerunt impetum in Antoniam, & omnes in eo praesidio agentes, per biduum obsessos, ceperunt atque interfecerunt, praesidiumque incenderunt. postea vero transierunt in regiam, ad quam confugere Agrippae milites: & in quatuor partes agmen suum diuidentes, muros euertere moliebantur. Eorum vero, qui intus erant, erumpere nullus audebat, propter multitudinem oppugnantium: sed distributi per propugnacula & turres, subeuntes interficiebant, ac frequentes omnino latrones sub muris cadebant. Nec die autem conflictus, nec nocte cessabat: seditiosis videlicet existimantibus in desperationem cogi eos, qui in praesidio erant, propter inopiam victus: regijs vero credentibus oppugnatores suos cessuros labori. Interea Manahemus quidam, filius Iudae Galilaei, callidissimi illius sophistae, qui quondam sub Cyrenio exprobrauerat Iudaeis, quod post Deum subijceretur Romanis: assumpsit quibusdam nobilium, perrexit in Massadam, ubi armamentarium Herodis regis erat: eoque perrupto, populares aliosque latrones diligenter armauit. hisque utens stipulatoribus, veluti rex Hierosolymam reuertitur: factusque princeps seditionis, oppugnationem disponebat. Machinarum autem inopia erat, nec poterat palam suffodere muros, supernè hostibus tela iacentibus. Cuniculum igitur longè coeptum sub vnam turrem agentes, suspenderunt eam materie subiecta: ac postea in sustinentia ligna igne immisso egressi sunt. Sicque subijcibus exustis, turris quidem extemplo emota est: alter autem murus intus aedificatus apparuit. Regij quippe molitiones eorum praesentientes, fortè etiam de concussione turris, alium sibi murum celerius aedificauerunt. Inter haec autem hi quidem qui oppugnabant, & statim se victores credebant, cum vidissent alium murum, stupore defecti sunt: regij tamen ad Manahemum aliosque seditionis principes mittebant, praecantes ut eis discedere liceret. Quod cum solis regijs eiusque religionis reliquis Manahemus annuisset, protinus discesserunt. Romanos autem, qui soli relictii erant, grandis animi occupauit defectus. Neque enim vi contra tantam multitudinem pares erant, & praecari ut exire liceret, ignominiam iudicabant: quanquam & si permitteretur, nequaquam tutum putabant. Derelinquentes igitur inferiorè locum, qui Stratope don vocabatur, quippe quasi capi facilem, in turres regias confugerunt: quarum vna appellabatur Hippicos, alia Phasaclus, tertia Mariane. Hi vero, qui cum Manahemo erant, protinus irruentes in ea loca è quibus milites fugerant, si quos eorum comprehenderet trucidantes, omne reliquum apparatus diripièntes, Stratopedum incenderunt. Haec igitur acta sunt vi die mensis Septembris.

Ioseph.

R 2 De cade

Agrippa per
in auxilia m.
ter mille equite
Bellum Hierosol
lymitanum.

Xylophorias fe
stiuas.

Regij a seditiosis
vincuntur.

Antonia vi oc
cupatur.

Manahemus a
lias Manaimus
dictus, seditionis
princeps consti
tuitur.

Regijs disceden
di copiam annuit.

Romani in tur
res regias confu
gunt.

Ananias pontifex
vna cum Ezechia
a fratre interfici-
tur.

S E Q V E N T I autem die pontifex Ananias circa Euripos regiae domus latēs capitur, & a latronibus interficitur cum Ezechia fratre. Circumfidentes autem etiā turre seditiosi custodiebant, ne quis militum posset effugere. Manahemum autem & munitorum locorum destructio, & pontificis Ananiae mors, in crudelitatem crexit, & neminem parem sibi in negotijs arbitrans, intollerabilis erat tyrannus. Insurrexerunt autem duo de socijs Eleazari, & mutuo collocuti, quod non decet à Romanis desiderio libertatis deficientes, eandem populari suo proderet, dominumq; ferre, & si non uiolētum, tamen seipsis humiliorem. Nam si oporteat cunctis aliquem praesse, quemuis magis alium quàm illum decere: atq; ita pacti, adoriuntur eum in templo. magno enim fastu adoraturus accesserat, regali habitu indutus, & studiosos sui in armis habebat. Cùm igitur hi, qui circa Eleazarum erāt, in illum prosiluissent, reliquus quoq; populus rapiens saxa lapida uit sophistam, existimantes quod illo interempto tota seditio solueretur. Paululū autem stipatores Manahemi resistentes, postquam viderunt totam aduersum se multitudinem irruere, quisq; quod potuit diffugit. Et cædes quidē erat eorum, qui comprehensi sunt, persequatio autē latentium sequebatur: pauciq; ex eis clam in Massadam perfugerunt: cum quibus & Eleazarus filius Iairi, propinquus genere Manahemo, qui postea etiam in Massada tyrannidem egit. Ipsum autem Manahemum cū fugisset in locum, qui Ophlas vocatur, atq; illic humiliter delitesceret, capientes extraxerunt in publicum, multisq; tormentis excruciatū interfecerunt. Similiter autem sub eo agentes principes, praecipuumq; tyrannidis eius adiutorem Absalomon nomine. Et populus quidem, sicut dixi, in his adiutor fuit, suspicans aliquam totius seditionis correctionem futuram. Hi verò non ut comprimerēt bellum, sed ut cum maiori licentia gererent, interfecerunt Manahemum. Deniq; cū populus multum precaretur, ut oppugnationem militum relaxarent, vehementius insistebāt, donec vltius resistere non valentes, Metilius Romanorum praefectus & reliqui mittunt ad Eleazarū, praecantes ut solā eorum pacisceretur vitam: arma autem & reliqua quae haberent, ipsis tradentibus sumeret. Qui praecationem ilico arripientes, remittunt ad eos Gorionem Nicodemi filium, & Ananiam Sadducum, & Iudam Ionathæ, scilicet eis dextras & sacramentum duros. Quibus actis, deducebat milites Metilius: sed quandiu Romani arma retinebāt, nemo aduersus eos seditiosorum fraudis aliquid molitus est. Postea verò quā secundum pactiones omnes scuta gladiosq; posuerunt, nec quicquam vltius suspicantes discedebāt, facto in eos impetu stipatores Eleazari, comprehensos trucidabant, neq; resistentes, neque supplicantes, solas autem pactiones & iuramenta, quae dederant, inclamātes. Et hi quidem ita crudeliter interfecti sunt, praeter Metilium. Hunc enim deprecantem, & vsque ad circumcissionem Iudaizare se promittentem, seruauerunt solum. Detrimentum autem Romanis quidē erat leue: ex copijs siquidem amplissimis pauci fuerunt interempti: Iudaeorum autem captiuitatis illud exordium videbatur. Videntes autem graues iam instare causas bellorum, urbē autem tali facinore fuisse respersam, ex quo nimirum diuina indignatio imminabat, etiā si à Romanis nulla vltio timeretur, lugebant publicē, & tristitia ciuitas premebatur. Moderati autem quique, quasi pro seditiosis causas reddituri, turbabantur: siquidem sabbato illam cædem contigerat perpetrari, quo scilicet die propter religionem à sanctis quoque operibus agunt quietem.

De Iudaeorum maxima strage Caesarea, & in omni Syria. CAP. XIX

Iudaei Caesarienses trucidantur.

I O D E M autem die, eademq; hora, quasi aliqua coelesti prouidentia, Caesarienses quoq; Iudaeos apud se habitantes trucidauerunt: ita ut vno tempore super viginti millia hominū caderēt, & cunctis Iudeis vacuata Caesarea remaneret. Nam & eos qui aufugerant cōprehensens Florus, vinctos in arenā deduxit. Post Caesariensem verò cladem tota gens efferata est. Diuisique Iudaei, Syrorum vicos ac finitimas ciuitates protinus vastauerunt. id est, Philadelphiam, & Gebonitin, & Gerasan, & Pellam, & Scythopolim. Deinceps verò irruerunt & in Gadaram & Hippon & Gaulanitidem: & alia quidem subruētes loca, alia verò inflammantes, etiam in Cedasam Tyriorum, Ptolemaidem, Gabam quoque, Caesareamque tendebant. Obstitit autem eorum incursui neque Sebaste, neque Ascalon: sed his quoque flamma vastatis, Anthedona & Gazam euerterunt. Multa autem circa fines harum ciuitatum diripiebantur, vici scilicet & agri, eorumque qui capiebantur,

Iudaei Syrorum vicos & ciuitates finitimas vastant.

Syri Iudaeorumque
multitudinem
perdunt.

† iudei iudeis in-
festi.

Scythopolita in
dacos trucidant.

Simoni Iudaeorū
plurimos propin-
quos obtruncati

troni, matrē;
iugem, filios;

um semeti-
ense pene-

De Iudeorum alia grani cade. CAP. XX.

D e cædem autem, quæ in Scythopoli facta est, reliquæ quoque vrbes in Iudæos *Iudæi casti.*
apud se habitantes irruerant: & duo millia quingentos Ascalonitz, Ptolemais
autem duo millia interfecit. Vixerunt quoq; non paucos Tyrij: multosq; tri-
cidauerunt: plures autem eorum victos custodijs tradidère. Hippeni quoque *Vrbes aduersus*
& Gadarenfes similiter audacissimos quidem amoliebantur, terribiles autem *Iudæos sese mo-*
ruabant. Reliquæ quoque vrbes aduersum Iudæos singulæ, prout habebāt, vel *ueni.*
dio mouebantur. Soli autem Antiocheni, & Sidonij, & Apameni, suis cohabita-
uerunt, & neque interfecère quempiam Iudæorum, neque vinculis tradido-

Joseph.

R. 3 **MURE:**

runt. Fortè autem & propter multitudinem suam despexerūt eorum si qui motus fuissent. **A** Mihi autem videtur magis erga eos miseratione moti, quos utiq; nihil moliri videbant. Geraseni autem neque in eos, qui apud se remanere delegerunt, quicquam gesserunt mali: & egredi volentes usque ad fines suos deduxerunt. Excitata est autem etiam in regno Agrippæ aduersum Iudæos perniciēs. Ipse siquidem perrexit ad Cestium Gallum Antiochiam, relicta administratione cuidam ex amicis, nomine Varo, Sohemo regi genere propinquo. Venerunt autem de Batanæa regione septuaginta numero viri, & nobilitate & prudentia ciuium suorum præstantissimi, poscendi præsidij gratia: ut si qui scilicet apud eos quoque motus fierent, haberent idoneam custodiam, per quam possent insurgentes quosque comprimere. Hos Varus, quosdam armatos de regijs præmittens, interfecit in itinere omnes. **B** Ausus autem est tale facinus præter consilium Agrippæ, & propter nimiam auaritiam impiè in gentiles suos agere non reculans, regnum omne corripit, perseverans post tale scilicet principium in totum genus exercere iniquitatem: donec discussis Agrippa rebus animaduertente quidem in eum veritus est, propter propinquitatem Sohemi, procuranda tamen eum regione summouit. Seditiosi autem capto præsidio, quod appellatur Cyprus, imminens finibus Hierichuntis, custodes quidem interfecerunt, munimenta autem destruxerunt. Per eorūdem dies etiam in Machærunte multitudo Iudæorum persuadebat in præsidio relictis Romanis, deserere castellum, eisque tradere. Illi autem quod rogabantur cogi metuentes, pauci sunt cum eis discessionem suam: & accipientes fidem, tradunt præsidium, quod diligentibus coeperunt Machæruntij custodij obtinere.

Varus septuaginta viros nobiles interfecit.

Romani Iudæis castellum tradunt.

Iudæi Alexandria occisi. CAP. XXI.

Seditio Alexandria inter Iudæos & Græcos.

IN Alexandria autem semper quidem erat incolis aduersum Iudæos seditio, iam ab illo tempore, ex quo strenuus Alexander contra Aegyptios usus Iudæis, præmium societatis tradidit eis, & habitandi apud Alexandriam facultatem, & ius ciuitatis æquale cum gentibus: permanebat autem eis honor iste apud successores quoque Alexandri: denique & in parte vrbis locum eis proprium deputauerunt, quatenus haberent conuersationem per omnia mundiorem, à communione scilicet gentium sequestratam: præstiteruntque eis, ut etiam Macedones appellarentur. Deinceps verò cum in ditionem Romanorum Aegyptus venisset, neque Cæsar primus, neque post eum quispiam, honores quos Alexander Iudæis decreuerat minuit. Cōflictus autem eorum aduersus Græcos **D** penè continuus erat: & iudicijs in multos quotidie ab utraq; parte animaduertentibus, seditio accendebatur. Tum verò cum & apud alios turbata res esset, illic magis exarsit tumultus. Nam cum Alexandrini in concionem venissent, ut ordinarent pro certis negocijs legationem ad Neronem ferendam, occurrerunt in amphitheatrum permixti Græcis plurimi Iudæorum. Quos quum vidissent æmuli, extemplo clamare coeperunt, Iudæos hostes & exploratores esse: ac deinceps insipientes intulerunt eisdem manus: & reliqui quidem fugientes dissipati sunt, tres verò ex his comprehensos, trahebant quasi viuos incensuri. Commoti sunt autem vniuersi Iudæi ad opem ferendam: & primum quidē in Græcos saxa iaciebant, postea verò etiam facibus raptis in amphitheatrum impetum fecerunt, comminantes quod in ipso loco tantum simul populum cōcremarent: & penè minas impleissent rebus, nisi iras eorū cōpressisset Tiberius Alexander, magistratus ciuitatis. Nec tamen ipse coercendi principium ab armis sumpsit, sed nobiles eorum quosq; submittens, hortabatur ut desinerent, neque aduersum se milites Romanos cōmouerēt. Seditiosi autē benignā deprecationē ridentes, Tiberiū contumelijs appetebant. Qui postquam vidit absq; magna calamitate tumultuosos non posse cōpesci, immisit in eos duas Romanorum legiones, quæ in ciuitate erant: & cum his alios quinq; mille milites, casu ad Iudæorum interitum de Libya venientes: præcepitq; ut non solum interficerent, sed etiā bona eorum diriperent, domosq; inflammarent. Qui protinus concurrentes in locū, qui vocatur Delta (illic quippe erat Iudæorum multitudo collecta) exequébantur strenuè iussa, nec sanè sine cruenta victoria. Conglobati. n. Iudæi his, quos melius armatos habebant, in fronte positos, aliquādiu quidē resisterūt: semel verò **F** in fugā versi mactabātur: nec vnus erat exitij modus, cum alij sub diuo atq; in cāpo deprehenderentur, in edes aut alij cōcluderentur, & eas quoque succederēt Romani, vnā etiā diripiēdo q̄ in his reperissent: cum neque illos aut infantū misericordia, aut reuerētia senectutis moueret, sed in omnes ætates pari cæde sauiērēt. Vnde totus quidē ille locus sanguine redūdabatur: **L** verò cōgesta sunt millia mortuorū: nec tamen saltē reliquæ remansissent, nisi ad preces se contulissent, eorumq;

Iudæi in Græcos facientes à Tiberio Alexandro cōprimuntur.

Seditionem excitantes à Romanis occiduntur.

A eorumq; misertus Alexander Romanos iussisset abscedere. Sed illi quidem, quibus erat con-
suetum obedire præceptis, primo eius nutu necibus pepercerunt: populares autē Alexan-
drini propter odij magnitudinem difficultet ab incepto reuocabantur, vixque à cadauerib;
distrabantur. Apud Alexandrium quidem talis casus euenit.

De clade Iudeorum, auctore Cestio.

CAP. XXII.

EST IO verò iam quiscendum esse non videbatur, infensis vbiq; Iudæis, sed duo
decimam legionem integram ex Antiochia secū ducens, & ex reliquis bina mil-
lia lecta peditum, & quatuor alas equitum: insuperq; regum auxilia, hoc est Anti-
ochi duo millia equitum, & peditū tria millia, sagittarios omnes, Agrippæ verò

*Romanus exerci-
tus.*

B raturum peditum, & equitum mille, & cum Sohemus sequeretur, quatuor millibus comi-
tatus, quorum tertia pars equitum erat, pluresq; sagittarij, Ptolemaida progressus est. Pluri-
mi autem ex ciuitatibus auxilio conuenere, peritia quidem militibus inferiores: quod autē
scientiæ deerat, in Iudæos odio, itemque alacritate suppletes. Aderat autem ipse quoque
Agrippa Cestio, & eorum, quæ conducerent simul & itineris princeps. Ibi cum abducta ex-
ercitus parte Cestius in validissimam Galilææ ciuitatē contendit Zabulon, quæ appellatur

*Zabulon vali-
dissima Galilææ
ciuitas.*

C edificatas, incendit. Deinde cursu territorio peragrato, quicquid inuenisset obuiam, depopu-
latus est: inflammatisq; etiam circum eam positis vicis, in Ptolemaida reuertit. Syris autē
adhuc prædæ inhærentibus, & præcipue Berytijs, recepta Iudæi fiducia (Cestium enim reces-
sisse cognouerant) repente in eos, qui remanserant irruunt, propè ad duo millia cedunt. Cæ-
stius autē ex Ptolemaide profectus, ipse quidem Cæsaream peruenit: in Ioppen verò partem

*Iudeorum cla-
des.*

*Iudæi Syrorum
duo millia ca-
dunt.*

D præmisit exercitus, cum præceptis huiusmodi, vt oppidum custodirent, si eo potiri possent:
aut si oppidani impetum præsensissent, tam suum quam cæterorum militum præstolarētur
aduentum. Illorum igitur alij mari, alij terra profecti, vtrinque Ioppen facillimè capiunt: ita
vt ne fugæ quidem habitatores copiam reperirent, nedum ad pugnam se pararent. Aggressi
aut cunctos interficiunt cum familijs, direptamq; ciuitatem incendunt. Intersectorum autē
numerus octo millia quadringenti fuerunt. Simili modo & in finitimam Samariæ Nabate-
nen toparchiam non paucos misit equites, qui & partem finium vendicauerunt, magnaq;
indigenarum multitudinem peremerunt: direptisque patrimonijs, etiā vicis igni dederūt.

*Romani Ioppen
capiunt: &*

*Nabatenen to-
parchiam expu-
gnant.*

De pugna Cestij contra Hierosolymam.

CAP. XXIII.

IN Galilæam quoq; misit Cæsennium Gallum, ductorem duodecimæ legionis:
eiq; tantam militum manum attribuit, quantam genti expugnandæ sufficere
posse credebat. cum validissima Galilææ ciuitas Sepphoris cū fauore suscepit.

*Romani fauore
& Sepphoritis
suscipiuntur.*

E Huiusq; prudens consilium secutæ ciuitates aliæ, quiescebāt. Qui verò seditioni-
bus & latrocinijs operam dabant, in Galilææ montem vndiq; medium recess-
sere, qui est contra Sepphorim, & vocatur Asamon. Aduersus eos Gallus ductabat exercitū.
illi autē quàm diu superiores erant, facile Romanos ad se ascendentes arcebant, & ex his plu-
res quàm ducentos interfecerunt. Vbi verò eos viderant circumactō itinere ad celsiora pro-
gressos, maturè victoriā cōcesserunt: & neq; pugnam minus armati ferebant, neq; si terga de-
dissent, equitū poterant manus effugere: adeo vt pauci locis asperis delitescerent, amplius
verò quàm duo millia trucidarētur. Gallus igitur cū nihil iā tētari nouitatis apud Galilæā
videret, Cæsareā cū exercitu remeabat. Cestius verò cum omni manu reuersus, in Antipatri-
dē perrexit. Cognitoq; non parua multitudinē Iudeorū in turrim, quæ Aphaci vocabatur, esse collectā, q
cū his cōgrederentur præmisit. Sed prius quàm in manus venirent, Iudæi me-
tu dispersi sunt: eorumq; castra desolata milites adorti, cum vicis circūpositis incenderunt.

*& seditionis Iu-
dæi vinctuntur.*

Aphaci turris.

F Ex Antipatride autē Cestius in Lyddā profectus, vacuam viris ciuitatem offendit. nam prop-
ter Scenopetiorum dies festos, in Hierosolymam populus omnis ascēderat. quinquaginta
verò, quos ibi cōprehendit, occisis, exustoque oppido vltius procedebat: perq; Bethoron
profectus, in quodam loco, cui nomen est Gabao, castra posuit, distante ob Hierosolymis sta-
dijs L. Iudæi verò cū iam ciuitati propinquare bellum viderent, omissis dierum festo-
rum solennibus, ad arma properabant: satisque freti multitudine, incompōiti ad pu-
gnam & cum clamore profuliebant, ne disrum quidem septē habita ratione feriaturū erat.

*Lydda viris va-
cua reperta exu-
sta.*

*Cestius quinqu-
aginta Iudeos oc-
cidit.*

enim sabbatum, quod apud eos religione maxima curabatur. Idem autem furor qui eos ab
Judaei Romanos interficiunt: at obsequio pietatis emouerat, in praelio quoque superiores effecit. Tanto namque impetu
 Romanos aggressi sunt, ut eorum & aciem perrumperent, viaque aperta caedibus in medios
 ruerent: ac nisi ei militum parti, quae necdum locum amiserat, equites ex circuitu subuenis-
 sent, quique nondum defecerant pedites, in periculo totus Cestij exercitus fuisset. Interfa-
 cti sunt autem quingenti & quindecim Romani milites: ex quibus quadringenti pedites,
 caeteri equites erant: Iudaei verò vigintiduo. Fortissimi autem videbantur Monobazi regis
 Adiabeni ppinqui, Monobazus & Cenedæus: & posthos Peraita Niger, & Silas Babylonius,
repulsi urbem repetunt. qui ad Iudæos ab Agrippa rege transfugerat, cui pridem militabat. A fronte igitur repulsi
Simon Giora & Romanos intra- Iudaei, ad ciuitatem reuertebantur. Romanos autem ad Bethoron ascendentes Giora filius
 Simon inuadit, multosque postremi agminis coactores laniauit: ac multos carros cum sar-
 cinis captos, in ciuitatem reduxit. Cestio verò in agris triduo commorante, Iudaei locis supe-
 rioribus occupatis, obseruabant eius transitum: neque cessaturos eos certum erat, si Ro-
 mani proficisci coepissent.

De obsidione Hierosolyma à Cestio, & strage.

CAP. XXXIII.

ITA QUAE dum Agrippa, infinita hostium multitudine montes amplexa, ne
 Romanos quidem à periculo tutos esse perspiceret, verbis Iudæos experiri de-
 creuit: vel omnes sibi parituros existimans, ut bello desisterent: vel si qui
 aduersarentur, renocandos qui ab eorum sententia discreparent. Misit igitur ex
 comitibus suis Borcæum & Phœbum, quos illis sciebat notissimos, ut à Cestio foedus ami-
 citiae, certamque pro peccatis à pop. Rom. veniam pollicerentur, si proiectis armis, secum
 sentire voluissent. Verum seditiosi metu, ne cuncta multitudo spe securitatis ad Agrippam
Phœbum occidi- sese conferret, legatos obtruncare statuerunt: & Phœbū quidem, priusquam verbum face-
 ret, peremerunt: nam Borcæus vulneratus effugit: populares autē, hoc indignè ferentes factū,
Borcæum vulne- cecidendo fustibus atque lapidibus in oppidum compulerunt. Cestius verò, quia intestinā co-
 rum discordiā, opportunū ad irruendū tempus inuenit, totū in eos duxit exercitum, in quo fu-
ratum euadit. gā versos, vsque ad Hierosolymam persecutus est. Castris autem in loco positis, qui appellatur
 Scopus, intervallo septem stadiorum à ciuitate discedens, nihil per triduum aduersus oppi-
 dum conabatur: sperans fortasse intus degentes aliquid remissuros. In vicos autem circa ci-
 uitatem, non paruam militum manum ad rapienda frumenta dimisit. Quarto autē die, qui
ingreditur: tricesimus mensis erat Octobris, ordinatum in oppidum introduxit exercitū. Populus qui-
 dem à seditiosis custodiebatur: ipsi autem Romanorū disciplina territi, exterioribus cessere
 partibus ciuitatis, & in partem interiorē templi refugerunt. Cestius verò transgressus Be-
 zetham, quae sic vocatur, & Cænopolim & forum quod appellatur materiarum incendit: de-
Cænopolim in- inde cum ad superiorem ciuitatem venisset, propē aulam regiā castra posuit. Et si tunc volu-
 isset intra muros violenter irrumperē, ciuitatem ilicō possideret, belloque finem dedisset. sed
 Tyrannus & Priscus praefectus castrorum, & plures equitum magistri, à Floro pecunia cor-
 rupti, conatum eius auerterunt: & Iudæos intolerandis repleri cladibus contigit. Interea plu-
 rimi populariū nobilissimi, & Ananus Ionathæ filius, Cestiū, quasi portas ei petefacturi, vo-
 cabant. Ille autem & ira fastidians, & quod non satis ei credendum putaret, tam diu id negle-
 xit, donec proditione comperta, seditiosi Ananum quidem cum caeteris, de muro deiectis
 lapidibus feriēdo, in domos suas refugere coegerunt: ipsi verò per turres dispositi, murū ten-
templum oppu- tantibus repugnabāt. Per dies igitur quinque Romanis vndique, tentantibus frustrabatur cona-
gnare aggredi- tus. sexto autē Cestius cum plurimis selectis, itemque sagittariis, à septentrionali tractu templū
tur: aggreditur, Iudæis ex porticu resistentibus. Qui frequenter quidem Romanos ad murum
 aduētes auertēre, postremō autē repulsi telorum multitudine, recesserunt. Itaque Romano-
 rum qui anteibant, scutis suis muro nixi, & qui eos sequebantur, alijs ac per ordinem alijs si-
templi portas in- militer superadiunctis, quam sic ipsi appellant, testudinem contexuerunt. Vnde sagittae in
ocendere molitur: eam delatae, irritae delabebantur: & sine aliqua noxa milites moenia suffodiebant: templique
 portas incendere moliebantur. Vehemēs autem seditiosos stupor inuaserat, iamque multi ex
recipitur: ciuitate diffugiebant, veluti cōtinuō caperetur. His autē populus alacrior efficiebatur: & quā-
 tum nequissimi cadebant, tantū ut ipsi portas aperirent, Cestiumque, qui optimè de se meritū,
 reciperent, appropinquabant. Et profectō, si paululū in obsidione perseverasset, statim ci-
 uitate obtinuisset. Sed credo iam tunc infestus Deus pessimis, eiusque sancta illo die finem
 bello dare prohibuerunt. Denique Cestius, neque animis populi, neque obsessorum desperatio
 ac per-

A ne perspecta, repente militem reuocat, & sine vlla spei repulsa, inconsulte nimis ac iniuste discessit. Inopinata verò eius fuga, latronum fiducia recreauit: insecuti que nouissimos alii *milite reuoc. discedit* quot equitum, peditumque peremere. Et tunc quidem Cestius in castra, quæ apud Scopon munierat, tetendit. altero autem die ulterius recedendo, magis hostes prouocauit: iamque postremos affecuri multos necabant, tum vtraque itineris parte vallata, in transuersos tela iactabant. & neque in eos se retorquere, à quibus à tergo fauciebantur, nouissimi audebant, quædam infinitam multitudinem insequi existimantes: neque à lateribus instantium vim repellere sufficiebant: cum ipsi quidem graues essent, ordinemque interrumpere formidarent: viderent autem Iudæos leues, & ad excurrendum faciles esse. vnde eueniebat, vt multa mala pertererentur, cum nihil contra inimicis nocerent. Tota igitur via percussa, deiectioneque agmine sternebantur: donec multis occisis, in quibus erat Priscus sextæ legionis dux, & Lóginus tribunus, & Aemilius Lucūdus, alique præfectus, vix in Gabao peruenirent, vbi castra prius posuerat, multis impedimentis amissis. Hic autem Cestius biduum commoratus, inops consilij quid *in periculo ver. satur: deniq.* ageret, cum tertio die maiorem hostium vidisset numerum, & omnia circum loca plena Iudæis, tarditatem sibi obfuisse cognouit: & si adhuc ibi maneret, plures se hostes habiturum. Itaque pro cōpendio fugæ, cuncta, quæ militibus impedimento erant, amputari præcepit: occisisque mulis atque asinis, aliisque iumentis, præter illa, quæ sagittas & machinas ferrent (hæc enim velut vsui futura seruabat, maximè quia timebat ne Iudæis contra se capta prodesse) Bethoron versus antecedeat exercitum. At Iudæi latioribus quidem locis minus instabant: contractos verò in angustias atque descensus, alij ab exitu prohibebant, alij postremos agminis trudebant in vallem: fusaque omnis multitudo per itineris iuga, militum sagittis operiebat. vbi etiam peditibus quo pacto sibi met subuenirent, hesitantibus, equitum periculum promptius erat. nec enim ordinate viam proficisci poterant, obstantibus iaculis: & ne contra hostes irent, ascensus ardui prohibebant equitatibus inuij: iaculatoribus autem rupes ac valles tenebantur: in quas deiectione, qui aberrassent, consumebantur: nullusque locus aut fugiendi aut resistendi rationem habebat. Itaque incerti quid agerent, ad vlulatus, quod desperati solent, fletusque conuersi sunt: quibus resonabat Iudæorum exhortatio, cum clamore lætantium pariter atque sequentium. totusque penè quæcum Cestio fuerat, perisset exercitus, nisi nox aduenisset, qua Romani quidem in Bethoron confugerunt, Iudæi verò obsessis circum omnibus locis, eorum transitus custodiebant. Denique vbi Cestius aperto itinere desperato, iam de fuga cogitabat, lectos propè ad CCC omnium fortissimos milites, tectorum fastigijs imposuit. hisque præcepit vigilum, qui in castris excubarent, signa clamare: vt eo modo Iudæi omnem illic militum numerum arbitrarentur remanere. Ipse autem cum ceteris otiosè vsque ad XXX stadia progreditur. Vnde manè cum Iudæi locum quod Romani tetenderat, desolatum vidissent, in quadringentos à quibus decepti fuerant, concurrerunt. & illos quidem sine mora iaculis confecerunt: mox autem Cestium persequi properabant. Sed ille cum nocte non paruum spatium itineris peregisset, die vehementius quoque fugiebat: adeo vt metu percussii milites, machinas, siue tormenta muralia, itemque balistas, multaque alia instrumenta relinquerent: quibus tunc ablatis Iudæi rursus contra illos, qui ea reliquerant, vsi sunt. Insequendo autem Romanos, Antipatridem vsque venerunt. Deinde cum eos assequi non potuissent, inde redeuntes & machinas secum asportarunt, mortuosque spoliarunt, & prædam, quæ remanserat, collegerunt: & pæana canentes in metropolim remearunt, suis quidem paucis amissis, Romanorum autem & auxilium quinque millibus peditum ac CCC, itemque nongentis & octoginta equitibus interemptis. Hæc quidem Nouembris mensis V I I die gesta sunt, anno X I I Neronis principatus.

De Damascenorum sauitia in Iudæos, deq. Iosephi studijs in Galilæa.

CAP. XXV.

F O S T Cestij verò casus aduersos nobilium Iudæorum multi, tanquam nauis pessum itura, ex ciuitate enatabant. Denique Costobarus & Saulus fratres, vna cum Philippo Iachini filio, qui princeps erat exercitus regis Agrippæ, inde dilapsi ad Cestium transfugerunt. Qui verò cum his in aula regia fuerat obsessus Antipas, fuga despecta, quæ admodum a seditionis interemptus sit, alias indicabimus. Cestius autem Saulum & cæteros in Achaiam ad Neronem misit, & propriam necessitatē indicaturos, & belli causas deriuaturos in Florum. Sperauit enim, & iram in illum excitatū iri, & sua pericula summouenda. Tunc autem Damasceni, cæde Romanorum cognita, Iudæos apud se degentes opprimere studuerunt. & cum

cos

Iudæi nobiles ex ciuitate enatant.

eos in publicis thermis collectos haberent (namque id propter suspiciones meditabantur) **A**
 facilem quidem sui conatus exitum fore putabant. Verebantur aut mulieres suas, ferè om-
 nes præter paucas Iudaizantes, & eorum religione imbutas. Quare hic magna cura fuit eas
 cælandi, quid agerent: Iudæorū autem decē millia, quippe ut in angusto loco, atque omnes
 inermes aggressi, vna hora sine metu iugulauerunt. Qui verò Cestium fugauerant, in Hiero-
 solymam reuersi, quos adhuc Romanorū studiosos inuenissent, partim vi, partim blāditijs
 sibi etiā sociabāt: & in templum congregati, plures belli duces eligendos esse censebāt. De-
 claratus est igitur Iosephus, Gorionis filius, & pontifex Ananus: omnia quæ in ciuitate gerē
 da essent, imperaturi: maximeque ut ciuitatis muros erigerent. Filium namq; Simonis Elea-
 zarum, quamuis Romanorum prædā, & ereptas Cestio pecunias, & insuper his plurima ex
 thesauris publicis in potestate haberet, tamen nullis necessitatibus præposuerunt: quod & **B**
 ipsum tyrannidis superbia uiderent efferrī, eiusque studiosos, siue imitatores, satellitū mo-
 re versari. Verū paulatim Elazarus ambitione pecuniæ, itemque astutia persuasit populo
 ut omnibus sibi parerent. In Idumæam verò quos mitterent, alios militum duces optarunt,
 Iesum filium Sapphæ, vnum ē pōtificibus & Elazarum noui pontificis filium, Nigro autem
 mandauerūt, qui tunc Idumæam regebat, ex regione trans Iordanem posita genus ducens,
 vnde Peraides cognominabatur, ut ducibus obtemperaret. Sed ne alias quidem regiones
 omittēdas putabant, namq; in Hierichuntē Iosephus filius Simonis, & trans flumen Ma-
 nasses, & Tamnam Ioānes Essæus, toparchias administraturi missi sunt. huic autem Lydda,
 & Ioppe, & Ammaus erant additæ: Gophniticæ autem & Acrabatenæ regionum Ioannes,
 filius Ananiæ, rector designatus est: & vtriusq; Galilææ Iosephus, Matthiæ filius: huius autē p- **C**
 secturæ iuncta erat & Gamala, munitissima ciuitatū, quæ ibi fuere: Alorum igitur rectorū,
 pro alacritate ac prudentia sua, quisq; res sibi creditas administrabat. Iosephus autē cū in
 Galilæam venisset, primū curę habuit, indigenarum sibi conciliare beneuolentiā: multa
 sciens ea confici posse, licet in alijs peccauisset. Deinde considerato, quod potētissimos qdē
 amicos haberet, si eos participes potestatis fecisset, omnē verò multitudinē si pleraq; p indi-
 genas & cōsuetos fieri p̄ciperet, LXX de seniorib. eius gētis prudētissimos elegit: eosq; re-
 ctōres toti⁹ Galilææ cōstituit. V I I verò p singulas ciuitates minorū litiū iudices. nā maiora
 negotia causasq; capitales ad se referre iussit, & illos LXX. Cæterū disposito p ciuitates iure,
 quo inter se vterētur, etiā quēadmodū extrinsec⁹ tuti essēt, animaduertit: cert⁹q; in Galilæā
 Ro. essetvētuos, opportuna loca muro cingebat, hoc est Iotapatam, & Bersabee & Selamin, **D**
 nēcno & Perekcho, & Iapha & Sigoph, & mōtē, cui nomē est Itaburio, & Taricheas, & Tibe-
 riada: ad hæc etiā circa Genesar lacū spelūcas in ea q inferior Galilæa vocabatur, muniuit. Su-
 perioris aut Galilææ Petrā q Achabrorū dicitur, & Seph, & Iānit, & Mero: in Gaulanitide ve-
 rō Seleuciā, & Soganē, & Gamalā munitione circū dedit. Solis aut Sepphoritis permisit, ut
 murum sibi metipsis fabricarent: quod eos pecuniosos esse, & ad bellum promptos, etiam
 sine præcepto, videret. Similiter autem Gischalam, Iosephi iussu per se muro cinxit Ioannes
 Leuiæ filius. Cæteris autem castellis omnibus ipse Iosephus intererat, iubendo simul atq;
 opem ferendo. Quin & exercitum ex Galilæa, supra C millia virorū comparauit: quos om-
 nes vndique collectis armis veteribus instruebat. Deinde reputās, hoc maximē Rom. inuic-
 tam esse virtutem, quod dicto essēt audientes rectoribus suis, & armorū exercitationi operā **E**
 darent, doctrinam quidem vrgente necessitate despexit: parendi autem facultatem ratus
 regentium multitudine posse cōtingere, ita ut Rom. solent diuisit exercitum, pluresq; fecit
 ordinum principes. diuersisq; militū generibus constitutis, alios decadarchis, alios cen-
 turionibus, alios tribunis subdidit: et insuper his ipsi rectores, maiorū rerum administra-
 tores dedit. Docebatq; signorum disciplinas, & prouocationes reuocationesq; buccinarū,
 & principia cornuum, & circumductiones, & quemadmodum oporteret laborantibus suc-
 curere fortiores, & cum defatigatis partiri pericula: quæq; ad fortitudinem animi corporis-
 que tolerantiam pertinerent, instituebat. Maximē verò eos erudiebat ad bellum, vsquequa
 que Rom. referens disciplinam, & quod cum uiris essent præliaturi, qui & uiribus corporis,
 & animi obstinatione, totū penē orbē terræ superassent. His addidit, quo pacto belli tēpore **F**
 suis essent parituri p̄ceptis, iam nūc piculū se facturum, si consuetis delictis, hoc est, furtis &
 latrocinijs & rapinis abstinuissent: sed neq; aut gentilibus fraudē facerent, aut cōsuetissimo
 rū damna proprium quæstum putarent. Illa enim bella optimē administrari, quorum mili-
 tes bonam conscientiam gererēt: qui verò per se prauī fuissent, his non solum inimicos, sed
 etiam

Iudæi à Dama-
scenis victi.

Iosephus Gorio-
nis F. belli dux
declaratur.

Iosephus Mat-
thiæ F. rector
Galilææ designa-
tur.

septuaginta to-
tius Galilææ re-
ctores constituit
et septem iudi-
ces eligi.

opportuna loca
muro cingit: si-
mul ac

Galilæos milites
suos ad bellum
instruit.

A etiam Deum hostem futurū. Multa in hunc modum admonendo perseuerabat. & iam quidem quantum praelio parādum esset, cōflatum erat. Nam sexaginta peditum millia, & equites, ac prater hos etiam mercenarios, quibus maximè fretus erat, habebat IIII millia quingentos: nec non & sexcentos circa se electos custodes corporis atque satellites. Exceptis autem mercenarijs, facilè ceteri milites à ciuitatibus alebātur. namq; singule, quas enumerauimus, cū mediam sui multitudinem mitterent in militiam, reliquos ad comparādum eis victum tenebant: vt pars armis, atque alia pars faciendis operibus dirimeretur, & armati securitatem rependerent suggerentibus commeatum.

De Iosephi periculis & euasione, & Ioannis Giscalai malitia. C A P. XXVI.

IOSEPHO autem hoc modo administrātī Galilzā, insurrexit quidam insidiator, patria Giscala ortus, Leuię filius, nomine Ioānes, callidissimus, ac dolis plenus, & nequitia quidem nobilissimus omnium, antea verò pauper & aliquandiu malitię suę impedimentum passus inopiam, facilè mentiri paratus, mirusque fidem adhibere mendacio: & qui fallaciam virtutem putaret, eaq̃e aduersus amicissimos vteretur: simulator humanitatis, & spe lucri appetentissimus cedium: qui semper quidem immoderata concupisset, sp̃e verò leuioribus maleficijs aluisset. Latro enim erat, sui moris, ac solitarius: deinde etiam comitatum inuenit audacię, primò quidem paruum, ampliorem aut proficiens. Curę autem habebat, neminem ignauum asciscere: sed qui & habitudine corporis, & animi magnitudine, bellorumq; peritia pręstarent, hos eligebat: donec quadringētorū virorum cateruam cōgregauit: quorum plures ex Tyriorum finibus & vicis erant. Isq; omnem Galilzā depopulabatur, & multos futuri belli metu suspensos lacerabat. Hūc igitur iam dudum regendi milites cupientem, & maiora desiderantem, diu pecunię retardabat inopia. Cumque videret Iosephū suę industria letari, persuadet ei primū, vt fabricandi muri patrię sollicitudinem sibi committeret. in qua re quęstus magnos à locupletibus fecit. Deinde callidissima fraude cōposita, velut oleo, quid non à gentilibus suis tractatum esset, vt cauerent omnes apud Syriam Iudæi, vt ad confinia oleum mitteretur depoposcit, nummōque Tyrio, qui quatuor Atticos faceret, emptis quatuor amphoris, eodem precio amphorę dimidium venundabat. Cumque Galilzā ferax esset olei, maximeq; , illo tempore magna vbertate redundaret, in ea loca vbi erat penuria solus multumque mittendo, infinitam summam pecunię congregauit: qua mox in eum vsus est, qui hoc sibi beneficium pręstitisset. Denique existimans si Iosephum deposuisset, rectorem se Galilzę futurum, quibus pręerat latronibus imperauit prędam vehementius exercere, quo multis rebus nouis per eas regiones excitatis, aut insidijs alicubi rectorem perimeret, si cui ferret auxilium: aut si latrocinia negligeret, ob hoc eum apud indigenas accusaret. Iam dudum autem rumores dissipauerat, quod res Galilzę Iosephus Romanis prode cogitaret: multaque in hunc modum ad eius perniciem comparabat. Itaque illo tempore cū quidam ex vico Dabaritarum, in magno campo custodias agētes, Ptolemæum Agrippę & Berenices procuratorem aggressi omnes, quas ferebat, sarcinas abstulissent, in quibus erant non pauca vestes preciosę, plurimaque argentea pocula, D C aurei, neque hanc prędā occultè administrare potuisset, omnia Taricheas ad Iosephum comportarunt. Ille autem reprehensa violētia, quam regijs intulissent, reponi res ablatas apud aliquem eius ciuitatis potētissimum iuber: paratus eas dominis opportunè remittere. vnde maximum ei periculū comparatum est. Namque raptores earum, quia prędę nullā partem acceperant, ægrę ferētes, & perspicientes q̃ Iosephus cogitauerat aborē suum regibus condonare, per vicos nocte discurrūt, omnibusque prędicāt Iosephū proditorem esse: eodemque tumultu ciuitates proximas repleuerunt, adeo ut C armatorū millia cōtra Iosephum prima luce concurrerent. Denique multitudo quidē, in circo apud Taricheas cōgregata, plurima per iracundiam conclamabat, partim deponi, partim concremari vociferans proditorē: plerosque autem incitabat Ioannes, & cum eo Iesus quidā Sapphe filius, tūc magistratus Tiberiadis. Iosephi igitur amici & satellites, tātę multitudinis incursu pterriti, omnes pter quatuor diffugerūt. Ipse verò dormiēs, pp̃e cū iā ignis admoeretur exurgit: & monentib. eū quatuor, q̃ remanserāt, vt fugeret, neq; solitudine sua, neq; illorū, qui cōtra se venerāt copijs perturbatus, in conspectum illorū profilit, veste discissa, infusoque capiti puluere, auersisque post tergum manibus, suoq; cernici gladio annexo. Hęc autē amicos ei, maxime Taricheas ad misericordiā cōmouerāt, rustica verò plebs, & finitimarū, quib. molestior videbatur, nō sine maledictis eū iubebant publicas proferre pecunias, & facta

Ioannes Leuię filius Iosepho insurgit:

comitatum audacia inuenit:

Galilzā depopulatur:

auaritię studio:

Galilzā gubernationem assumit:

falsos rumores de Iosepho spargit:

Iosephus ab amicis & satellitibus omnibus, prater quatuor tantum deseritur:

proditoris obprobrium iurgatur:

facta proditoris fateri. nam ex habitu eius opinabantur, nihil eorum de quibus nata fuerat **A** suspicio, pehitus negaturum: & impetrandæ uenîæ causa fecisse omnia quæ misericordiam prouocarent. At illius ista humilitas consilium præstruebat: & contra se indignantes arte circumueniens, vt super his, vnde irascerentur, inter se ipsi discordarent, omnia confessurum se pollicetur. Deinde sibi loquendi facultate concessa: Ego, inquit, has pecunias neq; Agrippæ remittere cogitabam, neque in propria lucra conuertere: absit enim ut amicum putem vnquam, qui vobis sit inimicus: aut questum ex re capiam, quæ vos cõmuniter læderet. Sed quia videbam, ô Taricheatæ, maximè ciuitatem vestram munitionis egere, & ad extruenda mœnia minus habere pecuniæ, timebamq; Tiberiensem populum, & alias ciuitates raptis pecunijs inhiantes, pedetentim eas retinere decreui, vt uos muro circumdare. Si hoc non uidetur, profero quæ ablata sunt, & diripienda propono. Sin rectè consului, bene de vobis meritum coercetis. Hæc Taricheatæ quidē ab eo dicta, cum fauore receperunt: Tiberienses uerò cum alijs deprauando, insuper etiam minitabantur. Vtrique autem relicto Iosepho, inter se litigabant. Ille autē fretus iam secum sentientibus (erant enim propè ad quadraginta millia Taricheatæ) cum multitudinè liberius loquebatur: multumque in eorum temeritatem inuectus, ex præsentī quidem pecunia Tāricheam ait esse muniendam. curæ autem sibi fore similiter, vt etiam cætere tutæ sint ciuitates: nec enim pecunias defore, si cõcordare velint in eos, vnde parandæ sunt, & non in eum moucantur, qui parat. Itaque tum alia quidem multitudo quæ decepta fuerat, quamuis irata recedebat: duo verò armatorum millia impetum in eum fecere. Cumque se ille tecto antè recepisset, instabant ei minitantes. Iterum autem **E** Iosephus in hos quoque altera fraude vititur. Cumq; in summū tectū euassisset, compresso dextera strepitu, nescire ait se quid peterent sibi præstari: voces enim se non exaudire confusas. omnia verò, quæ iuberent, esse facturum, si aliquos intromisissent, qui secum otiosè colloquerentur. His auditis, ilicò nobiliores cum magistratibus ad eum ingrediuntur: quos ille in intimas ædium partes inductos, clausa sanua tamdiu verberauit, quoad omnium viscera nudata sunt. Circumstabat autem interim populus, existimās eos prolixis allegationibus cõcertare, cum subito Iosephus foribus patefactis, cruentos eos dimisit. vnde tanto terrore quæminabantur affecti sunt, vt proiectis armis aufugerent. Ob hæc Ioānis etiam atque etiam crescebat inuidia, aliasque nihilominus Iosepho moliebatur insidias: morboque simulato per epistolam postulauit, vt sibi medicinæ gratia Tiberiensib⁹ aquis calidis vti permitteret. Iosephus autem, quia nōdum ei suspectus erat insidiator, ad præfectos ciuitatis literas fecit, **D** vt & hospitium & vtenilia Ioanni præberet. Quibus ille potitus, biduo post cuius rei causa venerat, agebat: & his fraude circumuentis, alijs verò pecunia corruptis, vt Iosephum defererent persuasit. His autem cognitis Silas, quem Iosephus custodiæ præposuerat, properè de insidijs ei scripsit: atque ille accepta epistola, noctuque itinere maturato, matutinus ad Tiberiadem peruenit. Et cætera quidem multitudo obuiā ei processit. Ioannes autem, quamuis cum contra se venturum esse suspicaretur, tamen missō quodam ex notis, infirmitate simulata, quod lectulo detineretur, obsequio sese defuisse mandauit. Tiberiensibus autem à Iosepho in stadium congregatis, vt ad eos quæ sibi scripta fuerant, loqueretur, missis armatis Ioānes iussit eum interfici. Quos cum iam nudare gladios perspexisset, populus exclamauit: atque ita conuersus ad eius vocē Iosephus, vbi ferrum propè iugulo suo imminere prospexit, in litus desiliit è tumulo, excelso cubitis sex, in quo verba faciens cum populo steterat: a **E** scenaque inde nauicula cum duobus satellitibus suis, quæ illuc applicuerat, in mediū lacus refugit. milites verò eius ilicò raptis armis, contra insidiatores irruebant. Mox autem verit⁹ Iosephus nè bello intestino concitato, propter paucorum inuidiam ciuitas consumeretur, nūcium suis misit, qui eos moneret, vt propriæ tantū saluti consulerent: neque verò quemquam vel occiderent, vel arguerent noxiorum. Et illi quidem dicto parentes, conquieuerunt. Qui verò circum ciuitatem per agros habitabant, auditis insidijs, & quis earum fabricator esset, contra Ioānem ueniebant. Sed ille prius in Giscala patriam suam fugareceptus est: At Galilæi totis iam ciuitatibus ad Iosephū confluēbant, & cum multa essent armatorum millia congregata, qui se aduersus Ioānem communem insidiatorem adesse clamabant: unaq; cum eo ciuitatē, quæ illū suscepisset, ignibus tradituros: ad ea Iosephus, probare se quidē eorum beneuolentiam, impetum autem cohibendum esse, dicebat. prudentia magis inimicos vincere cupiēs, quàm perimere. His verò, qui de singulis ciuitatibus cum Ioāne rebellassent nominatim exceptis, quippe alacri animo suos quisque populus indicabat, præconum voce **denun-**

se ipse defendit:

diuina fraude
Iudeos vititur.

Ioannes Iosephū
iubet interfici.

Iosephus ex peri-
culis euadit.

Ioannes in Gif-
cala fugit.
Galilæi ad Iose-
phum confluit.

- A** denunciabat, intra quinque dies eorum qui Ioannē non reliquissent, patrimonia diripienda, domosq; eorū cum familijs exurendas. Et tria quidē millia statim ab eo reuocauit, qui p-
fugi ante pedes eius arma proiecerunt. Cum reliquis aut Ioannes propē mille Syris fugiti-
uis, transulit se iterum in occultas insidias ex apertis: ac per nuncios in Hierosolymā clām
missos, Iosephum accusabat, quod magnum exercitum collegisset: iamq; nisi præueniatur
vi, tyrannus metropoleos venturus esset. Verū ea populus quidem præsciens negligebat:
liuore aut potentes, nonnulliq; magistratum clām pecunias ad comparādos mercenarios
milites misere Ioanni, vt per eos bellum cum Iosepho gereret. decretumq; inter se concepe-
runt, quo idem Iosephus militum administratione decederet: non tamen id satis esse crede-
B bant, ideoq; duo millia & D armatos, & IIII miserunt nobiles viros, iurisperiti filium Ioa-
zarum, & Ananiam Sadducæum, & Simonem & Iudam Ionathæ filios, omnes eloquentia
validissimos: vt corū scilicet monitu auerteretur ab Iosepho beneuolentia multitudinis: &
siquidē ipse spontē sua veniret, paterentur eum rationē reddere: sin remanere contenderet,
pro hoste haberent. Amici aut Iosepho militem quidem ad eum venturum esse perscripse-
runt, causam verò non indicauerunt, quoniam secretum fuit inimicorum eius consilium:
vnde factum est, vt quia precauere non potuit, quatuor statim ciuitates ad inimicos transi-
rent: hoc est, Sepphoris, & Gamala, & Gischala, & Tiberias: quas tamen continuò sine armis
recepit. captos autem quatuor duces consilij amatorumq; fortissimos, remisit Hierosoly-
mam: contra quos populus haud mediocri indignatione commotus, & ipsos, & a quibus
C præmissi fuerant, interfecisset, nisi antē fugissent.

Tiberias à Iosepho recuperatur, & Sepphoris. CAP. XXVII.

- I** OANNEM verò iam intra muros Gischale, Iosephi timor custodiebat. Et paucis
diebus post iterum rebellauit Tiberias, habitatoribus Agrippam regem vocanti-
bus. Et cum ille constituto die ad eos non venisset, pauciq; Rom. equites ibi tum
cōparuissent, à Iosepho defecerunt. Hisq; apud Taricheas cognitis Iosephus, q mi-
lites frumentatū miserat, neq; solus egredi cōtra desertores, neq; se cōtinere patiebatur: me-
tuens ne dum ipse tardaret, regij ciuitatē occuparent. nec enim postero die obstāte sabbato
quicquam facere poterat. Itaq; dolo eos, qui se deseruerant, circumuenire cogitabat. Et por-
tas quidem Tarichearum claudi iussit, ne quis consilium suum illis proderet, contra quos
D suscipiebatur. omnibus aut scaphis, quas in lacu cōperit congregatis (ducentæ aut & XXX
fuerunt, quaterniq; nautæ, non amplius, singulis interant) maturē ad Tiberiadem nauigat.
Cumq; tanto ab eo distaret spacio, vnde facile videri non posset, inanibus scaphis in salo re-
lictis, septem ipse solos inermes satellites secum habens, propius vt conspiceretur accessit.
Quem cum inimici adhuc maledicētes ei ex muro cōspexissent, metu perterriti, & scaphas
armatorum esse plenas existimantes, arma proijciunt: manusq; supplices agitantes, vt ciui-
tati parceret, precabātur. Iosephus autem, postquam multis eos minis & exprobrationibus
castigauit: primū q bello contra po. Rom. suscepto, intestinis dissensionib. vires suas antē
confunderent, inimicorumq; vota cōplerent: deinde, q securitatis suæ cūrātorem de medio
tollere properarent, ciuitatemq; nō erubescerent sibi claudere, qui eam muro cinxisset: nō
E repudiaturum se ait, si qui sibi satisfacerent, quibus interuenientibus amicitia cum ciuitate
firmaret. Itaq; statim ad eum decem Tiberiensium potentissimi descenderunt. His autem in
vnā receptis nauiculā piscatoriam, & procul abductis, alios L senatores venire iussit, ma-
ximē nobiles, velut illi quoq; fidem sibi præbere deberent. Deinde nouas causationes exco-
gitans, alios Insup̄ atq; alios obtentu fœderis euocabat: vtq; maturē Taricheas recurrerēt,
gubernatoribus nauium repletarū imperabat: quosq; auexissent, in carcerem collocarent,
donec omnem curiam, quæ D C haberet viros, duoq; millia popularium cōprehensa in Ta-
richeas scaphis abduxit. Reliquis autem vociferantibus, Clitum quēdam esse præcipuū de-
fectionis autorē, iramq; ipsius pœna illius precātib. satīari, nullū quidē Iosephus volebat
occidere: suorū verò satellitū quēdā Leuiā egredi iussit, qui Cliti manus abscinderet. Cum
F verò is præ timorē solū se globo inimicorū cōmissurum negaret, eaq. causa indignari Io-
sephū stantē in scāpha videret, ipsūq; velle descendere, ac de se suppliciū sumere, vt saltē
vnā manū sibi cōcederet, orabat. neq; hoc abnuēte Iosepho, dūmodō alterā sibi met Clitus
ipse præcideret, educto ille dexterā gladio, leuiā sibi truncauit. tantus eum timor Iosephi in-
uaserat. Ita tunc Iosephus vacuis scaphis & satellitibus VII populo capto, rursus Tiberiadē
sibi sociauit. Paucis autem diebus post Gischalam quæ cum Sepphoritis defecerat, militi-

*Ioannes Iosepho
insidiatur.*

*Galilææ vrbes
inimici Iosephi
associantur.*

*Iosephus ad Ti-
beriadem nauigat.*

*Tiberiensibus ea
lamitates mini-
stratur.*

*senatores quin-
quaginta euo-
cati*

*duo millia popu-
larium compre-
hensa abducit*

*Clito manū v-
triusq; abscindi
iubet
Gischalam de-
predari permit-
tit: & prædā po-
pularibus resti-
tuit.*

Ioseph.

S bus

bus deprædari permisit: omne inq; prædam conquistam popularibus reddidit. Similiter etiam Sepphoritis & Tiberiensibus. Nam & hos captos rapinarum damno corrigere voluit: & redhibitione rerum rursus eos ad benevolentiam reuocare.

Quomodo Hierosolymita bello se praparauerint: deq; Simonis Gioræ tyrannide. CAP. XXVIII

*Hierosolymorum
Ratm inquitur.*

HACTENVS apud Galilæam motus erat, iamq; ab intestinis dissensionib; quiescentes, aduersus Rom. instruebantur. Hierosolymis autem Ananus pontifex & potentiores, qui non cum Romanorū parte sentirent, muros instaurare properabant: multa; bellica instrumenta, perq; omne oppidum sagitte, aliaq; arma fabricantur: & exercitationibus iussis manus iuuenum operam dabat. Erantq; vniuersa plena tumultus, magna; tristitia moderatos occupauerat: multiq; futuras clades prospicientes, fletum cohibere non poterant; infesta; pacem cupientibus, omnia videbantur. Belli autem incentoribus, quæ illis placerent, ex tempore fingebantur: statusq; iam tunc quasi peritura ciuitatis erat, antequam Rom. venirent. Anano autem apparatus belli ommittere, cura fuit: & seditiosorum, quos Zelotas vocabant, amentia ad vtiliora conuertere: qui tamen victus est: & quis illius finis fuerit, in posteriorib; explanabimus. At in Acrabatenæ toparchia Gioræ filius Simon, multis nouarum rerum cupidus congregatis, ad rapinas conuersus, non solum in domos locupletum irrumpebat, verum etiam corpora verberibus conficiebat: iamq; tunc palam tyrannidem inceperat. Ab Anano autem missis aduersus eum militibus magistratuum, ad latrones qui erant Masadæ, cum his quos habebat, effugit: ibiq; manens, donec Ananus & alij eius inimici perempti sunt, Idumæam cum cæteris populabatur: ad eum vt magistratus eius gentis, propter cædium multitudinem & prædarum assiduitatem, collecto milite, vicos præsidij tuerentur. Et Iudæorum quidem res ira habebant.

Zelote.

*Simon Gioræ filius
ad rapinas
conuersus
conuenit.*

FLAVII IOSEPHI

DE BELLO IUDAICO

LIBER TERTIVS.

D

De Vespasiani ducis aduentu, & clade duplici Iudæorum.

CAPVT I.

Nero, rebus apud Iudæam infelicitate gestis, timet.

NERONEM autem, vbi res apud Iudæam non prosperè gestas accepit, latens quidem, quod necesse fuit, cum timore stupor inuadit: aperte autem superbiam simulans vltro etiam indignabatur: magisq; ducis negligentia, quam virtute hostium quæ contigerant, facta esse dicebat: decere se putans, propter pondus imperij tristiora contemnere, viderique malis omnibus superiorem animū gerere: verumtamen curis arguebatur metus eius perturbatio, cum deliberaret cui nam commotū crederet orientem, qui vnā & Iudæos rebellantes vicisceretur, proximasq; his nationes

simili morbo correptas antè caperet. Inuenit igitur solum Vespasianum his necessitatibus parem, & qui tanti belli magnitudinem suscipere posset, virum ab adolescentia vsque ad senectutem bellis exercitatum, & qui populo Rom. iam pridem pacasset occidentem, Germanorum tumultu concussam: armisq; ante illud tempus incognitam Britanniam vendicasset. vnde patri quoq; ipsius Claudio præstiterat, vt sine proprio sudore triumpharet. Itaq; his omnibus fretus, ætatemq; illius cum peritia stabilem cernens obsidesq; fidei liberos, eorumq; florē manus esse paternæ prudentiæ, iam tum fortasse de tota rep. Deo aliquid ordinante, mittit eum ad regendos exercitus in Syria constitutos, multis pro tempore blandimentis atq; obsequijs animatū, qualia necessitas imperare cōsuevit. Ille autem protinus ex Achaia, vbi cum Nerone fuerat, Titum quidem filium suum mittit Alexandriam, vt inde quintam itemq; decimā legiones moueret. ipse verò transmissus ad Hellespontū, terreno itinere in Syriā peruenit: ibiq; Romanas vires, multa; à vicinis regibus auxilia congregauit. At Iudæi post malam Cestij pugnam insperata foelicitate sublati, animorū imperus cohibere nō poterant;

Vespasianum ad regendos exercitus mittit.

- A** rant: sed tanquam fortuna eos exagitante perciti, bellum ulterius producebāt. Deniq; omni, *Iudæi Ascalonē*
 quanta fuit, manu pugnacissima congregata, Ascalonē petierūt. ea est ciuitas antiqua, D C C *collebat copys*
 & x x stadiorū spatio ab Hierosolymā distans, & Iudæis semper inuisa: q̄ res fecit, vt etiā tūc *petunt.*
 primis eorū incurſibus propior videretur. Tres aut viros aggressionis duces habebāt, & cor
 poribus & prudentia præstantissimos, Nigrū Peraitāta, & Sylam Babylonium, & Ioannem *Iudæorum duce*
 Essænum. Ascalon verò validissimo quidē muro cincta erat, sed vacua penē præſidijs. vna. n. *tr.*
 cohors eā peditū, & vna equitū ala tuebatūr, cui p̄fectus erat Antonius. Illi igitur ira multa
 velocius itinere peracto, ac si ex propinquo venirent, præſto erant. Antonius verò (nec enim *Antonius Iudæ-*
 eorum fore impetum nesciebat) equites iam ex ciuitate duxerat, & neq; multitudinem veri *os impugnat.*
 tus vel audaciam, primas hostium coitiones fortiter sustinuit, murumq; properantes aggre
B di refrenauit. Itaq; Iudæi qui cum peritioribus imperiti, & pedites cum equitibus, cum sti- *profligat.*
 patis autem inordinati, leuiterq; armati cum instructis, plusq; indignationi quā consilio
 tribuentes, cum inorigeris & nutu rectoris omnia facientibus dimicabant, facile proſligan-
 tur. Nam vt semel eorum primæ ab equitibus turbatæ sunt acies, fugam petunt: & murum
 versus se, à tergo vrgentibus incidentes, suimetipsi hostes erant, donec omnes incurſibus e-
 quitum victi, per totum campum dispersi sunt, qui fuit plurimus, torusq; habilis equitanti-
 bus: quod quidem Romanos iuuat, vt magna cæde Iudæos prosternerent. nam & fugientes
 præuertendo, cursum in eos flectebant: & quos occupassent, currículo transfigendo infini-
 tos peremere. Alij verò alios quocunq; se vertissent circumdatos, exagitantes facile iaculis
C opprimebāt. Et Iudæis quidem propria multitudo, per desperationem salutis, solitudo vide-
 batur: Rom. verò, licet ad pugnam pauci essent, rebus tamen secundis animati, etiam super-
 fluere se putabant. Et illi quidem res aduersas superare certātes, dum pudet citò fugere, mi-
 tati fortunam sperant: Romani autem, in his quæ prosperè agerent, minimè delassati, ad ma-
 iorem vsq; diei partem pugnam protrahunt: donec Iudæorum quidem perempta sunt de-
 cem millia, duoq; duces Ioannes & Silas, cæteri verò pleriq; faucij, cum Nigro, qui vnus re-
 stabat ex ducibus in oppidū Idumææ, q̄ Salis dicitur, confugere. nonnulli tamē etiam Rom. *Salis oppidum*
 in illo prælio vulnerati sunt. Sed non Iudæorum spiritus clade tanta sedatus est, multoq; ma- *Idumææ.*
 gis eorum dolor incitauit audaciā, & contemnentes quantū ante pedes mortuorū iaceret,
 pristinis rebus foeliciter gestis ad cladem alteram illiciebantur. deniq; paruo tempore inter
D misso, q̄ ne curandis quidē vulneribus satis esset, cunctisq; aggregatis viribus, maiore cum
 indignatione multoq; plures Ascalonē recurrebant, eadem se præter imperitiā aliaq; bel- *Antonius secun-*
 li vitia, comitante fortuna. Etenim cum Antonius quā transſituri fuerant, posuisset insidias, *dō Iudæos pro-*
 ex improviso in eas delapsi, & ab equitibus circundati, priusquā se ad pugnam cōponerent, *sternit: &*
 iterū super octo millia procubuerunt: cæteri verò omnes aufugerunt: cumq; his Niger mul-
 tis, dum fugeret, magni animi facinoribus demonstratis, & quoniam hostes instaret, in tur-
 rim quandā tutissimā cōpelluntur cuiusdā vici, cui nomen est Bezedel. Antonius verò cum *Bezedelem tur-*
 suis ne vel moras circum turrim, q̄ inexpugnabilis esset, diu tererent, vel ducē hostiū fortis- *tim incendit.*
 simū viuū relinquerent, ignē muro supponunt. turriq; inflāmata, Romani quidē exultātes
 recedunt, quasi etiā Nigro consumpto: ille aut in castelli specus intimum ex turri saltu de-
E missus euasit: triduoq; post socijs cum fletu cum ad sepulturā inuestigantibus sese ostendit,
 gaudioq; insperato repleuit omnes Iudæos, tanq̄ Dei providentia dux eis in posterum ser-
 uatus. At Vespasianus Antiochiā exercitu adducto (quæ Syriæ metropolis est, magnitudi- *Vespasianus An-*
 ne simul aliaq; foelicitate sine dubio tertium inter omnes quæ in Rom. orbe sunt locū obri- *tiocliam exerci-*
 gens,) vbi etiam aduentum suū regem Agrippam, cum omni manu propria offenderat *tim ducit: &*
 præſtolari, ad Prolemaidem properabat. In hac autem ciuitate occurrerūt ei Sepphoritæ ci-
 ues oppidum Galilææ colentes, soli mente pacata: qui tam suæ salutis providentia solliciti,
 quā Romanarum virium guari, etiam prius quā Vespasianus veniret, Cestio Gallo fidē
 dederant, dextrasque iunxerant, præſidiumque militare susceperant: tunc quoque beni- *benignissime*
 gnissimè duce suscepto, alacri animo etiam contra gentiles suos auxilia promiserunt. Qui- *suscepitur.*
F bus interim Vespasianus præſidij causā poscentibus, equitum peditumque tantum nume-
 rum tradidit, quantum obſtare posse arbitrabatur incurſibus, si quid Iudæi com-
 mouere tentassent. non enim minimum esse videbatur futuri belli pe-
 riculum, auferri ciuitatem Sepphorim Galilææ maximam,
 & in loco tutissimo conditam, totiusque gen-
 tis futuram præſidio.

Galilae situs.

V A E sunt autem Galilææ, quæ superior & inferior appellantur, easque Phœnice & Syria cingunt. Discernit verò ab occidente Ptolemais territorij sui finibus, & quondam Galilæorum, nunc autem Tyrionum mons Carmelus: cui coniuncta est Gaba ciuitas equitum, quæ sic appellatur, eo quòd equites ab Herode rege dimissi, coloni eò deducebantur. A meridie autem Samaritis & Scythopolis, vsque ad flumen Iordanem. Ab oriente verò Hippene & Gadaris, sed & Gaulanitis definit, qui etiam regni Agrippæ fines sunt. Septentrionalis autem eius tractus Tyro, itemq; Tyrionū finib. terminatur. Inferioris quidē Galilææ lōgītudo à Tiberiade vsq; ad Zabulon, cui vicina est in locis maritimis Ptolemais, protenditur. Latitudine autem patet à vico Xaloth, qui in magno campo situs est, vsque ad Bersaben: vnde etiam superioris Galilææ latitudo incipit vsque ad Baca vicum, qui terram dirimit Tyrionum. Longitudo verò eius à Thella vico Iordani proximo, vsque ad Meroth extenditur. Sed cū tanta sint vtræque magnitudine, tantisque gentibus alienigenis cinctæ, semper tamen omnibus belli periculis restiterunt. Nam & pugnaces sunt ab infantia Galilæi, & omni tempore plurimi, neque aut formido vnquam viros aut eorum penuria regiones illas occupauit: quoniam totæ optimæ ac fertiles sunt, omniumque generum arboribus consitæ, vt etiam minimè agriculturæ studiosos vbertate sua prouocent: denique exultæ sunt ab incolis totæ, nec pars vlla est earum otiosa: quin & ciuitates ibi crebræ sunt, & vbique multitudo vicorum propter opulentiam populosa, vt qui sit minimus, supra quindecim millia colonorum habeat: prorsus vt etiam si quis magnitudine minorem Galilæam dixerit, quàm trans fluuium regionem, viribus tamen eam prætulerit. hæc enim vniuersa colitur, tota fructuum ferax: at illa quæ trans flumē est, licet multo maior sit, pleraque tamen aspera atque deserta est, & nutriendis fructibus mansuetis inhabilis. Peræ sanè mollicies & ingenium fructuosum, campos habet cū varijs arboribus consitos, tum maximè oliuetis ac vineis & palmetis exultos. Irrigatur autem abundè montanis torrentibus, & fontibus aquæ perennis, quoties illi Sirio æstuante defecerint. Et longitudo quidem eius est à Machærunte in Pellam: latitudo verò à Philadelphia vsque ad Iordanem. Et Pella quidem, quam suprà diximus, septentrionalis eius est tractus: occiduus verò Iordanis: meridianum autem Moabitis regio terminat. ab oriente autem Arabia & Silbonitide, necnon & Philadelphia, itemque Gerasis clauditur. Samarientis autem regio, inter Iudæam quidem & Galilæam sita est: incipiens enim à vico in planicie posito, cui nomen est Ginæa, in Acrabatenam definit toparchiam: sed natura nihil à Iudæa discrepat. nam & vtræque montosæ sunt & campestres, agrosque colendo, molles atque optimæ, necnō & arboribus plenæ: pomisque tam syluestribus quàm mansuetis abundant, eo quòd natura sunt aridæ, imbriumq; satis habent. Dulces autem per eas supra modum aquæ sunt, bonique graminis copia præter alias earum pecora lactis abundant: quodque maximum virtutis atque opulentiae specimen est, vtraque viris referta est. Harum confiniū est Anuath vicus, qui etiam Borceos appellatur, Iudææ limes à septentrione. Meridiana verò pars eius, si in longitudinem metiāre, adiacenti vico Arabum finibus terminatur, cui nomen est Iordan. Latitudo sanè à Iordane flumine vsque ad Ioppen explicatur. Media verò eius est Hierosolyma: vnde quidam non sine ratione, vmbilicum eius terræ, eam urbem vocauerunt. Sed nec marinis quidem Iudæa delicijs caret, ad Ptolemaidem vsque locis extenta maritimis. In vndecim autem sortes diuisa est: quarum prima est tanquam regia Hierosolyma, præcæteris inter omnes accolæ eminent, velut caput in corpore. alijs verò post hanc toparchiæ sunt distributæ. Gophna est secunda, & post eam Acrabata. Ad hoc Thamna, & Lydda, itemque Ammaus, & Pella, & Idumæa, & Engadda, & Herodium, & Hiericus: deinde Iamnia & Ioppe finitimis præsunt. & præter has Gamalitica, & Gaulanitis, & Baranæa, & Trachonitis: quæ etiam regni Agrippæ partes sunt. Eadem verò terra incipiens à monte Libano & fontibus Iordanis, vsque ad Tiberiadi proximum lacum, latitudine panditur. à vico autem, qui appellatur Arphas, ad Iuliada oppidum longitudine tendit: & habitatur ab incolis Iudæis Syrisque permixtis.

Galilææ inferioris longitudo & latitudo.

Galilææ superioris latitudo & longitudo.

Galilææ fertilitas.

Regionis trans flumen sita descriptio.

longitudo: latitudo.

Samarientis regionis situs.

Iudææ descriptio: &

distributio.

A

De auxilio Sepphoritis misso, & Romanorum disciplina militari.

CAP. III.

E Iudæa quidem, & quibus esset cincta regionibus, quàm maximè potui breuiter exposui. Quod autem Vespasianus miserat auxilium Sepphoritis, hoc est, equites mille, sexq; millia peditum, Placido eos regente tribuno, castris in magno campo positis, bifariam diuiduntur. Et pedites quidem in ciuitate ipsius tuendæ causa, è-

Vespasianus Sepphoritis auxiliū misit.

B

quitatus verò in castris degebat. Vtrinq; autem assidue procedendo, & circa eam regionem loca omnia incurfando, magnis incommòdis Iosephum, eiusq; socios, quamuis quictos, afficiebant. Et præterea ciuitates extrinsecus deprædabantur: ciuiumq; conatus, si quando excurrèdi habuissent fiduciam, repellebant. Iosephus tamen aduersus ciuitatem impetum fecit, sperans eam posse capere: quam ipse, antequam à Galilæis deficeret, ita muris cinxerat, vt Romanis quoq; esset inuicta. Vnde etiam spe frustratus est, cum nec vi nec suasu Sepphoritas in suas partes pertrahere potuisset: magisq; in Iudæa bellum accendit Romanis indignè ferentibus insidias, & propterea nec die nec nocte ab agrorum depopulatione cessantibus, sed passim diripientibus quicquid rerum in his reperissent: qui tamè cum mortem pugnacibus semper inferrent, imbelles ad seruitium capiebant: ignis verò & sanguis Galilææ totam repleuerat, nec quisquam expers eius acerbioris aut cladis erat. Vnam salutis spem fugientes habebant in ciuitatibus, quas murorū ambitu Iosephus communierat. Titus autem Alexandriam transmissus ex Achaia citius quàm per hyemen sperabatur, manum militum, cuius causa missus fuerat, suscepit: contentoq; vsus itinere, maturè ad Ptolemaidē peruenit. Cumq; ibi patrem suum reperisset, duabus quas secum habebat legionibus (erant autem nobilissimæ quinta & decima) iunxit etiam, quam ille adduxit, quintam decimam. Eas autem sequebatur decem & octo cohortes: quibus accessere ex Cæsarea quinq; cum vna ala equitum, & alæ quinq; Syrorum equitum. Decem aut cohortium singulæ mille pedites habebant: in cæteris verò tredecim sexcenti pedites, & centeni viceni equites erant. Satis autè auxiliorum etiam à regibus congregatum est. Antiochus enim & Agrippa & Sohemus binamillia peditum, & sagittarios equites mille præbuerunt: cum Arabiæ quoq; rex Malchus præter quinq; millia peditum, equites mille misisset, quorum pars maior erant sagittarij: vt tota manus computata cum regijs, sexaginta millia circiter peditum equitumq; colligeret,

Galilæa igni & sanguine repletur.

Titus copijs stipatus ad Ptolemaidem peruenit.

Auxilium à regibus missum.

D

præter calones: qui plurimi sequebantur, & meditationi bellicæ assueti, nihil à pugnacissimis aberant: quòd tempore quidem pacis dominorum exercitationibus interessent, belli aut pericula cum ipsis experirentur, & neq; peritia, neq; viribus à quoquam, nisi à dominis, vincerentur. Qua quidem in re nimis admirandā quis existimauerit Romanorū prouidentiam, ita seruos instituentium, vt non solum vitæ ministerio, sed belli etiam necessitatibus utiles sint. Quòd si quis eorū aliam quoq; respexerit militiæ disciplinam, profectò cognoscant tantum eos imperium non fortunæ munere, sed propria virtute quesisse. Armis enim vti non in bello incipiunt, neq; solum, si necesse sit, manus mouent, cum in pacis otio cessauerint: sed armis veluti natura coherentes, nullas capiunt exercitationis inducias, nec tempora præstolantur. Meditationes autem eorum nihil à vera contentione discrepant: sed in dies singulos militum quisq; omnibus armis, tanquam in pœinctu positus, exercetur: quò etiam facillimè prælia tolerant. Neq; enim ordo neglectus eos à consuetâ dispositione dispergit, neq; metus stupefacit, neq; lassitudo exhaurit. Vnde sequitur vt semper superent, quos non itidè confirmatos inuenerint. Nec errauerit, si quis eorū meditationes conflictus esse dixerit si ne sanguine, contraq; præliæ meditationes cum sanguine. Nam ne repentino quidem hostium incurfu opprimi possunt: sed quocunq; in hostilem terram iruperint, non nisi permunitis castris prælio decernunt. Quæ quidem non leui opere, nec iniquo loco erigunt, nec inordinatè describunt: sed si quidem inæquale solum fuerit, complanatur: quatuor verò angulis horū dimensio designatur. Nam & fabrorū multitudo, & ferramentorū copia, quæ

Romanorum in rebus bellicis exercitior

E

vsus extructionis postulat, sequitur exercitum. Et interior quidem pars castrorū tabernaculis distribuitur, ambitus aut eorum extrinsecus muri faciem præfert: ordinatis etiam turribus pari spatio dispositis: quarū interualla catapultis atq; balistis, & alijs machinis saxa intorquetib. omnibusq; instrumētis missiliū cōplent, vt cuncta scilicet iaculorū genera in prœptu sint. portas aut quatuor ædificat, tam iumentis aditu faciles, q̃ ipsis, si quid vrgeat, intro currentib. latas. Intus aut castra vici spatijs interpositis dirimunt, mediāq; rectorū tabernacula collocat, & inter hæc prætorij diuūm tēplo simillimū: prorsus vt quasi repentina quēdā ciuitas existat:

in castris ordos

Ioseph.

S j forum

forum quoq; & opificū stationes: & sedes militū primatibus, ordinumq; principibus, vbi si qua sit inter alios ambiguitas iudicent. Ipse verò ambitus, & omnia q̄ in eo sunt, multitudi-
 ne simul & scientia, fabricantiū opinione citius cōmunitur. qui si res vrgeat, fossa extrinse-
 cus cingitur, depressa cubitis quatuor, pariq; spatio lata. Armis autē lepti, per cōtubētnia cū
 decore atq; otio in tētorijs agunt: omniaq; ab his ordinatē etiā alia cauteq; per cōtubernia
 expediūtur. veluti si ligno aquaue opus sit, aut frumēto. nec. n. coena vel prandiū cū uolue-
 rit, in potestate cuiusq; est: simul aut omnibus somnus est, excubias & vigilādi tēpora bucci-
 na significant: neq; est omnino quicquā quod sine edicto geratur. Manē autē milites qui-
 dem ad cēturiones, illi verò ad tribunos cōueniunt salutatum: cum quibus ad summū om-
 nium decem vniuersi ordinum principes. Ille autē his signum aliaq; dat ex more praecepta
 proferenda subiectis: quibus etiam in acie circumaguntur quò opus est, ac vniuersi pariter
 incurrunt, itemq; sese recipiunt. Cū aut castris egrediendū est, tuba iudiciū facit: nemoq;
 otiosus est, sed vel solo nutu moniti, tabernacula tollunt, omniaq; ad profectiōē instruunt.
 deinde iterum tuba vt sint parati, significat. Illi autem cū mulos & iumenta sarcinis one-
 rauerint, velut in curuli certamine, signū expectant. Castra verò ineēdunt: eo quòd sibi alia
 munire faciliē sit, & ne quādo hostibus eadē vsui sint. Et tamen tertio quoq; tubæ signo indi-
 cant, vt exeatur, vrgendo aliqua ex causa morantes, ne quis ordinem deserat. Dexterq; ducti
 praeo astans, si ad bellū parati sunt, voce patria ter percontatur. Illiq; toties alacri & magna
 voce paratos esse se, respondent, interrogantemq; praeueniunt: & Martio quodā spiritu re-
 ploti cum clamore dextras erigunt. Deinde otiosē, & cum omni decore progredientes am-
 bulant, suum quisq; ordinem velut in bello custodiens: pedites quidē thoracibus & galeis
 septi, & viroq; latere gladijs accincti. Leuis aut gladius multo est longior, cū dexter men-
 suram palmæ non excedat. Qui verò ducem stipant lecti pedites, scuta & lanceas gestant: cæ-
 tera manus hastas & clypeos longos, ferramq; & corbem & saiculū & securim, nec non &
 habenam & falcem & catenam, triduiq; viaticū, vt parum intersit inter onusta iumēta & pe-
 dites. Equitibus autem ad dexteram gladius est longior, & contris in manu, transuersusq; ad
 equi latus clypeus, ternaq; in pharetra vel amplius dependēt lata cuspidē iacula, nihil ab ha-
 stis magnitudine differentia. Cassides verò & thoracas peditibus habent similes: nulloq; ar-
 morum genere ab equitum alis discrepant lecti, qui circum ducem versantur. Agmina autē
 semper cui forte id obtigerit, antecedit. Talia quidem sunt Romanorū itinera & māiones,
 itemq; armorum varietas. Nihil verò nec in praelijs inconsultum aut subitum agūt: sed om-
 nia semper sequuntur facta sententiam: opusq; adhibetur antē decretis. Vnde aut minimē
 peccant: aut si peccauerint, facilis est errati correctio. Fortunæ autē successibus meliores cō-
 siliiorum etiam si aliter successerit, arbitrantur euentus: quali bonum quidem fortuitum ad
 rem inconsultē gerendam illiciat: quæ verò antē cogitata fuerint, etiam si aduersus casus ex-
 ceperit, bene iā meditados exhibeant ad cauendū, ne idem rursus euenjat, & bonorū quidē
 fortuatorum non is auctor sit cui contigerint, tristium verò, quæ præter sententiam accide-
 rint, saltem rectē consulta videantur esse solatium. Armorum quidē exercitatione compa-
 rant, vt nō modò corpora, sed animi quoq; militum fortiores sint. Maior autem illis est ex ti-
 more diligentia, namq; leges apud eos non desertionis solū, verum etiā minimæ negligē-
 tiæ sunt capitales: ducesq; magis quā ipsæ leges terribiles. namq; bonos honorando redi-
 munt, ne in cōcercendis noxijs videantur crudeles. Tanto autem obsequio rectoribus parēt,
 vt & in pace ornamento sint, & in acie corpus vnum totius conspiciatur exercitus. sic eorū
 copulati sunt ordines, ita circumduci sunt mobiles: & acutis aurib. ad praecepta, oculisq; ad
 signa, & ad opera manibus: vnde facere quidē semper strenui sunt, pari verò tardissimi. nec
 est vbi praeliantes aut multitudinē hostium, aut consilia sensere ducum, aut difficultatē re-
 gionum: sed ne fortunæ quidem succubūere. nam in ea certiorē putant esse victoriā. Quorū
 igitur actus à consilijs incipiunt, consultaq; adeo strenuus exequitur exercitus, quid mirū
 si Euphrates ab oriente, & Oceanus ab occidente, itēq; à meridiano tractu Africæ fertilissi-
 ma regio, & à septentrione Rhēnus atq; Danubius sunt imperij limites, cū maiorem esse
 possidentibus possessionem rectē quis dixerit? Hæc ergo profecutus sum, nō tam proposito
 laudandi Romanos, quā solatio deuictorum, & vt nouarum rerum cupidos detererem:
 fortasse autem & ad experientiam proderunt bonarum artium studiosis,
 Romanæ instituta militiæ nescientibus: redeo
 tamen vnde digressus sum.

orga praefectos
reuerentia:

ē castris migra-
mo:

peditum arma:

equitum mani-
menta:

nulla in praelijs
omnibus aut fe-
simatio:

ex timore dilige-
ntia:

orga belli recto-
res obedientia.

Romani imperij
tractus.

Impetus Placidi contra Iotapatam. CAP. VIII.

A

VESPASIANVS quidem vnà cum Tito filio in Ptolemaide interim degens, ordinabat exercitum. At verò Galilæam peruaserat Placidus, vbi maximam ^{Placidus Gal-} eorum, quos comprehēdisset, multitudinem, interemit: hæc autem fuit Ga- ^{læam peruadit} lilæorum imbellior turba, animisq; deficiens: pugnacissimos autem vt vidit semper in ciuitates confugere, quas Iosephus communierat, in Iotapatam, ^{in Iotapatam im-} quæ omnium tutissima erat, impetū vertit existimans eam repentino aggressu facillimè ca- ^{petum vertit} ptum iri, magnamq; & sibi ex ea re alios apud rectores gloriam comparandam, & illis com- modum ad reliqua maturius explicanda, quasi metu cessuris alijs ciuitatibus, si quæ validis- ^{à Iotapatam} sima esset, occupatā vidissent. Multum tamen opinione deceptus est: Iotapateni enim, cum ^{propulsari} eius impetum præsensissent, prope ciuitatem aduenientem excipiunt: congressiq; cum Ro- manis ex improviso plurimi & ad pugnam parati, necnō & alacres (quippe vt pro salute pa- triæ, item coniugum liberorumque dimicantes) in fugam eos vertunt, multosq; fauciant, septem solum interfectis: quia neq; inordinatè pugna decesserant, septisq; vndique corpo- ribus leuiter fuerant vulnerati: cum Iudæi quoq; magis eminus iaculari, quàm manus con- serere inermes cum armatis confiderent. Ex ipsis autem Iudæis tres ceciderunt, paucis præ- ^{turpiter aufugit.} terea fauciatis. Placidus igitur ab oppido repulsus aufugit.

Galilæa à Vespasiano inuaditur. CAP. V.

C

GALILÆAM verò ipse cupiens inuadere Vespasianus, ex Ptolemaide proficisci- ^{Vespasianus Ga-} tur ordinato militum itinere, sicut Romani consueuerūt. Auxiliatores enim, qui ^{læam inuadere} leuius armati essent, itemq; sagittarios præire iussit, ad repētinis incursus hostiū cohibendos, & vt suspectas atq; opportunas insidijs syluas scrutarētur. Hos seque- batur Romani peditatus equitatusq; pars: post quos è singulis centurijs deni armaturam su- am ferentes, mensurasque castrorum. Post hos stratores viarum ibant, qui aggeris maligna corrigerent, ac aspera complanarent, syluasq; obstantes præciderent, ne perplexo itinere fa- tigaretur exercitus. Deinde suas, itemq; subiectorum sibi rectorum sarcinas, & tutelæ causā multos cum his equites ordinauit. Post quos ipse veniebat, lectos pedites equitesq; necnō & lancearios secum ducens, equitumq; præterea suorū agmine comitatus. De singulis .ii. turmis proprios centū & viginti equites deputatos habebat. Hos sequebātur, qui expugnā- dis ciuitatib. machinas & cætera tormēta portarēt, deinde rectores, itemq; præfecti cohortib. tribuni, stipati lectis militibus: & post hos circum aquilā signa alia, quæ omnib. apud Roma- ^{Aquila auratam} nos agminibus præest, quod & vniuersarū auium regnum habeat, & sit validissima. Itaq; il- ^{tur in vexillo} lam & principatus insigne putant & omen victoriæ, quoscunq; bello petierint. Sacras verò ^{Romani.} signorum effigies sequebantur cornicines, & post eos acies, in latitudinē seuis digesta mili- tibus: hisq; adhærebat ex more quidam centurio, disciplinæ atq; ordinis custos. Serui autē singularem legionum cuncti cum peditibus erant, mulis alijsq; iumentis vehentes militū sarcinas. Postremū agmē, in quo erat mercenaria multitudo, cogeant armati pedites, equi- tumq; nō pauci. Ita peracto itinere, Vespasianus cum omni exercitu ad fines Galilææ perue- nit: ibiq; positis castris, quamuis promptos ad bellum milites continebat vnā, & ostendēdo ^{Iosephus à suis} exercitum, quo hostes metu percelleret, spatiumq; indulgēdo pœnitudinis, si quis ante præ- ^{desertus, Tiberia} lium voluntatē mutaret: nihilominus autem murorum instruebat obsidium. Itaq; multos ^{dem se conserit.} quidem rebelliones fugere vel solus fecit ducis aspectus: metum verò vniuersis incussit. Iosephi enim socij, qui non longè à Sepphori castra posuerant, vbi bellum appropinquare co- gnouerunt, & iam iamque Romanos prælio secum congressuros, nō modò ante pugnam, sed antequam hostes omnino conspicerent, fuga disiecti sunt. Cum paucis autem relictis Iosephus, vbi animaduertit neque se ad excipiendos hostes sufficientem manum habere, & Iudæorum animos concidisse: ac, si fides his haberetur, plerosque libenter ad hostes defe- ctum ire: iam tum quidem bello omni abstinebat: quàm longissimè autem periculis abesse decreuit: abductisque qui secum remanserant, in Tiberiada confugit.

Gadara expugnatio. CAP. VI.

F

GESPASIANVS autem Gadarensium ciuitatem aggressus, primo impetu capit, ^{Vespasianus Ga-} quod eam pugnaci multitudine vacuam reperisset. Deinde hinc transgressus in- ^{daram expu-} terius, cunctos puberes interfecit, cum Romanos odio gētis, & cladis memoria, ^{gnatio} quam pertulerat Cestius, nullius ætatis misericordia commoueret. Incendit autē non solum ciuitatem, sed etiam omnes circum vicos, & oppidula quædā penitus desolata.

Iosephus metu obruitur: nonnulla quorum habitatores ipse cepisset. Iosephus autem, quam tuitionis causa optauerat ciuitatem, ipse metu repleuit. Nam Tiberienses nunquam cum, nisi de omni bello desperasset, in fugam versum iri credebant: neq; in hoc eos voluntatis eius fallebat opinio. Videbat enim res Iudæorum quorsum euaderent: vnamq; illos viam salutis habere, si propositum mutauissent. Ipse verò, quamuis adhuc sibi speraret à Romanis veniam tribuendā, mori tamen sæpe maluisset, quàm prodita patria, cum dedecore administrationis sibi creditæ, apud illos foeliciter agere, contra quos fuerat missus. Decreuit igitur Hierosolymam primatibus, quemadmodum sese res haberent, cum fide perferbere: ne vel minus extollendo vires hostium, timiditatis mox argueretur: vel minus aliquid nunciando, fortasse cœpti etiā pœnitentes ad ferociam reuocaret, utq; si foedus eis placeret, citò rescriberent; aut si bellandum esset, dignum ei contra Romanos exercitum mitterent. Ille quidem hac epistola scripta, maturè mittit qui Hierosolymam literas ferret.

Iotapata obsidio. CAP. VII.

ESPASIANVS autem Iotapatam excindere cupiens (nam in eam plurimos hostium refugiisse cognouerat, & præterea validissimum hoc eorum esse receptaculum) præmittit pedites cum equitibus, qui montanū iter cœquarent, saxi asperum, ac peditibus quoq; difficile, omnino verò equitibus inuium. Et hi quidem

Iosephus Iotapatam se confert.

quattriduo fecere quod iussu est, latamq; aperuere exercitui viam. Quinto autem die, qui mensis Maii vigesimus & primus erat, prior Iosephus in Iotapatam ex Tiberiade venit, abiectosq; Iudæorum spiritus erigit. Cùm verò transitum eius Vespasiano quidam transfuga nunciasset, utq; mox ciuitatem peteret, inciraret, veluti cum ea totam Iudæam capere posset, si Iosephum subiugasset: hoc ille nuncio pro maxima foelicitate percepro. Dei prouidentia factum ratus, ut qui hostium prudentissimus videretur, vtrò se etiam in custodiam traderet voluntariam: statim quidem cum equitibus mille Placidum mittit, vnaque decadar-cham Ebutium, tam manu quàm prudentia virum insignem, circumvallare ciuitatem iussit, ne clam inde Iosephus elaberetur. Postero autem die cuncta manu comitatus ipse consequtur, & post meridiem vsque acto itinere, ad Iotapatam peruenit: adductoque in septentrionalem eius partem exercitu, in quodam tumulo castra ponit, distante ab oppido stadijs septem. Consulto autem quàm maximè conspici ab hostibus affectabat, ut visu attoniti turbarentur: quod etiam factum est, eosque tantus cōtinuò stupor inuasit, ut muris egredi nulus auderet. At Romanos tota die ambulando fatigatos, ciuitatem statim aggredi piguit: ob

Vespasianus Iotapatam obsidio ne premit.

Iotapatensi stre-nue se defendit.

Iosephus vna cū multitudine in-

Romanos ir-

eam causam duplici acie circumdato oppido, tertium extrinsecus agmen equitum posuere, omnes Iudæis exitus obstruentes. Sed ea res illos in salutis desperatione audaciores effecit: quippe in bello nihil est necessitate pugnacius. Itaque postridie impetu in muros facto, Iudæi primò quidem locis suis manentes. Romanis castra ante muros habentibus resistebat; postea verò quàm Vespasianus & sagittarios & funditores, omnemq; iaculatorum multitudinem adhibitam, missilibus in eos permisit uti: atque ipse cum peditibus in aduersum collem, vnde murus expugnabilis erat, niti cœpit: tunc ciuitati metuens Iosephus, & cum cuncta Iudæorum prosiluit multitudo: omnesque in Romanos pariter irruentes, procul à muris eos deterruere, multa manu simul & audacia patrando facinora. Neque minora tamen patiebantur, quàm faciebant. Nam quantum ipsos salutis desperatio, tantum pudor incendebat Romanos: & hos quidem peritia cum fortitudine, illos autem duce iracundia ferocitas armabat. Denique cùm tota die pugnatum fuisset, prælium nox diremit: in quo Romanorum plurimis sauciatis, tredecim interfecti sunt: Iudæorum autem cum sexcenti essent vulnerati, septem & decem ceciderunt. Nihiloque minus, Romanis postridie iterum irruentibus occurrunt: multoque fortius resisterunt: ex eo scilicet fiduciam nacti, quòd eos pridie præter spem sustinuerant. Sed eos quoque pugnaciores experti sunt, quòd eorum iracundiam pudor incenderat, vinci credentium, nisi citò vicissent. Itaque per dies quinque Romanis minimè ab aggressionē cessantibus, etiam Iotapatæ excursus agebantur, muriq; fortius oppugnabantur. Et neque Iudæi vires hostium formidabant, neque Romanos difficultas oppidi capiendi lassabat. Etenim Iotapata paulominus tota rupes est, ex alijs quidem partibus vndique vallibus immensis præceps, ut earum altitudinem oculis deprehendere cupientium aspectus antè deficiat. Ab vna verò tantum Boreæ parte adiri potest, vbi per transuersum latus declinantis montis edificata est: quod quidem ipsum muro ciuitatis Iosephus fuerat amplexus, quo inaccessible essent hostibus superiora cacumina. Alijs

Iotapata situs & munio.

verò

A verò circum montibus tecta, prius quàm in eam perueniretur, à nullo poterat conspici. Iotapata quidem sic erat communita. Vespasianus autem & cum natura loci simul certadum *Vespasianus obsidionem acriter incipere statuit.* putans, & cum audacia Iudæorum, incipere obsidionem acriter statuit: aduocatisque rectoribus sibi subditis, de aggressu deliberabat. Cumq; aggerem fieri placuisset, qua parte murus facilis erat accessui, totum ad comparandam materiam misit exercitum: oppidoq; propinquis montibus excisis, magnaue vi lignorum & lapidum comparata, cratibusque ad euitanda iacula desuper missa per vallos dispositis, his protecti aggerem construebant. nulla autem noxa vel minima telorum erat, quæ de muro iacerentur. His autem alij terram ex propinquis tumulis eruentes, sine intermissione suppeditabant: cunctisque trifariam distributis, nullus erat otiosus. At Iudæi super eorum tegmina saxa ingentia & omne telorum genus curabant immittere: quæ licet minimè penetrarent: magnos tamen erepitus dabat, & horribile impedimentum erat operantibus. Tunc igitur Vespasianus machinis missilium circumpositis (erant autem omnes centum sexaginta) in eos qui super murum astarent, iussit tela contendere: simulque ex catapultis lanceæ percurrerant, saxaq; tormentis ingentia mittebantur, ignisq; & sagittarum frequentissima multitudo, quæ non solum murum, sed etiam totum intra iactum earum spatium Iudæis inaccessum fecere. Arabum enim sagittariorum manus, & iaculatores, itemque funditores & omnes machinæ tela iaciebant. Neque tamen his Iudæi prohibiti, ne desuper propugnarent, quieti erant: sed excurrendo per cuneos more latronum, tegmina operantium detrahebant, nudatosq; feriebant: & ubi illi cessissent, aggerem dissipabant, vallorumq; munimenta cum cratibus igni tradebant: donec Vespasianus cognito, huius damni causam ex distributione operum cõtigisse, quod interiecta spatia Iudæis locum aggrediendi præberent, adunauit tegmina: coniunctisque pariter viribus obreptiones hostium præpeditæ sunt. Erecto autem propemodum aggere, pauloque minus æquato propugnaculis, indignum esse ratus Iosephus, nihil contrà moliri, quod oppido saluti foret, conuocat fabros, murumq; altius iubet extolli. Cumque illi tam multis obstantibus iaculis minimè ædificare posse affirmarent, hanc eis defensionem excogitauit. Sudibus fixis per eos bouum coria recentia extendi præcepit, quæ emissos tormentis lapides sinuata susciperent, quibusq; repulsa tela cætera dilaberentur, & ignis humore languesceret. Hisq; ante fabros oppositis, illi murum die noctuq; operando, ad viginti cubitorum altitudinem crexerant, crebris etiam turribus in eo constructis, minisq; validissimis aptatis. Quæ quidem res Romanis iam intra ciuitatem se esse credentibus, magnum mororem comparauit, tam Iosephi molitione, quàm oppidanorum obstinatione perterritis.

Obsidio Iotapatenorum à Vespasiano, & diligentia Iosephi: deq; Iudæorum excursione in Romanos. CAP. VIII.

A T Vespasianus & calliditate consilij, & hostium audacia magis irritabatur: qui iam recepta ex munitione fiducia, Romanos vtrò incurfabant: inque dies singulos prælia cateruatim, & cuiusque modi latrocinales doli, & eorum quæ casus obtulisset rapinæ, aliorumque incendia fiebant: donec Vespasianus retento milite à pugna, statuit obsidere ciuitatem, vt eam vsui necessariorum penuria caperet. Aut enim coactos inopia sibi supplicaturos, aut si ad finem vsq; in eadem pertinacia durauissent, fame consumendos eius habitatores putabat: multoque faciliores expugnatu fore, si post interuallum rursus anxij incubuisset. Itaque omnes exitus eorum asseruari præcepit. Illi autem frumenti quidem, aliarumque omnium rerum intus habebant copiam, præter salicem: aquæ verò penuria eos affligebat, quia neque fons erat intra ciuitatem, & imbre contentis habitatoribus, rara est in illo tractu æstiuis mensibus pluuiæ. quo tempore obsidif si etiam hoc vehementius afficiebantur, quod arcendæ siti fuerat excogitatum: quodque fieri, velut omnis aqua iam defecisset, ægrè ferebant. Iosephus enim, cum & ciuitatem videret abundare alijs rebus, fortesque animo viros esse, quo longiorem Romanis obsidionem faceret, quàm sperabant, iam tum potum mensura ciuibus ministrabat. Illis autem conseruari aquam penuria grauius esse videbatur: amplioremque cupiditatem mouebat, quod ius bibendi liberum non haberent: ac velut ad extremam sitim peruentum esset, labori cedebant. Hoc autem modo affecti, Romanos latere non poterant, qui ex aduerso colle trans murum in vnum eos confluere locum, & aquæ mensuram accipere prospectabant, quò etiam balistarum peruenientibus telis, plurimos occidebant. Vespasianus qui de non multo post, exhaustis puteis, ipsa sibi necessitate traditū iri ciuitatem sperabat.

Iosephus

Aliud Iosephi Iosephus autem, ut hanc eius spem frangeret, iussit quàm plurimos per murorum mœnas
stratagemas demersa vndis atque humida vestimenta suspendere, ut omnes repente aqua perfluere.
 Ex quo moror simul Romanis ac timor erat, cum tantum aquæ viderent eos ludibrio con-
 sumere, quos potu indigere credebant. Denique Dux belli etiam ipse, quia penuria ciui-
 tem posse capere desperasset, iterum consilium ad vim atque arma conuertit: Iudæis quo-
consilium vaser que id maximè cupientibus: quod nec se, nec ciuitatem saluam fore credebant, & priusquàm
rimum. fame vel siti perirent, mortem bello optabant. Iosephus tamen, præter hoc etiam aliud cō-
 silium, quo sibi copia pararetur, per quandam vallem deniam, propterea quæ multis curio-
 sè habitam à custodibus, excogitauit. Mittendo enim per occiduas eius partes literas ad
 quos vellet Iudæos extra ciuitatem degentes, ab his omnia vsui necessaria, & quæ in ciuitate
 defecerant, accipiebat: mandato committentibus, ut plerunque ad excubias repeterent, terga
 velleribus recti: quo si qui eos nocte vidissent, canum similitudine fallerentur: id quæ factita
Iosephus de fuga tum est, donec eius fraudem vigiles persenserunt, vallemque cinxerunt. Itaque tunc Iose-
delibetati phus non diu ciuitatem sustinere posse prospiciens, suamque pariter salutem, si vellet re-
 manere, desperans, cum optimatibus de fuga tractabat. Verùm id populus sensit, & circa
 eum susus, ne sese negligeret, precabatur, in quo solo recumberent. Ipsum enim salutis esse
 ciuitati manentem, velut omnes eius causa alacri essent animo certaturi. q̃ si etiam capi-
 tur, eundem solatio fore. Decere autem illum nec inimicos fugere, nec amicos deserere, aut
 quasi ex navi tempestate oppressa desilire, qui ad eam tranquillo mari venisset. Ipsum enim
 magis demersurum esse ciuitatem, cum iam nemo audebit hostibus repugnare, si discessis-
 set cui confiderent. Iosephus autem quod sibi caueret occultans, illorum commodo se exi-
 tum parare dicebat. Nam intra ciuitatem manendo, neque seruatis grande aliquid se profu-
 turum: & si caperetur, vnà cum his esse frustrà periturum: obsidione verò liberatum, extrin-
 secus maximo eis emolumento fore. Maturè enim congregatis ex territorio Galilæis, alio
 bello Romanos ab eorum ciuitate reuocaturum. Nunc autem non videre, quid apud
 eos residens vtilitatis afferret, nisi quod Romanos ad obsidionem magis incitaret, ut se ca-
 perent magni pendentes: quem si fugisse cognouissent, multum essent de obsidionis impe-
 tu remissuri. Non flexit his populum Iosephus, sed hoc circumstare se magis incendit. De-
precibus puero- nique pueri & senes, itemque mulierculæ cum infantibus flentes ad eius pedes accidebant,
rum senum & eumque omnes complexi tenebāt, & ut fortunæ socius sibi remaneret, cum vlulatibus sup-
mulierum cōmo- plicabant: non inuidia salutis eius, quantum ego arbitror, sed propria spe. Nihil enim se ma-
lis Iotapata se li, remanente Iosepho, existimabant esse passuros. Ille autem, siquidem paruisset, hæc pre-
remanfurum ces esse rarus: custodiam verò, si per vim cogeretur (multum enim propositum discessus e-
pollicetur: & tiam querelarum misericordia fregerat) remanere statuit: communiq̃ desperatione ciui-
 tatis armatus, & nunc tempus esse dicens pugnam incipere, cum spes nulla salutis est: pul-
 chrūque vitam pacisci pro laude, ac forti aliquo patrato facinore in memoriam posteriti-
ad Romanorum tatis occumbere: ad opera sese conuertit. Cum pugnacissimis ergo egressus, disiectis custo-
diis excutit. dibus, vsque ad Romanorum castra excurrerat: & nunc pelles aggeribus impositas, sub
 quibus tendebant, discerpere: nunc operibus ignem immittere, posteróque die similiter
 ac tertio, & per aliquot deinceps dies ac noctes bellando non defatigabatur. Sed Vespasia-
 nus Romanos his excursibus malè affectos aspiciens (nam & terga dare Iudæis pudebat, &
 fugientes insequi armorum pondere tardabantur: quum Iudæi semper aliquid agentes,
 priusquàm paterentur, in ciuitatem refugerent) armatis imperat, ut eorum impetum de-
 clinarent, ne ue cum hominibus mortis auidis manum conferere. Nihil esse fortius de-
 speratis. Restingui autem illorum impetus, si proposito frustrentur, quasi flammam, si
 materiam non inueniat. Ad hoc oportere Romanos cautiùs querere victoriam, augen-
Vespasianus Iu- dæ possessionis causa, non ex necessitate pugnantes. Per sagittarios autem Arabum &
daos repellit. Syriæ & funditores, perque saxa tormentis emissa plerunque repellebat Iudæos. Nulla-
 nim telorum machina quiescebat. Illi autem his quidem malè accepti cedebant: verum
 eminus missa intra iactum subeuntes, sæuius Romanis instabant: cum ne-
 que corpori, neque animæ parcerent, sed per vicem vtrunque
 pugnarent, suorum quisque laborantibus
 subuenientes.

A De oppugnatione Vespasiani contra Iotapatam, arietis & alij tormentis bellicis. CAP. IX.

GI T V R Vespasianus ultro se existimans longitudine temporis, hostiumque incursibus obsideri, cum propè iam muris aggeres æquarentur, arietem adiuuere decreuit. Est autem aries, immensa materia, malo nativis assimilis: cuius summum graui ferro solidatum est in arietis effigiem fabricato, vnde etiam nomen accepit.

Arietis, instrumenti bellici descriptio.

Dependit autem funibus medius ex trabe alia, velut ex trutina, palis vtrinq; fultus, bene fundatis: retrorsum autem magna virorum multitudine repulsus, iisdemque simul rursus impellentibus missus, in fronte prominente ferro moenia percutit: nec est vlla tam valida turris, aut murorum ambitus adeò latus, vt ossi priores ictus fortiter sustinuerit, assiduos vincat. Ad huius periculum rei duci Romano transire placuit, vi capere oppidum properanti: quoniam perniciofa videbatur obsidio, Iudæis minimè quiescentibus. Itaque Romani quidem balistis cæterisque missilium machinis, vt facilius ferirentur qui de muris obstare tentassent, propius adhibitis utebantur: neque sagittarij aut funditores longius aberant. Cum verò ea causa muros nemo auderet ascendere, ipsi arietem applicant cratibus desuper itemque pellibus septem, tam pro sui defensione quàm machinæ. Et primo quidem impetu moenia concussa sunt: clamorque oppidanorum, velut iam capti essent, maximus factus est. Iosephus autem eundem locum sæpe feriri, neque multo post murum disturbatum iri prospiciens, quo commento vim machinæ paulatim falleret, excogitauit. Saccos enim paleis confertos, quæ semper impetum arietis ferri viderent, demitti iussit ex muro, vt eo modo secundi ictus errarent, aut etiam excepta vulnera laxitas frustraretur. Quæ quidem res multum Romanis morę attulit. Nam quocunq; hi machinam conuertissent, contra illi qui super murum stabant, palarum traduentes saccos, ictibus supponebant, nihilq; murus re percussione lædebat, donec etiam Romani aduersus hoc aliud machinati sunt: pccris. n. contis expeditis, in his summis falces quibus saccos absclnderent, alligarunt. Cum autem hoc modo efficax esset opus arietis, ac murus (qui recens ædificatus erat) ictibus cederet, quod reliquum erat, Iosephus eiusq; socij ad ignis auxilium se contulerunt: accensumq; totum quod aridæ fuit materiæ, tribus ex locis pariter inflammarunt, vnaq; machinas & propugnacula Romanorum & aggeres concremarunt. Illi verò non sine malo subueniebant, audacia simul eorum territi, & ne adiumento essent flammis proruentibus impediti: quæ aridum naçtæ fomitem, & præterea bitumen ac picem, nec non etiam sulfur, opinione citius volitabant: operaq; Romanorum multo labore curata, vnius horæ spatio pessum dederunt. Hic etiam vir quidam Iudæus, prædicatione ac memoria dignus inuentus est, Samai filius Eleazarus, cui Saab Galilææ patria fuit. Is enim saxum ingens altè sublatum, tanta vi super arietem ex muro demisit, vt machinæ caput abrumperet, idq; ex medijs hostibus saltu ad eos delatus auferret, nullòq; metu reportaret ad murum. Postremò tanquam signum quò tela mitterent, hostibus propositus, nudo corpore quinque sagittarum vulneribus fixus est: earumque nulla respecta, vbi murum ascendit, vnde iam videri ab omnibus poterat, sua audacia ibi constitit, contractusque dolore plagarum cum ariete decidit. Post hunc fortissimi extiterunt duo fratres Netiras & Philippus de vico Ruma Galilæi. Qui cum super milites decem legionis profiliissent, tanto impetu vique irruerunt, vt & aciem Romanorum peruerterent, quique aduersum ierant, omnes in fugam verterent. Præter hos Iosephus quoque & cætera multitudo, raptis ignibus, machinas & refugia, cum operibus quinta itemque decima, eius quæ terga dederat legionis, incendunt. Cæteri autem qui mox consecuti sunt, & instrumenta & omne genus materiæ obruerunt. Rursus autem Romani sub vespërâ, erectum arietem ad eam muri partem, quæ pridem quassata fuerat, appulere: ibique propugnatorum quidam Vespasiani plantam sagitta percussam leniter vulnerat, quia vis teli spatio defecisset. Maximam tunc id Romanis perturbationem fecit. His enim qui propè aderant, viso sanguine perterritis, per omnem fama cucurrit exercitum: relictaq; obsidione, pleriq; cum stupore atq; formidine ad ducem belli conuerrebant: & ante omnes Titus aderat metuens patri. Vnde contigit, vt & beneuolentia circa rectorem, & filij trepidatio cunfunderet multitudinem. Facile tamen pater & timore filium, & perturbatione liberauit exercitum. Superato enim dolore vulneris, & ab omnibus qui sui causa perimuerunt conspici studens, bellum in Iudæos sæuius incitauit. Nam velut ultor quisque imperatoris omne periculum adire cupiebat: & clamore alius alium adhortantes, murum petebant.

Iosephus obsidii aduersus arietis impetum excogitat.

machina, propugnacula, & aggeres Romanorum concremat.

Eleazari prælatum facinus.

Netira & Philippi fratrum, virtus.

Vespasianus in planta vulneratur.

vulneris dolore superato bellum in Iudæos incitat.

Iosephus

Iosephus autem cum suis, licet assiduis balistarum itemque tormentorum ictibus caderent, A nequaquam tamen deterrebantur à muro: sed flammis & ferro & saxis eos appetebant, qui arietem protecti cratibus impellerent. Nihil autem, aut parum proficiebant, cum sine intermissione procumberent in conspectu hostium positi, quos ipsi contra videre non possent. Nam & suis ignibus collucebant, tanquam si dies esset, & certum erant hostibus signum, quo tela dirigerent: machinisque procul non apparentibus, missilia cauere non poterant. Ergo propterea tam catapultarum quam iaculorum vi simul multi transfigebantur: missaque machinis saxa & murorum minas auferabant, & frangebant angulos turrium. Virorum autem nulli tam fortiter constipati erant, ut non usque ad extremam aciem saxi magnitudine ac violentia sternerentur. Sciet autem aliquis, huius machine vis quantum valeat, ex his quæ illa nocte contigerunt. In muro cuiusdam ex circumstantibus Iosepho, saxo percusso caput avulsum est, eiusque ad tertium stadium veluti fundæ excussa caluaria. Interdiu quoque, prægnantis foeminae transiecto utero, ad dimidium stadium infans abactus est: tanta tormento vis fuit. Ergo machinis terribilior erat impetus & missilium strepitus. Crebri autem mortui, cum per muros deicerentur, sonabant: & acerbissimus quidem intus excitabatur mulierum clamor: extrinsecus autem occumbentium gemitus concrepabant: totusque ambitus muri, ad quem pugnabatur, sanguine confluebat: iamque ascendere poterat congestione cadauerum. Montes autem resonantes, multo amplius horrorem augebant: nec quicquam illi nocti defuit, quod vel auribus, vel oculis terrorem posset incutere. Plurimi quidem pro Iotapata decertantes, fortiter ceciderunt, plurimi etiam sauciati, & sunt, & tamen vix circa matutinas vigilias murus assiduis machinarum ictibus cecidit. Tumque illi quidem corporibus atque armis eam partem, quæ deiecta fuerat, priusquam Romani pontens apponerent, munierunt.

Romanorum telorum vis.

Murus Iotapatenorum deiecitur.

De iterata impugnatione Iotapatenorum. CAP. X.

Vespasianus ad Iotapatam occupandam exercitum ducit: & disponit.

ANE autem Vespasianus ad occupandam ciuitatem iam ducebat exercitum, ex nocturno labore paulum recreatum. Idemque cupiens de conuulsa muri parte alios propugnatores depellere, equitum quidem fortissimos equis depositos trifariam collocat: ut tecti armis dirutum latus undique obsiderent, contosque prætenderent: & cum pontes admoueri coepissent, ipsi priores introirent. Post illos autem pedites validissimos ordinauit. Reliquam verò equitum multitudinem secundum muri spatium per montana loca distendit, ne quis fugiens excidium ciuitatis lateret. Deinde qui hos sequerentur constituit sagittarios, paratas sagittas habere iussos: funditores quoque similiter, & appositos machinis. Alijs autem integris muri partibus scalas applicare præcepit, ut qui hos prohibere tentassent, deiectionis partis defensionem relinquerent: ceterique omnibus simul telis oppressi, violentiæ irrupentium cederent. Iosephus autem hoc consilio cognito, per murum quidem integrum labore fatigatos itemque senes disposuit, quasi lædi non possent in parte verò collapsa validum & potentissimum quemque: senosque ante omnes viros, in quibus & ipse fuit, ad pericula subeunda sortitus est: hisque præcepit, ut agminum vlulatus ne metu quaterentur, aures obstruerent: contra sagittarum verò multitudinem communiti protegerentur desuper scutis: paulatimque recederent, donec sagittarii pharetras exinanirent. Si verò pontes à Romanis apponerentur, ipsos prosilire mandauit: atque hostibus persuasit per sua instrumenta resistere: unumquemque verò ita certare debere, non quasi conseruandam tueretur, sed quasi perditam iam patriam vindicaret: atque oculis suis proponere mactari senes ac liberos, coniugesque suas propemodum ab hostibus capi: vimque future cladis iam nunc collectam in autores eius effundere. Ita quidem in utroque disposuit. Ciuitatis autem vulgus imbellis, mulieres ac pueri, postquam oppidum triplici acie videre circumdatum (nullus enim ad pugnam translatus fuerat à custodijs) strictisque gladijs ad partem muri deiectam hostes instare, armisque montana loca omnia desuper collucere, atque Arabum quendam sagittarijs tela suggerere, tunc extremo vlulatu quasi capta vrbe consonuerunt, non ut impendere mala, sed ut adesse iam crederes. Quare Iosephus mulieres, ne misericordia suorum animos effoeminiarent, intra domos cum interminatione concludit, silere iussas: ipse verò ad partem muri, quæ sibi obtigerat, transiit: & scalas quidem applicatibus animum non intendit, sed tantum speculabatur impetum sagittarum. Simul autem ac tubicines vniuersarum legionum consonuerunt, & grauiter infremuit exercitus: signoque dato, missis undique sagittis lux obscurari coepit: Iosephi socij memores præceptorum, & aduersus clamorem obstructis auribus, & contra sagittarum vulnera corporibus communis,

Iosephus suos disponit.

hostibus resistit.

mulieres & pueros vlulantes intra domos concludit.

A ntiſ, cūm admo uerētur pontium machinæ, ipſi eas curſu, & antequam hoſtes pedem in his ponerent, occupant: eoſq; aſcendere nitentes prælio deturbant, varia manuū itemq; animi facinora demonſtrantes: & ne vel in extremis calamitatibus deteriores illis viderentur, qui ſine periculo fortes cōtra ſe eſſent, curabant: nec priuſ à Romanis diuellebantur, quā vel caderent vel occiderent. Itaque Iudæis perpetuò dimicantibus, cūm nec vnde mutarent propugnatores haberent, deſeſſis autem Romanorū aſſiduè ſubſtituere ntu r: proq; his quos violentia repuliſſent, alij ſuccederent: inuicem ſe adhortati latera copulant: proteſtiq; deſuper longioribus ſcutis, inexpugnabilis globus effecti ſunt: totaq; acie velut vno corpore repellendo Iudæos, muro iam pedem ponebant. Tum Iosephus, his rerum anguſtijs conſilio neceſſitatis adhibito, machinis excogitandis eum deſperatione ſtimulatur: ſeruienti oleo ho ſtes perfundens ab urbis muris abigit: & perfundi milites iubet, ſcutorum coniunctione deſenſos. Id autem Iudæi multi, qui & paratū haberent, & plurimum, citò Romanis infundant: ipſis etiam in eos ahenis miſſis calore bullientibus. Hæc res Romanorum ardentium aciem diſſipauit, & cum dolore ſeu iſſimo deuoluebantur à muro. Siquidem facile à vertice ad pedes vſq; ſub armatura oleum per totum corpus fluebat, carnemq; non ſecūſ ac flamma depaſcebarur: quòd natura facile caleſceret, ſeròque pro ſui pinguedine refrigeſceret. Thoracibus autem & galeis illigatis incendi j fuga non erat. Nunc autem ſalientes, nunc ineuruati dolore, de pontibus decidebant. Ad ſuos autem contrahitentes tutò recedere non poterant, quoniam facile ab inſequentibus vulnerabantur. Sed neq; Romanis virtus in rebus aduerſis, nec Iudæis prudentia deſuit. Romani enim licet oleo perſuſi mirabilia pati viderentur, tamen in eos, qui perfuderant ſerebantur, præcedentem quiſq; incurſando, tanquam ipſe impetum retardaret. Iudæi verò progreſſum eorum dolo altero deceperunt, cūm ſeeno Græco decocto pontium pontium tabula ta ſeeno Græco decocto perfundens Romanos expellit. quibus illi dilabentes retrahebantur, vt neque fugientium quiſquā, neque aggreſſentium firmo poſſet eniti veſtigio: ſed alij quidam reſupinati per ipſas pontium tabulas calcarentur, multi verò ſuper aggeres deiicerentur: & qui cecidiſſent, à Iudæis ſeriebantur: qui Romanis deſilientibus conſpectu iam liberi, facillimè tela dirige bāt. Cūm autem multa milites mala in hac perpeti pugna dux videret, ſub veſperam eos reuocat: quorum non paucis trucidatis, plures ſunt vulnerati. Ex Iotapata verò ſex viris mortuis, plures quā trecenti ſaucij tranſlati ſunt. Hoc autem modo pugnatum eſt Iunij menſis die vigefimo. At Veſpaſianus eorum cauſa quæ acciderant, conſolatus exercitum, poſtquam ira vidit accenſum, neque tam exhortationem quā opus depoſcere, aggeres quidem altiùs tollit. Veſpaſianum ad uerſus Iotapatenos turres ferro obductas erigit. Tres verò turres quinquagenū pedum in excelfum iubet erigi, ferro vndiq; teſtas, vt & pondere ſtabiles eſſent, neq; ignibus expugnarentur: easq; ſuper aggeres collocat, iaculatoribus & ſagittarijs, itemq; leuioribus miſſilium machinis plenas, funditorum quoque fortiffimis. Qui cūm non conſpicerentur propter altitudinem turrium & loricas, ipſi eos qui ſuper murum aſtarent facile conſpicuos, telis ſeriebant. At illi cūm neque à vertice venientes ſagittas facile declinarent, neq; vlciſci poſſent quos non viderent: altitudine quidem turriū librata manu iacula ſuperante ferro autem, quo erant ſepte, flammis obſtante: ob hæc deſeſſionem muri deſerunt: oppugnationemq; tentantibus promptè occurrunt. Et Iotapateni quidam ita reſiſtebant, quamuis multi in dies ſingulos occumberent, neq; cōtra mali quicquam hoſtibus facerent, quòd eos ſine periculo prohibere non poterant.

Iapha expugnatio à Traiano & Tito.

CAP. XI.

I s autem diebus Veſpaſianus ad finitimam quandam Iotapate ciuitatem euocatus, cui nomen eſt Iapha, nouas res affectantem, & propterea, quòd Iotapatenos præter ſpem reſtiſſe audierat, inoleſcentem, mittit eò Traianum decimæ legionis rectorem, dans ei duo millia pedum & equites mille. Ille autem cūm Traianum Iapha expugnat. oppidum contra expugnationem munitiffimum reperiffet (nam præter naturam qua tutū erat, etiam muro duplici eingebarur) habitatores verò eius vidiffet paratos ad pugnam ſibi obuioſ proceſſiſſe, prælium cum his committit: eoſq; pauliſper reluſtatos, in fugam vertit: quos veſtigijs conſecuti Romani, exterioris muri ambitum quò confugerant, cum ipſis irrumpunt: ſecundum autem murum petentibus, ciuos ſui clauſere ciuitatem, metu ſcilicet, ne cum his rurfus hoſtes iatrārēt. Proſecto autem Deus Galilæorū clades Romanis donabat, q etiam tunc ciuitatis eius vniuerſam populū excluſum mœnibus proprijs, ad interitum hoſtibus dedit auidiſſimis cadium. Multi enim ſimul ruentes ad portas, multumque nomi. Ioseph. Tunc natum

natim præpositos inclamantes, inter ipsas preces mactabantur, quibus hostes vnum murum, alterum ciues clauferant: & inter medios coacti murorum ambitus, multi quidem sociorum gladijs transfigebantur: infiniti verò à Romanis interficiebantur, ne ad vliscendum quid recepta fiducia. Nam præter hostilem metum, etiam domestica peditio eorum animos fregerat. Denique moriebantur, non Romanos, sed Iudæos execrando, quoad omnes interire numero hominum, duodecim millia. Vnde Traianus vacuam esse ciuitatem pugnatoribus reputans, & si qui adhuc intus essent, nihil eos ausuros esse existimans præ timore, imperatori excidium reseruauit: cumque per nuncios rogauit, vt filium suum Titum mitteret, si nem victoriæ impositurum. Ille autem laboris aliquid superesse ratus, cum milite filium misit, hoc est, quingentis equitibus, & peditibus mille. Qui maturè ad ciuitatem profectus sic ordinauit exercitum, vt in læuo quidem latere Traianum cõstitueret, ipse verò in dextro obsidioni præesset. Itaque militibus scalas muris vndique applicantibus, cum paulisper de super Galilæi obstitissent, continuò moenia reliquerunt. Titus verò eiusque comites saltu demissi, maturè ciuitatem obtinuerunt. Tumque vehemens cum his, qui se intus congregauere, pugna commissa est: nunc per angusta viarum irruentibus validissimis, nunc fecminis ex tectorum culminibus, quæ fortè inuenissent, tela iactantibus. Et hoc quidem modo usque ad sextam horam sustinuere conflictum: absumptis autem bellatoribus, cætera multitudo, & sub diuo, & per domos, senes pariter ac iuuenes mactabantur. Denique virilis sexus, præter infantes, nullus remansit, qui cum mulieribus abducti sunt seruitio. Interemptorum quidem in ciuitate, & in primo congressu, numerus fuit quindecim millia: captiuorum autem duo millia centum & triginta. Hæc Galilæis clades contigit quinto & vigesimo die Iunij mensis.

De Samaritis à Cereale demittis. C A P. XII.

Samaritis in monte Garizin congregati.

EDNE Samaritæ quidem alieni à calamitatibus remanere. Hi namque in monte Garizin, qui est illis sanctissimus, congregati, locis suis expectabant: belli autem minas eorum conuentus ac spiritus habere videbatur: nec saltem vicinorum malis corrigebantur, sed inconsulta suarum virium infirmitate, secundis Romanorum rebus exterriti, prona in tumultum voluntate pendebant. Vespasiano autem placebat motus antecapere, eorumque impetus præuenire. Nam & si prædijs tota Samaritica regio cincta erat, tamen eorum multitudo qui coierant & conspiratio timebatur. Eaque causa Cerealem quintæ legionis tribunum, cum sexcentis equitibus tribusque peditum millibus mittit. Ille autem ad montem quidem accedere, prælioque congredi nequaquam tutum esse duxit, quod hostes plurimi desuper essent: milites verò circumvallatis vndique montis radicibus, tota eos die custodiebant. Euenit autem aquæ tunc indigentibus Samaritis, etiam graues accendi æstus (erat enim tempus æstatis, neque se rebus necessarijs vulgus instruxerat) adeò vt nonnulli quidem vna die siti morerentur, multi verò eiusmodi morti seruitium præferentes, ad Romanos transfugerent: ex quibus cognito Cerealis, illos etiam, qui adhuc perseuerarent, malis infractos, montem ascendit: & circum hostes exercitu constituto, primùm eos ad foedera hortabatur, atque vt salui esse mallent rogabat: si arma proiecissent, tutos fore promittens: denique quia persuadere non posset, aggressus eos occidit omnes. Erant autem vndecim millia & sexcenti. Hæc Iunij mensis vigesimo & septimo die gesta sunt: atque his calamitatibus Samaritæ oppressi sunt.

Aqua in monte Garizin penuria.

Vespasianum Samaritæ infestat.

Samaritæ eorum numerum.

Iotapata excidium. C A P. XIII.

IOTAPATENSIS autem diu durantibus, & præter spem aduersa tolerantibus, quadragesimo quidem ac septimo die, Romanorum aggeres super murorum altitudinem sunt elati. Quidam verò ad Vespasianum eodem die profugus venit, paucitatem ciuium & infirmitatem simul eorum enuncians: quodque diurnis vigilijs, & prælijs assiduis consumpti, minimè quidem ulterius vim ferre possent, verum de lo etiam caperentur, si quis instaret. Circa extremam namque vigiliam, quando & malorum requiem habere viderentur, & maximè defatigatos custodes matutinus somnus occupat, dormire eos dicebat, eademque hora inuadendos esse suadebat. Vespasiano autem, quia fidem nosset inter se Iudæorum, quantaque superbia poenas contemnerent, transfuga suspectus erat: nam & antea quidam ex Iotapata captus, omne tormentorum genus fortiter pertulit, & cum ne flammis quidem coactus, quid intus ageretur, hostibus exquirentibus prodidisset, mor-

Transfuga eorum filium dat Vespasiano.

Atem deridens cruci suffixus est. Fidem tamen proditori coniectura faciebat, foreasse illum vera dicere ipse aut nihil ex eius fallacia magnū sibi existimans esse metuendum, asseruari hominem iussit, & ad occupandam ciuitatem parabat exercitū. Hora igitur, quæ fuerat indicata, silentio muros petebat: primusq; incedebat Titus cum vno e tribunis Domitio Sabino, paucis ex quinta decima legione comitatus. Interfectis aut vigilibus, in ciuitatem ingrediuntur, *Iotapata dicitur* & post eos Sextus Cerealis tribunus, & Placidus, subiectos sibi milites introducebant. Arce *pauca* verò occupata, cum hostes in medio oppido versarentur, iamq; plane dies esset, ne tunc quidem illi, qui capti tenentur, adhuc excidium sentiebant, multo labore somnoq; pariter dissoluti. Et si quis euigilasset, nebula visus eius hebetauit, quæ casu tunc plurima se circa oppidum fuderat, donec totus irrupit exercitus: soloq; malorum periculo excitati sunt, morientesq; demum se periisse crediderunt. Romanos autem memores quid obsidionis tempore pertulissent, neq; parcendi cuiquam, neq; miserendi quicquam tangebatur cura: sed ex arce plebem ad prona compulsam facillime trucidabant, ubi loci difficultas pugnacibus quocunq; negaret copiam resistendi. Viarum namq; angustijs pressi, ac per decliua dilabentes, fluente desuper bello obtrebantur. Id multos etiam, qui circa Iosephum lecti erant, ut manibus proprijs liberarentur incitauit. Nam cum se viderent Romanorum neminem posse occidere, ne Romanorum manibus oppeterent, præcuerunt, & in extrema parte ciuitatis congregari, semet interfecerunt. Quicunq; tamen vigilum primi captam ciuitatem senserant, in quandam turrim septentrionalem fuga recepti, aliquandiu quidem resistunt: deinde circumfusi hostium multitudine, serò dextris dedere: hisq; instatibus, mortem suam æquo animo præbuerunt. Potuissent autem incruento Romani obsidionis sine gloriari, nisi vnus ex ipsis occidisset centurio, Antonius, peremptus insidijs. Nam quidam ex his, qui ad speluncas confugerant (erant autem plurimi) rogabat Antonium, dextram sibi porrigere, ad fidem salutis ac præsidium, quo rurus ascenderet. Cumq; is manum porrexisset incautè, hasta illo præuentum sub inguine percussit, statimq; confecit. Illo quidem die comparentem multitudinem peremere Romani. Postea verò securis diebus scrutando latebras, per euniculos & speluncas in omnem sauebant ætatem, præter infantes ac foeminas. Itaq; captiui quidem mille ducenti congregati erant: quadraginta verò milia connumerata sunt excidij tempore pugnæ superioribus mortuorum. At Vespasianus ciuitatem ipsam exscindit, ubi castellaq; *Iotapata excidit* eius omnia exurit. Iotapata quidem ita deuicta est tertio decimo imperij Neronis anno, calendarum Iuliarum die.

Quomodo Iosephus captus vitam suam redemerit facto & verbis.

CAP. XIII

ROMANI verò Iosephum requirentes, & propria indignationis causa, & quod imperatori operæ prærium videbatur (captus enim, maxima pars belli esset) mortuos itemq; abditos rimabantur: ille autem in exitio ciuitatis fortunæ quodam vsus auxilio, per medios se hostes surripuit, & in quandam profundum puteum saltu demissus est, cui amplum specus adiunctum erat à latere, quod supra scrutantes videre non possent: vbi XL insignes viros latitantes offendit, rerumq; viliū apparatus, qui non paucis diebus sufficeret. Hostibus autem omnia complexis, interdum quidem se occultauit: nocte verò sursum ascendens, vigilas explorabat, ut fugeret. Cumq; omnia vndiq; ipsius causa maxime custodirentur, neq; fallendi spes esset, in speluncam iterum descendebat: biduumq; ibi delituit. Tertia verò die, capta quadam muliere, quæ eum ipsis fuerat, indicatus est. Tumq; Vespasianus properè duos tribunos Paulinum & Gallicanum, iussos pacem dare Iosepho, & hortari eum, ut ascenderet, mittit. Quibus tamen ille rogantibus, postquam ad eum venerit, fidemq; pro salute dantibus minimè paruit. Ex his autem magis, quæ paci meritus esset, qui plurima commisisset, quam ex naturali mansuetudine rogatum, suspensionem colligens, velut ad poenam euocaretur, timebat: donec Vespasianus tertium quoq; tribunum Nicanorem, Iosepho notum, atq; olim consuetum misit. Is autem quam mite in eos Romanorum esset ingenium, quos semel subiugassent, referens quodq; ipse Iosephus virtutis causa magis admirabilis, quam inuisus ducibus haberetur: essetq; Imperatori studium non esse ad supplicium ducere, quod etiam sine deditione sibi liceret exigere, sed consensu oportius virum fortem: his addebatur, quod nec Vespasianus, si quid dolo moliretur, amicum ad id mitteret, ut rem optimam pessimam, hoc est, perfidiam prætereret amicitiam: neq; semetipsum illi, ut amicum falleret, obtemperaturum fuisse. Verum Iosepho etiam post Nicanoris dicta hæc *Ioseph.*

T 2 sitante,

stante, milites quidem irati, speluncæ ignem submittere properabant. Sed retinebat eos **A** belli ductor, viuum Iosephum capere plurimi pendens. Nicanore autem vehementer instante, vbi etiam hostilis multitudinis minas comperit Iosephus, nocturna somnia reminiscitur: quibus ei Deus & futuras Iudæorum clades, & quæ Romanis essent euentura principibus, ostendit. Erat autem interpretandis quoque somnijs idoneus, & coniectare quæ ambigüe diuinitus dicerentur, sciebat: qui & sacros prophetarum libros nouerat, quod & ipse sacerdos esset, & parentibus sacerdotibus procreatus. Illa igitur hora quasi Deo plenus, & recentium somniorum, quæ horrenda viderat, simulacra mente complexus, occultas preces Deo offert. Et quia Iudæorum, inquit, labefactari tibi rem creator placuit, fortuna verò ad Romanos tota migravit, animamque meam, quæ futura prædiceret, elegisti, do quidem **B** nus sponte Romanis & viuor: testor autem, quod non proditor, sed tuus minister ad eos ibo.

se dedit. Simulque his dictis Nicanori consentiebat. Verum qui vnà confugerant Iudæorum, postquam intellexerunt Iosephum rogantibus cedere, vniuersi circumstantes clamabant, certè plurimum ingemiscere leges patriæ. Vbi sunt, quæ Iudæis Deus annuit? quibus mortem contemnentes animas indidit? Vita Iosephe captus es, lucemque pateris intueri seruientem? quam citò tui oblitus es? quam multos pro libertate mori persuasisti? falsam profectò opinionem fortitudinis habebas, falsamque prudentiæ, si salutem apud eos speras, cum quibus ita dimicasti: aut si hæc etiam certa sunt, ab illis tamen te seruari cupis. Sed quamuis te Romanorum fortuna tui obliuione perfuderit, nos tamen patriæ gloriæ consulentes, & dexteram tibi & gladium commodabimus: tu verò si quidem sponte moriare, dux Iudæorum: si verò **C** inuitus, proditor morieris. Vix hæc elocuti sunt, & intentatis ei gladijs, occidendum illum comminabantur, si Romanis pareret. Timens igitur impetum Iosephus, & se Dei præceptorum proditorem esse ratus, si ea non renunciasset morte præuentus, argumentis eos Philosophiæ necessario tractare incœpit. Et quid enim tantopere, inquit, ô focij, propriæ cædis auidi sumus? aut cur amicissimas inter se res, corpus & animam in dissensionem vocamus? mutatum me esse quispiam dicet? sed Romani hoc sciunt. Optimum in bello mori: sed lege belli, hoc est à victoribus trucidari. Proinde si quidem Romanorum ferrum deprecor, verè meo gladio meaque manu sim dignus: sin illi hosti suo parcendum putat, quanto iustius nos ipsi nobis pepererimus? Quippe stolidum est ea circa nos admittere, pro quibus ab illis **D** scilicet sumus. Pulchrum enim esse, pro libertate mori, & ipse fateor, pugnando tamen, & illorum manibus, qui eam præripuerunt: nunc autem neque prælia nobis obstant, neque nos interficiunt. Iridem autem timidus est habendus, qui mori non vult, cum opus est, & qui vult, cum non oportet. Præterea quis nos metus prohibet ad Romanos ascendere? nescit mortis. Ergo quæ ab hostibus dubiè suspecta formidini est, eam certam ipsi nobis irrogabimus? Verum seruitutem dicet aliquis. Valde quidem nunc liberi sumus. At viri fortis est, semet occidere. Imò verò ignauissimi, quantum opinor. Nam & gubernatorem timidissimum puto, qui tempestatem metuens, ante vim turbinis nauem sponte submergit. Quin etiam propria manu perire, à comuni omnium animalium natura discrepat, eoque modo in creatorem nostrum Deum summum scelus admittitur. Nullum est animal, quod ex industria vel per se moriatur. Siquidem naturæ lex validissima, vt velint viuere, in omnibus sita est: idcirco & qui nobis **E** dimendam id putat, hostes ducimus, & quos nostros insidiatores putamus, poena persequimur. Deum verò indignè ferre non arbitramini, cum donum eius homo despiciat? Ab illo enim accepimus, vt essemus: rursumque vt esse desinamus, illi reddendum est. Corpora quidem cunctis mortalia sunt, ex raduca materia fabricata: anima verò semper immortalis est: Deique particula in corporibus collocata. Si quis ergo depositum hominis surripuerit aut male tractauerit, pessimus statim ac perfidiosus habetur. Si Dei depositum ex proprio corpore quis eiecerit, cum se latuisse quem leserit æstimabit? Et seruos quidem fugientes vlcisci, iustum creditur, quamuis nequam dominos fugerint: ipsi verò Deum fugientes, & optimū Deum, impiè facere non videbimur? An ignoratis, quod eorum, qui lege naturæ vita excut, acceptumque Deo debitum soluunt, cum id qui dedit recipere voluerit, perpetua laus **F** musque ac familia stabiles sunt? puræ autem & quæ inuocantes exaudiant animæ, retinent locum in cœlo adeptæ sanctissimum: atque inde rursum voluentibus sæculis, casta corpora iubentur incolere. Quorum verò manus in se ipsos insanierunt, eorum animas tenebrosior Orcus suscipit: pater autem illorum Deus autores iniuriæ per nepotes vlciscitur. Hinc & Deo inuulsus est, & à sapientissimo legis nostræ conditore coercetur. Denique si qui

A qui se occiderint, apud nos quidem vsq; ad solis occasum insepultos abijci decretū est, cum etiam hostes sepeliri fas esse ducamus: apud alios autem & dextræ iubetur abscindi eiusmodi mortuorum, quæ in ipsos armatæ sūt: quoniā vt corpus ab anima, ita manū esse à corpore alienā existimarent. Pulchrum est igitur, o socii, iusta sentire, neq; humanis cladibus addere, vt Creatorē omniū impietate lædamus. si salui esse volum⁹, salui simus: nec. n. salus apud eos ignobilis est. quib. tātis virtutē operib. demonstrauim⁹. Sin mori placet, ab his occidi perpulchrum est, qui nos ceperint. Non migrabo ego in hostium locum, vt ipse mei proditor fiam. Multo enim stolidior sim, quā qui ad hostes vltro profugiūt, si quidem illi salutis suæ causa id faciunt: ego verò interitus, & quidem mei. Romanorum tamen insidias votis expeto.

B Nam si me & post iunctas dextras perimant, magno animo paratoq; moriar, mendacij perfidiam pro victoriæ solatio mecum auferens. Multa quidem in hunc modum Iosephus, vt à cæde propria socios dehortaretur, dicebat. Illi autem obstructis auribus desperatione, quæ se iamdudum morti deuouerant, concitantur: & alij aliunde cum gladijs accurrentes ignauiam exprobrabant: & quasi eum mox percussurus, quisq; adoriebatur. Ille autem cum aliū nominatim vocaret, alium vultu ducis intrueretur, alterius dextram prehenderet, alium precibus exoraret, varia mētis affectione (vt in tali necessitate) distractus ferrum omnium à cæde sua prohibebat, non secūs vt ferē bestiæ circumclusæ, ad eum semper qui se contingeret, ora conuertens. Illorum autē, qui ducē in extrema quoq; clade reuerēdum putabāt, debilitabantur dextræ, gladij; de manibus elabebantur: multi cum manus ei afferrent, spontē fractas dimittebant. Iosepho autem non defuit in desperatione consilium, sed fretus Dei prouidentia, salutem in periculum mittit. Et quoniam mori decretum est, inquit, agite, cædes mutuas sortiamur: & cui obrigerit, manu sequentis occumbat, atq; ita omnium fortuna perambulet, neq; sua se quis dextera feriat. Iniustum est enim, cæteris interemptis, ex alijs quæquam si poenituerit, saluum esse. Visus est vera dicere, & quod persuasit agitur: vt fors cuiq; obtigit, paratam ei, qui sequeretur necem suam præbebat, quasi mox etiam duce perituro. Cum Iosepho enim perire, vita dulcius æstimabant. Remansit autem ipse cum altero, siue fortuna dici poterat, siue Dei prouidentia. Consultoque prospiciens, ne vel sorte grauaretur, vel si nouissimus recessisset, gentilis cæde pollueretur: illi quidem, fide interposita, vt viueret persuasit: ipse verò hoc modo & Romanorum & domestico bello liberatus, ad Vespasianum per Nicanorem ducebatur. Omnes autem Romani visendi eius gratia occurrebāt: & cum se circa ducem premeret multitudo, varius tumultus erat: his exultantibus, quod captus esset, alijs minitantibus, nonnullis autem propius eum videre certantibus. Et qui longius quidem aberant, hostem interficiendum esse clamabant: qui verò propius erant, facta eius reputantes, mutationes stupecebant. Rectorum autem nemo fuit, qui licet antè irasceretur nomini eius, viri aspectu non mitior factus sit. Titum verò præter alios & fortis Iosephi animus in calamitatibus, & ætatis eius misericordia capiebat: qualisq; pridem fuisset in prælijs reminiscenti, & qualis nunc sit in hostium manibus positus intuenti, succurrebat quanta esset fortunæ potentia, quāmq; velox belli momentum, humanarum autem rerum nihil firmum atque perpetuum. Quamobrem multos ad miserationem Iosephi pertraxit: plurimaq; salutis eius pars Titus extitit apud patrem. Vespasianus tamen quasi missurus eum Cæsari, vt cautissimè custodiretur præcepit. Quo audito, Iosephus aliquid ei soli se dicere velle ait. Summotisq; ab illo omnibus alijs præter filium Titum, ac duos amicos: Tu quidem, inquit, Vespasiane, tantum hoc putas, Iosephum te habere captiuum: ego autem maiorum ad te nuncius venio, præmissus à Deo: alioquin Iudæorum legem sciebam, & quemadmodum duces exercituum mori deceret. Ad Neronem me mittis? quid ita? quasi qui Neroni vsq; ad te successuri sunt, maneant. Tu es Cæsar Vespasiane & Imperator, atque hic filius tuus: me autem colligatum arctius tibi asseruato: nam Dominus quidem non mei solius es tu Cæsar, verum etiam terræ marisq; ac totius hominum generis. Me autem ad maiorem poenam custodiri oportet, si ex tempore & subito in Dominum ista cōfingo. His dictis Vespasianus statim quidem fidem non habere videbatur, eaq; Iosephum existimabat salutis gratia cōminisci, paulatim verò ad credendum impellebatur, iam pridem illum excitāte ad imperium Deo, sceptraq; multis præmonstrante alijs portētis. Sed & in alijs verum esse Iosephum deprehenderat. Altero namq; amicorum, qui secretis intererant, admirari dicente, quemadmodum (nisi hæc deliramenta sint) neq; Iotapatenis de excidio, neq; sibi de captiuitate quicquā diuinasset, vt à se iram depelleret: Iosephus Iotapatenis ait se prædixisse, quod

Iosepho.

T 3 essent

Violentia manus
sibi metipsis in-
ferrentum p. and.

Iosephus ad Vespasianū adducit

Titus erga Iosephum clementia

Iosephus Vespasianū alloquitur.

Iosephi vaticinium de Vespasiano & Tito.

Iosephi de Iotapatenis vaticinium.

post diem septimum & quadragesimū eos maneret exitium, quoddā ipsūm Romani vinū essent in custodia retenturi. Hæc in secreto quæsitā, Vespasianus vbi vera esse comperit à capitivis, etiam quæ de se dixisset credibilia cæperat existimare: sed neq; custodiam Iosepho, nec vincula remittebat: vestimentis autem alijsque muneribus eum donare benignissimeque fouere non desinebat, etiam Tito magnam honori eius operam commodante. Quarto autem die mensis Iulij Vespasianus in Prolemaida reuersus; inde in loca maritima Cæsaream peruenit, Iudææ maximam ciuitatem, & quæ maiorem incolarum partem Græcos haberet. Igitur & exercitum & rectorem indigenæ omni fauore ac benignitate suscipiunt, affectu quidem quo Romanos diligerent, plus autem illorum, qui excisi fuerant odio: unde etiam multi simul, vt de Iosepho supplicium sumeret, cum clamore præcabantur. Vespasianus autem de ista quidem petitione, velut ab inconsulta multitudine oblata, nihil respondendo dissoluit: legionum verò duas quidem hyematum apud Cæsaream posuit, quod oportunū videret esse ciuitatem. Decimam verò & quintā Scythopolim misit, ne totius exercitus molestia Cæsaream premeret. Erat autem illa quoque aprica per hyemem, quantum æstatis caloribus æstuosa, vt in planicie sita atque maritima.

Ioppe denudō capitur.

CAP. XV.

Ioppe seditionis receptaculum.

DUM hæc aguntur, collecta non exigua multitudo, qui vel ab hostibus seditione defecerant, vel ex ciuitatibus euerfis effugerant, Ioppen sibi recepraculo renouāt, quam antea vastauerat Cestius. Et quia terra quam vastauerat arcebantur, migrandum in mare censuerunt: ac piraticis nauibus fabricatis, in Syriam ac Phæniciem,

Vespasianus exercitum Ioppen mittit.

itemq; in Aegyptum commeantes, plurimos latrocinij prædabantur: omnibusque nauigijs inuium faciebant illarum partium pelagus. Sed Vespasianus cognito quid constituisent, equites in Ioppen, necnon & pedites mittit, hiq; nocte in ciuitatem, quod incustodita erat, ingressi sunt. Eius autem habitatores, postquam irruptionem præsenferant, ne tūc Romanos arcerent, metu deterriti, naues fuga perierunt: & in his, vltra contiguum sagittæ

Ioppe importuosa.

spatium, pernoctauere. Cū verò Ioppe natura esset importuosa (namque in asperum cæteraq; arduum littus desinit, ac summis vtrinque cornibus leuiter incuruum, quæ vastè su-

Andromedæ catenarū vestigia. Ouid. 4. Metam. sermē sub finem.

persunt, & ingentibus procellis pelagus turbant: vbi etiam nunc Andromedæ catenarum signis extantibus, fabulæ veteris fides ostenditur: aduersus autem aquilo feriens littora, sum-

Ioppeni nauigantes fluctuū terrore. Plate multi obruti.

mos in obiectas cautes fluctus affligit, solitudineq; in tutiorem efficit stationem) in eo salo fluctuantibus Ioppenis, prima luce violentius, quem illac nauigantes Melamboream vocant, flatus incumbit: & alias quidem naues inter se, alias verò collisit in scopulos: multæ autem cū magna vi aduerso æstu, niterentur ad pelagus (nam & littus saxis infestum, & hostes in eo constitutos timebant) sublata in sublimē gurgite mergebantur: & neque fugæ vti-
pam locus erat, neque manentibus spes salutis: cū & mari ventorum, & ciuitate Romanorum violentia pellerentur. Itaque multi vlulatus collisis nauibus audiebantur, & multi cre-

Ioppe diruitur.

pitus fractis. Ioppenorum autem fluctibus pars obruti, pars naufragijs implicati moriebantur: nonnulli autem ferro se interficientes, veluti id satius esset, mare præueniebant: plurimi autem euecti fluctibus, scopulis carpebantur: vt & pelagus sanguine redundaret, omnisque

Iosephus peremptus dicitur: &

ora maritima cadaueribus impleretur: cū etiam ad littus appulso, in eo stantes Romani milites trucidarent. Eiectorum autem corporum quatuor millia ducenta fuerunt. Ita captā nullo prælio ciuitatem Romani funditus erunt. Ioppe quidem hoc modo breui tempore bis à Romanis excisa est, Vespasianus autē, ne rursus eò piratæ confluerent, castris in arce munitis, ibi cum peditibus paucis equitatum reliquit: vt hi quidem locis suis manentes, eadē castra defenderēt: equites verò omne circum territorium peragrantes ad fines Ioppes, vicos & oppidula simul exurerent. Illi igitur præceptis obediētes, in dies singulos incurfando, excindebant totas regiones atque vastabant. Vbi verò Iotapatē apud Hierosolymam casus nunciatus est, primò quidem plurimi & pro magnitudine calamitatis, & quod nemo, qui se vidisse diceret, quæ iactabantur, aduenerat, non credebant. Nec enim vel nuncius aliquis superferat: sed ipsa per se fama excidium prædicabat, velox nuncia tristitia: paulatimque per finitimos veritas ambulabat, & apud omnes ambiguitate certior habebatur. Quin etiam rebus gestis plura, quæ facta non erant affingebantur: & in excidio ciuitatis peremptus dicebatur esse Iosephus: quæ res maximo luctu repleuit Hierosolymam: & per singulas domos itæque cognationes, amissorum quisque lugebatur à suis: luctus verò ducis publicus erat. Et hi quidem hospites, alij propinquos, amicos alij, nonnulli etiam fratres habebant: Iosephum autē

vi.

- A** vniuersi: adeò vt per dies XXX nunquam lamenta in ciuitate cessarent, magnaq; mercede conducerentur tibicines neniarum. Tempore autem ueritate reuelata, vbi de Iotapata quidem vt res habebat, fictum verò quod de Iosephi morte vulgabatur, eumque viuere & cum Romanis esse compertum est, ac supra captiui fortunam à ducibus honorari: tantam in eum viuum iracundiam, quantam prius cum mortuum crederent beneuolentiam, conceperunt. Et ab alijs quidem ignauix, apud alios proditiõis arguebatur: totaque in eum ciuitas plena erat indignatione atque conuitijs. Vtrò autem his vulneribus excitabantur, magisque accendebantur rebus aduersis: & offensio, quæ prudentibus ne similia perferant cautionis & custodiæ causam præbet, ad alias calamitates tanquam stimulus incitabat: & malorum semper incipiebat ex fine principium. Deniq; maiore in Romanos impetu ferebantur, velut in Iosephum pariter vindicaturi. Hierosolymorum quidem habitatores eiusmodi turbis agitabantur.

à Iudæis velut mortuus, destituit.

Extrema Iudæorum inania.

Deditio Tiberiadis. CAP. XVI.

- V**ESPASIANVS autem studio visendi regnum Agrippæ (nam & ipse rex inuitabat, rectorem cum exercitu simul paratus accipere domesticis diuitijs, ac per eos agras partes regni compescere) motis ex Cæsarea maritima castris, in eam quæ Philippi dicitur Cæsaream demigravit: ibique per dies viginti milite recreato, ipse quoque rerum gestarum gratias Deo referens in epulis erat. postquã verò Tiberiada quidẽ nouas res cupere, ac deficere Taricheas audiuit (ad regnum autem Agrippæ vtraque pertinebat) decreto apud se vndique Iudæos excindere, opportunum esse credidit aduersus eos exercitum ducere, simul vt Agrippæ hospitio vicem rependeret, potestati eius ciuitatibus creditis. Igitur filium suum in Cæsaream, vt inde militem Scythopolim traduceret, mittit. Hæc autem ciuitas Decapoleos maxima, & Tiberiadi vicina est. Quò cum ipse venisset, ibi filium præstolabatur. Deinde cum tribus vltra legionibus progressus, ad trigesium à Tiberiade stadium, in quadam mansione conspicua nouarum rerum studiosis, cui nomen est Enabris, castra ponit: atq; hinc decadarchum Valerianum cum equitibus L mittit, qui pacifico sermone oppidanos alloqueretur, & ad fidem inuitaret. audierat enim quòd pacem populus desideraret: à nonnullis autem ad bellum eum cogentibus, seditionem pateretur. Itaque Valerianus vbi muro appropinquauit, & ipse de equo desiliit, & suos comites idẽ facere iussit: ne laceßendi prælij causa, potius venisse videretur. Sed priusquam verbum faceret, armati excurrere in eum seditiosi, qui erant validiores, rectore quodã nomine Iesu, Tobie filio, latrocinialis agminis principe. Valerianus autẽ, neque præter mandata ducis prælio congredi tutum ratus, etiam si de victoria certus esset: pugnamque periculosam esse, si cum multis pauci, & instructis imparati confligerent, inopinata præterea Iudæorum stupefactus audacia, & ipse pedes refugit, & quinque alij similiter equis relictis: quos Iesus eiusque socij, veluti pugna non insidijs captos, læti in oppidum ad duxerant. Id autem veriti seniores, & qui eminere in populo videbantur, in Romanorũ castra profugiunt: adhibitoq; sibi rege, ad Vespasiani genua simpliciter accidunt, ne se despicceret obsecrantes: neue quæ paucorũ esset, totius esse ciuitatis insaniam existimaret: sed populo parceret, qui semper amica Romanis sentiret: magisque vltũ iret defectionis autores, à quibus ipsi olim ad fœdus venire properantes, nunc vsq; ne id facerent asseruati fuissent. His eorum precibus, quanquam toti ciuitati propter equorũ rapinam infensus esset, indulgit. nam & Agrippam videbat eius oppidi causã trepitare. Fide autem per eos populo data, Iesus eiusque socij, tutum sibi non esse rati apud Tiberiada consistere, ad Taricheas confugiunt. Posteroque die Vespasianus in arcem præmittit cum equitibus Traianum, qui multitudinem an omnes pacem cuperent, experiretur. Cognito autem populum eadem sentire, quæ supplices, ad ciuitatem ducebat exercitum. Illi autem portis ei patefactis, cum faustis ominationibus obuiam prodeunt, salutis datorem ac benemeritum acclamantes. Cum verò militem angusti aditus remorarentur, murorum partem dirui Vespasianus ex meridiano latere iussit, eoque pacto dilatauit ingressum: vt præda tamen & iniurijs abstinerent, in gratiam regis edixit: eiusdemque causã muris pepercit, spondentis habitatores eius posthac cum reliquis fore concordēs: alijsque modis malis affectam ciuitatem ex dissensione recreauit.

Vespasianus in Cæsaream Philippi demigrat.

Scythopolis.

Iesus Tobias & latronum dux, equos quinque ex Romanis cepit.

Vespasianus populum ad pacem vocat. Tiberiadis deditio.

Tarichearum
fuit ac munitio.
Genesar.

E I N D E ab ea digressus, inter ipsam & Taricheas castra posuit, muroque firmauit,
 belli sibi moras illic fore prospiciens: quod omnis barbarum cupiens multitudo
 ad Taricheas conflueret, munitione confisa ciuitatis, & lacu, qui Genesar ab indi-
 genis appellatur. Etenim ciuitatem ita ut Tiberias sub monte positam, qua lacu
 non alluebatur vndiq; muro validissimo, sed minore tamē quam Tiberiada, Iosephus cinxe-
 rat. Nam illam quidem in principio defectionis, pecuniarum itemque virium copia comu-
 nierat: Taricheis verò largitatis eius reliquiae profecerunt: Scaphas autem plurimas in lacu
 paratas habebant: ut in eas videlicet, si terrestri praelio vincerentur, refugerent: simulque ad
 nauale bellum, si opus esset, instructas. Romanis autem castra muniētib; Iesus eiusque
 socij neque multitudine hostium, neque disciplina militiæ perterriti, cursu in eos irruunt:
 primoque impetu disiectis muri fabricatoribus, ac parte aliqua ædificij dissipata, vbi arma-
 tos congregari viderunt, antequam mali aliquid paterentur, ad suos refugiant: eosque inse-
 cuti Romani, ad nauigia compulere. Et illi quidem tantū profecti, vnde Romanos contin-
 gere missibus possent, anchoras iaciunt: & sicut acies assolent, densatis inter se nauibus, ad-
 uersus hostes in terra constitutos, nauali praelio decertabant. Audito autē Vespasianus mag-
 nam eorum multitudinem in proxima ciuitati planicie congregatā, filium suum cum sexce-
 tis equitibus lectis eō mittit. Qui cum infinitum hostium numerum reperisset, patri quidē
 maioribus auxilijs opus esse mandauit. Ipse verò equitum plerosque, etiam priusquam sub
 sidia venirent alacres esse videns, cum nonnulli eorum multitudinem Iudeorum formida-
 rent, vnde exaudiri posset constitit: & o Romani, ait, pulchrum est namq; in principio ser-
 monis admonere vos generis vestri, ut qui cū quibus pugnaturi sumus sciatis: nostras enim
 manus nemo vnquam toto orbe hostis vllus euasit: Iudæi verò, ut etiam pro his dicamus ali-
 quid, ad hoc usque tempus uicti non defatigantur: itaque oportet illis in aduersis rebus cō-
 stanter dimicantibus, etiam nos in secundis perseuerantiū laborare: aperta quidem fronte
 vobis plurimum alacritatis inesse conspiciens, gaudeo: vereor autem, ne cui vestrum tanta
 timorem multitudo hostium latenter incutiat. Igitur quisque iterum cogitet, qualis cum
 quibus decertabit: quodque Iudæi, licet satis sint audaces, mortemque contemnant, incō-
 posui tamen bellorumque imperiti sunt, vulgus recte potius, quam exercitus appellandi.
 De vestra verò peritia atque ordinatione referre quid opus est? Nempe idcirco soli armis ex-
 ercemur, pacis etiam tempore, ut ne in bello nos cum hostibus numero conferamus. Nam
 quod perpetuæ militiæ commodum, si pares cum rudibus congregiamur? Quin reputate,
 quod armati cum inermibus, & equites cum peditibus, & ducis tuti consilio cum uagis ne-
 que rectorem habentibus decertabitis: quodq; nos hæc virtutes multo plures efficiant, mul-
 tum autem vitia de hostium numero detrahant. Nec sola hominum multitudo, quamuis
 pugnacissimi fuerint, in bello obtinet: sed etiam si uel in paucis sit fortitudo. Hi enim & or-
 dinari faciles sunt, & sibi met subuenire: numerosæ autem copię plus incommodi ex semet
 ipsis, quam ex hostibus capiunt. Itaque Iudæos audacia & ferocitas ac desperatio siue mētis
 sæuitia ducunt, quæ rebus secundis aliquantum valent, minimis verò offensionibus extin-
 guuntur. Nos autem virtus regit, & morigera voluntas, itemque fortitudo, quæ & in prospe-
 ra fortuna viget, nec ad finem usque inter aduersa decipitur. Ad hoc maiores nobis sunt, q̃
 Iudæis, causæ certaminis. Nam si illi pro libertate ac patria belli pericula sustinent, quid est
 nobis inclyta fama præstantius? & ne post orbis terræ imperium videamur hostium aduer-
 siorum loco Iudæos habere. Præterea considerate, quod ne patiendi quidem, alicuius in-
 tolerabilis mali metus est, multos enim eosque in proximo adiutores habemus. Rapere autē
 victoriam possumus: & quos a patre mitti nobis speramus auxilio, conuenit ante capere, ut
 & maior sit, & socium non habeat virtutis effectus. Equidem puto nūc de me ac patre meo
 vobisque pariter iudicium fieri, si ille quidem rebus antè gloriosè gestis dignus fuit, ego ue-
 rò eius sum filius, vosque milites mei. Nam illi vincere consuetum est: ego verò reuerti ad-
 eum perpetiar victus? quo pacto autem vos non puduerit, duce vestro periculis occurrente,
 nō superare? appetam enim pericula, mihi credite, primusq; in hostes irrumpā. Nemo autē
 vestrum a me discesserit, persuasum habens, impetum meum sustentari ope diuina, & mani-
 festissimè præsumite, quod multo plus mixti hostibus efficiemus, quam si extrinsecus pu-
 gnaremus. Postquā Titus hæc prosequut⁹ est, diuina quēdā alacritas militib⁹ incidit, & quia
 Traianum aduenire cum ccc equitibus ante prælium contigit, ægrè ferebāt, ranquam
 minueretur

Titus suus cōtra
Iudæos coborta-
tur.

Iudaici belli
Romani causa

- A** minueretur victoria societate. Misit autem Vespasianus & Antonium Silonem cum duobus millibus sagittariorum, ut occupato monte, qui ex aduerso erat oppido, murorum propugnatores repellent. Et ab illis quidem ita ut preceptum fuerat, circumuenti sunt, ex ea parte subuenire tentantes. Titus autem primus perrexit citato equo in hostes, & post eum ceteri cum clamore, tanto spacio fusi, quantum aduersa acies occupauerat, unde multo etiam plures quam erant apparuerunt. Iudaei vero, licet incursum eorum & disciplina conterriti, paulisper quidem primos sustinere congressus. Percussi autem contris, equorumque impetu deturbati conculcabantur, atque ita multis passim peremptis disperduntur, & in ciuitate, ut quicquid velocitatis habebat, effugiunt Titus autem aliquos a tergo instans alios per transitum occidebat, nonnullos cursu atecapiens, ictu ora transuerberabat: multos autem, alium super alium lapsos inuoluit, conficiebat omnesque ad moenia confugiens praueiens, detorquebat ad caput, donec vi multitudinis elapsi, in oppidum confugerunt. Excipit autem illos acerba dissensio: namque indigenis, & fortunarum suarum & ciuitatis gratia, & ab initio bellum gestum, maximeque quod male pugnatum fuerat, non placebat. Sed populus aduenarum qui plurimus esset, vim adhibebat, & inter se discordantium clamor erat, veluti iam arma caperent. Quibus auditis, nec enim procul a muris aberat, Titus exclamat: Hoc tempus est, quid moramur commilitones? Deo nobis dedente Iudaeos, suscipite victoriam. Non auditis clamores? qui manus nostras euasere, discordant: habemus ciuitatem, si modo properamus. Veruntamen cum velocitate animis opus est. Nihil enim magnum effici sine periculo consuevit. Non solum autem hostium concordiam, quos cito necessitas in gratiam reuocabit, sed etiam nostrorum auxilia praenire debemus: ut praeter victoriam, quae tantas copias pauci superamus, etiam ciuitate soli potiamur. Simul his dictis conscendit equum, atque ad lacum decurrit, & per eum prope ciuitatem ingreditur, quem ceteri consecuti sunt. Pauor autem eius audacia murorum defensores inuasit, & pugnare quidem, vel prohibere venientem, nemo sustinuit: relictis autem excubijs, Iesus quidem cum socijs in agros effugit: alij vero decurrentes ad lacum, in manus hostium contra uenientium incidebant. Maetabantur autem alij cum scaphas scanderent, itemque alij, cum iam prouectas assequi natando conarentur: plurimaque per ciuitatem fiebat hominum caedes, aduenarum quidem resistentium, qui non effugissent: indigenarum vero sine pugna, quoniam spes eos foederis, & conscientiam quod belli consilium non habuerant, a praelio deterrebat, donec Titus nocentibus interemptis, miseratus indigenas ab internecione requieuit. At qui in lacum confugerant, ubi ciuitas captam viderunt, quam longissime ab hostibus recesserunt. Titus vero missis equitibus res gestas patri nunciat. Quibus ille compertis, quod necesse fuit, & filij virtute admodum laetus, & facinoris claritudine (maxima enim belli pars videbatur exempta) tum quidem statim circumdari ciuitatem eustodibus iussit, ne quis ex ea subterfugeret, caedendumque euaderet: postero autem die cum descendisset ad lacum, rates aduersus illos, qui eo refugerant, fabricari iussit, quae tam materialium quam artificum multitudine mature contextae sunt.

De lacu Genesar, & fontibus Iordanis.

CAP. XVIII.

- E** **A** C V S autem Genesar quidem a terra continente appellatur. XL vero stadijs in latitudine patens, centumque in longitudine, aquae dulcis est atque potabilis. Palustri enim crassitudine tenuiores habet latices: & vndique in littora ac arenas desinens, purus est, ac praeter hoc temperatus ad hauriendum. Et fluuiio quidem siue fonte lenior est, semper autem frigidior, quam lacus diffusio patitur, manet: aestiuisque noctibus eius aquae sub diuo perflant, nequaquam aestibus cedunt: id enim facere indigenis moris est. Varia autem sunt in eo piscium genera, ab alterius loci piscibus tam sapore quam specie discreta: mediusque fluuiio Iordane secatur, Ceterum Iordanis fons Partium esse videtur: sed reuera huc terra conditus fertur ex ea quae vocatur Phiale. Hae autem est, quam in Trachonitidem ascenditur ad CXX stadium a Caesarea, ad dexteram non longe a via. Et proprie quidem ex rotunditate Phiala dicitur lacus, rotae speciem praeferens: semper autem intra eius labra cohibetur vnda, nunquam deficiens vel exuberans. Cumque interim hoc esse Iordanis principium nesciretur, a tetracha quondam Trachonitidis Philippo deprehensum est. Is namque missis in Phialen paleis, inuenit eas apud Panion redditas, unde antea fluuius nasci credebatur. Naturalis quidem pulchritudo Panij, regijs opibus & Agrippae diuitijs magnificentius accurata est. Manifestum autem flumen Iordanis ex hoc antro incipiens, Semechonitis quidem lacus paludes secatur coenosas: centum autem & viginti alijs praetertis

Iordanis fons per lacum Genesar fluuit.

in Asphaltitem
lacum se exone-
rat.

Genesar aben-
tas.

Fons Capernaui

Genesar longitu-
do & latitudo

Vespasianus
navale praelium
contra Tari-
chæas instituit.

Tarichæas in la-
cu Genesar
vincit.

aduenam popu-
lum ab indigenis
seceruit.

de Iudaorum
moris genere
cogitat.

seniores cum im-
bellibus occidit.

gis stadijs, post oppidum Iulida, Genesar lacum medium transmensus, deinde multam p
solitudinem in Asphaltitem lacum exit. Ad Genesar verò lacum eiusdem nominis terra præ
tenditur, natura simul & pulchritudine admirabilis. Nullum enim ipsa præ vbertate sui ne-
gat arbustum, totamq; plantis consecrere cultores. Coeli verò temperies etiam diuersis ap-
tissima est. Nuces enim, quæ arborum maxime frigoribus gaudent, infinitæ florescunt; ubi
etiam palmæ, quas nutrit calor æstiuus: has iuxta ficus & oleæ, quibus aura mollior destina-
ta est: ut naturæ magnificentiam hanc esse quis dixerit, vim adhibentis ut in vnum conueni-
ant inter se repugnantia, anni que temporum contentionem bonam, veluti singula peculia-
ri studio terræ fauerent: non enim solum nutrit præter opinionem posima varia, sed etiam
seruat, egregia quidem, & quodammodo regalia. Vua sanè & carica sine intermissione de-
cem mensibus suggerit, cæteros verò fructus, anni spacio senescentes. Nam præter aeris le-
nitatem, & fonte quoque irrigatur vberissimo, qui Capernaum ab indigenis appellatur. Eū
nonnulli venam esse Nili fluminis opinantur, quod similes coracino Alexandrino generat
pisces. Longitudo autem regionis secundum littora cognominis lacus, X. XXX stadijs exten-
ditur, & latitudo XX. Horum quidem natura eiusmodi est.

Tarichæarum excidium. CAP. XIX.

MESPASIANVS autem perfectis ratibus, imposita manu militum, quanta in eos,
qui lacu effugerant satis esset, vnà prouehitur. Illi autem neque compulsi ad terrā
euadendi facultatem habebant, infestis omnibus, neque nauali bello pari condi-
tione pugnandi. Nam & scaphæ parue, atq; piraticæ aduersus rates infirmæ erant: &
cū pauci singulis veherentur, cunctis simul instantibus Romanis appropinquare metu
ebant. Veruntamen circum rates nauigando, nonnunquam etiam propè accedendo, lapidi-
bus Romanos eminus appetebant, aut cominus etiam irritando feriebant: plus autem ipsis
vtrōq; modo nocebat. Nec enim saxis quicquam præter crebros sonitus agebant, quoni-
am contra ipsos armis iaciebantur, contigūq; sagittis eorum afficiebantur, & si accedere
propius ausi fuissent, priusquam facerent aliquid, patiebantur, cumque ipsis nauigijs mor-
gebantur. Multos autem vulnera inferre tentantium, qui pilis contingi possent, alios desili-
endo in scaphas Romani gladijs transfigebant: nonnullos, concurrentibus inter se ratibus
in medio deprehenso, cum nauiculis capiebant. Submersorum autem, qui capita sustulif-
sent, aut sagittis præueniebantur, aut ratibus occupabantur: & si desperatione compulsi ini-
micis adnatare tentassent, eis vel manus vel capita truncabantur, plurimūque passim ac
varius erat interitus eorum, donec in fugam versi, cæteri terræ appulsi sunt, circumclusi na-
uiculis suis. Exclusi autem multi quidem in ipso lacu telis confgebantur, multos verò in-
terram egressos peremerant Romani. Mixtum autem sanguine, pleuūque cadaueribus
cerneres totum lacum. Nullus enim saluus euasit. Acerbus autem secutis diebus odor
illam regionem oppressit & facies. Nam littora quidem naufragijs simul plena erant, &
corporibus tumidis: calescentes autem actabefacti mortui, coeli tractum eorumpebant,
ut non Iudæis solum ille casus: miserabilis videretur, verum etiam autoribus ipsis esset
inuisus. Iste quidem illius prælij navalis exitus fuit. Perierunt cum his, qui pridem in ciuita-
te cecidere, sex millia & quingenti. At Vespasianus, pugna peracta, pro tribunali apud Ta-
richæas residens, aduenam populum ab indigenis secernebat, qui autor belli extitisse vide-
batur: & an hi quoque seruandi essent, cum rectoribus deliberabat. His autem affirmanti-
bus eorum liberationem detrimento futuram: nec enim demissos quiescere posse homi-
nes, qui & patrijs carerent, vimque adhibere ac bellum inferre possent, ad quos cōfugissent
Vespasianus salute quidem indignos esse eos, contraq; seruatores suos nouerat euasuros:
sed de eorum mortis genere cogitabat. Nam si ibi occiderentur, non perperuros suspicaba-
tur indigenas, tot apud se supplices obtruncari: fideque interposita deditis vim pigebat af-
ferre: verum ab amicis superabatur, nihil in Iudæos non licere dicentibus: quodque vile
esset, honesto debere præponi. cū vtrūq; obtineri non posset. Indubitata igitur concessa
licentia, solo eos itinere, quod Tiberiade duceret, exire permisit. Cumque illi facile his,
quæ cupierant, credidissent, & quod iustum fuerat comitari, neque pecunijs suis quicquā me-
tuentes abirent, totam ad Tiberiada vsque viam Romani, ne quis euaderet, occupauerunt:
eosque in ciuitatem conclusos, mox insecutus Vespasianus omnes in stadio constituit. Et se-
niores quidē cum imbellibus, qui mille ducenti erant: iussit occidi: iuuenū autē ualidissimos
& sex millia lectos, ad lithmon Neroni transmisit. Cæterum verò multitudinem triginta mil-
lia

Alia & quadringentos vendidit, præter alios, quos Agrippæ donauerat. nam his qui ex eius ^{triginta milia} regno essent, facere quod vellent, ipse permisit. Verum & istos rex vendidit. Reliquum vul- ^{& quadringen-} ^{tes vendit.} gus erant Trachonitæ & Gaulanitæ & Hippeni, pluresque Gadaritæ, seditiosi & fugitui, & quibus probra pacis bellum conciliant. Capti sunt autem sexto Idus Septembris.

FLAVII IOSEPHI

DE BELLO IYDAICO

LIBER QVARTVS.

Obsidio Gamalensis. CAPVT I.

C **V**ICVM QVE autem Galilæorum Iotapatis excisis à Romanis defecerant, hi se ad eos postquam Tarichæatæ superati sunt, applicabant: ^{Romani aduers-} omniaque Romani castella & ciuitates ceperant, præter Giscalam, & ^{sin Iudeos victo-} qui montem Itaburium occuparant. Cum his autem rebellarat Ga- ^{ria positi.} mala ciuitas, contra Tarichæas posita supra lacum, quæ ad fines pertinebat Agrippæ, itemque Sogane & Seleucia. Et hæc quidem Gaulanidis regionis erant ambæ: Sogane superioris partis, cui nomen est Galulaha: & inferioris Gamala. Seleucia uerò ad lacum Semechon- ^{Semechonitis lacus.} tem, triginta latum, & sexaginta stadiis longum; paludesque suas ad Daphnen usque tendentem. Quæ regio cum aliis sit deliciosa, præcipue tamen fontes habet, qui minorem (quem sic appellant) Iordanem alentes sub aureo Iouis templo in maiorem deducunt. Sogahen quidem ac Seleuciam colentes, in principio defectionis Agrippa sibi foedere sociauerat. Gamala uerò ei non cedebat, freta locorum difficultate, amplius quam Iotapata. Iugum namque asperum, ex alto monte deductum, mediam ceruicem erigit: & ubi supereminet, in longitudinem tenditur, tantum contra decliuè, quantum à tergo, ut cameli similitudinem præferat: unde nomen etiam duxit, nisi quod expressam vocabuli significationem indigenæ seruare non possunt. Et à fronte quidem ac lateribus, in valles inuias scinditur. Pars uerò qua de monte pendet, paululum difficultatem refugit. Verum & hanc partem per obliquum excisa fossa, indigenæ inuiam fecerunt. Domus autem crebræ per prona erant ædificatæ, nimioque præcipitio casuræ similis ciuitas intra se decurrebat, in meridiem vergens. Australis uerò collis immensa æditus altitudine, usum arcis sine muro ciuitati præbebat, rupesque superior ad profundam pertinens vallem. Fons autem intra muros erat, in quem oppidum desinebat. ^{Gamala descriptio.} Quamuis autem natura inexpugnabilis esset ciuitas, tamen etiam Iosephus cum murum eam ambitu cingeret, fossis & cuniculis reddidit firmiorem. Eius autem habitatores, natura quidem loci confidentiores erant, ^{Iosephus Gamalam reddit firmiorem.} quam Iotapateni: sed multo pauciores, minusque pugnaces: situsque freti difficultate, plures se hostibus putabant. nam plena erat ciuitas, multis in eam quod esset tutissima, confugientibus. Unde ab Agrippa quoque præmissis ad obsidionem, per menses septem resistere. Vespasianus autem profectus ex Ammaurite, ubi pro Tiberiade posuerat castra ^{Vespasianus Gamalam obsidet.} (Ammaus autem, si quis nomen interpretetur, aquæ calidæ vocantur. Ibi enim eiusmodi fons est, sanandis corporum vitijs idoneus) Gamalam peruenit. & totam quidem ciuitatē, ita ut diximus, positam, custodia circumuallare nequibat. quæ uerò fieri posset, excubias collocauit: montemque occupat superiore in quo milites castris, ita ut assolet, muro circumdatis, opus aggerū postremo aggrediuntur. Et à parte quidem Orientis summo supra ciuitatē loco turris erat: ubi & quintadecima legio, necnon & quinta contra mediam ciuitatem operabatur. fossas autem decima repleuit & valles. Inter hæc Agrippam regem, cum accessisset ad ^{Agrippa lapide percussus.} mauros, eorumque defensoribus de traditione loqui tentaret, funditorum quidam ad dextrum cubitum lapide percutit. Et ille quidem propterea familiaribus suis circumseptus est.

Roma-

Romanos autem ira simul ob regē, suiq; metus ad obsidionē proutinus incitant: nullum Iudaeos crudelitatis modum in alienigenas atq; hostes prætermisum ire credentes, qui circa gentilem suum, & eorum quæ ipsis conducere sualorem, tam immanes fuissent. Aggeribus autem manus multitudine, operisque consuetudine citò perfectis machinas applicabant. Chares autem & Iosephus (namque ipsi erant oppidanorum potentissimi) armatos licet metu perculos ordinauere: & quanquam non diu obsidionem posse sustinere arbitrabantur, quibus aqua itemque alia vsui necessaria non sufficerent, adhortati tamen eos ad moenia produxerunt. Et paulisper quidem machinis aduenientibus repugnarunt. balistis enim tormentisque percussis, in oppidum recesserunt. Itaque Romanis ex locis aggressi, murum arietibus quatunt & qua deiectus fuerat, infusi magno cum armorum strepitu ac turbarum sonitu ipsi quoque insuper vlulantes cum oppidanis confligebant. Illi autem ad primos aditus interim pertinaces, Romanis ne vltra progredere tur, obstitabant. Cæterum vi & multitudine superati, vndique ad excelsa ciuitatis loca fugiunt. deinde reuertentes instantibus sibi hostibus incumbunt: illosque impingendo per decliua, locorum difficultate & angustia depressos interficiebant. Romani autem cum neque à vertice imminentibus repugnare, neque in partem aliquam suadere possent, pronos eos vigentibus hostibus, in domos hostium plano contiguas refugiebant. sed hæ repletæ labebantur, quod pondus sustinere non poterant: vnaque deiecta multas inferiores, itemque illæ alias deturbabant. Eas res plurimos Romanorum morte consumpsit. incerti enim quid facerent, quamuis subsidere recta viderent, tamen eo conuolabant. Atque ita multi quidem ruinis opprimebantur: non pauci verò subterfugientes, parte corporis mulcebantur. Plurimi autem puluere suffocati moriebantur. Sed ea Gamalenses pro se fieri existimabant: propriaq; incommoda negligentes, magis instabant: hostesq; in sua tecta virgendo compellebant. qui verò per angustos viarum cliuos cecidissent, eos telis desuper missis interficiebant. Et ruine quidem lapidum copiam, ferrum verò eis mortui hostes dabant. cesorum enim gladios auferentes, his contra semineces utebantur. Multi iam procumbentibus tectis, semet inde proijciendo moriebantur: tergaq; dantibus ne fuga quidem facilis erat. Viarum namque ignorantia, & caligine pulueris alius alium non agnoscentes pererrabant, & circa se sternebantur. Sed illi quidem vix reperto exitu, ab oppido recesserunt. Vespasianus autem, qui laborantibus semper interfuit, sæuissimo dolore percussus, cum super militem ruere ciuitatem videret, propriæ tuitionis oblitus, clam paulatim superiore in oppido locum prehendit, ibiq; inter media pericula cum paucis omnino relinquitur. nec enim aderat tunc ei filius Tirus, ad Mutianum pridem in Syriam missus. Et dare quidem terga, neque tutum neque honestum sibi putabat: rerum autem, quas ab adolescentia gesserat, ac propriæ virtutis memoria, quasi Deo repletus, corpora sociorum atque arma condensat, & cum his bellum vna à vertice defluens sustinebat: & neque virorum neque telorum multitudinem formidans manebat, donec eius animi obstinationem hostes diuinam esse reputantes, impetum remiserunt. Illis autem iam infirmius oppugnantibus, ipse pedem referens, non prius terga ostendit, quam extra muros egressus est. Plurimi quidem Romani milites in ea pugna ceciderunt, & inter eos Ebutius decadarchus, vir non eo tantum prælio quo periit, sed vbiq; antea fortissimus comprobatus, quiq; plurimis malis Iudæos affecisset. In ea pugna centurio quidam nomine Gallus, cum decem militibus in quadam domo latuit. Eius autem habitatoribus dum cœnarent, quod in Romanos fuisset consilium populi sui, inter se fabulantibus, hoc audito (nam & ipse Syrus erat, et hi, quos secum habebat) nocte illos aggreditur: omnibusque matutatis ad Romanos saluus cum militibus euadit. Vespasianus autem moerere exercitum aduersis casibus videns, quodq; nullam interim tantam experti fuerant cladē: huiusq; rei magis eos pudere, quod solum ducem in periculis reliquissent, consolandos putabat: de se nihil quidem dicens, ne quem vel initio culpasse videretur. Oportere autem, inquiens, quæ communia essent, fortiter ferre, naturam belli cogitantes, quodque nusquam eueniat sine cruore victoria, iterumque habeat fortuna regressum. Multis tunc Iudæorum millibus interfectis, exiguam pro his stipem se inimicæ pendisse fortunæ. Atque ut iactatium esse, nimis secundis rebus inolescere, ita esse ignauorum, in offensionibus trepidare. Velox enim est, inquit, in vtrunq; mutatio: & ille vir fortis habetur, cuius sobrius erit animus in rebus quoq; infeliciter gestis: ut idem scilicet maneat, rectis consilijs peccata corrigens. Quanquam ea, quæ nunc acciderunt, neq; mollitia nostra, neq; Iudæorum virtus effecit. Nam & illis pugna melioris,

Romani Gamalenses
la muros arietibus
bus quatunt

Romani perierunt

Vespasianus dolore percussus
suis relinquitur.

Ebutius moritur.

Gallus saluus
euadit.

Vespasianus exercitum
moerere consolatur.

Vir fortis quis sit, ostenditur.

A melioris, & nobis deterioris, causa fuit difficultas locorum. Qua in re nimirum quis reprehenderit alacritatis vestrae temeritatem, nam cum hostes in excelsiora loca refugissent, manus continere debuistis, neque in summo vertice constituta sequi pericula: sed capta inferiori ciuitate, paulatim eos, qui refugerant, ad tutiorem vobis & stabilem pugnam reuocare. Nunc autem immoderata festinatione vincendi, quam id incaute fieret, non curastis. Inconsultus autem & furibundus impetus belli, à Romanis alienus est, qui cuncta ordine peritlaque perficimus, Barbarisque conueniens, & quo Iudæi maxime possidentur. Oportet igitur nos ad propriam virtutem recurrere: atque indignæ offensionis irasci potius quam moerere. Optimum autem quisque de sua manu solatiū quærat. Ita enim flet, ut & amissos vlciscamur, & in eos, à quibus perempti sunt, vindicemus. Ipse autem, ita ut nunc feci, experiar æquè ac vos pugnando primus ad bella pergere, & nouissimè inde discedere. Ille quidem his dictis recreauit exercitum. At Gamalenses bene gestare, paulisper animos erexere: quæ nulla ratione, magna magnificeque prouenerat, mox autem reputantes ablatam sibi esse foederis spem, quodque minimè possent effugere (iam enim victus eos defecerat) vehementer dolebant, animosque remiserant. Nectamen quatenus valebant, salutem suam negligebant: sed tam disturbatas partes muri, qui erant fortissimi, quam integras, ceteri amplexi custodiebant. Romanis autem construentibus aggeres, iterumque tentatibus irruptione, multi ex ciuitate perualles deuias, qua nulli custodes erant, & per cloacas diffugiebant eos, qui metu ne caperentur, ibi remanerent, inopia consumebat. solis enim vndique alimenta qui pugnare possent, Congerebantur. Sed illi quidem in huiusmodi calamitatibus perdurabant.

Gamalenses victus deficiunt.

Romani Gamalam iterum irruptione tentant.

Itaburius mons occupatur à Placido. CAP. II.

NESPASIANVS autem inter curas obsidionis, subcisiuū opus aggreditur aduersus eos, qui montem Itaburium occupauerant, inter campum magnum & Scythopolim situm: cuius altitudo quidem xxx stadiis consurgens, septentrionali tractu inaccessa est: in vertice autem, xx stadiorum planicies patet, tota muro circumdata. Hunc autem tantum ambitum quadraginta diebus edificauerat Iosephus: & alias ei materias, & aquas suggerentibus locis inferioribus. solam enim incolæ pluuialem habebant. Magna igitur in eo multitudine congregata, Vespasianus Placidum cum sexcentis equitibus mittit. Huic autem subeundi quidem montis ratio nulla erat. Multos autem foederis ac veniæ spe hortabatur ad pacem: & descendebant ad eum ipsi quoque insidias molientes. nam & Placidus eo studio mirissimè cum his loquebatur, ut eos in planicie caperet: illique, tanquam dictis obediētes, ad eum veniebant, ut incautum aggredirentur. Vicit tamē astutia Placidi. Coepto enim à Iudæis prælio, assimulat fugam, & postquam insequentēs ad magnam partem campi pellexit, reflectit in eos equitum manus: plurimisque in terga versis, aliquos interfecit: semotam verò multitudinem ceteram, ab ascensu prohibet. Itaque alij quidem Itaburio relicto, in Hierosolymā refugiebant. Indigenæ autem fide accepta, quod eis aqua defecerat, & se, & montem Placido tradiderunt.

Itaburi montis descriptio.

Placidi astutia.

victoria.

Excidium Gamala. CAP. III.

PV D Gamalam verò degentium audacissimi quique fuga dispersi latebant, imbelles autem tamen corrumpebantur. At verò pugnantium manus obsidionē sustinebat, donec euenit secundo & vigesimo die mensis Octobris, ut tres ex decima quinta legione milites, circa matutinas vigilias editissimā præ ceteris turrim, quæ in sua parte fuerat, subirent: eamque occultè suffoderent: cum appositum ei custodes neque aduentus eos (nox enim erat) nec postquam adire, sensissent. Iidem autem milites, cauendo ne strepitus fieret, quinque saxis durissimis euolutis resiliunt: subitoque turris cum magno fragore decidit, vnaque custodes præcipitantur. At verò qui per alias custodias erant, perturbati fugiebant: multosque euadere ausos peremere Romani: inter quos etiam Iosephum, super dirutam muri partem quidam iaculo percussum, interfecit. Intus autem in ciuitate degentibus, sono concussis, multus erat paupor atque discursus, tanquam omnes essent hostes ingressi. Tuncque Chares ægrorū & iacens defecit, cum timoris magnitudo morbum eius plurimum iuuisset ad mortem, Romani tamen prioris cladis memores, usque ad viginti & tertiam diem supradicti mensis oppidum non sunt ingressi. Titus autem (iam enim aderat) indignatione vulneris, quod Romanos se absente perculerat, ducentis equitibus præter pedites lectis, otiosè in ciuitatem introiuit. eoque prætergresso, vigilēs quidem

Romani Gamalam turrim suffodiunt.

prosterunt.

Iosephi mors.

Chares.

Gamala expugnatur & occupatur.

Ioseph.

V

ubi

Vespasianus ar-
cem Gamalæ
oppugnat: &

oppugnatam ob-
tinet.

Mulieres due in
excidio Gama-
lensi incolumes
quædant.

vbi senserunt, ad arma cum clamore proberabant. Cognito autem intus constituti eius in-
gressu, alij raptis liberis, trahentes etiam coniuges, cum ululatu & exclamationibus in ar-
cem refugiebant: alij Tito occurrentes, sine intermissione trucidabantur. Qui verò prohi-
biti essent in arcem recurrere, nescij quid facerent, Romanorum præsidij incidebant. V-
bique autem infinitus erat morientium gemitus: perque prona loca effusus cruor, totum
oppidum diluebat. In eos autem, qui arcem occupauerant, omnem Vespasianus induxit
exercitum. Erat autem saxosus & accessu difficilim⁹ vertex, in immensum æditus, & vndiq;
circum rupium multitudine præceps: vnde Romanos ad se adeuntes partim telis partim
saxis deuolutis arcebant Iudæi, cum ipsos in excelso loco positos nullæ sagittæ continge-
rent. Verum ad eorum interitum diuino munere quodam, turbo exoritur. Romanorum B-
quidem tela in eos ferens, ipsorum autem à Romanis repellens, & obliqua traducens: vt
neque in præruptis consistere propter violentiam flatus possent, cum nihil esset immobi-
le, neque hostes ad se accedentes videre. Itaque supergressi Romani, eos circumueniunt: ali-
os quidem repugnantes antecapiebant, alios manus dantes. in omnes autem vehemen-
tius sauebant, illorum memoria quos in primo aggressu perdidierant. Multi autem vndi-
que circumclusi, desperatione salutis, filios & coniuges & semetipsos in vallem præcipi-
tes dabant, quæ sub arce in profundum patebat. Euenit autem, vt ipsorum in se qui capti
fuerant immanitate lenior existeret iracundia Romanorum. Ab his enim quatuor millia
perempta sunt: qui verò se præcipitauerunt, quinque millia sunt reperi. Neq; quisquam,
præter duas mulieres, saluus euasit: quæ sorores erant, Philippi filiæ: qui Philippus Iachimo C
genitus erat, insigni viro, & qui sub Agrippa rege dux exercitus fuerat. Seruatæ sunt autem,
quod excidij tempore Romanorum impetum latuere. nec enim vel infantibus pepercere,
quorum multos singuli raptos ex arce proijciebant. Gamala quidem hoc modo excisa est,
tertio & vigesimo die mensis Octobris, quæ vigesimo & primo die mensis Septembris cœ-
perat rebellare,

Giscala à Tito capitur. CAP. IIII.

Iohannes Leuia
f. homo fallax.

A M' Q V E solum Giscala oppidulum Galilææ restabat indomitum: cuius mul-
tudo pacis studio tenebatur, quod erant plerique agricolæ, spemque suam sem-
per in fructibus collocauerant. Non parua autem manus latrocinialis permix-
tione corrupti erant, quo morbo etiam nonnulli ciuium laborabant. Hos au- D
tem ad defectionem impellebat atq; conflabat Leuia cuiusdam filius, nomine Iohannes:
homo veneficus & fallax, variusq; moribus, & immoderata sperare promptus, miroq; mo-
do quæ sperasset efficiens: atque omnibus iam cognitus, q̄ affectandæ sibi potentia causa
bellum amaret. Huic apud Giscala seditioforum turba parebat: quorum causa populus e-
tiam legatos forlasse de traditione missurus, Romanorum tamen congressum in parte bel-
li præstolabatur. At Vespasianus contra hos quidem Titum cum equitibus mille, decimam
verò legionem circa Scythopolim mittit: cum reliquis autem duabus Cæsariam ipse re-
greditur, dandam his ex labore continuo requiem putans, ex ciuitatum copijs: eorumq;
corpora, itemq; animos ad futura certamina existimans esse refouendos. Nec enim ex-
iguum sibi laborem superesse de Hierosolymis præuidebat, quæ & regalīs esset ciuitas, & B
cunctæ nationi præstaret. His autem qui ex bello fugissent, in eam confluentibus, etiam
naturalis munitio, itemque murorum eius constructio, non minimam ei sollicitudinem
comparabat: cum virorum spiritum & audaciam, & sine muris inexpugnabilem esse co-
gitaret: ob eamque rem milites, velut athletas, ante certamina oportere curari. Tito au-
tem ciuitas Giscala (equitando enim ad eam accesserat) aggressione capi facilis videbatur:
sciens tamen quod ea vi capta, passim à militibus populus absumeretur (namque satiatas
erat ipse iam cædibus) miserans multitudinem etiam ipse sine ullo discrimine cum nocen-
tibus intereuntem, pactione magis subigere ciuitatem volebat. Itaque plenis hominum
muris, quorum pleriq; perditæ factionis erant, mirari se ait, quonam freti consilio, cunctis
iam ciuitatibus captis, illi soli Romanorum arma operirentur, cum viderent multo qui-
dem munitiora oppida vno impetu fuisse subuersa: securos autem fortunis suis potiri,
qui Romanorum dextris credidissent: quas quidem etiam nunc illis ait se porrigere, ne-
que ob insolentiam succensere, quia spei libertatis ignoscendum putaret: non tamen, e-
tiam si quis impossibilia velle perseveraret. Quod si dictis humanissimis non paruissent,
fidemque dextris non habuissent, experturos arma crudelia: iam iamque cognituros
esse,

Vespasianus
Titum Scytho-
polim versus
mittit: &

de Hierosolymis
laborem super-
esse maximum
prouidet.

Titus Giscalam
pactione subi-
gere cupit.

Hierofaty

P V D Hierosolymam verò, ad Ioannis introitū omnis populus erat effusus, & circa singulos, qui vnā confugerant, numerosa turba collecti, quas foris clades expecti essent, percontabantur. illorum autē feruens quidem adhuc atq; interruptus anhelitus, necessitatē significabat. Veruntamen in malis quoq; sibi arrogabant: in Romanorū vim fuisse dicentes, sed sponte venisse, vt cum his ex tutiori loco pugnarent. Inconsultorū enim atq; inutiliū esse hominū, incautē pro Giscalis & inualidis oppidulis periclitari, cum arma vigoremq; oporteat pro metropoli suscipere, atq; seruare. Significando tamen exidii Giscalorū, etiā quam dicebāt honestā discessionem suam, vt multi fugam esse intelligerent, prodiderunt. Auditis autē q̄ captiui pertulere, non mediocris populum perturbatio tenuit, magnumq; id esse argumentū proprii reputabant excidij. At Ioannes corū quidem quos fugientes reliquerat, causa minū erubescerebat. Singulos autē circūiens spe ad bellum incitabat, infirmitatē Romanorū asserēs: propriasq; vires extollens, & imperitorū ea cauatione inscitiam decipiens, q̄ etiam si pennas sūmeret, nunq̄ Hierosolymorum moenia transgredierentur Romani, qui pro Galilzorū vicis tanta mala pertulissent, atq; in corū muris machinas contriuisent. His eius dictis magna quidē corrumpebatur iuuenū manus: prudentiorum autē atq; seniorum nemo erat, qui non futura prospiciens, velut iam perditam ciuitatem lugeret. Et populus quidē in ea confusione tunc erat. At verò per territorii manus agrestium, ante seditionem, q̄ Hierosolymis orta est, discordate iam coeperat. Titus enim a Giscala Caesaream, Vespasianus autē a Caesarea Iamnam & Azotū profectus, vtramq; subegit: impositisq; illic praesidijs, reuertebatur, maximā ducens eorum multitudinē, qui se fore: C
Iudei sibi ipsi manu violentas admovent.
Latrocina & prada committuntur.
Latrones in agmen conflati Hierosolymis irrumpunt.
Gentiles omnes sine respectu in urbem recipiuntur.
Hierosolymitani proceres a latronibus comprehenduntur.
Latrones arbitrio suo pontificis designant.

Singulas autē ciuitates tumultus bellumq; intestinū exagitabat: quantūq; a Romanis respirassent, in semetipsos manus vertebāt: cum inter amatores belli ac pacis cupidos esset seua contentio: dudumq; discordiū pertinacia primò inter domos accēderetur, deinde inter se amicissimi populi dissiderent & ad similia volentes quisq; conueniens, apertē iam coacta multitudine rebellaret. Itaq; dissensiones quidem apud omnes erāt: nouitatis autē armorumq; cupientes senibus ac sobrijs iuuentute atq; audacia praestabant. Primò autē indigenarū singuli praedari coeperunt: deinde ex cōposito confertis cuneis, per territorii latrocina bātur: vt quod ad crudelitātē atq; iniustitiā spectat, nihil a Romanis gētilēs abessent: atq; ipsis, q̄ vastabantur, illatū a Romanis excidii leuius videretur. Cinitatū verò custodes, partim quia defatigari pigeret: partim odio nationis, aut nulli, aut minimo erant malē affectis auxilio: donec rapinarum societate vndiq; congregati collegiorum latrocinialium principes, atq; in agmen conflati Hierosolymis irrumpunt: quā ciuitas a nullo regebatur: & more patrio gentiles omnes sine obseruatione recipiebant: tunc praecipue cunctis existimantibus vniuersos, qui superinfluere, adimento ex beneuolentia venire. Quae quidem res etiam sine dissensione ciuitatem postea effundedit, eo quod iners & inutilis multitudo, q̄ pugnacibus sufficere possent, alimenta consumpsit: hisq; praeter bellum etiam seditionem fame inq; comparauit: alijque latrones ex agris cōtransgressi, ac multo seuioribus quos intus inuenēre sociati, nullum atrox facinus intermittebāt. Nec enim rapinis & exspoliationibus meriebantur audaciam, sed vsque ad caedes ruebant: non clam, neque per noctem, aut quolibet homines, verū luce palam nobilissimos quoq; adoriendo. Nam primū Antipam regij generis virum, & adeo potentissimū ciuium, vt etiam publicos thesauros fidei suae permisos haberet, comprehensum custodia tradiderunt: post hunc etiam Leuiam quendam, insignem virum, & Sophā filium Raguelis, regalis similiter vtrunq; familiae, omnesq; praeterea, qui praestare alijs videbātur. Grauis autē metus populum possidebat: & velut capta ciuitate, salutem propriam quisque curabat. Illi autem clausorum vinculis non fuere contenti, neq; tutum arbitrabantur ea potentia viros diutius custodire. nam & ipsos, & domos eorū non paucis viris frequentari, ac per hoc ad vlciscendū esse idoneos, & praeterea rebellaturū fortasse populum, iniquitate cōmōrum. Decreto igitur eos occidi, mittunt quendā de suo numero Ioannē, ad caedes promptissimū, qui lingua patria Dorcadis filius dicebatur, cumq; alij decē armati gladijs, secuti ad carcerē, ibi quos reperissent interficiunt. Fingebant autē huius immanissimi sceleris causam, cū Romanis eos de traditione ciuitatis collocutos fuisse, cōmunisq; libertatis proditores interemisse dicebāt, prorsus, vt audacia sua tanq̄ seruatores ciuitatis, ac bene de ea meriti gloriaretur. Euenit autē populū quidem ad hoc humilitatis ac formidinis, illos verò insolentiae p̄gredi, vt in corū esset arbitrio etiam pontificū designatio.

Deniq;

- A** Deniq; familijs abrogatis, vnde per successionem pontifices creabantur, incognitos atq; ignobiles constituebant, vt impiorum facinorum socios haberent: nam qui supra meritum summos honores adepti erant, his obediebant necessariò, qui sibi eos præstiterant: quoniam & dignitate præditos, varijs machinis fictisq; sermonibus committebant, opportunitatem sibi ex eorum, qui se prohibere poterant, cõtentione captantes: donec hominum persecutione satiati, in diuinitatem contumelias transtulerunt, pedibusq; pollutis in sanctum locum introire cœperunt. Iam verò populo contra eos concitato (namq; autor erat Ananus, æuo maximus pontificum, itemq; sapientissimus: & qui fortassis ciuitatem conseruasset, si insidiatorum manus potuisset effugere) illi templum Dei aduersus populi turbam, castellũ ac profugium sibi fecere, quod pro domicilio habebant tyrannidis. Acerbis autẽ malis admiscebatur etiam cauillatio, quæ præ cæteris eorum factis erat dolori. Tentando enim quãto metu populus teneretur, suasq; vires explorando, sorte pontifices creare conati sũt, cum his (vt diximus) ex familijs successio deberetur. huic autem fraudi mos antiquus obtendebatur. Nam & olim sorte pontificatum deferri solitum fuisse dicebant: re autem vera, legis erat abrogatio firmioris, per eos qui ad potentiam designandorum magistratuum licetiam compararent. Itaq; vnã sacratarum tribuum accita quæ Eniachin appellatur, pontificem sortiebantur: casuq; fors exit homini, per quem maximè eorum iniquitas demonstrata est, Phani cuidam, filio Samuelis, ex vico Aphthasi, non solum non ex pontificibus orto, sed aperte quid esset pontificatus, propter rusticitatẽ penitus nesciẽti. Deniq; inuitũ eũ rure abstractũ, vt in scena fieri solet, aliena ornauere personam: indutumq; sacra veste, quid facere deberet, subito instituebant: ludumq; & iocum esse tantum nefas arbitrabantur. ceteri verò sacerdotes, procul spectantes ludibrio legem haberi, lachrymas vix tenebãt, honoresq; sacrorum solui, grauiter ingemebant. Populus autem hanc eorum audaciam non tulit, sed omnes quasi ad deponendam tyrannidem animos intenderant. nam qui præstare cæteris videbantur, Goriõ Iosephi filius, & Simeon Gamalielis, tam singulos circumeuntes, quàm simul vniuersos in concionibus hortabantur, quo tandem aliquando libertatis corruptores vltum irent, sanctumq; locum ab hominibus sceleratis purgare properarent. Pontifices etiam probatissimi, Gamala quidem filius Iesu, Anani autem Ananus, populum frequenter in cœtibus exprobrando eius segnitiam, contra Zelotas excitauerunt. ita enim se ipsi vocabant, vt bonarum professionum æmuli, ac non qui pessimam facinorum immanitatem superassẽt. Itaq; in concionem populo congregato, cunctisq; indignantibus occupationes sanctorum, itemq; rapinas & cædes, nondum autem promptis ad vlciscẽdum, propterea quòd inexpugnabiles (id enim verum erat) Zelotæ putabantur, stans inter eos medius Ananus, & ad legem crebrò respectans, cum lacrymis opplesset oculos: Equidem, inquit, mori potius deberem, quàm Dei domicilium videre tantis refertum piaculis: atq; inaccessa & sancta loca sceleratorum pedibus frequentari: verũ tamen sacerdotali veste amictus, & sanctissimum venerabilium nominum ferens, viuo: atq; animæ amore teneor, nec pro senectute quidem mea mortem sustinens gloriosam. Igitur solus ibo, & tãquam in solitudine animam meam solam dabo pro Deo. Nam quid opus est viuere in populo, clades suas minimè sentiente, & apud quos mala præsentia nemo prohibet? Siquidem spoliati patimini, ac verberati reticetis, & ne gemitu quidem aperto quisquam prosequitur interemptos. O acerbam dominationem. Quid de tyrannis quærar? Nunquid non à vobis vestra potentia nutriti sunt? nunquid non delictis qui primi erant cum adhuc pauci essent, vos dum taceris, plures eos fecistis? Atq; illis armatis quiescentes, in vosmetipsos arma vertistis? cum primos eorum conatus oportuisset infringi, quando cognatos conuijs apperebant. Vos autem negligendo, ad deprædationẽ noxios irritastis, quia vastatarum ædium nulla ratio erat. Itaque iam domini ipsi rapiebantur, eisq; cum per mediam ciuitatem traherentur, nemo erat auxilio. Illi autem à vobis proditos, etiam vinculis affecere: non dico quales & quantos, sed quòd non accusatos, indẽnatos, vinctos nemo adiuuit, restabat eosdem videre trucidari. Hoc etiam vidimus: velut è grege brutorum animalium cum præcipua quæque duceretur hostia, ne vocem quidẽ quicquam emisit, nedum dexteram mouit. Patiemi ergo, patiemi etiam sancta conculcari videntes? Cumq; omnes audaciæ gradus nefarijs hominibus subieceritis, eorum præstantiam reueremini? nunc enim profectò ad maiora procederent, si quid maius quod euerteret inueniretur. Teneatur quidem munitissimus ciuitatis locus, fanum appellatione, re arx quædam siue castellum. Tanta igitur contra vos tyrannide munita, & inimicis super verticem

in diuinitatem contumelias irferunt.

Phanes rusticus Samuelis filius Pontifex constituitur.

populus ad vltionem concionibus instigatur.

Zelota.

Anani ad populum robustatio.

Fanum.

positis, ut videris, quid cogitatis? aut quibus vestras sententias applicatis? An Romanos expectatis, ut sanctis vestris opitulētur? Ita quidem se nostræ ciuitatis habent res, eoque iam calamitatis ventum est, ut misereatur nostri etiam hostis. Non exurgetis o miseri, respectisq; vulneribus vestris, quod etiam feras bestias facere videmus, non ultum ibitis in hos, qui vos percussere? Non suas quisque recordabitur clades, & ante oculos positus quæ pertulerit, ad ultionem animos acuet? Perijt apud vos (ni fallor) affectionum omnium charissima, & maxime naturalis, cupiditas libertatis. seruitutis autem ac dominorum amātes facti sumus, tanquam subiugari a maioribus didicerimus. Atque illi quidem multa & maxima bella, ut in libertate viuerent, pertulerunt, ne aut Aegyptiorum aut Medorum potentia cederent, dummodo ne facerent quæ iuberentur. Et quid opus est de maioribus loqui? Hoc ipsum bellum quod cum Romanis nunc gerimus, verum commodè an contra incommodè, non referam, palam quid habet causæ, nisi libertatem? Ergo qui dominis totius orbis seruire non patimur, gentiles nostros ferimus tyrannos? Quanquam externis obedientes, ad fortunam semel id referunt, cuius iniuria victi sunt. At verò pessimis suorum cedere, ignauorum est, & cupientium seruiendi. Ad hæc autem, quia Romanorum mentio facta est, non vos celabo, quid, dum loquor, interuenerit, timentemque retraxerit: quod etiam si ab his capti fuerimus (absit autem huius dicti periculum) nihil acerbius experiemur, quam isti nos affecere. Quo pacto autem non lacrymis dignum sit, illorum quidem in templo donaria cernere, gentilium verò spolia, qui nobilitatem huius maximæ omnium ciuitatis compilauerunt: eoque viros trucidatos videri, quibus etiam illi post victoriam optemperassent? Et Romanos quidem nunquam transgredi ausos esse limitem profanorum, aut sacratæ quicquam consuetudinis præterire: sanctorum autem ambitum, quamuis procul aspectum perhorrescere: quosdam verò in his locis natos, ac sub nostris moribus educatos, & qui Iudæi vocentur, inter mediā sanctā deambulare, manibus adhuc suis gentili cæde calcentibus? Quis igitur externum bellum metuat, ex comparatione domestici? Multa nobis æquior est hostis. nam si propriè rebus sunt aptanda vocabula, fortasse reperietur, legum quidem conseruatores nobis fuisse Romanos, hostes verò intus haberi. Verum hos insidiatores libertatis exitio debere, neque facinorum eorum dignum excogitari posse supplicium, certum est: idemque omnibus vobis, & ante orationem meam esse persuasum, atque ipsis vos rebus quas pertulistis, in eos esse commotos. plerique autem fortasse multitudinem eorum, atque audaciam reformidant: & præterea quod in loco superiore consistunt. Sed hæc ut vestra negligentia confusa sunt, ita nunc magis proficient, si morabimur. Nam & numerus illorum in dies singulos alitur, eo quod nequissimus quisque ad similes profugiat: & audaciam plus accendit, quod nullum adhuc eius impedimentum interuenit: locoque superiore vtentur, & quidem cum apparatu, si his tempus demus. Quod si aduersus eos ire cœperimus, humiliores erunt, mihi credite, conscientia: & celsioris loci beneficium, reputatio scelerum perdet. Fortasse autem Dei pariter spreta maiestas, in ipsos tela retorserit, suisque missilibus consumetur impij. Videant nos tantummodo, & deiectioni sunt: quanquam pulchrum est, ut etiam si quod periculum immineat, pro sacris ianuis moriamur: ac si non liberis & coniugibus, pro Deo tamen eiusque sanctis animas profundamus. Præbebo autem manum, atque sententiam: & neque consilium vobis ullum deerit ad cautionem, neque me corpori meo parcere videbitis. His Ananus contra Zelotas populum hortabatur: non quidem nesciens iam expugnari vix posse propter multitudinem ac iuuentutem animorumque pertinaciam, multoque magis propter conscientiam commissorum: nec enim concessum iri ueniam his quæ perpetrauerant, sperabant: veruntamen quiduis perpeti præstabilius existimabant, quam in tanta rerum perturbatione rempublicam negligere. Populus autem duci se clamabat in eos, contra quos rogabatur: & ad subeunda pericula quisque promptus erat. Sed dum Ananus magis idoneos discerneret, atque ordinaret ad prælium, Zelotæ cunctis conatibus eius cognitis (certos enim qui omnia sibi nunciarent habebant) in pontificem commouentur: ac modò per cunctos, modò simul vniuersi profiliunt: neque obuius cuiquam parcebatur. Citò autem & Ananus populum congregauit, multitudine quidem superiore: armis verò constipatis, non erant Zelotæ inferiores. alacritas verò, quæ de erat, in vrisque supplebat. nam & ciues armis irā conceperant fortiorē: & quod de templo exierant, quauis multitudine maiore audaciā. quippe illi quidem habitare se in ciuitate minimè posse arbitrabantur, nisi Zelotas eximerent: hi verò nisi vicissent, nullū se non subituros esse supplicium. Manus autem conseruere, pro ducibus obediētes moribus animorum.

Et primo

Belii inter Iudæos & Romanos auspicii causa.

Epilogus Anani ad populum cohortationis.

Ananus contra Zelotas prælium adornat.

Zelotarum cum quibus pugna.

A Et primò quidem in ciuitate ac pro templo eminus missis lapidibus semet indicem appetebant. Si verò aliqua pars terga uertisset, uictores gladijs urebantur, cumque plurimi sauciarentur, multæ cades utrobique fiebant. Et populares quidem in domos referebantur à suis. Zelotarum aut quicumq; vulneratus fuisset, in templum ascendebat, sacram humum cruore perfundens, ut solo eorum sanguine uiolatam religionem rectè quis dixerit. Semper quidem latrones excurrendo in congreſſionib. præualebant. Irati verò populares, proficiente quotidie numero suo, cum desides increparent, quique à tergo sequebantur, non aperiendo fugientib. viam inuitos eos repugnare compellerent, vniuersos quidem suos in hostes conuertunt. Illis autem, quia vim ferre non poterant, paulatim ad templum recedentibus, irruunt, vna cum socijs Ananus. Vnde factum est, ut eos quòd ambitu exteriori expulsi essent; metus inuaderet: ideoq; in murum interiorem fuga recepti, mature ianuas occluderent. Verum Anano portis quidem sacris manus afferre non placebat, hostibus quoque defuper tela torquentibus nefas esse existimanti, etiamsi vicisset, non lustratum prius populum introducere. Ex omni autem suorum multitudine sex ferè armatorum, milia sortitus, custodes eos in porticibus collocat. his autem qui succederent, in excubijs alios per ordinem ponit. Multi autem honestorum ab optimaribus ad id electi, mercede conductos pauperes vice sua præsidij destinabant. Fit autem his omnibus exitij causa Ioannes, quem ex Giscalis effugisse prædiximus. Is enim dolis plenus, & vehementem dominationis cupiditatem mente circumferens, iamdudum rebus communibus moliebatur insidijs. Itaque tunc eadem quæ populus sentire se simulàs, aderat Anano: tam diebus cum proceribus capienti consilium, quàm noctibus peragranti custodias: omniaque secreta Zelotis renunciabat: nullumque populi consilium non prius quàm caperetur, inimici sciebant eius indicio. Immoderatis verò & Ananum, & populi principes placabat obsequijs, ne in aliquam suspicionem veniret affectans. Sed hæc eius honorificentia in contrarium vertebatur. Erat enim ex adulationum varietate suspectior: eoque ipso quòd etiam non accitus assiduus erat, arcanorū proditor habebatur. Et enim perspiciebat Ananus, omnia sua consilia hostes intelligere: & quæ Ioannes faceret, suspicionem proditoris habebant. Submouere autem illum non erat facile neque possibile, quòd malitia præualeret: ac præter hoc multorum non ignobilium, qui summis rebus adhibebantur, patrocinio succinctus erat.

D Visum est igitur ab eo Sacramentum beneuolentiæ causa peti: nihilque dubitans, & fidem populo se seruaturum iurauit, neque factum eius inimicis ullum, neque consilium proditurum: vnaque deponendis rebellibus, & manu & voluntate operam collaturum. Itaque Ananus eiusq; socij, quoniam iurato crediderunt, nulla iam suspitione suis eum consilijs adhibebant: moxq; ab iisdem concordia causa legatus intromittitur ad Zelotas. curæ namque habebant ne fanum culpa sua pollueretur, neue quisquam in eo procumberet Iudæorum. Ille autem, quasi Zelotis, ac non contrà pro beneuolentia iurauisset, ingressus ad eos, medius constitit: & sæpe quidem se illorum causa in magno periculo fuisse dixit, ne quid secretorum ignorarent, quæ in eos Ananus cum socijs cogitasset. nunc autem ingens cum ipsis omnibus subiturum esse discrimen. nisi diuinum quoddam præstò fuerit auxilium.

E Nihil enim iam morari Ananum: sed persuasisse quidem populo, ad Vespasianum legatos mittere, ut ad capiendam ciuitatem quamprimùm venite properaret: indixisse autem lustrationem postero die, ut religione simulata intromissi, vel etiam vi prælio manus confererent. Se autem non videre, quàm diu aut obsidionem sustinebunt, aut cum tanta manu acie congregientur. Ad hæc addebat, quòd ipse Dei prouidentia transactionis esset causa legatus. hanc enim spem Ananum his proponere, quo nihil suspicantes eos subito aggrederetur. Itaque oportere, si quis habendam vitæ rationem duceret, aut obsidentibus supplicare, aut foris aliquod præsidium petere. Quos autem si victi essent, veniæ spes foueret, immemores audaciæ suæ credere, simul ac factores poenituerit admissorum, in gratiam statim eos, qui perpeſsi sunt, redituros. Sed nocentium quidem sæpe inuisam etiã poenitudinē fieri, læsis aut iram in licetia sæuiorē: imminere aut illis ait interfectoꝝ amicos atq; cognatos, totumq; populum, p̄ dissolutis legib. ac iudicijs indignatione flagrantē: vbi etiam si qua pars misericordiæ fuerit, maiori eam iã irascentiū turbę cessurã. Talia quidē variabat Ioannes, terrorē incutiens multitudini. externū verò auxiliū apertè quidē indicare quod diceret non audebat. Idumæos aut significabat. utq; principes Zelotarum priuatim etiã comoueret, crudelitatis Ananum arguebat, ipsis eum maximè minitari confirmans.

Ananum vna cum socijs irruunt.

Ioannes Leuia
F. arcanorum
proditor

fidem populo
se seruaturum
iurati

concordia causa
legatus ad Zelotas
intromittitur

Zelotis in ciuitate
orationes
monet.

Idumæorum aduentus pro Hierosolymitanis, & acta.

CAP. VI.

A

R A N T autem Eleazarus Simonis filius, qui etiam præter alios idoneus esse videbatur & rectè consulere, & quæ consulisset efficere, itemq; Zacharias filius Amphicali, vterque à sacerdotibus genus ducens. Hi præter communes, etiam priuatim interminationibus cognitis, quodque Anani factio potentia sibi comparandæ causa Romanos accerferet (nam & hoc Ioannes affinxerat) diu quidem quid agerent dubitabant, angustiis temporis conclusi. Populum enim haud multo post eos aggredi paratū esse cogitabant: externi verò subsidij facultatem, insidiarum sibi celeritate præreptam: priusque fore ut omnia paterentur, quam auxilium quisquam ista cognosceret. Aduocari tamen Idumæos placuit. Scriptaque breuiter epistola, quod circumuento populo Ananus vel let Romanis metropolim prodere: ipsi autem pro libertate dissidentes, in templo obsiderentur: minimumque temporis salutem sibi promitteret: ac nisi maturè subuenirent, ipsos quidem Anano atque inimicis, at verò ciuitatem Romanis ilicò subingandam: pleraque nuncijs ad rectores Idumæorum referenda mandant. Ad hoc autem lecti sunt duo viri strenui, & dicendi peritissimi, & ad persuadendum satis idonei: quodque his rebus esset vtilius, pedum velocitate præstantes: nam Idumæos confestim parituros certum erat, quod turbarum cupiens & incondita esset natio, semperque ad motus facilis atque suspensa, & rerum mutationibus læta, minimisque petentium blanditijs ad bella promptissima: & velut ad festorum quandam solēnitatem, sic ad prælia properans. celeritatem autem nuncij exigebant: atque istis nihil deerat alacritatis, vterque autem Ananias vocabatur. Iamque apud rectores aderant Idumæorum. Illi autem simul epistola mandatisque attoniti, quasi furibundi circumcurfare gentem, militiamque denunciare cœperunt. Itaque mox & dicto citius multitudo conuenerat, omnesq; pro libertate metropoleos arma rapiebant. Congregati autem propè XXXM, cum ducibus quatuor Hierosolymam veniunt: hoc est, Ioanne & Iacobo Sotæ filijs, & præterea Simone Cathlæ, & Phinea Clusoth filijs. Ananum autem profectio legatorum, itemque vigilas eius latuit, sed non etiam impetus Iudæorum. hoc enim antè cognito, portas eis clausit, & muris custodes apposuit. non tamen visum est bello cum his congredi, sed verbis eis antè persuadere cōcordiam. Stans ergo in aduersa turri Iesus, post Ananum æuo pontificum maximus: Cum multæ, inquit, & variæ turbæ tenuerint ciuitatem, in nulla re sic miranda fortuna est, ut in eo, quod pessimis etiam inopinata conspirat. Etenim perditissimis hominibus contra nos auxilio venistis, tanta cū alacritate, quanta nec in Barbaros aduocante vos metropoli venire decuisset. Et si quidem viderem consensionem vestram similem esse horum hominum qui vos rogauerunt, non existimarem impetum care re ratione. nihil enim æquè ac morum cognatio cōcordiam firmat. Nunc verò illi quidem, si quis eorum singulos explorauerit, mille mortibus digni reperientur. Nam ludibria & purgamenta totius rusticæ plebis, luxu absumptis patrimonijs suis, postquā in vicis & ciuitatibus proximis audaciam exercuere, postremò in sacram ciuitatem clam influxere ut latrones, solumque religiosum immanitate polluerūt scelerum, eosque uideas sine metu inter sancta ebrios, & auditate ventris peremptorum spolia consumentes. Vestra verò multitudo armatorumque talis ornatus est, qualem deceret esse, si publico vos consilio metropolis inuitaret, in alienigenas laturos auxilia. Quid igitur hoc esse quis dixerit, nisi fortunæ iniuriā: cum pro nequissimis conuenisse & integræ nationis vestræ arma videantur conspirare? Iam dudum quidem reperire nequeo, quidnam fuerit quod vos tam citò commouerit. Nec enim sine magna causa fieri potuisset, ut arma pro latronibus aduersus cognatum populum caperetis. Quid? Romanos audistis & prodicionem? his enim quidam vestrum obstrepebant nunc, liberandæ metropoleos causa venisse dicentes. Vnde mirati sumus præter alia, noxiorum tale commentum. Viros enim natura libertatis amatores, eoque cum externis hostibus pugnare paratissimos, aliter contra nos efferare non poterant, quam vastatæ libertatis prodicione mentita. Sed enim vos considerare oportet, qui nos insimulauerint: fidemq; in nos veritatis ex rebus communibus, non ex ficto sermone colligere. Quid enim passi, nunc demum nos dedimus Romanis, cum ab initio licuerit aut ab his non deficere, aut quia defecimus, citò redire in gratiam, priusquam circa nos omnia vastarentur? Namque iam, ne volentibus quidem nobis, trāsactio facilis est: cum & superbos eos effecerit Galilæa sub iugum missa: morteque grauiorem afferat turpitudinem, appropinquantem placare. Equidem quod in me est, pacem morti antepono. semel autem bello appetitus, postquam pugna

Eleazarus Idumæos aduocandos esse censet.

Idumæorum ad bella alacritas.

versus Hierosolymā profectio.

Iesu ad Idumæos oratio.

Zelotarum de opprimenda libertate & ciuitate prodenda depulsio.

A pugna cōmissa est; gloriosam mortem vita captiui existimo potiore. Sed vtrum nos populi principes aiunt clam misisse aliquem ad Romanos, an etiam totum populum cōmunis suffragio? Siquidem nobis dicant, quos amicos miserimus, qui serui fuerint proditoris ministri. Cū iret aliquis deprehensus est, rediens captus est, literas nacti sunt? Quemadmodum autem tantum ciuium multitudinem lateremus cum quibus omni hora versaremur? Paucis autem, atq; his inclusis, qui de templo ne in ciuitatē quidem prodire possent, quo pacto sunt cognita, quæ occultē extra ciuitatem fierēt? An verō nunc cognouēre, quādo a usorum pœnæ reddendæ sunt? donec autem sine metu fuēre, neminem nostrū proditorem suspicabantur? Sin ad populum causam referunt, publicum habuit nempe consilium, nemo aberat concioni: ideoq; manifestior ad vos nuncius fama citius properasset.

B Quid autem opus erat legatos mittere, cū certa nobis esset de transactione sententia? Et quis designatus sit, dicant. Sed hæc quidē malē periturorum, & instantes pœnas euitare cupientium causationes sunt. Quin etiam si ciuitatem prodi in fatis esset, id quoq; ipsos qui nos eriminantur, ausuros opinor, quorum audaciæ vnum malum videtur deesse proditio. Vos autem oportet, quia semel cum armis adestis, primū (id quod est iustissimum) iuuare metropolim, & vnā nobiscum tyrannos eximere, per quos iudicia dissoluta sunt: qui calcatibus legibus iura suis gladijs permisere: deniq;obiles viros nō inculatos, ex medio raptos foro, primū vinculis cruciarunt: deinde non voce, neq; prece eorum morari, neci tradiderunt. Licet autem vobis non belli lege ingressis, horum videre argumentum, quæ dixi,

C desolatas domos rapinis, coniuges in veste lugubri, ac familias peremptorum, & per totam ciuitatem ululatus & fletus. Nullus enim non persecutionem expertus est impiorum. Qui ad hoc insaniz prorupere, vt latrocinalem audaciam non solum ex agris atq; alienis ciuitatibus in hanc, quæ & caput & facies gentis est, sed in phanum etiam ex ciuitate transferrēt. Denique hoc sibi & ad excursus & ad perfugium elegerunt, isque fiscus illis est eorum quæ in nos comparantur: & locus toti orbi terræ venerabilis, quique ab vniuersis alienigenis, ab extremo limite mundi venientibus, honoratur, per hæc quæ apud nos nata sunt portenta conculcatur. Exultant autem rebus desperatis, populos committi populis, & ciuitatibus ciuitates, gentesque in sua viscera delectum habere, cū debueritis, (vt dixi) quod factum esset optimum, ac deceret, nobiscum nocentes eximere: atque hanc ipsam fallaciam vltum ire, quod auxilio vos aduocare ausi sunt, quos metuere vindices debuissent. Quod si eiusmodi hominum preces reuerendas putatis, attamen licet vobis armis depositis, cognatorum habitu introire ciuitatem: medioque inter hostes atque auxiliares suscepto nomine, de nostris discordijs iudicare: quanquam reputare quid habebunt commodi, cū de manifestis ac tantis criminibus apud vos causam dicturi sunt, qui hominibus non accusatis, ne verbum quidem facere permiscere. Ferant igitur hanc ex vestro aduentu gratiam. Si verō neq; nobiscū indignari, neq; iudicare vultis, tertium restat, vt relictis vtrisque partibus nec nostris cladibus insultetis, nec cū insidiatoribus metropoleos maneat. Nam et si maximē quæquā nostrū suspicamini Romanis colloentū, obseruare vobis itinera licet: tumq; demum tueri metropolim, cū factū aliquid huiusmodi patuerit, quale delatū est, & in autores ei, si cōiuncti fuerint, vindicare. Non enim vos præueniūt hostes, iuxta ciuitatē sedibus positus. Sin horum nihil vobis gratū aut mediocriter videtur, ne portarū claustra miremini, quatenus arma portabitis. Hæc quidē Iesus loquebatur. Idumæorū autē multitudo nequaquā animū advertebat, ardens iracundia, q̃ non paratū habuisset introitū: proq; armis inter se duces indignabantur, captiuitatē esse existimantes, si ea quibusdā iubentibus deposuissent. Vnus autē ducū Simon filius Cathlæ, vix placato suorum tumultu, stans in eo loco vnde exaudiri a pontificibus posset: nō iam mirari se, ait, si libertatis propugnatores in tēplo obsiderentur inclusi, cū illi eundē genti cōmunem clauserint ciuitatē: & Romanos quidē fortasse, coronatis etiā portis recipere sint parati, Idumæos autē ex turribus alloquatur, captaq; iubeant pro libertate arma proijcere: cognatisq; nō credentes custodiā ciuitatis, indices eos discordiarū fieri velint: & alios accusando, q̃ indemnatos ciues occiderint, ipsi totā dānent ignominia nationem: deniq; vrbe omnibus alienigenis religionis causa patentē, nunc domesticis præclusis. Valde enim contra vos festinabamus, & ad gerendum cum gentilibus bellū, qui ob hoc adesse properauimus, vt vos seruaremus liberos. Nempe taliter vos etiā hi quos obsidetis læsere, tamque verisimiles puto suspensiones in illos quoq; colligitis. Deinde qui reip. defensores sunt iustus in custodia tenentes, genere coniunctissimis gentibus, simul vniuersā ciuitatem præclusam

Pax morti præferenda quidem ducitur: sed certamine cōmissa mors gloriosa captiui vita potior.

Iesum Idumæos, vt Zelotas in vrbe supprimant, monent

Idumæos iudicare de discordijs permittit. Simonis Cathlæ F. ad Iesum orationem respondit.

præclusam

præclusam tyrannidem perferre dicitis, cum tam contumeliosis nos iubeatis obtemperare præceptis: nomenque potentiorum alij, qui vos tyrannos patiuntur, annectitis. Quis cautionem vestri sermonis tulerit, cum rerum repugnantiam videat? Etenim vobis etiam nunc Idumæos excludentibus ciuitate (namque ipsi nos à patrijs sacris arcetis) rectè quis eos incusauerit, qui custodiuntur in templo, quod cum ausi essent ploſtere proditores, quos viros nobiles & innocentes pro societate facinoris dictitatis, non à vobis incoeperint, summaque proditoris membra præciderint? Sed licet illi molliores, quàm res poscebat, inuenti sint, nos tamen domicilium Dei seruabimus Idumæi, & pro communi patria propugnabimus: tamque foris irruentes, quàm intus insidiantes, hostes pariter vlciscemur. Hic autem manebimus pro muris armati, donec aut vos Romani respiciendo liberent, aut ipsi recuperata libertatis cura mutemini.

De clade Iudeorum ab Idumæis facta. CAP. VII.

Iesus oppugnari ciuitatem videns irascitur.

Is dictis, Idumæorum quidem multitudo clamore consensit: Iesus autem tristis recessit, cum nec Idumæos quicquam sentire moderatum, & duplici bello oppugnari ciuitatem videret. Quippe nec Idumæorum tumor & spiritus quiescebat, indigne ferentium contumeliam, quod essent ciuitate prohibiti: & quod

Idumæi prope murum tabernacula ponunt.

Zelotarum vires esse firmas crediderant, erubescuntium, postquam nihil eos sibi auxiliari posse viderent, ut iam venisse poeniteret. Pudor autem nulla re penitus gesta redeundi, poenitudinem superabat. Itaque ibidem prope murum temerè tabernaculis positis, manendum esse statuere. Infinita verò hyems nocte illa uenit, ventique violenti cum imbribus or-

Zelote suo periculo cruciantur.

ti sunt, & crebra fulgura, horrendaque tonitrua, concussæque terra vasti mugitus: certumque erat apud omnes, hominum exitio mundi statum esse turbatum, neque paruum quid rerum hæc signa porrendere. Vna verò Idumæis & oppidanis erat opinio: illis quidem irasci Deum militiæ causa, existimantibus neque se posse euadere, si aduersus metropolim arma mouissent: Anano autem eiusque socijs, etiam sine prælio vicisse, Deumque pro se bellum administrare credentibus. Sed profecto falsi erant interpretes futurorum, & que sulpassuri essent, contra hostes fore diuinabant. Verum Idumæi quidem cateruatim densatis corporibus inuicem sese fouebant, sentisque contextis protecti capita, minus pluuia lædebantur: Zelotæ autem magis illorum quàm suo periculo cruciabantur: collectique delibe-

portas aperire conantur.

rabant, si quam reperire subsidij machinam illis possent. Horum autem ardentioribus videbatur, vi armorum custodes inuadere: atque in ciuitatem impetu facto palam portas auxiliatoribus aperire: nam & custodes ex improviso, & quod plures inermes ac belli exper-

ad murum clamant: portam aperunt.

tes essent, facile turbatum iri, & multitudinem ciuiliam difficulter colligi posse: quoniam domi quisque propter hyemem contineretur. Quin etsi periculum aliquod interuenerit, quiduis subire satius, quàm negligere tot copias sui causa turpiter perituras: at qui prudentiores erant, vitæ adhiberi dissuadebant. non enim sui tantum causa custodes ampliari, sed etiam ciuitatis murum videbant propter Idumæos diligentius custodiri: & ubique adesse Ananum, omnibusque horis inuisere custodias existimabant. Sed hoc alijs noctibus ita habuerat. illa verò, non sua desidia requieuerat, sed ut & ipse & custodum manus fato ducere interirent. Namque iam nocte prouecta, & gliscente hyeme, custodes in porticu dispositos opprimit somnus. At Zelotis consilium subit, ut ferris templo sacratis portarum vestes secarent. Affuit autem illis, ne exaudiretur crepitus, ventorum sonus, & crebra tonitrua: fanoque egressi, ad murum clanculo veniunt: serratamque portam, quæ versus Idumæos erat, aperiunt. Illi autem primum Ananum conari aliquid suspicati, unusquisque dextram ad gladium, quasi repugnaturi applicant maturè: deinde his, qui ad se venerant, agnitis introibant. Qui quidem, si tunc manus vertere in ciuitatem voluissent, nihil obstabat quo minus totus populus interiret: tanta ira ferebantur. Verum Zelotas primò eximere custodia festinabant: illis quoque multum precantibus, qui eos receperant, ne despicerent malis obsessos, quorum gratia venerant, neque his acerbius periculum importarent. Captis enim custodibus faciliorem illis in ciuitatem impetum fore: sed si semel eos coniec-

cum Idumæis in templo sibi inuicem custodes irruunt.

tassent, iam illos contineri non posse. quin si senserint congregentur, & per ascensus nitentibus se opponant. Idem igitur Idumæis visum est: iamque in templum per ciuitatem subibant, cum suspensi Zelotæ aduentum eorum præstolarentur. Denique his ingressis, etiam ipsi confidenter ex interiori fano progressi sunt, mixtique Idumæis in custodes irruerunt.

Cælis

- A** Cæsis autem nonnullis, quos somnus oppresserat, omnis multitudo ad clamorem vigilantium suscitata est, raptisque armis ad repugnandum non sine stupore properabant. Ac primum quidem Zelotas solos conari aliquid suspicantes, quasi eos superaturi numero confidebant: ubi verò foris alios circumfundi viderent, Idumæos irrupisse sentire. Et maior quidem pars eorum, armis pariter animisque depositis in questibus erant: pauci verò iuuenum fortiter communiti, occurrendo Idumæis, aliquandiu segniorem multitudinem protegebant: alij cladem ciuitatis habitatoribus nunciabant. Illorum autem auxilio venire nullus audebat, cognito Idumæos irrupisse: sed ipsi quoque irrita vociferantes, cum fleatibus respondebant: plurimusque mulierum ululatus suscitabatur, si quando custodum quisquam in periculum aliquod incidisset. *clamorem in vrbe excitatū quos Hierosolymitanos trucidantibus Idumæis, geminant.*
- B** Quin & Zelotæ Idumæorum clamorem geminabant, magisque horribiles tempestas faciebant omnium voces. Nemini autem Idumæi percere, quod natura crudelissimi ad cædes erant, & hyeme grauiter afficiebantur: proptereaque his, qui se excluderant, vt inimicis utebantur, tam supplicantibus quam repugnantibus infensi. Multos enim cognationem referentes, vtque commune sanum reuererentur orantes, gladijs transfigebant. Nullus autem fugiendi locus, neque spes salutis erat. Compulsi autem circa se, magis quam vi oppressi lanlabantur, cum recedendi spatium non daretur, nec interfectores à cædibus temperarent. Incerti autem quid agerent, in ciuitatem se præcipitabant: miseri (vt mihi videtur) eo quod fugiebant crudelius subeuntes exitium, donec templum exterius sanguine redundauit. Octo autem millia & quingentos
- C** mortuos dies inuenit. Nec tamen his Idumæorum ira satiata est: sed versis in ciuitatem manibus, omnes domos diripiebant: quemque fortuito inuenissent, morti dabant. Et ceteræ quidem multitudinis cædem superuacua esse ducebant: pontifices autem peruestigabant: & in illos plerique ferebantur, statimque comprehensos obtruncabant: stantesque super eorum cadauera, nunc Anano populi beneuolentiam, nunc Iesu quæ de muro dixerat, exprobrabant. Ad hoc autem impietatis progressi sunt, vt etiam insepultos eos abicerint: cum præsertim Iudæis tanta sepulturæ cura sit, vt etiam iudicio cruci suffixos, ad occasum solis deponant, atque sepeliant. Et quidem non errauerim, si Anani mortem Iux- *Hierosolymorum excisorum principium.*
- D** derunt. Erat autem & aliàs vir laudabilis atque iustissimus, & præter nobilitatis ac dignitatis & honoris, quo erat præditus, amplitudinem, infimis amabat æquari. Libertatis autem maximè fautor erat: & is qui populi affectaret imperium. Commodis autem proprijs communes semper utilitates anteponerat, super omnia pacis studens. Sciebat enim Romanos non posse expugnari: ac prospiciebat, si pacisci vtiliter nequissent Iudæi, omnino eos petituros. Vt autem breuiter dicam, cum Anano viuo ad transactionem venissent. Mirus enim erat dicere, mirus populo persuadere quæ vellet. Iam verò impediētes bellantesque subegerat. Plurimum autem moræ sub tali duce attulissent Romanis. Huic iunctus erat Iesus, illo quidem comparatione inferior, sed præstans cæteris: vt putem Deum, qui tan- *Iesus cum Anano occisi sunt.*
- E** quam violatam ciuitatem perire flammis, purgarique sancta vellet, consultò defensores eorum, & qui ea charissima ducerent, amputasse. Itaque paulo antè sacris indumentis amictos, & toto orbe celeberrimæ religionis autores, qui que vndique in ciuitatem commeantibus venerabiles habebantur, iacere nudos prædam canibus ac feris videres. Quos quidem viros ipsam puto genuisse virtutem, tantum licuisse vitij flentem.

FLAVII IOSEPHI

DE BELLO IYDAICO

LIBER QUINTVS.

De altera strage, & reditu Idumæorum, Zelotarumq; crudelitate.

CAPVT I.

*Zelotarum &
Idumæorum se-
mita commemo-
ratur.*

N A N O quidem & Iesu eiusmodi finis euenit. Post illos verò tam Ze-
lotz, quàm Idumæi passim plebem, quasi nefandorum animalium gre-
gem, irruendo mactabant. Et vulgus quidem in quolibet loco depre-
hensum necabatur: correptos autem nobiles: & adolescentes, vinctos
in carcerem concludebant, spe, nonnullos eorum sibi posse sociari ne-
ce dilata. Verùm hæc nullum mouebant, sed cuncti mortem præopta-
uerant, dummodò ne aduersus patriam communem nequissimè con-
spirarent: sæuissima tamen ante eadē verbera sustinebant, exul-

cerati plagis atque tormentis. Cumque iam corpus non sufficeret cruciatibus, tan-
dem gladium merebantur. Quos autem die cepissent, eos in custodiam nocte ducebant: ex-
tractosque inde, si quos mori contigisset, abiciebant, vt vinctis alijs locus esset. Tantis au-
tem populū pauor occupauerat atque formido, vt ne flere quidem palàm quisquam, siue
sepelire proprium funus auderet: sed erant occultæ clausorum etiam lachrymæ, & ne quis
inimicorum audiret, circumspectantes gemebant. paria nanque his qui lugebantur, etiam
qui luxissent ilicò patiebantur. Exiguam verò nocte sublatam terram manibus corporibus
iniiciebant, & nonnunquam die, si quis fuisset audacior. Duodecim autem millia hoc mo-
do nobilium periēre. Illi autem iam cædes exosi, nullo pudore iudicij vim & cognitionis ca-
uillando imitabantur. Itaque cū illustrium quendam Zachariam Baruch filium interfice-
re decreuissent, (irritabantur enim, quòd nequissimis inimicus nimis erat, & probis amicis,
itemque locuples) neque solū fortunarum eius direptionem sperarent, sed etiam remo-
tum iri virum ad se deiiciendos potentem, septuaginta plebeiōrum honestissimos ex præce-
pto conuocant, iudicum specie potestate carentes, & apud eos Zachariam, quasi res prode-
ret Romanis, accusant: quodque ad Vespasianum prodicionis causa misisset. Sed neque ar-
gumentum, neque vlla probatio criminis erat. ipsi autem misisse dixerūt, & hoc haberi pro
fide veritatis volebant. Zacharias autem vbi nullam spem salutis sibi relictam esse vidit, per
insidias non in iudicium, sed in carcerem ductus, vitæ suæ desperationem libertate non pri-
uauit: sed exorsus veri quidem similitudinem obiectorum derisit, & illata sibi crimina bre-
uiter diluit: in accusatores autem oratione conuersa, omnes eorum iniquitates per ordinē
prosecutus est, multaq; de perturbatōne rerum querebatur. Zelotæ verò obstrepentes, vix
à gladijs temperabant, speciem cauillationemque iudicij sui vsque ad finem permanere cu-
pientes, & præter hoc iudices experiri, an periculoso tempore iusticiæ memores forent. Igi-
tur omnes septuaginta pro eo sententiā ferunt, & pro eo mori, quàm sibi ascribi eius interl-
tum maluēre. Illo verò absoluto, Zelotarum clamor tollitur, & vniuersi quidem iudicibus
irascēbantur, qui simulationē datæ sibi potestatis non intellexerant. Duo verò ex audacissi-
mis aggressi Zachariam, in medio templo interficiunt: & illudendo: Habes, inquit, & à no-
bis de absolutione sententiam certiozem: eamque statim in subiectam vallem de templo
proijciunt. Iudices verò, contumeliæ causa versis gladijs ferientes, templi ambitu pepulēre:
cædi enim eorum pepercerant, vt disiecti per ciuitatem, nuncij fierent apud omnes seruitu-
tis. Idumæos autem iam venisse pœnitebat, neque his gesta placebant. Quibus collectis, Ze-
lotarum quidem secretò indicabat vniuersa: & quæcunque hi qui eos aduocauerant scele-
rate fecissent, omnia demonstrabat: arma quidem cepisse eos, quasi Romanis à pontificibus
metropolis proderetur: reperisse autem nullum prodicionis indicium. Illos verò qui tutari
eam simularent, & belli facinora ausos & tyrannidis, ab initio quidem prohibendos fuisse.
Verùm quia semel in societatem intestinæ cædis incidissent, finem delictis adhibendum,
neque

*Nobilium duode-
cim millia pe-
riēre.*

*Zacharias Ba-
ruchi filius neci
destinatur*

*prodicionis ficta
accusatur:*

*in carcerem du-
citur*

*à iudicibus ab-
soluitur: at*

*in templo à duo-
bus plebeis inter-
ficiunt.*

*Zelotarum scele-
ra secretò Idu-
mæis manifestā-
tur.*

A neque vires hominibus suggerendas morem patrum destruentibus. Nam etsi portas gra-
uiter ferrent sibi atque in oppidum aditum esse praelusum poenas ab his, qui prohibuerat,
esse repetitas: & Ananum quidem peremptum: vna verò nocte populum totum penè con-
sumptum. Quorum rerum multos quidem suorum poenirere sentirent: eorum autem vi-
derent, à quibus rogati essent, crudelitatem immensam: ne ipsos quidem, per quos salui e-
rant, crubescantium. in oculis enim auxiliatorum pessima facinora committere, illorum-
que iniurias Idumæis imputari, quatenus ea non prohibeant, neque ab his separentur. De-
bere igitur (quoniam de prodicione, quæ dicta sunt, calumniam fuisse patuisset, nullusque
Romanorum impetus timeretur, aduersus ciuitatē verò inexpugnabilis esset potentia cor-
roborata) illos domum recedere: malorumque societatem vitando cuncta diluere flagitia,
quorum non sponte, sed decepti participes extitissent. Persuasum est Idumæis. Et primum
eos, qui erant in custodijs soluunt, propè ad duo millia popularium, statimque, relicta ciuitate
ad Simonem veniunt, de quo paulo post commemorabimus. deinde domum ex Hieroso-
lymis abiēre. Euenit autem eorum discessum, vtrisque pariter inopinatum videri. Nam
& populus nescius poenitudinis, paululum fiducia recreatus est, veluti inimicis leuatus: &
Zelotarum creuit insolentia, quasi nō auxilijs caruissent, sed ijs essent liberati, quorum pu-
dore ac reuerentia eriminibus temperabant. Denique nulla iam erat facinorum mora ne-
que cunctatio: sed festinatis quidem consilijs in rebus singulis utebantur: quæ verò pla-
cuissent, ipsa cogitatione citius peragebant. Maxime autem in viros fortes atque insignes
scandibus seuebant: cum inuidia nobilitatem absumerent metu virtutum: vnamque cau-
tionem putarent, nullum optimatum superesse. Itaque occisus est cum multis alijs Gorion,
dignitate simul & genere præstans, & plus posse populum gaudens, plenusque spiritu, liber-
tatis amator ut nullus alius Iudæorum, quem tamen libertas præter alias virtutes perdidit.
Sed ne Peraia quidem Niger eorū manus effugit, bellis cum Romanis gestis vir strenuus
comprobat: qui etiam sæpe vociferans, & cicatrices ostendens, per mediam ciuitatem
trahebatur. Ductus verò extra portas, desperata iam salute, ne sepultura careret supplicabat.
Illi autem prius interminati, quod humum ei quā desiderabat, concessuri non essent, mox
etiam mortem intulēre. Qui tamē cum occideretur, Romanos eis virores imprecatus est:
famemque præter bellum ac pestilentiam, & ad hæc omnia ipsorum mutuas manus: eaq;
vniuersa confirmavit apud impios Deus, & quod iustissimū esset effecit, ut audaciam suam
quamprimum experirentur inter se dissidentes. Niger quidem occisus, quem habebat de
oppressionē sui metū eos leuauit. Pars autem plebis nulla erat, cui non ad interitum exco-
gitabatur occasio. Namque alij quod iam dudum alij ciuibus restitissent interfecerant: qui
verò nihil offenderant, subitas pacis tempore causas excipiebant. Et qui nullo libere
eos non adissent, pro contemptoribus: qui verò obsequentes, pro insidiatoribus habeban-
tur: vnaque maximorum criminū & mediocrium poena, mors erat. neque euasit quisquā,
nisi aut ignobilitate aut fortuna perhumilis.

De intestina discordia Hierosolymorum.

CAP. II.

E OM ANI autem omnes ad ciuitatem animos intendebar, hostium dissensionem
lucrum sibi esse censentes, & Vespasianum, penes quem summa rei potestas erat,
incitabant, diuinæ prouidentia dicentes auxilio in semet hostes esse conuersos:
veruntamen velox esse momentum, & Iudæos citò in concordiam redituros, aut
intestinis malis defessos, aut redactos in poenitudinē. Ad quos Vespasianus ait: Plurimum
eos quid fieri conueniat, ignorare, tanquam in theatro cupientes quantum armis ac mani-
bus possent ostentare potius cum periculo, quàm secum quid esset vtile reputare. Nam si
statim ciuitatem aggredierentur, ipsos causam hostibus fore concordia, ac vires eorum eti-
am nunc vigentes in se prouocatuos. Sin operirentur, paucioribus ac moderationibus his
vsuros domestica seditione consumptis. Deum namque melius quàm ipsos disponente, qui
sine labore Iudæos Romanis traderet, nulloque periculo exercitui victoriam condonaret.
Proinde manibus proprijs intereuntibus inimicis, maximoque malo, hoc est seditione tur-
batis, debere se potius periculorum spectatores esse, quàm cum hominibus mortem appe-
tentibus atque intestina rabie insanientibus, confligere. Si quis autem putauerit victoria
gloriam sine prælio fieri viliorem, sciat, inquit, armorum incerto exitu commodius esse
commodè perficere quod intendit. Neque enim manu præclaris esse minis laudabiles,
qui paria gesserint moderatione atque prudentia. Simul autem dum hostes imminueren-

Ioseph.

X

tur,

Idumæi captiuos
soluunt.domum Hiero-
solyms relicta
ab eunt.Zelotarum post
Idumæorum a-
bitum visa
comperta cru-
delitas.Gorionis interi-
tus.Peraia Niger
mortis & mori-
entis impreca-
tio post à Deo
executa ac ad-
impleta.Vespasianus
Romanis aduer-
sus hostes inci-
tatur:
hostibus dome-
stica seditione
consumptis vi-
ctoriam expe-
ctatur.Iosephus
dicitur
Iosephus
diciturIosephus
dicitur
Iosephus
dicitur

tur, etiā milites ex laboribus assiduis recreatos valentiores ductum iri. Præterea non id esse tempus, ut maturæ occupanda videatur victoriæ claritudo. nec enim armis fabricandis aut muris, vel auxilijs congregandis Iudæos operam dare, atque ideo moras differentibus nocituras: sed bello domestico ac dissensione tumidos, miserabiliora pati quotidie, quam ipsi eos capti afficerent intromissi. Proinde siue quis securitatem consideret, sinendos esse qui semet absumerent: siue facti gloriam clariorem, nequaquam manus intestino morbo laborantibus afferendas: siquidem ratione recta diceretur, non ipsorum, sed discordiæ fuisse victoriam. Hæc Vespasianus: ei que dicenti rectores militum consentiebant: moxque apparuit quàm vtile fuisset eius consilium. Namque in dies singulos multi ad eum confluebant fugiendo Zelotas. Erat autem fuga difficilis, quòd omnes exitus custodibus obsidebantur. Et si quis ibi qualibet ex causa deprehensus fuisset, velut ad Romanos ire cuperet, interficiebatur. Qui tamen eis dedisset pecuniam, saluus abibat: & qui non dabat, solus proditor habebatur. Restabat igitur, pecuniosis fugam redimentibus, solos pauperes iugulari. Mortui verò per omnes vias coaceruabantur innumeri, multi que etiā transfugere cupientium, rursus in ciuitate perire præoptabant. nam spe sepulturæ in patria mori tolerabilius videbatur. Illi autem ad hoc crudelitatis deuiauerant, ut neque intus neque per itinera occisis humum concederent: sed veluti cum patrijs legibus etiam naturæ iura disturbare pepigissent, suadque in homines iniustitia diuinitatem quoque pollueret, ita sub sole putrescere mortuos relinquebant. Sepelientibus autem suorum corpora, idem quod transfugis, imminebat supplicium mortis: statimque sepultura indigebar, qui hanc alteri præstitisset: & ut breuiter dicam, nulla tam bona, quàm misericordia, perierat in illis cladibus mentis affectio: hisque irritabantur noxij, quæ miseranda vidissent, à viuis in mortuos, à mortuis in viuos iracundiam transferentes. Modum autem excedente metu, superstitibus mortui adepti requiem beatiores videbantur: & qui erant in custodijs comparatione sui cruciatus, insepultos quoque fortunatissimos demonstrabant. Omne quidem ab illis ius hominum calcabatur, ridebatur etiam diuinitas: prophetarumque responsis tanquam vulgaribus fabulis illudebant. Cum verò multa contempsissent de virtute ac vitij statuta maiorum, etiam quæ de patria olim prædicta fuerant vera esse exitu probauere. Vetus enim quidam sermo ferebatur, tunc demum ciuitatem captum iri, sancta quoque flammis exurenda esse lege belli, cum seditio fuisset exorta, sanumque Dei propriæ manus antè violassent. Quibus Zelotæ, nihil de eorum fide dubitantes, ministros se præbuerunt.

De Gadarenensium deditione & strage. CAP. III.

Ioannes ambrosius:

arrogans:

T Iohannes iam dudum tyrannidem affectans, parè cum similibus honorem habere dedecus existimabat: paulatimque sibi nequiores adiungens, ab eorum affectione separabatur. Semper autem aliorum decretis non obediendo, suaque iubendo imperiosius, quòd solus dominari cuperet non latebat, eique sociabantur nonnulli metu, alij gratia (mirus enim erat oratione atque fallacia persuadere quæ vellet) multi verò propterea quòd sibi tutum esse ducebant, priorum delictorum causas vni potius ascribi quàm omnibus. Ad hæc quia manu strenuus erat, & bonus consilio, satellites non paucos habebat, etsi magna pars eum contrariæ factionis reliquerat: apud quos etiam liuor non nihil valebat, graue putantes ut paulò antè pari succumberent. Plus autem metus eos, ne sub vnius potestate viuerent, exagitabat. Nec enim facile sperabant eum, si semel obtinuisset, deiici posse: occasionemque in se habiturum timebant, quòd in principio restitissent. Proinde quisque bello potius quiduis pati decreuerat, quàm sponte seruiens mancipij loco perire. Hinc igitur seditio diuiditur, & Ioannes in contraria dissentientibus: parte regnabat. Sed inter ipsos quidem munita omnia erant custodibus: nihilque aut parum agebatur, si quando armis prælium lacebant. In populum verò vel maxime contentionem susceperunt, & quis maiorem prædam caperet vtrinque certabant. Cum tamen ciuitas trium malorum ingentium tempestate laboraret, hoc est belli, dominationis, itemque seditionis, eorum comparatione bellum popularibus mediocrius videbatur: denique relictis sedibus patrijs ad alienigenas profugiebant, & Romanorum beneficio salutem, quam inter suos desperauerant, assequebatur. Quartum verò præterea malum commotum est gentis exitio. Haud procul ab Hierosolymis castellum erat validissimum, reponendis opibus ad munimenta belli, tutandisque corporibus ab antiquis regibus ædificatum, quod Massada dicebatur: id occupauerant qui vocantur Sicarii, quòd à rapinis amplioribus timore

Ioannes: bonus & consilio.

Seditio mota.

Hierosolymitanum trium malorum tempestate laborant.

Massada castellum à Sicarijs occupatur.

consequitur.

continebantur. Hi cum Romanorum exercitum otiosum esse viderent, apud Hierosolimam
A verò Iudæos dominatione atq; discordia secessisse, maiora facinora aggrediuntur. Die festo
 azymorum (qui apud Hebræos ad memoriam salutis, qua ex Aegyptiorum seruitio liberati, in
 terrâ patriam deueniunt, solenniter celebratur) nocte deceptis qui sibi erant oppositi, mu-
 nicipiū quoddam Engaddi inuasere: vbi pugna quidem Iudæos antè præuentos atq; disper-
 sos, quàm arma caperent siue concurrerent, ciuitate pepulere. Eos verò qui in fuga defece-
 runt, mulieres videlicet ac pueros, supra septingentos interfecerunt: adibusq; deinde com-
 pilatis, fructus quoq; iam maturos depopulati in Massada portauerunt: & illi quidē omnes
 circum castellū vicos, totamq; regionem populabantur, non paruo vndiq; perditorum ad
B eos numero in dies singulos confluente: simul autem concitati sunt etiam per singulos Iu-
 dææ tractus in latrocinia, qui interim quiescebāt. Ac veluti in corpore, si quando principa-
 le membrum tumor afficit, omnia pariter ægrotare necesse est: ita propter ciuitatis tumul-
 tum atq; discordiam, etiam qui foris erant nequissimi prædarum inuenere licentiam. Sin-
 guli verò vicis proprijs dilaceratis, deinde in solitudinem recedebāt. Congregati autem &
 cæteruatim coniurantes exercitu quidem pauciores, plures verò quàm latrocinialis conspi-
 ratio, in templa & oppida ferebātur. Et sequebatur quidem, vt in bello fieri solet, ab his eos
 malè affici, quos petiissent. Verum præueniebatur ultio, cum mox latrones à praeda refuge-
 rent: nullaq; pars erat Iudææ, quæ non vnà cum Hierosolymis præcellentissima ciuitate in-
 teriret. Hæc Vespasiano à transfugis indicabātur. Nam licet omnes exitus à seditiosis custo-
C direntur, & cum quis ad eos accessisset interficeretur, tamen erant, qui ad Romanos clam
 profugerent, ducemq; Romanorum & opem ferre ciuitati, & reseruari populi reliquias hor-
 tarentur. Multos enim, quod bene Romanis vellent, perisse, multos adhuc in periculo di-
 cebant esse superstites. Ille autem iam tum miserans eorum calamitates, propius ad eos ve-
 lut Hierosolimā obsessurus accedit, re autem vera vt ciuitatem obsidione liberaret: spe au-
 tem ante reliqua subigendi: nullūq; impedimentū extrinsecus obsidioni relinquendi. Cum
 igitur venisset in Gadara, transamnanæ regionis metropolim validissimam, mensis Martij
 quarta die ciuitatē ingreditur. Iam enim optimates, ignorantibus seditiosis, legatos ad eum
 de traditione miserant, tam pacis desiderio, quàm suis patrimonijs metuentes: multi enim
 apud Gadara locupletes habitabant, quorum legationē inimici nesciebant, nisi quod Ve-
D spasiano appropinquante id cognouerunt. Et ciuitatem quidem se retinere posse despera-
 bant, quod & intestinis inimicis numero inferiores erant, neq; procul abesse videbant à ci-
 uitate Romanos. si verò fugere decreuissent, sine sanguine id facere, nullaq; à noxijs poena
 repetita, non honestū sibi putabant. Itaq; Dolesum comprehensum (nanq; is nō dignitate
 solum ac nobilitate ciuitatis princeps habetur, sed etiam legationis autor erat) interficiunt:
 nimiaq; iracundia mortuo verberato, extra ciuitatem dilapsi sunt. Iam verò propius acce-
 dente Romano exercitu, Gadarensium populus Vespasiano cum acclamationibus in ciui-
 tatē recepto, fidei dextras ab eo accepit: equitumq; & peditū præsidia contra fugitiuorum
 excursus. Muros enim prius quàm id Romani peterēt, ipsi destruxerāt: vt eo sibi fides esset,
 quod pacem diligerent, si bellum gerere ne volentes quidem posse viderētur. Vespasianus
E autem misso Placido cum D. equitibus, ac tribus millibus peditū, aduersus eos qui ex Ga-
 davis fugerant, ipse cum cæteris militum copijs Cæsareā regreditur. At fugitiui postquam
 equites repentē à tergo insequentes videre, prius quàm in manus venirent, in vicum quen-
 dam, cui nomen est Bethenabro, se recepere. Vbi repertā non paucorum iuuenum multi-
 tudine hisq; partim volentibus, partim ui armatis, temerē cōtra Placidū eiusq; milites pro-
 siliunt. Illi autē primo quidē impetu paululum recesserunt, ea simul arte, vt eos à muro lō-
 giūs pronocarent: deinde loco opportuno circumdātos, telis agentes eminus sauciabant.
 Itaq; fugientes quidē ab equitibus præueniebantur Iudæi: qui verò manus conseruissent,
F à peditibus trucidabantur, nihil plus audaciæ demonstrantes. Condensos enim aggredi-
 endo Romanos, armis non secūs ac mīro septos, ipsi quidē tellis aditum nō inueniebant,
 neq; sufficebant acie rumpere: illorum autē transfigebantur telis, & immianissimis feris
 similes ruebant vltro in ferrum, & sternebantur, alij gladijs ora percussi, alij ab equitibus
 dissipati: quoniam cura erat Placido, cursum eorum à vico intercludere: assidueq; prætercur-
 rens ea parte, cedentesq; reflectēs, vnā etiam libris sagittarum ictibus utebatur: hisq; pro-
 ximos interficiebat, metu verò longē fugientes auertebat, donec elapsi, qui fortiores erant,
 ad murum effugere. Eius autem custodes quid agerent nesciebant. Nec enim excludi Ga-

Festum Azymorum cur institutum.

Iudæa cadens premitur.

Simile venustū à membrorum corporis vnius cum plura de- sumptum.

Vespasianus, vt ciuitati opem ferret, à Transfugis monetur.

obsidione liberaturus urbem proficiscitur.

Dolesum interficiunt.

Gadarenses se Vespasiano dedunt.

Placidus aduersus fugitiuos mittitur.

pugnare

Bethenabrum expugnati igni traditi: darenſes ſuorū cauſa patiebātur, & ſi eos recepiſſent, vnā cū his ſe perituros videbant. quod A etiam contigit. Illis enim compulſis ad murū, penē cū his Romanorū equites irrupere. Por-
fugientes inſequitur: tis autē antē praecluſis, admoto milite Placidus ad veſperā vſq; acerrimē oppugnato muro
vincit: nec non pariter ac vico potitus eſt: ibiq; tūc vulgus quidē iners occidebatur, fortiores verò fugā pe-
proximos vicos hoſtili manu ad- dorem capit. tebāt: domus verò à militib⁹ diripiebātur, & vicus igni traditus eſt. Qui verò inde euaserāt, totā ſecum illam regionē ad fugam incitarunt: & extollēdo proprias calamitates in maius, totumq; Romanorum exercitū aduentare dicendo, metu omnes vndique commouerunt. Plurimo autem numero auſti, in Hierichunta ſeceſſerunt: hæc enim etiā tunc eorum ſpem ſalutis fouebat, quod eſſet valida & populosa. Placidus verò equitibus rebusq; antē proſpe-
vicus: nec non rē geſtis fretus eos inſequebatur: & vſq; ad Iordanem quidē ſemper quos occupabat, mor-
proximos vicos hoſtili manu ad- dorem capit. ti dabat. omnē verò ad flumen coactam multitudinē, fluminis impetu prohibitam, quod auſtū imbris vadum tranſire non poterāt, aperto praelio aggreditur. Itaq; neceſſitas eos ad pugnam compulſit, quod fugæ locum non haberent: prærentiq; ad ripæ longitudinem, tela equitum & incurſus excipiebant: à quibus multi percuſi, in fluuium ceciderunt. Nam qui manibus eorum caſi ſunt, tredecim millia fuerunt. alij cū vim ſuſtinere non poſſent, in Iordanem ſponte deſilierunt. Erat autem numerus infinitus. Et præterea capta ſunt cir- citer duo millia virorum, ac ducēti, cū præda maxima ouium & aſinorum, itemq; came-
vicus: nec non lorum & boum. Iudæis quidem hoc vulnus inſiſtum quamuis par ſuperioribus, maior tamen ſeipſo viſum eſt: non ſolū quod eam totam regionem quā fugerant, cædes reple-
proximos vicos hoſtili manu ad- dorem capit. uerant, ſed etiam quod reſertus mortuis Iordanis peruius non erat, & Asphaltites quoque C lacus repletus erat cadaueribus, quæ per multa flumina deuoluta ſunt. Placidus autem ſe-
vicus: nec non cunda fortuna vſus, in vicos proximōs & municipia contendit. captisq; Abila, & Iuliade, & Beſemorth, omnibusq; ad lacum Asphaltitem vſq; ad ſuos ex transfugis vbiq; collocat: de-
proximos vicos hoſtili manu ad- dorem capit. inde milite ſcapis impoſito, eos qui in lacum refugerāt ſubegit. Et trans fluuium quidem tota regio Romanis ceſſit, & vbiq; omnia vſq; ad Machærunta deuicta ſunt.

De captis oppidis quibusdam, deſcriptioq; ciuitatis Hierichuntine. CAP. IIII.

Gallia mouetur. **D** V M hæc autem aguntur, motus circa Galliam nunciatur, & quod Vindex vnā cum optimatibus indigenarum à Nerone deſeciſſet: de quibus alibi diligentius ſcriptum eſt. Veſpaſianum verò ad impetum belli quæ nunciata ſunt, incitarunt, iam tunc futura bella ciuilia totiusque imperij pericula proſpicientem: cū ſi D partes orientis antē pacafſet, minus Italiæ metuendum exiſtimaret. Obſtante autem hyeme, per ſubactos interim vicos atque oppida præſidia collocabat: & decuriones ciuitatibus apponens, multa etiam eorum, quæ vaſtata fuerant, inſtaurabat. Prius tamen comitatus militum copiis quas Cæſaream adduxerat, in Antipatridem venit: ibiq; per biduum ciui-
Veſpaſianum ad bellum incita- tur: in vici præſidia collocat. tate compoſita, tertia die vaſtando, inſlammando, omnemq; ſubuertendo circum Thamnā toparchiam, in Lyddam & Iamniā procedebat. Et cū ſeſe ytraq; tradidiſſet, conſtitutis illic habitatoribus idoneis in Ammūta peruenit: occupatoq; ad metropolim earum aditu, caſtra muro circumdat. Quintaq; in his relictā legione cum cætera manu in Bethlepton toparchiam proſciſcitur: caq; & vicina regione itemq; circum Idumæam igne
vicus: nec non conſumptis, caſtella quidem locis opportunis muniuit. Captis autem duobus vicis in me-
vicus: nec non dia Idumæa poſitis, hoc eſt Begabri & Caphartophan, plus quā decem millia hominum peremit: propē autem ad mille cepit: exactaq; inde cætera multitudine, non parū militum ſuorum partem ibi conſtituit, qui omnia montana loca incurſando vaſtabant. Ipſe autem cum reliquo exercitu in Iamniā redijt: vnde per Samaritidem ac per Neapolim, quæ dicebatur ab indigenis Mabortha, ſecundo Iunij menſis die in Coream deſcendit: ibiq; poſitis caſtris, poſtridiē in Hierichunta peruenit, in qua vnus ei rectorum Traianus, quem è locis trans Iordanem ducebat, militem iungit, cunctis illic deuictis. Sed ex Hierichūte quidem multitudo ante Romanorum aduentum in aduerſam Hieroſolymis montanam re-
Hierichunta adit. gionem diſſugerat: non pauci autem qui remanſere, perimuntur. Deſolatam verò offe-
Hierichuntis deſcriptio. derat ciuitatem, cui in planicie ſitē nudus mons ac ſterilis imminet, idemque longiſſimus. E A ſeptentrionali enim regione vſque ad Scythopolitanos agros: à meridiana verò vſque ad terram Sodomiticā & Asphaltitis lacus terminos extenditur. Totus autem aſper eſt: & quod nihil gignat, non habitatur. Huic obiacet circa Iordanem mons alius, incipiens à Iuliade ac ſeptentrionali regione, prolixius autem in meridiem vſque ad Bacra, quæ Petram diſterminat, Arabiæ ciuitatem. In hoc eſt etiam Ferreus mons appellatus, ad Moabitidem vſque

vsque longus. Inter duos autem montes regio, quæ Magnus campus vocatur, à Gennabara vico ad lacum Asphaltitem vsque patens, habet ducentorum & triginta stadiorum longitudinem, latitudinem verò centum & viginti, mediusque ab Iordane diuiditur. Sunt autem illic duo lacus, Asphaltites & Tiberiensis natura contrarij. Namque alter salus ac sterilis est, Tiberiensis vulgo dulcis & foecundus. ætatisque tempore illa planicies ardore solis incenditur, & vitioso opprimitur aeris tractu, omnibus circum aridis præter Iordanem: vnde euenit, vt palmæ, quæ in ripis sunt, magis floreant, & fertiliores sint: minus aut, quæ longè remotæ sunt. Ad ipsam verò Hiericho largissimus fons est, rigandisq; aruis vberimus, iuxta veterem scaturiens ciuitatem: quàm Iesus Naue filius, Hebræorum ductor, primam in Chananzæorum terra bello possederat. Hunc fontem aliquando ferunt non solum terræ atque lignorum fructus, sed etiam foeminarum partum obtundere solitum, cunctaque pariter morbo ac peste corrumpere. Postea verò mansueuisse, contraque saluberrimum ac feracissimum esse factum ab Helisæo quondam Propheta: qui Hæliæ notus fuerat atq; successerat. Receptus enim hospitio ab Hierichuntinis habitatoribus, quod humaniores eos expertus erat, ipsos et omnem illam regionem perpetua gratia remuneratus est: progressusque ad fontem, lagenam fictilem salis plenam in profluentem aquam misit. Iuxta deinde ad cælum dexteram tendens, fontique inuergens blanda libamina, ipsum quidem precabatur, vt fluenta leniret, ac dulciores aquarum venas aperiret: Deum verò vt foecundioribus auris flumina temperaret, orabatur tamq; vbertatem fructuum quàm successionem proles daret indigenis, nec eos genitrix filiorum aqua deficeret, quoad iusti manerent. Ad has preces ex disciplina manibus quoque multa operatus, fontem immutauit: & qui antea causa erat his orbitatis ac famis, idem victus ac foecunditatis autor est effectus. Deniq; rigationis eius tanta potentia est, vt si attigerit modò terram, sapidior sit, aquis diu perseuerantibus. Vnde eo quæ largius abutuntur, exiguum emolumentum habent: quæ verò parcius, plurimum. Amplius tamen quàm cæteri fontes spacium rigat, & septuaginta quidem stadijs longam, viginti autem latam planiciem permeat. optimos autem in ea paradisos ac densissimos educat, palmarumq; irriguarum genera, tam sapore quàm nominibus varia: quarum pinguisime calcibus præsse, plurimum mellis emittunt, non multum alio melle deterius: quanquam & mellis alitrix est illa regio, & opobalsami terax, qui omnium carissimus est fructus ibi nascentium. Itemq; cyprum & myrobalanum gignit: vt qui diuinum esse illud tractum dixerit, nō errauerit, vbi & larga & optima generantur, quæ sunt carissima. Sed nec in alijs ei fructibus aliqua facillè toto orbe regio certauerit, adeò multiplicatum quod satum est reddidit. Cuius rei causa mihi videtur esse aquarum vis læta, & aeris calor: cum hic prouocet quæ nata fuerint, atq; diffundit: liquor autem firmis singula radicibus stringat, viresq; suggerat æstiuo tempore: quo sic perusta est illa regio, vt nihil facillè procedat ac pululet. Aqua tamen, si ante solis ortum hauriatur, auræ spiritu refrigerat, naturamq; contrariam aeri sumit: hyeme verò contepescit, eaq; meris mitissima efficitur. Tanta est aut cœli temperies, vt quo tempore in alia Iudææ regione ningit, lino illic tantum indigenæ vestiantur. Distat autē ab Hierosolymis CL stadijs, & ab Iordane stadijs XL, totumq; habet à Hierosolymis spatium desertum atq; saxosum: ad Iordanem verò & lacū Asphaltitē, licet humilissus, æquæ tamen incultum ac sterilis. Sed de Hiericho, quàm sit fortunatissima, satis dictū est.

Lacus Asphaltites.

CAP. V.

COMMEMORATIONE autem dignum puto, Asphaltitis quoq; naturam exponere lacus. Is enim salus quidē ac sterilis est: nimia verò leuitate, etiam quæ grauissima sunt, in eum iacta fluitant: demergi autem quis in profundum, nec industria facillè potest. Denique Vespasianus, qui eius visendi causa illuc venerat, iussit quosdam natandi inscios, vinetis post terga manibus, in altum proijci: & euenit omnibus, tanquam vi spiritus sursum repullos desuper fluitare. Ad hæc mirabilis est coloris mutatio, quæ ter in singulos dies superficiem vertit, & solis radijs variata resplendet. Multis autem locis vomit nigras bituminis glebas, quæ super undam & habitu & magnitudine tauris sine capitibus assimiles natant. Ad eas autem cum lacus exercitores accesserint, nacti quod aggeratum est, ad naues trahunt: & quia lentum est, repletas eas abruptere nequeunt: sed quasi religata scapha, pendet à cumulo, donec menstruo mulieris atque vrina soluantur. Est autem vtile non modò ad compagines nauium, sed ad corporum etiam curationem multis remedijs admiscetur. Longitudo lacus est quingentorum & octaginta stadiorum,

Joseph.

X 3

Magnus camp.

Asphaltites & Tiberiensis lacus natura contrarij.

Helisai propheta miraculum.

Paradisi optimi Hierichuntini contigui.

Asphaltitis lacus natura.

diorum, qui ad Zoara vsq; Arabiæ tenditur: latitudo autem centum quinquaginta stadijs pa-
Sodomitica ter- tet. Huic Sodomitica terra vicina est, olim quidem tam fructibus quàm diuitijs ciuitatum
ra Asphaltini vi- fortunata, nunc autem omnis exusta, vt quæ habitatorum impietate fulminibus conflagra-
cina. se memoratur. Denique adhuc in ea diuini reliquias ignis, & oppidorum quinque videre li-
 cet imagines, & renascentes in fructibus cineres: qui colore quidem sunt edulibus similes,
 carpentium verò manibus in fumum dissoluuntur & cinerem. Terræ quidem Sodomiticæ
 fabula eiusmodi fidem habet ex facie.

Gerasa deuastatio simul de Neronis morte, Galba, & Othonis.

CAP. VI.

Gerasa capitur.

T Vespasianus Hierosolymorum habitatores concludi vndique cupiens apud
 Hiericho & Adidam castellis erectis, vtroque auxiliarium pariter ac Romano-
 rum præsidia collocat. Mittit autem Gerasam L. Annium, equitatus ei parte mul-
 tisque peditibus attributis. Qui primo aggressu ciuitate capta, mille iuuenum,
 qui ne fugerent præuenti erant, interficit: familias captiuas ducit, bona militibus prædari
 permittit. Incensis deinde domibus, proximos petijt. Erat autem fuga potentium & interi-
 tus infirmorum: quodque occupatum fuisset, flammis dabatur: omnibusque tam monta-
 nis locis quàm tota planicie bello oppressis, apud Hierosolymam degentes exundi copiæ
 non habebant: cum transfugere quidem cupientes à Zelotis asseruarentur eos verò qui e-
 tiam tunc à Romanis dissidebant, vndique ciuitate vallata cohiberet exercitus. Vespasiano
 autem Cæsaream reuerso, & cum omnibus copijs in ipsam Hierosolymam proficisci paran-
 ti nunciatur Nero peremptus, cum per annos tredecim & octo dies imperasset. De quo re-
 ferre, quemadmodum dehonestarit imperium, nequissimis hominibus Nymphidio & Ti-
 gillino, & indignissimis libertorum permissa republica: quodque horum captus insidijs,
 ab omnibus suis senatoribus destitutus, cum quatuor libertis fidelibus in suburbanum fu-
 gerit, ibique semet occiderit, & quòd multo post tempore, qui eum deposuerant poenas de-
 derint: bellumque per Galliam quo pacto desierit: & quòd Galba creatus Imperator, Ro-
 mam redierit ab Hispania: & quemadmodum incusatus à militibus, tanquam humilioris
 esset animi, in medio foro necatus sit, & Otho declaratus sit Imperator, militesque suos con-
 tra Vitellij duxerit exercitum: necnon & Vitellij turbas, & circum Capitolium pugnam:
 & quemadmodum Antonius Primus & Mutianus Vitellium interfecerint, & Germano-
 rum agmina bellumque ciuile sedauerint: hæc omnia recusavi narrare, confidens quòd à
 multis Græcorum itemque Romanorum ea cuncta copiose perscripta sunt. Ordinis autem
 rerum continuandi gratia, ac ne intercisâ pendeat historia, summatim singula designaui. I-
 gitur Vespasianus primò quidem in Hierosolymam expeditionem differebat, expectans
 quoniam vergeret imperium post Neronem: deinde vbi Galbam imperare cognouit, nihil
 cohari decreuerat, prius quàm ille quoque ad se de bello aliquid perscriberet. Mittit autem
 ad eum Titum filium suum & salutatum simul, & vt de Iudæis mandata acciperet. Ob eas-
 dem causas & rex Agrippa nauigauit ad Galbam. Sed dum Achaïam, quòd hyems erat, lon-
 gis nauibus præteruchuntur, interfici Galbam contigit, septem mensibus post, & totidem
 diebus. Deinde Otho suscepit Imperium, ac tres menses rempublicam gubernauit. Agrippa
 verò nihil mutatione deterritus, Romam pergere statuit. Titus verò diuino quodam impul-
 su, ex Achaia ad Syriam nauigat, & maturè inde Cæsaream venit ad patrem. Suspensi autem
 de omnibus quasi nutante Romano Impetio, Iudæorum militiam negligebant. Patriæ quo-
 que metuentes, aggredi alienigenas importunum arbitrabantur.

De Simone Geraseno, noua conspirationis principe.

CAP. VII.

N T E R E A tamen bellum aliud in Hierosolyma excitatur. Erat Simon Gioræ fi-
 lius, patria Gerasenus, ætate iuuenis, sed calliditate posterior Ioanne, à quo iam pri-
 dem ciuitas possidebatur, viribus autem corporis audaciaque præstantior: ob quam
 ex Acrabatena quoque toparchia, cuius rector erat, pulsus ab Anano pontifice,
 ad latrones peruenerat, qui Massadā occuparāt. Is aut primò quidē ita suspectus erat, vt cum
 ad inferius castellū cum mulieribus, quas secum adduxerat, transire permitterent, ipsi excel-
 sus incolētes: rursus aut propter necessitudinem morum, fidelis esse videbatur. nam & du-
 x: etor erat prædatū exeuntibus, & cum ipsis territorium Massadæ populabatur: nec tamen eos
 ad maiora exhortando metuebat. Dominandi enim cupidus, magnorumque appetens,
 quia

Simon Gerasa-

latronum

dux:

etor erat prædatū

exeuntibus, & cum

ipsis territorium

Massadæ populatur:

- A** quia mortem Anani comperit, in montana loca discessit: ac voce præconum seruis libertate promissa, itemq; liberis præmio, cunctos qui vbiq; fuerant nequissimos congregauit. Iamq; validis conflatis copijs, montanos vicos diripiebat. Semper autē accedentibus pluribus socijs audebat etiam in humilia loca descendere, & ciuitatibus quoque iam terribilis erat: multosq; potentium vis eius & prospere gesta sollicitabant. Nec iam seruorum tantum siue latronum exercitus erat, sed multorum etiam popularium, tanquam regi, parebat obsequium. Excursus autem agebatur in Acrabatenam toparchiam, & in maiorem vique Idumæam. Vicum enim, cui nomen est Nain, muro amplexus, ad tuitionem sui procastello habebat. In valle autem quæ appellatur Pharan, multas quidem dilatauit speluncas, multas verò paratas inuenit, atque his conditorum prædæ receptaculis utebatur. *vicos montanos diripit*
- B** & direptos illic fructus reponebat, multæque cateruæ diuersabantur: neque dubitabatur, quod in Hierosolymam copijs & apparatu præluderet. Vnde insidias veriti Zelotæ, ac præuenire eum qui contra se cresceret, cupientes, plerique cum armis egrediuntur. His autem Simon occurrit, commissoque prælio multos occidit, & reliquos compellit in oppidum. *Acrabatenam toparchiam excurrit*
- Nondum autem viribus fretus, ab obsidione deterretur. Prius autem Idumæam subiugare conatus est. Itaque cum x x millibus armatorum ad fines eius properabat. Idumæorum autem principes maturè ex agris vigintiquinque ferè millibus pugnacium ciuium congregatis, pluribus autem qui sua seruarent domi relictis, propter sicariorum qui Massadæ versabantur incursus: Simonem in finibus præstolabantur. vbi conflictu habito, ac per totum diem tracto prælio neque victor neque victus abscessit. Et ipse quidem in Nain vicum, Idumæi verò domum regressi sunt. *cum Zelotis prælium init.*
- C** Non multo aut post, Simon cum maioribus copijs eorum fines petebat: castrisq; in quodam vico, cui nomen est Thecue, positis, ad custodes Herodij, quod non longè aberat, de socijs suis Eleazarum misit, vt castellum sibi traderent persuasurum: quem quidem sine mora suscepere custodes, causæ nescij cur uenisset. Mox autē de traditione prolocutum, strictis gladijs persequerentur: donec fugæ locum non reperiens, de muro in subiectam vallem se proiecit. & ille quidē hoc modo statim moritur. Idumæis autem vires Simonis formidantibus, placuit. priusquam bello congredierentur, explorare hostium copias. *cum Idumæis dimicatio*
- Ad hoc autē se ministrum obtulit parato animo Iacobus, vnus è rectoribus, cogitans prodicionem. Denique profectus ab Oluro (in hoc enim vico tunc Idumæorum collectus erat exercitus) ad Simonem venit: primumq; se patriam suam traditurum esse pa-
- D** ciscitur, accepta fide, quod semper ei charissimus foret: mox etiam de tota Idumæa operam pollicetur. Ob quas res humanissimè apud Simonem coenatus, amplissimisque promissis animatus, vbi ad suos redijt, primò Simonis exercitū multiplici numero mentiebatur esse maiore: deinde rectoribus etiam paulatimq; multitudine vniuersa perterritis, vt Simonem reciperent suadebat, ei que sine pugna rerum omnium permitterent principatum. Simul autem hoc agens, & Simonem ipsum per nuncios euocabat, disiecturum se pollicitus Idumæos: quod & præstitit. nam cum iam appropinquaret exercitus, equum primus inscendit, & cum socijs corruptionis effugit. Pauor autem occupat vniuersam multitudinem, ac priusquam ad manus venirent, domum quisque suam soluti ordine recesserunt. Simon verò præter opinionem sine sanguine Idumæam introiuit: primumq; aggressus ex improviso Chebrō municipium capit, in quo maxima præda potitus est, multosq; fructus diripuit. *Eleazarum ad Herodij custodes mittit.*
- E** Chebron autem indigenæ ferunt non eius terræ modò ciuitatibus, verum etiam Aegypti Memphi antiquiorem. Denique duo millia & trecenti eius connumerantur anni. hoc autem narrant, Abraham quoque parenti Iudæorum fuisse domicilium, posteaquam Mesopotamiæ sedes reliquit: eiusq; posteros hinc ad Aegyptum esse profectos: quorum etiam nunc monumenta exstant in eadem ciuitate, peroptimo marmore liberaliter fabricata. Cernitur autem sexto ab oppido stadio arbor maxima terebinthus. eamq; memorant ab initio mundi creati nunc vsque durare. Hinc totam Simon peruasit Idumæam, non modò vicos eius & ciuitates depopulando, sed excidendo etiam territoria. Nam præter armatos x l eū millia sequebantur, vt his ne victui quidem necessaria satis essent. Ad has autem necessitates accedebat eius crudelitas, & insuper iracundia, quo magis vastari contigit Idumæam. Et quemadmodum post locustas sylua cerni solet frondib* spoliata, sic etiā quæ Simonis transisset exercitus, à tergo solitudinem relinquebat: & alia quidem cōburendo alia diruendo, & quicquid in ciuitate vel in agris natū esset conterendo calcibus, aut depascendo delebatur; perq; terrā cultā iter agendo, faciebāt eā sterili duriorē, prorsus vt ne signū quidē vastatis relinqueret.

Zelotæ Simonis
uxorem rapiunt.

Simon in imber-
bes & senes cor-
reptos seuit atq;
tandem

uxorem recipit.

A.M. 4040.

Ante Chr.
nat. 70.

Seditio Romana

Othonis interi-
tus.

Vespasianus Iu-
dææ fines inua-
dit.

Cerealis Idu-
mæam vastat:

Caphetram in-
cendit:

Capharin capit:

Chebron expu-
gnat: &
exurit.

Simon uxore re-
cepta Idumæos
persequitur.

Zelota urbem
impuris facinori-
bus profanant.

linqueretur, quod aliquando fuissent. Hæc omnia rursus Zelotas incitauerunt, & aperto A
quidem bello configere pertinuere: insidijs verò per itinera collocatis, uxorem Simonis ra-
piunt, eorumque præterea quos habebat in obsequio plurimos. deinde tanquam Simo-
nem ipsum cepissent, in ciuitatem exultantes redeunt. Continuo namque sperabant, ar-
mis cum depositis pro uxore sibi supplicaturum. Illum autem non misericordia, sed ira con-
iugis raptæ peruasera. Cumque ad muros Hierosolymorum venisset, ut fera saucia quæ per-
cussores prendere nequisset, ita in quos reperisset, effundebat insaniam. Denique olerum
samentorumque causa progressus è porta, imberbes pariter ac seniores correptos verbera-
bat ad necem: ut animi indignatione id solum abesse videretur, quod non etiam vescere-
tur corporibus mortuorum. Multos autem abscissis manibus dimittebat in ciuitatem, vna B
perterrefaciens inimicos, & populum reuocare cupiens à nocentibus. Hisque mandabat ut
dicerent, iurare Simonem per Deum qui cuncta regeret, quod nisi citò sibi redderent con-
iugem suam, muro perrupto omnibus qui in ciuitate essent similiter vteretur, neque cui-
quam ætati parceret, aut ab innocentibus discerneret noxios, donec his eius madatis non
modò populus, sed etiam Zelotæ metu percussi, remisissent ei mulierem. Atque ita delini-
tus, paulisper ab assidua cæde requieuit.

De Galba, Othone, Vitellio, & Vespasiano. C A P. VIII.

NON solum aut per Iudæam erat seditio bellumque; ciuile, verum etiam per Italiã.
In medio namque Romanorum foro Galba perempto, creatus Otho Imperator cum
Vitellio imperium affectante pugnabat: quem Germanicæ tunc legiones elege- C
rant. Habito aut apud Bebricum Gallie Cisalpinæ prælio cum Valente & Cæcin-
na Vitellij ducibus, primo die Otho superauit, altero Vitelliani: multisque trucidatis, & ad-
uersæ partis audita victoria, Otho apud Brixellum semet occidit, postquam biduum tresque
menses imperium tenuit. Accesserunt aut Vitellij ducibus Othonis milites, & ipse iam Vi-
tellius Romam cum exercitu veniebat: dum interea Vespasianus quinto die Iunij mensis Cæ-
sarea profectus, eas quas nondum subegerat Iudææ partes petiuit: & in montana regione, quò
primum ascendit, toparchias duas, Gophniticam & Acrabatenam subegit: deinde post has Be-
thel & Ephrem municipia: ibique præsidij collocatis, usque Hierosolymam equitabat. multos
verò tunc deprehenso necabat, multosque capiebat. Ducum aut vnus Cerealis cum equitum
parte ac peditum, superiorem quæ dicitur, vastabat Idumæam, & Caphetram quidem castel- D
lum ex itinere captum incendit: alterum verò quod Capharin dicitur, admoto milite oppu-
gnabat, muro satis valido cinctum. Diutius aut ibi se moraturum speranti, oppidani subito por-
tas aperuere, & supplices ei se tradidere. Quibus subiugatis, Cerealis in Chebron alteram ci-
uitatem antiquissimam tendit, sitam (ut dixi) in montanis locis, haud procul ab Hierosoly-
mis. Vi autem irrumpens in eam, reliquam multitudinem, quam ibi offendit, cum puberi-
bus interemit: oppidum verò ipsum exurit. Omnibusque iam captis, præter castella Herodiũ
& Massadam & Machærunta, quæ à latronibus tenebantur, sola iam Hierosolyma Romanis
ante oculos erat, quæ expugnanda restabat.

De Simonis gestis contra Zelotas. C A P. IX.

IMON autem ubi uxorem suam à Zelotis recepit, ad reliquias Idumææ redit per- E
sequendas: & vndique circumacta natione, Hierosolymam compulit plerosque
fugere, cum ipse quoque ad eam sequeretur. Deinde muro eius obfesso, si quem
operatorum ex agris adeuntem multitudinem cepisset, interficiebat. Eratque
populo foris Simon Romanis terribior: intus Zelotæ vtriusque sauiiores: quos etiã Galilæi
nouis inuentis & audacia factionum corrumpebant. Nam & Ioannem ad potentiam ipsi p-
uexerant: & Ioanes eis pro potentia quam sibi comparauerat, vicem referens, omnia quæ deside-
rarent ut facerent permittebat. Insatiabilis autem rapinarum cupiditas, domorumque locuple-
tum perscrutatio. Cædes aut virorum & foeminarum iniuriæ, pro ludo habebantur, prædamque
cum sanguine deuorantes sine aliquo metu, post satietatem muliebri libidine calecebant: cõ-
prique, crines, ac foeminarum veste induti, lotique, vnguentis, & ut forma placeret, oculos illiti, non F
solum ornatum, sed impudentiam quoque mulierum imitabantur: & obscenitate nimia nefar-
ios coitus exigentes, ut in lupanari versabantur, ciuitatemque totam impuris facinoribus
profanabant. Effoeminantes autem vultum, dextras ad cædem promptas habebant: delicatoque
incessu enervati, subita incursione bellatores fiebant: & de paludamentis versicoloribus edu-
ctis gladijs, casu obuios transuerberabant. Eos aut qui Ioannem fugissent, excipiebat sauior
in cædi-

- A** in cædibus Simon: quique intestinum euassisset tyrannū, ab eo qui propè erat occidebatur. Omnis aut fugæ via transire cupientibus ad Romanos, abscissa erat. Inter Ioannis aut copias *Zelotarum & Idumæorum disti-* quantum erat Idumæorum dissidebant: separatiq; ab alijs, aduersum tyrannum tam liuore potètiæ quàm crudelitatis eius odio armantur. Deinde pugna congressi, multos Zelotarū perimunt, cæterosq; in aulam regiam cōpellunt, quam Grapte ædificauerat: hæc autem fuerat cognata Izatæ regis Adiabenorū. Vnà verò irrupere Idumæi, atq; inde Zeloris in fanū puls, Ioannis pecunias prædabantur. In aula enim suprà dicta & ipse degebat, & tyrannidis spolia depofuerat. Inter hæc autem Zelotarū qui per ciuitatem dispersi erant, ad illos qui in templū fugerant, aggregati sunt: eosq; Ioannes aduersus populū & Idumæos educere cogitabat. Istis autem non tam impetus eorū metuendus erat, cum pugna plus possent, quàm confidentia, ne de templo nocte subreperent, seq; pariter occiderent, atq; oppidum concremarent. Itaq; collecti cum pontificibus deliberabant, quonam pacto impetum præcauerēt. Sed profectò Deus sententias eorū in deterius vertit, & interitu acerbius excogitabant salutis remedium. Nam vt Ioannem deicerent, Simonem recipere statuerunt, & cum precibus alterum sibi tyrannum imponere. Itaq; decreto obtemperatur, missioq; Matthia pontifice, rogant Simonem vt ad se introiret, quem sepe timuerant. Cum his autem precatores erant, etiam qui Zelotas Hierosolymis fugerant, domus quisque suæ desiderio & fortunarum. Ille autem nimis superbè se dominum fore pollicitus, veluti ciuitatem liberaturus ingreditur, cum salutis eum latorem ac defensorem sui populi clamor designaret. Vbi verò cum suis copijs introijt, mox de propria potètia deliberabat: nec minus eos à quibus rogatus erat, quàm eos contra quos fuerat aduocatus, inimicos putabat. Ioannes autem cum multitudine Zelotarum templo exire prohibitus, amissis etiam, quæ in ciuitate habebat (nam statim res eorum Simon cum socijs diripuerat) salutem iam desperabat. Templum tamen adiuuante populo Simon aggreditur. Illi autem in porticibus, perq; propugnacula stantes impetum propulsabant: multiq; ex Simonis parte oppetebant, multi faucij referebantur, quoniam Zelotæ ad dexteram superiores erant, eoq; ictus impenetrabiles habebant. Et quamuis loco plus possent, turres tamen quatuor maximas fabricauerant, vt ex alto videlicet missilia torquerent, vnā ad orientalem angulum, ad septentrionalem alteram, super xystum tertiam, in angulo alio contra ciuitatem inferiorem. Quarta verò turris supra verticem Pastophoriorum condita erat: vbi moris est vnum de sacerdotibus astantem post meridiem, quod septimus quisque dies inciperet, tuba significare: rursusque vesperi, quod defineret, nunc ferias populo, nunc vt opus faciat, denunciantem. Per turres autem disposuerunt balistas saxorumque tormenta, & sagittarios, & fundarum scientes. Itaque tunc Simon pigrius ad impetum mouebatur, cum suorum plerique mollescerent: amplioribus tamen copijs fretus, propius accedebat. machinarum enim missilia delata longius, multos pugnantium perimebant.

De Vespasiano in Imperatorem electo. C A P. X.

- E** R idem tempus Romanos quoque sæuiora mala circumueniunt: aderat enim ex Germania Vitellius cum exercitu, aliam præterea ingentem multitudinem secum trahens. Et cum eum destinata militi spacia non caperent, totam urbem pro castris habebat, omnemq; domum repleuit armatis. Illi autem conspectis Romanorum diuitijs oculis insuetis, & auri argentiq; stupore perfusi, vix cupidinem continebant, adeò vt in rapinas se conuerterent, & eos qui ob stare conarentur occiderent. Et in Italia quidem ita res erant. Vespasianus autem postquam Hierosolymis proxima depopulatus, Cæsaream reuertebatur, audiit Romanorum tumultus, & Vitellium principem. Hoc autem, licet ipse Imperium pati, sicut bestie imperare nollit, ad indignationem perductus est: dominumq; dedignatur eum qui veluti desertum inuasisset Imperium. Dolor autem faucius cruciatur ferre non poterat, neque alijs vacare bellis, cum patria vastaretur. Veruntamen quātum ira impellebatur ad vliscendum, tantum longinquitatis cogitatio reprimebat: multa enim fortunā posse noua facere, priusquam ad Italiam, præsertim hyemis tēpore ipse transiret: plusq; iam crescentem iracundiam cohibebat. Rectores autem cum militibus conuenientes, apertè iam de mutatione tractabant: & cum indignatione vociferantes, incubabant Romæ cōstitutos milites, & in delicijs agentes, qui ne famā quidem belli sustineant, quibus libuerit decernere principatū, & spe quæstus Imperatores creare. Se autem laboribus exactis sub galeis senescentes, alijs condonare potestatem, cum apud se digniorem habeant Imperio.

Imperio. cui si hanc amiserint, quam iustiore, vel quando referrent erga se benevolentiam gratiam? Tanto autem Vespasianum quam Vitellium iustius esse principem fieri, quanto illi, *Vespasiani pudilis qui eum declarassent ipsi præstaret. Non enim se minora pertulisse bella, q̃ qui ex Germania venissent: neq; illis qui tyrannum inde deducerent, in armis deteriores esse. Nullum autem in creando Vespasiano fore certamen. Non enim senatum populumue Romanum, Vitellij libidines pro Vespasiani pudicitia perpeffuros: nec pro bono Imperatore crudelissimū tyrannum, aut filium pro patre optaturos principem. Maximum enim pacis tutamen esse, veram in Imperatore præstantiam. Ergo siue peritiæ senectutis debeatur Imperium, habere se Vespasianum: siue adolescentiæ viribus, Titum. ex amborū enim ætate quod sit commodum, decerpturos. Non solum autem se ministraturos declarati imperij vires, qui tres legiones, regumq; habeant auxilia: sed etiam totum orientem partemq; Europæ extra Vitellij timorem cōstitutam: atq; insuper qui essent in Italia propugnatores Vespasiani, fratrem atq; alium filium: quorum alteri multos dignitate præditos iuvenes sociatum iri sperabant, alteri verò etiam vrbis esset commissā præfectura: quæ pars ad Imperij principia non parum valeret. Postremò si ipsi cessarent, senatum fortasse declaraturum eum principem, quem conseruatores milites dehonestarent. Hæc primò per cuneos milites loquebantur: deinde se adhortati inuicem, Vespasianum Imperatorem appellant: eumq; vt in periculo constitutum Imperium conseruaret, orabant. Illi autem olim quidem rerum omnium cura fuit, nequaquam verò imperare volebat, dignum quidem se factis existimans, priuatæ autem vitæ securitatem, clarioris fortunæ periculis anteponens. Recusanti autem rectores magis instabant: & circumfusi milites cum gladijs mortem ei minitabatur, nisi viuere vellet vt dignus esset. Diu tamen reluctatus, quod renuebat Imperium, postremò cum his, qui se designauerant, minimè dissuadere posset, accepit.*

Aegypti descriptio, & Phari. CAP. XI.

M V T I A N O autem ceterisq; rectoribus, qui eum ad Imperium inuitauerant, & exercitu alio vociferante, vt se in hostes omnes duceret, prius res Alexandrinas procurandas putauit: sciens Aegyptum plurimam esse partem Imperij, propter frumentariam functionem: eaque si potitus esset, vi quoq; si perstaret, Vitellium deiiciendum sperabat. Nec enim perpeffurum esse populum fame oppressum. Simul etiam duas legiones, quæ apud Alexandriam degerent, sibi cupiebat adiungere. Cogitabat etiā pugnaculo sibi fore illā regionem, aduersus incerta fortunæ. Nam & terra difficilis accessu, mariq; importuosa est: & ab occidente quidem aridā Libyam habet obiectam, à meridie verò limitē, q̃ Syenem ab Aethiopia dirimit, nauibusq; inuias Nili fluminis cataraclas: itemq; ab oriente mare rubrū, ad Copton ciuitatem vsq; diffusum. Septentrionale verò munimentum habet terrā vsq; ad Syriam, & quod dicitur Aegyptiū pelagus, totum portibus carens. Hoc quidem modo Aegyptus ex omni parte tuta est. Inter Pelusium verò & Syenem, p̃ duo millia stadiorum porrigitur. Ex Plinthine autem ad Pelusium, nauigatio est stadiorum triū millium & sexcentorum. Nilus autem ad Elephantinem oppidum vsq; nauibus ascenditur. Namq; vltius progredi, vt supra diximus, cataraclæ non sinant. Portus autem Alexandrinus etiam in pace nauibus aditu difficilis est. Nam & ostium per angustum habet, faxisq; latentibus à directo cursu defleclitur: & læua quidem pars manufactis brachijs cingitur: à dextera verò Pharus obiecta insula, turrum maximam sustinet, ad q̃ C C vsq; stadia nauigantibus igne lucentem, vt quā longissimè difficultatem applicandarum nauium præcaueant. Circum hanc autem insulam, opere instructo ingentes muri sunt: quibus afflicto pelag⁹, & aduersis obicibus fractum, asperiores facit meatum, eoq; periculosum per angustiam aditum. Intus tamen portus ipse tutissimus est, & x x x stadijs magnus: in quē tam quæ defunt illi terræ, ad beatitudinem deuehuntur, quā quæ superant ex domesticis & indigenis, in totum orbem diuisa exportantur. Itaq; non sine ratione, Vespasianus Alexandrinarū rerum erat cupidus, ad totius Imperij firmamentum. Proinde statim ad Tiberium Alexandrū literas dedit, qui Aegyptum & Alexandriā regebat, indicans militum alacritatem: quodque ipse (quod necesse fuit) suscepto munere principatus, operam atq; adiumentum eius assumeret. Alexander autem, simul vt Vespasiani legit Epistolam, prompto animo, & legiones eius Sacramento rogauit & populum: vtrique autem libentissimè paruere, virtutem viri ex proxima administratione scientes. Et ille quidem permitta sibi potestate, omnia quæ Imperij vsus exigeret, aduentui quoq; principis necessaria iam parabat.

Egyptus quæ et quanta munimenta contineat, ostenditur.

Pharus insula turrum ad trecenta stadia vsq; nauigantibus igne lucentem sustinet.

Tiberius Alexander Aegypti & Alexandria rector.

Vespasia

Vespasianus Iosephum captiuitate liberat. CAP. XII.

P R I N I O N E verò citius declaratum in oriente Vespasianum Imperatorem, ubiq; ^{Vespasianus Im-} fama nunciavit. Et vniuersæ quidem ciuitates festos dies habebant, nunciq; ^{perator declara-} letitiam pro eo simul & sacrificia celebrabant. Legiones verò apud Mœsiam Panno ^{niæ nunciatur:} niæq; degentes, quæ propter Vitellij audaciam paulò antè fuerant concitate, iusiurandum Vespasiano maiore gaudio præbuerunt. Vespasianus autem Cæsaream reuersus, item Berytum venerat, ubi multæ quidem è Syria, multæq; ab alijs prouincijs legationes aderant obuiam, coronas ei & gratulatoria decreta à singulis ciuitatibus offerentes. ^{coronæ & gra-} Affuit autem rector etiam prouinciæ Mutianus, populorum alacritatem, iurataq; per ipsum prin ^{tulatores decra-} cipem Sacramenta renunciens. Vbiq; autè Vespasiani votis obsecundante fortuna, rebusq; ^{tis donatur:} ad eum plurima ex parte inclinatis, cogitare cœpit, qd nō sine Dei puidētia sumpisset Imperium: sed iusta quædam fati ratio ad eius potestatem circumduxisset rerum omnium principi ^{de Iosepho è vin-} patum. Recordatus autem signa, & alia (multa enim sibi contigerant Imperium præmōstrā ^{cultis soluendo co-} tia) & Iosephi dicta, quibus cum Nerone viuo, ausus fuerat appellare Imperatorem, admira ^{gitati} batur virum quem adhuc habebat in vinculis: aduocatoq; Mutiano cum amicis & rectoribus alijs, primū quā strenuus fuisset Iosephus, quantumq; Iotapatenis expugnandis ppter eum laborasset, exponit: deinde vaticinationes eius, quas ipse quidē timoris causa suspi ^{Iosephum ad sa-} caretur esse figmenta: tempus autem diuinas fuisse, & rerū exitus probauisset. Tumq; in ho ^{vocat: aliq;} nestum esse ait, vt qui sibi augurasset Imperium, vocisq; Dei minister ac nuncijs extitisset, adhuc captiui loco haberetur, fortunamq; sustineret aduersam: vocatumq; ad se Iosephum ^{Iosephum ad sa-} solui iubet. Hoc aut factō, alij quidē rectores ex ea gratia quam alienigenæ retulisset, præcla ^{vocat: aliq;} ra etiā de se speranda esse arbitrabantur. Titus verò, qui cum patre aderat: iustum est, inquit, pater, vnā cum ferro etiam probro Iosephum solui. Erit enim, tanquam nec initio vinctus sit, si non dissoluerimus, sed inciderimus catenas. namq; id agi solet in his qui non rectè fuerint vincti. Eadem Vespasiano placebant. & quidam interueniens securi catenas abruptit. Iosephus quidem pro his quæ prædixerat, præmio famæ donatus, & de futuris iam dignus cui rat. ^{captiuitate libe-} credendum esset, habebatur.

De Vitellij morte & moribus. CAP. XIII.

V E S P A S I A N V S autem responso legationibus reddito, iustæque pro meritis administrationibus ordinatis, Antiochiam venit. Et quonam primū tenderet ^{Vespasianus Ro-} gitans, Alexandrino itinere præstabilius esse duxit, quæ Romæ agerentur curare. ^{mam conuende-} Alexandriam enim stabilem esse, Romanas autem res à Vitellio perturbari. Mittit ^{re decernit.} igitur in Italiam Mutianum cum multis equitum pedumque copijs: qui tamen propter hyemis asperitatem veritus nauigare, per Cappadocas & Phrygas ducit exercitum. Inter hæc autem Antonius Primus adducta legione tertia ex his quæ apud Mœsiam morabantur, ^{Antonius contra} (illam enim regebat prouinciā) bellum gerere cum Vitellio properabat. Vitellius autem ^{Vitellium exerci-} cum magna manu Cæcinnam obuiam ei mittit. Is autem Roma profectus, quamprimū circa Cremonam Galliæ Antonium consequitur, quæ confinis Italiæ ciuitas est: ibique conspecta hostium ordinatione ac multitudine, prælio quidem congredi non audebat. Discessum autem periculosum reputans, de proditione deliberabat. Conuocatis autem centurionibus & tribunis sibi subditis, vt transirent ad Antonium suadebat: Vitellij quidem rebus detrahens, Vespasiani autem vires extollens: & alterum nomē Imperij tantum, alterum virtutem habere commemorans: ipsis quoque melius esse, si id sponte faciant, quod necesse est: cumque se multitudine superatum iri sciant, voluntate periculum præuenire. Nam Vespasianum quidem idoneum esse, etiam sine ipsis, ad reliqua vindicanda: Vitellium verò ne cum ipsis quidem præsentia posse seruare. Multa locutus in hunc modum, quod voluit persuasit: & cum milite transfugit ad Antonium. Eadem verò nocte milites poenitudo simul ac metus eius, si vicisset, à quo missi fuerant, occupauit, eductisque gladijs, Cæcinnam obtruncare voluerūt. Fecissentq; nisi his aduoluti tribuni supplicassent. Quamobrem eade quidē ^{Cæcinnæ prodi-} se abstinerūt, vinctum autē quasi proditorē Vitellio transmittendū habebant. His auditis ^{tionis militibus} Primus Antoni cōtinuò suos mouet, eosq; cum armis in defectores ducit. Illi aut instructi ^{inculcata causa} ad præliū, paulisper quidē restiterunt. mox aut loco pulsi, Cremonam fugerunt. Primus autē ^{obtruncandis} comitatus equitibus cursus eorum præuertit: & ante ciuitatem circumclusam pleramque ^{posuit.} multitudinem peremit. aggressus autem reliquos, oppidum militibus prædari permisit: in quo multi quidem hospites mercatotes, multi verò indigenæ periēre, totusq; Vitellij exercitus, ^{Antonius Vitellij} ^{exercitum totum} ^{trucidat.} ^{caus,}

citus, virorum triginta millia & ducenti. Quin & Antonius eorum, quos de Mœsia adduxerat, quatuor millia & quingentos amittit. solum autem vinculis Cæcinnam, rerumgestarum nuncium ad Vespasianum mittit. Qui ad eum intromissus & collaudatus est, & proditoris dedecus insperatis protexit honoribus. Romæ autem Sabinus, ubi Antonium appropinquare cognouit, fiducia recreatus est: collectisque vigilum cohortibus, nocte occupat Capitolium. Luce verò facta multi nobilium sociati sunt ei, & Domitianus fratris filius, pars ingens obtinendæ victoriæ. Sed Vitellius de Primo quidem minimè curabat. His autem iratus qui cum Sabino defecerant, & nobilium sanguinem pro ingenta crudelitate sitiens, immittit Capitolio quam secum adduxerat militum manum. ubi multa ab his itemque ab illis qui templum tenebant pugnantibus, audacter admissa sunt: postremo autem Germani, quod multitudine superabant, collem obtinuerunt. Et Domitianus quidem cum multis Romanorum viris insignibus, diuina quadam ratione saluus euasit: reliqua verò multitudo tota laniatur. Et Sabinus quidem ad Vitelliū ductus occiditur: milites autem direptis donarijs, templum incendunt. Tumque postero die cum exercitu venit Antonius, cumque Vitellij milites excipiant: & trifario commisso intra urbem prælio, omnes interficere. Procedit autem ebrius de palatio Vitellius, & ut assolet, in extremis longiore luxu prodigæ mensæ refertus. Tractus autem per populum, varioque contumeliarum genere dehonestatus, in media vrbe iugulatur, octo menses ac dies quinq; potitus Imperio: quem si viuere diutius contigisset, ut opinor, eius luxuriæ minimè sufficere potuisset Imperium. aliorum verò mortuorum supra quinquaginta millia numerata sunt. Hæc quidem gesta sunt die tertio mensis Octobris. Postero autem die Murianus cum exercitu Romam ingreditur, & Antonij militibus à cæde repressis (adhuc enim hospitia perscrutando, & Vitellij milites, & ex populo plurimos qui cum illo senserant, occidebant, examinationis diligentiam iracundiæ præuenientes) Domitianum productum populo rectorem insinuat, vique ad patris aduentum, Populus autem iam timore liberatus, Imperatorem prædicat Vespasianum: simulq; & illum confirmatum, & Vitellium esse deiectum festa latitia celebrabat.

Titus mittitur contra Iudeos à patre. CAP. XIII.

V^M autem Vespasianus Alexandriam venisset, gesta ei Romæ nunciata sunt, & legati ei ex toto orbe congratulantes affuerunt: cumque maxima post Romam ciuitas esset, angustior multitudini videbatur. Firmato autem iam totius orbis Imperio, rebusque populi Romani præter spem conseruatis, Vespasianus in Iudææ reliquias intendit animum. Et ipse quidem exacta hyeme, Romam proficisci parabat, resque apud Alexandriam maturè componere proponebat: filium verò Titum cum selectis copijs ad excidendam Hierosolymam mittit. Qui terreno itinere Nicopolim vsque progressus, ab Alexandria ciuitate viginti stadiorum intervallo distantem, inde militem longis nauibus imponit: Niloque flumine post Mendesium tractum, Thmum vsque vehitur. Hinc autem egressus in terram, apud Tanin ciuitatem diuertit: vnde secunda ei mansio fuit ciuitas Heraclea, & Pelusium tertia. Hic autem milite per biduum recreato, tertio die Pelusij fines transijt: vnamque mansionem profectus per solitudines, ad Casij Iouis templum castra posuit. posteroque die apud Ostracinen, quæ mansio aquæ inops est, ob quam causam aduectitia vtuntur indigenæ. Hinc apud Rhinocoluram requiescit: & inde progressus in quartam mansionem. Raphiam venit, quæ prima occurrit Syriæ ciuitas. Gaza verò quintæ mansionis castra suscepit: & postea in Ascalonem, atque hinc Iamnam, deinde Ioppen, & ex Ioppe Casaream peruenit: decreto apud se, alias militum copias congregare.

FLAVII IOSEPHI

DE BELLO IYDAICO

LIBER SEXTVS.

De triplici seditione apud Hierosolymam. CAP. I.

IT V S quidem ad eum modum quem prædiximus, emensa vltra Aegyptum ad Syriam vsque solitudine, Cæsaream venerat: ibi enim exercitum decreuerat ordinare. Illo autem adhuc apud Alexandriam vnâ cum patre Imperium, quod nuper ei Deus permiserat, disponente, contigit etiam seditionem; quæ apud Hierosolymam erat, auctam trifariam diuidi, & aliam partem in aliam verti. Quod vt in malis optimum quis dixerit, factumq; iustitiæ. Nam Zelotarum quidem in populum dominatio, quæ autor erat excidij ciuitatis, vnde cœperit, & per quos

Seditio Hierosolymæ trifariam aucta.

creuerit, diligenter superius declaratum est: hanc autem non errauerit quisquam, dicens seditionem in seditione esse factam, ac veluti rabida fera, externorum penuria, in sua viscera sæuire solet: sic Eleazarus Simonis filius, qui & ab initio Zelotas in templum à populo separauerat, velut indignari simulans ob ea, quæ in dies singulos Ioannes auderet, cum ne ipse quidem à cædibus quiesceret: re autem vera sese posteriori tyranno subiectum esse minime ferens, summæ rei desiderio, propriæque potentie cupiditate, ab alijs defecit: ascitis etiam Iuda Chelciae filio, & Ezronis Simone potentissimis: præter quos erat etiam Ezechias Chobari filius, non ignobilis. Horum singulos Zelotæ non exigui sequebantur: occupatoque in

Templum occupatur: &

teriore templi aditu, super eius portas in sacris foribus arma ponunt. & abundare quidem se suis necessarijs confidebant. Sacrarum enim rerum copia suppetebat, nihil impium existimantibus: paucitati verò suorum timentes, plerique in locis suis otiosi manebant. Ioannes autem quanto superior erat virorum multitudine, tanto loco superabatur: hostesque habens à vertice, neque sine metu conabatur incurfus, & præ iracundia cessare non poterat. Plus autem mali perferens, quam Eleazari partem afficiens, tamen non remittebat: crebri enim fiebant impetus, & missilium iactus, totumque polluebatur cædibus templum. Filius autem Gioræ Simon, quem rebus desperatis inuitatum, vltro sibi tyrannum spe auxilij populus introduxerat: & superiorem ciuitatem retinens, & inferioris plurimam partem, animosius iam Ioannem eiusque socios adoriebatur, quasi desuper impugnarentur. Subiectus autem illorum manibus erat, sicut & illi superiorum. Et Ioannem eueniebat duplex prælium perferentem, lædi pariter ac lædere: quantoque vincebatur, eo quod Eleazaro esset humilior, tanto plus lædebat, Simone celsior constitutus: cum inferiores aggressus etiam sola manu sine labore prohiberet: desuper verò ex fano iaculantes, machinis deterretet. Quippe ballistis & non paucis lanceis utebatur, saxorumque tormentis: quibus non solum bellantes vlciscebatur, sed multos etiam sacra celebrantium perimebat. Quanquam enim ad omne impietatis genus rabidi ferebantur, tamen eos, qui sacrificare cuperent, recipiebant, cum suspicione & custodibus indigenas perscrutando. Hospites enim etiam, qui exorassent eorum crudelitatem, post exituri subcisiua seditionis opera consumebantur. Missilia namque machinarum vi ad aram vsque templumque peruenientia, in sacerdotes sacra celebrantes cadebant: ac multi, qui properantes ab vltimis finibus terræ ad sanctissimum locum venissent, ante ipsas hostias procubuerunt: aramque vniuersis Græcis & Barbaris adorandam, suo sanguine imbuere. Indigenis autem mortuis alienigenæ, ac sacerdotibus profani miscébantur: perque atria diuina, stagnum fecerat diuersorum cadauerum sanguis. Quid tantum passa es, ô miserrima ciuitas, à Romanis, qui tua intestina scelera purgaturi flammis introiére? Iam enim Dei locus non eras, neque manere poteras, domesticorum funerum facta sepulchrum, & quæ fanum ciuili bello tumulum constitueras: poteris autem denuò fieri, poteris, si vnquam vastatorem tui Deum placaueris. Sed enim reprimenda sunt, quæ dolent, lege scribendi: quando non domestici luctus, sed exponendarum rerum

cædibus polluitur.

Ioseph.

Y hoc

Eleazarus, cumq; hoc tempus est. Prosequar attem seditionis facinora cætera. Ergo diuisis trifariam insidiato-
 ribus, Eleazarus quidem eiusque socij, qui sacras primitias conseruabant, in Ioannem ebrij
 socj in Ioannem
 forum. ferebantur. Qui verò huic parèrent, plebem diripientes in Simonem rebellabant, cum ipsi
 quoque Simoni contra diuersæ partis seditiosos adiumento esset ciuitas. Si quandò igitur
 ex vtraque parte apperebatur Ioannes, obuertebat socios suos: & de ciuitate quidem subeu-
 tes, missis ex porticibus telis, de templo verò iaculantes, machinis vlciscebatur. Quoties au-
 tem desuper instantium molestia caruisset (frequenter enim ebrietate & lassitudine cessa-
 bant) liberiùs in Simonem eiusque socios cum pluribus irruebat. Semper autem quātum
 in ciuitate pepulisset in fugam versos, ædes frumenti plenas omniumq; vtensilium incen-
 debat: idemque hoc illo regrediente, Simon insecutus agebat: veluti consultò pro Romanis
 omnia corrumpere, quæ ad obsidionem ciuitatis erant præparata, suarumq; virium ner-
 uos abscinderent. Deniq; contigit vnà exuri omnia circū templum, & inter proprias acies so-
 litudinem atq; aream pugnae fieri ciuitatem: concremari autē paulo minus omne frumen-
 tum, quod non paucis annis sufficere potuisset obsessis: deniq; fame capti sunt, qua minimè
 quiuissent, nisi eam sibi met comparauissent. Vndiq; autem insidiatoribus & confinibus op-
 pugnantibus ciuitatem, medius populus velut aliquod magnum corpus lacerabatur. Senes
 verò ac mulierculæ intestinis malis attonitæ, pro Romanis vota faciebant: externumq; bel-
 lum, quo domesticis malis liberarentur, expetebant. Grauis autem metus ac terror foedissi-
 mus occupauerat: & neq; consilij capiendi tempus erat, vt voluntatem mutarent, neque pa-
 ctionis aut fugæ spes cupientibus. Etenim custodiebantur omnia: dissidentesque latronum
 principes, quoscunq; Rom. pacatos esse, vel transfugere ad eos velle sentirent, quasi cōmu-
 nes hostes interficiebant: solumq; in occidendis vita dignis concordēs erant. Et pugnatium
 quidē nocte dieq; clamor perpetuus erat: sed metu acerbiores erant lugentium questus. Et
 assiduas quidem lamentationis causas, calamitates præbebant: timor autem includebat vlu-
 latus: atq; obmutescēte dolore præformidine, tacito gemitu cruciabantur: neq; iam aut re-
 uerētia viuus apud domesticos erat, neq; mortuis cura sepulturæ adhibebatur. Quorum am-
 borum hæc causa erat, quòd de se quisq; desperabat. In omni. n. re animos remiserāt, q cum
 seditionis non erant, quasi continuo modis omnibus morituri. At verò seditiosi congesti in
 tumulum cadauera conculcantes dimicabant: & ex mortuis hauriētes audaciam, quos sub
 pedibus cernerent, immaniùs sæuiebant: semperq; aliquid in se perniciosum excogitantes,
 & quod visum fuisset sine miseratione facientes, nullam cædis aut crudelitatis viam præter-
 misere: adeò vt etiam sacris materijs ad bellica conficienda instrumenta Ioānes abuteretur.
 Nam cum olim fulcire templum populo, itemque pontificibus placuisset, idque viginti
 cubitis altius ædificare, rex quidē Agrippa ex monte Libano aptas ei materias maximis sum-
 ptibus & labore deuexit: hoc est, ligna & magnitudine simul & directa proceritate spectabi-
 lia. Interuentu autem belli opere interrupto, Ioannes his scētis, quòd sufficere longitudinē
 reperit, turres ædificauit: & aduersus eos constituit, qui desuper à tēplo pugnarent, post mu-
 ri ambitum contra exedram occidentalem ad moras, quā solum poterant, quòd aliæ partes
 gradibus ex longinquo fuerunt occupatæ. Er ille quidem fabricatis ex impietate machinis
 subactum iri sperauit hostes. Deus verò laborem eius inutilem demonstrauit, & priusquam
 in his quicquam poneret Rom. adduxit. Etenim Titus, postquam partem ad se collegit
 exercitus, alijs verò, vt ad Hierosolymam occurrerent, scripsit, Cæsaream profectus est. Erant
 autem tres legiones, quæ pridē sub eius patre Iudæa vastauerāt, & duodecima, q olim cum
 Cestio malè pugnauerat, quæq; licet p id fortitudine esset insignis, tunc tamē corū etiā me-
 moria, q pertulerat, alacrius ad vindiçā pperabat. Harum quidem quintā legionē iussit sibi
 per Ammaunta occurrere, decimā verò ascendere per Hierichūta. Ipse quidē cū cæteris egres-
 sus est, quas regū quoq; auxilia plura q dudū, multiq; Syri auxiliares comitabātur. Suppletū
 est aut quatuor legionū quantū Vespasianus selectū cum Mutiano miserat in Italia, ex his, q
 cum Tito accesserant. Duo namque millia de Alexandrino exercitu lecta, tria millia verò ab
 Euphrate cum sequebantur, & amicorum spectatissimus beneuolentia simulque pruden-
 tia, Tiberius Alexander, qui antea quidem Aegyptum administrauerat, tunc autem dignus,
 qui exercitus regeret propterea iudicatus, quòd primus incipienti fuit hospes
 Imperio, & cum fide clarissima incertæ fortunæ sociatus est: idemque
 consultor in vsus bellicos ætate ac peritia præci-
 puus aderat.

Titus

Titus explorator Hierosolyma periclitatur. CAP. II.

TITUM verò in hostilem terram progredientē, antecedeabant regia omniaq; auxilia, post eos viarum stratores, castrorumq; metatores. Deinde rectorum sarcinæ atque armati. Post hos ipse Titus, & alios lectos habens & signiferos quorum agmen equites sequebantur. Hi verò ante machinas ibant, & secundum illos vna cum lectistribuni, & præfecti cum cohortibus. Post autem, circum aquilam, signa, & ante signa tubicines, deinde acies senum virorum ordinibus dilatata. Seruile autē vulgus à tergo cuiusque legionis, & ante hos sarcinæ. Omnium verò nouissimi mercenarii, eorumque custodes coactores agminis. Procedens autem decenter cum exercitu, ita vt mos est Romanis, in Gophnam per Samaritidem venit, quæ & prius ab eius patre fuerat occupata, & tunc præsidij tenebatur. Ibi autem vnam moratus vespem, manē inde proficiscitur: peractaq; diei mansione, castra ponit in loco, quem Iudæi sermone patrio Acanthaulonia vocitant, iuxta vicum quendam Gabath Saul nomine, quod significat vallem Saul, distantem ab Hierosolymis stadijs ferè xxx. Hinc sexcētis propè lectis equitibus comitatus, perrexit in ciuitatem, quā tuta esset, Iudæorumq; animos exploraturus: si fortē se conspecto, priusquam ad manus veniretur, metu cederent. Audierat enim, quod erat verum, à seditiosis & latronibus oppressum populū desiderare quidem pacē: sed quod rebellantibus infirmior esset, nihil conari. Quādiu quidem per viam, quæ ad murū duceret, equitabat, nemo ante portas apparuit: vbi verò itinere ad turrin Psephinon declinato, transuersum agmen equitum duxit, infiniti subito prosiliunt, quā Muliebres turres vocantur: & per eam, quæ contra monumentum Helenæ porta est egressi, equitarum intercidunt. atq; alios quidem etiam tunc viā currentes, ne cum his, qui diuerbebant, sese iungerent à fronte oppositi, prohibuerunt: Titū verò cum paucis separant. Ille autem ultra quidem minùs progredi poterat: à muro enim cuncta fossis patebant, & transuersi erant horti, multisque macerijis impediti. ad suos autem in aggere constitutus recursus, intercedente hostili manu, desperabatur. Quorum plerique Imperatoris periculum nesciebant, sed existimantes eum secum reuerti, etiam ipsi fugiebant. Titus autem in sua tantā fortitudine sitam esse prospiciēs spem salutis, flecit equū: & vt se sequerentur, cum clamore comites adhortatus, in medios hostes irruit, vi ad suos transire festinans. Quo quidem tempore maximè intelligi potuit, & belli momenta & Imperatorum pericula Deum curare. Tot enim aduersus Titum missilibus iactis, cum neque galea neque thorace septus esset (non bellator enim, sed explorator, vt dixi, processerat) nulum in eius corpus delatum est: sed tanquam, ne eum ferirent, ex industria mitterentur, omnia præteruolabant. Gladio verò semper à lateribus instantes dirimens, multosque ante ora subuertens, super cadentes agebat equum. Illorum autem clamor erat, propter audaciam Cæsaris, vt eum aggredierentur, cohortatio: fugaque & discessio repentina, quocunque diuerteret cursum. Huic autem se periculi participes, cum à tergo & à lateribus funderentur, adiunxerant. Vna enim erat vnicuique spes salutis, viam cum Tito patefacere, priusquam circumuentus opprimeretur. Denique duorum ex nimis pertinacibus, alter cum equo percussus est: alter verò deciecto & occiso, equus eius abductus est. Titus verò cum cæteris in castra saluus euadit. Iuxta quidem, quod aggressionē prima superiores fuerant, inconsulta spes animos extulit, magnamque his in posterum fiduciam momentum temporaneum comparauit.

De eruptionibus Iudæorum contra Romanos castrametantes. CAP. III.

CÆSAR autem postquam ex Ammaunte legio sibi coniuncta est nocte, luce inde digressus ad Scopon accedit, vnde iam & ciuitas & clara templi magnitudo conspici poterat: qua parte septentrionalem regionem ciuitatis contingens locus humilior, propriè Scopos nominatus est, distans à ciuitate stadijs vi. ibique duabus legionibus simul, quintæ legioni verò retrorsum stadijs tribus castra muniri iubet. Labore namque nocturni itineris attritos milites progredi visum est, vt sine formidine murum struerent. Mox autem cœpto ædificio, decima quoque legio per Hierichunta aderat à Vespasiano præoccupata: vbi quædam pars armatorum in præsidio fuerat collocata. His autem præceptum erat sexto ab Hierosolymis stadio castra ponere, qua in parte mons, qui appellatur Elæon, contra ciuitatem ab oriente situs est, altaque interiacente valle discernitur, cui nomen est Cedron. Intra ciuitatem verò sine requie confligentium diffensionem, tum primū ingens subito bellum foris interueniens refrenauit: & cum stupore seditiosi Romanorum

Ioseph.

Y 2

norum

Titus exercitus
ordo.Titus in Goph-
nam venitad vallem Sauli
castra locatloca Hierosoly-
ma infirma ex-
plorat

periclitatur: &

dimicant
belli momenta
& Imperatorij
pericula Deum
curat.Titus ad suos in-
columnis reuertitur.Titus castra in lo-
co Hierosolymis
ferè contiguo
ponit.Seditiosi inter se
concordiam me-
unt.

norum castra inspectantes, trifariam distributa mala, inter se iniere concordiam: rationem-
 que inuicem requirebant, quidnam expectarent, quidue perpeffi, tres muros contra uitam
 suam paterentur opponi: belloque tanta se fundente licentia, tanquam spectatores bono-
 rum operum sibi que vtilium residerent moenibus clausis, remissisque armis ac manibus. In
 nosmetipfos profecto, exclamat aliquis tantummodò fortes sumus: Romanorum autem
 lucro ex nostra seditione sine sanguine oppidum cedit. His alios atque alios congregantes
 exhortabantur: raptisque armis, subito in legionem decimam ruunt: perque vallem facto im-
 petu, cum ingenti clamore murum ædificantes Romanos aggrediuntur. Illi autem in opere
 distributi, armis ob eam causam plerique depositis (nec enim excursum Iudeos ausuros esse
 credebant, & si maximè vellent, animos eorum seditione distractum iri arbitrabantur) præ-
 ter opinionem perturbati sunt: atque opere quisque derelicto, confestim alij recessere: mul-
 ti autem ad arma properantes, priusquam se in hostes conuerterent, feriebantur. Plures au-
 tem Iudæis semper adijciebantur, eorum freti victoria qui præcesserant, & quòd cum pauci
 essent, multiplex numerus & sibi & hostibus videbantur, quòd secunda fortuna vterentur.
 Romani autem maximè ordinari consueti, & cum decore atque præceptis bellum gerere
 scientes, ex perturbatione trepidabant. Vnde tunc quoque præuenti aggressionem cedebant.
 Si quando tamen sese conuerterent ab insequentibus occupati, & à cursu reprimebant Iu-
 dæos, & ob impetum minus cautos feriebant. Semper verò excursionem gliscente, magis ma-
 gisque turbati, postremo castris pulsi sunt: totaque legio tunc in periculum ventura fuisse vi-
 debatur, nisi hoc maturè sibi nunciato, Titus eis tulisset auxiliù, multisque increpans igna-
 uiam, & suos à fuga reuocasset: Iudæisq; à latere ipse cum his irruens, quos circa se habebat
 electos, multos quidem occidisset, plures verò sauciaffer, omnes aut in fugam vertisset, atque
 in vallem præcipites cõpulisset. Illi autem prono in loco multa mala perpeffi, postquam in
 aduersam partem euasere, flectunt se iterum, & valle intercedente cum Romanis dimica-
 bant. Igitur ad medium diem ita bellatum est: Paulò autem post meridiem, Titus his qui se-
 cum erant in subsidio collocatis, alijsque de cohortibus aduersus excurrentes oppositis, re-
 liquum agmen ad murum in summo montis ædificandum remisit. Iudæis autem hæc fuga
 esse videbatur. Cumq; speculator, quem in muro posuerant, amictu agitato signum dedis-
 set, frequentissima multitudo tanto impetu prosiliit, vt eorum cursus immanissimis bestijs
 esset assimilis. Denique in aduersa acie stantium nemo impetum sustinuit: sed tanquam ma-
 china percussi, continuo dissipati, pulsiq; in montem refugiunt. In ascensu autem medio
 Titus cum paucis relictus est: multumq; monentibus amicis, qui pro Imperatoris reueren-
 tia contempto periculo perdurauerant, vt mortem appetentibus Iudæis cederet, neq; pro his
 in discrimen veniret, quos ante ipsum saluos esse non oporteret: sed potius fortunam suam
 reputaret, quòd non militis officio fungeretur, verum & belli & orbis Dominus esset: neue
 in tanta fuga subsisteret, in quo omnia niterentur: hæc ne audire quidem simulans, & ad se
 accurrentibus obstabat: eosque in ora feriens, cum vi obniteretur, occidebat, & per decliue
 repente incumbens, multitudinem proturbabat. Illi autem & viribus eius & obstinatione
 perterriti, ne tum quidem in ciuitatem fuere: sed in vtrumque latus ab eo declinantes, tur-
 sum fugientes insequabantur: quos tamen aggressus à latere, ipsorum quoque impetum
 præpediebat. Dum hæc aguntur, etiam illos qui superiora castra muniabant, vbi fugere in in-
 feriores videre, metus ac turba occupat: totumque agmen dispergitur, suspicantium excur-
 sum quidem Iudæorum ferri non posse, Titum verò in fugam versum: nec enim vnquam il-
 lo manente alios fugituros fuisse: & tanquam Panico terrore circumdati, alius aliò fereban-
 tur, donec quidam cum in media pugna versari Imperatorem vidissent, plurimum metu-
 tes, vniuersæ legionis eius periculum cum clamore nunciauerunt. Itaque pudore reuocati,
 & fuga maius aliquid sibi exprobrantes, quòd Cæsarem deseruissent, totis viribus in Iudæos
 vtebantur, & semel impulsos vrgebant per decliua. Illi autem paulatim recedentes pugna-
 bant. Cumque Romani plus possent, eo quòd superiores erant, in vallem omnes coacti sunt.
 Titus autem contra se positus imminebat: & legionem quidem ad muri fabricam redire iu-
 bet: ipse verò cum his quibus antea resistendo hostes arcebat. Itaque si me nihil
 aduentem obsequio, neque inuidia detrahentem, verum dicere o-
 portet, ipse Cæsar bis totam legionem periculo liberauit:
 atque ita castra muniendi copiam militi-
 bus præbuit.

Iudei Romanos
aggrediuntur

adstris expellitur

cum Romanis di-
micant: &

Romanos fugit.

Titus contra Iu-
dæos fortitudinē
declarat:

in fugam verti-
tur: atq;

totam legionem
periculo bis li-
berat.

De intestina pugna azymorum diebus. CAP. IIIL.

A

REMISSO autem paulisper bello externo, iterum intestinum seditio suscitauit. Azymorumque instante die, qui est Aprilis mensis quartusdecimus (hoc enim se primum tempore opinantur Iudæi ab Aegyptijs esse liberatos) Eleazarus quidem cum socijs portam subaperiens, introire cupiebat ex populo qui templum adorare cuperent. Ioannes autem die festo ad protegendas insidias usus est: & suorum quorundam ignotiores, armis sub veste latentibus instructos, quorum plerique impuri erant, occultè inter alios fani occupandi gratià submittit. Illi autem postquam intrauere, vestimentis abiectis, subito armati apparuerunt. Magna verò statim turba circa templum ac tumultus erat, cum alienus quidem à seditione populus, omnibus sine discrimine putaret, Zelotæ verò sibi met solùm insidias comparatas. Verùm hi quidem relicta portarum custodia, & alij ex propugnaculis desilientes, priusquam manus confererent, in templi cloacas confugerent. Populares autem ad aram delati, & circum templum appulsi conculcabantur, cum lignis passim ferroque caderentur. Multos autem occisorum inimici priuato odio, quasi diuersæ factionis socios interficiebant. Et quicumque antehac insidiatorem aliquem offenderat, tunc agnitus quasi Zelotes ducebatur ad mortem. Sed qui atrocitate magna innocentes afficerent, inducias concessere nocentibus, progressosque ex cloacis dimiserunt. Ipsi autem interius templum & omnes eius apparatus tenentes, confidentius oppugnabant Simonem. Seditio quidem hoc modo, quæ tripartita fuerat, in duas partes diuisa est. Titus autem castra propius ciuitatem transferre cupiens de Scopo, contra excursus quidem lectos equites ac pedites, quos satis esse arbitrabatur, posuit alium verò exercitum iussit totum quod erat usque muros, spacium conplanare. Cunctis igitur macerijs ac sepibus dirutis, quibus hortos ac prædia incolæ præmunierant, omni que opposita quamuis frugifera sylua excisa, repletum est quicquid erat cauum & vallibus impeditum. Saxorum autem eminentissimis ferro truncatis, humiliorem totum illum tractum à Scopo usque ad Herodis monumenta fecerunt, serpentium stagnum continentia, quod olim Bethara vocabatur.

*Ioannes sanum dolose occupat**Zelotas fugat**seditionem excitat**Titus ad moenia castra ponit**De Iudeorum dolo in Romanorum milites. CAP. V.*

D

IS denique diebus Iudæi Romanis huiusmodi insidias parauere. Seditiosorum audacissimi extra muliebres (quæ sic appellabantur) progressi turres, simulato quòd pacis eos studiosi pepulissent, & quòd timerent impetum Romanorum, ibidem versabantur, & alter sub altero vitabundi latebant. Alij verò per muros dispositi, populumque se esse simulantes, clamore pacem implorabant, foedusque poscebant: portasque se patefacturos esse pollicentes, inuitabant Romanos. Hoc autem vociferantes, vnà etiam contra suos, veluti portis eos abigerent, lapides iaciebant. Illique se vi perire aditus velle simulabant, & ciuibus supplicare. Cumque ad Rom. sæpissimè ire conarentur, reuersi perturbatis similes videbantur. Verùm hæc eorū calliditas, apud milites quidem fide non carebat, sed tanquam hos quidem in manibus haberent paratos ad supplicium, illos verò ciuitatem sibi aperturos sperarent, opus aggredi festinabant. Tito autem suspecta erat inuitatio, quia rationem non haberet. Pridie nanque prouocatos eos ad pacem per Iosephū, nihil mediocrè sentire cognouerat: etiā tūc igitur milites manere loco suo præcepit. Iam verò quidam operibus appositi, raptis armis ad portas excurrere cœperunt. Hi autem qui expulsi videbantur, primò quidem cedebant: deinde vbi ad turres portæ propinquabāt, cursu eos circumueniunt, & à tergo persequuntur. qui verò in muro stabant, lapidum his multitudinē, omnigenūq; telorū simul infundunt: adeò vt multos quidē necarēt. plurimos verò sauciarēt. nec. n. facile erat à muro diffugere, alijs retrò violēter instantibus. Et propter hoc pudor, quòd rectores peccauerāt, itemq; metus, in delicto perseuerare suadebat. Quamobrem cum hoste diu decernentes, multis vulneribus acceptis, neque paucioribus redditis, postremò eos à quibus circumuenti fuerant repulere. quos tamen recedentes usque ad Helenæ monumentum, Iudæi vrgendo iaculis sequebantur. deinde insolenter fortunæ maledicentes, & Romanos vituperabant fraude pellectos: scutaque altè sublata crispantes tripudiabant, & cum lætitia vociferabantur. Milites autem interminatio principum, & Cæsar iratus, huiusmodi oratione corripuit: Iudæi quidem, quos sola regit desperatio, omnia cum deliberatione faciunt atque prudentia, fraudes & insidias componendo, eorumque dolo fortuna prosequitur, quòd sunt morigeri, sibi que inuicem beneuoli ac fideles: Romani verò, quibus ob disciplinam & consuetudinem obediendi rectoribus fortuna famula-

*Iudæi Romanos viuunt**Titus milites suos corripit**Ioseph.*

Y 3 tur,

tur, nunc contrà peccant, & intemperantia manuum debellantur: quod omnium est pessimum, præsente Cæsare, sine rectore dimicantes. Certè, inquit, plurimum ingemiscunt militiæ leges, plurimum pater, cum hoc vulnus audierit. Ille quod cum bellando sènderit, nunquam isto modo peccarit. Leges autem, si cum in eos qui minimum quid præter ordinem mouerint, morte vindicent, nunc totum desertorem exercitum videant. Modò autem scituros esse eos ait, qui arroganter egere, quod apud Romanos etiam vincere sine præcepto ducis, infamiæ est. Hæc Titus ad rectores locutus cum indignatione, certus erat, quæ lege in omnes erat vsurus. Et hi quidem abiecerunt animos, quasi iam iamque iuste morituri: circumfule verò legiones Titum pro commilitonibus obsecrabant: paucorumque temeritatem condonari cunctorum obedientiæ precabantur: emendaturos enim peccatum præsens, futuræ compensatione virtutis. Placatus est Cæsar utilitate simul ac precibus. Namque vnus hominis animaduersionem vsque ad factum promouendam putabat, multitudinis verò ad veniam. Militibus quidem reconciliatus est, multum monens, vt post hæc prudentius agerent. Ipse verò, quemadmodum Iudæorum vlsceretur insidias, cogitabat. Interuallo autem, quod vsque ad muros ciuitatis erat, per quattriduum coequato, sarcinas aliamque multitudinem cupiens tutò traducere, militum validissimos à septentrionali tractu in occiduū septemplici ordine contra murum prætendit, peditibus in fronte, ac post eos equitibus acie terna dispositis, medijsque inter utrosque sagittarijs. Excursibus autem Iudæorum tanto præsidio præclusis, impedimenta trium legionum, itemque alia multitudo sine timore transijt. Ipse quidem Titus cum propè duobus stadijs abesset à muro, ad anguli eius, partem contra turrim, quæ appellatur Pséphinos, castra ponit ad quam muri ambitus ex aquilone pertinet, flectitur ad occidentem: altera verò pars exercitus eam turrim versus, quæ appellatur Hippicos, muro circumdatur, duum stadiorum spacio similiter à ciuitate descendens, decima tamen legio in Elæon monte, vbi erat, manebat.

Descriptio Hierosolymorum. CAP. VI.

*Hierosolymorū
muri: & colles.*

CIVITAS autem trino muro circumdata erat, nisi quæ vallibus inuijs cingebatur. ex ea namque parte, vnus muri habebat ambitum. & ipsa quidem super duos colles erat condita, contrarijs frontibus semet inspiciētes, interueniente valle discretos, in quam domus creberrimæ desinebant: collium verò alter, quo superior ciuitas sedet, multo est excelsior, & in prolixitate directior: adeò vt quoniam tutus erat, castellū à Dauid quodā rege vocaretur (is pater Salomonis fuerat, qui primus templū ædificauerat) à nobis autem forum superius. alter autem, qui appellatur Acra, inferiorē sustinet ciuitatē, & vndique decliuus est. Contra hunc autem tertius collis erat, natura humilior quàm Acra, & alia lata valle antè diuisus. verum postea quæ tēpestare Asamonæi regnabant, & vallē aggeribus repleuerunt, vt tēplo coniungerent ciuitatē, & Acræ altitudinē cæsam humiliorē fecerunt, vt ex ea quoque sanū supereminēs cerneretur. Vallis autem quæ Tyropœō appellatur, qua parte dixerim superioris ciuitatis collē dirimi ab inferiori, vsque ad Siloam pertinet. ita enim fontē, qui dulcis est ac plurimus, vocabamus. Foris autem ciuitatis duo colles profundis vallibus cingebantur, & vtrinque obstitit rupib. nulla ex parte adiri poterāt. Triū verò murorū vetustissimus quidē, ppter valles imminētēq; his desuper collē quo erat cōditus, facilē capi nō poterat. ad hoc autem loco p̄stabat, etiā firmissimē structus erat, Dauid & Salomonis, aliorumque; interea regū largissimis impensis operi insumptis. Hac autem parte incipiens à turri, cui nomē est Hippico, ad eam quæ dicitur Xystus pertinet: deinde curiæ coniunctus, in occiduā templi porticū desinebat. parte autem altera ad occidentē ex eo loco ductus, per eum qui vocatur Betiso descendens in Essēnorū portā: deinde supra fontem Siloam in meridiem flexus, atque inde rursus in orientem versus, qua stagnum Salomonis est, & vsque ad locum pertinet, quem Ophelan vocant, cum orientali porticu templi coniungitur. Secundus autem murus, à porta quidē habebat initium, quam Genath appellabant. hæc autem fuerat muri prioris. septentrionalem verò tantummodo tractum ambiens: vsque ad Antoniam ascendebant. Tertio muro turris Hippicos principium dabat: vnde ad Boreæ tractum pertinet, deinde ad Pséphinam turrim veniens, contra munimentum Helenæ, quæ Adiabenorū regina fuerat, Izatæ regis mater, & per speluncas regias in longum ductus, à turri quidem in angulo posita flectebatur contra Fullonis, quod dicitur, monumentum. Cum vetere autem ambitu iunctus in Cedrō vallē, quæ sic dicitur, desinebat. Hoc muro eam partem ciuitatis, quam ipse addiderat Agrippa cinxerat, cum esset omnis antè nuda. Exuberans enim multitudine, paulatim extra mœnia scribat.

*Templum à Salomone
ædificatum.
Acra.*

*Tyropœon.
Siloa fons.*

Murus vetustissimus.

Secundus:

*tertius ab Agrippa
additus.*

- A** bat: templiq; septentrionali regione colli proxima ciuitati adiuncta non paululum procel-
 serat. Quin & quartus collis incolebatur, cui nomen est Bezetha, situs quidē ex aduerso An-
 toniæ, fossis aut altissimis separatis: quæ de industria ductæ sunt, ne Antonie fundamentis
 colli coherentibus, & accessui facilis sit, & minus edita: vnde etiam fossæ altitudo plurimū
 turribus celsitudinis adieciebat. Nominata est autem pars addita ciuitati voce indigena Be-
 zetha, quod Latino sermone dicitur, Noua ciuitas. Eius aut partes incolis protegi desiderā-
 tib; pater huius regis eodē nomine Agrippa, murum quidē ita, vt prædiximus, inchoa-
 rat. Vetus aut Claudium Cæsare, ne magnificentiam constructionis ad nouarū rerū ac
 discordiæ suspicionem traheret, fundamentis tantummodò iactis, ab opere destitit. Nec e-
 nim expugnabilis esset ciuitas, si perfecisset muros, vt coeperat. Saxa enim xx cubitis lon-
 ga, & decem lata contexebantur: quæ neq; ferro faciliē suffodi possent, neque machinis di-
 moueri: hisq; murus dilatabatur. Profecto autem altitudinis quoq; plus habuisset, si eius
 magnificentia qui ædificium aggressus erat, mihi mē fuisset inhibita. Rursus autē idem mu-
 rus, etiam Iudæorū studio fabricatus, ad xx cubitos creuit. & minas quidem binis cubitis,
 propugnacula verò trinis habebat: totaq; altitudo ad xxv cubitos erigebatur. Murum autē
 supereminebāt turrets, viginti quidē cubitis in latitudinē, viginti verò in altitudinē, quadra-
 tis angulis structæ, sicut ipse mur⁹ plenē ac solidæ. præterea structura ac pulchritudo saxorū
 nihil erat templo deterior: post altitudinem verò turris solidam, viginti cubitis elatam, cel-
 læ desuper ac cœnacula erant. aquarumq; pluuiarum receptacula, & tortuosi lati; singu-
 larum ascensus. Eiusmodi quidem turrets nonaginta tertius murus habebat: earum autem
 interualla cubitos ducentenos. Medius verò murus in quatuordecim turrets, & antiquus in
 sexaginta diuisi erant. Omne autem ciuitatis in gyro spacium triginta tribus stadiis finieba-
 tur. Cum aut totus admirabilis esset tertius murus, admirabilior Psephina turris ad septen-
 trionem occidentemq; surgebat in angulo, qua parte Titus castra posuerat. Ex ea namq; per
 LXX cubitos ædita, sole orto Arabia prospici poterat. & vsq; ad mare, itemq; ad vltima fini-
 um Hæbræorum. Erat autem octo angulis. Contra eam verò turris Hippicos, & iuxta duæ,
 quas Herodes rex in antiquo muro ædificauerat: quæq; magnitudine siue pulchritudine ac
 firmitate, vniuersis quæ toto orbe essent, præstabant. Nam præter naturalem animi libera-
 litatem, rex pro amore ciuitatis, operum excellentiam proprijs affectibus indulgebat: perso-
 nisq; tribus charissimis, quarum nominib; turrets appellauit, fratri & amico & coniungi me-
 moriam dedicando: huic quidā, vt dixi, amoris causa perempte, ijs autē bello amissis, cum
 fortiter decertassent. Hippicos quidem turris amici vocabulo dicta, quatuor angulis erat. Singulæ aut
 XXV cubitos in latitudine, itemq; longitudine habebant & excelssæ XXX cubi-
 tos erant, nusquam inanes. supra soliditatem verò saxiq; adunatam compaginem puteus
 XX cubitis altus erat imbris excipiendis: super hanc autem duplici tecto domus, XXV cu-
 bitis alta, inq; varia membra diuisa: & desuper eam minē quidem binis, propugnacula ve-
 rò ternis cubitis ambiebant: vt omnis altitudo ad octoginta quinq; cubitos numeraretur.
 Secunda verò turris quàm fratris nomine Phaselon appellauerat, æquē lata fuerat ac longa,
 cubitis quadragenis: per totidem autē cubitos in pilæ modum facta & solida eius altitudo
 surgebat: & super hanc decem cubitis ædita porticus erat, instructa brachijs, itemque pro-
 pugnaculis septa. In media verò porticu supereminens alia turris stabat, in membra magni-
 fica & balneas diuisa, ne quid regalis ei vsus videretur deesse: in summo autem propugna-
 culis minisq; erat ornata, cum omnis eius celsitudo propē ad XC cubitos tolleretur. & spe-
 cie quidē videbatur assimilis Phari turri, quæ Alexandria nauigantibus ignē procul osten-
 dit: ambitu verò ampliore, dilatabatur. tunc autē tyrannicū domiciliū exhibebat Simoni.
 Tertia verò turris Mariānes (sic enim regina vocabatur) vsque ad XX cubitos facta, per XX
 alios cubitos in latitudinē tendebat, & magnificentiora cæterisq; ornatiores diuersoria susti-
 nebat: cum id propriū, scq; dignū esse rex putauisset, vt vxoris nomine appellata turris, plus
 haberet pulchritudinis, quàm quæ virorū nominibus vocitatę sunt: sicut illæ hac munitio-
 res erant, cui fœmina nomen dederat, & cuius omnis altitudo per LV cubitos erigebatur.
 Sed quanquā tres turrets rātæ magnitudinis erāt, & loco tamē, quo erant sitæ, multo videbā-
 tur esse maiores: nā & ipse antiquus murus, in quo erāt, excelso loco fuerat cōditus, & ipsius
 collis velut quidā vertex alius propē ad XXX cubitos eminebat, supra quæ turrets positę mul-
 tū sublimitatis assūperāt. Mirabilis etiā fuit lapidū magnitudo. Nec enim ex vulgaribus sa-
 xis, aut quę homines ferre possent, verū scēto marmore cādido, & singulis per XX cubitos

Bezetha collis
quartus.

Bezetha quid si-
gnificet.

Turrets murorū
quot.

Psephina turris.

Hippicos turris.

Phaselos turris.

Mariamnet
turris.

longis, latisque decem, ac pervaltis erant ædificatæ, quæ ita inter se copulata erant, ut singula turres, singula saxa viderentur: sic autem manibus artificum in faciem angulosq; formata, ut nusquam iunctura compaginis appareret. His autem in septentrionali parte positis, *ad regiam edificata:* intus aula regia coniungebatur: narratione omni præstantior. Nec enim magnificentia vel structura operis aliqua ex parte superari poterat: sed tota quidem muro per XXX cubitos edito cincta erat. Aequalis autem distantia turribus ornatissimis ambiebatur, ornata virorum receptaculis, & coenaculis lectorum centum capacibus. Inenarrabilis autem fuit marmorum varietas in ea, collectis ibi plurimis, quæ ubiq; rara videbantur, & fastigia simul proceritate trabium & ornamentorum claritudine mirabilia. membrorum etiam multitudo, & innumeratæ species ædificij, plenaq; omnia supellectilis, cum pleraq; in singulis ex auro essent, atq; argento. Adhæc multæ porticus, aliam per aliam in circulum flexæ, columnarq; in singulis, & quæ inter eas sub dio patebant spacia, cum essent utiq; viridarijs sylvisq; variatæ tum prolixas ambulationes habebat, altis euripis cinctas, cisternas ubiq; signorum æneorum plenas, quibus aqua effundebatur, multasq; turres mansuetarum circum latices columbarum.

Flamini absumpta: Sed enim neq; pro merito exponi regia, qualis fuerit, potest. habetq; memoria cruciatum, referens, quantas res latrocinialis flamma consumpserit. Nec enim hæc à Romanis incensa sunt, sed ab insidiatoribus intestinis, ut supra memorauimus in principio dissensionis & ab Antonia quidem omnia corripuit ignis: transit autem in regiam, triumq; turrium tecta corripuit. Fanum autem conditum erat, ut dixi, supra durissimum collem. Et initio quidem vix templo atq; aræ sufficiebat, iacens in summo planities quod undiq; præceps erat atq; declivis. Cum autem rex Salomon, qui etiam templum ædificauerat, muro eius partem ab oriente cinxisset. vna porticus aggeri est imposita: & manebat ex alijs partibus nudum, quo ad sæculis posterioribus, semper aliquid aggeris accumulante populo coarctatus collis latior effectus est. Perrupto autem septentrionali quoq; muro, tantum assumpsere spatium, quantum postea totius fani ambitus incluserat. Triplici autem muro colle circumdato, spe maius opus extructum est: in quo longa secula consumpta sunt, omnesq; thesauri sacris quos toto orbe missa Deo munera repleuerant, tam in superiore ambitu, quam inferiore templo ædificatis: cuius quod humilimum fuit, trecentenis cubitis munierant, in quibusdam verò locis pluribus. non tamen omnis altitudo fundamentorum videri poterat, multum vallibus obrutis, ut angustas vias oppidi coarctarent. Saxa verò quadragenis cubitorum magnitudinis erant. nam & pecuniarum copia, & populo largitat, maiora dictu conabatur: quodq; nunquam posse perfici sperabatur, diuturnitate ac perseverantia explicabile videbatur.

Porticum: Tantis autem fundamentis digna erant opera imposita. Duplices porticus omnes, quas columnæ sustinebant quinque & vicens cubitis altæ, de singulis saxis marmore candido, & laquearia cedrina protegebant. quorum naturalis magnificentia, quodq; ligno rasili erant, apteq; cohærebant, operæ precium spectantibus exhibebat: nulloq; aut pictoris aut sculptoris opere extrinsecus ornabatur. latæ autem per XXX cubitos erant: omnisq; gyrus earum, sex mensura stadiorum cum Antonia concludebatur. Torum autem sub dio spatium variabatur, omnium quidem generum lapidibus stratum: quæ verò ad secundum templum ibatur, cancellis septem faxeis ad tres cubitos altis, nimiumq; gratopere factis: ubi æquis depositæ in teruallis columnæ stabant, lege castimoniarum præmonentes, aliæ Græcis, aliæ Latinis literis, in locum sanctum transire alienigenas non debere. Sanctum enim vocabatur alterum fanum, & quatuordecim gradibus ascendebatur à primo: quadratumq; sursum erat, & proprio muro circumdatum: cuius exterior celsitudo, quamvis XL cubitis surgeret, tamen gradibus tegebatur. interior autem XXV cubitorum erat: quoniam in altiori loco per gradus ædificata non tota pars interior cernebatur, colle obtecta. Post XIII gradus, spatium erat usq; ad murum, CCC cubitis planum. Hinc rursus alij quinque gradus, & scalæ ad portas ducebant: à septentrione quæ ac meridie octo, quaternæ utrinq; videlicet, duæ verò ex oriente. Necessario namq; proprius locus, religionis causa mulieribus destinatus, muro discernebatur: altera quoq; porta opus esse videbatur. Contra primam verò, secreta erat ex alijs regionibus vna porta meridiana, & vna septentrionalis, quibus ad mulieres introibatur palas. n. transire ad mulieres non licebat. Sed nec suam portam interiecto muro transgredi licebat. Patebat enim locus ille pariter indigenis & hospitibus foeminis, religionis causa venientibus. occidua verò pars nullam portam habebat, sed perpetuo ibi murus erat extructus. Inter portas autem porticus, à muro intro propè à thesauro aduersæ, magnis & pulcherrimis columnis sustinebatur. Erant

- A** rant aut simplices : ac præter magnitudinē nulla re ab inferiorib. aberant. Portarū aut aliz *Porta.* quidē auro & argento vndiq; testæ erāt, itemq; postes ac frontes: vnā verò extra templū ære Corinthio, quæ multū argento inclusas & inauratas honore seperabat. Et binæ fores quidē in singulis ianuis erāt triconis cubitis altæ, quinisdenis etiam latæ. post introitum verò, vbi latiores fiebant, triconis vtrinq; cubitis exedras habebāt: exēplo quidē turriū lōgas & latas, supra verò quā viginti cubitis cellas. Singulas aut binæ columnæ duodenūm cubitorū crassitudine sustinebant. Et aliarum quidem portarum magnitudo par fuit: quæ verò supra Corinthiam posita, quò mulieres conueniebant, ab oriente aperiebatur, porta templi sine dubio maior erat: quinquaginta enim cubitis surgēs, quadraginta cubitorū fores habebat, ornatumq; magnificentiorem: quoniam crassiori argento atq; auro vestiebatur: quod quidē nouem portis infuderat Tiberij pater, Alexander. Gradus autem quindecim à muro, qui mulieres segregabat, ad maiorem portam ducebant. namq; illis qui ad alias portas iter dirigerent, quinq; gradibus erant breuiiores. Ipsum verò templū in medio positum, hoc est, *sanctum sacro-* fanum sacro sanctum, duodecim gradibus ascendebatur. Et à fronte quidem altitudo eius *sanctum.* & latitudo, cētenos cubitos habebat: pone autem $\times L$ cubitis angustius erat. Aditus enim, veluti quibusdam humeris, vtrinq; vicenum cubitorū producebatur. Prima verò eius porta $L \times \times$ cubitis alta erat, & $\times \times$ lata, neq; fores habebat. cœlum enim vndiq; conspicuū lateq; patens significabat. Erantq; totæ frontes inauratæ: ac prima ædes omnis perlucebat extrinsecus: auroq; circum interiorem fani partem splendida cuncta cernentibus occurrebant. Cū autem interior eius pars contignatione intersepta esset, adiacens ei prima ædes patebat in altitudinem perpetuam: perque nonaginta cubitos tollebat, cum longa $\times L$ cubitos esset, ac $\times \times$ transuersa. Interior verò porta tota inaurata erat, vt dixi, & circum eā auratus paries: desuper autem habebat aureos pampinos, vnde racemī statura hominis pendebāt. Et quia contignatio intercedebat, templum exteriore humillius videbatur: & fores habebat aureas, quinquaginta & quinq; cubitis altas, sexdecim verò latas ad hanc aulæ longitudine pari: hoc est, velum Babylonium, hyacintho, & bysso, & cocco, & purpura varia *Velum Babyloniū.* tum, mirabili opere factum, neq; contemplationis expers colorum permixtione, sed velut omnium rerum imaginem præferens. cocco enim videbatur ignem imitari, & bysso terrā, & hyacintho aerem. ac mare purpura, partim quidem coloribus, bysso autem ac purpura origine: quoniam byssum quidem terra, mare autem purpuram gignit, eratque in eo per scripta omnis cœli ratio, præter signa. Introgressos autem inferior pars excipiebat: cuius altitudo quidem habebat $L \times$ cubitos, & longitudo totidem, ac latitudo $\times \times$. rursus autem $L \times$ cubiti diuisi erant. Et prima quidem pars ad $\times L$ cubitos anulsa, hæc tria mirabilia & prædicanda opera cunctis hominibus habebat, candelabrum, & mēsam, & thuribulum. Septem verò lucernæ, stellas errantes significabant: tot enim ab ipso candelabro oriebantur. Duodecim *opera tria mirabilia.* verò panes in mensas positi, signorum circulum, atque annū. Thuribulum autem per tredecim odores, quibus replebatur, ex mari & inhospito & inhabitabili, designabat omnia Dei esse, Deoq; seruire. Intima verò templi pars, $\times \times$ cubitorum erat. Discernebatur autem similiter velo ab exteriore, nihilq; prorsus in ea erat positum: inaccessa verò, & inuiolata, & inuisibilis omnibus habebatur, sanctiq; sanctum vocabatur. Circa latera verò inferioris templi, multa erant membra peruia, triplici testō suspensa: & ad vtrunque latus, ad ea introitus à porta patebat. Superior autem pars eadem membra non habebat, quo minus erat angustior, celsior autem XL cubitis, nec ita vt inferior ambitiosa. Colligitur enim centū cubitorum celsitudo vniuersa, cum in solo XL cubitos habuerit. Exterior autē facies nihil, quod animus aut oculi mirarentur, non habebat. crustis enim aureis grauissimis vndiq; testæ, vltra primos ortus igneo splendore lucebat: vt cū intuerentur contententium oculi, quasi solis radijs, auerterentur. Hospitibus quidem adeuntibus, procul monti niueo similis videbatur: nam vbi deauratū non erat templum, candidissimū erat. In summo autē aureis verubus horrebat acutissimis, ne ab insipientibus aibus pollneretur. Nonnullorū autem saxorum eius, longitudo XLV cubitorum erat, altitudo quinque, & latitudo sex. Ara verò pro templo, XV cubitis alta, lata verò & longa cubitis quadragenis, quadrataque stans, veluti cornutis angulis eminebat, & à meridie ascensus in eam clementer arduus resupinabatur. Sine ferro autem constructa erat, nec vnquam eam ferrum tetigerat. Templum autem aramque cingebat ex pulcherrimo saxo lorica gratissima, vsque ad cubitum surgens, quæ *Lorica sacerdotum à populo segre-* pulum à sacerdotibus segregabat. Gonorrhœos, hoc est, semine fluentes, itemque leprolos *gregem,*

Sacerdotum or-
namentum.

Pontificis ve-
stimen-

Antoniae situs.

tota ciuitas arcebat, & foeminis mēstrua soluētibus clausa erat. prædictū autem, qui nō per omnia casti fuissent, ab interiori aula, & qui puri essēt, à sacerdotibus prohibebātur. Qui verò ex origine sacerdotū genus ducentes, cæcitatis causa munere nō fungebātur, cū incolumibus intra limitē aderant, partesq; generis cōsequebantur: vestibus tantū utebantur plebeijs: quoniā sacerdotali solus, qui sacra celebrabat, amiciebatur. Ad altare verò templūq; accedebāt carentes omni vitio sacerdotes, veste quidē amicti byssina: maximè verò mero abstinentes, ac sobrij religionis metu, ne quid rem diuinā faciendo peccarēt. Pōtifex autē cum ipsis nō tamen semper ascendebat, sed diebus quibusq; septimis, & per singulos mēses Calendis: vel si quādo patria festiuitas atq; annua ab omni populo agebatur. Et sacrificabat velamine præcinctus, eoq; tectus femora vsq; ad genitalia: linteū verò habens intrinsecus demissum vsq; ad pedes, & hyacinthinū desuper indumentū rotundū, ex quo simbriē pendebāt, alternis nodis aurea tintinnabula, malaq; granata sustinentes, tintinnabulis quidē tonitrua, malis verò fulgura designantibus. Pectoris autem vestimentū vitæ cingebāt, quinque variatæ coloribus: hoc est, auri, purpuræ, cocci, byssi, & hyacinthi: quibus etiā vela templi diximus esse contexta. iisdem autem habebat etiam epomidem temperatā, in qua plus auri erat: & habitu quidē indumento thoraci similis videbatur: duabus autem fibulis aureis, aspidū specie vinciebatur: quibus inclusi erāt optimi, maximiq; sardoniches, scripta tribuū gentis Iudææ nomina præferentes, ex altera verò parte, duodecim pendebāt alij lapides, in quatuor partes terni diuisi: hoc est, sardius, topazius, smaragdus: carbunculus, iaspis, sapphirus, achates, amēthystus, lyncurium: onix, beryllus: chrysolitus. quorum singulis singula item cognomina erant scripta. Caput autem byssina tiara tegebat, hyacinthis coronata. Et circa eam alia corona erat aurea, scriptas ferens sacras literas, quæ sunt quatuor elementa vocalia. Ea quidem veste non semper, sed alia ambitiosa utebatur: illa verò si quando adyta introibat, solus autē atq; semel in anno intrabat, quo die cunctos ieiunare Deo mos erat. Sed de ciuitate ac templo & moribus & legibus iterum diligentius referemus. non enim pauca super his exponenda sunt. Cæterum Antonia in angulo quidem duarum porticum sita erat prioris templi, quæ ad occidentem septentrionemq; spectarent. In saxo autem fuerat extructa, quinquaginta cubitis alto, & vndiq; prærupto: quod opus Herodis regis fuit, vbi maximè ingenij sui magnificētiā demonstrauit. Primum enim à radicibus saxum ipsum leuibus crustis obregebatur, quo & decus adderet operi, & facilè dilaberentur, qui vel ascēdere vel descendere tentauissent: deinde ante turris ædificium murus erat cubitorum triū. Intra hunc omne spatium Antonia in quadraginta cubitos erigebatur. Intus autem regiē latitudinem ad descriptionem habebat, diuisam in omnem vsum habitationum & speciem, id est, atria, & balnea, & aulas castris aptissimas: vt quantum ad vsum necessarium pertinet, ciuitas videretur, magnificentia verò palatium. Instar verò turris toto habitu formata, quatuor alijs per angulos turribus cingebatur: quarum cæteræ quinquaginta cubitis erāt altæ: quæ verò ad meridianum orientalemq; angulum sita erat, LXX cubitus eminebat, vt ex ea totum templum videri posset. Quæ verò porticibus iungebatur, vtrinque descensus habebat, vnde custodes commeabāt. Semper namq; in ea Rom. milites residebant, & cum armis appositi custodes, ne quid populus festis diebus noui cōmitteret, obseruabant. Castrū enim erat impositū oppido, castro quidem templū, templo verò Antonia. In hac autē porticu custodes erant, & superioris ciuitatis aliud castellum, regia Herodis erat. Bezetha autē collis, ita vt dixi, ab Antonia separabatur: qui cum omnium esset altissimus, etiam parti nouæ ciuitatis coniungebatur, temploq; septentrionali solus obstabat. De ciuitate quidem, ac muris eius, iterum scribere plenius cupiens, in præsentia satis dixi.

Deditionem Iudæi recusant, & Romanos adoriuntur.

CAP. VII.

Simonis exercitus.

VGNACISSIMA autem maximèque dissentiens multitudo circa Simonem erat, hominum decem millia, præter Idumæos: quinquaginta verò decem millium duces, quibus ipse quasi Dominus omnium præerat. Idumæi autem qui erant eius partium, cum essent numero quinque millia, duces decem habebant.

Ioannis templū occupantis copia.

Horum autem principes videbantur, Sossæ Iacobus, & Cathlæ filius Simon. Ioannes autem qui templum occupauerat, sex armatorum millia habebat, quos viginti duces regebant: tunc autem illi accesserant etiam Zelotarum, depositis discordijs, duo millia quadringenti: qui Eleazaro, quem antè habuerant, & Simone Arini filio, utebantur ducibus. His autem

(vt dixi-

A (vt diximus) bellum inter se gerentibus populus erat præmium: & plebis pars, quæ non eadem quæ illi committeret, ab vtrisque diripiebatur. Tenebat autem Simon quidem superiorem ciuitatem, murumque maiorem usque ad Cedronem, & antiquioris muri, quantum à Silao flectitur ad orientem, & usque ad Monobazi aulam descendit. Is rex erat Adiabene gentis, ultra Euphatem habitans. Tenebat etiam montem Acræ, quæ inferior est ciuitas, usque ad Helenæ regiam, quæ Monobazi fuerat mater. Ioannes autem, templum & circum templum aliquatenus, itemque Ophlam, & vallem quæ Cedron appellatur, & alijs quæ interiacebant incensis, medium bello quod inter se gerebant spacium aperuere. Nec enim castris Romanorum prope murum positis, intra ciuitatem seditio quiescebat: sed ad primum eorum impetum paulisper sanitate recepta, mox ad pristinum morbum redire. Rursusque discreti, pro suis quisque parte pugnabat: omnia faciendo, quæ obsidentes optarent. nihil enim acerbius à Romanis passi sunt, quam ipsi se tractarunt: neque post illos ciuitas aliquid nouæ calamitatis experta est. Sed illa quidem grauiores prius casus pertulit, antequam subuerteretur. Qui verò eam debellarunt, maius aliquid perfecere. Dico enim, quod seditio ciuitatem, Romani verò seditionem cepere, quæ multo erat mœnibus tutior. & res quidem aduersas suis, iustitiam verò rectè quis Romanis ascriberet. intelliget autem quod dies cuique suggererit. Veruntamen his intra ciuitatem ita se habentibus, Titus cum lectis equitibus foris circuiens, quæ muros aggredere, explorabat. Hæsitanti autem, quia nec ab ea parte adiri poterat pedibus quæ valles erant, & ab alio latere, prior murus machinis firmior videbatur, placuit ad Ioannis pontificis monumentum (hic enim tantummodo & primus humilior erat, nec secundo muro coniungebatur) inuadere. Neglecta enim fuerat munitio, propterea quia non satis noua ciuitas frequenterabatur. Sic in tertium murum facilis aditus illac erat: per quem superiorem ciuitatem, & per Antoniam, templum capi posse cogitabat. Hæc eo collustrante, quidam ex amicis eius, Nicanor nomine, ad humerum læuum sagitta percutitur: cum propius vnâ cum Iosepho accessisset, pacemque in muro stantibus (dicendi enim peritus erat) suadere tentaret. Vnde cognitis eorum conatibus Cæsar ex eo, quod nec ad salutem se hortantibus abstinere, excitatur in obsidionem: simulque suburbana militibus vastare permittit, collectaque omni materia, iubet aggerem construere. Tripartito autem exercitu ad opera, medios in aggeribus iaculatores & sagittarios constituebat, & ante eos balistas, aliasque machinas atque tormenta: quibus & excursus hostium in opera prohiberet, & qui ex muris obstare tentarent. Cæcis autem arboribus, momento suburbana nudata sunt. Collectis autem lignis in aggeres, cum totus operi intentus esset exercitus, nec Iudæi segnes erant: populum quidem in rapinis ac cædibus constitutum fiducia tunc habebat, quod respiraturus esset: illis aduersus hostes distractis, existimantem pœnas se ab noxijs repetiturum, si Romani superassent. Ioannes autem quamuis in externos socij sui irrumperere properarent, metu tamen Simonis manebat. Verum Simon non quiescebat, proximus enim erat obsidioni, missilibus per murum dispositis, quæ pridem Romanis abstulerat, quæque apud Antoniam capta fuerant. Sed horum possessio propter imperitiam plerisque non erat utilis. pauci autem à transfugis docti, malè utebantur instrumentis. Sed cum lapidibus & sagittis aggerem iacentibus militibus imminabant, perque cuneos excurrentes, manus etiam conserebant. Operantes autem crates super vallum oppositæ protegebant, omnibusque legionibus contra excursus erant machinæ comparatæ mirabiles. præcipue verò decimæ legionis balistæ vehementiores, & tormenta saxorum, quibus non solum irruentes, sed etiam super murum stantes auerterentur. nam & singula saxa talenti pondus æquabant, & ultra stadij modum torquebantur. Ictus autem non solum primis quos offendisset, sed aliquando posterioribus quoque intolerabilis erat. Iudæi sanè cauebant, à lapidibus, quod erant candidi: nec tantum sono ac fremitu noscebantur, sed etiam claritudine prospiciebantur. Denique speculatores in turribus præsidentes prædicebant, quando impelleretur machina, saxumque ferretur: patria lingua clamantes, Filius venit. Itaque præsciebant, in quos veniret, atque ita vitabant: & hinc eueniebat, vt illis declinantibus lapis irritus intercideret. Proinde Romani excogitant, atramento decolorare lapides. Tunc nimis missi, non similiter incertos ictus habebant, multosque simul vnus impetu corrumpebant. Sed ne malè quidem affecti Iudæi, aggeris instruendi Romanis copiam dabant. Omni verò eos molitione atque audacia, die noctumque prohibebant. Perfectis autem operibus, plūbo & lino ab aggeribus iacto, fabri quod erat ad murum spacium metiuntur. nec enim alioqui id fieri poterat, quoniā desuper telis petebantur. Cūque pares intervallo arictes inuenissent, eos applicat:

propius:

Simonis castris

Titus loca ad obsidionem urbis idonea collustrat.

Nicanor sagitta percutitur.

Titus urbem obsidet.

Simō obsidionem impedire conatur.

Titus murum
pulsari iubet.

propiusq; dispositis machinis, Titus, ne ex muro arietes prohiberentur, ex tribus partibus **A**
murum pulsari iubet. Sonitu autem circumstrepente ciuitatem clamor ingens ciuium sub
latus est, itemque seditiosos pauor inuasit. Et quia periculum commune vtriusq; videbatur,
communiter iam repugnare cogitabant vociferantib. inter se discordibus, quia omnia pro
commoditate hostium facerent: cum si non perpetuam concordiam sibi Deus præbeat, sal-
tem in præsentia cōtra Romanos oporteat conspirare. Simon autem præcone misso, volen-
tibus ex templo ad murum egrediendi copiam dedit: idemq; & Ioannes, licet minus crede-
ret, permisit. Illi autem obliti odiorum, ac discordiarum suarum, in vnum corpus coeunt:
Hierosolymitani
vnanimes
sunt:
murumque amplexi, faces inde quamplurimas iaciebant contra machinas Romanorum;
contraq; impulsores arietum: eosq; sine intermissione telis petebant. Audacissimi verò ca-
teruatim profluentes. machinarum regmina dissipabant: hisq; apposisis influentes, peritia **B**
quidem pauca, plura verò audacia perficiebant. Semper autem aderat adiumento loborā-
tibus ipse Titus: & iuxta vtrasq; machinas equitibus ac sagittarijs ordinatis, ignem quidem
ferentes, prohibebat: iaculantes verò à turribus reprimebat, nocendi tempus arietibus fa-
ciens: & tamen murus ictibus non cedebat, nisi quod quintæ legionis aries cōmouit angu-
lum turris: murus aut statat incolumis. nec enim statim cum turri periculum sensit, quæ
multo altius eminebat, nullamq; partem muri secum trahere poterat in ruinā. Cum autem
ab excursibus paululum quicuiissent, obseruato Romanos per opera & castra esse dispersos,
quia labore & formidine Iudæos discessisse arbitrarentur, excurrunt omnes quā turris erat
in Romanos ex-
currunt:
Hippicus, porta latenter ignemq; operibus iniiciunt. Vsq; ad castrorum quoq; munimen- **C**
ta, in Romanos animati procedebant. Horum aut periculo maturè, & qui erant, propius ex-
citati sunt, & qui procul aberant conuenere. Romanorum aut disciplina vincebat audaci-
am Iudæorum: & quos prius offenderant in fugam versis, alijs qui colligerentur instabant.
pugnanti: at
tandem
Grauis autem circum machinas pugna cōmissa est, illis incendere, his incendium prohi-
bere certantibus, incertusque clamor vtrinq; tollebatur, & multi qui in fronte steterant, ce-
ciderunt. Sed Iudæi confidentia superiores erant, ignisq; opera tetigerat, incensaq; omnia
tū instrumentis penitus essent, nisi lecti de Alexandria restitissent pleriq;, præter opinio-
nem sui viriliter dimicantes. nam gloriosissimis in hoc bello prælati sunt, donec Imperator
equitum valentissimis comitatus, in hostes irruit: & ipse quidem duodecim repugnatores **D**
peremit: metu autem cladis eorum cætera multitudine in fugam versa omnes compulsi
in ciuitatem, eoq; modo aggeres liberauit incendio. In hac autem pugna, vnum ex Iudæis
viuum capi contigit, eumq; Titus crucifigi pro muro iussit, si fortè reliqui vel hoc specta-
culo territi concederent: Post eius verò discessum, etiam dux Idumæorū Ioannes, dum an-
te muros cum noto milite loquitur, à quodam Arabe pectus sagitta percussus, continuo pe-
riit: magnumque & Iudæis luctum, & seditiosis mœrorem reliquit. nam & manu promptus
erat, & sapientia nobilis.

De casu turris, & duorum murorum obtentu.

CAP. VIII.

NOC TE verò quæ secuta est, incredibilis tumultus Romanis incidit. Nam cum
tres turres Imperator Titus quinquagenū cubitorum construi præcepisset, vt
his per aggeres singulos positis, hinc hostes in muro stantes facilius in fugā ver- **E**
teret, vna earum sponte sua nocte intempesta lapsa est. ingenti verò sonitu facto,
metus occupauit exercitū. Conari autem aliquid Iudæos suspicati, ad arma currebant, eaq;
re turba in legionib. ac tumultus erat. cumq; nemo quid accidisset, referre posset, diu que-
ruli alius aliud opinabatur: nullisq; interuenientib. hostibus semetipsos timebant: signūq;
diligenter singuli à proximis requirebant, tanquam Iudæi iam castra possiderent. Panico-
que terrore capti videbantur, donec Titus, cognitisque res erant, verum cunctis indicari
iussit: tandemq; tumultus eo nuncio conqueuit. Iudæi quidem cætera fortiter sustinētes;
malè turribus affecti sunt. machinis enim leuioribus, et iaculatoribus, ac sagittarijs, saxo-
rumq; tormentis inde feriebantur. Sed neq; harum æquare ipsi poterant celsitudinem, &
turres excidendi spes non erat: cumq; neq; euerti propter grauitatem, neq; incendi propte- **F**
rea q; ferro tegebantur, facile possent, ultra iactum teli fugientes, arietum impetūs non ve-
tabant: qui sine intermissione ferientes paulatim aliquid proficiebant. Itaq; muro iam ce-
dente magno arieti Romanorum, quem Iudæi Niconā vocabant, quod omnia vinceret,
quamuis & antea defessi erant pugna & vigilijs, cum longè ab oppido pernoctarent: tamen
etiam negligentia, vel quod malè consulerent, murum sibi superuacuum esse credentes,
quibus

Turris sua sub-
te, prolepti:

A quibus alia duo munimenta superessent, lassatiq; plurimi recessere. Cum autem Romani, quā primum murum Nicon perruperat, ascendissent, ad secundum omnes Iudæi relictis custodijs refugerunt. portis autem Romani quā transierunt patefactis, exercitum recepere. Et hi quidem hoc modo potiti muro, quinto nonas Maij, & partem eius maximam diruunt; & septentrionalem ciuitatis regionem, quam antè Cestius vastauerat. Titus autem notato quā Assyriorum castrum est, militem transfert, occupato omni quod inter Cedrona fuerat spacio: & ultra sagittæ iactum à secundo muro separatus, oppugnationem statim aggressus est. Tunc igitur partiti murum Iudæi, fortiter resisterunt. Et Ioannes quidem, eiusq; socij ex Antonia & septentrionali porticu templi ab Alexandri monumento pugnabant. Simonis autem manus iuxta monumentum Ioannis aditum clauserat, usq; ad portam, qua in Hippicon turrim aqua inducebatur. Sæpe autem prosilientes è portis, cominus dimicabant: cōpulsiq; intra muros in conflictu quidem Romanorum disciplina, propter imperitiam vincebantur: in murali autem certamine superabant. eos enim fortuna atque scientia, Iudæos verò audacia, quam timor aleret, sustentabat, quod natura erant in calamitatibus duri. Ad hæc autem, & istis suberat spes salutis, & Romanis citæ victoriæ. neutros autem lassitudo fatigabat: sed aggressiones, murorumq; oppugnationes, & excursus crebri per cuneos, diebus totis agebantur: nullaq; præliorum species aberat, cum à prima luce incipientia vtrisque, insonis & die grauior nox dirimeret: his quidem occupatum iri murum continuo metuentib;, illis verò ne Iudæi castra peruaderent. Itaque in armis pernoctantes, prima luce vtrique pugna parati erāt. Et Iudæi quidem certabant, quis esset promptior ad periculum, eoq; modo gratia emineret apud duces suos. maximè verò Simonis eos metus ac reuerentia commouebat, eoque modo illum singuli subiectorum colebant, vt ad semet quoque interficiendos parati essent, si hoc ille iussisset. Romanos autem ad virtutem hortabatur consuetudo vincendi, & quia vinci non assueuerant, crebræque militiæ, exercitationesq; perpetuæ, & imperij magnitudo: ante omnia verò Titus semper vbiq; præsens. nam & inertia, spectante atq; capitulante Cæsare, grauißimum facinus videbatur: & ei qui bene decertasset, testis aderat, qui rependeret præmium. Præterea fructus erat, vel cognosci solum principi virum fortem: idcirco multorum maior viribus alacritas demonstrata est. Deniq; istis ipsis diebus validissima Iudæorum acie instructa pro moenibus, telisq; vtrinq; missis, quidam Longinus de numero equitum ex acie Romana progressus, in mediam aciem Iudæorum irruit: hisq; disiectis, hoc impetu duos fortissimos perimit, vnus obuiam tendentis ore percusso, alterius eodem telo quod priori extraxerat, trāsfixo latere refugientis: & ex medijs hostib; ad suos primus occurrit. Ille igitur ob virtutem insignis erat: æmuli autem eius fortitudinis multi extiterunt. Et Iudæi quidem negligentes quid paterentur, tantummodo qualiter afficerent considerabāt: morsque his leuissima ducebatur, si quo interfecto hoste cecidissēt. Titus aut non minus saluti militis, quā victoriæ consulebat: & temerarios impetus desperationem dicens, solā verò esse virtutem, si quis prudenter & cautè sine proprio incōmodo fortiter faceret, in eare potius, quæ periculum non haberet, viros esse præcipiebat.

De Castore Iudæo Romanis illudente.

CAP. IX.

E **T** A Q V E à septentrionali parte, mediæ turri applicat arietē: in qua Iudæus quidam versutus ac subdolus, Castor nomine, cum decem alijs militibus suis delituerat, fugatis cæteris formidine sagittarum. Hi cum pauidi sub loricis aliquandiu quieuisent, concussa turri surgunt. extentisq; manibus Castor veluti supplex Cæsarem implorabat: & voce miserabili, vt sibi parceret, obtestabatur. Cui Titus pro simplicitate sua credulus, iamq; Iudæos existimans belli poenitere, arietes quidem impulsione cessare iubet, ac sagittarios supplicibus prohibet. Castori aut quid velleret, eloqui permittit. Cumq; ille respondisset ad fœdus velle descendere: Titus gratulaturum se ait, si omnes eadē sentire voluissent: paratoq; animo fidem pacis etiam ciuitati daturum. Sed cum ex illis decem Castoris socijs quinque itidem supplices esse simularent, cæteri nunquam se Romanis seruituros clamant, dū mori liberis liceat. Deniq; illis super hoc ambigentib; cessabat expugnatio.

F Castor autem interea Simonem per internuncios admonebat, vt dum vacuum esset tempus, de rebus vrgentib; consiliū caperet: paulisper enim se illudere imperatori Romano. Simul autem hoc agens, ad pacem hortari contradicentes socios uidebatur. Illi autem uelut ægrè ferentes, in thoracas nudos fixere gladios: hisque percussis uelut interfecti ceciderūt. Titus verò eiusq; socij obstupere tāta eorum pertinacia, cum ex inferiori loco quod factum erat,

Joseph.

Z

verè

Aries Rom. magnus Nicon à Iudæis appellatus primum murum perrumpit.

Titus murum secundum oppugnat.

Simon & Ioannes Tito fortiter resistunt.

Romanorum peritia & industria militaris.

Longini praedum facinus.

Castoris Iudæi dolus.

verè videre non potuisset: mirabanturq; simul audaciam, & calamitatem miserabantur. Interea Castorem ad natem quidam sagitta percutit. tumque ille telum extractum Imperatori ostendens, iniqua se perpeti querebatur. At Titus incusato qui hoc emiserat, astantem Iosephum mittit, ut Castori dexteram porrigeret. Verum is neque se iturum, nihil enim sanum supplices cogitare respondit, & amicos qui voluere ire prohibuit. Cum verò quidam ex per fugis Aeneas, iturum sese dixisset ad eum, inuitante Castore, ut etiam secum in quo ferret argentum aliquid susciperet: ad hæc ille studiose aperto sinu accurrit: alter verò super eum saxum demisit. Et ipsum quidem, quoniam præcauerat, ferire non potuit: sed alium militem qui aderat, vulnerauit. Cæsar verò fallaciam reputans, intellexit misericordiam in bello nocere. minusque decipi calliditate sæviriæ: arietisque impulsione, iracundia fraudis, vehementius utebatur. Castor autem eiusque socij turrim ictibus iam cedentem incendunt: perque flammam in eiusdem missi cuniculos, iterum magni animi opinionem apud Romanos habuere, tanquam se ignibus tradidissent. Capit autem hac parte murum Titus, die quinto postquam primum cepit: fugatisque inde Iudæis, intro cum lectis mille transijt, quos circa se habebat, armatis: ubi nova ciuitas quod lanæ venditores erant, fabrique ærarij, vestiumque mercatus, & ad murum angustæ viæ transversæ tendebant. Enimvero si vel statim muri disturbasset maximam partem, vel quæ cepit lege belli vastasset, nullum credo dampnum victoriæ fuisset admixtum. Nunc autem Iudæos exoratum iri sperans, cum liceret capere facilem discessionem aditum dilatauit. nec enim quibus consulebat, insidiaturos sibi putabat.

De secundo muro bis obtento à Romanis. CAP. X.

DENIQUE postquam ingressus est, neque occidi quenquam permisit eorum qui comprehendebantur, neque domus incendi: sed tam seditiosis, si pugnare vellent, sine populi detrimento copiam dabat, quam ipsi populo fortunas proprias se redditurum pollicebatur. Plurimi nanque petebant sibi ciuitatem servari, templum verò ciuitati. At enim populum quidem ad ea quæ hortabatur & antea paratum habebat, bellicosi autem pro inertia ducebant humanitatem: Titumque in belli animo, quod ceteram ciuitatem tenere non posset, has proponere conditiones putabant. Mortem autem populo denuntiantes, & si verbum quisquam de traditione fecisset, pacemue nominasset, mox interficiendum eum esse minitantes, Romanis qui introire, alij per viarum angustias obstabant, alij ex adibus: alij murum per superiores portas egressi, pugnare coeperant. Quibus rebus perturbati custodes, de muro sese demiserunt, relictisque turribus in castra recesserunt. Clamor autem audiebatur militum intra ciuitatem, quod ab hostibus cingerentur: foris autem degentium clausis contubernalibus metuentium. Crescente autem numero Iudæorum, & propter locorum peritiam viarumque scientiam prævalente, multi Romanorum trucidabantur, & ab incubentibus pellebantur, cum magis necessitate resisterent. Nec enim multis simul fugiendi copia per angustias muri patebat: omnesque penè qui transierant, perempti fuissent, nisi Titus eis opem tulisset. Dispositis enim per summa viarum sagittarijs, & ubi plus erat multitudinis astas, missilibus hostes abigebat, & cum eo Domitius Sabinus, vir bonus etiam in illo prælio comprobatus: duravitque tam diu, sagittis eos prohibens irruere, donec omnes milites recessere. Romani quidem ita secundo muro potiti, ad extremum pulsi sunt. Opidanis verò qui pugnaces erant, spiritus crevit, & secundis rebus amētes erant, neque Romanos ausuros esse ad ciuitatem accedere suspicantes, neque vinci se posse, si ad prælium processissent. Nam quia iniqui erant, officiebat eorum sententijs Deus: & neque Romanorum vim, multo maiorem illa quæ pulsa fuerat, superesse cernebant: neque famem, iamiamque serpentem. Adhuc enim malis publicis alebantur, & sanguinem ciuitatis bibebant. boni autem iam dudum inopia laborabant, & penuria victus iam multi defecerant. populi tamen interitum, seditiosi pro leuamine sui ducebant: & solos eos qui pacem non probarent, saluos esse cupiebant, quique viuere contra Romanos optarent. contrariam verò multitudinem, velut onus quoddam, consumi gratulabantur. & ita quidem circa suos affecti erant. Romanos autem, quod ciuitatem iterum ingredi conabantur, armati prohibuerunt, disiectis muri partibus obiectu corporum præmunitis: ac per triduum sustinere fortiter dimicantes. Quarto autem die, Titum vehementius aggressum nequaquam ferre potuerunt: sed vi coacti, rursus quod antea refugerunt. Ille autem interim muro potitus, totam eius septentrionalem partem statim deposuit: in meridiana verò per turres præsidia collocavit.

A De aggerib' in tertium murum, & oratione prolata Iosephi pro deditioe faciendâ, & fame obsessorum. CAP. XI.

AM'Q V E tertium murum Titus aggredi cogitabat. Videbatur autem breuissimæ temporis eius obsidio: spaciumq; consilij seditiosis esse dandum, si quid disturbatione secundi muri aut famis metu remitteret. Nec enim diutius eis prædas posse sufficere, ipse ocio commodè utebatur. Nam cum dies aduenisset, quo militib' oportebat alimenta distribui, in conspicuo hostibus loco ductis, iussit duces ordinato exercitu pecuniam singulis numerare. Illi autem prolatis armis exinuolucris muniti procedunt, equitibus ornatos equos ducentibus: locaq; suburbana per multum spacium auro argentiq; lucebant. Illo autem spectaculo nihil aut iucundius suis, aut horribilius hostibus videbatur. Spectantibus enim & uetera plena erant mœnia & septentrionalis regio. Quin & domos refertas intuentibus cerneres, nullamq; ciuitatis partem quam non infusa multitudo tegebat. Metus autem quamuis audacissimos ceperat, omnem simul exercitum armorumq; pulchritudinem conspicientes, & ordinationem virorum. Et fortasse ad illam speciem seditiosi animos mutauissent, nisi malorum immanitate, quæ in populum commiserant, dandam sibi veniam à Romanis desperassent: imminente autem, si destitissent, morte supplicij, bello mori præstabilius esse ducebant. Præualebat etiam fatum, quod innocentes cum nocentibus, & ciuitatem cum seditiosis perire decreuerat. Quarriduo per singulas legiones alimenta consecuti sunt. Quinto autem die, cum omnia faciens Titus, nihil Iudæos pacatum cogitare sensisset, bifariam diuiso exercitu, Antoniam versus ad Iohannis monumentum aggeres inchoauit: ista parte superiorem ciuitatem captum iri cogitans, & per Antoniam templum: namq; hoc nisi cepisset, ne oppidum quidem tutum erat obtinere. In vtraque autem parte duo aggeres erigebantur à singulis legionibus singuli. Et iuxta monumenum quidem operantes, à Iudæis & Simonis socijs infestantibus prohibebantur: ad Antoniam uero ab Iohannis socijs cum multitudine Zelotarum, non solum quia de superiore loco pugnabant, verum etiam quia machinis iam uti didicerant. paulatim enim usus quotidianus aluit peritiam. Habebant autem balistas trecentas, & quadraginta tormenta saxorum, quibus difficiliorem aggerum extructionem Romanis efficiebant. Titus autem sibi saluam fore fortunam sciens, & perituram esse ciuitatem, vnâ & obsidioni vehementer instabat: nec pœnitudinem Iudæis tuadere cessabat: consiliumque factis admiscens, & orationem sæpe armis efficaciorum cognoscens, tam ipsos ut saluari uellet rogabat, tradita sibi ciuitate, quæ iam capta videretur, quam & Iosephum allegabat, patria lingua verba facturum, sperans eos hominis gentilis monitu aliquid remissuros. Itaq; Iosephus murum circueiens, simulq; extra teli iactum stans, unde exaudiri facilius posset, multis orabat, ut sibi ac populo parcerent, templo ac patriæ, neue contra hæc fierent alienigenis duriores. Romanos enim sancta reuereri, cum quibus nulla sibi societas esset, manusq; suas adhuc usque cohibere. ipsos uero in his edoctos, cum seruare possent, sponte ad eorum interitum rueri. Quin potius viderent muros concidisse firmiores, excisis uero infirmiores superesse: Romanorumque vires cognoscerent sustinere non posse, hisq; seruire non esse nouum, neq; inexpertum Iudæis. Nam licet pulchrum sit pro libertate pugnare, tamen id in principio decere fieri. Sentel autem subditum, qui inluto tempore paruisset imperio, iugum excutientem, malæ mortis cupidum, non libertatis amatorem videri. Debere autem dedignari dominos humiliores, non quorum in potestate sunt omnia. Nam quid Romanos effugisse, nisi quod propter æstus aut frigora esset inutile? imò uero transisse ad eos vndique fortunam, Deumq; per singulas nationes ducentem Imperium, nunc esse in Italia. Hanc autem validissimam legem, tam feris bestiis quam hominibus esse præfixam, potentioribus cedere: apud eosq; esse victoriam, apud quos robur fuerit armorum. Idcirco etiam maiores eorum, quanquam multum & animis & corporibus & alijs subsidijs meliores, cessisse Romanis: quos nisi Deum scissent illis fauere, nunquam perpessi fuissent. ipsos uero quatenus fretos resistere, cum ex magna parte capta sit ciuitas: ciues autem etiam si muros integros haberent, excidio pariter affecti sint. Nec enim latere Romanos, quæ fames teneat ciuitatem: & modò quid consumi populum, continuo uero etiam bellatores interituros: nam etsi Romani deserint, & ab obsidione cessauerint, neq; ciuitatem strictis gladijs irruerint, Iudæis tamē inexpugnabile bellum intus assidere, quod horis singulis aleretur: nisi fortè contra famem quoq; arma caperent ac dimicarent, soli q; possent etiā infortuniū superare. His addebat, optimum esse ante intollerabilem calamitatem mutare sententiā: dumq; liceret, salutare

Titus murum tertium aggredi cogitabat.

exercitus pecuniam numerat.

Fati statutum.

Titus Iohannis monumento aggeres admovent.

à Iudæis impeditur.

obsidioni instat.

sibi ciuitatem tradere postulat.

Iosephi ad Iudæos oratio.

Deus Romanorum conatibus præstare est.

Fames Hierosolymis.

Ioseph.

Z 2 consilium

consilium sequi. Nec enim antea gestorum causa succedere Romanos, nisi ad finem usque insolentes esset: natura eos esse in Imperio mansuetos, atque iracundiae præferre quod utile est. utile autem putare, neque ciuitatem vacuum viris, neque desertam habere prouinciam: idcirco velle Imperatorem cum his dexteram iungere: nec enim cuiquam salutem daturum si videret ciuitatem, præsertim qui nec in extremis ei cladibus rogati paruerint. Breui autem murum quoque tertium captum iri, priores qui capti sunt, fidem facere, & quamuis perungi mina non possint, famem pro Romanis pugnaturam. His monentem Iosephum multi in muro stantes viruperabant: multi, verò conuicijs, nonnulli etiam iaculis appetebant. Ille autem cum manifestis eos calamitatibus minimè flecteret, ad gentiles transit historias: O miseri, vociferans, vestrorumque auxiliatorum inimemores, armis & manibus cum Romanis bellum geritis, quasi quem alium sic vicerimus. Quando autem non Deus omnium conditor, Iudæorum defensor est, si lædantur? Non respicietis? Vnde progressi pugnatis, quantumque auxiliatorem violatis? Nō recordamini opera diuina parentum, atque hunc sanctum locum, quanta bella nobis aliquando peremit? Ego autem facta Dei narrare auribus indignis heresco: sed tamē audite, ut cognoscatis non solum vos Rō. sed etiā Deo resistere. Nechias, qui tūc erat rex Aegyptiorum, idemque Pharaon vocabatur, cum infinita manu descendit, regnamque Saram materni nostri generis rapuit. Quid igitur vir eius Abraham proauus noster? Armis credo vltus est iniuriam? Atqui CCC & XVI præfectos habebat, quorum singulis infinita multitudo parebat. An ipse quidem quiescere maluit absente Deo? puras autem manus ad hunc locum tendens, quem vos polluitis, inuictum sibi auxiliatorem ad militiam legit? Nōne secunda vespere incorrupta regina remissa est ad maritum? Adorans autem quem vos gentili cæde cruentastis locum, ac tremens nocturnis somnijs Aegyptius exagitatus aufugit, auroque & argento amatissimos Deo donauit Hebræos. Dicam translata in Aegyptum maiorum nostrorum domicilia. Qui cum annos quadringentos tyrannis an regibus alienigenis subiaceret, armis ac manibus vlcisci possent, semetipsos Deo potius permiscere. Quis nescit Aegyptum repletam omni genere serpentium, omnique morbo corruptam? Quis terram infructuosam? quis Nili defectionem, & continuas decem plagas? & ob hoc patres nostros cum præsidio incruetos, & sine periculo deduci, quos Deus sibi sacerdotes ducebat? An non ab Assyrijs raptam nobis sanctam arcam, Palestina & Dagon simulacrum genuit, & tota gens quæ rapuerat corruptis verò occultis corporum, ac per ea cum cibo visceribus exhaustis, cymbalorum ac tympanorum sono manibus noxijs reportauerunt, sanctum placationibus expiantes? Deus erat qui hæc parentibus administrabat, propterea quod omissis armis ac manibus, eius se iudicio permiscere. Rex Assyriorum Senacherib cum totam ducens Asiam, ad hæc urbem castra posuisset, num manibus humanis cecidit? nōne ab armis quiescentes in votis erant, & angelus Dei in vna nocte infinitum deleuit exercitum? posteroque die excitatus Assyrius CLXXXV millia reperit mortuorum, atque ita cum reliquis Hebræos inermes, nec persequentes fugiebat? Scitis etiam in Babylone seruitiurum, ubi per annos LXX populus exulans, non antequam libertatem recepit, quam eam Deo Cyrus donaret: qui eos etiam est persecutus, iterumque auxiliatori suo sacerdotum more seruiebant. Breuiter dicam, nullum est opere præcium quod armis patres nostri fecerint, aut non sine armis Deo permissa potestate impetraverint. Domi autem manentes, ut placebat iudici superabant. Pugnantes verò, semper de spe deciderunt. Nam ubi rege Babyloniurum urbem obsidente, contra Hieremiam prædicationem Sedechias rex noster eum eo congressus est, tam ipse captus est, quam cum templo ciuitatem vidit excindi. Atqui videte, quanto ille rex vestris ducibus eiusque populus vobis erat moderatior. Denique Hieremiam vociferantem, inuisos esse eos Deo propter delicta quæ in eum commiserant, captum iri autem nisi traderet ciuitatem, neque rex neque populus interfecit. Sed vos (ut intus gesta prætermittam, neque dignè possum iniquitates vestras exponere) me, qui vobis salutem suadeam, querimini, telisque appetitis irati, quod vos vestrorum commonefacio peccatorum, nec dici ea toleratis, quorum quotidie facta committitis. Idem tunc fuit, cum Antiocho qui dictus est Epiphanes obsidente ciuitatem, multis modis offensa diuinitate, maiores nostri cum armis progressi, ipsi quidem in pugna perempti sunt, oppidum verò ab hostibus direptum est: sanctumque per triennium sexque menses penitus desolatum est. Et quid pluribus opus est? Ipsos Romanos quis contra Iudæorum gentes ad militiam prouocauit? nōne indigenarum impietas? Vnde seruire coepimus? Nōne à seditione maiorum, quando Aristobuli & Hyrcani furor, & inter eos contentio, Pompeium intulit ciuitati.

& Ro.

Iudæi Iosephi ad
monitionem re-
spiciunt.Nechias rex Ae-
gyptiorum.Arca ab Assyrijs
raptam.Senacherib Assy-
riorum rex.Babylonia ca-
ptiuitas.Hierosolyma à
Babyloniurum
rege vastata.Iosephi in Iudæ-
os oratio acris.Romani indige-
narum impietas
ad bellum contra
Iudæos incitati.

- A** & Romanis Deus indignos libertate subiecit? Denique tres menses obsessi, quāquam nihil quale vos in sanctum legesque deliquerant, & maioribus ad bellum subsidij utebantur, sese tradiderunt. Antigoni autem filij Aristobuli nescimus exitum? quo regnum obtinente, Deus iterum captiuitate persequeretur populum delinquentem. Et Herodes quidem Antipatri filius, Solum & Romanum adduxit exercitum. circumdati verò per sex menses obsidebantur, donec capti peccatorum suorum supplicia pepererunt: direptaque est ab hostibus ciuitas. Ita nunquam genti arma data sunt. Oppugnationi verò sine dubio coheret excidium. Opportet ergo, ut oppinor, sacri loci possessores iudicium Deo de omnibus permittere: manusque tunc humanas contemnere, cum à superno ipsi iudice non recedant, Vos autem quid ex his, quæ legis conditor bene dixit, egistis? Quid, quod is ex-
- B** xecratus est, prætermisistis? Quantum autem illos qui citò periire, impietate superastis? non occulta dedignantes peccata, hoc est furta, insidiasque atque adulteria, rapinis, cædibus certatis, nouasque maleficiorum excogitastis vias. Sanctum verò templum, factum est omnium receptaculum: & indigenarum manibus pollutus est locus, quem Romani ex tam longinquo adorabant, multa per legem nostram de suis moribus derogantes. Deinde post hæc in quem fuistis impij, hunc auxiliatorem speratis? Valde quidem iusti estis, supplices, purisque manibus adiutorem vestrum rogatis. Talibus rex noster precibus aduersum Assyrium supplicauit, cum magnum illum exercitum Deus vna nocte prostrauit. Similia verò Assyrijs Romani committunt, ut etiam similem ultionem speretis? Nam ille quidem ab rege nostro accepta pecunia, ut vastitati parceret ciuitatis, neglecto iureiurando ad incendium templi descendit: Romani autem solenne poscunt tributum, quod parentes nostri corū parentibus pensabant. Et si hoc impetrauerint, neque populatur ciuitatē, neque sanctā omnino tangunt. Concedunt autem vobis familias liberas & possessiones tenere, sanctasque leges saluas manere patiuntur. Insania est profecto, sperare Deum talem circa iustos fore, qualis iniustis apparuit: præsertim qui statim vlisci nouerit cum oportet. Denique Assyrios prima nocte, qua castra ciuitati adiuuerant, fregit. Quod si etiam vestrā progeniem liberaret, Romanos verò dignos poena iudicaret, confestim eis illo tempore sicut Assyrijs irasceretur, quo gēti man⁹ Pompeius attulit, quo post illū Sosius ascendit, quo Gallilæā Vespasian⁹ excidit, postremò non nūc Titus ciuitati appropinquaret. Sed neque Magnus neque Sosius quicquā passi sunt, & ciuitatē victoriā ceperunt. Vespasian⁹ autē ex bello quod nobiscum gessit, etiā imperium adeptus est. Nam Tito quidē etiam fontes nunc vberiores profluunt, qui prius vobis aruerant. Denique ante eius aduentum scitis & Siloam
- C** & omnes extra ciuitatem fontes adeò defecisse, ut ad vtrunque aqua mercaretur. nunc autem ita hostibus nostris largi sunt, ut non modò ipsis & iumentis eorum, sed etiam hortis sufficiant. Denique huius prodigij & antè periculum factum est in excidio ciuitatis, quando supra memoratus Babylonius rex cum exercitu aduenit, qui & captam ciuitatem incendit & templum: quamuis, ut opinor, nihil tunc illi tantum, quantum nos impiè nunc, commisissent. Itaque sanctis relictis, Deum fugisse putauerim: hisque nunc adesse, quibus cum bellum geritis. An bonus quidem vir domum flagitiosam fugiet, & domesticos oderit: Deum verò malis vestris inhærere arbitramini: qui etiam occulta conspicit & audit omnia quæ tacentur? Quid autem apud vos tacetur? quid celatur? quid non etiam inimicis planum factum est? Iniquitates enim vestræ velut in promptu neminem latent: inque dies singulos, quis peior sit, certamen habetis. atque ita nequitiam, ut virtutem demonstrare contenditis. Veruntamen reliqua salutis uia est, si velitis, & diuinitas confessis ac poenitentibus solet sese placabilis offerre. Arma proiците, pudeat vos patriæ iam disruptæ. Covertite oculos, & aspiciate eius quam proditis pulchritudinem, quale oppidum, quale templum, quàm multarum gentium munera. Quis in hæc flammæ adducit? quis hæc iam non esse desiderat? Et quid est hoc quod saluum esse debeat dignius? ô duri & lapidib⁹ stupidiore. Si hæc non ueris luminibus cernitis, saltem familiarum uestrarum misere-
- D** ni. Versentur in conspectu cuiusque filij, coniuges, & parentes, quos paulo post aut bellum aut fames absumpserit. Scio quia unā cum his periclitabitur mihi mater & coniunx, & familia nō ignobilis, domusque olim clarissima. Et fortasse propterea me quisquam hæc suadere crediderit. Interficite illos, accipite mercedem salutis uestre sanguinem meum. I-
- E** pse quoque mori paratus sum, si post me resipiscitis. Hæc Iosepho uociferante cum lacrymis, seditiosi quidem neque animos flexerunt, neque tutam sibi mutationem fore iudica-
- F**

Ioseph.

Z 3

uerunt.

Iudeorum Deū
grauiter offendē
tia peccata.Tito fontes humi-
di, Iudeis aridi.Iosephi amor pa-
tria & ciuitatis.

uerunt. Populus verò ad profugendum commotus est, & alij possessionibus suis, alij rebus
 • charissimis exiguo precio venundatis, aureos, ne latrones eos deprehenderent, transglutie-
 bant. quum verò ad Romanos elapsi fuissent, exonerato ventre habebant vsui necessaria.
 Titus enim plerosq; pagros, quò vellet quisq; p̄gere, dimittebat: idq; magis eos ad profugiũ
 hortabatur, quòd & intestinis malis carebant, nec Romanis seruiebant. Ioānes autem & Si-
 • mon cum socijs, ne his magis pateret exitus, quàm Romanis aditus, obstruebant: & qui vel
 vmbra suspitionis dedisset, continuò necabatur. Ditiorebus quidem manere etiam sicut
 • profugere, par causa erat pereundi: nam quasi transfugere voluisset, propter patrimonium
 quisque occidebatur. Cum fame autem crescebat desperatio seditioforum, & in dies singu-
 • los vtrunq; malum amplius accendebatur. Et palam quidem nulla erant frumenta, ir-
 rumpentes autem scrutabantur dontos. Et siquidem inuenissent aliquid, eos qui negauerāt
 verberabant, si verò nihil inuenissent, quasi diligentius celauissent, tormentis itidem afficie-
 bant. Habendi autem argumento erant corpora miserorum, cum ea quæ solidis viribus sta-
 rent, abundare cibo putarētur. Tabidi autē transfigebantur: nec rationis esse videbatur, statim
 fame morituros occidere, multi verò clam vniuersa bona sua vno frumēti modio, qui ditio-
 • res essent, itemque pauperes ordeï permutarunt. Inclusi deinde intimis adium tectis, qui-
 dam summa penuria infectum triticum comedebant, panem alij conficiebant, vt necessitas
 metusque monuisset. Et mēsa quidem nusquam apponebatur, sed incoctum subtrahentes
 • igni cibum diripiebant. Miserabilis autem erat victus, dignumque lacrimis spectaculum,
 cum potentiores quidem plus haberent, infirmiores autem iniuriam deplorarent, quippe
 • cum fame super omnes clades haberetur. Nihil enim sic perdit hominem vt pudor: nam
 quod reuerentia dignum est, in fame negligitur. Denique vxores viris, & filij parentibus, &
 quod miserrimum, matres cibum infantibus ex ipso ore rapiebant: & marcescentibus inter
 manus charissimis nemo parcebat, quin vitæ guttas auferret. Edentes verò talia non latebāt,
 • sed vbique aderant qui ista diriperent. Nam licubi clausam domum vidissent, eos qui intus
 erant, cibum capere hoc suspicabantur indicio: statimque ruptis foribus irruebant, victum-
 que iam contusum dentibus, ex gutture penè reuocabant, ipsos faucibus strangulantes. Pul-
 • sabantur autem senes ne cibum defenderent: lacerabantur mulieres, ea quæ haberent in
 manibus occultantes: nullaque misratio vel cani erat capitis, vel infantis: sed abstractos pue-
 • ros & ex bucella pendentes, humo allidebant. Si quis autem incurrentes anteuenisset,
 quodque rapturi fuerant deuorasset, tanquam læsi cruentiores erant. Acerbissimos autem
 • cruciatus excogitabant, dummodo alimenta reperirent: nunc excruciantes genitalium vi-
 as, nunc virgis acutis podices transfigendo. horrendaque etiam auditu quis patiebatur, in
 • vnus panis confessionem, & vt vnum pugnum farinæ abditum indicaret. Tortores autem
 nec esuriebant (minus enim crudele videretur, quod necessitas impetraret) exercentes au-
 tem dementia suam, sexque sibi dierum com meatum præparantes, hisque occurrentes,
 • qui per Romanorum custodias agrestis oleris herbarumque gratia colligendarum nocte e-
 repressissent, cum iam se hostes euasisse credebant, quæ attulissent eripiebant: multumque sup-
 plicantibus, & horribile Dei nomen implorantibus, vt aliquam partem sibi concederent e-
 • orum, quæ cum periculo sibi collegissent, nihil penitus dabant: gratumque videbatur, si spo-
 liati non perirent. Hæc quidem humiliores à satellitibus patiebantur. Honorati verò ac di-
 • uites ad tyrannos perducebantur, quorum alij insidiarum falsò accusati occidebantur: alij,
 quia Romanis proderet ciuitatem. Et plerunque delator subornatus indicabat, quòd pro-
 fugere voluissent. Si verò quem Simon expilasset, eam ad Ioannem remittebat: & quem Io-
 • annes expoliasset, eum Simon excipiebat: sibi que inuicem propinabant sanguinem popu-
 larium, miserorumque cadauera partiebantur. Et dominandi quidem causa erat in vtroque
 • dissensio, scelcrum verò concordia. Nam qui ex alienis malis partem alteri, sibi totum
 vendicans, non dedisset, nequissimus videbatur. Et qui non accepisset, velut boni ali-
 cuius damno dolebat, quia crudelitatis parte caruisset. Singillatim quidem iniquitates
 • eorum explanare non potero: vt autem breuiter dicam, neque aliam ciuitatem vn-
 quam talia perpessam puto, neque ullam nationem post hominum memoriam malicia
 ferociorem fuisse. Postremò etiam genti Hebræorum maledicebant, vt min⁹ impij videren-
 • tur in alienos. Veruntamē, quod erāt, & seruos se, & conuenas & degeneris gentis abortio-
 nes esse confessi sunt. Denique ciuitatem ipsi euertēre, & Romanos inuitos hanc tri-
 stem admittere victoriam cogēre: tardiusque venientem in templum ignem penè traxēre.
 Denique

Fames apud He-
 rosoymitas.

Vitus mirabi-
 lis.

Diuites accusati
 occiduntur.

Simonis & Io-
 annis crudelitas.

A Denique cum hi ardere superiorem ciuitatem vidissent, neque dolere, neque illachrymari: sed apud Romanos qui hac paterentur; inuenti sunt. Verum hac quidem suo loco postea cum rerum documentis dicemus.

De Iudæis crucifixis, & aggeribus combustis.

CAP. XII.

IT O autem aggeres proficiebant, quamuis à muro milites malè afficerentur: parte verò equitatus missa, iussit per valles ad alimenta comportanda exeuntibus insidias tendi. Erant autem in his nonnulli etiam pugnatōres, quibus iam minime præda sufficeret: maior verò pars ex populo pauperes, quos profugere deter-

B rebat pro affectibus suis metus: nec clam enim seditiolis fieri posse sperabant, ut cum coniugibus ac liberis diffugerent: eosque latronibus relinquere non patiebantur vice sua iugulandos. Audaciores autem faciebat ad excundum fames, restabatque iam latitantes egredi, & ab hostibus capi. Deprehensi autem necessitate repugnabant: metu supplicij, seroque videbantur supplicare: post pugnam itaque verberati, & ante mortem modis omnibus excruciat, contra murum cruci suffigebantur. Tito quidem miserabilis videbatur ista calamitas, cum Iudæi in dies singulos quingenti, nonnunquam etiam plures caperentur. Sed neque captos dimittere tutum erat, tantamque asseruare multitudinem custodum videbat esse custodiam: maximè verò propterea non prohibuit, citius eos existimans ea facie remissuros, tanquam similia passuros, nisi se dedidissent. Milites autem diuersis modis suffigebant, ira

Iudæi cruci suffigebantur.

C & odio & ludibrij causa: & propter multitudinem, quam cepissent, iam spacium crucibus deerat, & corporibus cruces. Seditiosis verò tantum defuit, ut ea clade mouerentur: quod etiam in contrarium eis cessit, ad deterrendam reliquam multitudinem. Transfugarum enim familiaribus ad murum tractis, & si qui erant popularium prouiores ad pacem, & quæ paterentur qui ad Romanos profugerent demonstrabant: & qui comprehensi tenebantur, eos supplices non captiuos esse dicebant. Ea res multos perfugere cupientium, donec verum cognosceretur inhibuit. Fuerunt autem qui statim dilapsi sunt, quasi ad verum supplicium properantes. Illatam enim ab hostibus mortem, comparatione famis requiem esse ducebant. Multis autem captiuorum Titus etiam manus abscidi præcepit, eosque ad Ioan-

Titus captiuos manus præscindit.

D tur: saltem nunc desinerent admonens, neue se compellerent ad excidium ciuitatis: sed lucrarentur in extremis mutata voluntate, & proprias animas, & patriam tantam & templū, cuius participem non habebant. Simul autem aggeres circumeundo, operantes urgebat, veluti factis verba non multo post secuturus. Ad hæc in muris stantes, & ipsi Cæsari, & patri eius maledicebant, mortemque se contemnere clamabant, eamque seruituti rectè præferre, multa verò mala Romanis facere dum sperant, nec se nec patriam curantes, ut ipse diceret, perituros: mundumque Deo templum hoc melius esse: quamuis & id seruaturus sit qui in-

Iudæi Tito male dicunt.

E coleret: quem ipsos quoque auxiliatorem habentes, omnibus interminationibus illusuros. quibus facta non adfore, sinē enim Dei esse. Talia cōuicijs admiscentes vociferabantur. Et inter hæc Antiochus quoque aderat Epiphanes, multos alios armatos secum ducens, & præterea cæterua stipatus, qui Macedones appellabantur, omnes ætate pares, & paulo maturiores adolescentibus, more Macedonum instructi armis & eruditi: unde etiam nomen habebant: plerique tamen famam gentis æquare non poterant. Omnium enim regum qui Romanis parebant, scelicissimum Comagenum fieri contigit, priusquam fortuna mutaretur. Ostendit autem ille quoque in senecta ætate, nullum ante mortem beatum dici oportere. Cæterum filius eius adhuc eo vigente præsens se mirari aiebat, quid nam esset quod Romanos adire pigebat ad muros. erat enim bellator ipse, naturaque promptissimus, tantusque viribus, ut multū peccaret audacia. Cum verò Titus ad hoc subrississet, laboremque cōmunem esse dixisset, sicut erat, Antiochus cum Macedonibus in murum impetum fecit. & ipse quidem pro viribus suis ac peritia cauebat tela Iudæorum, sagittis eos appetens: adolescentes autem omnes præter paucos atriti sunt. Nam pudore promissionis diutius pugna certauerant, & ad extremum multi saucij recessere: hoc reputantes, quod etiam viris Macedonibus vincere cupientibus fortuna opus sit Alexandri. A Romanis enim duodecimo diem ensis Maij aggeres inchoati, vix nono & vigesimo perfecti sunt, cum totos dies septem & decem laborassent: ingentes enim quatuor iacti sunt. & vnus quidem qui erat ad Antoniam, & à quinta legione fuerat extructus, contra mediū stagnum, quod Struthiū vocatur:

Antiochus Epiphanes.

Beatus nemo ante mortem dicitur.

Romani aggeres erigunt.

Struthium.

Iosepho.

Z 4 alior

alter verò à duodecima viginti cubitis distans. Decima verò legio, quæ suprà memoratis
 Amygdalon. præstat, in septentrionali parte opus crexerat, vbi stagnum est quod appellatur Amygdalon. **A**
 Ab hoc autem quintadecima legio triginta discedentem cubitis aggerem fecit ad pōtificis
 Ioannes arte de- monumentum. Iam verò ad motis aggeribus, Ioannes sub fossa intus terra vsque ad aggeres
 que aggeres. Antoniam versus, dispositis per cuniculū sudibus, opera suspendit: illataq; sylua picæ ac bi-
 tumine illita, igni immittit. Succensis autem fulcimentis, fossa repente subsedit, cumque
 magno sonitu in eam aggeres decidere. ac primò quidem cum puluere fumus ex altò excita-
 tus est, cum ignem ruina concluderet. Peresa verò materia qua premebatur, flamma iam cla-
 rior apparebat. Et Romanos repentinè quidem facti stupor occupat: molitionem verò Iudæ-
 orum ægrè ferebant, iamq; se vicisse credentium & spes eo casu refrixit, & in posterum sub-
 uenire aduersus ignem minus vtile videbatur, etiam si esset extinctus semel aggeribus de-
 uoratis. Biduo verò pōst, alios etiam aggeres Simon cum socijs aggreditur. Illa enim parte **B**
 Simon aggeres
 alios aggreditur Romani ad motis arietibus concutere murum coeperant. Tephthæus autem quidā ex Gar-
 si ortus; ciuitate Galileæ, & Megassarus ex regalibus famulis Mariammes, cumque his Adia-
 benus quidam, filius Nabatai, nomē habens ex fortuna Agiras, cuius est interpretatio clau-
 dius, raptis facibus in machinas euolarunt. hisque viris neque audaciores in illo bello extra
 Machinæ Romæ ciuitatem apparuere, neque magis horrendi. Nam velut in amicos, non in agmen hostium
 norum per sum- excurrerent nihil cunctati sunt aut substitere: sed per medios inimicos facto impetu, machi-
 nam audaciam nas incendere. Acti autem missilibus, & gladijs detrusi, non prius à periculo demoti sunt,
 incenduntur. quàm ignis instrumenta corripere. Sublata verò iam flamma, Romani quidem concurren- **C**
 tes è castris, auxilio properabant: Iudæi verò ex muro eos prohibebant, manusque cum his
 cōferebant, qui flammam extinguere conarentur, proprijs corporibus nullo modo parcen-
 tes. Et illi quidem arietes igni subtrahere, cum eorum tegmina cremarentur: Iudæi verò eti-
 am per flammam eos retinere certabant: & quamuis fertiens nacti essent ferrum, tamen arie-
 tes non amisere. Hinc autem flamma transijt in aggeres, & auxiliantes præueniebat incendi-
 um. Itaque Romani flamma circumdati, quoniam seruare posse opera desperabant, in castra
 discedunt. Iudæi verò magis instabāt, cum semper eorum numerus cresceret, ex ciuitate ac-
 cidens circumdati ope- ra erecta dese- runt.
 Titus militibus castigatis animū addit.
 Iudæi in urbem se recipiunt.
 Pœna in castro- rum custodes apud Romanos.
 Titus militibus castigatis animū addit.
 Iudæi in urbem se recipiunt.

gnæ momento, in ciuitatem se recepissent. Cotruptis autem aggeribus Romani

mœrore tenebantur, q̄ tam longum laborem vna hora perdidere, &

multi quidem solutis machinis captum iri ciui-

tatem iam desperabant.

F

De

De muro extructo ab exercitu Romano circum Hierosolymam
triduo. CAP. XIII.

I T V S autem cum ducibus quid fieret deliberabat. Et callidioribus quidem placebat, omni admoto milite vi muros experiri: adhuc enim Iudæos cum exercitus parte dimicasse, vniuersi verò militis impetum tollerare non posse, verum sagittis esse obruendos. Prudentiores autem rursus aggeres fieri suadebāt: alij & sine aggeribus assideri, egressus eorum tantummodo obseruando, ac ne victus intrò ferretur monebant, & ciuitatem fami relinquere, neque cum hoste manu conflagere: nec enim expugnari eorum confidentiam posse, quibus optatum est ferro procumbere, vel etiam sine hoc interficere, quæ sanior est cupiditas. Ipsi autem Tito, cessare quidem prorsus tantò cum exercitu, honestum non videbatur: & pugnare cum his superuacuum, qui semetipsos perdituri essent. Aggeres autem fieri, impendiorum penuria operosum iudicabat: egressus verò ciuitatis obseruari, operosius. Nec enim circundari eā, ppter magnitudinē locorumq; difficultatem, ab exercitu posse, & præterea ad excursus incautum: contra manifestam enim viam obseruatam, occultas vias excogituros Iudæos, tam necessitate quàm locorum sciencia. Si quid autem clām esset illatum diutius obsidionem trahendam, verendumq; ne victoriæ gloriam diminuat temporis longitudo. Hæc enim cuncta quidem effici posse, sed celeritatem ante gloriam duci debere tamen, si celeritate vti velit & cautione, totam muro cingere ciuitatem. Hoc enim modo omnes exitus posse præcludi: & Iudæos aut omnibus modis salute desperata, ciuitatem tradituros, aut fame victos facilius capiendos: aliter enim se non posse quiescere. Verum & aggeres curaturum esse, cum infirmiores habeat, qui prohibeant. Quòd si cuiquam magnum opus & inextricabile videatur, eum considerare debere, quòd neque paruum opus Romanos decebat facere: & sine labore magnū quid perficere, nec Deo quidem facile sit. His dictis duces exhortatus, iubet eos exercitus in opera distribuere. Diuinus autem quidam impetns militibus incidit: ambitumq; partiti, non solum retores inter se, verum ipsi etiam ordines certabant: & miles quidem decadarcho, decadarchus autem hecatontarcho, isq; chiliarcho placere properabat: chiliarchorum verò ostentatio ad duces vsque pertinebat, ducum verò certamina Cæsar ipse diiudicabat. In dies enim singulos circueiens, opus sæpissimè inspiciebat. Coeptum enim à castris Assyrionum, vbi ipse residebat, ad inferiorem cœnopolim murum duxit. Hinc per Cedronem ad Elëon montem reuertens à meridie montem complectitur, vsque ad saxum, quod Peristereonos vocatur, eiq; proximum collem, qui super vallem imminet Siloam, ac inde ad occidentem flexo ædificio, ad vallem fontis descendit. Hinc subiens ad Anani pōtificis monumentum, circumdato monte, vbi Pompeius castra posuerat, ad septentrionalem redit regionem. Et cum præcessisset ad vicum cui nomen est Erebinthonicus, post illum Herodis monumentum ab oriente clausum castris suis coniunxit, vnde cœperat. Murus quidē vno minus x l stadiorum erat. Ad hoc autem foris castella tredecim ædificata sunt: eorum gyrus denis stadiis numerabatur. Totum autem opus triduo constructum est, vt id quidem dignum mensibus videretur, celeritas verò fide careret. Muro autem circumclusa ciuitate, per castella custodiis collocatis, primam quidem vigiliam noctis ipse circueiens explorabat: secundam verò Alexandro permisserat: tertia verò obtigit legionum ducibus. Somnos autem vigiles inter se sortiebantur, totaque nocte per castellorum spacia circuibant.

Titus cum ducibus, quid fieri debeat, consultat.

muro cingere ciuitatem cogitat.

Roman. in obsequando alacritas diuina.

Amplitudo mûri, & castella.

De fame Hierosolymorum, & secundo aggero extructo. CAP. XIII.

V D A E I S autem cum exeundi facultate omnis spes etiam salutis adempta est: aucta quæ iam fames, totas domos ac familias depascebatur. Et recta quidem plena erāt mulieribus exanimatis, atque infantibus: viarū aut angusta senibus mortuis. Adolescentes autem ac iuvenes turgidi, velut vmbre mortuorum, per fora versabantur: & vbi quem casus occupauerat, decidebant. Sepelire autem funera neque poterant præ labore, & eos quibus aliqua vis supererat, pigebat, & propter multitudinem mortuorum, & quòd de ipsis erat incertum. Denique super eos quos sepelierāt, multi moriebantur. Multi autem ad sepulchra, priusquam fatis dies veniret, & viui properabant: neq; luctus in illis calamitatibus, neq; fletus erat, sed fame superabantur affectus. Siccis autem oculis, & corruptis oribus, qui tardius morerentur, eos qui ante se requiescerent, ruebantur. Altum verò silentium ciuitatem, plenaque mortuis nox comprehenderat, & latrones his acer-

Horrenda famis descriptio.

*Latroni crudeli
humana facinora.*

his accerbiores. Domos enim, quæ tum sepulchra erant, & cadauera spoliabant, & velamina corporibus detrahentes, cum risu egrediebantur hisque gladiatorum mucrones probabant: nonnullosque iacentium adhuc spirantes, ferro experiendi causa transfuerberabant. Si quis autem manum rogasset aut ferrum sibi commodari, quo famem euaderet, superbissime negligebatur. Animas verò efflantium quisque, in morte templum obtutibus intuebatur, cum viuos relinqueret seditiosos. Illi autem, primò quidem sumptu publico iuebant mortuos sepeliri, cum foctorem ferre non possent: deinde quòd non sufficiebant, in valles eos ex muro præcipitabant. Quas circuiens Titus ubi plenas cadaueribus vidit, altamque sanie tabe factis corporibus defluentem, ingemuit: & extensis manibus Deum testabatur, factum illud suum non esse. Ciuitas quidem ita erat affecta. Romani verò, cum iam nemo seditiosorum auderet excurrere (nam etiam eos moror, famesque rangebat) dies lætos agebant: frumētī aliarumque rerum necessariarum habentes copiam, de Syria proximisque prouincijs, multi autem iuxta murum stantes, magnamque alimentorum abundantiam demonstrantes, satietate sui famem hostium incendebant. Seditiosis autem nihilo magis calamitate cedentibus, Titus reliquias populi miseratus, & properans saltem hoc liberare quod superest, iterum aggeres inchoabat, quanquam difficulter materiam reperiret. Omnes enim ciuitati proximæ syluas, operta prima consumpserant: à nonagesimo verò stadio milites alias congeriebant: & ad Antoniam solam ex quatuor partibus, maiores prioribus aggeres struebantur. Cæsar autem agmina circuiens, atque opus vrgens, quòd in manibus eos haberet, latronibus ostendebat. Sed illis pœnitudo planè perierat: & anima ac corporibus separati, vtrisque velut alienis vrebantur. Nec enim vel animas affectio mansueta, vel corpora dolor rangebat, qui etiam mortuam plebem, quasi canes lacerabant, replebantque languentibus carcerem.

De cade Iudeorum intra & extra Hierosolymam. CAP. XV.

*Simon Mathiæ
excruatiū vnā
cum suis liberis
perimit*

DENIQUE Simon Mathiam, per quem obtinuit ciuitatem, excruciatum peremit. Boethi filius erat, ex pontificibus populo maximè fidelis & charus. Is, cum à Zelotis malè populus tractaretur, quibus iam Iohannes accesserat, vt adiutorem Simonem reciperet, populo persuasit: nulla cum eo prius habita pactione, nec aliquid mali metuens. Ingressus autè ille, postquam obtinuit ciuitatem, inimicum eum æquè atque alios esse dicebat, qui pro se consilium dederat, velut hoc simplicitate suasisset: productumque eum & accusatum, quod cum Romanis sentiret, morte damnauit, ne purgationis quidem ei facultate concessa, cum tribus filijs suis, quartus enim ad Titum antè profugerat. Prius autem se occidi, quàm filios obsecrantem, atque hanc pro illa, quòd ciuitatem ei aperuisset, gratiam postulantem, vt augetet eius dolorem, ne cuiussum iussit interfici. Ille quidem super cæsos in conspectu suo filios iugulatur, coram Romanis productus: ita enim Simon Anano Bamadi filio præceperat: qui erat eius satellitū crudelissimus, cauillatus si quid eum iuuaret, ad quos exire voluisset. Corpora verò sepeliri prohibuit. Post hos Ananias quidam, pontifex, filius Masbali, nobilis, & scriba curiæ, vir fortis, ex Amaunte genus ducens, & cum his quindecim ex populo clariores necantur. Iosephi verò patrem conclusum asseruabant: missoque præcone denunciant, ne quis in ciuitate degentium vel colloqueretur cum eo, vel in vnum veniret, proditiōis metu proposito: & eos qui hæc cum illo deslerent, ante questionem perimebant. Ista videns quidam Iudas filius Iudæ, vnus ex numero præfectōrū Simonis, qui turrim ab eo sibi creditam custodiebat, fortasse quidem nonnihil etiam misericordia crudeliter pereuntium, magis autem sui prouidentia conuocatis decem fidissimis contubernalium: Quousque tandem, inquit, hæc mala sustinebimus? quàmue salutis spem habemus, seruantes pessimo fidem? Ecce iam fames oppugnat. Romani verò penè intus sūt. Simon autem bene quoque meritis infidelis est: metusque etiam apud eum pœnæ, & apud Romanos certa fœderis dextera. Ergo age, tradito muro & nosmet seruemus & ciuitatem. Nihil autem graue Simon patietur, si cum de se desperauerit, pœnas citius pender. His ubi decem assensu sunt, manè cæteros quos subiectos habebat, per diuersū dimittit, ne quid eorum, quæ cogitauerat proderetur. Ipse verò de turri hora tertia Romanos inuocabat. Illorū autem alij præ superbia contemnebant, alij non credebant, alios etiam pigebat, velut mox capturos ciuitatem nullo periculo. Interea verò, cum Titus ad murum cum armatis succederet, antè rem Simon cognouit, turrimque velociter occupat: Romanisque eos inspectantibus custodes peremit, & per murum proiecit corpora mortuorum. Ibi que circuiens Iosephus (nec enim rogare cessabat) caput vulneratur lapide, statimque artronitus cadit. Exkursus au-

*Ananiā, cū alijs
quindecim cōspi-
cuis interficit:
Iosephi patrem
captiū asseruat.*

*Iudas cum cōtu-
bernalibus deli-
berat.*

*Iosephus lapide
vulneratur.*

- A** sus autem ad eius casum factus est Iudæorum: abreptusq; esset in ciuitatem, nisi Cæsar misisset qui cum protegerent. Illis autem pugnantibus, Iosephus quidem tollitur, parum quod ageretur intelligens: seditiosi verò, tanquam interfecto quem maximè cupiebant, cum lætitia conclamauerunt. Spargitur autem hic rumor per ciuitatem: ex quo residuam multitudinem inæror tenuit, verè perisse credentem, cuius fiducia profugere cogitabant. Audito autem Iosephi mater in carcere, mortuū esse filium suū, ad custodes quidē ex Iorapatis hoc ait: *Iosephi mater in carcere conclusa.* certò se credere, nec enim viuo potiri. Secretò autē flens, ad ancillas: Hunc, inquit, foecunditatis recepisse fructū, quod ne sepelire quidem sibi filium licuisset, à quo sepeliri sperasset. Verūm ne illam quidem mendacium diutius cruciauit, neq; latrones refecit. Citò enim citato vulnere Iosephus resipuit: progressusq; clamabat, illos sibi nō multo post vulneris pœnas duros. Populum autem rursū ad fidē hortabatur. Vnde populo quidem fiducia, seditiosis verò stupor incidit eius aspectu. Profugorum autem alij statim de muro necessitate prosiliebant: alij velut ad pugnam cum lapidibus progredi simulantes, mox ad Romanos profugiebant. Hos autem sœuior ea quam intus pertulerant fortuna consequebatur: & fame, quam domi reliquerāt, velociorem apud Romanos inueniebāt ad exitium satietatem. Aderant namq; inflati ex inedia, & velut morbo intercutis aquæ turgidi. Deinde vacuata re plentes corpora distumpebantur: nisi qui periti desideria cohibuissent, paulatimq; cibum defuncto corpori obtulissent. Verūm & eos qui hoc modo seruantur, alia plaga suscepit. Quidam apud Syros ex transfugis deprehenditur, è fimo ventris aureos colligens. Trāsglutiētes autem (ut suprà diximus) eos veniebant, quòd cunctos seditiosi scrutabātur: & maxima vis auri fuerat in ciuitate: deniq; duodecim atticis comparabant, quod antea viginti-quinque valebat. Verūm hac arte per vnum detecta, totis castris fama percrebuit, quòd auro transfugæ pleni venirent. Arabum autem multitudo & Syri, scissis ventribus supplicium minitabantur. Et hac ego clade nullam credo sœuiorem contigisse Iudæis: vna deniq; nocte duorū millium patefacta sunt viscera. Et hac Titus iniustitia cognita, penè iussisset autores circumfuso equitatu iaculis appeti, nisi magna fuisset multitudo noxiorū, multoq; plures puniendi, quàm qui fuerant interempti. Conuocatis autem auxiliarium ducibus, itemq; militū Rom. (nam etiam militum quosdam hæc tangebāt inuidia) vtrisque iratus dicebat: si qui militum suorum hæc cōmitterent lucri causa incerti, nec arma propria quisquam erubesceret auro argentoq; facta: Arabes autem & Syri, primò in alieno bello licenter calamitates inferrent: deinde crudelitatem in cædibus & in Iudæos odia Romanis ascriberent (hac enim quosdam suorum milites infamia participare) & his quidem mortem interminatus est, si quis in eadem postea repertus fuisset audacia: ad legiones autem mandata dedit, vt suspectos inuestigarent, atq; ad se deferrent. Verūm profectò auaritia cōtemnit omne supplicium, sœuisq; hominibus lucrandi amor innatus est nullaq; omnino calamitas plus habendi cupidini comparatur. Imò verò hæc aliàs, & modum habent, & metu subiugantur. Deus autem, qui damnauerat populum, omnem viam salutis ad interitū verterat: deniq; id quod cum pœna interdixerat Cæsar, occultè in profugos admittebatur. Et si quis transfugisset, circumspectantes antè ne quis Romanorum videret, eos scindebant, & ex visceribus quæstum neciariū trahebant. in paucis autem reperiebatur, & plerosq; sola spes consumebat.
- E** Hic quidem casus multos transfugarum reduxit.

De sacrilegio circa templum, & relatis ex urbe cadaveribus, & fame. CAP. XVI.

I O A N N E S autem, vbi rapinæ ex populo defuere, ad sacrilegium sese conuertit: multaq; donaria templi retinens, multaque vasa diuinæ rei ministerio necessaria, crateras, & lances, & mensas, ne vrceolis quidem abstinuit; quos Augustus eiusq; vxor miserat. Romanorum quidem imperatores honorauerunt semper templum atque ornauerunt: tunc autem Iudæus etiam alienigenarum dona distrahebat. Ad socios autem dicebat, sine metu diuinis abuti debere, qui pro Deo, qui pro templo militarent, & ex ipso ali. Proptereaque sacrum vinum, & oleum, quod sacerdotes sacrificijs reseruabant tutum erat effudisse. Namque in templo & multitudini distribuit, & illi sine horrore vnebantur & potabant. Non equidem recusabo dicere, quæ dolor iubet. Puto si Romani contra noxios venire tardassent, aut hiatu terræ deuorandam fuisse ciuitatem, aut diluui perituram, aut fulminum ac Sodomæ incendia passuram. Multo enim magis impiam

Quot per vñā
portam elata ca-
dauera fuerunt.

impiam progeniem tulit, quā quæ illa pertulerat. Denique cum eorum pertinacia despe-
rata, totus populus interiit. Et quid opus est singularim narrare clades? Mannæus Lazari fili-
us, transgressus ad Titum, per vñam portam quæ sibi credita fuerat, centum & quindecim
millia & octoginta dixit elata cadauera, ex quo die castra propè ciuitatem posita sunt, ex die
quartadecima mēsis Aprilis, vsq; ad calēdas Iulij. Hæc autē immensa est multitudo: nec ta-
mē ipse fuit appositus portæ, sed publicā mercedem diuidēs, mortuos ex necessitate nume-
rabat. Cæteros enim propinqui sepeliebant. Sepultura autem fuit, elatos ex oppido projice-
re. Post hunc autem nobiles profugi, omnia mortuorum egenorum sexcenta millia portis
eiecta nunciabāt: aliorum verò numerum minimè posse comprehendī: cum autem paupe-
ribus efferendis nō sufficerent, congesta in maximis ædibus cadauera esse inclusa, & frumē-
ti quidem modium uñnisse talento: post autē vbi muro circumdata ciuitate, ne herbas qui-
dem legere iam liceret, ad hoc necessitatis quosdam fuisse compulso, vt cloacas rimarētur,
bomūque veterem finum alimentum haberent, stercusq; collectum, quod ne visui quidē
tolerabile fuerat, cibus erat. Hæc Romani quidem audientes miserati sunt: seditiosos autē
ne videntes quidem pœnitebat, sed patiebantur vsque ad ea progredi. Fatum enim eos red-
diderat cæcos, quod iam & ipsis imminēbat & ciuitati.

Iudæorum ali-
menta, natura
humana iniri-
ca.

FLAVII IOSEPHI

DE BELLO IUDAICO

LIBER SEPTIMVS.

*De suffossione murorum, succensione aggerum, &
Sabino oppugnante murum.*

CAPVT I.

Cadauerū multi-
tudo visu horren-
da.

Iudæi supplicij
sui rarditatē Deo
exprobrant.

Vastitas Iudææ.

Romanis Iudæo-
rum audacia ter-
rori.

LADES quidem Hierosolymorum in peius quotidie procedebant, cum & seditiosi magis accenderentur aduersis inclusi, postquam popu-
lum fames ipsosque iam possederat. Quin & multitudo congestorum
in ciuitate cadauerum, & visu horrenda erat, odoremque pestiferum e-
mittebat, cum excursus etiam pugnantium moraretur. Nam veluti per
aciem ruerēt, plurima cæde excitata: conculcare mortuos cogeabantur:
& qui super eos pedem ponerent, neque miserabantur, neque horre-
bant: nec saltem sibi augurio fore putabant contumeliam mortuorum.
Gentili autem cæde polluti, dexteris ad externum bellum præparabant, tanquam exprobrā-
tes Deo (vt mihi videtur) supplicij sui rarditatē. nō enim spe victoriæ maior pars eorum,
sed desperatione salutis ferocius ferebatur. Romani autem quamuis plurimū in aggregā-
da materia laborarent, tamen intra vñginti & vñum dies aggeres erexerunt, attonsis omnib.
ad nonaginta vsque stadia circa oppidum lucis. Erat autē miserabilis terræ facies. Nam quæ
antea arboribus & paradisis ornata fuerat, ea tunc deserta præcis vndique arboribus cerne-
batur. nec vñllus qui pridem Iudæam viderat alienigena & suburbana pulcherrima ciuitatis,
cum eius solitudinem tunc videret, continere lacrymas poterat, vel non gemere mutatio-
nem quantum pristinis derogasset. Omnia namque insignia pulchritudinis bellum deleue-
rat: nec si quis subito aduenisset, qui locum prius scierat, eum cognosceret, sed præsens quæ-
reret ciuitatem. Romanis autem ac Iudæis, finitum opus aggerum, par faciebat timoris ini-
tium. Namque hi, nisi eos quoque exurerent, captum iri ciuitatem putabant: Romani autē,
fortasse nec voluntatem sibi fore illis incensis alios parare. Nam & materiæ defecerant: & la-
bori quidem corpora militum, crebris verò offensionibus animi cesserant. Verūm ciuitatis
cladibus tristius Romani quā ciues in ea degentes afficiebantur. Ad mala enim quæ hinc
accidebant, etiam pugnatoribus nihilo segnioribus utebantur. sed eorum spes frangebatur,
cum aggeres insidijs, machinæ soliditate muri, manus verò confliktus audacia repugnantiss
uperarētur: & præcipuè, quod cum seditione fameque ac bello totque malis præstantiores
Iudæo-

A Iudæorum animos inuenirent, virorum quidem inexpugnabiles esse impetus arbitrabantur, inuictam verò animorum magnitudinem quæ calamitatibus aleretur. Nam quis eos in rebus secundis sustineat, qui malis ad virtutem incitarentur? Illi quidem propterea cautius custodias præparabant. Ioannis autem factio apud Antoniam, simul & quæ futura timebantur, si disijceretur murus cauebat, & antequam arietes admouerentur operibus instabat, nisi quia conatus eorum irritus fieret. Aggressi enim cum faucibus aggerum, spe decepti remeauerunt. Nam primum ne concordare quidem eorum videbatur consilium, paulatim & per internalla, & contranter, non sine metu profilientium, neque Iudæorum more, ut breuiter dicam. Deceant enim quæ propria gentis essent, audacia, cursus, & omnium simul impetus: & ut non sine offensione recederent. Languidiore verò progressi quam solebant, etiam Romanos solito promptiores offendere: qui corporibus quidem atque armis ita undique aggeres sepelire, ut nusquam igni aditum relinquerent: animum verò ita confirmauerunt, ne quis loco antequam occumberet moueretur. Nam præter omnium rerum desperationem si etiam illud opus esset exustum, acerbissimus pudor milites occupauerat, si aut calliditati virtus cederet, aut arma temeritati, aut peritia multitudini, aut Iudæis Romani. Simul autem missilia pro illis faciebant in profilientes delata: & qui cecidisset, posteriores impediabat, ac periculum antecedentis molliores eos efficiebat. Qui verò intra teli iactum venire properassent, alij disciplina hostium & densitate perterriti, alij confixi hastis retrocedebant: & ad extremum alius alium timiditatis arguens, re infecta reuertebantur. Calendis autem Iulij tentata fuerat expugnatio. Iudæis autem inde digressis, Romani machinas admouere: quamuis ab Antonia saxi atque igni ferroque peterentur, & quodcunque hostibus telum necessitas attulisset. Nam licet multum moenibus Iudæi confiderent, machinasque contenerent, tamen eas applicare prohibebant Romanos. Illi autem Iudæis studium esse rati, ne murorum infirmitate Antonia læderetur: & fragilibus eam fundamentis suspicantes, contra certabant. Nec tamen quod feriebatur, ictibus obediebat: sed ipsi quidem crebris in se missilibus iactis, cum nullis periculis desuper venientibus lassarentur, arietum opus vrgebant. Cum verò inferiores essent, a lapidibus frangerentur, alijs scutis super corpora concameratis, fundamenta manibus & vetricibus suffodiebant. Itaque saxi quatuor obstinato labore concussis, quietem utrisque nox attulit: & in ea murus arietibus labefactatus, ex qua parte prioribus Ioannes aggeribus insidiando murum soffoderat, subsidente cuniculo repente labitur. Verum præter spem utrorumque animi affecti sunt. Nam Iudæi quidem quibus moerorem esse oportebat, quod ruina præter spem acciderat, & aduersus eam præcauti non fuerant, tanquam maneret Antonia confidebant. Romanorum autem inopinatam lætitiā ex celeri subuersione natam, conspectus alius murus, quem intrinsecus Ioannes ædificauerat, citò restinxit. Veruntamen priore facilius oppugnatio videbatur. Tunc enim & ascensum per ruinas promptiorem, & Antonia esse infirmiorē murum qui recens erat, citoque destrui posse arbitrabantur. Nemo tamen eum audebat ascendere: quod ei qui primus id tentauisset, certissimum esset exitium. Titus verò spe atque oratione putans alacritatem pugnantium excitari, & adhortatione atque promissis sæpe quidem periculorum nasci obliuia, interduin autem mortem solere contemni, in vnum congregatos fortissimos experiebatur, dicens: Commilitones, hortari quidem ad ea quæ periculum non afferunt, aperte & ipsis qui rogantur, & qui eos rogant, ignauia reprehensionem parit. Exhortatione autem opus est in solis rebus ambiguis: quippe illa per se quæque gerere dignum est. Itaque difficilem vobis in murum esse ascensum ipse profiteor: quod autem vel maxime oporteat gloriæ cupidos pugnare cum difficillimis rebus, pulchrumque sit cum laude mori, nec erit infructuosum si qui primi fortiter fecerint, prosequar. Primum quidem vos illud hortetur, quod nonnullos fortasse deterreat, Iudæorum patiens animus, & in aduersis rebus dura constantia. Romanos enim eosque milites, quibus in pace bella discere, in bello autem vincere consuetum est, à Iudæis manu vel animo superari turpissimum est: idque in fine victoriæ, cum etiam Dei nitamur auxilio. Namque offensiones nostræ, Iudaicæ desperationes sunt. Illorum autem clades, favore Dei vestrisque virtutibus crescunt. Etenim seditio, fames, obsidio, murorumque sine machinis casus, quid sit aliud quam in illos ira Dei, nostrumque adiumentum. Igitur non solum deterioribus inferiores videri, sed etiam diuinum præsidium perdere, vobis non conuenit. Quo pacto autem non turpe videatur, Iudæos quidem quibus non magni pudoris est vinci, qui seruire didicerint, quo minus in posterum id patiantur, mortem continere: atque in nos medios frequenter

Iudæorum animi & audacia languescunt.

Iudæi semetipsos timiditatis arguentes re infecta reuertuntur.

Antonia collapsa.

Romani murum à Ioanne erectum non ascendunt.

Titus cohortatio ad milites.

Iudæorum in rebus aduersis constantia.

Ira diuina aduersus Iudæos indita, Romanorum adiumenta.

ter excurrere, non victorię spe, sed ostentationis gratia: nos autem totius penę terre marisq; victores, quibus etiam non vincere probro habetur, ociosos sedentes, ne semel quidem in hostes aliquid audaciter expertos, famem ac fortunam cum his armis operiri? maximę cum paruo discrimine totum possitis efficere. Deniq; in Antoniam si ascenderimus, habebimus ciuitatem. Nam & si pugnandum sit aduersum intus positos, quod non arbitror, attamē capiti ac respirationi hostium insedere victoriam nobis plenissimā repromittit. Equidem pretermissa nunc eorum laude, qui in bello cecidere, & immortalitate, qui Martio furore prostrati sunt, ex morbo pacis tempore mortē aliter sentiētibus imprecor, quorum anima cum corpore sepultura damnatur. Quis enim virorum fortium nescit, quod animas in acie ferro corporibus absolutas, purissimum elemētum æther hospitio receptas inter sidera collocat: manesq; se bonos ac propitios heroes, vidēdos offerunt posteris suis? Quas verō morbo corporis tabesq; consumpsit, & si maximę probris ac piaculis purgatę sint, subterraneę tenebrę operiūt, altaq; obliuio suscipit, corporis simul & vitę ac memorię sine circumscriptas. Quod si necessariō mors homini decreta est, ad hoc autem omni morbo leuius est, ferri ministerium, cui non videatur ignauū negare vsui, quod debito redditurus sit? Et hęc quidem veluti seruari nequeant, vel qui conati fuerint, profecutus sum. Est autem salutis spes in maximis quoq; periculis qui virilem animum gerunt. Primū enim quod decidit parat incelsui: deinde totum quod ædificatum est, facillimē dissolui potest. Vosq; plures hoc opus agredientes, alius alij, p adhortatione fietis atq; subsidio, vestraq; obstinatio breui animos hostiū franget: ac fortasse nobis, si cā tantū cōperimus, incruenta res efficietur. Etenim ascēdentes quidē nos prohibere scilicet conabuntur: si verō clām, vel etiā per vim aliquid egerimus semel, quāuis paucos nō sustinebūr. Me autē profecūdo pudeat, nisi qui primus hoc fecerit, inuidendū remunerationibus fecero. & qui vixerit quidem nunc æqualibus pręsit: beatissima verō pręmia sequantur occisos. Talia dicente Tito, cætera quidem multitudo periculi magnitudinem timuit: eorum verō vnus, qui in cohortibus militarent, Sabinus nomine, genere Syrus, vir & manu simul & animo fortis apparuit: licet si quis eum antē vidisset, quantum ex habitu corporis, ne specie quidem militem esse credidisset. Erat enim colore nigro, exilis habitudine: sed anima quædam heroica in macro corpore, atque angustiore viribus suis habitabat. Cū primus itaque surrexisset, Dedo me, inquit, tibi alacri animo Cæsar, & ante omnes in murum ascendo atque opto quidem, vt vires ac voluntatem meam sequatur fortuna tua. Quod si cōcepto casus inuiderit, scito me non præter spem, q̄ res aliter celsērit, sed quod sic decreuerim, pro te moriturum. His dictis, & scutum læua manu capiti prætendens, strictoq; dextera gladio, circa horam diei sextam murum petebat: sequebantur autem ex alijs, qui soli eius virtutis æmuli esse cupiebāt, vndecim viri. Multo autem omnes antecedebat diuino quodam impetu excitatus, cū de muro custodes iaculis & sagittis vndique infinitis appeterent, atque ingentia saxa deuoluerent, quę nonnullos de vndecim decierunt. Sabinus autem missilibus occurrēs, licet obrueretur sagittis, nō tamen antē impetū cohibuit, quā summa muri prehenderet, hostesq; in fugam verteret. Viribus enim eius atque animi pertinacia territi, pluresq; ascendisse rati non steterunt. Quia in re fortunam quis veluti virtutibus inuideat, semperq; præclaris facinoribus officiat, non incusauerit? Siquidem hic vir neq; ab incepto errauit, & offensione lapidis cū maximo crepitu pronus cecidit. Vnde factum est, vt Iudæi reuersi, vbi solum & iacentem videre, ex omni eum parte iaculis peterent. Ille verō genibus nixus, & scuto protectus, primō quidem vlsciscatur hostes, multosq; ad se appropinquantē sauciavit: vulnere autem multitudine remisit dexteram: & ad extremum priusquā redderet animam, sagittis est obrutus, vir dignus pro fortitudine qui meliori fortuna vteretur: pro mensura verō cōcepti facinoris cecidit. Cæteri autē tres penē iam summa tenentes, obtriti lapidibus perierunt, & octo sauciati detracti, & in castra relati sunt. Hęc quidem tertia die mensis Iulij gesta sunt.

Romani Antoniam inuadunt, & a Iudæis repelluntur. CAP. II.

B

IDVO autem post, viginti de numero excubantium per aggeres militum congregati, signiferum ordinis sui, & duos quosdam ex ala equitum, & tubicinem vnum ad se vocant. nonaque noctis hora per ruinas ad Antoniam ociose procedunt. Occisus autem primis custodibus somno oppressis, murum obtinent, ac buccina signum dari præcipiunt: quo cæteri quidem vigiles subito exuscitantur, & fugiunt priusquam multitudinē quę murū ascenderat, cernerēt. Nam & timor illis, & tuba imaginē quandam,

Titi de vita futura opinio.

Animi magnitudo in Syro militante, Sabinio.

Sabinus murum cum vndecim alijs armatis petiit.

hostes in fugam vertit.

prostratus.

non socijs tribus moritur.

Romani Antoniam inuadunt.

- A** quendam, vt magnum hostium numerum ascendisse crederent, ostendit. Cæsar autem signo audito, prope armat exercitum: & cum ducibus primis listorum cetera comitatus, ascendit. Cum autem Iudæi ad templum interius confugissent, ipsi quoque per cuniculum, irruerunt, quem Ioannes aduersum Romanorum aggeres aperuerat. Dispositique ambo-^{Iudæi contra Romanos irrumpunt.}rum agminum seditiosi, tam Ioannis quàm Simonis, arcebant eos summa vi atque alacritate repugnandi: siquidem excidij finem putabāt, locum sanctum penetrasse Romanos, quod & his victoriæ principium fuit. Ad ipsum autem adytum validissima pugna committitur.^{Romanorum & Iudæorum ad id adytum certamen.}his quidem templum vi occupare certantibus, Iudæis verò Antoniam versus eos repellentibus. Et sagittæ quidem ac hastæ: vtrisque inutiles erant, strictis autem ensibus dimicabant. Neque conflictu discerni poterat, ex qua parte quisque pugnaret, permixtis viris, & propter
- B** angustias permutatis, cum & vocis intellectum magnitudo confunderet, multaq; mors esset vtrinque, armaque simul & cadauera iacentium conculcata frangerent præliantes. Semper autem si bellum fluctuans grauasset alteram partem, potiorum exhortatio & inferiorum conquestio nascebatur. Neque aut fugæ aut persecutioni locus erat: sed propinque mutationes confligentium, & inclinationes permixte fiebāt exercitus. Qui verò inter primos steterant, aut occidendi aut moriendi necessitatem habebant, quod refugere non dabatur. Nam & posteriores vtriusque partis, suos in frontem vrgebant, nullumq; inter dimicantes bello vacuū interuallum reliquerant. Cum autem Iudæorum animi Romanorum peritiam vincerent, iamq; omnino tota acies pelleretur (à nona enim hora noctis ad septimam diei vsq; pugna-^{Iudæorum animi Romanorum peritiam vincunt.}bant) hi quidem simul omnes excidij periculum pro nutrimento virtutis habebant: Romani verò exercitus parti, (nondum enim ascenderant legiones, illisque spes pugnantium nitetur) satis esse visum est in præsentia, Antoniam obrinere.

De Iuliano Romano milite insigni fortitudine. CAP. III.

- V**LIANVS verò quidam centurio ex Bithynia non ignobilis, quem in illo bello^{Iulianus fortitudinem suam declarat:} & armorum peritia, & viribus corporis, & animi spiritu omnium fortissimum ipse cognoui, vbi Romanos iam cedere & malè repugnare conspexit (propter Titum autem apud Antoniam stabat) subito profiliit, iamque Iudæos vincentes solus ad interiorem vsque templi angulum persecutus est. Fugiebat autem vniuersa multitudo, neque vim eius, neq; audaciam hominis esse opinantes. At ille per medios ruens, quos
- D** alios aliò disiecerat, ipsos quos occupasset, interficiebat: eaq; facie nihil Cæsari admirabili, aut alijs horribilius visum est. Verum & ipsum profecto fata persequiebantur, quæ ab homine vitari non possunt. Calceos namq; habens, creberrimis atq; acutis clauis, vt cæteri solent^{labitur} milites, fixos, dum strato faxeis, crustis solo curreret, labitur: magnoq; cum armorum sono deiectus, in tergum fugientes reduxit. Et Romanorum quidem clamor ex Antonia sublatus est, salutis eius metuentium: Iudæi verò multi simul gladijs & hastis vndiq; feriebant. Ille autem multam quidem ferri vim scuto excipiebat: sæpe autem conat^{iacens multos percussit:} erigere se, percutientium multitudine reuolutus est, & iacens tamen gladio multos percussit. Nec enim citò perempt^{moritur.}us est, quando galea & thorace omnia membra neci opportuna septus erat (nanq; diu ceruicē contraxerat) donec concisis alijs eius membris remisit vires, cum ei nemo auderet succurre
- E** re. Nimius autem dolor Cæsarem tenuit, vbi tantæ fortitudinis virum in conspectu tantæ multitudinis vidit occidi: & quod loc⁹ se quidem intercludebat auxilium ferre cupientem: alios autem, ne possent, metus impediēbat. Iulianus igitur diu cum morte luctatus, cum non paucos interfectorum suorum faucios reliquisset, ægrè peremptus est: magna sui gloria, non apud Romanos tantum & Cæsarem, verum apud hostes quoque relicta. Iudæi verò etiam^{Romani vincuntur.} mortui raptò corpore, Romanos in fugam versos, in Antoniam conclusere. Fortiter autem in eo prælio decertanēre, Alexas quidem & Gypthæus, ex agmine Ioannis: ex parte verò Simonis, Malachias, & Mertonis filius Iudas, & Sofæ filius Iacobus, dux Idumæorum: Zelotæ^{Iudæorum fortissimi.} verò fratres duo filij Iairi Simon & Iudas.

Iosephi oratio pro deditione Iudæorum, & profugium eorum. CAP. IIII.

- I**TVS autem militibus suis imperat Antoniæ fundamenta diruere, facilemque^{Titus Antoniam euerit iubet.} ascensum cuncto exercitui præparare. Ipse verò Iosepho ad se vocato (namque audierat eo die qui erat mensis Iulij septimus decimus, diuinam obseruantiam, quæ entelechismos vocatur, virorum penuria defuisse, eaq; re populum nimis dolere) iterum dici Ioanni præcepit q̄ antè mandauerat: q̄ etiā si quis cum pugnandi se uis am-⁹ morteneret, cum qua placeret ei multitudine, ad bellum p̄gredi liceret: dummodò non vnà
- Ioseph.* Aa 2 secum

secum & ciuitas interiret simul & templum: sanctum tamen locum violare desineret, neue
vali sacra cele- in Deum nefas admitteret. Potestatem autem haberet, si vellet, sacra intermissa celebrare p
brari. Iudæos quos ipse delegisset. Itaque Iosephus, ne soli Ioanni hæc intimarentur, sed etiam plu-
 ribus, unde exaudiri posset constitit, & mandata Cæsaris Hebraico sermone differuit. Multis
 autem eos quo patriæ parcerent precabatur, ignemque depellerent iam templo contiguum;
 Deoque vota redderent consueta. His dictis populus tristitia simul & silentio tenebatur. Mul-
 tis autem conuicijs tyrannus Iosepho cum execrationibus lacerato, postremo addidit nunquam
 sibi excidium esse metuendum, quoniam Dei ciuitas esset. Atque cum exclamatione: Sanè verò,
 inquit Iosephus, eam puram Deo conseruasti, inuiolataque; sancta mansere: nec in eum, cuius
 speras auxilium, quicquam impium deliquisti: sed solennia sacra consequitur. Et si quidem tibi
 quisquam quotidianum auferat cibum, impium eum hostem putabis: Deum verò, quem perpe-
 tua religione priuaueris, belli auxilio speras futurum? Et Romanis peccata imputas? qui no-
 stras leges etiam nunc tuentur: & quæ ipse intercidisti sacra, Deo reddi compellunt. Quis non
 inopinata mutationis causam gemat, ac desolat ciuitatem? cum alieni quidem, hostesque
 impietate tuam corrigant: tu verò Iudæus, & inter leges educatus, illis quoque in has seuior
 inueniaris. Atqui Ioannes etiam poenitere malorum, non est turpe in rebus extremis, bonumque; tibi
 exemplum patriam seruare cupienti propositum est, Iechonias rex Iudæorum: qui quondam
 Babylonijs bellum sibi inferentibus, sponte ciuitate, priusquam caperetur, excessit, & cum co-
 gnatione sua voluntaria captiuitate sustinuit, ne hæc sancta hostibus proderet, Deique domum
 viderent exuri. Ob hoc sacra Iudæorum commemoratione laudatur: eumque; memoria transmissa
 per sæcula semper noua immortalè posteris tradidit. Bonum o Ioannes exemplar, & si peri-
 culum præsto sit: ego autem veniam quoque; tibi à Romanis spondeo, dum memineris, quod
 gentilis moneam, & Iudæis ista promittam, spectarique; oporteat, quis sit author, & unde consi-
 lium. Absit enim vnquam me ita captiuum viuere, ut genus aut leges patrias obliuiscar. Rur-
 sum indignaris & clamas, mihique; maledicis. Etiam acerbiora mereor, qui hæc aduersus fata
 suadeo, Deique; sententia condemnatos seruare contendo. Quis ignorat scripta veterum Pro-
 phetarum, & responsum impendens miserrimæ ciuitati? Iam tunc enim eius excidium præ-
 dixere, cum quis homicidium gentile coepisset. Vestrorum autem cadauerum non ciuitas tantum,
 sed etiam templum omne repletum est. Deus planè, Deus ipse cum Romanis ignem sibi lu-
 strationis infert, torque; scelerum plenam exturit ciuitatem. Hæc Iosepho cum fletu & lacrymis
 prosequente, vox eius singulibus interrupta est. Et Romani quidem miserati dolorem, ad-
 mirati sunt. Ioannes autem eiusque; socij magis contra Romanos irritabantur, illum quoque
 capere cupientes. Nobilium tamen plurimos commouit eius oratio. Et nonnulli quidem se-
 ditiosorum custodias formidantes, locis suis manebant, iam dudum certi de suo pariter & ciui-
 tatis exitio. Fuerunt autem, qui capto discessionis tempore, ad Romanos confugere: in quibus
 erant pontifices Iosephus & Iesus. Filij verò pontificum, tres quidem Ismaelis, cui apud Cy-
 renen fuerat caput abscissum, & Matthiæ quatuor: alterius verò Matthiæ vnus, qui post inte-
 ritum patris aufugerat, quem Simon Gioræ cum tribus filiis, ut supra dictum est, interemit.
 Multi autem nobiles cum pontificibus defecere: eosque; imperator cum per alia humane susce-
 pit, tum sciens in alienigenis moribus illis versari molestum esse in Gophnam dimisit, ut ibi
 manerent interim, multas etiam pollicitus possessiones cuique; peracto bello se redditurum. Illi
 quidem in destinatum municipium læti tum omni cautione discedunt. His autem in ciui-
 tate non visis, rumor seditionis iterum diffamatus est, quod Romani transfugas occidissent, ut
 hoc metu videlicet à fuga reliquos deterrerent. Et paulisper quidem hæc calliditas eorum, si
 cut antea, valuit, timor autem profugere cupientes inhibuit. Rursus autem postquam eos
 Titus reuocatos à Gophna cum Iosepho murum circumire, & populo conspici iussit, multi
 ad Romanos fugiebant. In vnum verò congregati, & ante Romanos stantes, cum lachrymis
 atque vlulatu seditionis rogabant, primo quidem ut in ciuitatem Romanos susciperent, pa-
 triamque; seruarent: si hoc displiceret, saltem de fano exirent, templumque sibi liberaret. Nec
 enim ausuros sine maxima necessitate Romanos ignem sanctis immittere. His illi magis ad-
 uersabantur, multaque; in transfugas voeliferati contuitia, supra sacras portas iacula & balistas
 & saxorum disposuere tormenta, ut omne quid circum fanum spatium multitudine mortuorum
 sepulchro, templum verò ipsum castello simile videretur. In loca verò sancta & inaccessa, cum
 armis adhuc & manibus gentili cæde calentibus insilliebant: & ad hanc processere legis iniu-
 riam, ut quod Iudæos indignatione oporteret exercere, si hæc Romani admitterent, ea tunc in
 Iudæos

*Ioannis in Iose-
phum conuicia.
Iosephi ad Ioan-
nem oratio.*

*Exemplum Ie-
chonias regis.*

*Vaticinium de
reipubl. Iudaica
euerfione.*

*Iosephus singul-
ribus impediunt.*

*Pontifices & no-
biles viri ad Ro-
m. profugiunt.*

*Cæsaris in pro-
fugos benigni-
tas.*

*Dolus ad Roma-
nos odium & in-
uidiam compa-
ratus.*

*Profugi Roma-
nis supplicanti.*

*Extrema Iudæo-
rum impietas.*

- A** Iudæos propria sacra temerantes, vterentur Romani milites. Nemo sanè fuit eorū, qui non cum honore templū aspiceret, atq; adoraret: latronesq; optaret, antequā immedicabile malum contingeret, poenitere. Titus autē dolens vicem eorum; iterum Ioannem eiusq; socios ^{Titus Ioannem una cum socijs suis increpat:} increpabat, dicens: Nōne vos, o sceleratissimi, cancello sanctum locum protexistis? Nōne literis Græcis ac nostris incisas tabulas cōstituitis, quibus ne septa cuiquā transgredi liceret ^{edicitur:} edicitur? Nōne eos qui transissent, quāvis Romanus quis esset, vobis necare permisimus? Quid igitur in eo etiam mortuos conculcastis, o hōcentissimi? Aut cur templum & externi & gentilis sanguinis confusione polluistis? Testor ego patrios deos, & si quis vnquam hunc locum antē alpexit (nunc epim neminem credo) itemq; testor & exercitū meum & Iudæos qui apud me sunt, & vos ipsos, quōd non ego vos violare hęc compellam: quin & si locum ^{templum seruare laborat.} acies vestra mutauerit, neq; accedet ad sancta quispiam Romanorum, nec quicquā in eorū contumeliam faciet: seruabo autem vobis etiam templum nolentibus.

De iterata pugna, extructis aggeribus, & excursionibus Iudeorum.

CAP. V.

A E c Iosepho internunciante principis dicta, latrones ac tyranni existimantes non beneuolentia, sed timiditate hos sermones fieri, in superbiam tollebantur.

Titus autem, qui neque seipsum miserari eos, neq; templo parcere prospiciebat, ^{Titus rursus prae rursus bellum gerere decreuit.} rursus bellum gerere decreuit. Sed vniuersum quidem his militem, quōd locus ^{uari discernit:} uari discernit:

cum non caperet, inferre non poterat. Tricenis autem de singulis centurijs viris fortissimis

- C** lectis, etiam chiliarchis singulis millenos attribuit: hisq; duce p̄posito Cereali, hora noctis ^{in custodiam im-} nona iuber in custodias impetum fieri. Cū autē ipse quoq; in armis esset, vnaq; descendere ^{petum fieri pra-} statuisset, amici eum propter periculi magnitudinē ducumq; dicta cōtinuerunt. Plus enim operis eum in Antonia p̄sidentem militem certamini facturum esse dixerunt, quā si periculum subisset: omnes enim fore sub oculis imperatoris optimos bellatores. His dictis paruit. Deinde ob hoc solum se manere locut⁹ ad milites, vt de eorum virtute iudicaret: ne aut fortis quisquam indonatus abiret, aut contrā impuhsus ignauus lateret, sed omnium spectator ac testis fieret ipse, qui & vlciscendi & remunerandi esset dominus: illos quidem ad aciem hora qua sup̄a memoratum est, dimisit. Progressus autem ad speculam in Antonia qd fieret expectabat. Verū hi qui missi fuerant, non ita, vt sperabā, somno oppressos inuenē ^{ad speculam in Antonia progre-} ditur.

- D** re custodes: sed coortis cum clamore, confestim manus conseruēre, excubitorum autem tumultu exciti ceteri cāteruatim excurrēre. Itaque primorum quidem impetum excipiebant Romani: qui autem illos sequerentur, in agmen proprium incidebant, multisq; suorum velut hostibus utebantur. Vocis namq; agnitionem confusus partium clamor, oculorum autē ^{Romani in scij mutuis vulneribus cadunt.} singulis nox ademerat: cū præterea quosdam furor cæcos, alios iracundia, alios timor efficeret: idcirco obuium quemque sine discretionē feriebant, Romanis quidem scutorum coniunctione sepris, & per globos prosilientibus, ignoratio minus nocebat: signi enim sui quisque meminerat. Iudæi verò disiecti, tam imperus quā recessus temerē facientes, saepe imaginem inter se hostium alijs alij demonstrabant: cū reuertentem suum quisque per te nebras, quasi Romanum aggre dientem exciperet. Denique plures a suis quā ab hostibus ^{Iudæi nescij in suos seminant.} suis seminant.

- E** fauciati sunt, donec orto die, visū iam pugna discerneret. & in acie stantes ordine, sagittis atq; telis vterentur. Neutri verò cedebant, neq; labore fatigabantur. Sed Romani quidem & sigillatim, & multi simul in conspectu imperatoris de virtute certabant: illūque diem sibi quisq; promotionis initium fore putabat, si fortiter dimicasset. Iudæis autem & proprium cuiusque periculum, & quōd templo metuerent, ministrabat audaciā: quōd tyrannus stans hos rogaret, alios verberaret, & ad pugnandum interminationibus incitaret. Cominus autem plerūque pugnatum est, sed citō & breui momento p̄lia mutabantur. Neutra enim pars prolixum fugæ spaciū vel persequutionis habebat. Pro suorum autem euentu ex Antonia tumultus erat, & confidere superantibus, & stare si fugerent, acclamantium: eratq; veluti quoddam belli theatrum. Nec enim vel Titum vel alios, qui vnā erant quicquam eorum ^{Pugna anceps.} quæ in pugna gerebantur latebat. Postremò nona hora noctis cōcepto p̄lio, quinta dici dissoluti sunt, cū neutri eo loco vnde pugnam iniēre certā fuga cessissent, verū mediam in ancipiti p̄lio victoriam reliquissent, Romanorum quidem plurimi nobiliter decertarūt. Iudæorum verò partis quidem Simonis, Iudas Mertonis filius, & Simon Iosæ: Idumæiq; Iacobus, & Simon, hic Cathlæ filius, Iacobus autem Sosæ: de Ioannis autem socijs Gyp̄thæus ^{Antonia euertit.} & Alexas: & de Zelotis, Simō filius Iairi. At Romanorū reliqua man⁹, die septimo subuersis

Ioseph.

Aa 3 Anto-

Antoniæ fundamētis, latam viam vsq; ad templum fecit: ad motæq; muro legiones, mox ag- **A**
Aggeres extru- geres inchoabāt: vnum contra interioris templi angulum, qui ad septentrionē orientemq;
unt. spectabat: alterum contra exedram, ad aquilonis partem inter duas portas ædificatam: alio-
rum duorum vnum contra porticum occidentalem templi exterioris, alterū contra septen-
trionalē. Magno tamen opus cum labore ac miserijs proficiebat, cum materias à centesimo
vsq; stadio deportarent. Interdum autem insidijs lædebantur: cum ipsi quidem vincendi fa-
cultate minimè cauerent, Iudæis verò propter desperationem salutis audacioribus vteren-
tur. Nonnulli enim equitum, quoties ad ligna siue fœnum colligendum exissent, interea
dum id facerent, equos suos frenis exutos pasci sinebant: quos Iudæi per cuneos erumpen-
tes rapiebant. Itaque cum id crebrò fieret, Cæsar existimans, quod erat verum, negligentia **B**
Iudæi Romano- suorum magis quàm Iudæorum virtute rapinas contingere, tristi animaduersione cæteros
rum equos rapi-
unt. ad equorum custodiam reuocare statuit, vnoq; milite qui equum perdiderat morte damna-
to, eo metu equos suos cæteris conseruauit. Nunquam enim eos posthac in pascua dimitte-
bant, sed tanquam natura his cōnexi ad necessitatem egrediebantur. Illi quidem templum
Iudæorum & oppugnabant, aggeresq; erigebant. Altera verò die post eorum ascensum, multi seditiofo-
Romanorum cō
certatio. rum, quos rapinæ defecerant & fames vrgebat, congregati, in præsidia Romanorum, quæ E-
lëon montem versus collocata erant, circa vndecimam diei horam impetum faciunt. Spera-
bant enim primò quidē inopinatos, deinde curadi corporis causâ quiescentes, faciliè decipi
posse. Verum cognito illorū conatu, Romani de proprijs custodijs celeriter collecti obsta-
bant eis, murū transcendere ac perrumpere violenter ambitū conatis. Conflato aut̃ vehemēti **C**
prælio, & alia multa ab vtraq; parte fortiter gesta sunt: cum Romani præter fortitudinē etiā
bellandi peritia, Iudæi verò immoderato impetu & effrenatis animis vterentur. Dux autem
his pudor erat, illis necessitas. Nam & amittere Iudæos, veluti laqueis irretitos, Romanis tur-
pissimum videbatur: & illi vnam spem salutis, si murum vi perrumpere possent, habebant,
& quidam ex ala equitum, Pedanius nomine, Iudæis in fugam versis, atq; in vallem coactis
Pedanius in e- equo in aduersum montem à latere incitato præteruectus, rapit vnum ex hostibus fugam
quo Iudæum
rapit: petentem, iuuenem & grauem corpore, & armis vndique septum, rālo comprehensum.
Tantum se inclinauit equo currente, tantamque dexteræ vim itemque cæteri corporis, &
quidēq; Cæsa- equestris peritiæ demonstrauit. Iste quidem tanquam munus aliquod rapuisset, captiuum
ri tradit. ferens, ad Cæsarem venit. Titus autem vires eius qui ceperat admiratus, & captiuo, quia mu-
rum aggredi tentauerat, supplicio tradito, ipse templi oppugnationem curabat, vtque agge-
res maturè fierent perurgebat. Inter quæ Iudæi aduersis prælijs malè tractati, tumescēte **D**
paulatim bello, & in templi serpente perniciem, sicut in putrefacto corpore asfolet, mem-
bra peste occupata, præuenientes ne vlterius procederet, abscindebant. Porticus enim parte,
quæ ab Aquilone in orientem pertinens Antoniæ iungebatur, incensa, deinde ad viginti
ferè cubitos abruptè, immisso sanctis incendio manibus suis. Biduo autem post, prædicti
mensis vicésimo & quarto die, Romani porticum inflammauère: & vsq; ad quartumdeci-
mum cubitum igne progresso, Iudæi similiter culmen abijciunt, neque omnino recedentes
ab operibus, & Antoniæ continentia dirimentes, cum liceret eis ac deberent incendiū pro-
hibere. Itaq; immisso igne, cursum eius otiosè pro sua vtilitate metiebātur. Circa templum **E**
autē nunquam prælia cessauère: sed frequens erat paulatim contra se excurrentiū pugna. Lis-
dem autem diebus, quidam ex Iudæis, vir & corpore brevis, & vultu despitabilis, tamq; ge-
nere quàm rebus alijs vilissimus, Ionathas nomine, progressus ad Ioānis pōtificis monumē-
tum, cum alia multa superbè ad Romanos prolocutus est, tum quem fortissimum haberēt
ad singulare præliū prouocauit. At qui cōtrā stetere, multi quidem dedignabantur: erāt aut̃
inter eos (vt asfolet) etiam qui timerent: quosdam verò non inconsulta mouebat ratio, cum
mortis cupido non debere configere. Nam qui de salute desperassent, eos neq; cautos impe-
tus habere, neq; Deum vereri: & cum his in discrimen venire, quos neq; vincere magnū sit,
& vinci cum dehonestamento periculosum, non fortitudinis sed ferocitatis videri. Quū au-
tem diu nemo procederet, multaq; Iudæus eorum timiditati illuderet, homo arrogans & su-
perbus, Romanus ex ala equitum nomine Pudens, insolentiam eius exosus, fortasse autem **F**
etiam corporis breuitate sublatus, inconsultè profiliit: & cæteris commissa cum eo pugna ri-
sum præbuit, à fortuna proditus. Lapsus enim Ionathas interfecit: deinde pede supra mor-
interfici: tuū posito, læua scutū, dextraq; cruentū gladium coruscabat: armisq; cum fremitu cōcussis,
ipse exercitui & iacenti insultans, spectantes Romanos increpabat: donec eum tripudiantem
& vana

& uana iactantem, Priscus centurio sagitta transfixit: eoque facto, & Iudæorum & Romano-
rum clamor varius excitatus est. Ille autem dolere in vertiginem tortus, supra corpus hostis
incubuit: bellique felicitatem ratione carentem quam velox ultio sequeretur ostendit.

Romani flammis pereunt dolo Iudaico, & de Artorio quodam. CAP. VII.

EDITIOSI verò templum tenentes apertè quidem & quotidie militibus in ag-
geribus positis repugnabant. Viceſimo autem ſeptimo die prædicti mēſis, huius-
modi dolum excogitāt. Occidentalis porticus ſpaciū, quod inter culmē & tra-
bes erat vacuum, ſyluis aridis, itemque ſulfure ac bitumine repleuēre. Deinde ve-
lut oppreſſi cedebant. Quare multi quidem temerarij fugientibus inſtabāt, & in porticum

Iudæi callide porticus ſpaciū ſyluis aridis & bitumine repleuēre.

ascendere poſitis ſcalis nitebantur: qui verò prudentiores erant, nullā fugæ cauſam Iudæis
 fuiſſe cogitantes, locis ſuis manebant. Verū porticu repleta his qui aſcenderant, ignē im-
 mittunt Iudæi: excitataque vndique ſubito flamma Romanos, & qui extra periculum ſte-
 terunt ingens ſtupor inuaſit, & deſperatio quos incendium ceperat occupauit. Flamini-
 bus enim cincti ſemetipſos retrorſum in oppidum, alij verò in hoſtes præcipitabant: multi ſpe
 ſalutis deſilientes in puteos, ilicò debilitabantur: alios, dum conantur, præueniebat incen-
 dium: alij ferro flammam anteuerteabant. Statim verò & alios fugientes ignis comprehen-
 debat, plurimūm peruagatus. Cæſarem verò licet morientibus indignaretur, quòd iniuſſi
 porticum aſcenderant, miſericordia tamen eorum tetigit. Cumque nemo prohibere poſſet
 incendium, hoc erat tamen ſolatio pereuntibus, quia videbant eius dolorem, pro quo ipſi
 animam perderēt. Vociferans enim, & ante alios proſiliens, & comites ſuos quā poſſent
 auxilium ferre obſecrans, cernebatur. Eiusque voces & affectiones quiſque, velut aliquam
 præclariffimam ſepulturam, ſecum auferens moriebatur, Nonnulli tamen recepti in partē
 porticus latiore, flammarum quidē periculum euāſere, obſeſſi autem à Iudæis, cum diu
 ſaucij reſtitiffent, poſtremo vniuerſi cecidēre. Poſt omnes autem quidam iuuenis nomine
 Longus, toti huic ornamēto fuit calamitati & quamuis ſigillatim digni ſint memoria qui
 periēre, omnium tamen fortiffimus demonſtratus. Quem Iudæi quidem, & quia fortis e-
 rat, & quia interficere eum cupiebant, ad ſe deſcendere promiſſa fide hortabantur. Frater ve-
 rò eius Cornelius, qui ex altera parte ſtabat, ne gloriā ſuam Romanamque, militiam dehōe-
 ſtaret orabat: cui magis obtemperauit, ſublatoque altius gladio, vt ab vtriſque parribus cer-
 neretur, ſemetipſum occidit. Eorum autem quos ignis obfederat, Artorius quidam, callidi-
 tate ſeruatus eſt. Appellato enim clara voce Lucio quodam, commilitone & contubernari-
 ſuo: Hæredem te, inquit, relinquo totius patrimoniij mei, ſi me exceperis. Cum autem ille
 prompto animo accuriſſet, ipſe quidem qui ſe in eum proiecerat, vixit: Lucius verò pon-
 dere oppreſſus, conſtratoque lapidibus ſolo alliuſus, cōtihuò moritur. Ea calamitas pauliſper
 quidem Romanis triſtitiā comparauit, in poſterum tamen cauiores effecit, & aduerſus
 Iudæorum inſidias iuuat, quibus plerumque loca moresque hominum neſcientes lædebantur.
 Exuſta eſt verò porticus ad turrim uſque Ioannis, quam ille belli tempore quod cum Simone
 gerebat, ſupra poſtes qui in Xyſtum ducerent ædificauerat. reliquum verò Iudæi, poſtquam
 conſumpti fuerant qui aſcenderant, abſciderunt. Poſtero autem die Romani quoque, por-
 ticum quæ in Boreæ parte fuit, ad orientalem uſque totam incendunt: continentem angu-
 los eius, quæ appellatur Cedronos ſuper vallem ædificata: vnde etiam profunda erat & hor-
 ribilis eius altitudo.

Romani flammis exuſi.

Longus ſeipſum interficit.

alius Longinus, Logiſton.

*Artorius dolo ſeruatur ſed Lu-
cius oppreſſus
pondere mori-
 tur.*

*Porticus templi
combuiſta.*

De fame Iudæorum. CAP. VII.

IRCA templum quidem ita ſe res habebant. Eorum verò qui per ciuitatem fa-
 me corrumpebantur, infinita multitudo moriebatur. Inenarrabiles autem cla-
 des eueniebant. Per ſingulas namque domos ſicubi aliqua veſtigia cibi apparuiſſent.
 bellum ilicò gerebatur: & amiciffimi inter ſe ad manus veniebant, miſeris diri-
 piētes animis viaticum. Fides autem penuriæ nec morientibus habebatur: ſed etiam quos
 viderent expirare, ſcrutabantur latrones: ne quem fortè cibum ſinu occultans quiſpiam,
 moreretur. Ipſos autem ſpes egeſtate victus hiātes, veluti canes rabidos decipiebat: & im-
 pingentes in oſtia, tanquā ebrij ſerebantur, eaſdemque domos bis ac ter eodē momento deſpe-
 ratione inquietabant: omniaque dentibus neceſſitas ſubigebat: & ea colligentes quæ nullū,
 quamuis ſordidiſſimum mutorū animalium, non horreret, comedere patiebātur. Denique
 nec cingulis nec calciamentis abſtinuēre, coriaque ſcutis detracta mādabant. Quinetiā fœni
 veteris

*Fame maxima
laborantium
bellum interſi-
 tum.*

*Iudæi calciamē-
 tis: & fœno ve-
 teri ueſcuntur.*

veteris laceramenta victui habebantur: cuius nonnulli exiguum pondus quatuor Atticis vendabant. Et quid opus est famis improbitatem ex rebus anima carentibus demonstrare? Factum enim relaturus sum, neque apud Græcos, neque apud Barbaros cognitum, & dictum quidem horrendum, auditu verò incredibile. Itaque libenter hanc calamitatem intermitterem, ne mentiri me posteri æstimarent, nisi testes multos haberem, & fortasse patriæ frigidam referrem gratiam, parcius ea differens, quorum fata perpeffa est.

De muliere qua per se suum filium coxerat. CAP. VIII.

Vetezobra significatio.

VLIER quædam ex numero trans Iordanem habitantium incolarum, Maria nomine, Eleazari filia, de vico Vetezobra quod significat, domus hyssopi, genere ac diuitijs nobilis, cum alia multitudine refugiens in Hierosolymam recepta, cum cæteris obsidebatur. Huius alia quidem bona tyranni diripuerunt, quæ ex trans-

Maria Eleazari filia raptoribus maledicere.

samnanis locis in oppidum comportauerat. Reliquias verò conditorum, & si alimenta reperissent, irrupentes domum eius satellites, quotidie auferebāt. Grauius autem mulier indignabatur: proptereaq; sæpissimè raptoribus maledicens, & imprecans, eos contra se vehementius irritabat: cum neq; iratus, neq; miserans, eam quisquam vellet interficere. Sed victum quidem parando alijs parabat: vndiq; autem adempta iam erat ei etiam rapiendi facultas, famesq; visceribus & medullis irreperat. Plus verò quàm fames iracundia succendebat. Igitur vi animi ac necessitate impulsæ, rebus aduersis contra naturam excitatur: raptò

fame premittitur.

Filio loquitur.

que filio, quem lactentem habebat: Miserum te, ait, infans, in bello & fame & seditione cui te seruauero? Apud Romanos etiam si vixeris, seruiturus es: fames autem præuenit seruitutem: his verò seditiosi scruiores sunt. Esto igitur mihi cibus, & seditiosis furia, & humanæ vitæ fabula, quæ sola deest calamitatibus Iudæorum. Et hoc simul dicens, occidit filium, cotumque medium comedit: adopertum verò reliquum seruauit. Ecce autem aderant seditiosi, & cotaminatissimi nidoris odore capti, mortem ei statim, nisi quod parasset, ostenderet, minabantur. Illa verò bonam partem se reseruasse respondens, aperit filij reliquias. Illos

occisum filium eoquit, medietatem comedit.

reliquias seditionis comedendæ.

autem confestim horror cepit atque dementia, visuque ipso dirigerunt. At mulier: Et hic inquit, est verè filius & facinus meum. comedite: nam & ego comedi. Nolo ut sitis aut fœ-

offerre.

mina molliores, aut matre misericordiores. Quod si vos pietatem colitis, & mea sacrificia repudiatis, ego quidem comedi. Reliquum eius me manebit. Post hoc illi quidem tremētes exierunt, ad hoc solum timidi, vixque hoc cibi matri celsere. Mox autem repleta est eos scelere tota ciuitas: & vnusquisq; ante oculos sibi cladem illam proponens, tanquam hoc ipse admisisset, horrebat. Ab omnib; autem quos fames vrgebat, properabatur ad mortem: & beati appellabantur, qui priusquam id paterentur interiissent. Citò autem Romanis etiā nunciata est illa calamitas: eorumq; alij nō credebant, alij miserabantur, multos autem ve-

Titii pietas.

hementius eius gentis odium cepit. Cæsar autem super hoc Deum placabat: siquidem Iudæis pacem obtulisset, eisq; liberam proposuisset omnium obliuionem quæ commiserant: Illos autem pro concordia seditionem, bellum pro pace, pro facietate atque opulentia famem optasse: & qui proprijs manib; templum, quod ipse eis seruasset, incendere cœperat, huiusmodi alimentis eos esse dignissimos. Veruntamen scelus huius nefandi victus, ruina sese patriæ operturum, neq; reliquum in orbe terræ, vt sol inspiciat ciuitatem in qua matres sic vescerentur. Ante matres autem patribus huiusmodi alimenta deberi: qui nec post eiusmodi clades arma deponerent. Simul hæc dicens desperationem hostium reputabat, nec eos sanam mentem recepturos existimabat, qui cuncta iam pertulissent, quibus antequam paterentur, mutare sententiam sperabantur.

Ant. li. 9. cap. 4.

De expugnatione muri, & incendio templi. CAP. IX.

CTAVO autem die mensis Augusti, cum duæ legiones aggeres perfecissent, ad excidram occidentalem templi exterioris admoueri arietes iussit: cum diebus autò sex, qui firmissimus erat aries, parietem sine intermissione pulsando, nihil omnino profecisset. Verum & huius & cæterorū magnitudinem structura lapidum

Romani muri: scalas admouet.

superabat. Septentrionalis autem portæ alij fundamenta suffodiebant: multumq; fatigati, exteriores tantum lapides euellere potuere: ab interioribus autem portæ sustinebatur. itaq; diu mansere, donec instrumentorū & vectium conatibus desperatis, Romani scalas porticus applicuere. Iudæi verò præuenti, ne eas subire prohiberent, cū his cōgressi dimicabant. Et alios qdē retrò depellētes precipitabāt, accedētes alios subsidio trucidabāt. multos de scalis egredientes, priusquam se scutis obtegerent, ferientes gladijs præueniebant, nonnullas autē

scalas

scalas armatorum plenas, in latus declinantes, deieciabant. Vnde Romanorum quoque non parua cædes sequebatur. Alij signis ablatis pro his decertabant, rapinam eorum grauissimæ fore turpitudini ducentes. Postremo tamen Iudæi & signis potiuntur: & eos qui vnâ ascenderant interficiunt, cæteri verò clade interuentium perterriti descendunt. Romanorum quidem nemo non aliquo facto opere procubuit. Seditiosorum autem, qui prius pugnis etiam tunc fortiter pugnauerunt, & præterea Eleazarus fratris Simonis tyranni filius. Titus autem cum videret se alieno templo cum damno & necesse militum parcere, ignem portis subiici iussit. Inter hæc autem ad eum profugum veniunt, Ananus Ammauntinus, Simonis satellites crudelissimus, & Archelaus filius Magadati, Idcirco sperantes veniam, quod Iudæos victores reliquerant. Titus autem, cum hanc eorum in Iudæos crudelitatem audiuit, vtrumque obtruncare decreuit. Dicebat enim necessitate, non voluntate venisse: nec salute dignos esse, incensam ipsorum causa patriam deferentes. Veruntamen cohibuit iracundiam fides, eosque dimisit, sed non eo loco habendos, quos etiam alios credidit. Iam verò portis milites ignem admouerant, liquefactoque argento citò lignum flammæ absumpserant, cum subito auctæ proximas inde porticus corripuerunt. Iudæis verò ignem circum se videtibus, corpora simul animique ceciderunt: & stupore attoniti, adiuvare quidem vel extinguere nemo conatus est: stantes verò aspiciebant, nec tamen his quæ absumerentur dolentes, saltem ut quod reliquum esset saluum haberent, animum colligebant. Illo quidem die, quæ secuta est nocte, crescebat incendium: paulatim enim nec simul undique inflammari porticus potuerunt: postero autem die Titus parte militum iussa incendium restinguere, perque proxima portis loca viam sternere, ut facilius agminibus esset ascensus, rectores ad se conuocat: sexque collectis qui erant procures, Tiberio Alexandro totius militiæ præfecto, & Sexto Cereali quintæ legionis præposito, & Largio Lepido decimæ, & Tito Frigio quintedecimæ cum quibus erat etiam Aeternius Fronto magister duarum Alexandrinarum legionum, & Marcus Antonius Iulianus procurator Iudææ, congregatisque præterea chilarchis & procuratoribus, consilium de templo proposuit. Alijs quidem videbatur lege belli vtendum esse: nūquam enim Iudæos à nouis rebus posse desinere templo manente, quod omnes ubicunque essent colligerent. Nonnulli si templum reliquissent Iudæi, neque armis pro eo quisquam certaret, conseruandum esse suadebant: si verò id pugna obtinuissent, ignibus consumendum: quoniam castellum iam videretur esse, non templum: & piaculum non ipse, verum illi qui id fieri coegere, committerent. Tito autem, nec si superstantes dimicarent Iudæi, pro hominibus anima carentia vlciscendum esse dicente, neque se vnquam tantum opus incensurum: iam enim Romanorum fore hoc damnum, sicut ornamentum quoque fore imperij, si maneret: iam certi quid vellet, ad eius accedunt sententiam, Fronto, Alexander & Cerealis. Tunc quidem consilium dimisit: iussisque militibus quiescere, itemque ducibus ut his in procinctu validioribus vteretur, viam sternere per ruinas lectis ex cohortibus imperat, ignemque restinguere. Illo quidem die Iudæos labor timorque ab impetu continuit. Postero autem collectis viribus, & recepta fiducia, per orientalem portam contra templi exterioris custodes, secunda hora diei procurunt. Illi autem primam quidem cotionem fortiter excepere: septique scutis, à fronte murum condensa acie imitantur: certum tamen erat eos non diu duraturos, quod & multitudine infestantium & animis vincerentur. Cæsar autem priusquam verteretur acies (nam pugnam ex Antonia prospectabat) cum equitibus lectis venit auxilio, impetum verò eius non sustinuerunt Iudæi: sed primis interfecis, plerique fugam petunt: & cedentibus quidem Romanis, reuertentes instabant, cum autem illi retorsissent, iterum refugiebant: donec circa horam quintam, Iudæi vi coacti templum introire conclusi sunt. Titus autem discessit in Antoniam, decreto postridie manè cum omni exercitu aggredi, templumque oppugnare. Sed id planè Dei sententia iam dudum igne damnauerat: euolutisque temporibus aderat fatalis dies, qui erat decimus mensis Augusti, quo etiam prius à rege Babyloniorum fuerat concrematum. A domesticis autem causam principiumque sumpsit id incendium. Nam cum paulisper Titi discessu seditiosi quicquidissent, Romanos rursus aggrediuntur, custodumque templi cum ignem exterioris fani restinguentibus pugna committitur. Hi que Iudæis in fugam versis, usque ad templum accesserunt.

Iudæi Romanos vincunt.

Titus ignem portis subiici iubet.

Transfugas obtruncare statuit: at

iram cohibens eosdem dimittit.

Titus incendio extincto rectores ad se vocat.

consilium de templo proponit.

parcendum templo statuit.

Romanis conceptantibus auxilio venit.

in Antoniam discedit.

Quemadmodum templum incensum est inuito Tito. CAP. X.

A.M. 4041.
A. nat. Chr.
71.

Itaque tunc militum quidam, non expectato cuiusquam edicto, neque tantum facinus veritus, sed diuino quodam morus impetu, à contubernali suo sustollitur, & ex ardente materia raptum ignem in fenestram inserit auream, unde ad membra circum templum edificata de septentrionali regione aditus erat. Flamma vero excitata, Iudæorum quidem calamitate dignus clamor exoritur, & ad subueniendum properabant: neque iam vitæ parcendum rati, neque viribus temperandum, amisso eo cuius gratia cautiissimi videbantur: maturè autem hoc Tito quidam nunciat. Et ille (namque casu in tabernaculo quiescebat, sicut à prælio redierat) exilit, templumque curriculo petiit, prohibiturus incendium: omnesque post eum duces, & hos agmina perterrita sequebantur. Clamor autem ac tumultus erat tanto exercitu sine ordine concitato. Cæsar autem voce simul ac dextera pugnantis signo dato, ignem iubebat extinguere. Sed neque vox eius audiebatur, quod aures eorum maior clamor obstrueret, nutumque dexteræ non attendebant, cum alios bellum, alios ira distraheret. Introcurrentium verò agminum impetum, non præcepta neque interminationes continebant: sed quod furor eos duceret, sequebantur. Ad ipsos autem introitus conferti, multi quidem sese inuicem conculcabant: multi verò ardentibus adhuc & fumantibus porticum incidentes ruinas, eadem quæ victi patiebantur. Cum verò ad templum accessissent, edicta quidem Cæsaris non audire simulantes, præcedentem quisque ut ignem immitteret hortabatur: seditiosis autem iam subueniendi quidem spes nulla erat, sed fuga & cædes omnia possidebat. Magna verò populi multitudo inualida & inermis, ubicunque occupati fuerant, interficiebantur. Et circum aram quidem ingens mortuorum numerus congregabatur: per gradus verò templi, & sanguis multus profuebat, & eorum corpora qui supra ceciderant delabebantur. Cæsar autem ubi neque impetum insanientium militum continere poterat, & flamma dominabatur, intro cum rectoribus ingressus & sanctum templi, & quæcunque illic erant aspexit, ea quidem quæ apud alienigenas erant fama meliora, iactatione verò & opinione domestica non minora. Cum autem flamma hondum ex villa parte ad interiora penetrasset, nec membra quæ circum templum erant depasceretur, quod erat verum, existimans adhuc illud posse seruari, & ipse profiliuit, militesque rogare ut ignem restingerent conabatur: & Liberalem centurionem de stipatoribus suis, fuisse multatos qui non obedirent iussit arceri. Illorum autem furor bellique impetus quidam vehementior, Iudæorumque odia, & Cæsaris reuerentiam & prohibentis metum superabant: plerosque autem prædæ spes incitabat, suspicantes intus omnia pecunia referta esse: quoniam fores auro factas conspicerent. Præterea quidam miles ex his qui intrauerant, cum Cæsar ad inhibendum incendium cucurisset, ignem iam cardinibus portæ subiecerat. tumque subito, postquam flamma intus apparuit, & duces cum Cæsare discedebant, & stantes extra, succendere nemo prohibebat. Templum quidem hoc modo inuito Tito exurit. Sed quamuis hoc multum quis desendum putet, ut opus omnium quæ audiuius aut vidimus maxime admirabile, tam extinctionis genere, quam magnitudinis, itemque munificentia in singulis rebus, & gloria quæ de sanctis habebatur, maximum tamen ex fato capiet solatium: quod ut animalibus, ita operibus locisque fatum sit ineluctabile. Mirabitur autem in eo etiam circumacti temporis & fidem. Nam & mensem, ut dictum est, eumque diem seruauit, quo primum à Babylonis templum erat incensum. Et à prima quidem structione templi, quam Solomō rex inchoauerat, usque ad hoc excidium, quod euenit secundo anno principis Vespasiani, mille centum triginta colliguntur anni, & septem menses, ac dies quinquaginta. A posteriori verò, quam secundo anno Cyri regis Aggæus fecerat, usque ad excidium quod Vespasiano imperante sustinuit ciuitas, anni sexcenti triginta nouem, & dies quadraginta quinque.

De sacerdotibus, gazophylacio, & porticu.

CAP. XI.

Templum autem incenderetur, etiam quicquid in manus forte venisset rapiebatur, & cædes erat infinita deprehensorum. Nec acta fuit ætatis misratio, aut reuerentia castitatis: sed & pueri & senes & sacri & profani similiter interficiebantur, atque omne genus hominum belli calamitas, persequabatur, unaque supplices cum repugnantibus necabantur: flammaque ulterius progrediens, cum gemitu occumbentium concrepabat. Et pro altitudine quidem collis, ardentisque operis magnitudine, totam quis ardere crederet ciuitatem. Illo autem clamore nihil maius aut horribilius

Iudæorum occubentium clamor.

EXCE

- A** excogitari potest. Nam & Romanorū legionū fremitus erat, & seditionū ferro igniq; clau-
forū clamor ingēs, & populi fursū deprehensi ad hostes fuga cum stupore, ac calamitatis
cōquestio: in colle autē constitutis, etiā multitudo oppidi consonabat. Iā verò multi fame
marcidi, in mortē penē luminibus clausis, postquā ignē templi vidēre, in questus interm
vires clā morem q; receperunt. Resonabat autē & trāns flūmīum regio, & montes circūpositi
grauiorē sonitum reddebant: & tamē erant clades acerbiores tumultu. Nam collē quidē
in quo templū erat exuri radiciter quis putaret, ita vndiq; flāma plenū: videbatur autē san-
guis igne largior esse, pluresq; interfectōribus interfecti: omnisq; terra cadaueribus tēge-
batur, & supra corpora mortuorū gradientes milites cursū fugientiū sequebantur. *Templum v-
diq; flammis &
sangune refer-
tum.*
- B** cinalis quidē multitudo, tandē pulsīs Romanis, in extērius templum, deinde in ciuitatē in-
uadit: populi autē quod fuit reliquū, in extēriore porticum confugerat. Sacerdotū autem
nonnulli, primū verubus, itemq; sedibus suis, quā ex plumbo factę erant, auulsis, in Roma-
nos pro missilibus vtebātur: deinde cū nihil proficerēt, ignisq; in eos euomerēt, in pa-
rietē secedentes octo cubitis latum ibi manebant. Duo tamen ex nobilibus, cū ad Roma-
nos transendo seruari possent, aut communem cum ceteris duratē fortunā, semetipsos
in ignem iniecēre, & cum templo concremati sunt, Meirus filius Belgę, & Iosephus Dalai.
Romani autem, quod frustra se circum templum ædificijs parcere iudicabant, cū ipsum
templū arderet, omnia simul incēdunt, & quicquid ex porticibus reliquum erat, & portas;
præter vnā ex parte orientali alterā ex meridiana, quamuis eas quoq; postea funditus euer-
terint. *Nobiles semet
ipsos in ignem
conijciunt.*
- C** Quinetiam arculas, quę gazophylacia vocantur incendunt, in quibus magnā vis ē-
rat pecunię, ac plurimū vestium aliaq; bona, & (vt breuiter dicā) omnes Iudæorū congestę
diuitię, quod opulentissimus quisq; illuc totas domos exhauserat. Venerunt autem etiam
in eā quę restabat vnā porticū, extra templū quō confugerant ex populo mulierculę, iteq;
pueri & promiscua multitudo, propē ad sex hominū millia. Sed priusquā de his Cęsar quic-
quā decerneret, vel ducibus imperaret, ira flagrantē milites incendunt porticū. Hinc con-
tingit, vt alij quū se ex flāma præcipitarent morerentur, alios ipsa corrūperet: ex tanto autem
numero nemo seruatus est. His causā interitus quidam pseudopropheta fuerat, qui eo die
prædicauerat in ciuitate, quod eos in templū Deus ascendere signa salutis accepturos iube-
ret. Multi enim à tyrannis tunc subornati prophete, populo denunciabant, vt expectarent
subornati. *Romani ædificia
circa templum
incendunt.*
- D** Dei auxilium, quo propterea minus profugerēt, & eos qui supra timorē & custodiam fierēt,
spes retineret. Citō autem in aduersis homini persuaderetur. Quod si etiam malorū instantiū
liberationem polliceatur qui fallit, necessariō qui ea patitur, spei totus efficitur.

De prodigijs excidium Hierosolymę præcedentibus & præsagijs.

CAP. XII.

DENIQUE miserabilis populus, illis quidē fallacibus Deumq; calumniantibus,
credulus erat. Certis verò prodigijs & futuram solitudinē prænunciantibus, neq;
attentebant animo, neq; credebant: sed velut attoniti, nec aut oculos habentes,
aut animas, edicta Dei dissimulauēre: modō cū supra ciuitatem sidus stetit si-
mile gladio, & per annum perseuerauit cometes: modō cū ante defectionē primis belli
motus ad diem festum Azymorum populo conueniente (octauus autem dies erat Aprilis
mensis) nona hora nocturna, circum aram itemq; templum tantū lumen effulsit, vt cla-
rissimus dies putaretur: & hoc vsque ad mediam permansit horam: quod imperitis quidē
bonū augurium esse videbatur: sacrorum verò peritis, prius quā euenirēt, statim diu-
dicatum est. Eodemq; festo die etiam bos cū ad hostiam duceretur, agnum in medio fani
peperit. Orientalis autem porta interioris templi, cū esset ænea atq; grauissima, & sub ve-
speram vix à xx viris clauderetur, serisq; ferro vinctis obleraretur, pessulosq; altos habe-
ret in saxum limen demissos, vno perpetuo lapide fabricatum, vix noctis hora sexta
sponte patefcere. His autem curriculo per custodes templi magistratui nunciatis, ascendit
ille, vixque eam potuit claudere. Verū & hoc iterum ignaris quidē signum optimū
videbatur. Deum nanque bonorum portā aperuisse dicebant. Prudentiores verò templi
turamen sponte sua dissolutum iri cogitabant: & hostium donum esse, portas aperiri: soli-
tudinēque illo ostento signari inter se pronuntiabant. Post dies autem festos diebus,
paucis, vicesimo primo die mensis Maij visio quædam apparuit fidem excedens. Pro fa-
bula

*Prodigiū exci-
dium Hierosoly-
morū prænun-
tiantis*

*Cometa gladio
similis:
Lumen nocte
fulgens.
Bos agnum in
templo peperit.
Porta, ænea te-
pli, vltro aper-
ta.*

Currus & armata acies.

Vox nocte audita.

Iesu, Anani & querele annorum septem & quinque mensium.

bula autem fortasse quod dicturus sum haberetur, nisi qui viderunt superessent, & clades dignæ prælagijs secutæ fuissent. Namq; ante solis occasum visi sunt per inane ferri currus totis regionibus, & armatæ acies tranantes nubila, & ciuitati circumfusæ. Festo autē die, quam pentecosten vocant, nocte sacerdotes intimum templum, more suo, ad diuinas res celebrandas ingressi, primum quidem motū quendamq; strepitum senserunt, postea verò subitam vocem audire, quæ diceret, Migremus hinc. Quod autem his horribilius fuit, Iesus quidā, filius Anani, plebeius & rusticus, quadriennio prius quàm bellum gereretur, in summa ciuitatis pace atq; opulentia, cum ad festum diem venisset, quo ategias in honore Dei componi in templo ab hominibus mos est, repente exclamare cepit: Vox ab Oriente: Vox ab Occidente: Vox à quatuor ventis: Vox in Hierosolymam & templum: Vox in maritos novos nouasq; nuptas: Vox in omnē hunc populum. Arque hæc interdiu noctudq; clamitans omnes ciuitatis vicos circuibat. nonnulli autem virorum in signum, aduersum omē indignè ferentes, corripuit hominem, multisq; verberibus afficiunt. Ille autem neq; pro se, nec ad eos qui se mulstabant, secerò quicquam loquutus, eadem quæ prius vociferans perseuerabat. Magistratus autem rati, quod erat verum, magis diuinum esse hominis motū, ducunt eum ad Romanorum præfectum: vbi plagis vsq; ad ossa laceratus, neq; supplex cuiquā fuit, neq; lacrymauit: sed vt poterat inclinans maximè flebiliter vocem ad singulos iētus respondebat: Veh veh Hierosolymis. Albino autem interroganti (is namq; iudex erat) quis esset, vel vnde ortus, aut cur ista diceret, nihil retulit. Non prius autem cessauit à luctu miseræ ciuitatis, donec eum Albinus furere iudicatum dimisit. Ille autem ad belli vsque tempus neque adibat quenquam ciuium neq; loqui visus est: sed quotidie velut orationem quandam meditatus, Veh veh Hierosolymis querebatur. Sed neq; imprecatus est cuiquam, cum in dies singulos mularetur, nec victū offerentibus bene dicebat. Sola verò eius responsio ad omnes erat, triste prælagium. Maximè autem diebus festis vociferabatur: idq; per annos septē, & quinque menses continuos faciēs, neque voce raucior fuit, neq; delassatus est, donec obfidionis tempore ipsa re perspectis augurijs ipse quieuit. Supra murum enim circumiēs iterum, Veh veh ciuitati ac phano ac populo, voce maxima clamitabat. Cum autem ad extremum addidit, Veh etiam mihi, lapis tormēto missus eum statim peremit, animamq; adhuc illa omnia lugētem dimisit. Hæc si quis reputer, profectò inueniet Deum quidem hominibus consulere, modisq; omnibus præmonstrare quæ sint eorum generi salutaria: ipsos autem ob dementiam suam malis voluntarijs interire: quando quidem & Iudæi post Antoniam captam quadratum phanum fecerant: cum in Sacris libris scriptum haberent, capient dam ciuitatē ac templum, si fanum quatuor angulis esset effectū. Sed quod maximè eos ad bellum excitauerat, responsum erat ambiguum, idē in Sacris libris inuentum, quod eo tempore quidam esset ex eorū finibus orbis terræ habiturus Imperium. Id enim illi quidem quasi proprium acceperunt, multiq; sapientes interpretatione decepti sunt. Hoc autē planè responso, Vespasiani designabatur Imperium, qui apud Iudæam creatus est Imperator. Sed enim homines fatum vitare nō possunt, etiam si præuiderint. At verò hi signorum quædam pro sua libidine interpretati sunt, alia contempsere: donec patriæ excidio suæque perniciē, eorum iniquitas confutata est.

De imperio Titi, & sacerdotum interfecione.

CAP. XIII.

OMANI quidem, postquam seditiosi ad ciuitatem confugere, templo itemque omnibus circum locis ardentibus, signa in fano reposuere contra portam Orientalem, hique ibi sacrificio celebrato, maximis cum clamorib; declarabant Titum Imperatorem. Vsq; adeo verò præda satiati sunt milites vniuersi, vt in Syria dimidio quàm pridem fuerat pretio pondus auri vāniret. Ex his autem sacerdotibus, qui templi pariete perstrauerant, puer sitiens à Romanis custodibus pacem petebat, sitimq; ferebatur. Sed vbi illi tam ætatis quàm necessitatis miserti, dedere ei dexteram, & ipse bibit, & quæ secum attulerat lagena repleta, sursum refugiens abiit ad suos: nec eum quisquā custodum assequi valuit, sed eius perfidiæ maledicebant. Ille autem nihil se præter placita fecisse dicebat. Dexteram enim sibi datam, non vt apud ipsos remaneret, sed vt tantum descenderet, atq; vt aquam acciperet: quæ cum fecerit, in fide mansisse. Astutiam quidem propter ætatē, maximè pueri, qui decepti fuerant, mirabantur. Quinta verò die sacerdotes oppressi fame descendunt, & à custodibus ad Titum perducti, vt salutē sibi concederet orabant. Ille autem veniæ quidem tempus illis præterisse fatus, perisse verò id cuius eos gratia meritò conseruasset,

Vox Iudæi astutia.

- A** seruasset, decere autem sacerdotes interire cum templo, duci homines ad supplicium iubet. *Titum homines ad supplicium duci iubet.*
- Sed tyranni cum socijs, quoniam bello vndique tenebantur, circumdatis autem nusquam erat fugæ copia, Titum ad colloquia prouocant. Ille autem pro humanitate naturali semper oppidum seruare cupiens, & amicis præterea suadentibus (latrones enim iam moderationes factos esse arbitrabantur) in parte occidua templi interioris consistit. Hic enim super Xystum erant portæ, ac pons qui ciuitatem superiorem templo iungebat, isque tunc inter tyrannos ac Titum interueniebat. Multi autem militum vtrinque densi astabant: Iudæi quidem circum Simonem ac Ioannem suspensi spe veniæ: Romani verò ad Cæsarem speculandi studio, qualiter eos reciperet. Edicto autem dato militibus, Titus, ut & iracundiam & sagittas continerent, adhibitoque interprete, quo argumento superior ostendebatur, prior al loqui cœpit: Etiam ne saturati estis patriæ malis, ô viri? quibus neque virtutis nostræ, neque infirmitatis propriæ venit in mentem: sed inconsulto impetu ac furore perditis populum & ciuitatem simul ac templum, ipsi quoque iuste perituri: qui primum quidem, postquam vos Pompeius fortiter debellauerat, nouas res affectare non destitistis, deinde etiam bellum apertum contra Romanum populum extulistis: vtrumne multitudine freti? atqui parua manus vobis Romani exercitus satis restitit. Auxiliatorum fide? Et quæ gens Imperio nostro libera, Iudæos præ Romanis optaret? Sed viribus corporum? Atqui scitis nobis seruire Germanos. Firmitate murorum? Et qui maior Oceano murus, atque obstaculū? quo septi Britanni, adorant arma Romanorū. Animorū obstinatione, vel astutia ducū? Atqui Carthaginēses captos esse noueratis. Itaque vos cōtra Romanos ipsorū excitauit humanitas, quæ primū vobis & terrā dedimus possidendā, & gentiles imposuim⁹ reges, deinde leges seruauim⁹ patrias, & viuere vos nō solum discretos, sed cum alijs etiā vestra volūtate cōcessimus: quodque maximū est, tributū capere Dei nomine, ac donaria colligere permisimus: eaque offerentes neque monuimus, neque prohibuim⁹, ut hostes nobis efficeremini ditiores, nostraque pecunia vos cōtra nos instrueretis. Ergo tantis bonis affecti, satietatē in eos qui hæc vobis præstiterant, extulistis, & immitiū exemplo serpentiū virus blandientib. infudistis. Esto, Neronis negligētiā contempsistis, & veluti ruptum aliquod membrū, siue cōtractam aliās, malē quieti in maiore vitio detecti estis, & ad spes improbas, etiam cupiditates immodicas explicastis. Venit pater meus ad patriam vestram, non ut pœnas à vobis ob ea quæ in Cestium commiseratis, exigeret, sed monitis emendaret. Denique cū deberet, si depopulandæ nationis causā venisset, stirpem vestram petere, atque hanc delere ciuitatem, Galilæam, & circa eam loca vastare maluit, ut pœnitendi vobis præberet inducias. Sed hæc eius humanitas infirmitas videbatur, nostraque lenitate aluistis audaciā. Et Nerone mortuo, fecistis quod nequissimi solent, & ex intestinis nostris dissensionibus fiduciam præsumpsistis: meque ac patre meo digressis ad Aegyptum, ad struendum bellum tempus illud vrile putauistis. Neque vos puduit perturbare principes declaratos, quos etiam duces humanissimos fueratis experti. Denique ubi ad nos confugit Imperium, & omnibus in eo quiescentibus, per legatos autem gratulātib. exteris nationibus, ecce iterum hostes Iudæi: & legationes quidē à vobis trans Euphraten vsque, nouarum rerum gratia missæ, murorum autem noui ambitus: seditio etiam, tyrānorumque contentio, & bellum intestinum, quæ sola huiusmodi nequissimos decent. Iussus ergo ab inuito patre cum mandatis tristibus ad ciuitatem venire, lætabar, cognito populum de pace sentire. Ante bellum rogabam vos desistere, pugnantibus aliquandiu parcebam, sponte ad me venientibus dexteram dedi, fidem seruavi confugientibus, multos captiuos miseratus, verberibus vrgentes bellum coercui, muris vestris machinas inuitus ad moui, semper cædis vestræ cupidos milites continui. Quoties vici, toties vos ad pacem tantquam victus prouocaui. Cū propē ad templum accessissem, consulto iterum legis belli oblitus parcere vos proprijs sanctis orabam, templumque seruare, data vobis exeundi copia & fide salutis: vel etiam pugnare alio tempore si velletis, in alio loco facultatem præbui. Ista omnia spreuistis, & templum manibus vestris incendiistis. Deinde sceleratissimi nunc me ad colloquium prouocatis, ut quid tale conseruetis quale periit? Qua vosmetiplos salute dignos esse post templi excidium indicatis? Quinetiam nunc armati statis, & nec in extremis supplices assimularis. Ô miseri, qua fiducia? Nōne populus vester exanimatus? Templum verò periit, mihiq; subdita est ciuitas: in manibus autē meis habetis animas vestras. Et tamen fortitudinis esse gloriam mortem arbitramini. Non contendam cum pertinacia vestra. Profectis autem armis, traditisq; corporibus, vitam vobis indulgeo, & sicut in priuata domo, do

Titum Iudæis vitam indulget.

Ioseph.

B b minus

minus mitis vltus grauiora, cætera mihi seruo. Ad hæc illi mihi responderunt, fidem quidē A
se ab eo minimè posse accipere: nam iurasse nunq̃ id esse facturos: excundi verò per munitiones, quā murum seperat, cum coniugibus ac liberis facultatem petebant. Ituros enim se in solitudinē, ipsisq̃ oppidum relicturos. Ob hoc Titus vehementer iratus, q̃ in sorte capto rū constituti, victorum sibi conditiones ponerēt, declarari quidem his iussit voce præconis, ne vltius ad se profugerent, neue fidem sperarent: nulli enim esse parcendum: cunctis autem viribus dimicarent, & quantum possent, salutē suā consulerent: iam enim se omnia iure belli gesturum. Militibus autem diripere ciuitatem, atq̃ inflammare permisit. Illi autem ipso quidem die nihil egerunt, postero autem die Archium, & Acram, & curiam, & qui vocatur Ophla, succendēre: & progrediebatur ignis vsq̃ ad Helenæ regiam, quæ in media erat Acra: nec minus ciuitatis mortuis plēq̃ vici domusq̃ ardebant. Eodem die Izatæ regis filij, B
& fratres, cumq̃ his multi nobiles ex populo congregati, vt fidem sibi daret, Cæsari supplicarunt. Ille autem, quanquam cæteris omnibus iratus erat, mores tamen non mutauit, sed eos suscepit. Et tunc quidem omnes in custodia habebat: regis autē filios ac propinquos postea victos Romam perduxit, fidem obsidum præstatu-
ros.

De præda seditiosorum, & succensione interioris ciuitatis. CAP. XIII.

Seditiosi regiam deprædantur.

SEDITIOSI autem ad domum regiam profecti, vbi (quia tuta erat) multi facultates suas deposuerant, & Romanos hinc pellunt, & omnibus popularibus qui eò conuenerant, propè ad octo millia & quadringentos, occisis, pecuniam etiam diripuerunt. Viuos autem duos milites Romanos cepere, vnum equitem, alterum C
peditem: & peditem quidem interfectum per omnem traxere ciuitatem, velut vno corpore omnes Romanos vlciscerentur: eques verò quiddā his quod saluti foret, suadere pollicitus deducitur ad Simonem, cumq̃ ibi quæ diceret non haberet, Ardalæ cuiusdam ex numero ducum traditur puniendus. Is autē cum reuinctis post terga manibus oculisq̃ fascia obstrictis, in conspectū Romanorū veluti capite cæsurus produxit. Verū ille dum gladium Iudæus educeret, ad Romanos refugit. Hunc Titus quoniam ab hostibus esset elapsus, nō est passus quidem occidi, indignum verò esse Romanorum militē iudicauit, quia viuos fuerat captus: & armis ablatis eum agmine pepulit, quæ res prudenti viro grauior esse morte videbatur.

Romani inferiorem ciuitatem succendunt. Iudæorum arrogantia.

Postero autem die Romani, versis in fugam ex inferiori ciuitate latronibus, omnia Siloam vsq̃ igni tradidēre. & oppidum quidem gaudebant absumi, rapinis verò carebant: quoniam D
latrones exinanitis prius omnibus, in superiorē ciuitatē recedebant. Erat namq̃ illis malorū quidē nulla pœnitudo: arrogantia autē tanquam in rebus secundis. Deniq̃ ardere ciuitatem lætis vultibus aspicientes, alacri voto mortem se expectare dicebant, q̃ perempto populo, incenso templo, & flagrante oppido, nihil essent hostibus relicturi. Sed ramen Iosephus in extremis eorum rebus, pro reliquijs ciuitatis obsecrando laborat. Sed multa quidem in eorum crudelitātē atq̃ impietātē locut⁹, multa verò p̃ salute adhortatus, nihil amplius quā elusus est: quia neq̃ se tradere propter iusiurandum pariebantur, neq̃ pugnare cum Romanis ex æquo iam poterant, veluti custodia circumuallati cædisq̃ insuper consuetudo dexterarum commouebat. Dispersi autem per ciuitatem per ruinas latitabant, profugere paratis insidiantes. Multi autem capiebantur, omnesq̃ interficiebantur: nam propter inedia fugere non valebant: mortuos autem canibus proijciebant. Omne autem pereundi genus, fame leuius videbatur: adeò vt ad Romanos quoque sine licentia, etiā desperata misericordia tamen fugerent: atque in seditiosos à cæde non cessantes, sponte inciderent. nullusque in ciuitate locus vacuus erat: sed cuncta mortuos habebant, quos fames aut latrones confecerāt, & cadaueribus eorum plēna erant, qui alimentorum penuria vel seditione perierant. Ty-

Tyrannorum in cloacis sita spes: eades.

rannos autem fouebat, factionemq̃ larronum, spes vltima sita in cloacis: quò si fugissent, minimè inueniri posse arbitrabantur: sed peracto excidio, post Romanorum digressum pro-
dire ac fugere cogitabant. Id autem planè illis erat somnium. Nec enim vel Deum, vel Romanos fuerant latituri. Tunc quidē subterraneis freti, plura quā Romani concremabant, & qui ex incendijs fugientes in euniculos descendissent, eos improbè necabant, itemq̃
spoliabant. Quinetiam cibum sicubi reperissent concretum sanguine rapientes, deuorabant. Erat autem inter se illis iam rapinarum causa bellum:

eosque putauerim, nisi excidio præuenti essent, nimia crudelitate mortuorum quoque corpora degustatu-
ros fuisse.

Superior

Superior pars ciuitatis oppugnatur, & confugiunt aliqui Iudeorum ad Titum. CAP. XV.

CAESAR autem fieri non posse prospiciens, ut sine aggeribus superiorem caperet ciuitatem, in praecepto vndique loco sitam, distribuit operibus militem vicesimo die mensis Augusti. Erat autem transuectio materiae difficilis: omnibus, ut dictum est, circum ciuitatem usque ad centesimum stadium in priorum aggerum extru-

tionem deronsis. Quatuor quidem legionum opus in occidentali parte ciuitatis contra au-
lam regiam erigitur: auxiliarium verò manus, & cætera multitudo xystrum versus, ac pon-
tem, & Simonis turrim: quam cum Ioanne bellum gerens pro castello sibi ædificauerat. His

B autem diebus Idumæorum duces clam congregari, consilium de sui traditione cepere: mis-
sisque ad Titum quinque, ut dexteram sibi daret, precabantur. Ille verò tyrannos sperans es-
se cessuros Idumæis abstractis, quoniam belli pars videbantur, serò quidem, verunta-
men vitam his pollicitus, legatos remisit. Discessum autem parantibus Simon præsensit,

& eos quidem, qui ad Titum perrexerant, quinque viros statim occidit: duces verò, quorū
nobilissimus erat Sossæ filius Iacobus, correptos in custodiam conijcit. Nec multitudinem
Idumæorum, abductis rectoribus, quid ageret nescientem, sine custodia habebat: sed diligē-
tioribus eam custodijs amplectebatur: & tamen custodes profugientibus obstare non pote-
rant. Quamuis enim multi necarentur, plures tamen erant qui fugerent. Omnes autem su-
scipiebantur à Romanis, quòd Titus nimia lenitate priora præcepta neglexerat: ipsique mi-
lites iam & spe lucri, & satietate, cædibus temperabant. Sola enim relicta plebe, aliud vulgus
cum coniugibus ac liberis, paruo quenq; pretio venundabant. Cum multi autem distrahe-
rentur, & emptores pauci essent, quanquam voce præconis edixerat, ne quis solus transfu-
geret: ut eo modo familias suas educerent, tamen hos quoq; recipiebat: appositis, qui ab his
secernerent, si quis dignus supplicio videretur. Et infinita quidem multitudo veniit. Ex po-
pulo verò seruati sunt plus quam quadraginta millia, quos Imperator quomodo cuiq; gra-
tum erat, dimisit. Eisdem autem diebus, etiam sacerdotum vnus, filius Thebuti, nomine Ie-
sus, accepta fide salutis à Cæsare, ut de sacris donarijs quædam traderet, egreditur, ac tradit ex
fani pariete candelabra duo, his quæ in templo erant posita, similia: mensasq; & crateras, &
pateras, omnia ex auro solido & grauissimo facta. Tradit etiam vela, pontificum indumēta,
cum gemmis & vasa multa sacrificio comparata. Quin etiam custos sacræ pecuniæ compre-
hensus, Phineas nomine, vestes & cingula sacerdotum ostendit, multamq; purpuram & coc-
cum, quæ ad vsum reposita catapetalmatis seruabantur. Cum quibus aliquantum cinnami
erat, casia, pigmentorumq; aliorum multitudo, quibus commixtis Deo in dies singulos a-
dolebant. Tradita sunt autem ab eo & ex alijs opibus multa, & sacra ornamenta non pauca:
quorum gratia, licet vi capto, ut transfugæ tamen data est venia.

D

De occupata reliqua parte ciuitatis. CAP. XVI.

TAM verò perfectis aggeribus, Septembris mensis die septimo, qui erat à cœpto
opere octauus & decimus dies, Romani quidem machinas admouebant. Sedi-
tiosorum autem alij, qui ciuitatem desperauerant, muris relictis in Acram rece-
debant, alij se in cloacas demittebant: multi dispositi prohibebant eos qui arie-
tes applicarent. Hos autem superabant multitudine ac virtute Romani: quodque maxi-
mum est, læti moestos atque iam debiles. Cum autem pars esset aliqua muri subruta, non-
nullæque turre arietibus pulsatae cecidissent, statim quidem propugnatores earum diffugi-
unt: timor autem etiam tyrannos necessitate maior inuadit. Nam & prius quam transgrede-
rentur hostes, torpore tenebantur, & ad fugiendum suspensæ erant. Videres autem paulo an-
tè superbos, & factis impijs arrogantes, ita tunc humiles esse ac tremere, ut miseranda esset,
quanquam in nequissimis, tanta mutatio. Conati sunt quidem ambitu & muro, quo mœ-
nia cingebantur, inuasit atque perrupto, custodes pellere, atque egredi: cum verò, quos an-
tea fideles habuerant, nusquam viderent, fugiebant quò, quemque necessitas impulisset.

E

F Adeuntes autem alij cum totum ab occidente murum subuersum esse nunciarent, alij sub-
iijisse Romanos, ac etiam propinquare se querentes, alij etiam videre hostes in turribus affir-
marent, metu fallente conspectum, in ora prostrati, pro sua dementia querebantur: ac velu-
ti succissi neruos, quæ fugerent hæsitabant. Vnde & maxime quis, & virtutem Dei perspex-
it contra iniustos, & fortunam Romanorum. Tyranni siquidem semetipsos tuitione pri-
uauere, ac sponte de turribus descendere: vnde vi nunquam, sola verò fame capi poterant.

*Idumæorum duces
de sui traditione
consilium capiunt.*

*Iudei fugientes
à Tito suscipi-
untur.*

venundantur.

*Phineas com-
prehenditur.*

*Romani vrbi
machinas ad-
mouent.*

*Seditiosi muris
relictis recedunt.*

*Tyrannorum
timor.*

*Tyranni semeti-
ipsos tuitione pri-
uant.*

Ioseph.

Bb 2 Romani

Romani verò qui tantum in muris inferioribus laborauerant, eos quos instrumentis non potuissent, nunc fortuna cepere. Omnibus enim machinis, tres turres validiores erant, de quibus supra memorauimus. Relictis itaque his, vel (quod est verius) Dei nutu ab his depulsi, confestim quidem ad vallem Siloam confugere. Rursum autem ubi à metu paululum respirauerunt, munitionem qua murus erat accinctus, ex ea parte petiere. Vbi autem infirmior audacia, quam necessitate (iam enim vires eorum labor, metus & calamitas fregerat) à custodiis retruduntur, & per diuersa disiecti, in cloacis delitescunt. Romani verò muris potius, signa in turribus posuere: & plausu atq; lætitia victoriam & cantu celebrabant, quod principio finem belli multo senserant leuiorem. Denique sine sanguine murum nacti, nouissimum non esse credebant: cumq; nullum reluctantem viderent, pro incerto mirabantur. In angustiis autem viarum strictis gladijs fusi, & quos cepissent interficiebant nullo discrimine: domosq; totas, cum omnibus qui eò confugerant, igni tradebant. Multas verò vastantes quas prædæ causa penetrassent, integras mortuorum familias, & plenas mortuis tecta, quos fames confecerat, offendebant. Ipsum deinde horrentes aspectum, vacuis manibus egrediebantur. Nec tamen eo modo peremptos miserantes idem etiam circa viuos pariebantur: sed vnumquenque obuium transfigendo, & angusta viarum cadaueribus obstruendo, totam ciuitatem sanguine diluere, vt pleraq; incensorum cædes exstinguerent. Et occideres quidem vespere cessabant, nocte verò crescebat incendium. Ardentibus autem Hierosolymis, illuxit dies Septembris mensis octauus ciuitati, tot clades cum obsideretur expertæ, quot bonis si vna esset, ex quo fuerat condita, inuidenda fuisset: nulla tamen alia re tantis infelicitatibus digna, nisi q̃ talem progeniē qua subuersa est, edidit. Intrò aut Titus ingressus, & alia, & ciuitatis munitiones ac turrium cautes miratus est, quas tyranni per dementia deseruerant. Conspecta quidem earum solida altitudine, itemq; magnitudine, subtiliq; lapidum compagine singulorum, quantumq; paterent vel quantum erigeretur, Dco, inquit, planè adiuuante pugnauius, & Deus erat, qui detraxit ab istis munimentis Iudæos. Nam quæ hominum manus, aut quæ machinæ ad istas valerent? Tunc quidem multa eiusmodi cum amicis collocutus est, quos verò à tyrannis victos in castellis reperit, relaxauit. Cum autem alia ciuitatis deleret, murosq; subuerteret, eas turres fortunæ suæ monumentum reliquit: qua commilitante his potitus fuisset, quæ capi non potuissent. Quia ergo milites interficiendo defatigabantur, magnaq; adhuc extabat superstitum multitudo, solos quidē armatos Cæsar, & qui manum opponerēt, iubet interfici, reliquā verò multitudinē saluā esse. Illi autē cū his, quos occidi mandatum fuerat, etiam senes ac debiles trucidabant: vegetos autem atq; vtiliores coactos in templum in destinatū mulieribus ambitum concluserunt. Custodem autem his Cæsar apposuit vnum ex libertis, & amicum suum Frontonem, qui fortunam, quam quisq; meritis esset, decerneret. Ille autem latrones quidem omnes, atq; seditiosos, cum alius ab alio indicaretur, occidit: iuvenes autem lectos, qui procero atq; formoso essent corpore, triumpho seruabat: ex residua multitudine septē & decē maiores annis, victos mittit ad Aegyptum, operibus deputandos. Plurimos autem per prouincias Titus distribuit, in spectaculis ferro & bestiis consumendos. Qui verò infra decimum & septimum annum ætatis agebant, venditi sunt. Iisdem autem diebus, quibus secernebatur à Frontone, mortui sunt fame duodecim millia, quibus partim odio custodum non præbeatur cibus, partim ipsi victus fastidio tenebantur. Erat autem præ multitudine hominum frumenti penuria.

De numero captiuorum & peremptorum. C A P. XVII.

Captiuorum & peremptorum numerus ingens.

T captiuorum quidem omnium qui toto bello comprehensi sunt, nonaginta & septem millium comprehensus est numerus: mortuorum verò per omne tēpus obsidionis vndecies centum millia. Horum pleriq; gentiles fuere, sed non indigenæ: ab omnibus enim regionib. ad azymorum diem festum congregati, bello subito circumfusi sunt: vbi primò quidem illis pestifera lues ex loci angustia nasceretur, deinde citius fames. Quòd autem caperet tantam hominum multitudinem ciuitas, certū erat ex his, qui sub Cestio fuerant enumerati. Is enim tunc vires ciuitatis ac florem Neroni significare cupiens, cōtemnenti nationē, à pontificibus petijt, vt si quo modo possent multitudinē numerarent. Illi autē, cum dies festus adesset, qui Pascha vocatur, quando à nona quidem hora vsq; ad vndecimam hostias cædunt, per singulas verò contubernia nō pauciorum quam decem virorum fiunt, solū enim epulari non licet, multi etiam viceni conueniunt: hostiarum quidem ducenta & quinquaginta sex millia & quingentas numerauere. Fiunt autem, vt denos

ut denos epulatores per singulas imputemus, vices cetera ac septingenta millia, sancti omnes ac puri: nec enim leprosis siue vitiliginosis, aut semine fluentibus, quos gomoroicos vocant, neque mulieribus menstruo cruore pollutis, neque alijs inquinatis participare sacrificia permittebatur: sed nec alienigenis quidem, nisi qui religionis causa venissent. Magna vero hæc multitudo ab extraneis congregabatur. Tunc tamen velut in carcerem tota gens facto conclusa est, & facta hominibus ciuitas bello obsidebatur. Itaque superat omnem humanam, & diuinitus emissam pestem numerus peremptorum, quos partim palam occidere, partim cepere Romani. Rimantes enim cloacas, & sepulchra cruentes, quos offendissent iugulabant. Inuenti autem sunt ibi quoque plus quam duo millia, quorum alij manu sua plures autem mutuis se vulneribus interfecerant, cum alios fames corrupisset. Foetus autem corporum odor introeuntibus occurrebat, adeo ut statim multi recederent: alij plura habendi cupidine, congesta cadauera calcantes, se immergerent, multæ namque opes in cuniculis inueniebantur, nefasque omnem viam lucrifaciebat. Subducebantur autem multi, quos tyranni vinxerant: nec enim in extremis à crudelitate cessauerant. Virtus est autem Deus utriusque merito. Et Ioannes quidem oppressus fame cum fratribus in cloacis, quam sæpe desceperat, à Romanis dexteram sibi dari precatus est. Simon vero multa vi cum necessitate luctatus, sicut infra designabimus, semet tradidit. Seruatus est autem alter triumpho, Ioannes autem vinculis sempiternis. Romani vero extremas urbis partes incendunt, murosque subuertunt.

Romani illi clau-
ros inueniunt.

Ioannes & Si-
mon capiuntur.
Romani urbem
vastant.

Hierosolyma urbis historia brevis. CAP. XVIII.

CIT A quidem Hierosolyma capta est, secundo anno principatus Vespasiani, Septembris mensis octauo die. Quinquies autem prius capta, tunc iterum vastata est. Aegyptiorum quidem rex Alochæus, & post eum Antiochus, deinde Pompeius, & post hos cum Herode Sosius captam urbem seruauere. Antea vero rex Babyloniorum ea potitus excidit: post annos ex quo ædificata est, mille trecentos sexaginta, & menses octo, & dies sex. Primus autem conditor eius fuerat Chananæorum dynasta, qui patria lingua iustus appellatus est rex. Erat quippe talis. Ideoque sacerdotium Deo primus exhibuit, & fano primum ædificato, Hierosolymam ciuitatem vocauit, cum antè Solyma vocaretur. Chananæorum quidem populo rex Iudæorum Dauid pulso, colendam suo populo tradidit: & quadringentesimo sexagesimo quarto anno post, ac mensibus tribus, à Babylonijs euerfa est. A rege autem Dauide, qui primus Iudæus in ea regnauit, usque ad id quod Titus fecit excidium, anni mille centum septuaginta nouem. Ex quo primum autem condita est, usque ad excidium, anni duo millia centum septuaginta septem. Sed enim neque antiquitas, neque ingentes diuitiæ, neque per totum orbem terræ diffusa fama, nec magna religionis gloria quicquam iuuat quo minus periret. Talis quidem finis Hierosolymorum obliuionis fuit. Postquam vero quos occideret, quid ue raperet, non habebat exercitus, quod iratis animis omnia decrant (nec enim parcendo si esset quod agerent, abstinent) iubet eos Cæsar totam funditus iam eruere ciuitatem ac templum: relictis quidem turribus, quæ præter alias eminebant, Phasælo, & Hippico, & Mariammæ: muri que tanto, quantum ciuitatem ab occidente cingebat. Id quidem, ut esset castrum illic custodiæ causa relin-
Equendis: turres autem, ut posteris indicarent qualem ciuitatem, quam ue munitissimam Romanorum virtus obtinisset. Alium vero totum ambitum ciuitatis ita complanauere diruentes, ut qui ad eam accessissent, habitata aliquando esse vix crederent. Hic quidem finis eorum dementia, qui nouas res mouere tentauerunt, Hierosolymis fuit, clarissimæ ciuitati, & apud omnes homines prædicatissimæ.

Hierosolyma ante
quinquies ca-
pta nunc sub-
uersa.

Melchisedech
rex iustus primus
Hierosolyma
conditor.

Titus funditus
erui ciuitatem
mandat.

De præmio militum. CAP. XIX.

CÆSAR autem præsidio quidem illic statuit relinquere decimam legionem, nonnullasque alas equitum, ac peditum cohortes. Omnibus autem belli partibus administratis, & laudare vniuersum cupiebat exercitum, pro rebus fortiter gestis, & debita viris fortibus præmia persolvere. Composito autem in medio ante castra magno tribunali, stans in eo cum procerum eminentissimis, unde ab omni milite posset audiri, magnam illis ait habere se gratiam, quod beneuolentia erga se utendo perseuerassent. Laudabat autem, quod per omnia bella morigeri fuissent, quodque præliando fortitudinem in multis magnisque periculis monstrassent, patriæ per se amplificantes imperiū: omnibusque planum facientes hominibus, quia neque hostium multitudo, neque munitiones regionum, neque magnitudines ciuitatum, vel audacia inconsulta, & immanitates efferæ ad-

Titus militum
suorum industriam,
fortitudinem præ-
stitam laudat.

Ioseph.

¶ 3 uersan-

uerfantium, possint vnquam Romanorum virēs, vel manus effugere, quamuis in multis te-
bus aliqui fortunam opulentem habuerint. Pulchrum quidem esse, ait, illos etiam bello fi-
nem imponere, quod multo tempore gestū sit. Nec enim optasse his quicquā melius, cum
id ingrederentur. Hoc autem pulchrius atq; præclarius, q̃ duces Romani & administratores
imperij, ab his declaratos ac præmissos in imperium cuncti libenter suscipiunt, & his quæ i-
psi decreuere, standum putant, agentes his gratias, qui legissent. Mirari autem se eos ac dili-
gere omnes, quia nemo viribus alacritatem habuit tardiorē. Et illis tamē, qui pro maiore
vi clarius decertassent, vitamq; suam condecorassent fortibus factis, & re bene gesta militiā
suam nobiliore fecissent, dixit se & honores & præmia redditurū: nec vllum eorū qui plus
alio laborare voluisset, iusta vicissitudine cariturum: magnamq; sibi huius rei fore diligen-
tiam, q̃ magis vellet honorare virtutes eorum, qui militiæ socij fuissent, quā punire pec-
cata. Confestim ergo iussit eos quorum partes sunt, indicare, quosnam scirent fortiter ali-
quid in bello fecisse: & nominatim singulos appellans, præsentēs collaudabat, quasi qui do-
mesticis rectē gestis nimum lætaretur: & coronas eis aureas imponebat, & torques longasq;
hastas, & signa ex argento facta donabat, & vniuscuiusq; ordinem mutabat in melius. Quin
& ex manubijs aurum & argētum, itemq; vestes, aliamq; prædam largiter distribuebat. Om-
nibus aut ita donatis, vt quisque se meritum præbuerat, votisque cum vniuerso exercitu fa-
ctis, magno fauore descendit, vertitq; se ad sacra pro victoria celebranda, magnaue astante
boum multitudine circum aras, immolatos omnes exercitui dedit ad epulas, ipse verò
cum honoratis per triduum lætatus, milites quidem alios quò quenque conueniret, dimit-
tit. Hierosolymorum autem custodiam decimæ legioni credit: neque ad Euphratem, vbi pri-
dem fuerat, eā remisit. Duodecimā verò legionē, memor q̃ Cestio duce Iudæis cesserat, totā
Syria pepulit: erat. n. olim apud Raphanazas: ad Meliten aut, q̃ sic vocatur, misit. Hæc ad Eu-
phratē in cōfinio Armeniæ & Cappadociæ sita est. duas verò sibi obsequi satis esse duxit, do-
nec ad Aegyptū perueniret, quintā & quintamdecimā legiones. Deinde cum ad maritimā
Cæsaream cum exercitu descendisset, in eam manubiarū multitudinē reposuit, captiuosq;
ibi asseruari præcepit, quòd ad Italiam nauigare tempus hyemis prohibebat.

*De navigatione Vespasiani, deq; comprehenso Simone, & spectaculo die na-
talitio exhibito. C A P. XX.*

*Vespasianus pro
ficiatur.*

*Titus spectaculo
Cæsareæ cele-
brat.*

*Simon tunc emer-
sus in cloacam
se demittit:*

*mutata veste in
publicū prodit:*

vincitur:

ER idem vetò tempus, quo Titus Cæsar obsidionis causa apud Hierosolymam
commorabatur, ascensa naui oneraria Vespasianus Rhodum transmittit. Hinc au-
tem vectus triremibus postquam omnes quas præternauigauit ciuitates inuisit,
ab his cum votis exceptus, in Græciam ex Ionia transit. Egressus deinde Corcyra
in Iapygiam delatus est, vnde iam terra iter agebat. Titus autem ex maritima Cæsarea reuer-
sus, in Cæsaream quæ Philippi vocatur, aduenit, diuque vbi commorabatur, celebrans om-
nia genera spectaculorum: multiq; in eā captiui consumpti sunt, alij bestiis obiecti, alij au-
tem caternatim more hostium inter se depugnare coacti. Hic Simonem etiam Gioræ filium
comperit hoc modo comprehensum. Iste Simon cum Hierosolyma obsideretur, in superio-
re ciuitate constitutus, postquam muros ingressus exercitus totam vastare ciuitatem cœpe-
rat, tunc fidelissimis amicorum ascitis, & lapidarijs cum ferramentis eorum necessitati con-
gruis, & alimentis quæ multis diebus sufficere possent, vnā cum illis omnibus in quandam
occultiore cloacam sese demittit, & quoad fossa patebat, illi progrediebantur: vbi verò so-
litas obstitisset, eam suffodiebant, sperantes posse vltius progressos rurò emergere, at-
que ita seruari. Sed hanc expectationem veram non esse, rei periculum resellebat. Vix enim
paululum fossiores processerant, iamq; alimenta, quamuis parcè his vterentur, eos deficie-
bant. tunc igitur velut stupore posset Romanos fallere, albis tunicis, innexaque fibula, ac
chlamyde purpurea indutus, illo in loco ex terra editus vbi templum antea fuerat apparuit.
Ac primò quidem obstupere, qui eum viderunt, locisque suis manebant. deinde propius
cum accessissent, quis esset, percontati sunt. Et id quidem Simon non dicebat. Iubebat au-
tē ad se ducē vocari, statimq; accersitus ab his, qui ad eum cucurrerāt, venit Terētius Rufus:
namq; is rector militiæ relictus erat. Omni aut ab eo veritate cōperta, ipsum quidē vincum
custodiebat: Cæsari verò quemadmodū esset cōprehensus, indicauit. Simonē quidē in vltio-
nē crudelitatis, qua in ciues suos amarè ac tyrānicè fuerat vsus, in potestate hostiū quib. ma-
ximè inuisus erat, ita Deus posuit, nō vi subditū eorū manibus, sed sua spōte ad supplicium ad-
ductū: propterea quòd plurimos ipse crudeliter interemerat falsis criminationibus insinu-
latos,

A latos, defectionis scilicet ad Romanos. Nec enim potest iram Dei effugere nequitia, nec in-
ualida res est iustitia, sed quandoq; sui temeratores vlciscitur, & grauiorem poenam ingerit
criminosis, cum iam se liberatos esse crediderint eo quod non statim luere cōmissa. Id etiā
Simon didicit, postquam in iras Romanorum incidit. Illius autē ascensus ē terra, magnam
etiā aliorum seditionum multitudinem iisdem diebus fecit in cloacis deprehendi. Cæ-
sari autem maritimā Cæsaream reuerso, victus Simon oblatus est. & illum quidem trium-
pho, quem Romæ acturus erat, seruari iussit. Ibi autem moratus, fratris sui natalem diem
clarissimè celebrabat, multam partem damnatorū eius honori attribuens. Numerus enim
eorum qui cum bestiis depugnarunt, quiq; ignibus cremati sunt, & inter se digladiatores
periēre duo millia quingentos excessit. Omnia tamen Romanis videbantur hæc, licet mil-
B le mo is illi consumerenter, minus esse supplicij. Postea Cæsar Berytum venit (hæc autem
est ciuitas Phœnices provincie, colonia Romanorum) & in hac quoq; diutius demoratus
est, maiore vltus claritudine circa natalem patris diem, tam magnificentia spectaculorum,
quàm sumptibus alijs excogitatis, cum etiam captiuorum multitudo eodem quo antea
modo periret.

*vinctus Casari
offertur.*

*Titus Vespasianus
natalem ce-
lebrat.*

De calamitate Iudeorum apud Antiochenſes. CAP. XXI.

VENIT autem per idem tempus, Iudeos qui apud Antiochiam reliqui erant,
acerba & exitiosa pericula perpeti, concitata in eos Antiochenſium ciuitate, tam
propter criminationes illatas eis in præſentia, quàm propter ea quæ fuerant non
C multo antè commiſſa. De quibus neceſſarium mihi videtur pauca prædicere, vt

*Antiochus Pri-
phane, vlti-
morum tem-
plum ſpouat.*

etiam quæ poſtea geſta ſunt, conſequenti narratione referamus. Iudeorū namq; gens mul-
tū quidē toti orbis indigenis aſſeminata eſt. Plurimū autē Syris vicinitate permixta, præcipuè
apud Antiochiā verſabatur, ppter magnitudinē ciuitatis: maximè verò his liberā domicilij
facultatē reges, q poſt Antiochū fuerant, p̄buerunt. Namq; Antiochus quidē, q Epiphanes
dict⁹ eſt, vaſtatis Hieroſolymis templū ſpoliauit. Qui verò poſt eum regnū aſſecuti ſunt, q-
quid æneū in donarijs fuit, hoc Iudeis apud Antiochiā degentib. reddidēre, in eorū ſynago-
ga dedicatū: conceſſeruntq; vt pari cum Græcis iure ciuitatis vterentur. A ſecutis quoq; po-
ſtea regibus eodē modo tractati, & multitudine profecēre: & extruſione itemque magni-
centiā munerū templū clari⁹ reddidēre: ſemperq; religione ſibi ſociātes magnā paganorū

*Antiochus ciui-
um ſuorum pro-
ditor*

D multitudinem, etiam illos quodammodo ſui partem fecēre. Quo tempore autem bellum
fuerat conclamatum, & recens in Syriam Veſpaſianus delatus eſt nauigio, Iudeorum verò
odium apud omnes pullulabat: tūc vnus eorum Antiochus quidam plurimū patris cau-
ſa honorabilis (erat enim princeps apud Antiochiam Iudeorū) cum Antiochenſiū popul⁹
concionatur in theatro, progreſſus in medium, patrem ſuum & cæteros deferebat, inſtau-
lans eos, quòd vna nocte totam ciuitatem incendere ſtaruiſſent: & velut huius conſilij par-
ticipēs quosdam hoſpites Iudeos tradidit. His autem auditis, populus iram cohibere non
poterat: ſed in eos quidem qui traditi fuerant, ignem iuſſit afferri: ſtatimq; omnes in thea-
tro concremati ſunt. In multitudinem verò Iudeorum properabat irruere: ſi eos celeriter
vlti eſſent, patriam ſuam ſeruatum iri exiſtimantes. Antiochus autem iracundiam magis
E accendere, mutata voluntatis argumentum, quodque Iudeorum mores odiſſet, exhibere
ſe credens, ſi paganorum ritu ſacrificaret: idemque iuſſit & cæteros compelli facere: renuen-
do enim manifeſtos inſidiatores fore. Huius autem rei periculo ab Antiochenſibus factō,
pauci quidem conſenſerunt: alij verò qui noluerunt, perempti ſunt. Antiochus autem ac-
ceptis à Romanorum duce militibus, ſæuius inſtabat ſuis ciuib. nequaquam eos die ſepti-
mo ab opere ceſſare permittens, ſed omnia cogens facere, quæ diebus alijs agerent. Tamq;
validam neceſſitatem impoſuit, vt nō modò apud Antiochiam ſeptimi diei feriæ ſolueren-
tur, ſed ab hoc exordio in cæteris quoq; ciuitatibus ad breue ſimiliter tempus fieret. Iudeis
autem apud Antiochiam tunc eiufmodi mala perpeſſis, altera denuò calamitas accidit: de
qua narrare conati, hæc quoque perſecuti fuimus. Namque quòd quadratum forum

ſit perfidus,

*Iudeorum ſolen-
nitates deſpicit.*

F exurū contigit, & archiua monimentorumque receptacula publicorū, itemque baſilicas,
vixque ignis inhibitus eſt ſuper omnem ciuitatem magna nimis vi ruens, huius facti An-
tiochus Iudeos accuſat: & Antiochenſes, quos ſcilicet ſi his infeſti antea non fuiſſent: re-
centi tamen ex incendij tumultu facile calumnia perpuliſſet, multo magis ex antea cō-
ſideim habere dictis ſuis perſuaſit, vt penè ſe vidiffe ignem à Iudeis iniici arbitrarentur: &
tanquam furore correpti, magno cum ardore cuncti aduerſus eos qui accuſabantur, im-

petus facerent. Vix autem motus eorum potuit reprimere Collega adhuc iuuenis legatus, postulans sibi permitti referre ad Cæsarem gesta. Rectorem namq; Syriæ Cæsennium Pætum iam quidem Vespasianus ad eam miserat, nondum autem ille peruenerat. Habita verò diligenti quæstione Collega reperit veritatem, & eorum quidem Iudæorum quos Antiochus accusauerat, nemo conscius fuit. Omne autem facinus admiscere homines quidem nocentissimi necessitate debitorum: rati, quod si forum & scripta publica concremassent, exactione liberarentur. Iudæi quidem pro suspensis criminationibus futura expectantes, magno timore fluctuabant.

Sicarij nocentissimi.

Quomodo Vespasianus rediens à Romanis exceptus est. CAP. XXII.

Vespasianus à Romanis honorificè suscepit.

TITUS autem Cæsar à patre sibi allato nuncio, quod vniuersis quidem Italiæ ciuitatib. desiderabilis peruénisset: maximè verò, quod vrbs eū Roma summa cum alacritate & claritudine suscepisset, in maximam læticiam voluptatemq; translatus est, curis de eo ita vt sibi erat suauissimum liberatus. Vespasianum enim etiā longè absentem omnes homines Italiæ voluntatibus vt præsentem colebant: expectationē suā, quod nimis eum venire cupiebant, pro eius aduentu ducētes, & omni habentes necessitate liberam erga illum beneuolentiam. Nam & senatus memōr calamitatum, quæ mutatione principum contigissent, optabat imperatorem suscipere senectutis honore bellicorumq; gestorum maturitate decoratum, cuius præsentiam sciebat soli saluti subiectorum commodaturam: & populus malis intestinis sollicitus, magis eum venire cupiebat: tūc se calamitatibus quidem pro certo absoluendum esse confidens, antiquam verò libertatē cum opulentia recepturum. Præcipuè milites ad eum respiciebant. hi enim maximè bellorum per illum patratorum nouerant magnitudinem. Imperitiā verò aliorum ducum experti atq; ignauiam, magna quidem se optabant turpitudine liberari: eum verò qui se & seruare & honestatē solus posset, recipere precabantur. Cum verò hac beneuolentia diligeretur ab omnibus, honore quidem præcipuis viris vltèrius expectare intolerabile videbatur, sed eum longissimè ab vrbe Roma conuenire antè properabant. Nec tamē quisquam moras eius conueniendi ferebat, sed ita simul omnes effundebantur, & vniuersis facilius & promptius irē quā manere videbatur, vt etiā ciuitas ipsa tunc primū inter se iucundam sentiret hominum charitatem. Erant autem pauciores abeuntibus remanentes. Vbi verò eum appropinquare indicaretur, quamque mansuetē singulos suscepisset, qui præcesserant, nūciatum est, omnis iam reliqua multitudo per vias cum coniugibus & liberis præstolabantur: & quod transiens aduenisset, videnti eius voluntatem, vultusque lenitatem omnium generum vocibus prosequiebantur, benemeritum & salutis datorem, solumque dignum Romanorum principem appellantes. Tota verò ciuitas veluti templum erat, seris atque odoribus plena. Cum verò vix per circumstantem multitudinem in palatium venire potuisset, ipse quidem penatibus dijs aduentus sui gratulatoria sacra celebrāuit. Verunt autem se ad epulas turbæ, perque tribus & cognationes & vicinias conuiuia exercentes, Deo libabant, & ab eo precabantur ipsum Vespasianum quā plurimum temporis in Romano imperio perseuerare, & filium eius, & qui ex his nascerentur seruari inexpugnabilem principatum. Vrbs quidem Romana Vespasiano ita suscepto, statim maxima felicitate crescebat.

Domitiani gesta contra Germanos & Gallos. CAP. XXIII.

Germani & Galli à Romanis quibus de causis deficiunt.

NT E hæc verò tempora, quibus Vespasianus quidem apud Alexandriam erat, Titus verò Hierosolymam obsidebat, magna pars Germanorum ad defectionem mora est: quibus etiam Gallorum proximi conspirantes, magnam spem contulerāt, quod etiam Romanorum dominio liberarentur. Germanos autem deficere velle, bellumque inferre, sustulit primò natura bonis consilijs vacua, parua spe appetens periculorum: deinde odium principum, quoniam solis sciunt gētem suā ui coactam seruire Romanis: nec non equidem maximam tempus eis fiduciam dedit. Nam cum viderent Romanum imperium crebris imperatorum mutationibus intestina seditione turbari, omnemque his subditam orbis terræ partem pendere ac nutare cognoscerent, hoc sibi optimū tempus ex illorum rebus aduersis atque discordijs oblatū esse putauerunt. Id autem consilium dabant, & hac eos spe decipiebant, Classicus quidam & Ciuilis, ex eorum potentissimis: qui olim quidem res nouas cupiebant: occasione autem inducti, suam sententiam prodidēre. Iamq; alacriter affectæ multitudinis periculū facturi erant: verum maxima parte Germa-

Classicus & Ciuilis (a Rustino Ballo dictus) Germanorum duces.

te Germa-

A te Germanorum defectionē pollicita, & cæteris fortasse non dissentientibus, veluti quadam diuina prouidentia, Vespasianus ad Periliū Cerealem, qui pridem Germaniam rexerat, literas mittit, quibus eum Consulem declarauit, iussitq; ad Britannias administrandas proficisci. Igitur ille quò iussus erat abiēs audita rebellione Germanorum, eos iam congregatos aggressus magna clade affecit, depositaq; amētia ad sobrietatem coegit. Sed etiam si ille ad ea loca non peruenisset, tamen haud multo pōst erāt supplicia luituri. Nam vt primū de defectionis eorum nuncius allatus est Romam. Domitianus Cæsar hoc audito, non sicut alter in illa ætate fecisset (nam admodum adolescens erat) tantā rei magnitudinem suscipere nō detrectauit: sed à patre habens ingenitā fortitudinē & supra ætatē exercitatus, ilicō tendebat in Barbaros. Illi autē expeditionis fama perculsi, ei se permiserunt: lucrum hoc ex ea re maximū nacti, vt sine clade pristino iugo subijcerentur. Omnibus ergo circa Galliā vt oportuit ordinatis, ne faciliē rursus vnquā turbaretur, Domitianus clarus atq; insignis, ætatē superantibus factis, & patriū decus afferentibus, Romā regreditur. Cū supradicta verò Germanorū defectione, iisdem diebus etiā Scytharū conuenit audacia. Nam qui appellatur Sarmatæ, maxima multitudine clām transgressi flumen Istrum, violenti atq; sæuissimi, propter inopinatum impetū multos Romanorū quos in præsidijis offendere, interficiūt: & cōsularem legatū Fonteium Agrippam, qui fortiter his obui⁹ pugnauerat occidūt: proximasq; regiones totas ferendo atq; agendo, omniaq; incendendo peruagabantur. Vespasianus autē hoc facto & vastitate Moesiæ cognita, Rubrium Gallum mittit pœnas de eis sumpturum. à quo multi quidē in prælijs trucidati sunt: qui verò salui esse potuere, cum timore domum refugere. Hoc autem bello magister militū finito, etiam futuri temporis cautioni cōsultuit. Pluribus enim & maioribus præsidijis loca circumdedit, vt omnino Barbaris esset impossibilis transitus. In Moesia quidem ea celeritate debellarum est.

De amne sabbatico, & triumpho Vespasiani ac Titī celeberrimo. CAP. XXIII.

A.M. 4042

PRINCEPS verò Titus aliquādiu quidem Beryti commorabatur, ita vt diximus: inde autem reuersus, & per omnes quas obiret Syriæ ciuitates magnificentissima celebrans spectacula, Iudæorum captiuis ad ostentationē cladis eorum abutebatur. Cōspicit autem in itinere fluuium cognitione dignissimum. Is fuit medius inter Arcas & Raphanæas, Agrippæ regni ciuitates. Habet autem quoddam peculiare miraculum. Nam cū sit quando fuit plurimus, neq; meatu segnis, tamen interpositis sex diebus à frontibus deficiens, siccum exhibet locum videre. Deinde quasi nulla mutatione facta, septimo die similis exoritur: atq; hunc ordinem semper cum obseruare pro certo cōpertum est. Vnde etiam Sabbaticus appellatus est, à sacro Iudæorum septimo die sic denominatus. Ciuitatis autem Antiochenisimū populus, postquam Titum aduentare cognouit, manere quidem intra moenia præ gaudio non sustinebat. Omnes aut obuiam ei pergere properabant, & vsq; ad tricesimum velleo amplius stadium progressi, non modò viri, sed etiam fœminæ cum pueris expectabant. Et cū appropinquantem vidissent, ex utroq; viæ latere stantes dextras cum salutatione tendebant: multisq; fauoribus exultantes, cum ipso reuertebantur. Crebrò aut inter omnes alias laudes precabantur, vt Iudæos expelleret ciuitate. Titus quidem nihil precibus istis indulgit, sed otiosè quæ dicebantur audiebat. Incerti aut quid sentiret, quidue facturum esset, Iudæi magno & atroci metu tenebantur. Nec enim commoratus est Antiochiæ Titus, sed continuo ad Zeugma Euphratem versus iter contendit. Quò missi etiam ab rege Parthorum Vologeso venere, aureā ei ferentes coronam, quæ Iudæos vicisset. Ea q; suscepta etiam conuiuium exhibuit regijs, atq; ita Antiochiā remcauit. Senatu verò & populo Antiochenisimū multum petentibus, vt in theatrum veniret, vbi omnis eum multitudo præstolabatur, humanissimè paruit. Rursus autem fortiter iisdem instantibus, & crebrò postulantib. expelli ciuitate Iudæos, ingeniosè respondit, patriam eorum dicens quò expellendi fuerāt interijisse, nullumq; iam esse locum qui eos reciperet. Vnde ad aliam petitionem sese conuertunt Antiochenes, quò priorem impetrare non potuerūt. Aeneas enim tabulas cum precabantur eximere, quibus incisa essent priuilegia Iudæorum. Sed ne id quidē Titus annuit. verū in eodē statu relictis omnib⁹ quæ habebant apud Antiochiā Iudæi, ad Aegyptū inde discessit. Iter autem agendo cū ad Hierosolymā venisset, tristitiamq; solitudinem quam videbat, antiquæ ciuitatis claritudini cōpararet, disectorum operum magnitudinē & veterem pulchritudinē recordatus, miserabatur excidiū ciuitatis,

non

excidium Hiero-
solymæ misera-
tur: &

Simonem & Io-
annem ad Ita-
liam portari
præcipit.

Vespasiani &
Titi ornamenti

vota solennia:

prandium: &

triumphus cele-
berrimus.

Triumphus ma-
gnificentia.

Pegmatum fa-
bricatio.

non sicut alius fecisset exultans, quòd talem ac tantam funditus excidisset, verùm multa im-
precans seditionis aut horibus, & qui hanc poenam ei inferre coegere: ita certus erat, quòd
numquam virtutem suam voluisset punitorum calamitate clarescere. Ex magnis enim diui-
tijs, non minima pars in ruinis adhuc inueniebat. Quædam enim eruebant Romani, plu-
ra verò captiuis indicantibus auferebant, aurum atq; argentum: aliæq; instrumenta precio-
sissima, quæ domini propter incertam belli fortunam terræ condidit. Tirus aut propositū
iter ad Aegyptum tendens, emensa velociter solitudine, peruenit Alexandriam: decretoque
ad Italiā nauigare, cum se duæ legiones comitarentur, vtramq; vnde venerant remisit: quin-
tam quidem in Mœsiā, quintam verò decimam in Pannoniam. Captiuorum autem duc-
ces Simonem & Ioannem, & alios numero septingentos viros electos tam magnitudine
corporum quàm pulchritudine præstantes, ilicò ad Italiam portari præcepit, cupiens eos in
triumpho traducere. Peracta verò nauigatione pro voto, similiter quidem Roma in eo su-
scipiendi erat affecta, & occurfus exhibuit ei quos patri. Claritudinē verò Tito pater attu-
lit, qui venit obuiam, cumque suscepit. Multitudini aut ciuium diuinam quandam lætici-
am suggerebat, quòd videbat in vnū tres conuenisse. Non multis autem diebus post, vnum
cōmunem triumphum ob res gestas agere statuere, quamuis vtriq; senatus proprium de-
creuisset. Prædicto autem die, quo futura erat pompa victoriæ, nemo ex tam infinita ciui-
tatis multitudine domi remansit. Omnes autē cum essent, loca vbi tantum stare possent
occupauerant, quantus spectandis imperatoribus modus sufficeret, cōcessio necessario trā-
situ. cuncta verò turba militari ante lucem per turmas atq; ordines progressa cum rectorib;
suis, & circa ostia constituta non palatij superioris, sed prope Isidis templū, (ibi enim princi-
pes nocte illa quiescebant) prima iā aurora incipiente procedunt Vespasianus & Tirus lau-
ro quidē coronati, amicti verò patria veste purpurea, & ad Octauianas ambulationes transe-
unt. ibi enim senatus, & ducum procures, & honorati equites, eorum præstolabantur adue-
ntum. Tribunal autē ante porticus factū erat, sellæq; eburnæ in eo præparata. Quò cū ascen-
dissent, confederunt. Statimq; eos militaris fauor excepit, multis virtutē testimonijs prædi-
cans. Illi autē inermes erāt, in veste serica laureis coronati. Perceptis aut laudib; eorū Vespas-
ianus, cum dicere adhuc vellent, silentij signū dedit. Magnaq; omniū quiete facta surrexit,
& amictu magnā partē capitis adopertus, solēnia vota celebravit: idemq; Titus fecit. Per-
fectis autem votis, Vespasianus in commune omnes breuiter allocutus, milites quidem ad
prandium, quod his ex more ab imperatore parari solet, dimittit. ipse verò ad portam reced-
it, quæ ab eo quod per illam semper triumphorum pompa ducitur, nomen accepit. Ibi &
eibum prius capiebant, & triumphalibus vestibus amicti, dijs ad portam collocatis cæsa ho-
stia, inter spectacula transeuntes triumphum ducebant, vt multitudine facilius præberetur
aspectus. Pro merito autem narrari multitudo eorum spectaculorum & magnificentia non
potest, in omnibus quæ quisque cogitauerit, vel artium factis, vel diuitiarum opibus, vel
naturæ nouitate. Nam penè quæcunque hominibus qui vsquam sunt fortunatis paulatim
quæ sita sint, alijs alia mirabilia atque magnifica, hæc vniuersa illa die Romani imperij ma-
gnitudinem probauere. Etenim argenti auriq; necnon eboris in omni specie operum
multitudinem, non vt in pompa ferri cernerēs, sed, vt ita dixerim, omnia fluere: & alias
quidē vestes ex rarissimis generibus purpuræ portari, alias diligentissima pictura variatas
arte Babylonia: gemmæ autem clarissimæ tam multæ, aliæ coronis aureis, aliæ alijs operib;
inclusæ traductæ sunt, vt appareret frustra nos earum vsquam rerum esse aliquid suspicari.
Ferebantur etiam simulachra, quæ illi deos habent, & magnitudine mirabili, & arte nō de-
functoriè facta. horumque nihil non ex preciosa materia. Quin & animalium diuersa ge-
nera producebantur, proprijs ornamentis induta. Erat autem etiam quæ singula por-
taret magna hominum multitudo, purpureis vestibus atque inauratis ornata. Ipsi eti-
am qui ad pompam fuerant ab alia turba discreti, præcipua & mirabili ornamentorum ma-
gnificentia culti erant. Insuper his, ne captiuorum quidem vulgus inornatum videres, sed
varietas & pulchritudo quidem vestium natam ex fatigatione corporum deformitatem,
oculis subtrahebat. Maximè autem stupori erat, pegmatum quæ portabantur fabricatio,
pro cuius magnitudine timendum viribus portantium occurrentes putabant: Multa en-
nim in tertium nidum quartumque surgebant: & magnificentia fabricæ cum admira-
tione delectabat: multis aurata veste circumdatis, cum aurum præterea factum atque e-
bur omnibus esset affixum. Multis autem imitationibus bellum aliter in alia diuisum, cer-
tam

- A** tam sui faciem demonstrabat. Erat enim cernere vastari quidem fortunatissimā terram, totas verō interfici acies hostium, & alios fugere, alios captiuos duci: murosque excellētes magnitudine machinis dirui, & castellorum excindi munimina, & populosarum ciuitatū moenia disturbari, exercitumque intra muros infundi: cædisque omnia loca plena, & eorum qui manu resisterē non poterant preces: ignemque templis immissum, ædiumque super dominos post multam vastationem euersiones: atque amnis tristitiam, defluentis non in arua culta, neque ad hominum vel pecorum potum, sed per terram ex omni parte flagrantem. Hæc enim Iudæi bello passi sunt: atque autem & confectorum operum magnitudo, nescientibus adhuc facta tanquam presentibus ostendebant. Erat autem per singula peginata captæ ciuitatis dux, ita ut captus fuerat ordinatus. Multæ etiam naves sequebantur. Spolia verō alia
- B** quidem passim ferebantur. eminebant autem ea quæ apud Hierosolymam in templo re-perta sunt, mensa aurea ponderis talenti magni, & candelabrum similiter quidem auro factum, sed opere commutato ab usus nostri consuetudine. nam media, quidem columna basi hærebat, tenues autem ab ea cannulæ producebātur, formatae ad similitudinem fuscinae, ad summum quæque in lychni speciem fabricatae. Erāt autem numero septem, septimi diei, qui apud Iudæos est, indicantes honorem. Post hæc autem portabatur lex Iudæorum, nonissima spoliolorum. Deinde transibant plurimi victoriæ simulacra portantes, omnia ex auro & ex ebore facta. Post hæc Vespasianus prior ibat, & Titus deinde sequebatur. Domitianus autem adquirebat, ipse quoque ornatus pulchritudine, dignumque spectari exhibens equum.
- C** Pompæ autem finis fuit Capitolini Iouis templum. quò postquam ventum est, constitere. Erat autem vetus mos patrius, operiri donec ducis hostium mortem quispiam nunciaret. Is erat Simon Gioræ, tunc inter captiuos in pompa traductus: laqueo verò circumdatus per forum trahebatur, quo cum simul caderent qui ducebant. Lex autem Romanis est, ibi necare criminum reos morte damnatos. Postquam igitur cum finem vitæ habere nunciatum est, omniumque fauor secutus est, tunc hostias inchoauere. hisque secundo per vota solennia omine peractis, in palatium recessere. Et alios quidem epulis ipsi excepere, alijs autem omnibus domi conuiuiorum instructi erant apparatus. Hunc enim diem vrbs Romana celebrabat, victoriæ quidem in hostes gratulatorium, finem verò malorum ciuiliū, & spei bonæ pro felicitate principium. Post triumphos verò, & Romani imperij firmissimum statum, Vespasianus Paci templum ædificari decreuit. Itaque mira celeritate, & quæ hominū cogitationem superaret, effectum est. Magna enim diuitiarum largitate usus, insuper perfectis id picturæ ac figmentorum operibus exornauit. Omnia nanque in illud sanum collecta ac deposita sunt, quorum visendorum studio, per totum orbem, qui ante nos fuerunt, vagabantur: quomodo aliud apud alios situm esset, videre cupientes. Hic autem reposuit etiam quæ Iudæorum fuerant instrumenta, his se magnifice ferens. Legem verò eorum, & penetralium vela purpurea in palatio condita seruari præcepit.

Spolia.

Mensa aurea.

Spoliolorum lex.

Victoria simulacra.

Simon Gioræ in pompa traductus: occasus nunciatur.

Vespasianus templum paci adificat, de quo Herodianus li. i.

Herodium, & Machærus à Basso capta.

CAP. XXV.

- E** N Iudæa verò legatus missus Lucilius Bassus, suscepto à Cereali Vetiliano exercitu, castellū quidē Herodion cum præsidio deditione cepit. Post autē omni manu militari collecta, multi autē in partes diuisi erant, & legione decima bellum inferre Machærunti statuit. Valde enim necessarium videbatur id excindi castelli, ne multos sui munimine ad defectionem inuitaret. Nam & salutis spem habitatoribus certant, & aggredientibus hæsitacionem atque formidinē, natura loci præstare maxime poterat. Nam ipsum quidem quod muros cinctum est, saxosus est collis, in proceram altitudinē surgēs, & ob hoc etiā capi difficilis videtur: sed ne vel accedi posset eo natura excogitarat, quæ vallibus cum ex omni parte vallauerat, quarum altitudo oculis comprehendendi non posset: nec transire erat facile, nec aggestu ulla ratione compleri possibile. Nam ea quæ ab occidente secatur vallis, LX stadijs distenditur, vnde Asphaltites lacus ei limitē facit. Ex hoc verò tractu ipse Machærus altissimo vertice supereminet. A septentrionē autem & meridie, valles magnitudine quidem supradicta cingunt, similiter verò sunt inextricabiles ad opugnationem. Eius verò vallis quæ ab oriente est, altitudo non minor centum cubitis inuenitur: monte verò ex aduerso Machærunti posito terminatur. Ea loci natura perspecta rex Alexander, primus in eo castellum communiuit, quod postea Gabinius bello cum Aristobulo gesto deposuit. Herodi autem regnanti, omnibus locis dignior cura visus

Lucilius Bassus Herodio capto Machærunti bellum inferit.

Herodij descriptio.

Machæruntis situm & munitio.

sus est, & constructione tutissima, propter Arabum præcipue vicinitatem. namque oppor- **A**
 tune situs est, eorum fines prospectans. Magno ergo locum muro amplexus ac turribus, ci-
 uitatem illic fecit incolis, vnde in arcem ipsam ferebat ascensus. Quin & circa ipsum verti-
 cem rursus murum edificauerat, turresq; in angulis sexagenorum cubitorum erexerat. In
 medio autem ambitu regiam struxerat, magnitudine simul habitationum & pulchritudi-
 ne locupletem. Multas verò cisternas recipiendis aquis abundeq; suppeditandis, locis ma-
 xime idoneis fecerat: veluti cum natura certaret, vt quod illa situ loci expugnabile fecerat,
 ipse manu structis munitionibus superaret. Insuper enim & sagittarum multitudinē ma-
 chinarumq; reposuit: & omnem apparatū excogitauit, qui habitatoribus posset magnæ ob-
 sidionis præstare contemptum. Erat aut in ipsa regia ruta mirabilis magnitudinis: à nulla **B**
 enim ficu vel celsitudine vel magnitudine vinebatur. Ferebant autem eā ex Herodis tem-
 poribus perseuerasse: mansissetq; vltius profectò, sed ab Iudæis qui locum ceperant, exci-
 sa est. Vallis autem, qua ciuitas à parte septentrionali cingitur, quidam locus Baaras appel-
 latur, vbi radix eodem nomine gignitur: quæ flammæ quidem assimilis est colore, circa ve-
 speram verò veluti iubare fulgurans, accedentib. eamq; euellere cupientibus facilis nō est:
 sed tam diu refugit, nec prius manet, quàm si quis vrinam muliebrem vel menstruum san-
 guinem super eam fuderit, quinetiam tunc si quis eam tetigerit, mors certa est, nisi fortè il-
 lam ipsam radicem ferat de manu pendentem. Capitur autem alio quoque modo sine pe-
 riculo, qui talis est: Totam enim circum fodiunt, ita vt minimum ex radice terra sit condi-
 tum, deinde ab ea religant canem: illoq; sequi eum à quo relegatus est cupiente, radix qui **C**
 dem facile euellitur: canis verò continuo moritur, tanquam eius vice à quo herba tollenda
 erat, traditus. nullus enim postea accipientibus merus est. Tantis autem periculis propter
 vnam vim capi eam opere præciū est. Nam quæ vocatur dæmonia, pessimorum hominum
 spiritus, viuīs immerfa, eosque necantia quibus subuentum non fuerit: hæc citò, etiam si
 tantummodò admoueatur ægrotantibus, abigit. Fluunt autem ex eo loco aquarum fontes
 etiam calidarum, multum inter se sapore diuersi. Alij namq; amari sunt, alijs nihil dulcedi-
 nis deest. Multi autem frigida aquæ ortus, non solum in humilioribus locis fontes alternos
 habent: sed quod amplius quis miretur, in proximo quædam spelunca cernitur, non qui-
 dem altè caua, saxo autem imminente protecta: super hoc veluti duæ mammæ inter se
 paululum distantes eminent: & altera quidem frigidissimum fontem, altera calidissimum **D**
 fundit: qui mixti lauacrum suauissimum præbent, multisque morbis ac vitij salutare: ma-
 xime verò neruorum curationi conueniens: habetq; idem locus metalla sulfuris & alumi-
 nis. Bassus autem contemplatus vndiq; regionem, valle orientali repleta accessum parare
 statuit: opusq; inchoauit, properas aggerem quàm plurimum extollere, facilemq; per eum
 oppugnationem facere. Qui verò intus fuerant deprehensi, ab externis segregati Iudæi, illos
 quidem coegere, inane vulgus esse existimantes, inferiorem obseruare ciuitatem, ac pericu-
 la priores excipere: superius verò castellum ipsi occupatum tenebant, & propter munitio-
 nis firmitatem, & vt saluti suæ consularent. Impetraturos enim se veniam opinabantur, si
 locum tradidissent Romanis. Prius autem volebant spem declinandæ obsidionis experien-
 do conuincere: ideoq; alacri animo in dies singulos excursus habebant, & cū his quos fors **E**
 obtulisset confertis manibus, multi moriebantur, multosq; Romanos interficiebant. Sem-
 per autem vtriusq; ex tempore plus victoriæ captabatur: Iudæis quidem si incautiores aggre-
 derentur: in aggere autem positis, si improuisum excursum eorum bene septi armis excipo-
 rent. Sed non is erat finis obsidionis futurus. Res autem quædam fortuito gesta, inopina-
 tam castelli tradendi necessitatem Iudæis imposuit. Erat inter obsessos iuuenis & audacia
 ferox, & manu strenuus, Eleazarus nomine. Is autem fuerat excursibus nobilis, multos e-
 gredi aggestumq; prohibere cogitans, & in prælijs semper grauitè Romanos afficiens: au-
 daciaq; sua socios prosequens, impetum quidem facilem his, periculo autem vacuum di-
 scessum efficiebat nouissimus recedendo. Itaq; discreta quodam die pugna, & vtraq; parte
 digressa, ipse tanquam despiciens omnes, existimans neminem tunc hostium prælium ex-
 cepturum, extra portam remansit: & in muro stantes alloquebatur, tota mente illos atten-
 dens. Hanc autē opportunitatem vidit quidam ex castris Romanorum Aegyptius, nomine
 Rufus: & quod nemo sperasset, impetu facto cum ipsis eum armis repente correptum, cum
 hoc viso stantes in muro stupor teneret, in castra Romanorum traduxit. Postquam verò dux
 nudum præcepit extendi, & in aperto constitutum, vt ex ciuitate conspiceretur, cædi verbe-
 ribus;

Herodes Ma-
obseruantiem mu-
ro & turribus
amplectitur.

Ruta mirabilis
magnitudinis.

Baaras (alias
Debras) locus, et
radix miris mo-
di euellenda.

Baaras radice
virtus.
Fontes fluentes.

Bassus locum
obsidioni ido-
neum querit.

Iudæi inferiorem
ciuitatem obti-
nent.

Iudæorum & Ro-
manorum con-
flictus.

Eleazarus iu-
uens audax &
strenuus.

Eleazarus à Ru-
fo Aegyptio ca-
pitur.

Verberibus ca-
di.

Aribus,vehementer Iudæos confudit casus iuuenis, vninerſaq; ciuitas in fletu erat & queſti-
bus,vnius viri clade pculſa. Id vbi Baſſus animaduertit,conſilioru aduerſus hoſtes hoc prin-
cipium ſumpſit: eorumq; miſeratione augere cupiens, quatenus coacti pro eius ſalute ca-
ſtelli traditionem facerent,quod ſperauit adeptus eſt. Nam ipſe quidem,velut mox Eleaza-
rum ſuſpenſurus,crucem deſigi iuſſit. Ea vero conſpecta,maior caſtellanorū dolor inuaſit,&
vlulando querebatur, intolerabilem eſſe calamitatem vociferantes. Tunc igitur Eleazarus
eos orabat, ne vel ſe deſpicerent,mortem miſerrimam ſubiturum, ſibiq; iſtis ſalutem præ-
berent, poſtquam iam ſubacti omnes Romanorum viribus fortunæ concederent. Illi autē
& eius ſermone fracti, & quod multi intus pro eo precabantur(ex magna enim & numero-
ſa cognatione genus ducebat)& contra ingenium ſuum miſericordia victi ſunt: & quibuſ-
dam celeriter miſſis colloquebantur; caſtelli traditionem facere petentes, ac reddito ſibi
Eleazaro, ſine metu dimitti. Cū autem hiſ aſſenſus aſſet dux Romanorum,multitudo ci-
uitatis inferioris, inita ſeparatim cum Iudæis cognita pactione, ipſi clam nocte auſugere ſta-
tuere. Cū verò portas aperuiſſent, ab hiſ qui deditionem promiſerāt ad Baſſum nunciuſ
venit, ſiue inuidia ſalutis eorum ſiue formidine, ne eorum fugæ cauſam ipſi præſtarent. Sed
fortiſſimi quidem fugientium, qui præceſſerant, euasere. reliquorum autē viri quidem mil-
le ſeptingenti perempti ſunt, mulierculæ verò & pueri in ſeruitium ducti. Sponſiones au-
tem cum hiſ qui caſtellum dedidere habitas, Baſſus conſeruandas eſſe ratus, & ipſos dimi-
ſit,& Eleazarum reddidit.

cruci affigendus
offerunt

Iudæos ſua cala-
mitate ad dedi-
tionem mouet:

ad fugam con-
citat: atq;

demum dimitti-
tur.

C De Iudeis à Baſſo interemptis, & Iudæa diuendita. CAP. XXVI.

IS autem adminiſtratis, in ſaltum, qui appellatur Iardes, ducere properabat exer-
citum. multi enim illuc congregati eſſe nūciabantur, qui pridem tempore obſi-
dionis, ex Hieroſolymis & Machærunte profugerant. Ergo cum ad locum veniſ-
ſet, neq; falſum fuiſſe nūcium competiſſet, primò quidem omnem locum cum
equitibus cingit: vt ſi quis Iudæorum conatus fuiſſet euadere, fugiendi per equites copiam
non haberet, pedites autem ſyluam iuſſit cedere, in quam conſugerant. Hoc modo ad ne-
ceſſitatem adducti ſunt fortiter aliquid faciendi, velut ex audaci certamine fortaſſe fugam
etiā reperirent. Itaq; ſimul vniuerſi, & cū clamore imperu facto, in eos à quibus cincti fue-
rant, irruunt. Illi autem fortiter excipiebant: multaq; hiſ audacia illis contentione viſa, diu
quidem prælium tractum eſt, non autem ſimilis euenit finis pugnæ certantibus. Nam Ro-
manorum quidē duodecim tantum contigit occumbere, neq; multos ſauciari: Iudæorum
verò ex illo prælio nullus euasit. Sed cū non eſſent pauciores tribus millibus, proſtrati ſunt
omnes: eorumq; dux Iudas Iairi filius, de quo ſuprà meminimus, qui ordini cuidam præpo-
ſitus cū Hieroſolyma obſideretur, quibus demerſus fuerat cloacis, latehter effugit. Eodē
verò tempore Cæſar etiam ad Liberium Maximum ſcripſit (erat autem procurator) vt om-
nem terram venderet Iudæorum. Nec enim ciuitatem in ea condidit proprium ſeruans
ſibi eorum agtum. Solis autem octingentis militibus illic relictis, locum dedit quem inco-
lerent, qui vocatur Ammaus. diſtat autem ab Hieroſolymis triginta ſtadijs. Stipendium ve-
rò vbicunq; degerent Iudæis indixit: binasq; drachmas ſingulis annis deſerre in Capitoliū
iuſſit, ira vt antehac Hieroſolymorum templo pendebant. Et res quidem Iudæorum illo tē-
pore hunc ſtatum habebant.

Iardes ſaltus
ſeu ſylua ab ex-
ercitu Roma-
no cinctæ.

Iudas in Baſſi
militares copias
irruunt.

omnes proſter-
nuntur:

Stipendia Rom.
perſoluere, atq;
tributa in Capi-
tolium ſerre co-
guntur.

De clade Antiochi regis, & eruptione Alanorum in Armeniam. CAP. XXVII.

AM verò quarto anno Veſpaſiano adminiſtrante Imperium, contigit Comagē-
nes regē Antiochū in maximas clades cum tota domo incurrere, ex cauſa huius-
modi. Ceſennius Petus, qui tunc Syriam adminiſtrabat, ſiue re vera, ſeu propter
inimicitias Antiochi (certum nō valde patefactum eſt) literas ad Cæſarem miſit,
Antiochum dicens deficere ab Romanis cum Epiphane filio decreuiſſe, pactis habitis cum
rege Parthorum: proptereaq; debere illos ante capere: ne ſi priores nouas res adorti eſſent
totum Romanorum Imperium bello perturbarent. Non erat autem Cæſar huiusmodi
nūncium ad ſe perlatum neglecturus. Nam vicinitas regum; maiore negotium pro-
uidentia dignum eſſe faciebat. Samofata enim Comagenes maxima ciuitas iuxta Euphra-
tem ſita eſt, vt eſſet Parthis (eo nanq; id cogitauere) faciliſſimus tranſitus, tutum autem rece-
ptaculum. Fide igitur habita, & poteſtate ſibi permiſſa, vt ageret quod expedite videretur,
negligendum nō putauit. Subito tamen, Antiocho eiusq; ſocijs nihil opinantibus, in Co-
magenam

Ceſennius petus
Antiochum de-
fectionis accu-
ſat: &

Antiochum ho-
ſtiliter adoriunt.

Ioseph.

Cc

magena

magenem ingressus est, ex legionibus quidem sextam ducēs, & insuper quasdam cohortes A
alasq; equitum. Habebat autem auxilio reges, Chalcidicæ Aristobulum, Emesæque Sohe-
mum. Introitus autem illis erat sine certamine, quod nemo indigenarum manus valebat
opponere. Antiochus enim insperato perculsus nuncio, bellum quidē contra Romanos
nec cogitatione concepit. Decevit autem, toto regno in eo quo erat statu relicto, cum cō-
iuge ac liberis egredi, hoc se Romanis purum ab ea suspicione quæ sibi ingereretur proba-
turum esse ratus. Progressusq; de ciuitate centum triginta propemodum stadiis, in campo
tabernaculum ponit. Petus autem in Samosaram qui eam capessere mittit, & per eos ci-
uitatem tenebat: ipse verò eum alio milite in Antiochum ire tendebat. Non tamen rex vel
ipsa necessitate adductus est aduersum Romanos aliquid bellicū gerere: sed fortunā suam B
questus, quiduis pati sustinebat. Adolescentibus autem, belliq; peritis, viq; corporis præstā-
tibus filijs eius non erat facile in calamitate sine pugna durare. Itaq; ad virtutem se conse-
runt Epiphanes & Callinicus. Vehementi autem pugna per totam diem habita, insigni for-
titudine demonstrati sunt: nullaque parte suarum virium diminuta discedunt. Antiocho
verò neq; pugna hoc modo peracta manere domi tolerabile videbatur: sed abducta coniu-
ge cum filiabus in Ciliciam fugit, atq; hoc facto militum suorum animos fregit. Nam velu-
ti desperato ab eo regno defecere, & ad Romanos se trāstulere, omniumq; erat desperatio.
Ergo priusquam penitus destituerentur auxilijs, Epiphani cum cæteris seruare se ex hosti-
bus erat necessarium. fiuntq; omnes equites decem, qui cum his vnā transgressi sunt flumē
Euphratem. Hinc iam sine metu profecti, cum ad Vologesem Parthorum regem venissent, C
non quasi profugi despecti sunt: sed ac si fortunam pristinā retinerēt, omni honore dignati
sunt. Antiochum verò, vbi Tarsum Ciliciæ venit, misso centurione Petus victum Romā
transmisit. Vespasianus autem ita regem ad se deduci non passus est: dignius esse ratus, ve-
teris amicitiz habere rationem, quā belli occasione inexorabilem iracūdiam seruare. Ita-
que iubet ei iter agenti auferri vincula, intermissaq; interim profectiōne Romam, apud La-
cedæmonem degere: magnos verò ei pecuniæ redditus præbet, vt non modò copiosē, sed e-
tiam regiē victum haberet. His Epiphanes & cæteri cognitis, qui patri antē metuebant, ma-
gna cura & inextricabili animos relaxarunt, & ipsi quoq; spem reconciliandi cum Cæsare
concepere. Cum autem etiam Vologeses de his scripsisset ad Cæsarem (nec enim quamuis
feliciter agerent, extra Romanum viuere patiebantur Imperium) & cum Cæsar his mansue D
tē facultatem dedisset, Romam venerunt. Patre autem ad eos ex Lacedæmone statim adue-
cto, cum omnis honor eis haberetur, ibi mansere. Alanorum autem natio, quod quidem
Scythæ sint, iuxta flumen Tanain & Mæotides paludes sedes habentes, iam quodam loco
memorauimus. His verò temporibus inito consilio, vt terram Mediam, & vltius prædan-
di causā peruaderent, cum rege Hyrcanorum colloquuntur. namq; is est illius transitus do-
minus: quem rex Alexander ita fecerat, vt portis ferreis clauderetur. Aditu autem sibi præ-
bito, vniuersi nihil suspicantibus Medis incumbunt: eorumq; fines populosos, omnigenū-
q; pecorum plenos diripiebant, cum resistere nullus auderet. Nam qui regnum eius terrā
obtinebat Pacorus, metu perculsus, in difficiliora loca refugiens, cæteris quidē bonis om-
nib. cesserat: vix autem ab illis coniugem ac concubinas suas captas, datis centum talentis E
redemerat. Summa ergo facultate sine pugna prædabundi, & vsq; ad Armeniā vastantes om-
nia processere. Eius autē Tyridates rex erat. Qui cum his obuius bello conflisset, nō multū
abfuit quin viuus in illa acie caperetur. Procul enim quidam misso eum laqueo circunda-
rum tracturus fuerat, nisi celeriter gladio rupisset laqueum, atq; ita fugisset. Illi autē pugna
multo magis efferati, terram quidem depopulati sunt: magnam verò hominum multitu-
dinem, aliamq; ducentes prædam ex vtroq; regno, ad sua domicilia rediere.

Excidium Massada, castelli munitissimi.

CAP. XXVIII.

Flavius Silua
(Rufino Siluum
dicitur) Basso
succedit.

Eleazarus sica-
riorum prin-
ceps.

P v d Iudæam verò mortuo Basso, Flavius Silua in administratione succedit. & a-
liam quidem terram bello subactam videns, vnum autē adhuc rebelle superesse
castellum, omni quæ in illis locis habebatur manu collecta, aduersus id militem F
mouit. Nomen est autem castello Massada. Princeps verò sicariorū, à quibus fue-
rat occupatum, erat vir præpotens Eleazarus ex origine Iudæ, qui non paucis Iudæis persua-
serat, vt antē diximus, ne professionem facerent, quando censor Cyrenius in Iudæam mis-
sus est. Tunc enim sicarij conspirauerunt in eos, qui Romanis dicto audientes esse vel-
lent: omniq; modo his quasi hostibus utebantur, diripiendo quidem & abigendo eorum bona,
ignem

ignem verò domibus iniiciendo. Nihil enim illos ab alienigenis differre dicebant, qui pugna etiam petendam Iudæorum libertatem tantâ ignavia prodidissent: magisque se optare sub Romanis seruitium professi essent. Erat autem id planè causatio, & crudelitatis atque auaritiæ dicebatur obtentu: manifestum autem rebus effectum est. Nam iidem illi & defectionis socij fuerunt, & bellum cum Romanis communiter suscepere. Causa verò peior illorum in eos facta est: & cum mentita prior eorū refelleretur occasio, peius tractabant eos, qui nequitix suæ iustis assertionibus exprobrarent. Fuit enim quodammodo illud tempus apud Iudæos omnium generum malitiæ fecundissimum: ut nullum opus intermitteretur infectum: nec si quis excogitando fingere voluisset, haberet quo magis nouum aliquid inueniret. Ita & priuatim & communiter omnes vnum erant, & exuperare alium alius tam impietate quam iniquitate in proximos certabant. potentes quidem multitudinē malè tractandò, multitudo verò ad interitum potentium properando. Illis autem erat dominandi cupiditas, his autem vim faciendi, bonaq; locupletum diripiendi. Primi quidem sicarij fuere iniquitatis in propinquos & crudelitatis autores, nullo neq; verbo indicto ad iniuriam, neque facto intentato ad exitium eorum quib; insidiarentur penitus prætermisso. Verum & hos Ioannes moderatiores esse demonstrauit. Non solum enim omnes interficiebat, qui necessaria & profutura suaderent, tanquam inimicissimos maximè, ciues eiusmodi impetens, sed etiam patriam malis plurimis cumulauit: qualia facturus fuerat qui Deum quoq; iam esset ausus impietate contemnere. Nam & mensa nefaria vesceretur, & legitimam patriamq; exterminauerat castimoniam: ut iam sit minimè mirum, si mansuetudinis cõmunionem minimè seruabat hominibus, qui Dei pietatē furore contempserat. Rursus Simon Gioræ, quid mali nō commisit, quāue liberorū corporum iniuria temperauit, qui cum creauere tyrannum? Quæ verò eos amicitia quæue cognatio ad quotidianas cædes nō ferociores effecit? namq; alienos quidem malè tractare, inertis nequitix opus esse arbitrabantur: clarissimam verò gloriam parere crudelitatem in familiarissimos existimabant. Horum furoris æmuli etiā Idumæi fuere: illi enim sceleratissimi peremptis pontificibus, ne qua pars conseruaretur pietatis in Deum, totum quod ex ciuitatis facie supererat, abscidere, summāque per omnia iniustitiam induxerunt: in qua illud hominum genus, qui Zelotæ appellati sunt, viguit: qui nomen factis verum probauerunt. Omne enim malitiæ facinus æmulati sunt, nullo in æmulato, quod ante cõmissum memoria tradidit, prætermisso: quamuis nomen sibi ex bonorum æmulatione imposuissent: qui eos quos laderet, propter efferam suam naturam cauillando fallebant, qui malorum quæ maxima essent, bona ducebant. Itaq; debitum vitæ finem inuenere, merita illis omnibus pœna Dei voluntate decreta. Cuncta enim quæ natura hominis posset ferre supplicia, in eos usq; ad extremum vitæ terminum congesta sunt, quæ varijs perēpti cruciatibus pertulere. Fortasse dixerit aliquis: minora eos quam commiserè perpeffos: verum qua tandem digna tantis sceleribus pœna affici poterant? De illis autem qui in eorum crudelitatem inciderunt, non est huius temporis pro merito conqueri. Rursum igitur ad eam narrationis partē redeo, vnde digressus sum. Venit enim dux Romanorum contra Eleazarum, & qui cum eo Massadam tenebant, sicarios, exercitum ducens, & fines quidem statim omnes obtinuit, præsidij vbiq; locis opportunissimis collocatis: castellum autem muro circumdedit, ne quis obfessorum fugiendi facultatem haberet, utq; custodes perseuerarent: ipse verò castris locum occupat, ad obsidionem quidem idoneum, quem delegerat, qua parte castelli rupes mōri proximo applicabantur, cæterum difficilem ad copias ytensilium. Non solum enim comineatus ex longinquo, & cum labore Iudæorum maximo portabantur, quibus hæc fuerat cura mandata, verum etiam potius aliunde in castra ducebatur, quoniam in eo loco nullus fons proximus nascebatur. His autem dispositis, Silva obsidionem aggressus est, artis ac laboris egentem, propter castelli munitiōem, cuius natura huiusmodi est: Saxum gyro non exiguum, & excelsum longitudine, vndiq; abruptis atq; altis vallibus cingitur: inuisibili super fundo habens scopulos: ipsaq; omnium sunt animalium gressibus inaccessæ, nisi quod duobus modis idem saxum in difficilem explicatur ascensum. Est autem vnum iter ab lacu Asphaltite ad solis ortum, & alterum ab occidente facilius ambulari. Vocatur autem vnum coluber, ex angustia crebrisque flexibus capta similitudine. Quæ enim prominet rupes, frangitur, ac sæpe in se reuertens, paulatim rursus producit: vixq; illo itinere gradiens promouet pedem. nanq; mutanti vestigium, necesse est altero pede niti. Est autē certa perniciēs, si quis labatur, altitudo enim

Tempus omnium generum malitia fecundissimum.

Ioannes Giscala, alias Giscallenus sicarios moderatores esse demonstrat.

Simon Gioræ tyrannus.

Idumæi sceleratissimi.

Zelotæ impij. Idumæorum vitæ finis cõmeritum.

Flauius Silva Massadam obsidione premit.

Massada munitio.

rupium vtrinque dehiscit, ut quæ horrore quemuis terrere audacissimum possit. Per cuiusmodi
viam cum XX stadiis ascenderis, quod restat verticis est non in acutum finem coacti, sed ut ha-
beat in summo planiciem. In hac primus quidem Ionathas pontifex castellum ædificauit,
& appellauit Massadam. Post autem Herodi magno studio fuit loci illius structio. Nam &
murum per omnem eius gyrum crexit, stadiorum spacio septem, è candido lapide factum, &
duodecim altum, latumque octo cubitis: & XXVII turres quinquagenorum cubitorum in eo
stabant: ex quibus aditus erant in ædes circa omnem murum intus ædificatas. Rex enim ver-
ticem, quod fecundus, omni-que planicie mollior esset, culturæ destinauerat: ut si quando ex-
ternorum alimentorum penuria contigisset, ne hac quidem laborarent, qui salutem suam castel-
lo credidissent. Quin & regiam sibi ædificauerat, ab occidentalis partis ascensu, intra moenia
quidem arcis positam, vergentem autem ad septentrionem. regiae verò murus erat magnus,
ac firmissimas quatuor celsitudine sexagenorum cubitorum in angulis turres habebat. Mem-
brorum autem intus, & porticuum, itemque balnearum varia erat & sumptuosa constructio, co-
lumnis quidem è singularibus saxis vndique substitutis, parietibus autem membrisque solida co-
page lapidum variatis. Ad singula verò habitacula, & in summo, & circa regiam, & ante turres
multos magnosque puteos in scopulis exciderat, custodes aquarum: tantam molitus abun-
dantiam, quantam qui fontibus vterentur haberent. Fossæ verò iter ex regia in arcem summam
ducebant, quas foris nemo cernebat. Sed ne manifestæ quidem viæ facilem sui usum præ-
bere hostibus poterant. Nam orientalis quidem via natura est inaccessa, ut supra memora-
uimus. Occidentalem verò, magna in angustia posita turri conclusit, quæ non minore mil-
le cubitorum spacio ab arce distaret, quam neque transire posse, neque capi facile videbatur. In-
extricabilis autem, quamuis licenter ambulantibus, fuerat fabricata. Ita quidem aduersus
hostiles impetus natura simul & manu castellum erat communitum. Intus autem repositi appa-
ratus, magis & diuturnitatem & opulentiam iuuere. nam & frumentum multum erat condi-
tum, & quod in longum tempus sufficere posset: vinumque multum & oleum: insuper autem
cuiusque leguminis fructus, & palmulæ coæruant. Cunctaque reperit Eleazarus, castello pet-
dolum cum sicariis occupato, matura, nihilque recens depositis deteriora: quanquam ferè ex
quo apparata sunt, ad excedendum à Romanis illatum, centum annorum tempus agebatur. Quin-
etiam Romani fructuum reliquias incorruptas offendere. Si quis autem causam diuturni-
tatis auram esse existimet, non errauerit, quod arcis altitudine ab omni terrena ac foecule-
ra materia sit remota. Inuenta est autem omnigenum quoque armorum multitudo, ab rege con-
dita, quæ decem millibus virorum sufficerent, ferrumque, insectum, necnon æris & plumbi ma-
teria: quippe ut magnis de causis factum crederes apparatus. Aiunt enim Herodem id ipsum
castellum sibi ad refugium parauisse, duplex periculum suspicantem: vnum quidem ab Iu-
dæorum populo: ne se deposito, illos qui antea reges fuerant, ad principatum reduceret. Al-
terum verò maius atque atrocius, ab regina Aegypti Cleopatra. Hæc enim suam sententiam
non celabat, sed cum Antonio sæpe verba faciebat, postulans Herodem interfici, sibi autem
obsecrans regnum Iudæorum donari. Et magis quis miraretur, nondum eius Imperio Anto-
nium paruissse, male eius amore mancipatum quam non donaturum sperasset. Propter eiusmodi
metus, Herodes conditam Massadam, extremum belli contra Iudæos Romanis opus reliquit.
Nam quia foris iam locum omnem muro cinxerat dux Romanorum, sicut supra diximus, ac
ne quis effugeret, diligentissime procurauerat: incipit oppugnationem, vno tantum loco repe-
to, qui aggerum iactum posset excipere. Nam post eam turrim quæ iter ab occidente, quod ad
regiam summamque montem duceret, præcludebat, erat quædam continentia saxi vastior la-
titudine, multumque porrecta: celsitudine autem Massadæ trecentis cubitis inferior, quam
Leucen appellabant. Hanc igitur Silua ut ascendit ac tenuit aggerem apportare militibus ius-
sit: illis autem alacri animo & magna manu operantibus, solidus ad ducentos cubitos erectus
est tumulus. Verum neque firma neque sufficiens machinis ferendis hæc mensura videbatur:
sed super eum tribunal, constructis saxis ingentibus, factum est, altum itemque latum cubitis L.
Erat autem & aliarum machinarum fabrica illis assimilis, quas primo quidem Vespasianus ad
oppugnationes, postea verò Titus excogitauerat: & turris LX cubitorum effecta est, tota ferro
consecta, vnde multis balistarum tormentorumque iaculis Romani citò eos repulere, qui
de muro pugnabant, & caput exerere prohibere. Simul autem ingenti etiam ariete fabricato,
Silua crebro murum pulsari iubet: ac vix quidem tamè aliquam eius deiecit partem interrump-
tam. Citò autem præuenire sicarii muro intus altero constituto, qui ne machinis quidem si-
mile

Herodis Regia.

Eleazarus castel-
lum Massadam
commoatibus
& armis re-
fertum dolo
occupat.

Massada ab He-
rode cur extru-
cta.

Titus turrim ef-
fici curat.

Silua ariete mu-
rum pulsari ma-
dat:

A aliquid pateretur: mollis enim adhuc erat, & impetus laxare violentiam poterat, hoc modo constructus. Trabes proceritate magnas, & quā seclā sunt continentes composuere: earum autem ordines erant duo similes, tantumq; distantes quanta esset muri latitudo: & inter eos ambos replebant aggere spacium. Ne verò crescente cumulo terra deflueret, alijs trāsuersis trabibus quas in longitudinem posuerāt colligebāt. Erat ergo illis opus quidem ædificio simile: sed quod cedenti inferebantur machinarum ictus euanescebant, lutoq; subsidente strictiorem fabricam faciebant. Hoc ubi Silua considerauit, igni magis murum captum iri putans, multas quidem ardentes facēs militib. intrò iaculari præcepit: murus autem, quippe vt magna ex parte lignis constructus, ignem citò comprehendit: & vsq; ad limum sui laxitate calefactus, ingenti flamma colluxit. Incipiente quidem adhuc incendio, spirans aquilo Romanis erat horribilis: auertens enim desuper flammam in eos abigebat, & penè machinas quāsi iam conflagraturas desperauerant. deinde flatu mutato, veluti diuina prouidentia excitatus auster, multa vi in aduersum eum murum repulit: iamq; totus ardebat ex alto. Romani quidem cū Dei vterentur auxilio, ad castra læti digrediebantur, decreto hostes luce aggredi, & nocte vigilias accuratiores facere, ne quis eorum clām subterfugeret. Sed neq; ipse Eleazarus de fuga cogitabat, neq; alij cuiquam permissurus erat vt faceret. Videns autem murum igne consumptum, alium verò nullum salutis modum neque virtutis excogitans: sed his quæ Romani in se liberosq; suos & coniuges facturi essent, si vicissent, ante oculos positus, de omnium morte consilium cepit: idq; ex præsentibus fortissimum ratus, validioris animi socijs vesperi cōgregatis, talibus eos verbis ad facin^o inuitabat: Cū olim vobis decretū sit, viri fortes, neq; Romanis, neq; cuiquā alij seruire, nisi Deo is enim solus est verus & iustus Dominus hominum: ecce nunc tempus adest, quod factis vestros probare animos iubeat. Ne igitur nos dehonestemus, antè quidem seruitutem nec sine periculo passi, nūc autē cum seruiture intolerabiles pœnas subituri, si viuos in Romanorum potestātē venire contingat: primi enim omnium ab his defecimus, & nouissimi cū his bellum gerimus. Puto autem & hanc nobis à Deo gratiā datam, vt bene ac liberè possimus mori, quod alijs non euenit præter spem superatis. Nobis autē certū est, orto die futurum excidium. Libera est autē strenua mortis conditio cū affectibus: nec enim prohibere id hostes possunt, qui profectò nos optant viuos abducere, neq; nos illos iam possumus superare pugnando. Nam fortasse quidē ab initio statim oportuit, quando libertatem defendere cupientib. omnia & à nobilipis acerba peioraq; ab hostibus eueniebant, de Dei volūta-
D te conijcere, & scire quod amica ei quondam Iudæorum natio damnata esset interitu: manens enim propitius, vel saltem nobis leuiter infensus, nunquā tantorū quidē hominum perniciē neglexisset: sacratissimā verò urbē suā igni hostium excidioq; prodidisset. Nos autē soli scilicet ex omni genere Iudæorum sperauimus seruata libertate superare, tanquā nil in Deū deliquissem^o, nulliusq; culpæ participes fuissēm^o, q alios quoq; docuim^o. Itaq; videtis quēadmodū nos vana expectasse redarguit, fortiore nobis speratis reb^o malorū necessitate illata. Nec. n. quicquā nobis castelli natura inexpugnabilis, pfuit ad salutē. sed & alimētorū copiā, & armorū multitudinē, aliūq; habētes abundantissimū apparatū, ipso Deo manifestissimē auferēte, spē salutis pdidimus. Ignis. n. q ferebatur in hostes, in ædificatū à nobis murū nō sponte reuersus est. Sed hæc multorū ira sunt criminū, q furore capti cōtra gētiles ausi sumus: p quib. quæso ne Romanis inuictissimis pœnas, sed p nos ipsos Deo præstemus: istæ autem illis moderatiores sunt. Morientur enim coniuges iniuria vacuæ, liberi seruitutis expertes. Post illos autem ipsi nobis honestam inuicem gratiam præbeamus, libertate seruata optima sepultura. Prius tamen & pecunias & castellum igne exuramus. Mœrebunt enim Romani, certè scio, si neq; corpora nostra tenuerint, compendioq; caruerint. Alimenta sola relinquamus. hæc enim nobis eiunt testimonio mortuis, quod nō penuria victi sumus: sed ita vt ab initio statueramus, mortē seruituti prætulimus. Hæc dicebat Eleazarus: sed non in eundē modum præsentium sententiæ congruebant. Sed alij quidē ei obedire properabant,
F & quasi voluptate replebantur, pulchrā esse mortē existimantes. Qui verò molliores erant coniugū ac familiarū suarum misericordia, vel etiam proprius quemq; apertissimus deterrebant interitus, aliusq; alium intuens, contrariū voluntatis suæ motū lacrymis designabāt. Quos cū vidisset Eleazarus formidare, ac magnitudinem cōsilij animis frangi, pertimuit ne etiam eos qui fortiter dicta perceperunt, effœminarent flentes ipsi ac deplorantes. Ergo exhortationem non intermisit: sed erectior, multoq; repletus spiritu, clariorē de immorta-

ardentibus faci-
bus urbem peti
præcipit.

Aquilo spirans
Romanis horri-
bilis.

Eleazarus ad in-
deos coborta-
tio.

litate animæ orationē incipit: magnaq; vsus exclamatione, lacrymantes attētius aspectans: **A**
Eleazar de im- Plurimū, inquit, opinione deceptus sum, q; putarē viros fortes pro libertate certātes, mori
mortalitate ani- bene malle, quā viuere. Vos autē ne cui libet quidē homini quicquā neq; audacia neq; vir
mae ad suos ora- tute præstātis, qui etiā magna mala effugituri, mortē timeris: cū oporteret vos super hoc
tio. neq; cūctare, neq; expectare monitorē. Olim enim & à primo sēsu nps erudire sacræ patriæ
Mors animis orationes, maiorū quoq; nostrorū factis & animis confirmantibus, perseuerabant: quod vi
quid præstet. uere hominis est, non mori, calamitas. Nam mors quidem libertatem animis præstans, ad
Anima corpore proprium purumq; locum eas dimittit, ab omni clade futura intactas. Donec autem mor- **B**
iuncta virtus. tali corpore vincitæ sunt, vnaq; malis eius implentur, quod verisimile dicitur mortuæ sunt.
 Diuino enim cum mortali societas turpis est. Multum quidē potest anima iuncta cum cor-
 pore: instrumentum enim facit suum, latenter id mouens, & vltra mortalem naturam ge-
 stis producens. Veruntamen cū pondere, quo in terram detrahitur, quodq; ab ea pendet,
 absoluta, proprium locum receperit, tunc beatam & vndiq; liberam participat fortitudinē
 humanis oculis, vt ipse Deus, inuisibilis manens; nec enim cū est in corpore, conspicitur.
 Nam & accedit occulta, neq; rursus cū recedit, videtur, vñ quidem ipsa habens incorru-
 ptam naturam, corpori autem causam præbēs mutationis. Nam quod anima attigerit, hoc
 viuut atq; viget: vnde verò digressa fuerit, hoc marcidum moritur: tantū immortalitatis
 ci superat. Et huius orationis argumentū vobis sit somnus: in quo in se collectæ animæ, nuf-
 quam eas distrahente corpore, iucundissimam quietem agunt: cum Deo verò pro cogn-
 atione degentes, vbiq; adsunt, ac multa futura prædicunt. Cur igitur mortem timere conue- **C**
 niat, qui somni diligimus quietem? quemadmodum autem nō sit dementissimum, breui-
 tatem vitæ sequentes, sibi met inuidere perpetuam? Oportebat quidem nos domestica in-
 stitutione meditados, alijs esse exemplo promptæ voluntatis ad mortem. Attamen si ab alie-
 nigenis etiam rei fides petenda est, Indorum videamus sapientiæ professores. Illi enim cū
 sint boni viri, vitæ quidem tempus, quasi quoddam necessarium naturæ munus, inuiti su-
 stinent: properant autem animos corporib; soluere: nulloq; vrgente neq; exagitante malo,
 propter immortalis conuersationis desiderium, alijs quidem prædicūt se esse abituros, nec
 est qui prohibeat quisquam, sed omnes fortunatissimos appellātes eos, ad familiares suos
 mandata mittunt: ita certam veramq; animis esse inter se consuetudinem credidē: ipsi
 autē cū mandata perceperint, igni traditis corporib; vt immaculata puraq; anima secer- **D**
 tur, laudati moriuntur. Facilius enim ad mortem illos amicissimi prosequuntur, quā ex-
 terorum hominū quisquam suos ciues, in longinquam peregrinationem ituros. Et se qui-
 dem ipsos desunt: illos autem beatos dicunt, quod immortalitatis ordinem iam recipiant.
 Non ergo nos pudebit, si deterius Indis sapiamus, propriaq; ignauia leges patrias, quæ om-
 nibus hominibus æmulandæ videntur, inhonestè despiciamus? quanquā etsi cōtraria nos
 à principio instituisset eruditio, quod summū bonū est hominibus viuere, mors autem ca- **E**
 lamitas: attamen tempus nos adhortatur eam bono animo & faciliè tolerare, Dei volunta-
 te & necessariò morituros. Olim enim quantum apparet, contra omne Iudæorū genus hoc
 decretū posuit Deus, vt vita careremus, qui ea non eramus quemadmodū oportebat vsuri.
 Non ausim enim vobismetipsis ascribere, neq; Romanis gratificari, quod nos omnes eorū
 bellū absumpserit. Non enim viribus illorum hæc accidē: sed causa, fortior interueniens,
 illis præstitit vt vincere viderentur. Quibus enim armis Romanorū perempri sunt, qui Cæ-
 sareā incolebant Iudæi? ac ne defecturos quidē ab illis, dū diem septimū celebrarēt, aggres-
 sa Cæsariensium multitudo, neq; repugnātes cū coniugib; ac liberis mastrauerūt, nec vel i-
 psos erubuēre Romanos, qui nos tantūmodò hostes, quod defeceram, putabāt. Sed dicet
 aliquis, Cæsariēs sib; semp cū suæ ciuitatis Iudæis fuisse discordiā, tēpusq; nactos vet⁹ odiū ex-
 aturasse: quid ergo de Scythopolitanis dicem⁹? Nobiscū .n. illi propter Græcos bellū gerere
 ausi sunt, ac nō cū propinquis nostris Romanos vlciſci. Multū igitur his fides illorū ac bene-
 uolentia profuit: si quidem ab ipsis cum totis familijs acerbissimè trucidati sunt, ac pro au-
 xilijs gratias eis reddidē: nam quæ illos à nobis pati prohibuēre, hæc passi sunt, velut ea ipsi **F**
 cōmittere voluissēt. Lōgū fiet, si velim nūc separatim de singulis dicere. Nostis enim, quod
 Syria ciuitatū nulla est, q; non Iudæos apud se habitantes occiderit, nobis q; Romanos plus
 inimicos. Vbi etiā Damasceni, cū ne causam quidē pbabilē cōfingere potuissent, ciuitatē
 suā cede nefaria repleuēre, octodecim millib; Iudæorū cū cōiugib; ac familijs iugulatis. Eo-
 rū autē multitudinē plagis in Aegypto perēptorū LX milliū numerū audiebam⁹ excedere.
 Illi

A Illi quidem fortasse in aliena terra, cum nullum inuenissent hostibus aduersarium, ita sunt mortui. At omnibus qui domi cum Romanis bellū suscepere, nihil deerat eorū, quæ spem totam possent præbere victoriæ. Arma enim & muri, & castellorum inexpugnabiles fabricæ; atque interriti spiritus ad pericula pro libertate subeunda, cunctos ad defectionem reddunt fortiores: sed hæc ad paucum tempus cum suffecissent, seq; sustulissent, maiorum malorum extiterè principium. Omnia enim capta sunt, omniaq; hostibus succubuerunt, velut illorū nobilioris causâ victoriæ, non ad eorum salutem, à quibus instructa fuerant, apparata sint. Et in prælio quidē mortuos beatos existimari oportet. repugnantes enim & libertate non perditâ periēre. Eorum verò multitudinis, qui à Romanis subiugati sunt, quis non misereatur? quis, ut non antequam illa patiatur, mori properet? quorum alij torti, tamq; igne quàm verberibus excruciatî periēre, alij semesi à bestiis ad secundum earum cibum viui seruati sunt: illorum quidem miserrimi habendi sunt, qui adhuc viuunt, qui sæpe mortem optantes non accipiunt. Vbi est autē illa magna ciuitas? Aut vbi est quæ totius gētis Iudææ metropolis fuit? Tantis quidē murorū septis munitissima, tot verò ante muros castellis turriumq; obiectis mœnibus tuta, belliq; apparatus vix capiens, tot autem virorum pro se pugnantium multitudinem continens, quid nobis facta est, quæ Deū habere incolā credebatur? Radicitus ex fundamētis erepta est, solaq; ei⁹ monumēta restāt, eorū à quib. excisa est imposita reliqis castra. Senes verò infœlices ad cineres tēpli assident, & paucae mulieres ad turpissimam pudoris iniuriam ab hostibus reseruata. Hæc secum reputans quisquam nostrū, aspicere solem durabit, etiam si viuere sine periculo possit? Quis inimicus adeo patriæ, quis tam imbellis, aut parcus animæ, ut eum non poeniteat huculq; vixisse? Atq; vtinam omnes fuissetus mortui, priusquam illam sacram ciuitatem hostium manibus videremus excindi, priusquā templū sanctum tanta impietate funditus crui: sed quoniam spes non instrenua nos illexit, & forte poterimus pro ea hostes vlcisci, nunc autem euauit, ac solos necessitati dereliquit, mori bene properemus, nostrimet ipsi misereamur, & coniugum liberorumque, dum nobis licet, à nobis ipsis misericordiam capere. Ad mortem namque ipsi nati sumus, & quos ex nobis genuimus, eamque fugere ne fortissimi quidem possunt: iniuria verò & seruitus, & videre coniuges ad turpitudinē duci cum liberis, non est malum hominibus, ex naturæ necessitate profectum: sed hæc sua timiditate perferunt, qui antè mori cum licuit noluere. Nos autem multum freti fortitudine, à Romanis defecimus: & postremo nunc illis ad salutem hortantib⁹, non paruimus. Cui igitur non est eorum iracundia manifesta, si nos viuos subiugare potuerint? Miserandi quidem adolescentes erunt, quorum vires corporis ad multos sufficiēt cruciatus: miserandi autem prouectiores, quorum ætas clades ferre non poterit. Videbit alius coniugem abduci, alius manibus reuinctis vocem filij patrem implorantis exaudiet. Sed dū liberi sunt, & gladios habent, pulchrum ministerium nobis præbeant, expertes seruitutis hostium. Moriāmur liberi, cum filiis & coniugibus vita decedamus. Hæc nobis leges præcipiunt, hæc nos coniuges & filij deprecantur, horum necessitatem Deus misit, his contraria Romani volūt, & ne quis nostrū ante excidium pereat, timent. Festinemus igitur eis, pro sperata potiūdi nostri voluptate, stuporē mortis admirationēq; relinquere audaciæ. Adhuc eum orare cupientem omnes interpellabant: & effrenato quodā impetu pleni, ad opus incitabant: ac veluti laruis exagitati, alius alium antecapere cupiebat: hoc specimē esse fortitudinis, rectiq; consilij existimantes, ne quis extremus remanere videretur. Tantus eos & coniugū & filiorū & propriæ cædis amor inuasit. Sed nec, id quod aliquis putauerit, cum facinus accederent obtusi sunt, verū eā seruare sententiā, quā cum dicta perciperent, habuerunt: propriū quidē harumq; affectū retinentibus cunctis, rationi verò cedentibus, quia iam optime filijs consuluerant. Simul. n. valere vxoribus cum amplexu dicebant, ac liberos gremijs captos extremū lachrymātes osculabātur: & simul tanquam manibus alienis iussa peragentes, volentes eos cōstgebant: malorū quæ subditi hostib. passuri fuerāt, cogitationē habētes pro solatio necessitatis ad cædem. Deniq; nemo hac audacia minor inuentus est. Cuncti autē cōiunctissimos transfixere: miseri, quibus id necesse fuit, quibusq; filios atq; vxores occidere, malorū omnium videbatur esse leuissimū. Igitur neq; horum iam factorū dolorē tolerātes, & interfectos læsos existimantes, si vel breuissimum tempus eis superuenirent, citò quidem vniuersis bonis in vnum congestis ignem iniiciunt, sorte verò ex numero suo decē leuissimis omniū percussorib. vniuersi etiā propter liberos ac coniuges prostratos cōpositi, eosque complexi manibus, parato animo se mactandos præbebant infœlicissimū illud exhibētib⁹

à Romanis captorum calamitas.

Hierosolyma radicitus ex fundamentis erepta.

Mors inuitabilis.

Heazarum Romanorum crudelitatem Iudæis proponit.

Iudæi suos & se ipsos interficiunt.

bonis in unum congestis ignem iniiciunt.

ministerium. Isti autem intrepidè cunctis occisis, eandem fortis legem in sua quoque morte statuerunt, ut cui obtigisset, nouem peremptis semet super eos occideret. ita omnes sibi confidebant, quòd neque in audendo, neque in sustinendo facinore præstaret alius alij. Et ad extremum cæteri quidem se neci supposuere: vnus verò atque nouissimus, circumspecta multitudine mortuorum, ne quis fortè in multa cæde superesset qui suæ manus egeret: vbi cognouit omnes peremptos, ignem quidem immittit regiæ: vehementi verò manu toto per se transacto gladio, iuxta suos affectus occubuit. Et illi quidem perierant, nullam credentes animam ex numero suo Romanis subditam reliquisse. Latuit autem vna mulier senior, & alia quædam Eleazari cognata, plurimum doctrina sapientiaque mulieribus præstans, & quinque pueri per cuniculos qui aquam sub terra potui ducebant abditi, cum alij B cædibus occupatas mentes haberent, qui erant nongenti numero & sexaginta, cum mulieribus simul ac pueris. Hæc autem calamitas acta est Aprilis mensis quintodecimo die. Romani autem adhuc pugnam expectantes manè aggeribus scalarum pontibus iunctis muros aggrediebantur. Cum verò hostium neminem viderent, sed vndique versum acerbam solitudinem, ignemque intrus ac silentium, quid factum esset conijcere non poterant: & ad extremum velut impellentes ictum arietis, vlulatum, si quem fortè prouocarent, dederunt. Clamorem autem sensere mulieres, & ex cloacis emerse, factum Romanis, ut erat, indicarunt, altera earum quemadmodum dicta vel gesta fuissent, omnia narrante manifestè. Non tamen Romani facillè his verbis adducebantur, ausi magnitudinè verisimilem non credentes. Ignem verò extinguere conabantur, perq; hunc viam sectantes citò in regiam peruenere: C. conspectaque multitudine mortuorum, non ut in hostibus gauisi sunt: sed consilij fortitudinem, & obstinatum in tanto numero rebus ipsis contemptum mortis admirabantur.

Interitus sicariorum, qui in Alexandriam & Thebas profugerant.

CAP. XXIX.

Iudæa belli subuersa.

Sicariorum noua calamitatis auctoritas.

Iudæorum contra Sicariorum temeritatem conueniunt.

Sicariorum capti duritia in perferendis tormentis.

VIVSMODI autem peracto excidio, in castello quidem præsidium dux reliquit, ipse verò cum exercitu ad Cæsarem profectus est. Nec enim quisquam supererat in illis regionibus hostium; sed iam tota Iudæa belli fuerat longinquitate subuersa: multisque suorum etiam procul incoletibus sensum perturbationis D ac periculum exhibuerat. Nam & circum Alexandriam Aegypti ciuitatem, postea contigit multos Iudæorum perire. His enim qui ex factione sicariorum illuc effugere potuerunt, non satis erat saluos esse: verum & illic nouas res conabantur, ut libertatem defenderent, & Romanos quidem nihil se meliores putarent, Deum verò solum Dominum dicerent. Cum autem quidam ijs Iudæorum non ignobiles aduersarentur, illos quidem mactauere, alij verò instabant, ad defectionem eos hortantes. Eorum autem videntes confidentiam principes seniorum, iam cohibere tutum sibi non esse arbitrabantur: sed congregatis omnibus in congregationem Iudæis, sicariorum temeritatem publicabant, illos omnium maiorum causam esse demonstrantes: & nunc aiebant illos, quòd nec si fugissent, certam spem salutis habituri viderentur, à Romanis enim cognitos statim perituros esse, sibi debita calamitate replere eos qui nullius fuissent delicti participes. Cauendum igitur ab eorum exitio multitudinem monebant, & ut pro se Romanis ipsorum traditione satisfacerent. His dictis, prospecta periculi magnitudine paruere, multoque impetu sicarios aggressi corripuerunt. quorum sexcenti quidem statim capti sunt: qui verò in Aegyptum Thebasque illius tractus elapsi sunt, non multo post comprehensi reducti sunt: quorum non est qui duritiam, siue confidentia siue pertinacia voluntatis sit dicenda, non obstupescat. Omni enim genere tormentorum & vexatione corporum in eos excogitata, ob hoc solummodo, ut Cæsarem dominum faterentur, nemo cessit, neque dicere velle visus est: sed omnes illa necessitate validiorem sententiam conseruauere, tanquam brutis corporibus non animis etiam cruciatus ignemque susciperent. Maxime verò puerorum ætas, miraculo spectantium fuit: nec enim vel eorum quisquam commotus est, ut dominum Cæsarem nominaret, vsque adeò corporum infirmitatem vis audaciæ superabat.

Onia templum clausum apud Alexandriam. CAP. XXX.

A **I** V P V S tunc Alexandriam rector administrabat, & de hoc ad Cæsarem motu velociter retulit. Ille autem iniquorum Iudæorum circa res novas studium cauendum esse existimans, ac veritus ne rursus in vnum congregarentur, & quosdam sibi adiungerent, præcepit Lupo, vt templum Iudæorum, quod esset apud Onion (quæ sic appellatur) ciuitatem, destrueret. Hæc autem est in Aegypto: quæ ob hanc causam & coli cœpit, & nomen sumpsit. Onias Simonis filius, vnus ex pontificibus, & Hierosolymis fugatus, Antiocho rege Syriæ cum Iudæis bellum gerente, Alexandriam venit: & à Ptolemæo suscipitur humanissimè, propterea quod Antiocho erat inimicus: ait se gentem Iudæorum eius auxilio sociaturum, si dictis suis obtemperasset. Cum autem rex ea quæ possent, fieri annuisset, rogauit vt in aliqua parte Aegypti templum sibi ædificare permitteret, & more patrio Deum colere. Ita enim & Antiochum magis odiosum Iudæis, qui templum apud Hierosolymam vastauisset, ipsique beneuolentiores eos fore, eoque multos ad eum religionis diligentia colligendos. Paruit his Ptolemæus, ei que locum dedit centum & octoginta stadijs à Memphi distantem. Heliopolitanus autem ille tractus dicitur vbi castello fabricato, Onias templum quidem dissimile ei quod est in Hierosolymis, turrim autem similem extruxit, ingentibus saxis sexaginta cubitis erectam. Aræ autem fabricam secundum patriam imitatus est, & donarijs similiter exornauit, præter candelabri confectionem. Candelabrum enim non fecit, sed informatum aureum lychnum tanquam iubaris luce radiantem, de aurea catena suspendit. Totum verò circa templum spacium cocto latere circumdedit, saxeas portas habente. Concessit autem rex etiam multum agri modum, ac pecuniæ reditus: vt & sacerdotibus esset copia ad multa, quæ Dei cultus desideraret. Non tamen hæc Onias sana voluntate faciebat, sed erat ei contentio cum Iudæis apud Hierosolymam degentibus, propter fugæ memorem iracundiam: & hoc templo ædificato, arbitrabatur ad id se omnem ab Hierosolymis multitudinem reuocaturum. Fuerat autem olim prædictio quædam annis noningentis septuaginta. Esaiasque prædixerat huius templi futuram in Aegypto constructionem à quodam viro Iudæo. Templum quidem ita fuerat ædificatum. Lupus autem rector Alexandriæ susceptis literis Imperatoris cum ad templum aduenisset, nonnullis ablatis donarijs templum claudit. Postmodum Lupo mortuo Paulinus, qui eius potestati successit, neque donariorum quicquam reliquit (vehementer enim sacerdotibus comminatus est, nisi omnia protulissent) neque ad templum religionis causa adire volentes admisit: sed clausis foribus ita inaccessum fecit, vt ne vestigium quidem diuini cultus in eo resideret. Tempus autem fluxerat vsque clausum templum, ex quo fuerat conditum, anni trecenti trigintatres.

De interfectione Iudæorum apud Cyrenem. CAP. XXXI.

A **V** D A C I A verò sicatiorum, veluti morbus quidam, etiam ea quæ circum Cyrenem oppida erant, contigerat. Elapsus enim ad eam Ionathas homo nequissimus, arte textor, non paucis imperitorum vt se attenderent persuasit: perduxitque eos in solitudines, cum signa & umbrarum imagines se polliceretur ostendere. & alios quidem hæc agendo atque fallendo latebat, dignitate verò præstantes Cyrenensium Iudæorum apparatus eius & profectionem Pentapolitanæ Libyæ rectori Catullo prænunciavit. Ille autem equitibus ac peditibus missis, inermes facile cōprehendit: & magna quidem pars manibus interijt: nonnulli autem viuui capti, ad Catullum perducti sunt. Autor autem consilij Ionathas tunc quidē potuit effugere: multū verò ac diligenter per omnes quæsitus regiones captus est, adductusque ad Catullum, sibi quidē morā pœnæ moliebatur, Catullo autem iniquitatis præbuit occasiōem. Nam ipse quidē locupletissimos Iudæorum falsò insimulans, autores sibi huius cōsilij fuisse dicebat. Catullus autem criminationes alacri animo suscipiebat, remque delatam multimodè cumulabat, tragicis etiā verbis exaggerans, vt & ipse quoddā bellū Iudæorū confecisse videretur: quodque hoc atrocius est, propter credēdi facilitatē, etiā doctor erat calumniadi sicarijs. Denique cum iussisset Iudæum quendam Alexandrum nominare: cui iadudum infensus odium publicauerat, etiā vxore eius Berenice criminationibus implicata, hos quidē priores occidit, deinde omnes simul pecuniarū copijs eximios, tria simul millia trucidauit. Et hæc securè facere arbitrabatur, quod eorum patrimonia redivitis Cæsaris adiungebat. Ne verò vel alibi degentiū quisquā Iudæorū eius iniustiam confutaret, etiam lōgius mendaciū propagauit: ac Ionathæ nonnullisq; alijs qui comprehensi fuerāt persuadet, nouarum

Iosephus falsò à Catullo accusatur. rum rerum accusationem viris inferre probatissimis Iudæorum, apud Alexandriam, Ro- A
mamque degentium. Horum autem qui per insidias accusati sunt, vnus erat Iosephus qui hæc scripsit. Non tamen Catullo fictio, ita vt sperauerat, cessit. Nam Romam quidem venit, Jonathan, cæterosque vinctos ducens, sinemq; arbitrabatur esse quæstionis apud se ac per illum cõflatam calûniam: Vespasianus autem rem suspicatus, veritatem requirebat: cognitoque non iure hominibus accusationem illatam, illos quidem Titi studio criminibus soluit, meritò verò pœnam in Ionatham statuit: prius enim verberatus, viuus exustus est. Catullo autem tunc quidem ob lenitatem principum obtrigit, ne quid amplius castigationis expe- B
rimeretur: non multo autem post, multiplici morbo & insanabili correptus, acerbissimè tortus est non corporis tantum cruciatum sustinens, sed erat ei maior animi morbus & grauior. Terro- C
ribus enim expauescebat, & crebrò videbat sibi instantes ymbras eorum quos peme- rat, & clamitabat. Cumque se tenere non posset, exiliebat stratis, tanquam tormentis sibi & flammis adhibitis. Hoc autem semper multum proficiente malo, extisque defluentibus, ac intestinis exhaustis, ita est mortuus: nulla re alia magis diuinæ prouidentia factò indicio, quàm quòd nequissimos vlciscatur. Hic nobis est finis Historiæ, quam promissim⁹ nos cum omni veritate tradituros, cognoscere cupientibus; quemadmodum hoc bellum Romanis gestum est cum Iudæis. & qualiter sit quidem expositum lecturis, vt dicant, relin- quatur: de veritate autem confidenter dicere non pigebit, quòd eam solam scopum mihi per omnia quæ scripsi proposuerim.

FLAVII IOSEPHI DE BELLO IYDAICO LI-
bri septimi & vltimi, finis.

FLAVII IOSEPHI

DE IYDAEORVM ANTI-

QVITATE CONTRA APIONEM

LIBER PRIMVS.

Prefatio

Antiquitatum Iudaicarum historia quinque millium annorum res gestas complectitur.

QVIDEM satis perspicuè in Opere de Antiquitate, optime Epaphro- dite, à me demonstratum fuisse existimo, nostrum Iudæorum genus & vetustissimum esse, & originem habuisse propriam, & quem nunc tene- mus agrum incoluisse: quòd quidem opus quinque millium anno- rum res gestas complexum, ex ijs qui apud nos sacri habentur libris, Græco sermone conscripsimus. Sed quoniam multos video quorundam maledictis, à maleuolentia profectis, moueri, & quæ à me de Antiquitate scripta sunt, non credere, vtque recentius esse genus no- strum putent, eo argumento adduci, quòd apud insignes Græcos historicos nulla extet eius mentio, de his omnibus mihi breuiter scribendum esse existimaui: vt & maledicentium maleuolentiam voluntariumque mendacium refellam, & credentibus ignorantiam eximam, & omnes veri cognoscendi cupidos de nostri generis antiquitate doceam. Vtar autem dictorum meorum testibus ijs, quos fide de omni Antiquitate dignissimos esse Græci indica- runt. Qui verò de nobis maledicè falsoque scripserunt, eos à semetipsis refelli demonstra- bo: daboq; operam, vt causas ostendam, cur nostri generis non multi Græci in historijs me- minerint: & insuper qui nam res nostras attigerint, ijs perspicuum faciam, qui vel nesciunt, vel se nescire simulant.

Græci quatum credendū sit in historijs. Græcorum nomina sunt omnia.

Ac primū satis mirari nequeo eos, qui de rebus antiquissimis solis Græcis fidem adhi- bendam, & ab ijs veritatem cognoscendam esse existimāt: nobis verò & cæteris hominibus non credendum. Nam equidem planè contrā esse video: si quidem non vanæ sequendæ sunt opiniones, sed ex ipsis rebus petenda veritas. Etenim Græca omnia recentia, & nuper admo- dum

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

INDEX RERVM AC VOCVM MEMORABILIVM FLAVII

IOSEPHI LIBRIS COMPREHENSARVM ALPHABE-
ticus: in quo numeri notati paginas: literæ verò alphabe-
ticæ numeris iunctæ historiarum recitata-
rum loca demonstrant.

A

- ARON** filius Amaranis
Moyſi fratri in Aegy-
ptum reuertenti obuius
35, a. Deū celebrat,
42, c. implorat, 55, d
ad sacerdotium primus eligitur 58, a
in q. eodem confirmatur 49, a. 58, d
primus pontifex 383, d. moritur
61, a
- Aaronis** filij quatuor 49, b: quorum
duo ambitioſe uictimas offerentes cō-
buruntur 49, f. uirga amygdala
protrudens floret 60, b. posterie-
ius pontificis 383
- Aaroni** Cores inſulā: 57, c. plebs re-
pugnat 55, c
- Abaneth** zona ſacerdotalis, quam Ba-
bylonij Emian uocant 47, c
- Abaris** mons 73, d
- Abaris** urbs 590, c, e. 598, c
- Abaffares** Syria ac Phœnices præſes à
Cyro reedificando templo Hieroſo-
lymis præſicitur 200, d
- Abdagasus** Aſineum caſurus ab Artā-
bano impeditur 354, c
- Abdaſtratus** rex Tyrionum Baleazaro
patri ſuccedit 592, c
- Abdemonus** Tyrius adoleſcens proble-
matū diſſoluendorū peritus 148, a.
592, c
- Abdenago** aliàs Azarias Danielis ſo-
cius 190, c
- Abdon** Elielis filius Iſraelitarum guber-
nator 88, c. moritur & ſepelitur.
ibid. d
- Abel**, uox quid ſignificet: naſcitur: iu-
ſtus paſtor 4, a. ſacrificium Deo
offert: & à fratre occiditur 4, b
- Abelmachea** urbs à Ioabo obſidetur:
mulieris prouidentia ſeruatur 133, a:
& obſidione liberatur. ibid. b
- Abemerigus** filiam ſuam Izatæ uxorem
iungit 374, c
- Abenerus** patruiſ Sauli copijs milita-
ribus præſicitur 100, e. pigrinæ à
Dauid accuſatur 111, d. Ieboſthū
periculo eripit: regē cōſtituit 116, b.
contra Ioabum pugnat, & ſupera-
tur. ibid. c. Aſaelem uulnerat, ibid. d
- in Ieboſthi caſtra uenit, ibid. e. ad
Dauidem deficere conatur: Dauidi
populum conciliat: benignè ſuſcipi-
tur 117, a, b. inſidijs Ioabi exponi-
tur ibid. d. occiditur ibid. e. à
Dauid lugetur 118, a
- Aberi**, ſecundi ex fratribus Machabei
ſupplicium, & tolerantia 623
- Abſalomus** ſororem Thamarā ab Am-
none uittatam conſolatur 126, a.
Ammonem trucidat: & in Geſura ſu-
git 126, b d. patri reconciliatur,
& in Dauidem conſpirat 127, a, b c.
rex ſalutatur 127, d. patrē regno
eiſcit 126, b. thalamum patris pol-
luit 128, d. cum Ioabo cōgreditur
129, f. fugit 130, b. ſuſpenſus in-
terimitur: et ſaxis obruitur 130, b, c.
mortuus nunciatur: & à Dauid lu-
getur ibid. d, e
- Abſalomi** caſaries 127, a. ſtatua Ma-
nus Abſalomi uocata 130, c
- Abias** Arabum rex Izatem hoſtiliter pe-
tit: ſuperatur: & manu ſua propria
interit 376, e, f
- Abias** filius Samuelis quomodo tempu-
blicam gubernet 95, b
- Abias** Roboami filius Hieroboamo pu-
gnaturus occurrit 155, c. Iſraeli-
tarum copias ad ſe pellicere conatur
ibid. d. Hebræis confidentiam ex-
probrat, et Roboamo ſuccedit 154,
e. Hieroboamum uincit 156, a.
moritur 156, b
- Abiatharus** Achimelechi filius à Sauli
ſeuitia ſeruatur 180, c. ad Dauidē
confugit 108, f. pontifex manſit
133, c. pontificatu priuatur 140, c
- Abibal** rex Iromi pater 148, a. 592, b
- Abigea** Nabali uxor Dauidem commo-
tum xenijs placat 110, e, 111, a. Da-
uidi nubit 111, b
- Abila** oppidum 66, a
- Abilamarodachus** filius Nabuchodono-
ſori, patri ſuccedit: et Iechoniā è uin-
culis dimittit 192, d. moritur. ibid. e.
filium Niglſarem ſucceſſorem ha-
bet. ibid.
- Abimelechus** Eethlūnita, quis fueris, &
qui in Moabiticam terram cum ſuis
tetenderit 90, f
- Abimelechus** Paleſtina rex Abramum
hoſpitiū ſuſcipit, et Sarā rapit 12, e.
Iſaacum b: ſpitiū ſuſcipit 15, f. cum
Iſaaco ſœdus pepigit 16, b
- Abimelechus** nothus Gedeonis interſe-
ctis fratribus principatum ſibi uendi-
cat 86, d. à Sicimitis urbe expelli-
tur 86, e. eoſdemq. ulciſcitur ibid.
inſidias Galis propulſat 87, a. The-
bis prelio uictis moritur 87, c, d.
& quemnam ſucceſſorem habuerit
ibid. d
- Abiron** pertinax 58, d. terrā abſor-
betur 59, c
- Abiſace** ſœmina Dauidem ſenem caleſcē-
cit 136, b: quam Adonias in cōiū-
gem poſtulat 139, e
- Abiſeus** Abenerum, 116, e: unā cum
fratre Ioabo Sabæum, perſequitur
132, f. Dauidē periculo eripit 133, d.
uno die 600 hoſtes interemit 134, c
- Abius** filius Aaronis igne ſacrificio com-
buritur 49, f
- Abram** patre Tharro naſcitur 9, c.
Lotum cognatum adoptat 9, e
- Abram** in Chananeam uerū Dei cul-
tum aſpicaturus migrat 9, e. in
Aegyptum tendit: uxorem, ſororem
ſingit: Aegyptiorum religionem re-
ſellit: Aſtronomiam docet 10, b, c, d.
cum Loto fines partitur 10, d. Aſſy-
rios uincit 11, a. Melchiſedeco ho-
ſpitaliter habetur, eidemq. decimas
donat 11, b. de filio ſibi naſcitu-
ro promiſſionem accipit 11, c, d. 14, b.
- Iſmaelem** genuit 11, d. angelos ho-
ſpitiū excipit 12, a. in Gerara Pa-
leſtinae proficiſcens uxorem ſororē
cur ſinxerit 12, e. Iſaacum immola-
re iubetur & Deo obedit 13, e. quo
loco filium offerre cupierit 13, d.
Iſaacum maſtare uolens à Deo imbi-
betur 14, b. Iſaaco uxorem querit
ibid. f. moritur 15, d
- Abrami** arma contra Nechiam Phara-
nem 544, b. ex Chetura proge-
nies 14, d. domicilium, uicus 10, a

Index.

- Chebron 523, e. famulus quaesitur
 Isaco uxorem mittitur 14, f. Deum
 precatur: Rebeccam alloquitur: &
 Labano iuneris suscepti causam re-
 fert 15, a, b, c
 de Abrahamo testimonium Berofi 9, f.
 Hecatei & Nicolai Damasceni 10, a
 Absalomon Manahemi tyrannidis ad-
 iutor 472, c
 Absalomus patruus simul et socer Ari-
 stobuli captus 258, f
 Accaron Ochosiæ regis deus fictitius
 165, b
 Accaron urbs ab Hebreis capi non po-
 tuit 80, f
 Achabus Amarithi filius patri rex impie
 us succedit 157, f. Iezabelam con-
 iugem ducit: Ellam prophetam que-
 rit: & calumniatur 158, a, e, f.
 ab Elia idololatriæ redarguitur.
 ibidem f. Nabuthum occidit
 160, b. pœnitentia ducitur
 ibid. c. Adadi filio bellum inferenti
 cedit ibid. e. timens promissione
 Dei erigitur: Syrum uincit: Adado
 parcit, cùmque eodem foedus facit
 161, a, b, e. à Michæa propheta ob-
 iurgatur: cum Iosaphato contra Sy-
 rorum regem foedus init 162, a, d.
 cum Iosaphato in Syros proficisci-
 tur: & moritur 163, c, d
 Achabi filiorum interitus 171, a. Deus
 Baal ibid. d. filium Ioramus Mo-
 bitas domat 165, e, f. uxor Iezabel
 impia 158, a
 Achabo ac Iosaphato Michæas prophe-
 ta è carcere adducitur 162, f
 Achabum Elias adit 158, d. & re-
 prehendit 160, c
 Achæ Machabei fratris quinti suppli-
 cium & tolerantia 623, d
 Achar Zebediæ filius furatur 75, f.
 puniatur 76, c
 Achazes Iothami filius patri succedens
 idolo filium immolat: bello sollicita-
 tur: & superatur 177, c, d. Assy-
 rios auxilio aduocat: ac idololatriam
 exercere affectat 178, a, b. occidi-
 tur ibid. c
 Achiabus Herodis nepos aui uim probi-
 bet 327, e. hostibus repugnat
 332, b. 451, b
 Achias pontifex 99, d
 Achias propheta Hieroboamo regnum
 predicit 151, c. queritur 155, a
 Achiba Ezechie regis uxor Manassis ma-
 ter 182, c
 Achilæus Dauidi cōmentariensem prin-
 cept 133, c
 Achimanus filius Berzellæi cum Dau-
 de proficiscitur 132, b
 Achinas Dauidi uictoriam: et Abesalo-
 mi mortem nanciat 130, d, e
 Achimelechus pontifex Dauidem com-
 meatu iuuat 107, c. propter ob-
 sequium Dauidi præstitum à Sau-
 lo obiurgatus se excusat: & occidi-
 tur 108, b, c
 Achimadabæ Basiman nubit 141, d
 Achiothel à Dauide ad Abesalomum
 deficit 127, e. laqueo uitam finit
 129, c
 Achonij de alienigenis cum prole eijci-
 endis edictum 202, e
 Acimaces Persicus qualis 381, e
 Acme ancilla Iulie Antipatro & Hero-
 di fraudulenter scribit 325, b. 446,
 b. à Cesare occiditur 327, d
 Acmon filius Araphi gigas Dauidem
 occisurus ab Abiseo trucidatur
 133, d
 Acra collis 534, d
 Acrabatena toparchia 523, a
 Actiaca pugna quando peracta 284, c
 Actipus urbs 78, d
 Acusilaus Argius quando historiam
 conscripserit, & in quibus Hesiodū
 correxerit 587, c
 Adadus Azaelis filius patri in regnum
 succedit, & à Ioa Israelitarum rege
 uita priuatur 174, c
 Adadus Damasci rex & Syriæ à Dau-
 de uincitur 121, d
 Adadus tertius Samariam uastat 121, e
 Adadus Syrus Samariam obfidet 160, e.
 167, d. ab Achabo profligatur
 160, d. in gratiam ab eodem reci-
 pitur 161, e. & foedus init ibid. f.
 à Deo fugatur 168, b. egrotat
 ibid. f. ab Azæle prefocatus mo-
 ritur 169, a
 Adadi regnum Azael possidet 169, b
 Adadi Damasci & Syrorum regis po-
 steri reges Syriæ, sicut Aegypti reges
 Ptolemæi dicti 121, e. Ioramo insti-
 diantis & Eliseum capere conantis
 castra diripiuntur 168, d
 Adado fiducia humana quanta fuerit
 161, a
 Adamus, uox quid significet: à Deo
 creatur 3, b. peccat: cum Deo lo-
 quens iram deprecatur d. puni-
 tur e. cum Eua paradiso eijcitur
 ibid. f. ac moritur 4, c
 Adami posteritas 4, a
 ab Adamo ad diluuium ætates decem
 4, b, c
 Adar Hebreis, nobis Martius dictus
 73, e. 232, a
 Adasa uicinus 408, b
 Aderus Solomoni infestus 150, f. in
 Aegyptum profugit: Syriam, in Idū-
 meam rediens, occupat eiusdemq;
 rex designatur 151, a, b
 Adiabenus filius Nabatei, scilicet in
 machinis Romanorum euolat
 548, b
 Adiabeni Ixatem despicunt 376, d
 Adiabenorum regina religionem Iudæi-
 cam amplexa 374, a
 Adoma, quid significet 20, e
 Adomus, Esau cur cognominetur 20, e
 Adomi, uox quid significet 80, d
 Adonias Dauidis filius regnum affe-
 ctat: regnare à Nathano propheta
 affirmatur 13, e, d. à Salomone ue-
 niam impetrat 137, b. Abisacen,
 coniugem petit 139, e. occiditur
 140, a
 Adombezecus captus manibus pedi-
 busq; truncatur, moritur, & sepeli-
 tur 80, d
 Adoram urbs à Roboamo condita
 153, e
 Adoramus questor tributis recipiendis
 constituitur 133, e. lapidibus ob-
 ruitur 152, b
 adoratio uaccarum anreorum permit-
 titur 171, e
 Adramelechus Senacheribum patrem
 occidit 181, d
 Adrazarus Sophenorum rex à Dauide
 uictus, urbibus priuatur 122, a
 Adullamæ agri in speluncam Dauid in-
 cidit 107, e
 adulterium Dauidis 123, e
 adulterij suspecti lex 53, a
 Aegæas oppidum 210, c
 Aegyptij pseudopropheta, seductor Iu-
 deorum 380, f. pugna elabitur
 381, a. cum Felice configit: supe-
 ratur: fugit, & capitur 462, b
 Aegyptij polluti impiè seuiunt 598, f
 Aegyptij reges cur Pharaones dicti
 148, d
 Aegyptij à Nabuchodonosoro bello mo-
 lestantur 185, a. cum Aethiopi-
 bus pugnant 32, e. Israelitas perse-
 quuntur 37, c. Hebræos obsidio-
 ne premunt 37, d
 Aegyptij persequentes Israelitas obrui-
 untur 38, c. & quibus pœnis affe-
 cti fuerint 35, e, f. 36, a, b, c, d
 Aegyptij crocodilis & aspidibus hono-
 rem tribuunt 607, b
 Aegyptiorum arma uento in Hebræo-
 rum litus expulsa 38, f. cum Mi-
 thridate certamen 262, b
 Aegyptiorum annales 597, b. dii qui
 607, b de Iudeis maledicti 597, d.
 & idololatria ibid. libido 10, b.
 mores, sapientia 609, e. in Moy-
 sen ingratiuitudo & insidia
 inuidia

Index.

inuidia in Hebræos: & studia 30, e.
 ostentia 35, c. regum nomina Hero-
 dotus cur non ciet 148, e.
 religio 606, a. religionem Abra-
 mus refellit 10, c.
 Aegyptijs in nullam ciuitatem ascribi, à
 Romanis interdictum 604, f.
 Aegyptios Abramus Astronomiam do-
 cuit 10, c.
 Aegyptus unde nomen accepit 591, d.
 describitur 526, d. fame ingenti
 infestatur 25, b. ab Aethiopi-
 bus inuasa 32, f.
 Aegypti munitiones Iudeis à Ptole-
 meo committuntur 604, f.
 Aegypti regina Salomonem inu-
 sit 149, b. rex infantes mares He-
 bræorum necari iubet 31, a. rex
 Saram rapit 10, b.
 Aegypto Iosephus praeficitur 25, a.
 in Aegypto Hebræorum afflictiones
 30, f.
 ex Aegypto patres Moysè duce ducun-
 tur 383, e.
 Aelius Gallus auxiliariorum ab Hero-
 de Caesaris missorundum 294, a.
 Armilius lucundus à Iudeis occiditur
 477, b.
 Aemilius Regulus Cordubensis 357, d.
 Aeneas, Aretas postea dictus, Arabum
 rex constituitur 312, f.
 Aeoles populus 8, b.
 Aeraric inuentor quis 4, d.
 aeris genus auro pretiosius 122, a.
 Aeta, petra, Sampsonis habitatio 89, d.
 etates decem ab Adamo ad diluuium
 4, b, c.
 Aeternius Fronto duarum legionum A-
 lexandriarum magister 561, c.
 Aethiopes Aegyptum inuadunt 32, e.
 à Moysè uincuntur 33, b. ab Ae-
 gyptijs circumcisionem accipiunt
 154, c.
 Aethiopum origo 8, e.
 Aethiopum expeditio in Hierosolyma
 156, d.
 Aethiopum rex Zareus 156, d.
 Africa siue Libica 8, d.
 Agagus à Saulo capitur 101, b. in-
 terficatur 102, b.
 Agar ex Abramo grauida Saram despi-
 cit: obiurgatur: in desertum fugit
 11, d, e.
 Agari angelus Ismaelis curam mandat
 13, c. atq; ut ad berum redeat, sua
 det 11, e.
 Agatharchides historicus de Iudeis
 596, e.
 Aggeus propheta populo animum ad-
 dit 200, c.
 Agiræ Nabathem audacissimus et hor-

rendus 548, b. quid fecerit 545
 agricultura à Camo inuenta 4, a.
 agriculturae lex 68, d.
 M. Agrippa in Asiam mittitur 295, e.
 ab Herode excipitur 299, f. bo-
 ues Deo immolans epulum populo
 dat 300, a. cum Herode profici-
 scitur 300, c. Iudeos Romanis o-
 bedire iubet 466, e. populum ar-
 ma Floro illaturum coercēs 469, f.
 à Iudeis expellitur 470, a.
 Agrippæ ad Iudeos oratio 466, c.
 coram Agrippa Iudæi Græcos accu-
 sant 300, e.
 Agrippa Aristobuli filius pauper, Rei-
 publicæ praeficitur: à Flacco excipi-
 tur: accusatur 344, d, e, f. Alexan-
 driam nauigat: Puteolos appulit: à
 Tiberio excipitur: ab Antonia mu-
 tuum accipit: Caesaris amicitia frui-
 tur: Antonie soluit: Eurychum furti
 arguit 345: apud Tiberium ac-
 cusatur: in uincula conijcitur 346.
 457, e. de Tiberij morte nuntium
 accipit 348, d. eumculis soluitur
 349, a. 457. tetrarchie rex con-
 stitutus in Iuum regnū nauigat 349,
 a, b. 457. Herodis conatibus re-
 pugnat: eundemq; conspirationis in
 Tiberium accusat 349, e, f. 457, e.
 Caum honorat 352, a. Claudium
 ad retinendum principatum hortan-
 tur: et ad Claudium mittitur 367, a,
 b, c. à Claudio in regno confirma-
 tur 368, e. ad sui regni curam ha-
 bendam mittitur 466, c. uotius
 sacrificia soluit: Simonem Boethi fi-
 lium pontificem constituit: et adiu-
 tribum Iudeis remittit 302, a.
 369, d, e, f. Silam ob insolentiam
 custodie tradi curat: conuiuio a des-
 se cupit 370, f. Hierosolyma mu-
 nic: impeditur: exteris benefacit, con-
 tumelijs afficitur: Simoni reconcilia-
 tur: ac Beryti theatrum extruit 371, a,
 b, c, d. à regibus suscipitur ibid, e.
 ab adulatoribus Deus salatur: æ-
 grotat, & moritur 372, a, b. de-
 functus conuiuijs petitur ibid, d.
 Agrippæ Aristobuli soboles 343.
 460, a.
 Agrippæ profapia 372, d. regiminis
 amplitudo, diuicie, liberalitas 372,
 c. & Hierosolymitanorum disti-
 dum 381, f.
 de Agrippa augurium 347, a.
 Agrippa filius Agrippæ educatus 372,
 e. pontificie stolis custodiam Iu-
 deis impetrat 373, d. Chalcidi
 praeficitur 377, f. autor est
 Claudio ut Iudeorum causam legiti-

me cognoscat 379, e. multis to-
 parchijs Chalcide ablata, donatur
 ibid, d. nuptias instruit 379, d.
 Galilee parte à Nerone donatur
 380, e. summum sacerdotium Ise-
 maeli Phabei filio consulit 381, a.
 domum extruit ibid, f. Iosepho
 cognomine Cabi pontificatum detu-
 lit 382, b. domum extructam quo
 modo nominet ibid, f. theatrum
 Berytium ornans, Iesum pontificem
 confirmat ibid. templi ministris
 sacros hymnos canere concessit
 383, b.
 Agrippa filius Agrippæ Magdala ca-
 stellum capere ceriat 390, f. cum
 Vespasiano Tyrum uenit 403, a.
 à Claudio regno praeficitur 460, b.
 lapide percutitur 503, f.
 Agrippæ regis directas facultates Iose-
 phus seruat 388, e. literæ ad Iose-
 phum 401, f.
 Agrippa Simonides Flauij Iosephi filius
 404, c.
 Agrippina Claudij Caesaris uxor pro Iu-
 deis intercedit 379, c. maritum
 ueneficio tollit, filiumq; Neronem
 regno praeficit 380, a.
 Agrippinus Demetrii filius ex Mariam
 me 379, f.
 Agrippinum ab Herode cōditum 430, e.
 agrorum à quo primum constituitur ter-
 mini 4, c.
 Aime oppidi excidium 76, c.
 Aimate opprimuntur 76, d.
 Alibarchie magistratus 377, e. 379, f.
 Alanorum in Armeniam & Mediam e-
 ruptio 578, d, e.
 Albinus Iudææ praefes malignus 462,
 e. Iudæam latronibus explet 382,
 d, e, f. captiuos occidit 383, a.
 Albi successor Florus crudelis 384, e.
 Alcinus alias Iacimus pontifex 230, e.
 copias militares colligit: Iudeos occi-
 dit: fugiens Iudam accusat 231, c, d.
 miserè perijt 232, b.
 Alexander Alabarcha pecuniam Agrip-
 pæ prebet 345, b. uide, Alexand.
 Lyfimachus.
 • Alexander Antiochi Epiphanis filius
 Demetrio bellum infert 235, a. 251,
 e. uincit 236, b. 411, c. Iona-
 the amicitiam ambit 235, d. Iona-
 tham honorat 237, c, d. Cleopa-
 tram uxorem ducit 237, d. Iona-
 the munera mittit 238, c. in Ara-
 biam fugere compellitur & mori-
 tur 239, a.
 Alexander Aristobuli filius à Gabini-
 o uincitur 259, f. 260, d. Romanos
 occidit 260, c. Hyrcano bellū in-
 fert

Index.

- fert 415, b. cum Gabinio pugnat 246, d.
 260, c. 415, c. Iudeos ad defectionē
 reducit 416, b. securi percutitur
 361, e. 416, f.
 Alexander Herodis filius uxorem ducit
 299, f. à patre accusatur, & re-
 conciliatur 303, c. d. 304, e. 305, d.
 calumnijs oppressus uinculis con-
 stringitur 310, e. reconciliatur
 patri 311, d. ab Eurycle iterum
 calumnijs afficitur 313, d. 438, c.
 in carcerem detruditur, accusatur
 Beryti, & damnatur 314, 316.
 strangulatur 317, b.
 Alexandri Herodis filij progenies
 460, b.
 Alexander fictitijs instruitur, suscipi-
 tur, honoratur, sella portatur, falsus
 deprehenditur: & remigum nume-
 ro iniecitur 453, d, e, f.
 Alexander Ianneus rex constituitur
 249, a. Ptolemaidem obsidet ibid.
 b. Ptolemaeum decipit: ab eodem
 uincitur e, f. Ptolemaeo obuius
 250, a. fugit b. cum Cleopatra
 foedus facit: Gazam oppugnat ibid.
 e, f. occupat 251, a. Demetrio
 Eucero resistens ceditur ibid. f.
 febris laborat 252, f. moritur
 253, b.
 Alexandri filij Hircanus & Aristobu-
 lus: uxor Alexandra 253, a, c.
 inmanitas 410, e.
 Alexander Lyfimachus à uinculis solui-
 tur 368, f. Alexandria ditissimus
 377, e.
 Alexander Philippi filius imperio Ma-
 cedonico praesidet: in Asiam con-
 tendit, Darium uincit, Tyrum oppu-
 gnat 211, d, e, f. Tyrum capit 211,
 a. Iaddum pontificem benignè su-
 scipit 211, d. Hierosolymis sacri-
 ficat ibid. e. Gazam occupat 211,
 b. tributorum immunitatem Iu-
 deis concessit 211, f. libertatem
 uiuendi Samaritis permittit 212, a.
 moritur ibid. d.
 Alexander Polyhistor de Aphrica te-
 steur quid 14, e.
 Alexander rex primus Macheruntae
 dificat 575, f. quo tempore mor-
 tuus 595, d. mortuo Iudei in Ae-
 gyptum & Phoenicem translati
 596, a.
 Alexander Tiberij pater portam tem-
 pli auro & argento obducit 537, b.
 Alexander Veles regno annos quinque
 praefuit 239, b.
 Alexander Zebina Demetrium uincit
 246, c. cum Hircano foedus ferit,
 & ab Antiocho Grypho caditur
 Alexandra Phasaeli filia 343, d.
 Alexandra Alexandri Iannei uxor Ale-
 xandro mortuo succedit 253, b.
 Iudeis Castella credit 254, a. Da-
 mascum occupat 412, d. egrotat
 254, b. 412. moritur 254, e.
 412, e.
 Alexandra Hyrcani filia, Alexandri An-
 ristobuli uxor: ab Antonio filio pon-
 tificatum petit 280, b. Aristobu-
 li & Mariammes effigies ad Anto-
 nium mittit 280, c. Herodi suspe-
 cta 281, a. fugam moliens depre-
 hensâ ibid. b. Cleopatra Herodis
 insidias aperit 282, a. carcere de-
 tinetur 282, b. arces sibi subijcit
 290, e. Ptolemaeo nubit 416, f.
 Alexandra Alexandri Iannei uxoris
 mors 254, e. 290, f.
 Alexandria plus singulis mēfibus quàm
 Hierosolyma toto anno pendit Ro-
 manis 469, a. ijsdem quatuor
 mensium annonam ministrat. ibid.
 Alexandria ciuitas post Romam maxi-
 ma 529, b. à Cesare capta 605,
 e. à quibus conseruata ibid. b.
 Alexandria portus descriptio 526, e.
 Alexandrini Vespasianum imperatorem
 agnoscunt 527, a.
 Alexandrinorum seditio contra Iudeos
 474, c. bellum cum Cleopatra
 605, b.
 Alexandrium arx, castellum 259, d.
 413, d.
 Alexandrium Castellum à Gabinio ob-
 sessum 415, c. 259, e.
 Alexas Salomem Herodis filiam coniu-
 gem ducit 318, c.
 Alibama uxor Esai 20, f.
 Alicarnassorum decretum pro Iudeis
 267, c.
 Aliphazes Esai filius 20, f.
 Alifas Alifais nomen dedit 8, b.
 Allus Samarita, libertus Neronis 345, c.
 Althemus timore riget 429, c.
 Amalecita bellum inferunt Hebreis
 41, c. Israelitis molesti 85, a.
 uicti 100, f. Sicellam incendunt
 114, b. ab Amasia uicti 173, f.
 accersunt Syros in Dauidem 123, c.
 Amalecitarum clades 41, c.
 Amalecitas fuderunt Hebraei 42, a.
 Amalecitas Dauid infestat 112, d.
 persequitur 114, d.
 Amalecitis unde denominata, nunc Idu-
 maea dicta 20, f.
 Amalecus Esai nothus & Thamna concu-
 bina natus 20, f.
 Aman adoratur 205, d. arrogans
 207, c. clatus regi Artaxerxi in fi-
 diatur 209, a. uxoris consilio
 Mardochaeo, eundem cogitans tolle-
 re, crucem erigit 205, e. 207, c.
 ab Esthere coram Artaxerxe accusa-
 tur 208, b. peccatum falsus ueni-
 am petit: & à Sabuchade insidiarum
 arguitur 208, c. in crucem agi-
 tur 208, c.
 Amanis filij in crucem acti 209, c.
 possessiones Mardochaeo dantur
 208, d.
 Amarei filij Ioannem Gaddum interfici-
 ciunt 234, a. à Ionatha puniun-
 tur ibid. c.
 Amarames Moyses & Aaronis pater
 pro Hebraeis liberandis Deum inuo-
 cans, exauditur 31, b.
 Amarinus Israelitarum rector constitui-
 tur 157, d. relicto principatus
 successore Achabo filio moritur
 ibid. e.
 Amasas Dauidis exercitui praeficitur
 131, c. 132, d. Ioabo destinatus ad
 necem 138, e. à Ioabo interficitur
 132, c.
 Amasias Ioasi filius rex Hierosolymita-
 nus 173, f. Idumaeos uincit 174, e.
 Amalecitas bello exacerbat 174, d.
 uincit 173, f. ad idola deficit 174,
 f. Ioam literis ad bellum uocat
 175, a. pugnans contra Ioasum,
 uincitur 174, d. capitur 175, b.
 occiditur & sepelitur ibid. e.
 Amasia prosapia & probitas 174, d.
 Amathus castrum ad Iordanem 250, e.
 uastatur 251, d.
 ambitio malorum scaturigo 117, f.
 M. Ambilius Coponio succedit 338, c.
 Amenophes pater Messenis 601, a.
 Amias Achaz fil. bello superatus à Za-
 charia trucidatur 177, d.
 Ammadabus Leuita 94, b.
 Ammaniae à Babylonio infestantur
 190, a. Dauidi insurgunt 123, a.
 à Iuda uincuntur 228, a: depre-
 dantur 125, c.
 Ammaus uicus thermae sanadis corpori-
 bus idoneae. uide Emmaus.
 Ammaus combusta 452, a.
 Ammonitae Israelitas diuitijs nudant
 87, e. maturos se conficiunt 164,
 e. uastantur 98, a.
 Ammonitarum origo 12, d.
 Ammonij detestandus interitus 238, d.
 Amnis Sabbatici miraculum 573, d.
 Ammon filius Dauidis sorori Thamarae
 uim infert 125, d. occiditur 126, b.
 Amoraei ab Hebreis deuicti 61, d.
 Amoraeorum terra situs 61, e.
 Amoritis regio quibus data 65, e, f.
 Amos Manassis filius Iudae praeficitur
 & mor-

Index.

et moritur	182, f	Anilei uxor peregrinae religionis obser-	Antigonus Hyrcani filius ab Aristobu-
Amygdalon stagnum	548, a	uans	li coniuge infidij petitur
Ananelus summo sacerdotio ab Hero-	355, a	anima, Dei particula in corporibus	248, c.
de donatur	280, b	496, e	à fratre trucidatur
Ananelus pontificatu priuatur	280, f	anime corpori iuncte uirtus	248, d. 410, b
Ananias aliàs Sedrachès Danielis soci-	582, b	animalium usus permittitur	Antiochenſes calamitate Iudeos affici-
us 190, c. educatur 190, b. in	6, e	Anna Helcanis Leuite uxor	unt
ignem coniectus	91, f	annales Hebræorum	571, d
Ananias Iudeus mercator Helenam Iu-	588, b.	ptiorum	Antiochenſium fuga et clades
daicos ritus docet	597, b	Annibal ſeditioſus occiditur	240, a.
Ananias Maſbali filius à Simone occidi-	373, c	Annius Minucianus	petitiones apud Tium
tur	357, e	Annius Rufus M. Ambiuſio ſuccedit	573, e
Ananias Nebedei filius uinctus Româ	338, c	338, c	Antiochia à Seleuco condita
mittitur	379, b	Anochus filius Madianis	604, d
Ananias Onie filius Cleopatæ copijs	14, d	annus Iobelus	Antiochus Cyzicenus cum fratre Antio-
prefectus	53, e	annus magnus quot annis conſtet	cho Grypo belligeratur
Ananias Phariſæus Iofepho ſe opponit	6, f	annus ſabbaticus	246, d.
398, e	265, c	anni quot à Iofue tempore uſque ad Da-	et Philomatore
Ananias pontifex cum fratre Ezechia	119, e	uidis expugnationem	249, b. occidi-
occiditur	472, a	anni quot ab exitu Iſraelis ex Aegypto	tur
Ananias Anani filius iunior pontificatû	383, e	uſque ad templi Salomonis extru-	ibid. c
acquirat: Iacobum lapidat: pontifica-	188, b	tionem	Antiochus Cyzicenus ab Ariſtobulo ce-
tu priuatur	6, f	Anted luiani cur tam longa ui-	ſus ſugatur
Ananus dux uinctus Romam mittitur	362, b	Anteiſus trucidatur	246, f
379, b	259, e	Anthedon urbs inſtauratur	Antiochus Antiochi Cyziceni filius ſu-
Ananus pontifex prælium adornat	430, b	Anthedon urbs	perat Antiochum Grypi, et ſupera-
510, e	269, b	Antigonus à Ptolemæo Mennæo ado-	tur ab Eucero et Philippo fratri-
Ananus pontifex quamdiu	273, f	ptatur	bus
Ananus Ionathæ filius Ceſtio portas pa-	277, a. 426, c	Antigonus Herodis familiam oppugnat	251, b
teſcere conatur	271, b. 275, f. 423, d.	Antigonus Pappum Herodi bellaturum	Antiochus Comagenæ rex
Ananus Sethi filius pontifex conſtitui-	275, b. 420, c.	miſit	339, c.
tur, eſſe deſinit	277, c.	Antigonus Ariſtobuli filius ab Herode	368, e
Anani ſenioris ſcælicitas	427, d.	oppugnatur	Antiochus Comagenes rex in Ciliciam
Anchus rex Gittæ Dauidem ſecum du-	271, b.	uincitur	ſugiens, uinctus à Peto Romam mit-
xit bellaturum	271, b.	expellitur	tatur
113, b. Dauidem	271, b.	Herodi ſe dedit	578, b, c
remiſit	271, b.	in templo obſidetur	Antiochi Comagenes regis clades
114, a	271, b.	patris mortem queſtus,	577, c
Andromacho Herodes amicitiam renū-	271, b.	Hyrcanum criminatur	Antiochus aliàs Dionyſius
ciat	271, b.	Iofepho caput præcidit	411, e.
310, b	271, b.	et in ipſius cadauer ſeuit	Damaſci regno potitus quid geſſerit
Andromedæ catenarum uestigia	271, b.	Hyrcanum auribus priuat	252, c. cum Alexandro et Arabi-
498, c	271, b.	Phaſaelo loco remedij uenenum por-	bus bellum mouet
Andronicus Meſſalæ filius	271, b.	rigit	411, e
Angelus Agari Iſmaelis curam mandat	271, b.	423, d: pecunia corrumpit	Antiochus Deus, Alexandri filius ad-
13, c. perſuaſit redditurum ad hea-	271, b.	274, b. Macheram repulit	leſcens rex coronatur
rum	271, b.	425, c. Maſſadam obſidet	240, c.
angelus Eliam alit	271, b.	423, c. odioſus Antonio	amicitiâ cum Ionathâ init
159, e. Manochi	271, b.	273, d.	ibid. c.
apparet,	271, b.	à Soſio opprimitur	à Tryphone ſuo tutore trucidatur
88, e	271, b.	277, c. occi-	244, a
angeli luſta cum Iacobo	271, b.	ciditur	Antiochus occiditur, et eius exercitus
19, d	271, b.	278, d. 279, d.	fame perit
angeli Dei filij uocati	271, b.	727, e	252, d
5, b	271, b.	Antigoni lis apud Ceſarem	Antiochi uallis
angeli Dei filij appellati	271, b.	262, d	252, e
5, b. ab A-	271, b.	Antigonus Hyrcani filius ab Ariſtobu-	Antiochus Epiphanes rex Syriæ
bramo hoſpiti excipiuntur,	271, b.	lo in ſocietatem recipitur	223,
12: et	271, b.	ſaſe accuſatur	d. mores Iudaicos abrogat
à Loto	271, b.	409, f. Spondiû	407,
ibid. b	271, b.	409, c	d. murum Ieroſolym. impetie
angelorum ſupra et proles	271, b.		547, f. templum ſpoliat
5, b	271, b.		224, a.
Anileus manum armatam colligit	271, b.		571, c. 606, e. Hieroſolymam
353, d. amoribus correptus degene-	271, b.		uaſtat
rat, admonentemq; amicum conſo-	271, b.		407, b. arcem condit
dit	271, b.		224, b. in templo Iudaico por-
354, f. Miſtridatem nudum	271, b.		cos maſſauit, cultum Dei amouens
aſino impoſitum abducit	271, b.		224, c. uetuit Iudeos uti patrijs
355, c. fratrem ueneno è medio tollit	271, b.		legibus
355, b. à Miſtridate ſungatur	271, b.		225, a
355, f. dolo oppreſſus occiditur	271, b.		Antiochus Epiphanes cum Ptolomeo
356, a	271, b.		Sexto propter Syriam contendit,
	271, b.		et in Iudeam ſeuit
	271, b.		407, c.
	271, b.		à Iuda reprimitur
	271, b.		407, f. Hyrcani opes inuadit
	271, b.		223, d. ab
	271, b.		Arabibus uicitur
	271, b.		411, f. Ely-
	271, b.		maidam obſidens proſtigatus, egro-
	271, b.		tat
	271, b.		229, b. moritur
	271, b.		407, e
	271, b.		Antiochi Epiphanis in Iudeos perſidia
	271, b.		607, a. filius Demetrium bello pe-
	271, b.		tijt
	271, b.		235, a
	271, b.		Antiochus Syriæ rex Eupator
	271, b.		229, d.
	271, b.		Iudeam inuadere cogitat
	271, b.		226, c.
	271, b.		cum

Index.

- eum Iuda foedus pepigit 230, d.
Iudam in templo obsedit 229, d.
Iuda pacem nuncians, foedus uiolat
230, d. Bethsuritas expugnat
230, c. Philippum tutorem oc-
cidit 230, f. & captus à Deme-
trio trucidatur 231, d
Antiochi Eupatoris mors 229, d
Antiochus Grypus 251, b. Alexan-
drum Zebinam occidit 246, d.
Heracleonis insidijs occiditur 251,
b. Hyrcanum in urbem cogit
245, b
Antiochus Magnus Hierosolyma ten-
dens, ibi praesidium relinquit 408,
b. Iudae aduersatur 218, d.
fauet, E. amicitia Ptolemaeo iungitur
219, c. filiam Ptolemaeo uxorem
dat ibid. e. Aegyptum occupat
223, e
Antiochi Magni decretum de templo
Hierosolymitano 218, f. 219, b.
de Iudeorum pietate testimonium
219, c, d. copiae militares Ve-
spasiano misse 485, c
Antiochi Pharanx, loci nomen 412, d
Antiochus Pius, alias Eusebes 251, c.
& cur Pius cognominetur 245, d.
Hyrcano placatur 245, d
Antiochus Sedetes Hyrcanum obsidet
409, d
Antiochus Selenci nepos, cur Deus no-
minetur 218, c
Antiochus Soter Tryphonem superat
244, c. à Parthis uictus moritur
245, f. 246, d. 251, c
Antiochus Spondium ab Hyrcani filijs
uincitur 409, c
Antiochus Iudeorum princeps ciuium
suorum proditor, perfidus Iudeo-
rum solennitates despiciit 571, d, e
Antipas pater Antipatri Iudaeae ab An-
lexandro praeficitur 255, d
Antipas regij generis uir comprehen-
sus custodiae traditur 508, e. occi-
tur ibid.
Antipater Herodis filius regnum affectat
329, f. 449, c. portionem re-
gni paterni acquirit 334, d. rex
constituitur testamento 446, c.
tetrarcha ordinatur 447, d.
uxorem repudiat, & cur 342, d
Antipater Herodis filius donum reuo-
catur 322, c. extollitur e. in ius
citatur 322, f. callidus 433, e.
malus 318, d
Antipater patris Herodis animum à fi-
lijs auocat 302, f. in fratres ex-
acerbat 303, c. apud Caesarem
accusatur ibid. regni expe-
ctatione nixus 441, b. donis
fauorem conciliat 440, c. ui-
te paternae finem optat, amicos mu-
neribus parit 318, d. Alexandro
insidiatur 434, f. ab He-
rode patre suo filio Antipatri expel-
litur 432, e. ueneni parati ac-
cusatur 321, d. seipsum excu-
sat 323, b. culpam in Antiphi-
lum reijcit 325, d. innocen-
tia testem Deum facit 324, e.
in carcerem coniectus 325, d.
capitis damnatus uincitur 322, c.
occidi iubetur 327, f. patri succe-
dit 433, e. moritur & lugetur
419, c, d. 447, d
Antipater Salomes filius Archelaui ac-
cusat 330, b
Antipater Samarita ueneficium appa-
ratum Herodi indicat 442, f
Antipatri contra Herodem insidiae
319, d. 440, d
Antipatrum Herodes à Pherore collo-
quio auocat 441, d
Antipatri mater ornatu exuta pellitur
442, f
Antipater Idumaeus Hyrcani amicus
255, d
Antipater Antipas Scaurum commea-
tu inuadit 259, c. 260, c. qualem
operam nauarit Caesari, aliasq; gesta
261, d. 262. procurator ac dy-
nasta Iudaeae constituitur 262, d.
suos filios ad gubernacula prouehit
263
Antipater primo Antipas uocatus 255, d
Antipater Idumaeus Hyrcanum in regnum
restituit 413. aliasq; eius gesta
416, 417, 418
Antipatri ciuium edificatur 305, e.
Caparsaba dicta 252, d
Antiphibus cum suo fratre uenenum
apparat in Herodis interitum
321
antiquitatum libri uiginti, quod tem-
pus complectantur & quas historias
385
Antonia Drusi maioris uxoris Claudij
mater pro Agrippa intercedit
347, c
Antonia literis patefacit coniuratio-
nem in Tiberium constituta 346, c
Antonia turris unde denominata 341, e
Antonia turris, ab Herode condita
298, b. ui occupata 471, d.
collabatur 553, c. à Romanis
inuiaditur 554, f. euertitur
557, f
Antoniae situs 538, c
in Antonia stola pontificia deponitur
341, d
Antonius Centurio à Iotapateni insi-
dijs interimitur 495, c
M. Antonius dux Romanus, amore
Cleopatrae captus Herodem & Pha-
saelum tetrarchas constituit 270, e.
280. ad regium fastigium eun-
dem promouet 273, d. ab eodem
pecunijs corruptus Antigonus occi-
dit 279. 278, d
Antonius pecunijs Herodi conciliatur
269, c. Herodi nimium indul-
get 282, e. qualem operam Ga-
binio praestiterit 415. Herodem
exulem regno Iud. praeficit 423, b.
270, c. in gratiam Cleopatrae
multa indecore facit 427, f. 283, c.
284. à Cleopatra corrumpi-
tur 605, e. Samosata obsidet
276, b. Sosio prouinciam tra-
dit, cur 276, d. Artabazem
Tigranis filium capit, & uinctus in
Aegyptum mittit 284, d. Iu-
deos rebelles incarcerat 420, c.
profligat 483, b. Arabiam
subigit 284, c. apud Actium à
Caesare uincitur 284, c. 286, f.
occiditur 289, c
Antonij decreta pro Iudeis 266, d
Antonij pro Iudeis literae 307, b
Antonius praefectus alae equitum con-
tra Romanos Iudeos impugnans &
profligans 483, d. Bezedelem
turrin incendit ibid.
Antonius primus exercitum contra Vi-
tellium ducit 527, d
Antonius primus in conflictu cum Vi-
tellianis quatuor millia & quingen-
tos amittit 528, d. Vuellum
interficit 522, d. 528, c
Antonius Silo Taricheas cum duobus
millibus sagittariorum mittitur
501, d
Anuab uicus 484, d
Apachnas Iudeorum rex Beoni succe-
ssit 590, d
Apamenus Antiocho regnum afferuat
239, e
Apamiam Cassius obsidione liberat
418, f
Apellus, mensis 202, e. 224, b.
227, d
Apheci turris 475, e
Apheca oppidum 161, d
Aphra Abrami & Chetura filius 14, e
Aphres urbs dicta unde ibid. e
Aphrica dicta unde ibid. e
Apion de Moysse 603, b
Apion Iudeos accusat 350, c.
circumcisionem Iudeorum ridet
609, e

Index.

609, c. patriam & genus abiurat
604, d
Apion Onie & Dosithei nomina cauil
latur 605, b
Apionis calumnia de Iudeorum iusu-
rando 608, f. mendacium de
Græco homine à Iudeis immolando
607, c. mendacium de Zabido
608, c. patria Antiochia 604, c.
mors 609, f
Apobaterion, locus 6, b
Apocryphi libri 588, d
Apollo Dorensium Deus 608, c
Apollodorus annalium scriptor 607, d
Apollodorus in castra Iudeorum erum
pit 250, f
Apollonius Antiochi dux occisus 226, a
Apollonius Ionatham pronocat 237, c.
vincitur 238, d
Apollonius Molo historicus 610, d
Aponius senator saucius 368, c
Apophis Iudeorum rex 590, d
Aprilis mensis Macedonibus, Aegy-
ptijs, Hebræis, quomodo nocetur
36, f
Aprilem mensem Hebræi quomodo no-
cent 5, d
Apsanes Israelitarum præses 88, c
Aquila Romanorum insigne quare
487, d
Aquila Caium Caligulam occidit 361, d
Aquila spirans Romanis horrificus
581, b
ara Deo erecta 9, f. 42, d
Arabes à nonnullis Hycsi uocantur
590, d, e
Arabes Alexandrum uincunt 411, d.
Antiochum uincunt ibid. f. ob sta-
tim pacem petentes capiuntur 286,
d. Herodem prælio superant
284, d. ab Herode uincuntur
ibid. d. & dominantur 311, f
Arabice gentis autor quis 18, b. &
origo ibid. d
Arabum circuncisio 18, b
Arabum fines Herodes infestat 428, d
Arabum gesta in Iudæa mortuo Herode
451, d, f. 452
Arabum bellum cum Hyrcano 413, d
Arabum Iudæam uastantiū senitiā 333
Arabibus Hyrcanus prælia machina-
tur 223, b
Arabibus Zenodorus Aurantidem c-
locat 295, e
Arabici belli cause 311, e. 285, e
Arabicarum foeminarum propensio
321, b
Aramus, Arameis appellationem dedit
9, d
Arami liberi quibus gentibus nomina

indiderint
Aranes filius Tharri, frater Abrahami
9, c
Arapbus pater Acmonis 133, d
Araſci templum 181, d
Arattonis inuentio 4, d
arbor uite & scientiæ interdicta 3, b, c
arboribus frugiferis parcendum 72, b
arca Hierosolyma in templum Salomo-
nis transfertur 120, d. 145, c. in
tabernaculum reposita 120, f. ab
Assyris rapta 544, c. d. in He-
breorum castra peruenit 92, d.
in Dagonis sanum deferitur 93, b
Arce Dei descriptio 46, c
Arce Noe fabrica 5, c. reliquæ ubi
seruentur
Arcades antiquitatem sibi arrogant
587, e
Arce urbs 78, d
Arcus cælestis seu Iris, signum fœderis
inter Deum & Noe 6, e
Archelaus Cappadocum rex Alexan-
dri patri reconciliat 311, b, c
Archelaus regno dignus indicatur
331, b
Archelaus Iudææ Tetrarcha & rex sa-
lutatur 328, c. 453, b
Archelaus ciuitatibus præfectus 453, b
Archelaus seditione petitur 329, d.
in tumultuantes animaduertit 329, d
Archelaus in Iudæam uenit 436, f
Archelaus Pheroram fratri reconciliat
311, d. accusatur 322, b. se ex-
cusat 314, e. Herodis mimæ ar-
te soluit 436, e. muneribus affi-
citur 437, e. à Iudeis in ius uoca-
tur 452, d
Archelai in populum liberalitas 448,
e. in seditione sedanda prudentia
448, f
Archelai luxus et feræ epulæ 448, c
Archelaus Herodis filius Ethnarcha cō-
stitutus 334, d
Archelaus ethnarcha fit 453, b. rex
447, f
Archelaus Herodis filius à patre regno
præfectus, ipſius funus curat 328.
accusatur apud Augustum 330, b.
defenditur 330, f. 334, b. 450, b.
Glaphyram sibi copulat 454, c.
populo se accommodat 448, d.
& in seditionem incidit ibid. ſul-
ſo à fratre accusatus 443, d. in
exilium ablegatus, patrimonio pri-
uatur 454, d
Archelai ſonnam 454, b. eius re-
ditus quanti 453, c
Archelaus Herodis filius, quod non re-
bellasset, quarta tributorum parte la-

natur 453
Archelaus Magadati filius ad Titum per-
fugit 561, d
Arcyon medicus 363, c
Arethis, sexti ex fratribus Machabæi
supplicium, cuiusq; cum insigni tole-
rantia sermones 623
Aretas Arabum rex Coeleſyrie regnum
adipiscitur 252, d. Herodem bel-
lo uincit 342, d. Damascenis con-
ciliatur 411, f. & Scauro 415, b.
à Scauro c c c talentis mulctatur
415, b.
Aretas Syllæum inſidiariū arguit 320, f.
& homicidij 320, e
Aretæ Augurium 343, e
Aretæ Petreus Romanis auxiliatur
333, b
Arethusa urbs 414, f
Aries Rom. magnus Nicon à Iudeis ap-
pellatus, Hierosolym. murum per-
rumpit 541, d
arietis instrumenti bellici descriptio
491, d
Ariochus Nabuchodonosori ſatellitum
præfectus 400, f
Arion Iosephi Tobie filij procurator
222, d
Arion uinculis ab Hyrcano constringi-
tur 222, d. & numerato pretio
dimittitur 222, b
Aristei ad Ptolemæum Philadelphum
oratio pro Iudeis 213, c
Aristobulus Aristobuli regis filius ado-
lescens formosus 280, b. ab Hero-
de pontificatu donatur ibid. e.
aquis dolo Herodis præſecatur, &
lugetur 281, d, e. 440, b. ſepeli-
tur 282, d
Aristobulus Alexandri Iannæi filius o-
pulentus 256, e
Aristobulus Alexandri Iannæi filius 253,
e. matrem obiurgat ibid. e. Da-
maſcum ablegatur 254, d. caſtel-
la occupat ibid. b. accusatur ibid.
d. 257, c. cum Hyrcano de regno cō-
tendit 255, c. 257, d, e. Antipatro
odio bello mouetur ibid. e. Aretæ
& Hyrcano repugnat 256, f. ad
Scaurum legatos mittit 256, e. in
tēplo oppugnat 256, b. Phari-
ſæorum crudelitatem taxat 253, e
Aristobulus Alexandri Iannæi filius bel-
lo moleſtatur: caſtella Pōpeio tradit
257, e. uinctus teneatur 259, c. cū
coniuge & liberis 412, e. à Romæ
uinculis elabitur 260, d. à Romæ
nis obſidetur, capitur 260, b. uin-
culis ſoluitur et ueneno tollitur 261,
d. 416, e

Index.

- Aristobuli filij capti dimittuntur 260,
c
Aristobulus Herodis filius, uxorem
Bernicem filiam Salomes ducit
299,f. Antiochum Cyzicenum
cedit 246,f. accusatur 316,a.
303,c. 435,d. ab Euricle calum-
nijs petitur 313, d. patri reconci-
liatur 304,e. 305,a. 435,e.
pontificatu ornatur 280,e. ca-
lumnijs opprimitur 302,c. d. 299,
b. ab Herode insidijs petitur,
281,c. damnatur 316, b.
strangulatur 317,b.
280,f
Aristobuli Herodis filij progenies
460,b
Aristobulus Herodis Chalcidis filius
380,c
Aristobulus Hyrcani filius primus re-
gium diadema usurpat 409,e.
248,a
Aristobulus se regem declarat 412,d
Aristobulus pontifex 384,b
Aristobulus Hyrcani filius matrem occi-
dit 248,b. Antigonom trucidari curat 248, d. Antigonom ce-
dit 410,b. bellum Alexandro
infert 415, a. Hyrcani filijs
Spondium uincit 409, c. Scau-
rum muneribus corrumpit 413,c.
a Pompeio petitur 413,d. custo-
diæ traditur 413,f. Romam du-
citur 415,a. Romæ turb datas
415,e
Aristobulus morbo correptus: facinus
in fratrem fassus, moritur 248,e,f.
409,f. 410,c
Aristobuli & Hyrcani conflictus 412,
e. reconciliatio 412,f
Arius rex Lacedæmon Onie pontifici
& Menelao scribit 223,a
Arius centurio ab Athronge uincitur
332,f. moritur 451,e
Armenia regio a Partis amittitur 342,
a. ab Alanis uastatur 578,e
armigeri Saulis obitus 115,a
Arnon fluuius 61,b
Arophæus Mareathi 140,b
Arphas uicus 484,f
Arphaxades Semæ filius Arphaxadæis
nomen dedit 94,c
Arsamum castrum Izates ui capit 376,
e
Arsinoe soror Cleopatraz ab ipsa occi-
ditur 605,d
Artabanus Bononem expellit 339,b.
Asinei amicitiam expetit 354,d.
ab Herode conuiuio excipitur 342,
b. bello petitur 341,f. subsidium
petens subleuatur 375,c. 376,a.
Izatem honorat 376,b. re-
gno expulsus imperio per Izatem
restituitur 342,b. 376,b
Artabano Vardanis in regno successit
376,c
Artabazes Parthorum rex Cleopatraz
datur 428,a
Artabazes Tigranis filius captus in Ae-
gyptum ab Antonio mittitur 284,
a
Artaxerxes regnum paternum accipi-
ens conuiuiatur 204,e. edictum
in Iudeos promulgat 206,a.
uxorem Vastem accusans & ab ea di-
uertens, Estheram uxorem ducit
205,c. edicto Iudeorum exi-
tium reuocat 208, e. Mardo-
cheum honorat 207,c
Artaxerxis iunioris exercitus imperi-
um penes Bagasem 210,a
Artaxerxi insidiatur Aman 209,a
Artaxias Tigranis filius Armenia re-
gno potius aliquandiu expellitur
284,b
Artemisius mensis 143,a
artium inuectores 609,d
Artorius dolo seruatur 559,d
Arucæus Arcem urbem condidit 9,e
Arudeus Arudum insulam obtinuit
9,f
Arun uicus 452,a
Arus uicus 333,b
Arum locus 107,e
Asa uxor Esai 20,f
Asabel Beniaminis filius 29,d
Asael frater Ioabi 116,d
Asael Abenerum insequitur 116,d
Asaeli uulnus letherum inflictum
116,d
Asael casus ibid,e
Asani Hierosolymorum rex pius 156,
b. oppida extruit 157,c. uicto-
riæ signum a Deo capit 156,d
Asani Iudeorum rex Zareum pro-
fligat 156,d. moritur 157,e
Asani successor Iosaphatus 157,f
Asani pietas 156,c
Ascalon Iudeis semper inuisa 483.
capitur 80,f
Ascalonis situs 483,a
Ascalonitæ quingentos & duo millia
Iudeorum apud se habitantium in-
terfecerunt 47,f
Ascalonitarum uestigia Iosephus exi-
git 220,f
Ascalonitis quantum incommodi arca
attulerit 93,c
Aschanaxes originem Aschangxis de-
dit 8,b
Aschanes eunuchus prepositus Hebra-
eorum nobilium curæ, obsequitur Da-
niel 190,c
Aser Iacobi filius nascitur 18,c. fi-
lios quos genuit 29,e
Aseris etymologia 18,c
Aserrinus Astarti filius 592,c
Aseritarum fors in Chananea 78,d
Asie 500 ciuitates uni rectori & con-
suli Romano parent 467,f
Asineus & Anileus fratres Artabanum
accedunt 354,c
Asineus fit potens 354,d. manum
• armatam colligit 353,c. incolu-
mis domum ablegatur 304,d
Asiongaber, loci nomen 149,a
Asochis a Ptolemæo ui capitur 249,
f
Asphaltites lacus 10,e. 521,a,e.
595,a
in Asphaltitem fons Iordanis se exone-
rat 502,a
Asprenas 361,a. occiditur 362,a
Assamonei filius Matthias Antiochrum
spreuit 225,a
Assamonei principatus finis 678,d
Assamoneorum familie quandiu et prin-
cipatus Iudeorum concessus fuerit
384,a
Assaraboddas Senacheribi filium patri
succedens rex creatur 181,d
Assuerus rex Persarum 204,d. ui-
de Artaxerxes.
Assis rex Iudeorum 590,d. eiusdem
regni termini ibid.
Assuras Semæ filius Nynum urbem con-
didit 9,a
Assyria uocata unde 14,e
Assyria rex Teglabhalassar Israelius
capit 177,a
Assyriaci imperij scissio 182,a
Assyrii arcam rapiunt 544,c,d. ab
Abramo uincuntur 11,a
Assyriorum origo 9,a.
exercitus peste consumitur 181,
d
Astabarri populus 8,d
Astaborra fluuius 33,c
Astaborlus fluuius 33,c
Astapus fluuius ibid,c
Astartus Delæ Astarte filius 592,
c
Astronomia quando inuenta
4,f
Astronomiam Abramus docuit Aegy-
ptios 10,c
Asurus filius Sui 14,d
Athalia, uide, Gotholia.
Athenienses quando & quomodo Ro-
manis subiecti 467,c
Atheni-

Index.

- Athenienses Græcorum religiosissimi
crediti 609, c. scriptis legibus ut
tebantur 611, d
Atheniensium decretum in Hyrcani ho-
norem 262, f
Atheniensibus historia conscribenda
nulla cura fuit 587, e
Athenio Ptolemæi Euergetis ad Iudeos
legatus 220, d
Athenionis prodicione ab Arabibus He-
rodes vincitur 284, e
Aithrones pastor regnum sibi uendicâs
in Romanos seuit 332, e. Arium
centurionem vincit ibid. f. uictus
capitur 333, a
Auranitidem Zenodorus Arabibus clo-
cat 295, e
auaritia malorum radix 117, f. om-
ne supplicium contemnit 551, d
Augusti Cæsaris in Iudeos beneficia
306, e. in Herodem & Aretam
odium 312, d. cum utroq; in gra-
tiam reditus 315, d. Herodis testa-
mentum ratum confirmantis testa-
tio 334, e. in Italiam profectio
420, c. mors, eiusdemq; imperij
administrati anni 338, c
Augusto Herodes templa dedicat
430, f
Aulica deliciae quæ 132, b
Aurea terra, regio 149, b
Auran, in Biblijs habetur Aberon
225, a
Auranes Iude Machabei frater 230, b
Azazel famulus Adadi ad Eliseum mittitur
atque rex crudelis futurus uocatur
168, f. 169, a. Adadam Syri præ-
fecit 169, d. à Syriæ celebratur
ibid. b. Adali regnum inuasit
ibid. Iudeos infestat 173, e
Azazel contra Hierosolyma expeditio
173, a. cum Ieu bellam ibid.
Azamus filius Nachoris 9, d
Azarias Abdenago Danielis socius ap-
pellatur, atque ab Nabuchodonoso-
ro educatur 190, b, c. in ignem
coniectus 627, d
Azarias increpat Oziam sacerdotium
usurpantem 176, c.
Azarias à Gorgia deuictus 229, a
Azarias Iudeos ad pietatem hortatur
156, e
Azeca urbs à Roboamo condita 153, e
Azermothus Iustæ filius 9, b
Azizus Emesorum rex circumcissus An-
grippæ iunioris sororem Drusillam
uxorem ducit 379, d. defunctus
380, c
Azotus urbs 269, e. 414, f. destrui-
tur 229, a. à Ionatha capiunt &
igne incenditur 238, b
Azymorum dies solennis 37, b
Azymorum diebus pugna 533, a
Azymorum festum 178, e. 338, b.
cur institutum 519, a
B
Aal rex in imperio Nabuchodo-
nosoro succedit 594, b
Baal Achabi Deus 171, d.
Tyriorum ibid. d, e
Baalis sanum destruitur 172, e. uates
omnes Elias vincit 159, b, c
Baaliticis sacrificulos Ieus tollit 171, d
Baales Ammanitarum rex 189, b
Baaras locus, & radix mirifice euellen-
da 576, b. eiusdem uirtus ibid. c.
& loci fontes fluentes ibid.
Babe liberi ab Herode occiduntur
291, e
Babel quid significet 7, d
Babel turris constructa quando ibid. c
de Babel turri Sybille testimonium
ibid. d
Babylon locus cur dicatur ibid. d
Babylon in Cyri potestatem peruenit
193, d. capta 593, f
Babylonica captiuitas quando & quo-
modo acciderit 185, 186, 187, 188,
544
Babylonica captiuitas prædicta 182, b.
& eius finis 195, d
Babylonica captiuitate detentos Esaræ
reducit 202, b
Babyloniæ Ammanitas adoritur 190,
a. Hieremiam donis ornat 188, e.
Sedeciam regem constituit 186, a.
Ioachimum obsidet & abducit
185, e
Babyloniæ Moabitas aggreditur 190,
a. Hierosolyma obsidet 185, e.
oppugnat 186, c. captam Ieroso-
lym. incendit 545, d
Babylonij Iudeos persequuntur 356, a
Babylonij Sedeciam fugientem capiunt
187, e
Babyloniæ rex Manassæm captum
restituit 182, c
Babyloniæ antiquissima rerum me-
morabilem traditio 588, a
Babyloniæ Nechaº bello afficere studet
184, c
Bacæ uicus 484, b
Baccharis Beniaminis filius 29, d
Bacchides dux Demetrii aduersus Iu-
dam Machabeum aciem instituit
233, a
Bacchides Iude fautores cruciatos occi-
di curat 233, e
Bacchides Iude insidiatus, iuramentum
uiolat 231, c
Bacchides pacem cum Ionatha faciens,
abit 234, e
Bacchides Ionathâ dolo sublaturus bel-
lo petit 283, f
Bacchides cum exercitu in Iudeos mis-
sus 231, a
Bacchides Iudeos transfugas occidit
234, d
Bacchides in Iudeam tendit, Ionatham
capturus 234, d. à Mathathia oc-
ciditur 407, e
Bacchidis in Iudeos crudelitas 407, d.
eiusdemq; interitum ibid. e
Bacchidis denuo missi in Iudeam uicto-
ria 232, d
Bactriani, populus 9, b
Badezorus libobali filius 592, d
Badus, mensura qualis 142, f
Bæonis regni termini 590, d
Bagoas eunuchus 320, b
Bagoes copiarum Artaxerxis impera-
tor, quomodo Iudeos ob homicidium
in templo factum tractauerit 210, a
Bagoes templum Hierosolymitanum
polluit 210, a
Bagothous et Theodestes eunuchi in ne-
cem Artaxerxis coniurant, & ple-
ctuntur 205, d
Baia ciuitas Campanie 349, e
Bala Iacobi Patriarchæ ancilla 18, b
Balachus Moabitarum rex Balamum
ad Israelitas execrandum mittit
62, b
Baladas Babyloniæ rex amicitiam
cum Ezechia inire cupit 182, a
de Balada Berosus ibid. b
Balamus propheta ab asina sermone re-
prehenditur 62, c
Balamus iniuriæ acculatur 62, d
Balami consilio ad supra pellecti He-
brei 63, e
Balami uaticinium 62, e
Balami oracula 64, f
Baleazarus Iromi filius 592, c
Ballis Germanorum dux 572, f
Balsamum ubi crescat 283, e
Balthasar alias Nabonidel Babyloniæ
rex 192, e. cum suo regno in
Cyri potestatem uenit 193, d.
Adoniam occidit 140, a. ma-
num in pariete scribentem cernit
192, f
Banaias, genere sacerdos unus fortium
Davidis 134, d
Banaias Salomonis copijs præficiuntur
140, c
Banaothas, & Thannus occisores Iabo-
boschi supplicio afficiuntur 118, d
Barachias Israelitis, ut captiuos Iudeos
& Beniamitas dimittant, consui-
t 177, e
Baracus dux militaris arma corripit
84, d. Israelitas liberat ibid. e
Baraci

Index.

Baraci imperium 85, a. officium 84, e
 Barasa ui expugnata concrematur 228, c
 Barbari Herodi insidiantur 276, b.
 occiduntur 425, d. à Domitia no tentantur 573, 4
 Barbarorum possessiones 34, 4
 Baris mons 6, b
 Baris castellum, postea Antonia 412, c
 Baruchus Neri filius, Hieremie prophete scriba in Aegyptum abducitur 189, e. è carcere liberatur 188, f
 Baruchi filius neci destinatur 516, c
 Basanes israelitarum rex impius Hieroboami totam familiam sustulit, regnum occupat 156, b, f. à Gimone propheta grauius reprehenditur 157, a. Asano societate iungitur 157, b. Ramathonem munit 157, b. moritur 157, c
 Bazapharnes Parthorum satrapa à Phasaelo perfidia arguitur 271, c
 Basemmatha Esai uxor 16, c
 Basimam filiam Solomonis, Achinadabe nupta 141, d
 Bassus addit se Cassio 418, f. Iudeos interemit 577, d
 Bassus Sext Caesarem occidit 418, e
 Bassi militares copiae à Iudeis irrumpuntur 577, d. successor Flauius Silua 578, f
 Batanae, Trachonis, & Auranitidis, partiumq; quarundam domus Zenonis centum talenta redditus erant 453, b
 Bathuel Nachoris filius è Melcha 9, d
 Bathyllus, Antipatri libertus uenenum hero adfert 473, f
 Bathyra 388, b
 Batibius uir pretorius de Caij nece fura 380, e
 Bauxus Nachoris è Melcha filius 9, d
 Bdellium quid 40, e
 Beelsephon, ciuitas 37, a
 Beleus fons 458, c
 Beli templū à Nabuchodonosoro ornatur 192, b. 593, b. ab Alexandro expurgatur 595, f
 bellum Hebraeorum cum Amalecitis 41, d
 belli leges 71, f. 54, 4
 Benjamin nascitur, atque cur sic uocatur 20, b. captiuus 27, c. eiusdem filij 29, d
 Beniamite Chananeos tributarios reddunt 80, f. Israelitas debellant 82, c. quas uxores acceperint 82, e. post Iesu ducis

mortem agricultura studentes quieti 80, f
 Beniamitarum clades 82, c.
 fortitudo & peritia militaris 82, b.
 cedes omnium usque ad sexcentos uiros 82, d. & quomodo eatribus restituta fuerit ibid.
 Beniamitarum sort 78, c
 Beniamitis rapere uirgines licuit 83, 4
 Beon rex Iudeorum 590, d
 Berenice, locus 149, 4
 Berenice Agrippae germana Florū precans despicitur 464, f
 Bernice Salomes filia Aristobulo Herodis filio nuptum datur 299, f.
 fit exosa Glaphyra 308, 4. datur alteri marito 440, b
 Bernice Ciliciae regi Polemoni copulatur 379, e
 Bernice & Iudei ad Cestium de Flori gestis retulerunt 466, e
 Berotha ciuitas Galilae 77, c
 Berofus scriptor Chaldaicus 592, e.
 de Astronomia & Chaldaeorū philosophia Graece scripsit 592, e.
 de Iudeis 593, 4
 Berofus de Abrahamo 9, f. de Bala da 182, b. de Nabuchodonosoro 192, 4
 Bersabe ciuitas 172, f
 Bersabe puteus 13, 4
 Berytus Romanorum domicilium 315, e. colonia 571, b. ab Agrippa exornatur 371, d. 382, f
 Berzelleus quantis beneficijs Dauidem regno pulsum iuuerit 129, d. quam gratiam receperit 132, 4
 Besara, oppidum 391, 4
 Beselel tabernaculi opifex 49, d
 Besenoth uicus 520, c
 Bethalaga, uicus 234, d
 Bethela urbs 78, c
 Bethel quid significet 17, b
 Bethel proditione occupata 81, 4
 Bethenaber uicus à Placido igni traditur 520, 4
 Bethlepton toparchia 520, d
 Bethmaus, uicus 388, d
 Bethora locus 77, b
 Bethsabe formā Dauidem ad adulteriū allicit, atque eius maritus è castris uocatur 123, e
 Bethsabe Dauidi nubit 124, d.
 de Adonia regno monetur 136, d.
 pro Adonia intercedit 139, f. Solomononi regnum petit 136, e
 Bethsaida 338, b
 Bethsama, uicus 94, 4
 Bethsamitarum prophani septemdecim arcam contingentes moriuntur

94, b
 Bethsana, quae Scythopolis dicitur 78, c
 Bethsana ciuitas ibid.
 Bethsur urbs à Roboamo condita 153, e
 Bethsuritarum deditio 230, c
 Bettea urbs capta & predata 122, 4
 Bezeca urbs 80, d
 Bezedel uicus cum turri inexpugnabili 483, d. turris ab Antonio incenditur ibid.
 Bezetha collis 535, 4
 bibendi mos apud Persas 204, e
 Biblia quot annorum historiam complectantur 1, d
 Biblica scripta tractantes ethnici puniuntur 217, e
 Bithyni, Cappadoces, Pamphylij, Lycaei Romanis tributa persoluant 468, e
 Bocchoris Aegypti rex 603, c
 Bochoris Sabai pater 132, c
 Bonones ab Artabano pulsus 339, b
 Boozus ex Ruthe filium habet 91, d
 Borcaus Agrippae legatus à Iudeis uoluerat uicari 476, c
 Borcaus uicos 484, d
 bos agnum in templo Hierosolym. parit 563, e
 bouis cornupetæ noxa quomodo uindictanda 71, b
 boues triturantes 68, f
 Bosora euerfa 228, d
 Boz uestibuli templi columna 144, 4
 Bozus Ruthem uxorem quomodo acciperit 91, c, d
 Britannicus Claudij Caesaris filius 380, 4. ueneno à Nerone è medio tollitur 380, b
 Britanni in Romanam diuisionem subacti 468, d
 Broccus tribunus plebis 366, f
 Bruti exitium 269, f
 Bubastes flauius 590, c
 Bubastis castrum 236, e
 buccinarum inuentio & usus 54, c
 Burrus pretorianorum militum praefectus 380, b

C

Abrothaba nomen unde 54, f
 Cecilius Bassus Sext. Caesarem occidens copias eius occupat 418, e
 Cecinna de proditione cogitans cum milite ad Antonium fugit: obruncandus petitur 527, e, f.
 ab Ant

Index.

- ab Antonio rerum gestarum nunci-
cuius ad Vespasianum mittitur: lau-
datur, & dedecus eius honorib. pro-
tegitur 528, d
- Cadesa ciuitas, atque eius situs
77, d
- Caelefyria praefectus Hyrcano aduersa-
tior 264, d
- Coenopolis forum (quod Materiarium
uocatur) a Cestio incenditur 476, d
- Cesar Alexandrum falsum deprehen-
dit: & remigum numero inserit
453, f. Antipatrum Romana ciui-
tate donat 417, c
- Cesar Archelaum regno dignissimum
iudicat 331, b. Herodem regem ap-
pellat 429, f. Herodis filios Ro-
mam missos excipit 295, c. Iude-
is iura concessit 604, d
- Cesaris hostie ab Eleazaro reijciuntur
470, c. in honore quae urbes con-
ditae 338, b. in profugos benignitas
556, d. obitus 338, c
- Cesares unde appellati 148, e
- Cesarum beneuolentia Iosepho constans
404, d
- Cesarea urbs 294, e
- Cesarea ab Herode extruitur 430, c:
prius Stratonis Pyrgos dicta fuit
431, d. Neronias dicta 382, c
- Cesarea spectacula a Tito habentur
570, d
- Cesonia Caij uxor maritum mortuum,
inobedientiae arguit 365, a
- Cain, uox quid significet 4, a, b
- Cain nascitur 4, a. malus, agricola
primus ibid. sacrificat, fratrem in-
terfecit 4, b. 627, d. a Deo casti-
gatus sit peior 4, c
- Caini soboles 4, d, e
- Caiphas pontifex 338, d. Iosephus di-
ctus ibid.
- Caius Caligula Caesar fit 343, c. Ti-
berij successor Agrippam uincu-
lis soluit 344, b. 348, f. se Deum
uocari uult 458, b. & coli
357, a. Petronium in Syriam mit-
tit 350, d. reuocat 352, d.
Iouem Olympium Romam traduci
iubet 357, b. in senatores seuit
356, f. tributa minui petentes, ca-
pite plectit 357, f. rem diuinam
Augusto Cesari facit 360, d. foro
rem stuprauit 365, c. uulneratur,
& occiditur 361, c. 356, e. 364, b
- Caius quandiu regnauit 459, b
- Caij Caesaris decreta 265, b. mores
& facta 365, c. studium, eruditio
ibid. d. superbia 458, b
- Caij mors in theatro per praekonem in-
dicata 362, f. interitum mole-
stiferentes 362, b. uxor & filia oc-
cise 365, b
- C. Fannij Cos. decreta pro Iudeis
266, d
- C. Norbani Flacciliter 307, a
- Callani apud Indos qui 595, b
- Callimander audacius dimicans cadit
247, a
- Callistus Caij libertus 359, d
- calumnia in Eliam 158, f. in Eze-
ciam 181, b. in Dauidem
128, b
- Calyculus quid 48, b
- Cambyfes Cyri filius Iudeos ab aedi-
cando templo prohibet 196, f.
moritur 197, a
- Campius regius 11, b
- Cana Coelefyria locus 284, d
- Cana uicus Galilaeae 389, e
- Candebeus a Simone uincitur 408, d
- Caparsaba, Antipatris dicta 252, d
- Capernaum fons 502, b
- Capharin capitur 524, d
- Caphetra incensa 524, d
- Cappadoces populus 8, a
- Cariathiarim oppidum 120, c
- Carre, Mesopotamiae ciuitas 9, d
- Carthago a Didone extructa 592, d
- Carus occiditur 320, b
- Cassius Longinus 373, b
- Cassius in Syriam ueniens Marcum &
Bassum in suas partes pertrahit, Lu-
deam affligit 268, a. Apamiam
obsidione liberat 418, f
- Cassij in Syria res gestae 261, c.
exitum 269, f
- Castor historicus 595, d
- Castoris Iudei dolus 541, e
- Catullus Iosephum falso accusat 586, a.
tria milia Iudeorum trucidat
585, f
- Catulli morbus & mors 586, b
- Celenderis oppidum Ciliciae 322, d
- Cendebeus dux regius e Iudea proflin-
gatus 244, c
- Cenaeus Hebraeos in libertatem resti-
tuit 83, d
- Cephalon Antipatri frater 413, c
- Cerealis uastator 524, c
- Cesennius Petus Antiochum defectio-
nis accusatum hostiliter adoritur
577, e
- Cestius Coenopolim incendit 476, d.
Hierosolimam obsidet 476, d.
impetum populi compescit 463, e.
quinquaginta Iudeos occidit 475, f.
a Iudeis fugatur 477, a
- Chabalon quid denotet 147, e
- C. Chereas de Caij seuitia conqueri-
tur 358, d. Caium ad necem
querit 359, d. laudibus extol-
litur 363, b. libertate a Con-
sulibus donatur 364, d. Can-
ium uulnerat 361, c. occidit
356, e. ad Cornelium Sabi-
num confagit 359, a. ad sup-
plicium ductus moritur 368, d.
- Cheremonis locus excogitatus 600, f
- Chetura Abramo nupta 14, d
- Chalamas Syrorum transcaphratisu
rex 123, e
- Chaldei populus 9, a
- Chaldeorum annales 597, b
- Chaldeis Nabuchodonosori somnium
propositum 190, e
- Chalebis Israelitis consolatur 55, c
- Chamas Noe filius 7, a. patris irrisor
8, f
- Chami filij, ipsorumque progenies
8, c
- Chananae olim dicta Iudea 16, a
- Chananae terre natura 55, 78, a
- Chananae uastatio 77, d
- Chananeus Chamae filius 8, d
- Chananei filij 8, e. agri partitio
78, a
- Chananei Hebraeis bellum mouent
77, c. uincunt 56, e. per-
cussi 74, b. Hierosolymis ca-
iecti 119, d
- Chananeorum progenies 8, d. ex-
ercitus 77, d. reges cassi 77, d
- Chariathiaris ciuitas 94, b
- Chariathiarim arca translata 94, b
- Charubius Aethiopum rex 598, e
- Chazmisus Rubeli filius 29, d
- Chasleus mensis 224, b. 227, d
- Chaspoma euerfa 228, d
- Chebron Tethmosis filius 591, b
- Chebron 523, e. expugnatur 524, d.
diruta 229, a
- Chelcias Iudeus Cleopatrae copijs pre-
fectus 247, b
- Cherubes quid 46, c
- Cherubini duo 143, e
- Chetteus miles fortissimus Dauidis
133, d
- Chettei populus 8, f
- Chethon quid 47, b
- Chetim, uox quid significet 8, b
- Chetimus quis 8, b
- Chetima insula 8, b
- Chetima, nunc Cyprus uocatur 8, b
- Chidonis area locus, ubi 120, d
- Chij porticum reparari curat Herodes
300, b
- Chijs immunitatem Herodes impetrat
300, d
- Chiramus opifex Tyrius 144, a
- Chosbis quae 64, b
- Christus coneretur caput serpentis 3, f.
quando cruci affixus 340, a
Chusert

Index.

- Chusei unde denominentur* 8,c
Chusarthes Assyriorum rex Hebræos sibi subijcit 83,d
Chusus, Chusei 8,c
Chusis Abesalomum fecellit 128,c.
Architophelis consilium facit uanum 128,e. *ut se opponat Achitopheli rogatus Hierosolyma pergit* 128,a. *rerum uicissitudinem de- flet et à Dauide consolatione erigitur* 127,f
Chusus Nabrodis filius 8,e
Chuthai in Israeliticam regionem inue- sti 179,e
Chuscorum leuitas 180,a
Cilicia nunc Tharsus appellatur 8,b
in Cilla Dauid à Saulo obsidendus, ora- culi hortatu discedit 109,b
Cinnamus Artabano dignitatem regiā reddit 376,b
Cinnyra, instrumentum musicū 134,a
Circenses Iudi 357,e
circuncisio Arabum 13,b
circuncisio Iudeorum 13,b. *ab Apio- ne ridetur* 609,f. *Aegyptiorum* 609,e
circuncisionis origo 11,f
de Circumfione Iudeorum Herodotus 594,e
Cisus pater Sauli 96,a
citbare inuentor 4,d
citium quid 8,b
Ciuis Germanorum dux 572,f
ciuitatem quis primus instituerit 4,d
Clasicus Germanorum dux 572,f
Claudius Felix Iudæe prætor 379,d. *ad imperiū à militib. rapitur* 365,e. *368,a. princeps declaratur* 366,b. *Agrippam regno præficit* 460,b. *confirmat* 368,e. *Comagenam An- tiocho donat* 368,e. *Samaritas pu- nit* 379,c
Claudij edicta in Iudeorum gratiam 369,a. *imperium* 459,b. *uxores quot* 380,d.
Claudij Cesaris mors 379,f. 461,c
Cleanthes philosophus 609,d
Clearchus Aristotelis discipulus 595,a
clementia principem ornat 27,f
clementia Titi in hostes 507,e
Cleodemus propheta cognomine Mal- chus Iudeorum historiam contexuit 14,e
Cleopatra Antiochi Magni filia 219,e. *Antiocho Soteri coniugium offert* 244,c. *Alexandro nubit* 237,d. *aduersus filiū copias instruit* 250,c. *expellit Alexandrum* 410,e. *M. Antonium dementans, fra- trem cum sorore occidi iubet* 283,c. *duobus regnis inhians, partem eorū*
ab Antonio impetrat 282,a. 283,d.
Herodē ad stuprum sollicitat 283,e.
ab Herode in Aegyptum ducitur 284,a. *Ptolemaidem expugnat* 250,d. *moritur* 289,d
Cleopatra astutia 428,b. *seuitia, auaritia* 427,f
Cluius seditionis inter Tiberienses au- tor leuam sibi præcidit 393,d
Clito manus utrasque Iosephus abscindi uult 481,f
Cluuitus 360,e
Cœles uulgo Syria 9,b
Comagenus regum Romanis subditorū felicitissimus 547,e
cometa gladio similis excidium Hiero- solym. præcessit 563,d
Conon Græcus de Iudæis 597,b
consilij bonitas 518,d
consuetudo in Rege laudanda 207,d
consultores pessimi quid incommodi af- ferant 437,b
Cophene fluius Indiæ 9,b
Coponius Syriæ præfectus 336,f
Corban quid 60,d. 457,d. 594,e
Corduba urbs Hispaniæ 357,d
Corraei locus 94,f
Cores Moysen crimimatur 57,c. *flam- ma consumitur* 59,d
Core factionis patroni qui 57,e
Coreus filius Esai 20,f
Cornelius Faustus 258,e. 414,c
corus mensura qualis 56,b
à Coruo Elias pascitur 158,a,b
Costobarus Bernices pater 343,e
Costobarus Idumæe præfectus, mortis periculo eximitur: ab uxore repu- diatus insidiarum accusatur, filios Babæ ad necem quasitos occultat 291,a,b,c,d
Cotardes Parthorum rex 376,c
coturnices ubi copiose inueniantur 40,c
Cous Euaratus 439,a
M. Crassus in Parthos proficiscens Hie- rosolymitanum templum spolians in- ramentum uiolat 260,e,f. *Pitho- laum occidit* 416,d. *moritur* 261,c
Crispus Iudeus uinctus sistitur 402,d
Crocodili Aegyptiorum dii 607,b
Ctesiphon urbs Græcanica 356,c
cultus Dei in pristinum statum restitui- tur 172,e
Cumanus militem; libros Moysi conscia- dentem, securi ferijt 378,c
Cumanus Tiberio Alexandro successit 377,f. *conuictijs petitur* 378,b. *in Iudeos insurgit* 378,e. *uulgi impetum fore hostilem timet* 460,c. *Eleazari sequaces prehēfos neci tra-*
dit 460,f. *exilio puniuntur* 461,c
Cuspius Fadus Syriæ prætor 372,f.
Iudæam à latrocinij purgat 373,c
Theudam pseudopphetam puniit 377,d
Cuspio Fado Tiberius Alexāder succes- sit 377,f
custodes thesaurorum Dei 137,d
Cydoessa Tyriorum uicus 507,b
Cypri Antipatri uxor 416,c
Cypros Herodis Magni filia 343,d
Cypros Phasacli filia 343,d
Cyprus insula olim Chetima dicebatur 8,b
Cyprus præsidij locus in finibus Hiera- chunis 474,b
Cyrena urbs 604,f
Cyrenæi, Marmaride et terribiles Syr- tes quomodo Romanis subditi 468,e
Cyrus Persarum rex Babylonicum im- perium Persico iungens Babylonem et eius regem capit 192,d. 193,d. *Iudæos liberat* 195,d. *Iudæis redi- tum in patriam uasa templi restitues concedit templi restauraturis ibid.f*
Cyri de restaurando templo Hierosoly- mitano commentarij 200,d. *edi- ctum* 195,e. *ac literæ* 196,b. *mors* 196,d

D

Dabariteni uxorem Ptolemei procuratoris inuadūt 391,c
Dacchari herbe descriptio 48,b
Dagon arx 244,e
Dagon simulachrum coram arca conci- dit 93,b. *cur genuerit* 544,c
Dalales amica à Sampsonē eluditur 90,b
Dalmatæ bellicosissimi sub una tantum legione Romanorum quietem agunt 468,b
Damascus urbs 9,a. *ab Alexandra occupatur* 412,d
Damasci conditor Vses Arami filius 9,b
Damasci populus in Mediam abducitur 178,a
damasceni ab Assyrijs bello petuntur 177,c. *à Dauide uincuntur* 121,d.
Damasceni Ptolemæo infesti Aretā si- bi conciliant 411,f. *cum Sidonijs apud Flaccū contendere decernunt* 344,e
Damascenorū in Iudeos seuitia 477,f
Damnei filius Iesus in pontificatu firma- tur 382,d
Dan è Bala Iacobi filius nascitur, et cur sic nocetur 18,b. 29,e

Dauī

Index.

Dan filius vnus 29,c
 Dana vrbs edificata 183,c
 Danaus, 591, d. in Argos fugit 603,c
 Daniel, Balthasar appellatur 190,c
 Daniel Nabuchodonosori somnia duo interpretatur 191,b,c,f. mēse regie edulijs non delectatur 190,c. coram Balthasare statuitur 193,a. scripturam manus Balthasari coenanti uisam explicat 193,b. à Dario in Mediam abducitur & honoratur 193,c. satrapa Mediae constituitur 193,d. mandati regij violati à Satrapis coram Dario accusatur 193,c. in leonum fossam conijcitur 194,a. extrahitur ibid. a. turrim Ecbatana edificat ibid. c. deo quàm charus fuerit ibid. c. quantumq; prophetis ceteris praelatus fuerit 195,b
 Danielis inimici leonibus dilacerati 194,b. Deum verum prædicandū, Darius mandat 194,c. uiso de arietē & hirco 194,e. de Romano imperio predictio 195,a. cognati statuam non adorantes, fornaci immisi, Dei providentia incolumes manent 191,c
 Danitarum fors 78,d. fuga, habitationis inquisitio 83,b
 Danitis bellū Chananæi inferre conantur 83,b
 Danus fons Iordanis 11,a
 Darabitta vicus 399,f
 Darius Artabani filius Tiberio obses mittitur 342,b
 Darius Astiagis filius imperium Baby loniorum vastat, & Danielē constituit Satrapam, inuitus postea leonibus obijit 193,d. hostes Danielis iisdem obijcit, & deum laudat, 194,b
 Darius equitum præfectus sub Agripa 471,d
 Darius Hystaspis filius rex Persarum creatur, quæstionem proponit quænam omnium rerum fortissima aut potentissima 197,b,c. 198, commo nitus à Zorobabele Iudeos libertati restituit, urbemq; & templum restituere promittit & iuuat 198,c,d,e. 200,c. 201,c. 197,b. mortuus successorem filium Xerxem relinquit ibid.
 Darij filij Xerxis in Iudeos beneficentia 201,d
 Dathamus contumax 58,d
 Dathamus terra absorptus 59,c
 David Iessei filius 91,d. 103,a. in regem vngitur 102,e. Saulo ad citharam canit 103,a. Saulum cantu ex hilarat, cum Goliatho congressurus

mittitur 103,a,d. Goliathum intera imit: Saulo fit odio, à Sauli filia amatur, capita abscissa Saulo tradit 104,b,c,d,f. Sauli filiam ducit, Saulo reconciliatur, Sauli spiculum effugit, Palestinos vincit a,d,e. in Gittam aufugit, insaniam simulans, in speluncam peruenit 107,d,e. Palestinos disipat, Saulo proditur, eiusdemq; in antro occurrentis laciniam pallij abscindit 109,a,c,e. Nabali iumentis parcat, à Nabalo alimenta postulat, despicitur, atque ab Abigea placatur 110,c,d,e. vxorem Abigeam ducit, Saulo spiculum aufert, Abenerum oscitantie conumcit 111,b,c,d. ad Anchem diuertit, Saritas excursionibus infestat 112,a,b. ab Ancho in prælium assumitur 113,b. ab Ancho domum remittitur, Amalecitas insequitur, atq; ab ipsis caesis prædam recipiens in Sicellam reuertitur 114,b,c,d,e. rex creatur 115,d. declaratur 116,b. 118,c
 David ab vniuersis Israelitis rex fit 118,f. Sauli interitum luget 116,a. Micholem sibi reddi postulat, Abenerum humaniter tractat 117,b,c. occisum Abenerum luget, leboethi vitæ censuram capit, cuiusq; occisori bus minatur 118,a,c. Hebræorum proceres excipit, Hierosolymorum arcem expugnat, Chananæos & le buseos Hierosolymis expellit 119,a,c,d. Palestinos vincit 120,a. inq; eisdem hastam vibrat 121,c. oraculū consulit, arcem Hierosolyma transferri mandat, saltans ab vxore despicitur 120,b,c,d,e,f. templum cōstru cturus prohibetur, gentibus tributa imponit, Adadum prælio vincit, Damascenos & Moabitas superat, Sophenos subegit, Syriā inuadit 121,a,c,d,f. Adrasari vrbes adicit, Thoenū in amicitiam recipit, Sibæ villicationem iniungit 122,a,e. Mesopotamios & Syros vincit, adulterium committit 123,a,c,e. adulterij commissi obiurgatur, Bethsabeam vxorem ducit 124,d. filium ægrotum dolet: at mortuum sentiens, ad Dei tabernaculum maturando, cibum præscri petit 125,a,b. à filio Abesalomo regno pellitur 126,b. 127,d. fugiēs Iordanem transit 129,d. Ammonem extinctum luget 126,c. fugitarius sacer dotes perseuerare vult, ab Achitophete, Abesalomo adherente, deseritur 127,e,f. Deo suam causam commendat 128,b. Abesalomo parcendū iudicat, exercitui ab amicis subtrahi

tur 129,e,f. mortuum Abesalomum deslet 130,e. ab Israelitis in regnum reducitur 131,b. regno redditus quo modo vixerit 130,c. Amasam copijs præficit 131,c. 132,d. Semei ignoscit 131,d. & Meimphibostho 132,a. officia militaria distribuit, prælijs vt nō adstet admonetur, in prælio periclitans ab Abiseo liberatur, muscā curat 133,c,d,f. pōpulum numerari vult, & tribus malis pestē eligit 134,c,f. materiam templa parat, Solomō nem regnum ordiri iubet, eidemq; præcepta templi fabricandi præscri bit 135,d,e,f. populum in classes disponit 137,c. ad templi structuram necessaria relinquit, moriturus Salomoni facienda inculcat 138,d,e. moritur 138,d. sepelitur 139,b
 Davidis defuncti successor Salomō 139,d. vitæ spaciū ac regni 139,a. progenies 116,f. 119,f. virtutes 105,c. celebritas 103,a. pietatem Saul probat 110,b
 Davidis fortitudo 105,a. potētia 609,c. impatitētia 114,c. letitiam ob Abenerum 118,b. instrumenta musica 134,a. sepulchro thesauri abscon si 139,b. monumentum spoliatum 139,b. 307,d. 409,b
 Davidici sepulchri spoliati pœna 107,f
 Davidi mors Sauli nunciatur 115,c. regnum offertur 102,b
 Davidici generis reges quot, & quā diu regno præfuerint 188,a
 Davidi Sicella vicus datur 112,b
 Debora mulier qualis 84,d. comitata Baracum in bello 84,c
 Debras locus, & radix miræ euellenda 576,b
 Debræ radicks virtus: loci verò fontes fluentes 576,c
 Decapolitani Iustum accusant 403,c
 Decapolitanis calamitatum Iustus ator 400,f
 decimarum lex 67,c. 69,b
 Decius Mundus quantum in Paulinam insanierit 340,b
 Deliorum decreta pro Iudeis 266,c
 Delphorum templū cōbustum 609,c
 Lemetrius Antigoni à Ptolemæo Lagi filio vincitur 595,d
 Demetrius Eucerus Antiōchi Grypi filius, apud Damascum rex constituitur 251,c. contra Alexandrum expeditionem instituit ibidem, e. superat 251,f. fratrem obsidet 252,b. capitur, honoratur, moritur 252,b
 Demetrii impietas 411,d

Index.

- Demetrius Gadarensis Pompeij liber-
tus 259, a
Demetrius Alexandro victo Ionatham
amicè fouet 237, c
Demetrii filius in fœdus adsciscit Iona-
tham 237, c
Demetrius Nicanor regno potitus in-
gratitudinis accusatur 239, b. contra
Ionatham exercitum mouet: donis à
Ionatha placatur: exercitum dimit-
tens militum stipendia minuit, & à
Ionatha subsidium petit. ibid. c, d, f.
ab Antiochensibus impetitur, quos
fugat: Ionathæ ingratus 240, a, b. à
Ionatha vincitur 241, a. Nicanor
prælio à Tryphone vincitur 240, c.
Mesopotamiam inuadit: Parthorum
regem bello aggreditur, & victus
capitur 242, b. ab Arsace dimittitur
245, f. & in regnum restituitur, ibi-
dem suis inuisus vincitur, capitur, et
interficatur 246, c
Demetrii Nicanoris litera in Iudæorū
fauorem 239, c
Demetriani Ionatham fugiunt 241, e
Demetrius Phalereus Bibliothecam
Ptolomæo Philadelpho comparat
233, b. ipsiq; de vertendis Iudæorum
legibus scribit 214, c
Demetrio Phalereo in historia Iudæo-
rum venia concedenda, quod Hebrai
cè nesciuerit 597, c
Demetrius Seleuci filius rex Syriæ 231,
a. literis se in amicitiam Ionathæ in-
sinuat 235, b, c. Antiochum & Lys-
sam occidit 232, a. Iudam in prælio
occidit 233, a, b. in prælio contra A-
lexandrum succumbit 236, c. deposti-
ti lex 71, c
Deus quando potissimum afferre auxi-
lium soleat 37, f
Deus quibus peccatis grauiter offenda-
tur 545, b
Deus Galilæorum clades Romanis do-
nabat 493, f
Deus Iudæis omnem viam salutis ad in-
teritum verterat 551, d
Dei castra locus 19, c
Dei descriptio apud Moysen 611, a
Dextra porrecta quid apud Barbaros
significet 354, b
Deus Dorensium Apollo 608, c
de Deo Plato veram opinionem pro-
ferre noluit 614, b
Dij alieni 159, c
dij Aegyptiorum 607, b. Græcorum
614, c
Dido soror Pygmalionis regis Tyrio-
rum in Aphrica Carthaginem ædifi-
cat 592, d
Dicbus singulis quid Deus condiderit
2, f. 3, a, b
Dilath paradys fluius 3, e
Diluuij descriptio & duratio 6, a. tem-
pus 5, d. cause 5, a
de Diluuiio Berosi & Nicolai Dama-
sceni testimonium 6, b
Dina filia Iacobi 18, d. 29, d. stupratur,
quare Simitæ trucidantur 19, f
Diocles historicus 192, c
Diogenes Alexandrianicus à Pharise-
is occiditur 412, c
Dionysius Tripolitanus securi percus-
sus, aliàs Antiochus 411, c
Diophantes pseudographus 314, a. A-
lexandri nomine fictas literas scribit
438, f
Disciplinarum traductio 10, d
disidium inter Senatum & plebem
Rom. 367, a
Dius mensis 5, d
Dius historicus de Salomone 148, a.
592, a
doctrinam prodigio probat alias
159, c
Doecus Achimelechum pontificem ac-
cidit 108, a
Doleus à Gadarensibus interficitur
519, d
Dolobellæ decretum pro Iudæis
266, b
Domitia Domitiani Cesaris vxor
404, d
Domitianus Iosephum honorat 404,
d. populo rector insinuat 528, c
Domitianus Titi frater in Barbaros ite-
dit 573, a
Domitiani gesta contra Germanos
572, c
Domitiano Germani & Galli subijciū-
tur 573, b
Domitius Acnobardus 380, a
Domitius Nero imperator salutatur
380, b. fratrem, matrem, vxorem, vi-
rosq; illufirib; trucidat ibidem. Cæsa-
rea Iudæos excludit 581, d
Domitij Sabini fortitudo 542, f
Dora vrbs Phœnices 259, c. 414, f
Doras Hierosolymitanus pontificem
perimit 380, c
Dorcadis quid significet 508, f
Doris, Antipatri filij Herodis vxor
420, c. Antipatro scribit 444, c.
ornatu priuata expellitur 442, f
Doride repudiata Herodes Mariammē
reducit 432, c
Doritz profanata religionis Iudaicæ
à Petronio accusantur 370, a
Doritarum in Iudæos insolentia
369, f
Dorotheus 70, interpretibus additur
217, a
Draco de homicidijs 187, e
Druma Gedeonis concubina 86, c
Drusilla Agrippæ filia 343, c. Felici Ro-
mano nubit 379, c
Drusilla iunioris Agrippæ soror Azi-
zo regi Emesorum nubit 379, d
Drusum turris 431, c
Drusus Agrippæ filius 343, c
Drusus turris 295, a
Drusus Tiberij filius 344, c
Drymos loci nomen 421, a
Dysurus mensis, Hebræis Adar, nobis
Martius dicitur 71, c. 232, a
E.
E Butius decadarchus sub Vespasia-
no 488, c. à Iosepho impugna-
tur 390, f. Gamale occiditur
504, c
Ecbatana turris Mediæ à Danicle ædi-
ficatur 194, c
Ecdippon locus 421, c
Edom, vide: A domus.
Edreus dux militum Ionathæ 162, d
Eglon Israelitis sibi subdidit 83, c
Eglon à Iode peremptus 84, a
Ela vrbs capta 177, d
Elanus Basane filius vnà cum omni
sobole per Zamarem tollitur
157, c
Elcana Iudæ copiarum dux occiditur
177, d
Elcias Magnus pro Iudæis apud Petro-
nium intercedit 351, b
Eleazarus Aaronis filius 49, c. ponti-
fex fit 61, a
Eleazari mors 80, b
Eleazarus Ananiæ pontificis filius Ce-
saris hostias reijcit 470, c
Eleazarus Bocchi filius pontifex con-
stituitur 335, c
Eleazarus demonis incuntator arre-
ptiorum medicus 142, b
Eleazarus Dinæ filius latro 378, c. Iu-
dæorum princeps immanis 460, f.
suspensus 461, c
Eleazarus Dodie filius vnus fortium
Dauidis 134, b
Eleazarus filius Iairi in Manabemum,
cum sectatoribus impetum facit
472, b
Eleazarus Iudæ Macchabæi frater, cō-
fesso à se elephanto opprimitur
230, b
Eleazarus Iudæus Izatem ad circum-
cisionem inonet 375, b. audax &
strenuus, à Ruse Aegyptio captus,
verberatur 576, c, f. crucifigendus
offertur: & Iudæos sua calamitate
ad deditionem fugamq; concitans,
tandem

Index.

- tandem dimittitur 577, a, b
Eleazarus pontifex 1, d. Moysi filius 34, f
Eleazarus Phariseus functionis causa Hyrcanum arguit, at cōiūij à Iona tha conuincitur 247, d
Eleazari Samaei præclarum facinus 491, d
Eleazarus scariorum princeps 578, f. castellum Massadam dolo occupat 580, c. Iudeos ad facinus inuitat 581, c. de immortalitate animæ quid senserit 582, a
Eleazarus ad mortis contemptum suos monet 582, d. Romanam crudelitatem Iudeis exponit 583, d. proprio gladio perit 584, a
Eleazarus Simonis filius Gioræ Idumeos aduocandos censet 512, a
Eleazarus Simonis Gioræ socius ad Herodij custodes mittitur & moritur 523, c
Eleazarus senex ad vespendum immun- dis monitus Antiocho respondet, & supplicium fert 620, d, f
Eleinus Nephthalim filius 29, c
Elephantis sub Antiocho Eupatore pu- gnatur 229, c
Eleusa oppidum Ciliciæ 305, b
Eleutherus fluuius 238, d, 241, f
Eleutheri equites 422, c
Eliabus tabernaculi opifex 49, d
Elias propheta Thesbone Galaditica vrbe oriundus siccitatem prædicit: Sareptam veniens à cornu nutritur: puerum in vitam vocat: Achabum querit: eundemq; idololatriæ redar- guit 158, a, b, c, e, f. populi malitiam taxat: Baalis propheta vincit illu- dit: doctrinam miraculo confirmat: pluuiam impetrat: Iezabelam fugit: ab angelo alitur: cum Deo loquitur: Eliseum ad propheticum mu- nus vocat 159, Achab facinus re- prehendit 160, c. vbinam habita- tionis locus habuerit 159, c. Ocho- zie mortem prædicit 165, b. Ocho- ziam idolatriæ arguit, ibid. d. Iora- mum taxat 169, d
Elie forma 165, c
Elie sacrificium Deo offerenti, atque oranti ignis vltionis mittitur 165, c, e
Eliacius sub Iosia rege pontifex 183, c
Eliacimus Iosie filius antea Ioacimus dictus regnum paternum accipit 184, c
Eliacimus Iosie filius Babylonis tri- butum pendit, & occiditur 185, b, d
Eliaſimus Ioacimi filius in pontificatu patri succedit 203, b
Elieueus Gethæ filius pontificatum ac- cipit 371, f
Elis pontifex Aaronis filius 92, f. filio- rum interitum percipit & moritur, ibid.
Elis filiorum nequitia 91, e. pœna præ- dicta 92, c
Elis sacerdotis filij occisi 90, c
Eliseus Saphati filius prophetiæ do- mum accipit 159, f. pluuiam prædi- cit & victoriam 166, a. oleum mul- tiplicat 166, e. Ioramum de insidijs monet 166, f. obsidetur 167, a. ho- stes Samariam adducit 167, b. cibis refici vult, ibid. c. Adadum morti vicinum asserit 168, f. discipulum mittit ad Ieam vngendum regem 170, a. ægrotat: Ioe ternam victo- riam prædicit: & moritur 174, b, c. eiusdemq; mortui miraculum, ibid.
Elisei gesta 166, e
Elisei famulus visione firmatur 167, b
Eliseo vati Ioramum irascitur 167, c. m. credulus perit 168, e
Elon Zabulonis filius 29, d
Elymus, Elymei 9, a
Elymaida vrbs 229, b
Emalsema mater Amosi vxor Manafis 182, f
Emaus seu Ammaus, vox quid signifi- cet 503, e
Emmaus concremata 333, c
Emmaus vicus 338, d. 276, a. vide Am- maus.
Emiam Zona sacerdotalis 47, c
Eniachin tribus 509, b
Enochi raptus 165, e
Enochi finis in sacris literis non est 5, e
Enosa vrbs prima à Caino condita 4, d
Enosus Sethi filius 4, d
Epaphroditi laus 1, c
Ephesti templum combustum 609, c
Ephestorum decreta pro Iudeis 267, d. 306, F. 307, b
Ephodes quid 47, e
Ephremiæ Gedeoni inuident 86, b
Ephremitarum fors 78, c
Ephremes Iosephi filius 29, d. in nume- rum Iacobi filiorum pro patre Iose- pho adoptatur 30, c
Ephremi pars quæ cesserit 78, c
Ephronem oppidum Iudas subuerit 228, e
Epicrates Scythopolim Iudeis prodiit 247, d
Epicurorum error conuictus 195, b
Epiphanes, alias Ptolemæus, interijt 223, d
Epiphania, ciuitas 8, f
Exomidis descriptio 47, e
épulæ ferales Iudeorum 448, c
equitum Romanorum arma 485, e, f
Equus Modius Varo succedit 388, e
Erebimthonicus vicus 549, d
Erica prætorianorum Achazæ præfe- ctus occiditur 177, d
Eroedes Gadis filius 49, c
Esaïas Ezechiam consolans orat pro po- pulo 181, a. prodigio nuncijs dei probatus 182, a. ostensorum thesau- rorum Ezechiam arguit 182, b
Esaïæ vaticinia scripta 182, c
Esaus, Adomus dicitur 20, c
Esaus natus 15, e
Esaus venatum mittitur 16, c. benedi- ctione priuatur 16, c. ius primoge- nituræ vendit 20, e. donis Iacobi placatur 19, c. habitationem diui- dit 20, d.
Esaï vxores 16, b. progenies 20, f
Escon puteus 16, a
Esdras legis Mosaicæ scientissimus 201, e. Iudeos in Babylone conuo- cat 202, a, b, c. captiuos in Iu- deam reducit: sacerdotes inobedi- tiæ arguit 202, e. populo legem prælecta, moritur 203, a
Efron Pharae filius 129, d
Esseus vates de Antigono 248, d. He- rodi regnum prædicit 296, e
Essaron Rubeli filius 29, d
Essen quid significet 47, e
Essen, oraculum 50, c
Esseni quas virtutes colant 454, d. & 455
Essenorum placitum, vita & mores 337, c. in tormentis constantia, de diuinitate animæ opinio 456, b
de Essen Herodes religiose sentit 296, d
Essenos Herodes honorat 197, d
Essus Asseri filius 29, e
Esther delicatissime tractatur, & Ar- taxerxi regi nubit 205, b, c. causam querit Iugentis Mardochei 206, d. ieiunans Deum inuocat 206, e. Amanem accusat apud regem Arta- xerxem 208, b
Esthmonitis arx 292, e
Ethæus Githæus Davidis sectatur & exercitui præficitur 129, e
Eua mater omnium viuentium 3, b. à Serpente tentatur 3, d. labitur, pu- nitur, atq; cum Adamo Paradiso ei- jectur, ibid. e, f
Eua populus 8, f

Index.

Gadis

Index.

- Gadis filij* 29, c
Gaditæ à Moyse Amoritidem impetrât 65, c
Gaditis promissa renouata 74, b
Gadias aliàs Antipater 291, a
Gadus propheta Dauidi vnius è tribus malis electionem offert 134, f
Galades collis & Galadena regio 19, b
Galestes Agabæ morans Aristobulum excipit 254, c
Galanitidis regio ab Agrippa deficit 394, d
Gatate vnde oriundi, & denominati 8, d
Galba Imperator creatur 522, c. necatur 524, c
Gales Abimelecho insidias struens indicatur: & à Sicimitis fugatur 87, d, b
Galgala locus 75, f
Galilea inferior quæ 484, b
Galilea inferior & superior describitur, ibid.
Galilea à Ioanne depopulata 479, c. igni repleta 485, b à Vespasiano inuaditur 487, c
Galilææ caput Sephoris 338, b. & Tiberias 401, d
Galilææ gubernationem Ioannes affert 497, d
Galilææ Herodes ab Antipatro præficitur 263, c. 417, f
Galilæam in pace Iosephus retinuit 389, b
in Galilæa à Iosepho viatoribus iter præcluditur 396, d
Galilæi seuientes sermone Iosephi sedantur 402, c, e. Iosephi inimicos repudiârunt 396, b. Iosephi inimicis associatur 481, b. ab Herode deficiunt 276, d. à Samaritis opprimuntur 376, d. in Sepphoritis seuiunt 402, c. ab infantia pugnacissimi, & omni tempore plurimi 484, b
Galilæi iudeæ secta 337, f
Galilæorum & Samaritanorum constitutus 460, e. in Ionatham furor 397, d. in Iosephum beneuolentia 389, d. 397, a. noua inuenta, & factiones Hierosolymis 524, f
Galliæ situs describitur 468, b
Galliæ motus 520, d. bellum desinit 522, c
Gallus in subsidium à Sepphoritis vocatur 403, d
Gallus saluus euadit 504, e
Galli centurionis apud Gamalam facinus 504, e
Galli à Romanis cur deficiunt 572, c
Gallorum munimenta 466, b
Gallos sub mille & ducentis militibus seruire, quibus penè plures habuerint ciuitates 468, c
Gamala filius Iesu 509, c
Gamala ciuitas rebellat 503, d. 506, c. & vbi sita, ibidem d. excisa 506, c
Gamala castellum 387, e. 388. b. 403, b. à Iosepho stabilitur & à Vespasiano obsidetur 503, e. expugnatur 505, f
Gamalæ ciuitatis descriptio 503, d
Gamalestum fides in Romanos 387, d
Gamalenstum & Romanorum conflictus 503, e
Gamalielis filium Agrippa pontificem facit 382, f
Ganges fluuius Paradisi b, c
Garistima vrbs 403, d
Garizim mons 210, d
Garizim templi asylum 212, b
Garizinus mons 224, d
Gaza vrbs 259, e. 414, f. vrbs ab Hebræis capi non potuit 80, f
Gaza ab Alexandro oppugnatur 250, e. f. occupata 211, b. 251, d
Gazei, Ptolemæi opem implorant 249, e
Gazei Ionathæ se tradunt 240, e
Gazara Palestine vrbs à Salomone bis ædificata 148, b
de gazophylacio 562, f
Gedeon iuuenis imperium adeptus 85, c. populum liberat 85, c. imperium relicturus, confirmatur 86, c. Medianitarum castra explorat 85, d. senex mortuus 86, c
Gedeonis filij quot 86, c. successorum bella 86, c
Gedeoni Sicimitæ ingrati 86, e
Gela Beniaminis filius 29, d
Gelsemis Leuis filius 29, d
Geman vici situs 460, e
gemmæ victoriæ prouincia 50, b, c
Gemello Herodes amicitiam renuntiat 310, b
Genesar lacus describitur 502, a, b, terra eiusdem nominis ibid. d.
Gentium enumeratio quæ Romano imperio subduntur 467, d
Gentibus singulis à suis autoribus quomodo nomina sint indita 7, f. 8
Geon Paradisi fluuius 3, c
in Gerara, Abrami migratio 12, e
Gerasa capitur 522, b
Geraseni quomodo se erga Iudeos cohabitatores gesserint 474, d
Gergeſei populus 8, f
Germanicus Cæij pater veneno subleuitus 361, e
Germanicus Claudij Cæsaris frater 380, d
Germanus augur victus Agrippa vincto vaticinatur 347, d
Germani, qualis gens 361, f. 468, d
Germani fortes, captiui 468, d
Germani à Romanis cur defecerint 572, f. capitolijs collem occupant 528, b. ad sobrietatem coguntur 571, d
Germanorum seuitia occiso Caio ostensa 361, f
Germanorum rabies frætatur 363, d
Gersus Moysis è Sephora filius 34, f
Gesius Florus Iudeæ procurator seruus 338, e
Gesij Flori procuratoris qui Albino successit iniuriæ 338, d
iniquitas 463, d. vide Flori.
Getheris Aram filius 9, b
Getuli populus 8, d
Gigantum in Hebræis reliquie 80, e
Gigantum vallis 120, d
Gigantum posterius à quibus perdomiti 119, d, e, f
Simon propheta Basani regi poenans nunciat 157, d
Gimeæ vicus 484, b
Gion fons 136, f
Gioræ F. Simon Romanos inuadit 476, b
Giscala Gal. oppidulum indomitum 506, d. incenditur & diruitur 387, d. à Iosephi militibus deprædatur 481, f
Giscalam sibi subijcere Titus decernit 506, e
Giscalorum status 506, d. excidium 508, d
Gitta Dauidi refugium 107, d
Githæ uernia à Machæra restauratur 276, e. 425, f
Glaphyra Archelai Cappadocum regis filia 536, c. 299, f. Alexandro inuisa 435, c. Salomem odio prosequitur 398, d. occiso marito ad patrem cum dote remittitur 318, d. Archilao Herodis filio nubit 454, c. deinde Iubæ 336, b. somnia habet 336, c. 454, c
Glaphyra Archelai Cappadocum regis filia moritur 336, c
gloria rerum gestarum vnde petenda 405, e
Gobolitis, Idumæa regio dicta 20, f
Godolias Acani filius Hierosolymorum reliquijs præficitur 188, c. Iudeos profugos in sui tutelam recipit 189,

Index.

- Goliathus Githæus quæstaturæ 103,
b. Hebræos in certamen prouocat,
ibidem, c. occiditur, 104, b.
Gomaris filiorum progeries 8, a.
Gomarenscs, nunc Galatæ dicuntur
8, a.
Gorgias in Iudeam arma mouet 226, c
e. deuincit Iosephum & Azariam
229, a.
Gorgia contra Iudeos expeditio 226,
Gorgiani à Iuda victi 227, b.
Gorion Iosephi filius 509, c. occidi-
tur 517, c.
Gorionis F. Iosephus belli dux 478, b
Gotholia Achab filia, Ioram vxor in
Bibliis Athalia vocatur 171 f. Da-
uidis semen deletum cupit 171, f.
Hierosolymis regnat 171 f. regno et
vita priuatur 172, d.
Græcarum literarum inuectores qui
587, b.
Græco sæno persunduntur pontium
tabulata 498, c.
Græci sortes suos heros & semideos
dicunt improborumq; animas apud
inferos versari asserunt 456, d.
imagines colere soliti 294, d. à Iu-
deis coram Agrippa accusantur
300, e. à Iosepho ceduntur,
388, e.
Græci historici bellum Iudaicum non
atingunt 405, f. veritatem historie
negligunt 406, b.
Græci multi in Iudeorum leges tran-
sire 609, a
Græci diis victimas vouent, & hostiis
ad epulas vtuntur 609, e.
Græci legis nomen olim ignorarunt
610, d.
Græci legislatores reprehenduntur
614, a. & qui 610, d.
Græcorum dij 614, e. fortissimi &
religiissimi qui, 609, c. quinam de
rebus sacris scripserint, eorum scri-
ptorum discordia, & cur 587, c, d.
Græcorum historiis quantum creden-
dum 586, f.
Græcorum apud Alexandriam seditio
350, b. & Iudeorum seditio, 350, c.
Grando Aegyptiis ante Moysen nun-
quam visa 36, c.
Grapte cognata Izatæ regis Adiabeno-
rum aulam regiam Hierosolymis ce-
dificat 525, a.
Gratus miles 396, a.
Gratus militum præfectus ad Romanos
deficit 332, a. Simoni seruo Herodis
repugnat, eundemq; fugientem oc-
cidit, ibidem, d.
Grauidam calce percutiens quomodo
plectendus 71, d.
Gryphus Alexandrum occidit 246, d
Gunces Nephtholim filius 29, c.
- H
- H** Aliphragmuthosis pastores
vincit 590, c.
Harmais rex Aegypti 591, b.
Heberus Hebræorum author 9, b.
Hebræi Moysen susceperunt 35, b. ab
Aegyptiis obsesti 37, d. incolumes
mare rubrum transcutunt 38, b. à Mo-
yse corroborati 41, d. profligant
Amalecitas 42, a. prædam ab iis
reportant 42, b. montem accedunt
42, d. terram Amœorum occu-
pant 61, c. consilio Balami ad stu-
prum inuitantur 63, a. idola co-
lunt 64, a. Madianitas percusse-
runt 65, a. Moysen lugent 73, c.
Iordanem transcutunt 75, a. Dei de-
cretum intelligunt, ibidem, c. re-
gem expetunt 95, c. Moabitæ vin-
cunt 166, c. quantopere suis scri-
ptis credant 588, e
Hebræorum origo 9, b. afflictiones 30,
c. in deserto mora 40, f. castitas
43, c. cibus & vestitus 43, c. de
Moysen opinio 56, a. dux Iapthes
87, f. Hebræorum fuga 92, d. à
Palestinis clades 92, d. sapientes
142, a. annales 588, b. libri quot
588, d.
Hebræis dimissio à Pharaone denegata,
onus duplicatur 35, b, d.
Hebron vrbs 10, d. capta 80, c.
Hebronis vrbs conditor quis 153, c.
in Hebrone Dauidis progenies 116, f.
Hecateus Abderita philosophus 595,
c. de Iudeis, 604, c. de Abrahamo
10, a. Helena Monobazi mater
539, a.
Helena Adiabenorum regina religio-
nem Iudaicam amplexa 374, a.
Helena Ananiam ritus suos docentem
audit 374, e. Hierosolyma vadens
famelicis alit 375, d. moritur
377, d.
Hecatombæon mensis 61, a.
Hecatontamachi qui 250, a.
Helcanes Leuita vxores quot habue-
rit 91, f. & liberi eius ibidem, 92.
Helias, vide Elias.
Heliopolitanus sacerdos Iudeorum
598, c.
Heliopolis vrbs situs 603, b.
Heliæi prophete miraculum 521, b
Hellimus Nephthalimi filius 29, c.
- Helon Israelitarum dux 88, c.
Heniochi Romanis subiecti 467, f.
Heoron arca Domini 46, c.
Herculis progenies 14, c.
Herennius Capito procurator Iamnie
345, a.
Hermæus Danaus Aegypti rex 598, a.
Hermippus Græcus historicus 594, c.
Hermogenes Græcus de Iudeis 597, b
Herodes Agrippa frater rex Chalcidis
368, f. moritur 377, f.
Herodes Antipatri filius, venator, bel-
lator 432, d. ab Antipatro Galilee
præficitur 263, c. Ezeciam latronem
tollit 263, d. tyrannidis & iniusti-
tie instimulatur 263, f. iudicibus om-
nibus occisis, Sameam honorat
264, c. ab Hyrcano admonitus, sa-
luti fuga consulit 264, c. Cælesyrie
dux designatur 268, c. Malichum
dolosè occidit 298, e. in morbum
incidens, restituta sanitate, contra
Felicem proficiscitur 269, a. à Iu-
deorum legatis accusatur 269, c.
in Bithynia Antonium conciliat
269, c. ab Antonio tetrarcha ordi-
natur 270, c. Antigono repugnat
271, b. eumq; vincit, 420, c. vt com-
prehendatur Parthi laborant, 271,
f. cum familia fugit, sibi manus infer-
re nititur: sæpè à Parthis impugna-
tus victor discedit: Massadam castel-
lum ingreditur 272, a, b, c. à Mal-
cho Arabie rege repudiatus, regno
excedere iubetur 272, f. in Aegy-
ptum contendit: Romam properat:
Antonio casus suos narrat: ab Au-
gusto Cæsare inuatur: Senatui Ro-
mano commendatur: & Iudeæ
rex declaratur, 273, a, b, c, d, e. mili-
tes contra Antigoni colligit: Iop-
pem occupat: multos sibi adiungit:
Ressa castello capto Hierosolyma
petit: & quare urbem adortus sit,
proclamari mandat: à mœnibus ar-
ccetur: de comœatu prospicit: equi-
tatu Hierichūtem petit 274, b, c, d,
e. latrones à maleficiis cohibet, ho-
stem Antigoni vincit, & tota Ga-
lilea potitur: armis cum Antigono
decertat: defectores morte afficit: à
Machæra auxilium accipit 275, b,
c, f. Antonio Samosata obsidenti
auxiliaturus insidiis Barbarorum
impetitur: Barbaros profligans spo-
liat: ab Antonio honorificè excipi-
tur, & comiter salatur: Galilæos
deficientes pugna propulsat: tricli-
nij casum mirè euadit, vulneratur
276 b, c, e, f. Antigonianos vincit, et
lauans

Index

- lauans periculum illasus mirifice ef-
fugit : Pappi caput Pheroræ tradi
præcipit, Hierosolymis oppugnan-
dis exercitum admouet, atq; nuptias
celebrat, annonæ difficultati prospici-
cit : Hierosolyma expugnat 277
deuictis hostibus militares copias
compefcit : rapinas per urbem fieri
prohibet, et urbem ab ulteriore ve-
xatione pecuniis exercitui datis re-
dimit 278, b, c. amicos promouet,
inimicos tollit : factionis Antigonia-
næ primates interficit 279, b, c.
Aristobulo pontificatum attribuit :
Ananelo pontificatum abrogat
280. Aristobulo insidias struit : e-
undem tolli curat, ad Antonium vo-
catur causam de Aristobuli nece di-
cturus, uxoris suæ necem Iosepho
patruo suo præcipit : Antonium do-
nis cecat 282, d. à Cleopatra ad stu-
prum sollicitatur : Cleopatram occi-
dere consultat 283, e, f. Cleopatram
in Aegyptum ducit : Antonio opitu-
latur : Arabes vincit 429, b. sed Athe-
nionis proditiõe vincitur 284, b, c, d,
e. 428. Hyrcanum tollit. 286, c. 287,
c. à Cæsare regnum obtinuit 288, d.
Herodes Doride repudiata Mariam-
mem reducit 432, e. calumniis op-
pressum occidit 288, e. uxoris oc-
cisæ causa affligitur 290, d. inti-
mos amicos occidit 291, a. Athle-
tica certamina instituit 291, e. fæ-
me laborantibus subuenit 293, d.
Hierosolymis regiam ædificat 294,
a. Simonis filiam uxorem duxit
294, b. maleficia coerces 295, d.
Cæsari templum extruit : tributa mi-
nuens seditionibus occurrit : populū
sacramento obstringit : de Essæis reli-
giosè sentit 296, b, d. 297, a.
Herodes filios apud Cæsarem accusans,
lachrymis ad misericordiam moue-
tur 303, f. filios in vincula conij-
cit 314, b. filios apud Barytum da-
minat 315, e. iudicio conseruati,
supplicio adiudicantur 316, b. 439,
d. atq; eos strangulari iubet 317, b.
quot uxores & liberos habuerit
319, a. 440, f. Phariseos necat 320,
b. quinquennale certamen habet
305, d. Antipatridem oppidum cõ-
dit 305, e. monumentum Dauidis
spoliat 339, b. 307, d. turbis dome-
sticis agitat 309, e. amicitiam in-
timis renuntiat 310, b. ac mortem
optat 311, b. Trachonitas truci-
dat 311, f. latrones ad supplicium
poscit 312, a. Reptam castellum di-
ruit à Syllæo accusatur 312, c, d. cõ-
tra Syllæum defenditur 315, c. sibi
manus illaturus Antipatrum iubet
occidi 327, e. funeratus lugetur
328, d. 448, a.
Herodiani regni diuiso 453, b.
Herodis successores 448, c.
Herodis progenies 278, d. 343, c.
ab Herode cur vrbes conditæ 338, a.
430, e.
Herodes Herodis filius ab Areta bello
vincitur 342, d. 441, e. Tiberia-
dem urbem condit 338. Artabanum
& Vitellium conuiuio excipit 342.
uxorem Aretæ filiam repudiens fra-
tris coniugem reducit, ibidem, d. Io-
annem Baptistam occidit 343, a. in
exilium abigitur 350, a. 349, b. in
Hispaniam fugit 458, a. occiditur
339, a.
Herodias Herodem ad nauigandum Ro-
mam, regiam dignitatem recepturū,
impellit 349, c.
Herodes Phasacli filius 343, d.
Herodium oppidum 272, c. describitur
575, e.
Herodotus de Aegyptiis 609, f. Ae-
gyptiorum regum nomina, cur non
dicat 148, e. de Susaco 154, d. lu-
deorum circumcissione 594, e.
Hezarbunis dux militum capitur 86, b.
Hiberi olim, dicuntur Romani 604, e.
Hieremias propheta Iosie episcopus
scribit 184, d. accusatus ad suppli-
cium deposcitur : liberatur : librum
suum populo prælegendum tradit
185, b, c. Sedeciam à Pseudoprophe-
tis seductum monet 186, a. de ca-
ptiuitate Babilonica vaticinans cõ-
temnitur : in iudicium ducitur, affli-
gitur : in carcerem coniectus futura
prædicat : despicitur, torquetur 186,
d, e, f. in puteum fune demittitur :
extrahitur : frustra, Sedeciam, vt vr-
bem Babiloniis traderet, monet 187,
a, b. à Babylonio muneribus dona-
tur : vbi moretur : Baruchum è carce-
re liberat, 188, e. in Aegyptum ab-
ducitur 189, e. Iudæis frustra sua-
det, vt Babiloniis seruiant 189, e.
Hieremias oraculorū certitudo 187, f.
Hieremias militum Iosephi præfectus
403, b.
Hiericho vrbs 62, a. describitur 520,
f. euertitur 75, d. à Romanis vastatur
274, f. eius præfectus murorū fabri-
cæ 151, c. vaticinio se regem futu-
rum cognoscit, decem tribuum rex
eligitur, & Sicimis habitat 151, e.
populum ad defectionem sollicitat :
Solomonis iram refugit 151, c, d.
aureas vitulas facit 152, d. à falso
propheta seducitur 153, b. filio
suo ægrotante quid responset à pro-
pheta acceperit 155, a. contra A-
biam ducit exercitū 155, c. vincitur
ac moritur, relicto regni successore
Nadabo 156, b.
Hieroboami tota familia à Basane ex-
tinguitur 156, f.
Hieroboamus Ioæ filius Israhelitarum
rex 175, d. Syriam suo regno im-
pius adijcit, ibidem. Zacharia filio
herede relicto moritur 176, a.
Hieronymus h historicus Iudeorū 597
a. Antiochi regis amicus, Syriam
administrat 597, a. Hierosolyma
vrbs pulcherrima & maxima 596,
b. Solyma dicta 11, b. 119, e. vnde
nomen sumpsit 596, e. eius pri-
mus conditor quis 569, c. Hiero-
solyma obsessa à Rase Damasceno-
rū rege 177, c. à Babylonio 185,
c. 186, c. ab He. ode & Sosio 277,
d, f. à Pompeo 414, a. ab Hero-
de 423, e. à Cestio 475, f. à Ti-
to 549, e. Capta & vastata à Cha-
nanæis 80, d. à Dauide 119, d. à
Susaco rege 122, a. 154, c, d. à Nabu-
chodonosoro 187, d. à Nabuzar-
dane 188, b. ab Herodianis 277,
f. à Tito Cæsare 405, e. ab An-
tiocho Epi; hanc 407, b. ab He-
rode & Sosio 426, f. 427, a, c. à
Tito ac Babiloniorū rege 544, e. à
Vespasiano 569, e. ab Antiocho
Epiphane 571, c. à Romanis 583,
b. restaurata à Salomone 148, b.
ab Ozia 176, b. à Manasse Eze-
chia ex Achiba filio 182, e. à Ne-
hemias 204, a.
Hierosolymitani discordes 517, e. 529,
b. vnanimes 540, b.
Hieroselymitæ ab Antiocho ad alic-
nos mores cogi non possunt 627, c.
Hierosolymitarum fames 546, b.
549, e.
Hierosolymitanorum & Agryppæ dis-
sidium 331, f.
Hiezechiel in Babylonem abducitur
185, e. templum vastandum prædi-
cit 186, b.
Hiezechielis oracula solida 187, f.
Iippeni Iudæos cohabitatores male
tractant 473, f.
Hippicos turris 535, d.
Hippodromus, locus 447, c.
Hiramus Tyriorum rex, Vide Iromus.
Hirene concubina Ptolemæi Physio-
nis sobrietatis 605, d.
Hispania Historiographis ignota
589, f.
Hispani Romanis parent 468, c.
Hb 4

Index.

- historia Antiquitatum Iudaicarum* quot annorum res gestas contineat 586,e
- historia brevis Hierosolymæ urbis* 569,c
- historiæ veræ indicium quod* 588,a
- historiæ cur scribendæ* 1,a
- historijs suis Iosephus fidem facit* 401,f
- historias suas Iosephus cur conscripserit* 1,b
- historiarum Biblicarum finis in Iosepho* 245,a
- historicus falsitatis arguitur* 401,d
- historici officium & finis* 255,b. 400,e
- historici de Iudæis* 597,b
- historiographi optimi qui* 406,a
- historiographi Græci bellum Iudaicum reticent* 405,f. veritatem historiæ negligunt 406,b
- historiographi Græci Hispaniam ignorant* 589,f
- holocaustoma sacrificium cur dictum* 50,f
- Homeri carminis vetustas, & an ab Homero quid scriptum sit* 587,b
- homo sui interitus autor* 6,d
- hominis creatio* 3, a. ætas constituta 9,d
- hominum scelera* 5,b. commercia quorsum vitanda quibus 52,e,f
- homicidium Davidis* 123,f. 124,c
- de Homicidijs Draco leges conscripsit* 587,e. homicidarum inuitorum asyla 65,e
- homicidij incerti inquisitio qualis fiat* 68,b
- Homoneæ, loci nomen* 398,c
- horti pensiles à Nabuchodonosor extructi* 192,c
- Hycos quid significet* 590,d
- Hyoſcyamus herba* 48,b
- Hyperberetæus mensis* 51,d
- Hyrcanium vicus* 428,b
- Hyrcanus Iosephi filius fratribus odiosus* 221, c. in solitudinem cum bobus ablegatur 221, c. in Aegyptum mittitur 221, c. insidijs fratrum petitur 221,f
- Hyrcanus Arionem dispensatorem vinctulis tradit* 222, a. eundemque numerato precio dimisit 222,b. accusatus, causam suam agit 222,b. fratres insidiatores prælio vincit 222, f. Arabibus molestus 223,b
- Hyrcani sales* 222, c. facultates Antiochus occupat 223,d. detestabile exitium 223,d
- Hyrcanus Simonis filius Ptolemæum oppugnat* 244, f. à quo matrem & fratres suos torqueri videt: atque interfici cognoscit 244,f. 245, a. ex Davidis monumento pecuniam petit 245,e. in Syriam expeditionem instituit 245,f
- Romanam amicitiam renouat* 246, a. pace fruitur 246, d. Samaritan, nunc Sebaſtem dictum, obsidet 246,e. solo æquat 247, b. cum Deo colloquitur, ibidem. in Phariseorum odium incidit: functionis causa ab Eleazaro arguitur 247,c, d. à Phariseis ad Sadducæos deficit 247,c
- Hyrcani de filijs vaticinium* 248,d. mors & laus 247,f
- Hyrcanus Alexandri Iannæi filius* 253, c. matri inuidens Aristobulum accusat 254,d. cum Aristobulo de regno contendit; 255, c. 257, e. d. ad Aretam confugit, ibidem f. pauper 256,f. apud Pompeium accusatur 257, c. pontifex constituitur eius nominis primus 259, a. 343, d. 408, e. Hierosolyma deducitur, 259,f. in pontificatu confirmatur 262,c. accusatur, ibidem d. pontifex declaratur, d. 412, b. 414, e. moenia patriæ collapsa restituendi potestatem accipit 262,e. Herodem Antipatri filium in ius vocat fugit: increpatur 264,a,c, d. prouentus annuos accipit 265, d. Antonio auream coronam offert 269,d. à Parthis impetitur 271, d. vinctus ducitur e, 422, c. auribus priuatur 272, e. dimissus à Parthis ad Herodem reuertitur 279,d. à Iudæis honoratur, ibidem e. ab Herode occiditur 287, c. 286, e. 432,e
- Hyrcani cum Aristobulo socius* 255, c. 412,f. bonitas 255,e
- Hyrcano prouentus & loca adiudicantur* 265,d
- I.
- Abes à Naase obsidione cingitur* 97,d
- Iabesinis auxilium à Saulo promissum* 97,e
- Iabinus Chananæorum rex Hebræos opprimit* 84, c. ipseque interit 85,d
- Iabissa vrbs: & Iabissenorum erga Saulum, & filios eius extinctos officium* 115,c
- Iabissus vrbs Galaditidis occupata: omnesque eius habitatores, exceptis 400 virginibus, coacti* 82,d
- Iachenus Simeonis filius* 29,d
- Iachin, columna vestibuli templi* 244,d
- Iacimus filius Zamaris* 319,d
- Iacimus pontifex* 384,d
- Iacimus pontifex, vide, Alcimus*
- Iacimi filius à Gamala abiit* 393,e
- Iacobus Isaaci filius nascitur* 15,e. Esauo benedictionem præcipit 16, c. fratris iram fugiens in Mesopotamiam tendit: dormiens cuiusmodi visionem habuerit 16,f. consolatione diuina erigitur: votum deo facit 17,a. ducit Prachelem uxorem 18, b. à Socero fugit in patriam 18,d. cum fratre Esauo redit in gratiam 19, c. cum angelo luctatur, ibidem d. Israel vocatur, ibidem cum Esauo paternam hereditatem partitur 20,d. opulentus & scilix 21, a. Iosephum filium luget 22,c. filios in Aegyptum frumentatum mittit 25,c. Iosephum adhuc viuere intelligit 29, a. ad Iosephum migrat 29, b,c. Pharaonem salutat 30, a. natus annos 147, moritur: inq; Hebrone sepelitur, ibid. c
- Iacobus Apostolus, frater Iesu Christi lapidatur* 382,c
- Iacobus Idumææ rector patriam prodiit* 523,d
- Iacobus Iudæ Galilæi filius crucifigitur* 377,e
- Iacobus, septimus è fratribus Maccabæi, supplicio afficitur* 624,d
- Iacobus Sose filius dux militum* 567,b
- Iaddus Ioannis patris loco pontifex constituitur* 210, b. ab Alexandro familiariter excipitur immunitatem tributorum impetrat 211,d,f. moritur 212,c
- Iadon propheta Hieroboami idololatriam obiurgans in eius aram vaticinatur* 152,f. deo inobediens à Leone necatur 153,c
- Iairus Galadenus, Hebræorum princeps* 87,c
- Iale Sifarem occidit* 84,f. 85,a
- Iaminus Simeonis filius* 29,d
- Ianel Zabulonis filius* 29,d
- Ianias rex Iudæorum* 590,d
- Iannæus Leui filius* 391,e
- Iapha Galilææ vicus* 396, b. capta à Tito 494,b. à Traiano expugnatus 493,e
- Iaphæi à suis excluduntur* 493,f
- Iaphetus filius Noe* 7, a. eius posterii 7,f. 8,a.
- Iaphtha Ephremitarum victor, filiam immolat* 8,b
- Iaph-

Index.

Iaphithes Hebraeorum dux 87, f. votum facit 88, a. sepelitur	88, c	xor	177, a	Iesus Thebutij filius sacerdos Tito e. sacra donaria tradit	567, c
Iar mensis	143, a	Israel vrbs	159, d	Iesus Tobie F. latronum dux 499, d. ad Taricheas cum socijs confugit, ibidem, e. nouali praelio cum Romanis certat 500, b. vincitur	501, c
Iardus saltus seu sylua ab exercitu Romano cingitur	577, c	Iesseus filius Obede	91, d.	Iesus Sice filius pontifex	335, f
Iaredus quis	4, d	Iessei filij qui	102, d	Iesus Iosedeci pontificis filius à Cyro Persarum rege pontifex designatur	383, f. altare erigit
Iason alias Iesus Onie pontificis filius vocatur	228, d	Iesus Christus quando crucifixus 340, a		Iethegleus alias Raguel	34, a
Iason pontifex impius	620, a	Iesus Anani filius Hierosolymæ excidii prædixit	564, b	Iethra Moysis socer	80, c
Iauanis filiorum genus	8, b	Iesus tormenti lapide perimitur	564, c	Ieus Amasis F. Ramatham expugnans rex Israelitarum inungitur	170, a.
Iaus filius Esai	20, f	Iesus Damnei filius in pontificatu firmatur	382, d	Ioramum & Iezabelam occidit, ibidem e. f. Iezabelam sepeliri mandat: Achabi & Ochozie cognationem tollit: Baalis sacerdotes necat: posteritatis sue promissionem accipit 171, a, c, d, e. regionem ab Azaele vastari sinit: degenerans moritur & sepelitur: Ioazam filium successorem relinquit	173, a
Iazares filius Abrami è Chetura 14, d		Iesus Gamalielis filius ab Agrippa pontifex constituitur 382, f. deponitur 383, d		Ieus Nemessæi filius rex Israelis	159, f
Iaziel vates Iosaphato victoriam promittit	164, d	Iesus Iason dictus sacerdotium adipiscitur, eodem priuatur 223, d. cum Onia fratre seditionem mouet, ibidem, e		Ieus propheta Iosaphatum regem Hierosolymorum, ob impio Achabo contra Adadum latas suppetias, arguit	164, b
Iazoron vrbs à Iuda Macchabeo expugnata, & concremata	228, a	Iesus Naueci filius, alias Iosua dictus à Mose exercitui præficiuntur 41, e. Amalecitas vincit 42, a. vni cum Chalebo populum Chananeorum multitudine territum, consolatur 55, c. Moysi succedit 65, c. pro salute populi sibi peragenda prædicat 72, f. Chananeam explorans in Hierichuntem suos mittit: Rubenitis & Gaditis promissiones Moysi factas renouat 74, b. Iordanem cum exercitu traiecit: Hierichuntem euertit 75, a, b, d. Amam excidit 76, c. cum Gabaonitis socius iniens, Hierosolymitas vincit, reges quinque cecidit 77, a, b, d. oppida munit, ibidem f. Chananeam terram victoria quæstam tribubus diuidit 78, b, c. hostes extirpari præcipit, prædam acceptam distribuit: Transiordanenses dimittit, ibidem e, f. Sicima sibi domicilium eligens moritur 80, b. sepelitur, ibidem c		Iezabela filia Ithobali, Achabi vxor 158, a. impia, in prophetas seuit, ibidem e. Elie propheta, quod prophetas ipsius interfecisset, necem minatur 159, d. Nabuim ob vineam denegatum per calumniæ am occidit	160, b
Iberi populus	8, a	Iesu alias Iosue verba nouissima 80, b		Iezabela iussu Iei regis de turri præcipitata ab equitibus concutatur	170, f
Ibium & serpentum odium	33, b	Iesus Phabetis filius pontificatu priuatur	294, b	Iezeciel propheta	184, c
idololatra Achabus 158, e. Achases offert filium 177, c. Amasias, 174, f. Hieroboamus 152, d. 155, a. Ochozias 165, d. Salomon 150, d		Iesus pontifex multitudinem Hierosolymitanam alloquitur 512, d. Zelotas in vrbe suppressi monet 513, d. moritur 515, c. cum Anano occisus laudatur, ibid. d		igne extincti filij Aaronis	49, f
idololatra Chutæi	180, a	Iesu Saphie filius nautarum & inopum factionis dux palatium incendit, Græcos interimit 388, f. latronum princeps, Iosepho insidias struit: comprehenditur, dimittitur 390, d, e. summum magistratum gerens populum à Iosepho auocare nititur 391, f. 398, b. de suppellectile regie incense ex Iosepho querit 399, a		Illyrici Romanis subditi	468, b
idola Ierosolymis ab Ezechia rege abolentur	179, a	Iesu Sapphe filius, vnus è pontificibus militum dux optatur	478, b	imagines colere Græci soliti	294, d
idola à Matthia Assamonæi filio tolluntur	225, d			immunda quæ Moysi	52, d
idolorum euersio præcepta	66, c			immundi homines qui	52, c
Idumæa vnde nomen suum sortita 20, e. olim Adoma, Amalecitis & Gobolitis appellata,	ibid. f			impedimentorum custodibus, æquæ ac pugnantis præda partienda	114, c
Idumæa vastatur	523, f. 524, c			Imperatores Rom. templum Hierosolymitanum honorauerunt semper atq; ornauerunt.	551, c
Idumæus patriam prodit	523, d			Imperij Romani fines quousq; tendant	468, 486, f
Idumæi sceleratissimi 579, c. ab Amasias victi 173, f. 174, e. domiti à Ioabo 122, b. à Iuda debellantur 228, a. subacti, circumcidi coguntur 246, a. à Iudæis desciscunt 169, c. tabernacula erigunt 514, c. Hierosolymitanos trucidant 515, b				impiores & Magi Hierosolymis turbæ post se trahunt	380, f
Idumæorum disidium 525, a. duces de se tradendis consultant 567, b. ad bella alacritas 512, b. seuitia 516, b				indulgentia quandoq; noxia	101, e
Iebosthus Sauli filius periculo eripitur: rex designatur 116, b. Abeneri interitum ægrè fert: dormiens occiditur 118, d				Indici philosophi	595, a
Iebosthi caput Dauidi adferentes, oburgantur, & necantur	118, c			Indorum philosophi igne sibi admoto moriuntur	582, c
Iebusei populus 8, f. ludibrio Dauidem exponentes caduntur 119, c				ingenij humani prauitas	108, d
Iechonias è carcere dimissus regie Babylonice præficitur 192, d. vide infra Ioachim: nam binominis fuit.				ingratitude Aegyptiorum 33, d. De metrij in Ionatham.	240, c
ieiunium Dauidis ob Abenerum 118, b. Israelitarum 94, d. Iudeorum triduanum	206, c			ingrati	
Ierafa Iothami mater, Ozie regis v-					

Index.

- ingrati Sicimite Gedeoni 86, e
 iniuria maxima que 67, d
 inobediens Deo propheta necatur 153, c, d
 inobedientia poena 70, b
 inobedientia Sauli 101, d
 insaniam simulat David 107, d
 inuenti lex 70, f
 inuenta debere restitui ibidem
 inuidia pietate vincitur 108, d
 Ioabius Davidis sororis filius, Abenero pugnatorio occurrit 116, c. Abenero insidiatur: eundemque persequitur 116, e, 117, d. enecat, ibidem, c. 138, c. exercitui Davidis praefectus idumaeos donat 122, b. Syros vincit 123, c. contra Ammanitas pugnat et superat, ibidem, b
 Ioabius pro Abesalomo intercedit apud Dauidem 126, d. Abesalomo armis resistit 129, f. Abesalomum interimit 130, b. Dauidem obiurgat, Abesalomum lugentem 130, f. Amasam dolose occidit 131, c. Sabao resistit 132, c. Abelmacheam obsidet 133, a. Adonia delecto, metuit 140, b. in templo occiditur 140, c
 Ioabi frater Asael 116, d
 Ioabi militis virtus 119, d
 Ioachabes nascitur, et quid significet 92, f
 Ioachimus alias Iechonias Ioacimi filius rex Iudae constituitur 185, d, e
 Ioachimus à Babylonio obsidetur, et abducitur 185, e. liberatus è vinculis regie Babylonice praeficitur 192, d
 Ioacimus Iesu filius pontifex 201, d. moritur 203, b
 Ioacimus Ioseph filius, alias Eliacimus regnum patris, tributarium Aegyptijs factum, accipit 184, e. tributarius etiam Babylonis fit 185, b. occiditur, ibidem, d
 Ioasus pontifex Gotholiam regno spoliatur et occidit 172, d
 Ioasum regem constituit, ibidem a. religionem curans populum in Ioasum verba cogit 172, d. templo restaurando studet 173, b. moritur, ibidem, c
 Ioasus praepotore defuncto, Ioasus degenerat 173, d
 Ioannes, alias Hyrcanus, vide Hyrcanus.
 Ioannes Anania filius Gophnitice et Acrabatene regionum rector designatur 478, c
 Ioannes Asamonei filius occiditur 408, c
 Ioannes Baptista ab Herode occiditur 343, d
 Ioannes Caree filius dux profugorum Hierosolymitanorum Godolie fide liter consulit 189, a, b. Ismaelem Godolie occisorem persequitur, captiuos ab eodem recipit, ibidem, d, e. Hieremiam consulit, et eum in Aegyptum abducit, ibidem, f
 Ioannes dux militum Ionathae frater occiditur 234, d
 Ioannes Effesus toparchias administratur, Tamnam mittitur 478, b
 Ioannes Gaddis Matthiae filius 125, a. d. Medabensibus Amareis occiditur 234, d
 Ioannes Idumaeorum dux ab Arabe quodam sagitta occiditur 540, d
 Ioannes Iude filius pontifex fratrem, Iesum nomine, in templo interficit 210, a. puniatur, ibidem, b
 Ionathae ac Iude fratris Ioannis interitum vindicat, ibidem, b
 Ioannis pontificis monumento aggeres à Tito admouentur 43, c
 Ioannis Iude fratris mors 408, c
 Ioannes Hyrcanus effeminatus 409, a. moritur, ibidem, d. vidi Hyrcanus.
 Ioannes Lewi filius Gischalensis, Galileos à Iosepho auocat: Gabarenos sibi copulat 391, b, c. Iosepho per Simonem imperium abrogat 394, b. contra Iosephum consilium pronunciat 396, c, d. 399, e. consilio Iosephi à suis desertur 402, b
 Ioannes Giscala, alias Giscalenus sicarios moderatores esse demonstrat 579, b
 Ioannis Giscalaei malitia 479, b
 Ioannes Lewi filius homo fallax 506, d. ambitiosus, arrogans 518, d. Iosephi iussu Gischalam muro cingit 478, d. Iosepho insurgit: comitatum audacie inuenit: Galileam depopulatur, avarus Galileae gubernacula affectat, et falsos rumores de Iosepho spargit 479, b, d. Iosephum iubet interfici 480, e. fugit 480, f. 507, b. fugam dissimulat: Hierosolymitanos ad bellum incitat 508, b. quantum exercitum habuerit 588, f. et ubi castra sua posuerit 539, a. Iosepho insidiatur 481, a. Titum fallere conatur 507, b. arcana reuelans 511, c. et sanum occupans seditionem mouet 533, a, b. turres erigit 530, d. strenue Tito repugnat 541, b. Romanis adiutum obstruit 546, a. arte Romanorum aggeres deiecit 548, a. ad sacrilegia se conuertitur 551, e.
 Iosephum conuiciatur 556, a. à Romanis capitur 569, b. in Italiam portatur 574, b
 Ioannis et Simonis crudelitas 546, e
 Ioas seu Iosafes filius Ioaze Israelitarum rex pius, Eliseum egrotum inuist: lamentans ab Eliseo consolatur: Adadum Syriæ regem tributum praelijs vincit: moriens regnum filio Hieroboamo relinquit 174, a, b, c
 Ioas Amasie literis ad bellum irritatur 175, d. contemnit Amasie litteras, quem in pugna capit, ibidem, b. Hierosolyma populatur 175, b
 Ioasus Ochosis filius à Gotholie sententia seruatur 172, a. in templo custoditus, oleo sacro iunctus rex proclamatur 172, c. necari à Gotholia iubetur 172, d. templum instaurat 173, a. mortuo praepotore Ioasus, degenerat 173, d. Zachariam lapidat 173, d. Amasiam vincit 174, d. templum spoliatur, morbo corripitur, et moritur 173, e
 Ioasus probitas 172, f
 Ioazarus dux contra Iosephum Matthiae filium mittitur 481, b
 Ioazarus F. Iosepho inuidet 394, d. Ioazarus pontifex constituitur 326, e. pontificatu priuatur 335, c. 338, d
 Ioazarus filius Iei regnum paternum assequitur 173, f. dei beneficio liberatus ab Asacle, moritur 174, d
 Ioaze precatio 174, d
 Ioazus Ioseph filius regnum paternum capit, vir impius, at captiuus in Aegyptum abducitur et moritur, 184, e
 Iobacchus torrens 19, d
 Iobel quis fuerit 4, d
 Iobelus quid significet 51, e
 Iobeli anni remissio et libertas 53, e
 Iochabel mater Moysis 31, e
 Iodes filius Gere Egloni Moabitarum regi familiaritate iungitur 83, f
 Iodes Eglonam interimit 84, a
 Iodes à Moabitibus oppressos Hebraeos libertati restituit 84, b
 Ioel Samuelis filius 95, b
 Ioelamius filius Esai 20, f
 Iohel Samuelis filius, quomodo se in principatu gesserit 95, b
 Ionas propheta Hieroboamo Amasie filio vaticinatur: ad Niniuitas mittitur, et in mare proicitur, ac à ceto haustus post triduum viuus in terrâ reuomitur 175, d, e, f
 Ionis

Index.

- Ionia unde sic dicta 8, a
 Ionici Iudei apud Agrippam Gentiliū
 iniurias queruntur 300, c
 Ionum in Iudeos odium 218, c
 Ionathas Amani filius pontificatum ab
 Agrippa oblatum repudiatis, fratri
 Matthiæ eum conciliat 370, c. quid
 gesserit 461, b
 Ionathas Asamonæi filius Antiochi E-
 piphanis filio reconciliatur, à Try-
 phone captus occiditur 408, c
 Ionathas Sauli filius castrum Palestino-
 rum expugnat: hostes unico tantum
 armigero comitatus aggreditur, Pa-
 lestinos 20, occidit 99, a, e, f. animo
 sui & honestus 100, d. Dauidem a-
 mat 105, c. 106, d. e. fœdus cum eo in-
 it, ibidem d. 109, castra Palesti-
 norum visitat 99, e. Palestinos con-
 fiscit 99, e. Sedigitum vincit 133, f.
 Dauidi liberos commendat 106, e.
 patrem Dauidi reconciliat 105, c.
 Dauidi patris mentem aperit 105, b.
 à facie patris profugit 107, b. mor-
 ti addicitur & eximitur 190, e. in
 pugna contra Palestinos occumbit
 114, f. eius posteri à Dauide honorā-
 tur 122, c
 Ionathæ interitū Dauid deplorat 116, a
 Ionathas quidam Sadduceus cum Pha-
 riseis contendit 247, d
 Ionathas homo vilissimus, ad singulare
 certamen Romanos provocat, Pudē-
 tem equitum Romanum duello vi-
 ctum interficit: & à Prisco centurio-
 ne sagitta transfigitur 558, e, f.
 Ionathas Matthiæ filius, defuncto fra-
 tri Iude in imperij administratione
 succedit 233, d. suffragijs Iudeorum
 dux fit, ibid. e. Bacchidem superat
 234, d
 Ionathas Medabenses vlciscitur 234, b.
 insidias vitat 234, d. Bethlagæ ob-
 fessus 234, d. in Bacchidis castra ir-
 rumpit 234, e. Bacchidem compulsi-
 t discedere 234, e. patriæ religionis
 obseruans 235, d
 Ionathas pontifex fit stolam pontificiā
 induens, exercitum conducit 235, e.
 ad nuptias Alexandri vocatus hono-
 re afficitur 237, d. Ioppen occupauit
 237, f. Apollonium superat 238, a. ab
 Alexandro munera captat 238, c. De-
 metrium donis placat 239, c. à Ptole-
 mæo honorifice excipitur 238, d. A-
 zotum inflammat 238, d. in amicitia-
 m Tryphonis recipitur 239, e. De-
 metriū vt eiciat præsidia rogat 239
 f. in Demetrii duces exercitiū cogit
 240, d. in Arabiam tendens Nabate-
 os vastat 241, f
 Ionathas Matthiæ filius.
 Ionathas Demetrianos vincit 241, a
 Ionathas Romanorum & Lacædemo-
 norum amicitiam renouat 241, b.
 exercitu d. misso, Tryphonem profe-
 quitur, et apitur 242, d. dolo captus
 interficitur 242, c. 384, b. 242, d
 Ionathæ Vitellius pontificatum cōfert
 341, c
 Ionathæ monumentum 243, c
 à Ionathæ successiones principum vsq;
 ad Aristobulum 408, c, d
 Ionathas Absalomis filius Ioppen mitti-
 tur 243, b
 Ionathas aliās Ionadab Ammonis soci-
 us 125, d. Dauidem solatur 126, a
 Ionathas Phariseus malitiose in Iose-
 phum mentitur 398, c
 Ionathas ad Iosephū quid scribit 396, a
 de fuga cogitat 397, b. Darabitta ve-
 nit 399, f. à Iosepho Hierosolyma
 mittitur 400, d. præsidia è castellis
 Iudeæ amoueri petit 239, f
 Ionathas pontifex primus Massadam
 edificat & nomen id imponit 580, a
 Ionathas pontifex à Felice occiditur
 380, d
 Ionathas pontifex à scarijs occisus
 461, f
 Ionathas Same filius virum sex cubito-
 rum sternit 133, f
 Ionathas textor, scariorum princeps,
 Iudeos incautos seducit, comprehen-
 sus ad Catullū ducitur 585, e. viuusq;
 exuritur 586, a
 Ionici Iudei Grecos cur accusarint
 300, c
 Ioppe ab Herode expugnatur 274, c.
 423, c. à Ionathæ occupatur 237, f.
 à Simone occupatur 242, a. impor-
 tuosa 498, c. diruitur ibid. e. eius st-
 tus describitur, ibid. seditioforum re-
 ceptaculum 498, c
 Ioppe à Cestij militibus capitur, diripi-
 tur & incendiur 475, c. bis à Ro-
 manis excisa est 498, c
 Ioppeni fluctuum tempestate obruti
 498, d
 Ioppensium interfectorum quot M.
 498, c
 Ioramus Achabi filius Ochoziæ fratri
 in regno succedit 165, d. à Iosapha-
 to auxiliū petit 165, e. eidemq; præsi-
 dium promittitur 165, f. Moabitariū
 regi bellum facit 165, e. Moabitis vi-
 cit 164, a. de insidijs ab Eliseo ad-
 monetur 166, f. fame urgente Elise-
 um interfici iubet, cuius mandati cū
 mox pœnitet 167, e. obsidione Ada-
 di liberatur 168, d. Ramatham obst-
 dens telo petitur 169, f. vulnere me-
 detur 170, b. cū tota stirpe ab Ieu
 occiditur 170, c. 169, e. & cadaver
 eius in agrum Nabathi proiecitur
 170, c
 Iorami exercitus deletus 169, d
 in Ioramum factio Arabum 169, e
 Ioramus Iosaphati filius in regnum pa-
 ternum succedit 166, e. fratres & a-
 micos paternos occidit 169, b. ab Ie-
 dumæis alijsq; gentibus deseritur, i-
 bid. c. ab Elia literis increpatur
 169, d. & suum factum cognoscit,
 ibid. moritur, & pro merito tracta-
 tur 170, d
 Iordanis fontium origo 501, c
 Iordanis refectus mortuus 520, c
 Iordanem traiecerunt Hebræi 75, a
 Iosabetha Ochoziæ soror pontificij
 Ioado nupta 172, a. Iosaphum scr-
 uat
 Iosadocus pontifex Babylonem vin-
 ctus ducitur, vinculis eximitur 188, d
 Iosaphatus Achili filius à commētarijs
 Dauidis 122, c
 Iosaphatus Asani filius pius patri succe-
 dit 157, f. præsidia vrbibus suis impo-
 nit, & collapsam religionem restituit
 162, b, c. cum Achabo fœdus facit,
 ibid. d. quantos habuerit exercitus
 162, d. cū Achabo in Syros contēdit
 163, c. à Ieu propheta increpatur
 164, b. pietatē ac iustitiā colit 162,
 b. 164, b. bello impetitus Dei opem
 implorat, ibid. d. Ammanitis et Moa-
 bitas citra sanguinem vincit 164, f.
 cum Ioramo Moabitis bellum inscit
 165, f. moritur 166, d
 Iosephus Antipatri filius, Herodis fra-
 ter 416, d. ab Antigono oppugna-
 tur, 273, f. Idumææ præsidio ab He-
 rode fratre præficitur. 275, a. 424,
 c. in Iudea perit 276, d. 425, e.
 Iosephus Cabæus pontifex creatur, mu-
 nere priuatur 382, b
 Iosephus Caiphas pontifex cōstituitur
 318, d
 Iosephus Caneï pontificatum ab Hero-
 de acquirit 373, f. priuatur
 377, f
 Iosephi Dalei fatum miserabile 563, b
 Iosephus Ellemi filius Matthiæ vicari-
 us 326, e
 Iosephus & Iesus pontifices cum alijs
 multis ad Romanos profugiūt 566, d
 Iosephus Gorionis f. belli dux contra
 Cestium 478, b
 Iosephus Herodis nepos Varo occurri
 313, d
 Iosephus Itaburi montis planiciem mu-
 ro circumdans Gamalæ occiditur
 503, d, f
 Iosephus

Index.

Iosephus Herodis patruus preceptum uxoris Herodis necandæ accipit: mulieribus arcanam detegit: accusatur 282, b, c, f. interimitur 283, b
Iosephus, vox quid significet 18, d
Iosephus Iacobi Patriarchæ è Rachele filius, nascitur 18, d. ex osus fratribus quare fuerit, somnia explicat sua 21, c. à fratribus morti destinatur 21, d. in puteum demittitur, venditur, lugetur, ad stuprum ab hera sollicitatur 22, b, c, d. interpellatus fugit, adulterij accusatur 23, b, c. in vincula coniectus Pincernæ somnium interpretatur 23, f. Pistoris 24, b. è carce re liberatur, & Pharaonis somnia interpretatur, ibidem d, c. Aegypto præficitur, à rege ob eius incredibilem prudentiam Psontompanechus nominatur, Asanetham Petephre sacerdotis filiam uxorem ducit 25, a, b. fratres speculatores vocat, capit, ibidem, d, e. furti arguit 26, c. fratribus se indicat 28, c. eos lachrymantes amplectitur, superstes patri nunciatur, obuiam patri procedit 29, a, c. Pharaoni facultates comparat: moritur 30, b, d
Iosephi ossa in Chananæam transferuntur 30, c. liberi 25, b. 29, d
F. Iosephi Matthiæ filius historias suas Antiquitatum Iudaicarum: & belli Iudaici cur conscripserit, Græcòq; idiomate absoluerit 1, b, c. easq; utilissimas & verissimas affirmat 2, a. 307, b. Romam proficiscitur: Iudeos à bello reuocare nititur 386, b, c. Galilæe prouinciæ præficitur 388, d. 478, c. ablatas Agrippæ facultates retinet 388, f. Romanis prospicit, ibidem f. collegas Hierosolyma remittens urbibus muniendis præest, Galilæamq; in pace detinet 389, b. Ioannis ingratitudinem experitur, ibidem d. à Tiberiensibus obuijs salutatus, populum ad fidem seruandam hortatur. Ioannis insidijs eripitur: Taricheas peruenit ibidem, f. seditionem cohibet: insidijs petitur: Iesum latronem comprehendit: hosti benignitatem suam declarat: Trachonitas per vim circumcidi prohibet: Ebutio Decadarcho Magni cæpi præfecto certamine persistit 390. frumentum in Galilæam mittit: periculis maximis implicatur: prodicionis insimulatur: Ptolemæo ablatam suppellestem restitui mandat: morte dignus proclamatur: occidendus quæritur 391. mutata veste abit: oratione ad populum habita, periculum

euadit: reluctatibus se opponit: Trachonitas primates dimittit 392. Tiberiadem astu recipit: carcere detentos liberat 393, b, d. Gamalensibus defectionem suadens, seditionem mouet: oppida munit: interficiendus petitur 394, a, b, c. è Galilæa abire constituit, ibidem f. oraculo in officio pristino confirmatur: à Galileis, ut maneret, rogatur: se mansurum pollicetur: & contra Placidum proficiscitur: literas Ionathæ insidiosas nanciscitur: milite inebriato insidias cognoscens Ionathæ rescribit 395. viatoribus in Galilæa vias præcludit: Gabara tendit: Ionathæ literas interceptit: sibiq; insidias fieri animaduertit 396. legatorum insidias detegit, at Ionathæ refellit: verum seruator proclamatur: astu militari vtens Hierosolyma homines mittit 397. in periculo versatur: Ionathæ mendacium deprehendit: legatorum fucum intelligit 398, a, c, e. de suppellectili incensæ regie interrogatur: ob 20. aureos aliteratur: periculo eripitur: Galileorum primatibus iniurias sibi illatas narrans, eorum iram compefcit: conuentum indicit, Tiberiensiumq; in ipsum conuitia commemorat 399. Tiberiadem petit, eiusdemque incolæ intra moenia compulsi: eam ingreditur, ciuibusq; prædam relinquit 400, a, b, c, d. historicum Iustum falsitatis redarguit 401, d. historijs suis autem veritatem astruit ibidem, f. Sepphorim expugnat: ac in eius incolæ Galilæos seueritates inhibet: Tiberiadem delere funditus affectantes sedat 402, c, d, e. Garisimam penè potitur: à Romanis profligatur: regiones ad certamen prouocat, fugat: Silæ repugnans cum equo prolabitur atque Taricheas deseritur: capitur: in Romanorum potestatem redigitur: à Vespasiano honoratur: uxores ducit 403. captiuos plurimos liberat, in crucem suffixos morti eripit: muneribus donatur: filios suscipit: in Cæsarem beneuolentia permanet 404. bellum Iudaicum cur Græcè descripserit: historicorum negligentiam taxat 405, b, d. 406. rector Galilæe designatur: septuaginta Galilæe rectores constituit, et septem iudices eligit: oportuna loco muro cingit: milites suos ad bellum instruit 478. à Ioanne Leuie filio impugnatur: periclitatur, à suis amicis & satellitibus omnibus, quatuor tantum exceptis, describitur ac prodicionis obiurgatur 479. se defendit: qua fraude in Iudeos usus fuerit: à Ioanne interfici iubetur: ex periculis euadit 480. Galilæos ad se confluere videt ibidem, f. ad Tiberiadem nauigans, ciuibus calamitates minatur, senatores 50. euocat: duo millia popularium comprehensa abducit: Giscalam depradari permittit, & prædam popularibus restituit 481, d, e, f. à suis desertus Tiberiadem abit 487, c. primatibus Hierosolymis è Tiberiade de belli conditionibus scribit 488, a. Iotapatenis periclitantibus succurrit, ibidem f. aque penuria laborantibus potum subministrat 489, c. de fuga deliberat, precibus motus Iotapatae manet: ad Roma norum castra excurrit 490, atq; eorum machinas, propugnacula & aggresiones concremat 491, b. feruenti oleo hostes persundens ab urbis muris abigit, pontium tabulata sceno Græco decocto obduens Romanos repellit 493, b, c. Iotapata occupata in puteum se abdit, nocte vigilias explorat: proditur 495, d, c. capitur 496, a, b. Vespasiano adducitur, de Vespasiano, Tito, Iotapata & semet ipso vaticinatur 497, c, e, f. à Vespasiano muneribus fouetur, ad supplicium petitur 498, a, b. Gamalam munit 503, c. vinculis ac captiuitate liberatur 527, c. 589, a. lapidis ictu vulneratur 550, f. conualefcit 551, b
F. Iosephi genus, patria, diligentia 385, d, f. studium 386, a. eruditio 385, b. castitas & erga hostes clementia 389, c. aduersus Ebutium militia 390, f. ad Ionatham literæ 396, b. astus militaris 397, c. stratagemata 489, c. 490, a. amor patriæ & constantia 545, f. ad Iudeos oratio 543, d. 544, c. libri despectui habentur 589, b. uxores & filij 385, f. 404, c
Iosephus Salomes maritus, Herodis mandatorum proditor occiditur 431, b, c
Iosephus Tobie filius iuuenis Oniam pontificem senem auaritiæ arguit: orationem ad populum habet: legatum Ptolemæi regis hospitio suscipit: in Aegyptum tendit: inopia deridetur: Oniam excusat: licitatores obiurgat: vestigalia Ascalonitarum exigens, primates necat: 220. Scytopolitas è medio tollendos tradit, reliq; munera mittit 221, a. moritur 222, f
Iosephus Zachariæ filius, Hierosolymorum præsidio præfectus malè pugnat

tionis obiurgatur 479. se defendit: qua fraude in Iudeos usus fuerit: à Ioanne interfici iubetur: ex periculis euadit 480. Galilæos ad se confluere videt ibidem, f. ad Tiberiadem nauigans, ciuibus calamitates minatur, senatores 50. euocat: duo millia popularium comprehensa abducit: Giscalam depradari permittit, & prædam popularibus restituit 481, d, e, f. à suis desertus Tiberiadem abit 487, c. primatibus Hierosolymis è Tiberiade de belli conditionibus scribit 488, a. Iotapatenis periclitantibus succurrit, ibidem f. aque penuria laborantibus potum subministrat 489, c. de fuga deliberat, precibus motus Iotapatae manet: ad Roma norum castra excurrit 490, atq; eorum machinas, propugnacula & aggresiones concremat 491, b. feruenti oleo hostes persundens ab urbis muris abigit, pontium tabulata sceno Græco decocto obduens Romanos repellit 493, b, c. Iotapata occupata in puteum se abdit, nocte vigilias explorat: proditur 495, d, c. capitur 496, a, b. Vespasiano adducitur, de Vespasiano, Tito, Iotapata & semet ipso vaticinatur 497, c, e, f. à Vespasiano muneribus fouetur, ad supplicium petitur 498, a, b. Gamalam munit 503, c. vinculis ac captiuitate liberatur 527, c. 589, a. lapidis ictu vulneratur 550, f. conualefcit 551, b
F. Iosephi genus, patria, diligentia 385, d, f. studium 386, a. eruditio 385, b. castitas & erga hostes clementia 389, c. aduersus Ebutium militia 390, f. ad Ionatham literæ 396, b. astus militaris 397, c. stratagemata 489, c. 490, a. amor patriæ & constantia 545, f. ad Iudeos oratio 543, d. 544, c. libri despectui habentur 589, b. uxores & filij 385, f. 404, c
Iosephus Salomes maritus, Herodis mandatorum proditor occiditur 431, b, c
Iosephus Tobie filius iuuenis Oniam pontificem senem auaritiæ arguit: orationem ad populum habet: legatum Ptolemæi regis hospitio suscipit: in Aegyptum tendit: inopia deridetur: Oniam excusat: licitatores obiurgat: vestigalia Ascalonitarum exigens, primates necat: 220. Scytopolitas è medio tollendos tradit, reliq; munera mittit 221, a. moritur 222, f
Iosephus Zachariæ filius, Hierosolymorum præsidio præfectus malè pugnat

Index.

- gnat 228, f. à Gorgia uincitur 229, d.
- Amasi filius patri in regnum succedens, reipublice bene praestit, & idolatris idolorum artis & sacerdotibus templum restaurans religionem Deo iteram restituit 183, a. Pascha celebrat 184, b. occiditur ibid. c.
- Iosie epicedium ab Hieremia conscribitur 184, d.
- It sua alias Iesus populum consolatur 55, c. Moysi succedit 65, c. uide, Iesus Naueci filius.
- Ithamus Esai filius 20, f.
- Iothamus Ozia filius è Ierusa uir pius Hierosolymis in tribu Iuda regnans uestibulum & porticum refecit: moenia collapsa restituit: Ammanitas prelio deuictos tributa pendere coegit: & moritur 177, a, c.
- Iothamus Zachariae regis filius patri in principatu uir pius & iustus succedit, & moritur 176, d.
- Iothanes Gedeonis filius ad Hebreos loquens parabolice poenas Sictimitis ominatur, atque eorum ingratitude in Gedeonem accusat 86, d.
- Iotapa ubi locorum condita 489, f. à Vespasiano obsidetur & oppugnatur 489, d. 492, c. capitur, & excinditur 495, d, d.
- Iotapateni Vespasiano resistentes strenue se defendunt 489, d. 493, e.
- Iotapatenis periclitantibus: & inopia aquae laborantibus Iosephus propere succurrit 489, b, d.
- Iotape Samisigerami regis filia 343, e.
- Iouis etymon 213, d.
- Iouis mensis 61, d.
- ira domine contra Iudeos indicia, Romanis adiumenta sunt 553, f.
- Iris signum foederis inter Deum et Noe 6, e.
- Iratius, uide Iromus.
- Iromus Abibali filius 592, b.
- Iromus Tyriorum rex 591, f. amicitiam cum Dauide init 119, d. Solomoni amicus, quamdiu ante Carthaginem fuerit 603, d. à Solomone frumentum petit & accipit 142, e.
- Iromi in Solomonem beneficentia 147, e. adq; eundem litera 142, c. genealogia 592, c.
- Isaacus Abrahamo promittitur 11, f. nascitur 13, a. immolatur: & cur 13, e. 627, d. mactari inhibetur 14, b. uxorem ducit, & gemellos ex ea suscipit 15, d, e. Abimelech exorsus fodere interueniente reconciliatur, & puteum fodit 16, a, b. ab uxore fallitur ibid. c. moritur & laudatur 20, c.
- Isaaci probitas, pietas, & mactandi etas 13, d, e. Iacobo benedicens praestes 16, d.
- Isacharianorum fors 78, c.
- Isanas uicus 277, d.
- Isboseth, uide, Iebosibus.
- Isere moth locus 54, d.
- Isiacorum flagitium & supplicium 340, b.
- Ismael Abrahami filius nascitur & circumciditur 11, e, f. Arabice gentis autor primarius, cum matre Agare ablegatur, & cur 13, b. uxorem ducit ibid.
- Ismaelis curam matri Angelus Domini mandat: filij 13, c.
- Ismael Fabi filius fit pontifex, atque pontificatus iuxta nactus priuatur 338, d.
- Ismael Iudeum regij generis Godoliam interficit, quantumque eadem aliorum hominum, praeter Massphatenses abductos, fecerit 189, c, d.
- Ismael Phabei filius pontifex ab Agrippa constituitur 381, c.
- Ismael pontifex 56, b. 382, d.
- Israel quid 19, e.
- Israelis rex Solomon post Dauidem 139, d.
- Israelitae coturnicibus saturati 54, e. moesti consolatione eriguntur 154, c. à ducibus indicantur 87, e.
- Israelitae in desertum reducantur 56, f. Beniamitis filiabus interdixerunt 82, b. seruitute & Eglonis imperio detinentur 83, d, e. à Iabino opprimuntur & dominantur 84, c. Sisaram superant 84, f. ab Amalecitis uincuntur, eorumq; imperio parere coguntur 85, a. Madianitas delent 86, a. Dauidem regem creant 118, f. armati Dauidem conueniunt 119, a. seditionem mouent 132, c. à Roboamo desciscunt 152, d. Syros in Deum contumaces uincunt 161, b, c. à Damasceno bello petuntur 169, f. ab Azale bello prouocantur 173, d. à Syrie rege infestantur 173, f. à Teglabalassare abducuntur 177, a. Ezechiae legatos interficiunt 178, e.
- Israelitarum ex Aegypto migratio & migrantium numerus 37, a, b. comatus, eorumque inopia ibid. sub Azale oppressio 169, a. praefes Iairus 87, e. liberator Ceniazus 83, d. ad praedium preparatio 41, f. census 54, b. tribuum migratio 179, d. oberratio 55, e. habitatio, uiuendi genus 85, b. ob caecos sup
- plicatio 82, c. fortitudo & tolerantia 627, b. formido 77, d. luxus 81, a. poenitentia, ieiunium 82, d.
- Israelitis Deus loquitur 44, a. Issadem Gabaei facinorosos tradere renunt 82, d.
- Israeliticum regnum deletum 179, d.
- Issa quid 3, b.
- Issachar filius Iacobi ex Lia nascitur, quid denotet 18, c. quatuor filios habuit 29, d.
- Issenus filius Athaniel, unus fortium Dauidis 134, b.
- Ithabyrinus mons 260, d.
- Ithaburij montis situs & descriptio 505, c.
- Italia bella ciuilia 524, e.
- Ithacia seu Hircenes concubina Ptolemaei Physconis sobrietas 605, d.
- Ithamarus Aarons filius 49, b.
- Ithamero ablata sacerdotij dignitas 140, b.
- Ithobal Tyriorum ac Sydoniorum rex, Achabi socer, 171, e.
- Ithobalus Badexori filius 592, d.
- Iubal & eius inuenta 4, d.
- Iuchat Heberi filius quos liberos habuerit 9, b.
- Iucundus equitum praefectus tumultum Caesarea sedat 463, f.
- Iucundus Herodis satellites honoratur 313, e.
- Iucundus Herodis satellites falso accusatus torquetur 313, f.
- Iudea, Chananeas olim dicta 10, a. describitur 484, e. deseritur 190, b. à latrocinijs purgatur 373, c. cedibus premitur 519, a. terra à Basso diuenditur 577, d. bellis subuersa 584, d.
- Iudae tetrarche declarati qui 420, d.
- Iudae magnitudo 596, b. clades 180, c. iustitiae 552, e.
- Iudeam Susacus inuasit 154, b.
- Iudea gens populosissima 596, a. cur paucis nota 589, f.
- Iudea gens ferè tota Artaxerxe rege suffocata deleta 204, d.
- Iudaea Drusilla Felici Romano nubit 379, e.
- Iudeus uiuus captus, Titi iussu pro muro Hierosolymae crucifigitur 540, d.
- Iudei cuiusdam continentia mirabilis 595, c.
- Iudei apud Syros unde dicti ibid. b. olim quare pastores & captiui appellati 591, a. legum defensores acerrimi 595, f. lati nervi est quare abstineant 19, e. à Graecis loco magis, quam moribus distant 11 609, d.

Index.

- 609, a. non Aegyptij, sed Mesopotamensi sunt 29, d. cum ceteris gentibus commercium non habent 589, d. à Romanis privilegia concessa accipiunt 300, f. in Chanaan eo bello duces 80, c. in extruendo templo impediti 196, d. Godoliam conuenientes suscepti 189, a. Babylone dimissi 195, d. ab Amane ad supplicium poscuntur 205, e. Alexandro obuiant 211, c. ab Alexandro honorantur 604, e. Alexandrimi 604, b. à Cesare iura accipiunt 604, d. pacem cum Macedonibus honorem adepti 604, c. in Aegyptum abducuntur 212, d. ab Aegyptijs maledictis incesantur 597, d. quando ex Aegypto migrarint 603, c. seditionibus vexati Antiochum implorant 223, d. sabbato pugnam renuentes, occisi 225, c. à Timotheo affliguntur 228, a. circo clausi dimittuntur 328, b. Macedonica factionis socij 233, d.
- Iudei** Tigrani legatos mittunt 254, a. de Aristobulo conqueruntur 254, d. exules 252, a. caesi 258, e. Cesari associati 262, a. à Romanis honorantur 264, c. se Antigono coniungunt 271, a. obsequia intrepidè repugnant 277, c. apud Agrippam Græcos accusant 300, e. regem deprecantur 333, e. Roma à Tiberio pulsati 341, b. à Philone defenduntur 350, c. apud Petronium statuas deprecantur, constantiam eius probant 350, e. Petronio negant urbem statua polluentem 351, a. à Romanis victi 503, c. à Romanis occiduntur 474, f. Seleuciam migrant 356, b. Nisibim & Nerdam contendunt 356, d. Fado filios obsoles offerunt supplices stolæ custodiam petunt 373, d. apud Quadratum accusati 378, f. Samaritas seditionis arguunt 379, a. à Quadrato in crucem aguntur 379, b. crucifiguntur 547, b. à Floro iniuria afficiuntur 384, e. in castellum Gamala se conferunt 388, b. victi 416, b. ab Alexandro ad defectionem reducuntur 416, b. Phasaelum accusant 420, c.
- Iudei** Archelaum in ius vocant 452, d. à Quadrato audiuntur et securi percutiuntur 461, b. fustibus caesi à Romanis 465, d. virtute diuina destituti 469, c. Romanos vincunt 475, e. Agrippam cur urbe expellant 470, a. Syrorum vicos vastant 472, f. caesi 473, f. 495, c. trucidati 472, e. in Græcos seuiantes compressi, seditio si occisi 474, e. Syros cadunt 475, c. cum Romanis dimicant 532, c. Romanis resistunt 495, b. Romanos vincunt 533, f. 561, a. Romanos occidunt 476, a. Cestium fugant 477, a. nobiles ex ciuitate enant 477, f. à Damascenis victi 478, a. Ascalonem petunt 483, a. cum Ioanne fugiunt 507, c. sibi manus inferunt 508, c. deditionem recusant 538, e. Titum in aggeribus impediunt 543, c. à Iosepho acriter oburgantur 544, e. admonitionem Iosephi repudiant 544, b. Iosephum eludunt 566, d. Tito maledicunt 547, d. cum castrorum custodibus Romanis decertant 548, c. in urbem Ierosoly. se recipiunt 548, f. transfuge secti ob aurum deuoratum 551, c.
- Iudei** supplicium suum tardum Deo exprobrant 552, d. semetipsos timiditatis arguunt 553, c. in suos seuiunt 557, e. contra Romanos irrumpunt 555, a. Romanos equos rapiunt, porticum templi incendunt 558, b. d. porticus spaciū soluis & birumine implent 559, a. calciamenta, & foenum vetus edunt 559, f. fugientes à Tito suscepti venduntur 567, c. Antiochia expelluntur 573, c. inferiorem ciuitatem obinent 576, d. calamitate Eleazari ad deditionem suamq. mouentur 577, b. ab Eleazaro ad facinus inuitantur 581, c. in Basi militares copias irruentes, prosternuntur: & stipendia Romanis persolvere atq. tributa in Capitolium ferre coguntur 577, d. suos & seipsos occidentes, bonis congestis ignem immittunt 583, f. imperiti à Ionatha seducuntur 585, e.
- Iudeorum** (qui prius Hebraei dicti sunt) origo 9, b.
- Iudeorum** circumcisio 13, b. Pascha quale 448, f. sabbatum 596, e. lex Græcè versa 213, a. leges transferenda 214, c. census 54, b. in pontificibus designandis ordo 588, b. in externos benignitas 1, c. in aduersis constantia 553, e. 458, e. libertas 265, d. immunitas confirmata 302, a. modestia atque fides Alexandro exhibita 604, c.
- Iudeorum** arrogantia 566, d. suprema immanitas 550, c. summa impietas 556, f. dolus in Romanos 533, d. fortitudo 604, c. imperium 609, d. potentia 252, e. sectæ quot 241, d. 337, c. 454, d. seditio 325, f. 381, d. 462, c. 407, c. in Pontium Pilatum seditio 339, d. apud Alexandriam seditio 350, b. calamitas apud Antiochenfes 571, d. seruitus 609, a. clades 514, b. miserrima 252, a. Cestio autore clades 475, a. duplex clades 483, d. captiuitas & clades 189, e. habitus lugubris quis 206, c. in luctu sumptus 448, c. paucor 507, c. extrema infania 499, b. fortissimi 555, e. dux Iudas Maccabæus 266, a. duces tres 483, a. res quomodo apud Babylonios affectæ 192, d. 353, a. Rome 341, a. è captiuitate Babylonica reuerforum numerus 196, b. 199, a. b. ieiunium triduanum 206, c.
- Iudeorum** exitium Artaxerxis edicto reuocatur 208, c.
- Iudeorum** inimici interfecti 209, c. datus & gaudium ingens 209, c. epulum & festa Phrygia 209, c. socios se profitentur Samaritæ, quando 212, a. conuiuium apud Ptolemæum 217, a.
- de Iudeorum** sermonibus Menedemi pronuntiatum 217, b.
- Iudeorum** genti honor habitus 219, a. Antiocho adherentium clades 224, d. exercitus profugatur 229, d. in templo Garizitiano 237, a. in fauore literæ Demetrii 239, c.
- de Iudeorum** amicitia Cesaris literæ 262, c.
- Iudeorum** legati occisi 285, a. Ionicorum de indigenarum iniurijs querela 300, c. Cyrenensium afflictio 306, d. Asiatiorum afflictio 306, d. res administrat Antipater 318, b. aliqui Ctesiphontem migrant 356, c. pugna, strages, maxima seditio 331, e, c.
- Iudeorum** & Græcorum seditio 350, c.
- Iudeorum** & Philadelphensium disidium 373, b.
- Iudeorum** plurimi in templo oppressi 378, a.
- Iudeorum** & Syrorum seditio 381, b.
- Iudeorum** victoria 381, b. cedes 259, f.
- Iudeorum** calamitates quantæ 405, f. possessiones à Tito inuaduntur 406, c. in Alexandrum seditio 410, c. Remp. Gabinius mutat 415, d.
- Iudeorum** & Sabinianorum pugna 450, c.
- Iudeorum** castra à Varo disiciuntur 452, b. accusatio à Nicolao soluta 453, a. audacia Romanos terret 552, f. animi & audacia languescunt 552, a. ad templi adytum certamen 555, a. animi peritiam Romanorum vincunt 555, c. profugium 556, d.
- Iudeorum** & Romanorum pugna anceps

Index.

- ceps 557, f. 558, b
Iudeorum fame laborantium bellum intestinum 559, e. alimenta nature contraria 552, b. aliqui ad Titum confugiunt 567, d. captiuorum & interemptorum bello Titi numerus 568, f. solēnitates ab Antiocho principe Iudeorum despiciuntur 571, e
Iudeorum & Romanorum conflictus 576, e
Iudeorum rebellio contra Romanos 470, b. eruptiones 531, e. Deum grauius offendit peccata 545, b. famēs, alimonie copia incenditur 550, b. cades intra et extra Ierosolymam 550, c. in Syria occisorum numerus 582, f. à Romanis captorum calamitas 583, b. contra scariorum temeritatem conuentus 584, d
Iudeorum tria nulla à Catullo trucidantur 585, f
Iudeorum pars in Africa vrbes à Ptolemæo mittitur 604, f. cum Lacedæmonijs collatio 614, c. cum Romanis 467, e
Iudeis Antiochense ius integrum manest 218, b
Iudeis nullum ærarium præter sacrum 261, d
Iudeis inducia concessæ 245, c
Iudeis patrociniatus Demetrius 411, b
Iudeis fontes aridi 545, d
Iudeis à Tito vita conceditur 565, f
in Iudeos Scythopolitarum feritas 386, e
Iudeos infestant Samaritæ 219, e
Iudeos Azarias ad pietatem hortatur 156, e
in Iudeos Seleucie scuitur 356, c
Iudeos à bello reuocat Iosephus 386, c
Iudeos in fugam Titus agit 501, d
Iudeos Antiochus commendat 219, d
Iudaice gentis supplicationes 458, f
Iudaice historie ordo 407, d
Iudaice captiuitatis exordium 472, d
Iudæici belli origo 405, c. exordium 463, c. causa 500, e. 510, b. series 406, c
Iudaici populi calamitas, seditio, famēs, captiuorum clades 406, f. 543, f. 546, b. 549, e
Iudan Amasie regis mater 174, d
Iudas Afamonæi filius patri succedens pacta cum Romanis amicitia Antiochum Epiphanem reprimat 407, f. occiditur 408, c
Iudas Chapsæi vir strenuus 241, d
Iudas Esseus vates 410, b
Iudas Ezechie latronis filius 332, c. Archelai regnum affectat 451, c
Iudas Esseus vates de Antigono 248, d
Iudas Gaulanites 337, a
Iudas Galileus seditiones molitur 336, f
Iudæ Galilei secta 337, d, f
Iudæ Galilei filij à Tiberio Alexandro puniuntur 377, e
Iudas Iacobi filius nascitur, & cur sic appelletur 18, b
Iudas fratris cadem auertit 22, b
Iudas Patri persuasit, vt Beniaminem sibi permitteret 26, d
Iudæ ad Iosephum oratio 27, d. filij tres 29, d
Iudas Iairi Romanorum manus effugit 577, d
Iudas Iudæ filius præfectus Simonis cum 10 contubernalijs deliberat murum tradere Romanis 550, e
Iudas Machabeus Iudeorum dux 226, a. Apollonium profligat 226, b. Seronem occidit 226, b. hostes imminentes videns, suos confirmat 226, e. Gorgianos vincens, suos à præda retrahit 227, b. templum lustrat 227, d. templi festiuitatem celebrat 227, e. Lyssam vincit 227, c. 228, d. Idumeos debellat 228, d. hostes perdomat 228, d. Ammanitis superior 228, b
Iudas vicinis Iudæis auxilium fert 228, b. Timotheanos vincit 228, d. Ephronem oppidum subuertit 228, e. arcem Hierosolymitanam oppugnat 229, e. Eupatori obuiam procedit 230, d. ab Alcimo accusatur 231, b. Alcimo se opponit 231, d. Nicanoris insidias effugit 231, f. suas copias ad pugnandum excitat 232, d. Nicanorem occidit 232, d. cum Romanis sedus percussit 232, c. Bacchidem pugna prosternit 233, b. ei repugnans prælio victus occumbit 233, d, b
Iudæ successor Ionathas 233, d
Iudas Saripheus in Herodem coniurat 325, f
Iudas comprehensus Hierichuntem mittitur 326, c
Iudas Sephoræ filius Sophista 446, d
Iudæ, quarti fratris è septem supplicium & tolerantia 623, c
Iudicis iniqui poena 613, c
Iudices quales esse debeant 43, d
Iudicum officium 67, f
Iudicum status quis 98, c
Iudicij Dei contra Dathanum, Abironem & Corem monumentum 59, e
Iulia Cesaris Augusti vxor 305, d
Iulie Augusti Cesaris vxori Herodes pro testamento quantum legauerit 328, b
Iuliada oppidum 484, f
Iulianus fortitudinem declarans labitur: & moritur 555, d
Iulimus Simeonis filius 29, d
Iulius Cæsar Romanam occupans Pompeium fugat: Aristobulum vinculis liberat: cum Aegyptijs bellum gerit 261, d, f. se amicum Iudæis declarat 262, e. Romanam reuersus contra Scipionem & Catonem expeditionem instituit 264, c. M. Antonium cum Cleopatra occidit 289, c. occiditur 267, f. 418, f
Iulij Cesaris de M. Antonio victoria 286, f. facta 364, b. in Iudeorum gratiam decreta 264, f. in Aristobolum Alexandri filium beneficia 416, e. in Herodem, Hyrcanum & Antipatrum liberalitas & magnificentia 228, c. 417, c. e. 429, f. 430, b, c
Iulij A. pro Iudæis literæ 307, b
Iulij C. Cos. pro Iudæis decreta 265, f
Iulius Capella quis & qualis fuerit 387, b. 388, e
Iulius Lupus Cæsoniam cum filia interficit 364, f. & ipse interficitur 368, d
Iupiter Olympius 357, B
Iuramentum seruandum 82, f
Iurandi apud veteres mos 14, f
Iustus F. Iosephi filius 385, f. grauidior 404, c
Iustus Pisti filius populum ad defectionem mouet 387, b. à Iosepho culpatur 400, e. à Iosepho aufugit 402, f
Iustus capitis supplicio dignus: historiæ falsus à Iosepho impudentie & iactantie criminatur 401, d
Iustus calamitatum Decapolitanis auctor 400, f. à Decapolitanis accusatur 403, e
Iusti patria Tiberias 401, b
iustitia Dei potentia est 68, d
iustitie diuinæ exemplum 111, b
iustitie præmia 94, d
iusti qui 101, f
iustis Deus patrociniatur 285, f
Izates nascitur: ad Abemerigum mittitur: eiusq; filiam coniugem ducit: in Iudaicis ritibus ab Anania Iudæo instituitur 374, d, b, c. circumciditur periculis eripitur: Iudæis fame laborantibus succurrit: Artabanum regno pulsum suscipit, cõsolatur, honorat 375, & regno restituit: ab Adiabenis despicitur: Abiam Arabum regem vincit: Arsamum castrum capit: à Vologeso bello petitur 376, d, e, f. Deum inuocans exauditur: incolumis seruat: moritur & sepeli-

Index.

- tur 377, b, c
 Izate regis filij & fratres Tito suppli-
 cant 566, b
- L.**
- L** Abanus filius Bathuelis 9, d. dolose
 cum Iacobo agit 18, a. Iaco-
 bum accusat 18, e. persequitur
 18, e
 Labani & Iacobi fœdus 19, b
 Labordachus Niglisaris filius
 192, c
 Laborofoarchodus Neriglisoori fi-
 lius 593, c
 Lacedemonij Romanis subiecti 467,
 d. Græcorum fortissimi 609, c.
 in peregrinos sæui 615, e. cum Iu-
 deis fœdus & societatem faciunt
 241, d
 Lacedemoniorum amicitia cum Onia
 Iudeo 223, a. cum Ionatha amici-
 tia 241, b. respublica à Polycrate de-
 formatur 597, c
 Lamech Mathusale filius, liberos
 77, ex duabus susceptos vxoribus
 habuit 4, d
 lapis fortitudinis 95, a
 Largius Lepidus decimæ legionis præ-
 positus 561, c
 Latopolis 37, a
 latrones afflictionem inducunt 462, c
 latrones pontifices designant 508, f
 latronum Hierosol. crudelissima facino-
 ra 550, a
 latronum speluncæ delimeatæ 424, f
 Latustmus Dadanis filius 14, d
 L. Lentuli Consulis pro Iudeis decre-
 tum 266, b
 Lepidus à Caligula occisus 357, c
 leprosi quatuor Syrorum castra vrgen-
 te media, inuadunt 168, a
 leprosi Samaritanis hostium discesio-
 nem nunciant 168, c
 Leproforum ratio 52, c. & quod alicu-
 bi in precio sint ibid. f
 Leuces loci descriptio 580, e
 Levi militum præfectus 394, b
 Leui traditur 508, e. occiditur, ibi-
 dem f.
 Levi Iacobi filius nascitur, & cur sic ap-
 pellatur 18, b
 Levi in Sicimithas sæuit ob sororis stu-
 prum 20, a
 Lewis filij quot 29, d
 Leui filius Iosepho insurgit 479, b
 Leui filius fallax 506, d. proditor
 511, c
 Leuita vxorem in 12 partes sectam ad
 singulas tribus misit 81, e
- Leuita vxor stupro à Gabaenis extim-
 eta 81, b. eius prudentia, ibi-
 dem f
 Leuita ab Esdra inobedientiæ arguun-
 tur 202, c
 Leuita stola linea vsq; 382, b. tabernacu-
 lo præfecti 52, d
 Leuitis ac sacerdotibus ciuitates cum
 suo agro & decimæ adscribuntur
 60, c. earum ciuitatum nomina
 78, c
 Leuitarum sedes 54, b. numerus
 54, a
 Leuitarum delictum dolendum 202, c
 Leuiticæ tribus partes quot 137, d
 Leuitica tribus deo dicatur, cui taber-
 nacula cura committitur 52, d.
 54, c
 Lex, vox olim Græcis ignota 610, d
 Lex Mosæica à 70 Interpretib. quando
 Græcè reddita 1, d
 Lex Moysi cur à poetis aut prophæ-
 nis historicis non tractata 214, c.
 217, c
 legis & præceptorum Dei pulcherri-
 ma explicatio 612, d. 613
 lex alteri opem ferendi 71, a
 lex Caducatorum 72, a
 lex decimarum 69, b. ducendi vxor-
 em mortui fratris 69, f. ducendi
 vxorem captiuam 70, a. matri-
 monij 69, c. mutui 70, d. pro-
 ficiscendi 54, b. repudij 69, e. talio
 nis 71, a
 legis libri in templo reperti 183, a
 Legis tabule 44, b
 legis sanctæ libros comburens miles ad
 supplicium exposcitur & rapitur
 460, c, d
 legem membranæ aureis literis scriptā
 continentes 216, c
 legem septuaginta Græcè reddidit
 217, c
 leges Moysi ad mores pietatemq; per-
 tinentes 67, b
 leges à Iudeis acerrimè defenduntur
 595, f. festorum 49, a. de puri-
 ficationibus 50, f. de sacrificijs
 50, e
 leges pueris discende 67, d. e
 legislatoris officium 610, c
 Lia Iacobi vxor 18, a. 29, d
 Lie secum filiam Dimam ducit
 29, d
 Lie & Rachelis æmulatio 18, c
 Lie filiorum numerus 29, d
 libationes principum 50, d
 libertas semper tuenda 364, c
 libertatis effectrix & nutrix virtus
 364, a
- libri duo & viginti apud Iudeos Chro-
 nici 588, d
 Liberius Maximus iussu Vespasiani Iu-
 deis stipendium indicit 577, d
 libri Apocryphi 588, d
 Libya regio aliàs Aphrica 14, c
 Libys filius Messæi 8, d
 ligna picea noua 49, c
 linguarum multarum cognitionem
 Iudei cur non magni faciant
 385, b
 linguarum confusio 7, c
 Liso Melcha vxor 111, c
 Locrorum legislator 610, d
 longæui primi homines cur 6, f
 Longinus tribunus à Iudeis occiditur
 477, b
 Longini equitis Romani fortè factum
 541, d
 Longi iuuenis Romani facinus 559, c
 lorica sacerdotes segregat 537, f
 Lotus Aranis filius ab Abrahamo ado-
 ptatur 9, c. cum Abrahamo fines
 partitur: captiuus abducitur 10, d.
 f. angelos hospitio excipit: ab
 excidio Sodomitarum seruat
 12, c
 Lotti vxor in statuam salis versa: filie à
 patre grauide 12, d
 L. Antonij decreta pro Iudeis 266, d
 Lucilius Bassus Macherunti bellum in-
 fert 575, c
 Lucius oppressus pondere moritur
 559, d
 Lucilius Bassus legatus Herodum ca-
 stellum capit 575, e. item Mache-
 runta 576, e. Iarden syluam oppu-
 gnat 577, c
 ludi Olympij 306, a
 lugendi mos veterum 76, a
 lumen nocte fulgens excidium Hieroso-
 lymitanum præcedit 563, c
 Lupus Alexandriae rector ad Vespas-
 ianum de seditione Iudeorum sen-
 tit 585, a
 Lupus ad supplicium ductus moritur
 368, d
 Lupus donarijs ablatis, templum Iero-
 sol. claudit 585, c
 lustratio à coitu 613, b
 lustrandi populum modus 60, f
 lustrationis tabernaculi modus 49, c
 Lufubatus filius Abrami è Chetura,
 14, d
 Luures Dadanis filius 14, d
 luxuria Vitellij 528, c
 Lybia siue Africa 8, d
 Lybia vnde sic dicta 8, d
 Lycurgus Græcorum legislator,
 610, d

Lycur-

Index.

Lycurgus de legibus quid senserit 614, b
Lydda viris vacua exusta 475, f
Lydi olim Ludi dicti 9, d
Lydi Romanis tributa persolunt 468, d
Lysanias Antigonum reducendum, Hyrcanum deponendum, censet 420, f
Lysanias Ptolemæo Mennæi patri in regnum succedit 270, f
Lysanias Ptolemæi filius à Cleopatra occiditur 283, c
Lysanias Parthos in Iudeos incitat 420, f
Lysse ab Antiocho Epiphane filius & bellum contra Iudeos committitur 226, d
Lysias à Iuda Macchabæo vincitur 227, c. occiditur à Demetrio 221, d
Lysimachus fratrem suum occidit & Gazam prodit 251, d
Lysimachus Hellepontum mortuo Alexandro occupat 212, d
Lysimachus historicus 610, d. de Iudeis 603, c
Lysimachi improbi sophiste 614, e

M

Macedones Aegyptios subiugant 608, c
Macedones Antiochū Epiphane supant 547, c. Asie imperant 609, c. Darium vincunt 210, c. diis victimas vouent, & hostiis ad epulas vtuntur 609, c. murum Ierosoly. impetunt 547, f. mare Pamphylum transeunt 38, c. pari cum Iudeis honore 604, c. Romanis subditi 467, d.
Maccabæus aliàs Iudas Iudeorum dux 226, d
Machabæi, primi è septem fratribus, supplicium & tolerantia 622
Machera dux Romanorum legionum ab Antigono repellitur 425, c. Githæ moenia instaurat 276, c. 425, f. ab Herode accusatur 425, c. in Iudeos seuit 276, d. Herodi auxiliatur 275, f
Machir, tertius è septem fratribus, supplicium perfert patienter & constanter 623, b
Macheruntij Romanis persuadent, vt præsidio suo decedant 474, b
Macherus arx Iudæe 343, d
Macherus muro & turribus ab Herode cingitur 576, c
Macherus & Herodium à Basso capta 575, c

Macheruntis flus & munitio 575, f
Macherunti à Lucilio Basso bellum infertur 575, c
Macchida locus 77, c
Machma vbi 99, c
Macho vrbs ab Adrasaro expugnata 122, d
Macro præfectus prætoriarum militum 346, d
Madanes filius Abrami è Chetura 14, d
Madæi Grecis Medi nominati 8, d
Madianes Abrami filius 14, d
Madianite spoliatur 65, b
Madianite fugantur 86 a. 65, d, b
Madianitarum castra occupantur 85, f
Madiena ciuitas vnde dicta 33, e
Magistratus Israelitici populi 164, c
Magistratum officiū 285, c. ordo 67, f
Magi Aegyptij 35, c. & impostores 380, f
Magi afflictionem inducunt 462, b, c. Hierosolymis turbas in solitudines trahunt 380, f.
Magnus Campus regio 395, d. 521 d.
Magoges seu Magogæ populi 8, d
Malaleel quis 4, d
Malchus aliàs Cleodemus Iudeorum historiam contexuit 14, e
Malchus Arabie rex Herodem repudiat 272, f
Malchi pœnitentia 273, f
Maledicta in Iudeos reselluntur 597, c
Malichus Arabum rex Herodem Arapia pellit 422, d
Malichus dux Iudeorum 415, c. auxiliatur Gabinio contra Alexandrū Iannæum 259, c. ab Interitu per Antipatrum liberatur 419, d. pro Cassio exactiones colligit 419, d. Antipatri filios impudentia vincit 419, b.
Malichus Antipatri necem luget 268, c. 419, d. ab Herode necis paternæ accusatur, & tolli iubetur 419, d, c. Antipatro insidiatur & eū occidit 268, b. ab Herode interficitur 268, c
Malle vrbs Barbarorum expugnata & conflagrata 228, d
Malshaca Archelai mater moritur 450, c
Malum nullum impunitum 118, c
malo imminenti obstandum 469, d
malo nisi sint comperta, non intelliguntur 240, e
malorum hominum mors 324, e
malorum tempestas 518, f
Manachafes vestis 47, b
Manacmus Thapsani vi caput. 176, e

Manabemus Essent Herodi regnū prædicat 296, e
Manabemus Iudæ Galilei filius seditionis princeps 471, c. Massadam inuadit, ibidem
Manabemus impetitur; & interit 472, b, c
Manalis locus quid significet 116, b
Manasses Iosephi filius 59, d. in numerum Iacobi filiorum adoptatur 30, c. censetur loco Leni 54, d.
Manasse pars dimidia Chananæ 78, c
Manasses Ezechie filius regnum patrisnum obtinet: prophetas occidit: captus à Babyloniorum rege abducitur: à Deo in gratiam recipitur: in principatum restituitur: Hierosolyma reparat: beatissimus predicatur, moritur 182, c, d, f
Manasses Iohannis pontificis filius; Sannaballiris filiam Hicso vocatam vxorem ducit 210, c. fit pontifex 219, e. trans Iordanem toparchiæ administrandæ militatur 478, d
Manassensium fors 78, c
Mandra, locus 189, e
Mane quid 193, c
Manethon scriptor Aegyptius 590, b de Iudeis 603, c
Manethonis de Iudeis mendacia 597, e. verba de ratione temporum & Regum Aegyptiacorum successionem ordinaria 591, b
Manochi Angelus apparuit 88, e
Manochis vxori angelus prolem promisit 88, e
Manna datur Hebræis 40, c. deficit 75, b
Mannæ significatio 40, f
Mannâ quandiu Hebræi sustentati 40, f.
Manus Abesolomi statua 130, c
manus sibi inferentium pœna 497, d
Mar locus quid significet 39, b
Mare nomen quid 91, d
Marcus Agrippa Iudæis fauet 218, c
Marcus Antonius 415, d
Marcus Crassus contra Parthos ducēs per Iudeam iter faciens sacrilegium committit 260, c. 416, c
Marci Publij decreta pro Iudeis 266, d
Marcus Sexto succedit 418, e
Mardocheus Babylone Susa migrat 205 c. Amanem adorare renuit 205, e. conspirationem in regem aperit 205 d. cognito Artaxerxis edicto luget 206, b. mæroris causam indicat 206, c. ab Amane ad crucem queritur 207, c. amicus 11 3

Index.

- regis Artaxerxis 207, c
Mardocheus ab Amane honore afficitur 207, f. ab Amane insidiis petitur 208, c. plurimi sit apud Artaxerxem 209, f
mare Pamphylum Alexandro Persarum imperium destructuro cessit 38, c
mare rubrum scissum 38, b
Mare vasculi genus 122, a. 144, d
Marsa vrbs à Roboamo erecta 153, c
Margalothus in Herodem coniurat 325, f
Maria Eleazari filia raptoribus male dicit: famelica filium coquit, mediū comesum seditionis offert 560, b
Mariame soror Moysi 31, f. Moysen in flumen expositum obseruat 31, e
Mariamme Demetrio nubit 379, f
Mariamme Doride repudiata sit Herodis Antipatri filij vxor 432, e. coram Herode accusatur 282, f. calumniis grauatur 289, c. reijcitur 322, d. ad supplicium ducitur 290, b. occiditur 288, e. quibus animi dotibus ornata 289, e
Mariamme interfici ab Herode Antipatri filio iubetur 433, b
Mariamme effigies missa Antonio 280, c. eunuchus questionibus obijcitur 290, d. ornamenta quæ 290, c
Mariannes turris 535, c
Mario tyrannus Galilee ab Herode expellitur 420, b
Marisa vrbs à Parthis subuertitur 272, d
Marissa vrbs diruta 229, d
Marissa vrbs instaurata 259, c. 414, f
Marsonane mensis 5, d
Marsus Syriæ præses iratum Agrippā habet 371, c
Marsyas Agrippæ libertus 344, f
Martius mensis Hebræis quis 73, f. 232, b
Marthace vitam finit 331, c
martyres septem filij vnius matris 627, c
Marullus præses Iudææ 349, b
Masnaemphites quid 47, c
Masphata locus 188, f
Masphatis ciuitas 94, d
Massabazanes quid 47, c
Massada ab Antigono obsidetur 423, c
Massada à Flauio Silus obsidetur 579, d
Massada castellum occupatur 518, f
Massada Herodiana dolo ab Eleazaro occupatur 580, c. d
Massada castellum Herodi ingredienti patet 272, d
Massade munitio 579, c. territorium 522, f
Matgenus Badexori filius 592, d
Mathanes Balis sacerdos trucidatur 172, c
Mathathias Asamonæ filius 407, c
Mathathias Bacchidem occidens Antiochi ducibus Iudææ exactis, moritur 407, c
Mathematicæ studiosus Tiberius 348, d
Mathias Boethi filius vnā cum suis liberis excruciat 550, c
Mathusala quis 4, d
Matthias Anani filius sit pontifex 370, d
Matthias Absalomi vir strenuus 241, d
Matthias idola tollens, Ioannis filius circumcisionem præcipit 225, d. etiam sabbatho hosti resistendum docet 225, d
Matthias Margali sophista 446, d
Matthias Margalothi seditionem mouet 325, f. comprehensus Hierichū tem mittitur 326, c
Matthias sacerdotio ab Herode priuatur 326, c. viuus comburitur 326, c
Matthias Theophili filius pontifex 183, d
matrimonij lex 69, c
Mauri 468, c
Maxilla locus 89, f. 134, b
Mazaca Cappadociæ vrbs 8, d
Medabenses Ionathas vitus est 234, b
Medi vnde nomen acceperint 8, d. in Asia regnantes Græcis cogniti 589, c
Media terra ab Alanis perumpitur 578, d
Megastarus famulus Mariammes, facibus in machinas Romanas euolat 548, b
Megasthenes historicus de Nabuchodonosoro 192, c
Meicri Belgæ filij fatum miserandum 563, b
Mela legatus Archelai 314, c. ad Archelai filiam ducitur, ibidem
Melcha Aranis filia 9, c
Melcha Sauli filia Dauidi periculum nunciat 105, c. Dauidem dimisit 105, c. Lisonupsit 212, c
Melchæ astutia 105, f
Melchisedech rex iustus primus Ierosolymæ conditor 569, c
Melchisedech rex 11, b
Melus insula 335, b
Memnonis sepulchrum 458, c
Memphibosthus Dauidi se purgat à calumniis Sibe 131, c
Memphibosthus in integrū restituitur 122, d
Memphite à Mitridate in gratiam recipiuntur 417, d
Menander Ephesus scriptor 592, b. de Solomone & Iromio 147, c
Menedemi philosophi de Iudæorum sermonibus censura 217, b
Menelaus, Onias appellatur 223, d. 383, f. moritur 223, d
Menophis Aegyptiorum rex 597, f
mensa panis Deo consecrati 144, d
mensuræ quando excogitatur 4, c
mercedis lex 71, d
meretricis mercede Deus non delectatur 67, d
Meroe, aliàs Saba 33, c
Mesas, Mesanæ 9, b
Meschus, Meschini 8, d
Massalima Claudij vxor 380, d
mesis lex 68, c
Methir tunica pontificalis 47, d
Metilius Romanorum præfectus legatos ad Eleazarum mittit: à cede reueruatur 472, c. d
metus prouidentiam docet 428, f
Micheas propheta Iemleæ filius 162, f
Micheas Achabum reprehendit 162, d
Micheas à Sedecia falso propheta oppugnatur 163, d
Micheas carcere tenetur 163, c
Micheas verus propheta à carcere adductus 162, f
Michol Dauidem saltantem subsannat 120, c. vide Melcha.
Milesius arcis Damasci præfectus, Philippum Grypi filium quomodo traxerit 252, c
miles impudens ad supplicium exposcitur 460, c
miles legis sanctæ libros comburēs, ad supplicium rapitur 460, d
ob Militis obscenitatem seditio oritur 378, d
militiæ dux vnus cur 72, d
à militia immunes qui 72, b
Minæ valor 260, f
Minæus Aegyptij rex, Memphis conditor
M. Minucianus 361, d. 367. à Cherea petitur 359, b
Misael Danielis socius Misaches appellatur 190, b. in ignem conijcitur 627, d
Misaelis nutritio 190, b
Misas Moabitarum rex tributum negans, per lorarum bello impetitur 165, c
Misenum oppidum 357, d
misericordia in bello noceat 542, d
Mihri-

Index.

- Mithridates inuitus contra Anileum**
exercitum cogens, hostem profligat 355, e. Anileum fugat 355, f. oppressus, nude a freno impositus ab Anileo abducitur 355, e. Antipatrum laudat 262, c. 417, b. ab Antipatro bello petitur 416, d. Memphis in gratia recipit 417, a. Pelusium expugnat 417, a. obitus 117, f.
- Mithridatis & Aegyptiorum certamen** 262, b
- Mosabite qui** 12, d. Israelitas deum-
cant 83, e. victi à Davide 121, d.
à Iohanno saperantur 164, a. à Ba-
bylonio impetuntur 190, a. ab He-
breis victi 166, c.
- Mosabitarum fuga** 84, b
- Mosabitarum rex filius** immolat 166, d
- Modim vicus** 407, c
- in Modim delatus** iudas se petitur 233, b
- Molon historicus de iud.** 603, c
- Molones improbi sophistae** 614, f
- monibaz & Bazeos Adiabeni rex**
374, a. iudaeis steri vult 376, c. à
quo regnum accepit 377, c
- mons Satharon locus** 195, c
- Moriam mons ubi** 13, c
- mors animi quid praestet** 182, b
- mors gloriosa captivi vita potior** 153, a
- mors inevitabilis** 593, c
- mors philosophorum in India** 582, c
- Mosametha Esai vxor** 20, f
- Moses Amaramis filius** 31, b. Helio-
polititanus 603, b. prius Osarsyphus
dictus, 599, a. vnde dicatur 600,
e. nascitur 31, d. vnde dicatur,
& quae eius statua, forma 32, b. flu-
mini mandatus conseruatur 31, c. à
Thermuthi adoptatus, ad Pharaonē
desertur 32, c. contra Aethiopes
mittitur 32, e, d. eos vincit 33, b.
Saba vrbe petitur 33, d. vxorem
ducit 33, d. fugit ibidem, e. filius Ru-
guelis tnetur 33, f. cum deo loqui-
tur 34, b. vidit prodigium 34, b.
& Raguele comitatum impetrat, &
in Aegyptum redit 34, f. in mira-
culis fidem suis verbis facit 35, a. Ae-
gypti regem adiit 35, b. Pharaonē
hortatur ad Israelitarum dimissio-
nem 35, e. populum ex Aegypto du-
xit 39, a. Deum precans, aqua dul-
cescit 39, e. coturnices à Deo per
preces impetrat 40, a. populum
ad Dei beneficiorum memoria hor-
tatur 40, a. aquam euocat ex pe-
tra 41, a. Iesum exercitui prae-
cit 41, e. spolia distribuit 42, c.
in Sinam rursus ascendit 44, c. le-
git tabulas populo affert 43, b. ta-
bernaculum in deserto conficit 45,
a. in arca tabulas legis collocat 46, b. Aarons sacerdotium tradit
49, a. honorem offeratur 50, a.
immunda quae statuit 52, d. popu-
lo poenam minatur 55, c. oppro-
briis premitur 57, c. lapidibus im-
petitur 57, e. pontificatus annulos
conuocat 59, d. leuitis decimatri-
buit 60, c. populum iustrat, ibid.,
f. Amoreos vincit 61, c. Ogis re-
gnum occupauit 61, f. victimis
Deo gratias 62, a. populum ad re-
spicientiam reuocat 64, b.
- Moses israelitis animat** 57, e
- Moses oracula Balami scripsit** 64, f.
- vrbes condidit** 61, c. leges vinen-
di praescripsit 67, a. populum in
verba legis adiecit 72, c. montem
Sinā conscendit 603, f. 42, b. Deo
tabernaculum erexit 383, d. pa-
tres ex Aegypto duxit ibidem, c
- Mosaicos libros miles** lacerans securi
percussus 378, c
- Mosis lex quando graece reddita** 1.
preces ad Deum 58, e. opem Dei
implorantis oratio 38, a. ostendit
apud Pharaonem 35, c. virtutes
73, c. sapientia 2, b. iustitia 33, f.
vxor 33, f. 34, f. filij 34, f. mo-
rituri oratio 66, c. verba nomi-
sma 73, b. mors 73, c, d. eneo-
mium 73, c. 610, d
- Mosis vitæ dies** 73, c. vetustas 610,
d. successor ioseph 61, c. & alio-
rum legislatorum discrimen 2, b
- Mosollanus iudeus robustus sagitta-
rius** 596, b
- Muchæus contra Vasten reginam firi
sententiam** 204, f
- mulierum consuetudo** 441, b. virtus
198, d
- mundus prouidentia Dei regitur** 198, b
- mundi & vniuersorum creatio** 2, a
- Mundus Paulina amore captus fruitur**
340, b. in exilium ablegatur 340, c
- murus 39. stadiorum cum tredecim ca-
stellis circum Hierosolyman triduo
adificatus** 549, d
- mures omnia vastant** 93, c.
- mures Senacheribum exarmant** 181, c
- Musica** 4, d
- musica instrumenta Davidis** 145, a
- Mutianus Vitellium interficit** 522, d
- mutantis poena** 71, b
- mutui lex** 70, d
- Nacmis vxor Abimelechi Bethlentis**
90, e
- Naasses Ammonitarum rex** 122, f
- Naases iabem obsidione cingit** 97, d.
in Saulum secut 97, d. occidit
98, a
- Naases iunior Ammonitarum rex Da-
uidis legatis iniuriis** 122, f
- Nabadas igne sacrificij combustus**
49, f
- Nabab, nomen vnde** 120, f
- Nabals esca causa à Davide rogatur**
110, d. Davidem reiecit, ibidem
- Nabali vxor Abizæa Davidem recon-
ciliat** 110, e. gregibus cantum à Da-
uide 110, c. interitus 111, a, b
- Nabatea regio** 13, d
- Nabuthæi à Iomathauastantur** 241, f.
à Gabinio vincuntur 415, c
- Nabonadel Babyloniarum rex** 192, e. videt
Balthasar
- Nabolassarum Nabuchodonosori pater**
592, f. moritur 593, b
- Nabonnædus Babylonis rex** 593, f
- Nabonnædus Babylonem oppugnat**
593, f
- Nabrodes Damum contemnit** 7, b. d. m
- Nabuchodonosorus rex Babylonis. Na-
bolassari filius** 590, f. patrem eius
obuisse percipit ibidem, b. patri sue-
cedit 593, b. sanum Beli ornat: re-
gia extruit: & hortos pensiles edifi-
cat ibidem, c. Aegyptios bello ad-
oritur 185, a. locum in quo oc-
cidetur 185, d. populum israelitis
Babyloniam abducit 189, d. inuast
Syriam 185, a. Hierosolyman expu-
gnat: & quomodo Sedeciam ca-
ptum traxerit 187, a, e. Tyrannem
obsidet & occupat 594, b. moria-
tur 192, a. 193, c.
- Nabuchodonosori successores** 192, d.
somnia Chaldaei indissolubilia 190,
c. 191, e
- Nabuchodonosori aere statua adaran-
da** 191, e
- de Nabuchodonosoro Megasthenes**
192, c
- Nabuthus ab Achab occisus** 180, a
- Nabuzardan Hierosolyman destruit**
188, b
- Nacebus Arabum dum ab Hierode ca-
ditur** 322, c
- Nachor Scruji filius** 9, c
- Nachoris progenies** 9, d
- Nadabus Aaronis filius** 49, b
- Nadabus Hieroboam filius regnum pa-
ternum paternam matrem accipit** 156,
c. à Basane occiditur 156, f
- Namates Beniamin filius** 29, d

Namitis, nomen quid significet 91, a

Index.

- Nabla locum 4,c
 Nam vicus 523,d
 Nais Samaritarum vicus 378,d. à Cai-
 no condita 4,c
 Nabateno toparchia à Romanis ex-
 pugnatur 475,d
 Nabathæ regionis flum 463,f
 Nathan vates Davidem adulterij ar-
 guit 124; d. Adoniam imperare
 nunciat 136,d
 natura humane fragilitas 123,d
 navigatio triennalis 190,d
 Naumi de Nino oraculum 177,4; b.
 - de excidio Ninivitarum ibidem
 Nazæorum propria 60,d
 necessitate in bello nihil pugnacius
 1. 488,d
 Necho Aegypti rex in Babylonios
 militem ducit 184,c
 Necho Pharaon rex Aegypti Saran ra-
 pit 544,b
 Neopolis vrbs 604,c
 Neomus nuncium accipit de Hierosoly-
 mitana vastitate 203,c. urbem au-
 get habitatoribus 204,c. à Xer-
 xe comestum adipiscitur 203,d
 Neemie oratio ad reduec 203,f. pre-
 catio 203,d
 Neemie in reficiendis moenibus studiū
 204,b. de sacerdotib. cura 204,
 c. obitus 204,d
 Neerda vrbs 353,b
 Nemroth, sive Nabrodes, Dei contem-
 ptus auctor 7,b.8,c
 Nephem singulari cum fortissimo Pa-
 lestinarum certamen 133,c
 Nephthim Iacobi filius nascitur, et cur
 sic dicatur 18,c
 Nephthalitarum fors in Chanaan 78,d
 Neriglissor rex interfecto Euilmar-
 ducho in regno ei successit 593,c
 D. Nero Domitius crudelis 461,d. in
 Iudæa infelix 482,d. meticulosus
 406,d. Domitius veneno Britan-
 nicum, nec non aliis viros illustris
 sustulit 380,b. uxorem Octavianam
 Claudij Caesaris filiam trucidavit i-
 bidem. similiter Agrippinam matrē,
 ibidem. uxorem Poppæam nomine
 1. duxit 382,b. Vespasianum in Sy-
 riam misit 482,c
 Neronis mors. 405,c. mortem secuta
 405,d. 406,d
 Neronius aliis Caesaris 382,c
 nervus Iudæi cur abstineant 19,c
 Netire virtus 491,d
 Noe posteri, terram colere Deo man-
 danti non parent 7,b
 Nicanor aliis Selencus 218,4
 Nicanor dux post Bacchidem dolo Iu-
 dam capere tentat 231,c
 Nicanor templum evertere conatur
 231,f. contra Iudæam missus 231,
 d. Iudæam armis appetit 226,c. à
 Iudæa occisus 232,4
 Nicanor amicus Titi sagitta vulneratur
 539,c
 Nicaule Aegypti regina 148,c
 Nicolaus Damascenus Iudæorum hi-
 storographus 307,c
 Nicolaus Damascenus accusationem
 contra Antipatrum continnat 323,
 d. 445,f. Iudæorum accusationē
 soluit 453,4. Archelaum defendit
 330,f. 334,c. 450,b
 Nicolai Damasceni de Abramo testimo-
 nium 10,d
 Nicolaus rhetor pro Iudæorum immu-
 nitate orationem habet 330,c
 Nicom à Iudæis Arius Rom. appellatur
 542,4
 Niglifar Abimalarodachi filius 192,c.
 patri in regnum succedit 192,c
 Niger Peraites Idumææ rector à Iudæis
 ducibus parere iubetur 478,b
 Nigri mors 517,c
 Nilus paradisi fluvius 3,c
 de Nino oraculum Naumi 177,b
 Ninus vrbs à quo condita 9,4
 Ninus Senacheribi regia 181,d
 Nisan mensis Hebræis, Xanthicus Ma-
 cedonibus, Aegyptiis Pharmuthi di-
 ctus, Aprilis respondens 5,d. 36,c
 Nisibis oppidum 353,b
 Nisibis regio
 nobilitas Iudæorum perit 516,c
 nobilitas generis vnde à Iudæis discer-
 natur 385,c
 Nochus aliis Noe 592,f
 Noe ubi habitavit 5,b. quò migravit
 ibidem. quomodo arcam constru-
 xerit ante diluvium, inq. eadem con-
 servatus fuerit 5,b. c. inebriatus à
 Chama filio deridetur 8,f. ex ar-
 ca egressus Deo victimas offert 6,b
 Noe ætas 6,c. doctrina 5,b. genea-
 logia 5,c. 7,4. posteri quomodo in
 orbe sedes quaesierint 7,c. arce re-
 liquæ 374,c
 Nominum origo 3,b. mutatio vnde
 orta 8,c
 Norbanus interemptus 362,4
 nubis presentia super tabernaculo quid
 significavit 14,b
 nubes insolita: tempestas legislationem
 antegressa 43,d
 Numidius Quadratus Syriæ procura-
 tor 378,f. eum gesta 461,4
 Nymphaea lacus 432,4
 Nymphidius homo nequissimus 522,c
- Q. M
- Oasis in Aegypto patria Apionis
 604,d
 Obade creditum Herodes repetit 312,4
 Obadamus ob arcam beatus 120,c
 Obedas rex Arabum 251,c
 Obedes Boazi & Ruthes filius 97,d
 Obedias iumentorum Achabi curator,
 vir pius, prophetas periculis quo-
 modo liberauerit 158,c
 Oboles vates Israelitas capi vetat
 177,8
 Obedientie premium 632,c
 Obimes Hieroboami filius agrotat
 154,f. moritur 155,b
 Obode seu Obede necis Syllæ insti-
 mulatur 313,c
 Obode Aeneas succedit 312,f
 Ocanasus Esai filius 20,f
 Ochobati duci potentia 162,d
 Ochozias Achabi filius Israelitarum
 rex 165,4. idololatricæ ab Elia incu-
 satus ex moritur 165,4
 Ochozie successor Ioramus 165,d
 Ochozias Iorami filius paternam re-
 gnū recipit, atque sauciatus à Deo
 moritur 170,c
 Ochazie cognati à Ieu. occiduntur
 171,c
 Ochozie filius Ioas rex constituitur
 172,c
 Ochus Madianitarum rex 61,b
 Octavia Claudij Caesaris ex Petina fi-
 lia 380,4. vxor Neronis occiditur
 380,b
 Octavius Claudij Caesaris filius 380,4
 Odolan vrbs à Roboama extructa
 153,c
 Ofilius Phasacum de insidiis monet ca-
 uendis, et cum iuvat 271,c
 Oges Galadine & Gaulanitis regio-
 num rex interit 61,c
 Ogis forma & lectus 61,f
 Ogi quercus 31,d
 Olde prophetisse oraculum 183,4
 Oliueti mons 380,f
 Olurus vicus 523,c
 Olympius Iupiter 357,b
 Omerus Esai filius 20,f
 Ominosa nonnulla 360,f
 Onim & Dostheus Iudæi duces Ale-
 xandriam liberant 605,b
 Onim Iaddi filius pontifex Hierosoly-
 mitanus 212,c
 Onias Onie filius Aegypto templum
 edificat 236,f
 Onias Menelaus supplicio affectus
 230,c
 Onias Simonis Iusti filius pusillanimitas
 & auar-

Index.

- Or auarus** 219, f. à Iosepho immene
auaritie reprehenditur 220, a. ex-
cusatur ibidem, d. moritur 223, a
**Onias Simonis filius templum edifica-
re statuit** 236, d
**Onias à Ptolemæo humaniter exceptus
templum erigit** 585, a, b. **Or cur, c**
Onias quidam Tobie filios expellit 407, c
**Onias quidam vir iustus à Deo pluriâ
exorans, atq; Aristobulum diris de-
nouere recusans, lapidibus obruitur**
256, b, c
Onion ciuitas 585, a
opera mirabilia 537, d
Ophires Iustæ filius 9, b
Ophlas locus 472, c
Ophnes Elis filius 91, c
Ophres Madanis filius Libyam occupat
14, c
Ophus Esai filius 20, f
**Opobalsamum ubi et quomodo pro-
ueniat** 258, a
Orrex Aegypti Amenophis decessor
598, a
oraculum de templo Hierosolym. 564, d
organorum usus 164, c
Oribus rex occiditur 86, a
**Oroma Iebusem Dauidi arma dono
dat** 115, c
**Orodes Artabani filius Parthorum rex
constituitur** 339, a. vide, **Horodes**
Orphonas Iebuseus Dauidis amicus
119, f
Osarsaph sacerdos Heliopolitan, 599, a
**Osarphus Iudeorum dux 598, c. Moy-
ses dictus** 599, a
Oseas Israelitarum rex 178, c
Ostis Deus Heliopolitanus 599, a
Otho Imperator 522, c
Othonis interitus 524, c
Otrus Armeniæ rex 9, b
Oza clades locus 120, d
Oza tacta arca perit 120, d
Ozius quomodo gentes sibi subiecerit
175, c. **Hierosolyma restaurauit**
176, b. **sacerdotis munus usurpat**
176, c
Ozie ortus, rectoratus et religio 176, a
Ozie diuitie 176, b. **improbitas** 176, c
P
Papais Amenophis pater 598, a
Pacorus terre Mediæ rex 576, c.
coniugem et concubinas ab Alanis
captus centum talentis redimit 578, c
**Pacorus Parthorum rex contra Iudeos
contendit** 420, f
**Pacorus Pacori regis pincerna Iudeam
explorat ibidem**
Pacorus Herodi insidiatur 272, c. **Pa-
cori regis pincerna Phasaelo insi-
diatur** 272, d
Pacori insidiæ intellectæ 421, c. **mors**
275, f
Pactum Iacobi cum Labano 17, f
Petina Claudij vxor 580, a
Palestina vnde dicta 8, c
Palestini Dauidis subsidium reiciunt
113, f. **Israëlitas facultatib. priuam**
87, c. 99, d. **Hebreis rebellant** 112,
c. **Hebreos clade efficiunt** 92, d.
vincunt 112, c
Palestini ab Ezechia bello subiguntur
179, c. **male tractati** 88, d. **infe-
stati** 93, b. **fuga saluti consulunt**
120, c. **armis exuuntur** 99, b. **oc-
cubuerunt** 94, c. **victi** 99, a. **oc-
cisi** 99, f. 100, b. à **Sampson** 89,
c. **expeditionem instituunt** 103, b.
Palestinarum cesorum numerus 104, b, c
Pallas Neronis libertus 381, d
Palmeta ubi sint prestantissima 258, a
Palmyra vrbs 148, d
Pamphylj Romanis tributa persoluunt
468, a
**Pamphylum mare Alexandro impe-
rii Persarum destructuro cessit** 38, c
Panes appositij 46, c
panes appositij 52, c
Paniam locus 296, c
**Panij pulchritudo naturalis Agrippæ
diuitijs curatur** 501, f
Pannychis concubina Herodis 437, c
Paphlagones populus 8, b
Papimius tribunus 358, d
**Pappus Herodi rebellaturus ab Antigo
no mittitur** 426, b. **occiditur ibid. f.**
**Pappi caput Pheroræ tradi Herodes
vult** 277, c
Paradysus 3, b
Paradysi flumij quatuor 3, c
Paradiso cunctantur Adamus et Eua 3, f
Paradisi optimi qui 521, c
Parentum honor 613, c
parricidium publica nature iniuria
324, c
Parthi regem constituunt 339, a. **Anti-
gonum in regnum reducunt** 422, b.
Armeniam amittunt 342, a. **Herod-
em capere nituntur** 271, f. **Hieros-
olymorum bona diripiunt** 272, d.
Hyracano insidiatur 271, d. **Hyr-
canum captiuum** 271, c. **et vincit**
abducunt 422, b, c. **Iudeos debel-
lant** 420, c. **Romanis obsides mit-
tunt** 468, c. **et à Ventidio oppu-
gnantur** 275, c
Pascha Iudeorum quale 448, f. **ce-
lebratur** 75, b. 201, a. à **Iosia** 144, b
Pascha Azymorum festum vocatur
338, b
Pasche institutio 36, c. **sacrificium** 52, a
Pasche significatio 36, f
in Pasche festo seditio 329, c
Pasini Castrum 9, b
Pastoralis vita 4, a, d
patientia Iosephi captiui 23, d
patri crudele facinus 425, a
Pauli Apostoli patria 8, b
Paulina Iliacis infensa 340, c. **quo-
modo à Mundo constuprata** ibid. b
**Paulinus Lupo in administratione A-
lexandrie succedit** 585, d. **templi
Onie spoliatur, et in accessu facit ibid.**
**Pausanias Cerastra filius Philippum Ma-
cedonem occidit** 360, f
pax morti præferenda 513, a
**Pedanius Iudeum raptum Cæsari ita-
dit** 558, c
pegmatum fabrica 574, f
Pelustum oppidum 101, c. **obsessum et
captum** 262, a. à **Mithridate ex-
pugnatur** 417, d
Pentecoste 271, b
**Pentecostes festiuitate Iudei non iter fa-
ciunt** 245, c. **sacrificium** 52, b
Perae regionis descriptio 484, c
Peraite mors 517, c
Pergamenorum decretum pro Iudeis 167, a
Peristoreonos saxum 549, d
Perse ab Antiocho impetuntur 614, c
**multa Iudeorum milia Babylonem
abripuerunt** 596, a. **quo pacto Ae-
gyptios tractarunt** 603, b
Persarum bibendi mos 204, c. **manici-
pia Aegyptij** 609, c
pestis Hierosolymitanorum 186, c. 290, c
**peste Assyriorum exercitus consumit-
tur** 181, d
**Petephres vir Aegyptius, cui Iosephus
est venditus** 22, d
**Petilius Cerealis proconsul Germanos
ad sobrietatem cogit** 573, a
Petra magna, locus 109, d
Petra vrbs, olim Arce dicta 61, a. 255,
c. **que Reccine** 65, b
**Petrus amicus Romanis factus pro-
pter inimicitias Herodis** 333, b
**Petronius Aegypti praefectus Herodem
sanis tempore tuat** 293, d. à **Caio
in Syriam mittitur** 350, d. **bellum
Iudeis infert** 350, d. à **Caio ad offi-
cia renouatur** 351, d. **Caio nece gau-
det** 353, a. **Doritis insolentia ac-
cusat** 370, a. **Iudeorum primates
compellans, ad Cæsarem de Iudaicæ
genis supplicationib. scribit** 458, f
Petronij epistola ad Dorium 370, d.
ad Iudeos oratio 351, d. **pietas gra-
ta Deo** 351, c
**Petus fugientem Antiochum regem Ro-
mam mittit** 578, c
**Petronius praefes Iudeos ad Cæsaris sta-
tum recipiendas hortatur** 458, d

Index.

- Phacias Israelitarum rex 177, c. trucidatur 176, f
Phaccias Romelie filius vir impius regnum Israelitarum occupat, Achazem oppugnat 176, f. 177, c
Phalec, vox quid sonet 9, b
Phalegus Heberi filius 9, b
Phalereus Demetrius de Iudeis 597, b
Phalles Rubeli filius 29, d
Phanasus Samuelis filius pontifex 383, d
Phanes rusticus pontifex 509, b
Phanucla urbs 152, c
Pharao unde dicatur 148, d
Pharao à Iacobo salutatur 30, a. ostenta cernit 35, c. Hebraeis onus duplicavit 35, d. Moysi necem minatur 36, d. Pharao Nectias rex Aegypti Saram Abrami uxorem rapuit 544, b
Pharaonis somnia 24, c
Pharaonem inuasit mala 35, c
Pharaones Aegyptij reges cur dicantur 148, d
Pharaotes fratres Iosephi benetratant 29, d
Pharaotis malitia in Hebraeos 35, d. 36, c. c. dimissos insequitur 37, c. cum omni exercitu deletur 38, c
Phares quid denotet 193, c
Phari insula descriptio 526, c
Pharisei se iungunt Alexandriae 412, b. Alexandram sequi faciunt 253, d. Diogenem occidunt 412, c. Herodianas mulieres decipiunt 320, d. Herodis iussu necantur 320, b
Phariseorum secta 456, c. dogma 337, c. immanitas 253, c. in populo licentia 253, a. traditiones 247, c.
Pharmuthi mensis 36, c
Pharnaces filius Mithridatem Ponticam regem occidit 257, f
Phaenacelus Antigono resistit 271, b. ab Antonio tetrarcho statuitur 270, d. Barzapharnes perfidiae arguit 271, c. Felicem vincit 420, d. Hierosolymis praeficitur 263, c. Iudae tetrarcha 420, d. à Parthis victus 271, c
Phaenaceli verba ultima 422, c. interitus 271, c. 279, c. 422, c
Phaselos turris 535, d. ab Herode condita 305, f
Phenenna Helcanis Leuitae uxor 91, f
Pherora filios Herodis tradit 302, c
Pheroras Herodis filiam uxorem ducit 309, c
Pheroras Antipatri filius filiam Herodis fastidit 308, b. à Zelotypo apud Herodem accusatur 308, c. ab Herode eicitur 442, d. Salomē sororem inculcat 436, d. praecidit
Herodis iram mitigat 437, c. moritur 442, b, c
Pherora uxor Veneficij accusatur 321, b
Philadelphensium et Iudeorum disidium 373, b
Philippio Ptolemei Minnei filius 416, c
Philippus Amyntae filius ceditur à Paulania amico 360, f
Philippus Antiochi Grypi filius Syriae parti imperans Antiochum Cyrenen superat 251, c. cum fratre Demetrio pugnans totius Syriae dominus constituitur 252, b
Philippus Archelai frater cur à Varo Romam missus 452, d
Philippus Herodis frater moritur 342, c
Philippus Herodis frater qualis 342, c. Gamala in Romana fide retinet 388, c
Philippus Iacimi filius à Gamala abire 393, c. falso accusatur 443, d. exercitui Agrippae praefectus 477, f
Philippi uirtus 491, d
Philippus rex Macedo occisus 210, c
Philippus filius Zamaris 319, d
à Philippo urbes quare conditae 338, b
Philo historicus de Iudeis 350, c. 597, b
Philometor Ptolemei Epiphanis filius 223, d. Alexandro auxiliarius 238, d
Philosophiae tria genera apud Iudeos 454, d
Philosophi apud Indos Calani, apud Syros Iudaei dicuntur 595, b
Philostatus historiographus 192, c
Philosophorum de Deo discordes sententiae 614, c
Phineas comprehenditur 567, d
Phinees Elis pontificis filius 91, c
Phineesis generi obtigit sacerdotium 140, b
Phinees rigidus iustitiae propugnator 627, d. Zambriam occidit 64, c
Philopator Ptolemei Evergetis filius 219, f
Philostephanus Ptolemei Lathuri dux 250, d
Phison fluuius paradisi 3, c
Phoebus Agrippae legatus à Iudeis occiditur 476, c
Phoenices Carthaginē condidit 603, d
Phoenicum annales 597, b. 603, d
Phora fluuius paradisi 3, c
Phrates Parthorum rex Hyrcanum humiliter tractat 279, c. moritur 338, c
Phraataces Phraatis filius patrem occidit, exul perit 338, c
Phrygae festi dies 209, c
Phryges populus 8, b
Phutes, Phuti ibid. d
Phullo bellum cogitanti, Manacem pacem offert 176, c
Physcon Ptolemei Epiphanis filius 223, d
pietate inuidia vincitur 108, d
pignus non furem tollendum 70, c
P. Pilatus Iudeos seditiosos compefcit 457, d. imagines Caesaris Hierosolymam introductas aufert 457, c. Samaritanos opprimens, caedis accusatur, Romam uocatur 341, b, c
Pilati regimen 457, b
pineae ligna ex terra aurea 149, c
Pireus Athenarum portus 294, c
Piso legatus Pompeij 258, b
Pistus nobilis defectionis à Romanis auctor 387, b
Pitholaus Iudeorum princeps 415, c. à Crasso occiditur 416, d
Placidus tribunus in exercitu Vespasiani Galilaeam peruenit 487, d. à Iotapatenis pulsus fugit 487, b. contra fugiuos pugnatur 519, c. Bethenabrum igni tradit 520, d
Placidi astutia, uictoria 505, d
plagarum poena 69, b
plagij lex 70, c
Platane, uicus Sydoniorum 439, d
Plato ueritatem de Deo proferre timuit 614, b
Plintheus situs 526, d
Plistorum apud Daces secta 337, f
poena in custodes castrorum apud Romanos 548, d
poena iniqui iudicis 613, c
poena uirginem ui comprimentis ibid. d
poenarum lex 71, d. causa peccata 128, b
Polæmon Pontus regulus Bernicem uxorem ducit 379, c
Politianus tribunus à Cestio Hierosolymam mittitur 466, d. officio ex cipiatur ibid. b, c
Pollio Phariseus Herodi amicus 279, b
Polybius Megapolitanus historicus de Scopa duce Ptolemei 218, e. reprehensus 229, c
Polycrates Lacedaemonijs maledicit 597, c
Pompeius Aristobulum petit 413, d. captum Romam ducit 415, d. in custodiam locat 413, f. Gadaram restaurat 414, f. Hierosolyma obsidet 414, d. septimum diem seruatur 414, b
Pompeius urbem Hierosolymam et regiam occupat 258, b. 414, d. templum

Index.

- plum ingreditur 258, f. supra cele
brat 414, e. belli autores securi
ferit ibid. e. urbes à Iudeorum im
perio eripit 414, f. à Sarmatin oc
ciditur 573, c
Pompeij res gesta in Syria 259, b
pondera quando inuenta 4, c
pontificis insula 48, b. uestitus 538,
h. uxor qualis 531, c
pontificum Hierosolymitanum nume-
rus 188, d. successio 338, d. in
populo Iudaico series 383, d. defi-
gnandorum ordo 588, b. seditio
381, c. filij Dauidi decreta relatu-
ri, in puteo latent 129, b
Pontius Pilatus, uide, Pilatus.
pontificalis ornatus 47, b, d. eius-
dem significatio 48, e
pontificie stole repositorium 298, a
Popedius conuiuij in Caium coniecit ar-
guitur 358, b
Poppea Neronis uxor 382, b
Porcius Festus Iudae procurator 381,
d. uide, Festus.
porticus Hierosolymorum 536, d.
aedificantur 201, a
Posidonij à Iudeis mendacia 606, e
praecepta Dei decem 44, a, b
praetoriani milites 366, d
praetorij in castris Romanis descriptio
486, a
praesentiae diuinae signum 120, b
precationis à Moysse tradita 72, d
precibus Moysi aqua dulcescit 39, c
preces Noe 6, c
primogenito ius seruandum 69, d
primogenitorum Aegyptiorum 36, f
principis sacrificia 51, b
Priscus centurio Ionatham Iudeum sa-
gitta transfigit 559, a
Priscus sextae legationis dux à Iudeis oc-
ciditur 477, b
Procymatium unde dictum, et quomo-
do extructum 294, f
Procymia 431, c
prodigia excidium Hierosolym. prenū-
cia 563, e
propheta inobedienti poena denuncia-
ta 159, b, c
Proseucha domus precessionis 398, b
providentia Dei 145, f
providentiae Dei paradigma 111, b.
299, d
Psephinos turris 534, c
Psephina turris 535, c
Pseudalexander 335, a, c. uide Alexan-
der fictitijs.
pseudopropheta prophetā seducit 153, b
pseudopropheta Aegyptius uinctus au-
fugit 462, b
Ptolemaidis descriptio 458, b
Ptolemais Cleopatra expugnatur 250, d
obsessa 254, a, 249, b
ptolemaeus Agrippae et Bernices proci-
rator à Ioanne Giscalco spoliatur
479, d
ptolemaeus Dorimenis filius Iudaeam
infectat 226, d
ptolemaeus Epiphanes in Syria reges
contendit 218, d. moritur 223, c
ptolemaeus Euergetes pater Philopato-
ris 219, f
ptolemaei Euergetis post captam Syriā
gesta 605, a
ptolemaeus Galileae ab Herode praese-
ctus interficitur 275, e
ptolemaeus Herodis procurator 308, a
ptolemaeus filius Lagi Demetrium uicit
595, d. Hierosolyma occupat 212, d
ptolemaei filij Lagi comitas et humani-
tas 595, e. epistola 604, c. liberalitas
214, d. praecceptum de dimittendis Iu-
daeis 213, f
ptolemaeus Lathyrus humanas carnes
coquit 250, c. Asochim vi capit. 249
f. Alexandrum vincit 250, a. ptole-
maidem oppugnat 249, e. regno ex-
pulsus 249, c
ptolemaeus Mennei filius 411, f. 416, e.
Antigonum adoptat 269, b. moritur
270, f
ptolemaeus Philadelphus Aegypti rex
213, b. captiuos Iudeos reddit, pecu-
niam saepe largiunt, leges eorum co-
gnoscere cupit 604, f. ad Eleazarū
pontificem, de vertendis legib. scri-
bit 214, e. seniores ferentes codicem
legis suscipit 215, e. interpretes 70.
dimisit 217, f
ptolemaei Philadelphi bibliotheca 213,
c. liberalitas 213, c. 215, c
ptolemaeus pilometor rex salutatur 238
e. Alexandro auxilium misit 238, d.
Antiochenis persuadet, ut Demetri-
um regem Asiae admittant 238, f. Am-
monij insidijs petitur 238, d
ptolemaeus vulneratur 239, a. moritur
239, b
ptolemaeus Philopator 218, d. moritur,
ibidem.
ptolemaei Phylconis immanis crudelitas
et iniustitia, ite poenitentia 605, c, d
ptolemaeus Simonis Asamonet gener
focerum occidit, et alia scelera com-
mittit. oppugnantem Hyrcanum elu-
dit, eius matrem et fratres interficit
224, f. in Aegyptum reducit 260,
c. Alexandram uxorem duxit 416,
f. occisus 425, b
ptolomei dicti reges Alexandri 148,
e. Aegypti reges 121, e
P. Sernilis decreta pro Iudeis 265, d, f
pudicitia Vespasiani 226, a
puerperarum lex 533, d
pueri Iudaici astutia 564, e
puerorum educatio 615, b
Puthodus Simeonis filius 205, d
Pyrgum Stratonis urbs 430, c. ab He-
rode instaurata 431, b
Pythagoras qualis fuerit 594, c
Pythagoras philosophus 603, c
Pythium templū Herodes aedificat 308, a
Q.
Quadratus Syriae procurator Iude-
os discordes audit 461, b
in crucem agit 379, b
Quadrige solis per Iosiam sublatae
184, a
quingagesimi anni remissio 53, e
Quintilia tormentis examinata, mune-
rib. donatur 358, c
Quintilius Varus Syriae praefectus 322, e
Quintilio Varo iudice, Antipater in ius
vocatur 322, f
Q. Pompeius consul 368, b
Quercus Ogis 11, d
Quirinus à Iudae incolis censum postu-
laturus ablegatur 336, b, d, e
R.
Rabatha ciuitas 61, f. capta vastatur
125, c
Rachab exploratores dimisit 74,
c. speculatores officij monet 74, d
Rachaba saluatur 75, d
Rachabae promittitur beneuolentia 74, e
Rachel Iacobi uxor 18, a. deos patris
abscondit 19, b
Rachelis filij 29, d. mors 20, b
Repta castrū ab Herode dirimitur 312, e
Regius filius Phalegi 9, b
Raguel Esai filius 20, f
Raguel Moysi occurrit 42, e. Deū lau-
dib. euehit 42, e. commentum dat
Moysi 34, f
Ramatha obsessa 123, d. 169, f
Ramathon à Basane munitur 197, b
Rameffes nominatus Setho 598, f
Rampbes Aegypti rex 598, a
Rampbes Sethi filius 598, a
Raphia urbs instauratur 259, e
Rapsacis oratio superba 180, e
Rapsaeus pater Rameffis 598, e
Rufes Damascenorum rex 177, c. occi-
ditur 178, a
ratio pia domina est affectionum et do-
lorū 614, b. sapientia studiosa 620, e
Rebecca filius Baithuelis 9, d
Rebecca liberalitas 15, a
Reipublicae optima forma 68, c
regis Aegyptiaci crudelitas 31, a
regū bonorū virtutes quae 296, e. 139, a
regum Aegyptiacorum successio ordi-
naria 591, b
refugij loca 65, c. 78, e

Index.

- ab Religionem supplicia Atheniensib.
irrogata 615, f
Bessa vicus Idumae 272, c
Bho a petra 82, c
Roboam^{us} Solomon patri succedit 151,
c. regni partē amittit ibi. ab israeli-
tis deseritur 151, b. vrbes quas cōdide-
rit, quantos reditus habuerit 153, c, f
Roboam uxores et filij 154, a. mors et
sepultura, ibid. e
Roboam Abias filius succedit 154, e
Roma à Iulio Cesare occupata 261, d
Romae belli Iudaici historia à Iosepho
scribitur 589, a
Romae scelus admissum 340, b
Romanus exercitus murum circa Hiero-
solyman triduo extruit 549, c
Romani belli causae 503, e. 510, b. mate-
ria 470, b.
Romani cur vntantur aquila in vexillo
487, d. aedificia incendunt 563, b. so-
lis Aegyptijs in vlla ciuitate ascribi
interdixerunt 604, e. aggeres Iero-
solymae erigunt 547, f. Antonia inua-
dunt 554, f. aquilonem horret 581, b
Romani Aristobullū vincūt et vinculis
constringūt 26, b. audacia Iudeorū
terrentur 552, f. castris expulsi 551, b.
Eleazar dediti trucidantur 472, c.
flamma circumdati opera erecta dese-
runt 548, c. flāmis exuruntur 559, b.
Gamale turrim sternunt 505, e. Hie-
richuntē diripiunt 274, f. Hierosol.
vrbe pelluntur 542, e. inferiorem ci-
uitatē Hierosol. incēdunt 566, d. Iose-
phū profligant, capiunt 403, b. f. fa-
mē accendunt 550, b. Ioppen capien-
tes, Nabatēne toparchia expugnāt
471, d. vincuntur 533, f. 555, e. 561, a.
Iudeos sustibus cedūt 465, e. excru-
ciant 583, b. Iudeos honorant 264,
d. Iudeis stipendia soluere, et tribu-
ta in Capitolū ferre cōgunt 577, d.
muris Hierosol. scalas applicāt 560,
f. 567, e. mutuis vulnerib cadūt 557,
d. victoria et muris Solymae petiti,
in incolae seuiunt 568, a. vrbes va-
stantes thesauros Ierosol. inueniunt
569, b. faxis obruti 465, e. à Scppho
vitis suscepti, à Iudeis vincuntur
475, d
Romanorū amici Iudei seruantur 609,
d. in bellicis exercitiū 485, d. discipli-
na bellica 406, d. disidia post Iulū
418, f. humanitas 406, f. in Iotapa-
tenos seuiunt 495, b. machine à Iu-
deis incenduntur 548, b. peritia et
in iustria militaris 541, c. ad templi
aditū certantē 555, a. telorū vis 492,
Rubelus, nomen quid significet 18, b
Rubelus Iacobi filius nascitur 18, b. in-
teruentionem Iosephi impedit 21, e
Rubeli filij 29, d
Rubenitis promissiones renouat 74, b
Rufus ad Romanos deficit 332, d
Rufus Aegyptius Eleazarum Iudeum
captum percuti iubet 576, f
Ruua vicus 491, c
ruta mirae magnitudinis in regia Hero-
dis 576, b
Ruth Bethlema cōtendit: spicas colligit
ad Booz pedes requiescit 91, d, b
S.
S Aab vicus 491, d
S Saar Simeonis filius 29, d
Saba Aethiopū regia aliās Macro-
obidetur 33, c. à Moysē occupata, ib. d
Sabbathes commentariensium princeps
133, c
Sabbamensis 61, a
Sabbathosis Aegyptijs quid 603, c
sabbatum, quid significet 3, a. 604, a.
et vnde denominetur 603, c
sabbatum agrorū 53, d. Iudeorū 596, e
sabbata Iudei pugnā detrectantes occi-
si 225, e
Sabbō Aegyptijs quid 604, a
Sabecus Ammanitarum imperator vul-
neratus moritur 123, d
Sabiniani à Iudeis impugnātur 450, e
Sabinianorū et Iudeorū pugna 450, e
Sabinus Syriae procurator Hierosoly-
mis Iudeos vexat: armis impetitur:
Phasaclū turrim conscēdit 331, d. ob-
fessū à Varo suppetiam accipit 333, b
Sabini auaritia 450, d
C. Sabinus cū Cherea Mimucianū petit
359, b. sibi ipsi manus infert 368, d
Sabini Syri militis facta, habitus animi
et corporis 554, c, d. e. mors, ibid.
Sabini vocantur Romani 604, d
Sabuchades Amanem insidiarum argu-
it 208, c
sacerdotes seu ministri Iudeorum 596,
b. lorica segregantur 517, f. Aegy-
ptij circumciantur, et à suilla ab-
stinent 609, e. fame percut 382, d
sacerdotum decimas accipientium nu-
merus 595, e. officium 515, d. orna-
mentum 538, a. in diuinis perseuera-
tio 424, d. vestes 47, b. 144, f
sacerdotum reditus 60, c. sedes 54, b. de-
fectio 210, d. seditio 381, c. interfectio
564, c. occisorum multitudo 108, e
sacerdotij translatio predicta 92, c
Sacramento populum Herodes obstrin-
git 296, d
sacrarium spoliatur 332, d
sacrificat populus 138, d
sacrificiū Deo gratū 101, f. 135, b. Abelis
et Caini 4, b. Eucharisticū 51, a. mē-
stis Octob. 51, d. Noe 6, c. ignoranter
errantis 51, b. Pentecostes 52, b. sciē-
ter inique agentis 51, b
sacrificij Abramici ritus 11, d
sacrificia principis 51, b
sacrificia publica 51, d
sacrificiorū diuisione, f. leges 50, e. 49, a
Sadduceorum opinio 337, d. scēta
456, f
Salatis Aegyptiorū hostes, Abarim na-
tus moritur 590, c, d
Sales Arphaxadi filius 9, b
Salis oppidum Idumae 483, c
Salmanasar Syriae ac Phoenicē pertram-
sit 179, c. decē tribus in Media abdu-
cit et Israelitarum regem cepit 179,
c. Tyrios vincit 179, f
de Salmanasare locus Menandri 179, e
Salomon: vide, Solomon
Salome Herodis crudelitatem incitat
439, b. Aristobulum accusat 435, d.
fil. à ad prodēda secreta pellicit 308,
c. à fratre Pherora incusatur 436, a
semetipsam purgat 309, a. vincit
absoluit 447, e. moritur 338, c
Salpade filiarum hereditas 65, c, f
Saltus Libani 149, c
Samachonites lacus 84, c
Samaralla legatus Herodis 280, a
Samarita deuastata 121, f. ab Adado ob-
fessa 160, e. 167, d. ab Hyrcano solo
adequatur 247, b
Samaritensis regionis situs 484, d
Samarita Antipatri procurator 442, f
Samaritae vnde dicti 190, a. ab Alexan-
dro liberam vitā petūt 212, a. Iudeis
infecti 219, e. templi instaurationē im-
pedire conati 200, a. à Iudeis seditio-
nis arguūtur 379, a. Galileos oppri-
munt 378, d. origo 210, c. lis de tem-
plo Garizitano 237, a. caesorum nu-
merus 494, e
religionis Samaritanae initium 180, a
Samaritani seditiosi oppressi 341, b. Iu-
deos accusant 378, f
Sameas contra Herodem dicit 264, b.
in honore habetur 264, c
Samofata ab Antonio obfessa 276, b.
ab Herode oppugnata 425, d
Sampson, nomen quid significet 89, a
Sampso vicus 333, c
Samuel ius reddit 95, b. Saulū in unxit
regem 96, d. Saulū ad praeliū inci-
tat 100, f. vatis origo 91, e. natiuitas
92, a. educatio 92, a, b. diuina pate-
factio 92, b.
Samuelis cōsolatio, sacrificium, oratio
94, e. filiorum impietas 95, c. obitus
110, b. manes Saulo perniciem nun-
tiant 113, a
Sanaballetes moritur 211, b
Sanagarus Anathi filius 84, c
San-

Index.

[illegible]

Index.

<i>Simonis & Ioannis crudelitas</i> , 546,e	<i>ne 23,e. pistoris 24, b. Phara-</i> <i>nis ibidem, d, e. Nabuchodonosari</i> 190,e	<i>Syris confucta supplicatio</i> 181,g
<i>Simon Sauli cuiusdam filius latro parē</i> <i>tes, uxorem, filios, atq; seipsum in-</i> <i>terfecit</i> 473,d	<i>somnus quid</i> 582,c	<i>T.</i>
<i>Sima mons</i> 39,d	<i>Sopha filius Raguelis capitur</i> 508,e	<i>Tabernaculi situs</i> 45, c. <i>vasorum de-</i> <i>scriptio</i> 46,d, c. <i>edificandi dona à</i> <i>principibus collata</i> 44,c. 136,d.
<i>Sime montis vbertas</i> 34,b	<i>Sophira Indie regio</i> 149,b	<i>distribuiti significatio</i> 45,c. & <i>dedi-</i> <i>catio</i> 49,d. 298,f
<i>Simeus mons</i> 159, c. <i>vbi situs</i> 603,e	<i>sorte Saul rex eligitur</i> 97,b	<i>feſta tabernaculorum</i> 51,e
<i>Sis quid denotet</i> 164,e	<i>Sos quid ſignificet</i> 590,d	<i>tabula x. preceptorum in arca</i> 46,e
<i>Sisares exercitus labini dux</i> 84,c. <i>truci</i> <i>datur</i> 84,f	<i>Soſius Herodis ſocius</i> 427, d. <i>coro-</i> <i>nam auream Deo conſecrat</i> 278,d.	<i>talionis lex</i> 71,d
<i>Sobachis inſigne facinus</i> 133,e	<i>Antigonum opprimit</i> 277,c. <i>Hic</i> <i>roſolyma obſidet</i> 277,d	<i>Tanis ciuitas</i> 528,d
<i>Socrates philoſophus</i> 609,d	<i>Spadonum lex</i> 71,c	<i>Tanis vrbs</i> 10,d
<i>Sodomæ exitium</i> 12,c	<i>Sparta Licurgi leges diſtinguē tulit</i> 614,b	<i>Tarichæ in Geneſar à Veſpaſiano vin-</i> <i>cuntur</i> 502, d. <i>à Tito capiuntur</i> 501,c
<i>Sodomitica terra vicina Aphabiti</i> 522,d	<i>Spaſeni caſtrum</i> 374,b	<i>Tarichearum ſitus, munitio, obſidio</i> 500, a. <i>excidium</i> 502,b
<i>Sodomite flagitioſi</i> 12,d	<i>ſpeculatores Chananæum perſequantur</i> 54, d. 55,b	<i>Teglephalaſſar Aſſyriæ rex Iſraelum</i> <i>abducit</i> 177,d
<i>Sodomitarum cum Aſſyrijs bellum: &</i> <i>ab iſdem accepta clades</i> 10,e	<i>ſpes fallax quæ</i> 428,e	<i>temperantiæ obſervatæ utilitas</i> 190,d
<i>Sohemus arcanum effudit apud Mari-</i> <i>antmen</i> 288,f. <i>occiditur</i> 290,d	<i>ſpoliorum lex</i> 575,b	<i>templum flammis ac ſanguine reple-</i> <i>tum</i> 563, a. <i>edificari ceptum quan-</i> <i>do</i> 143,b. <i>à Salomone edificatum</i> 534,d. 603, d. <i>à Ioſia inſtauratur</i> 183, a. <i>incenditur</i> 562, a. <i>à M. Craſſo</i> <i>ſpoliatur</i> 416, c. <i>inuito Tito extir-</i> <i>tur</i> 561,d
<i>Socho vrbs à Roboamo edificata</i> 153,e	<i>ſtadia 30, miliaria 4 Italica</i> 81,c	<i>templum Hieroſolymitanum obſer-</i> <i>tum</i> 178, a. <i>apertum</i> 178,d
<i>Solomona mater 7, fratrum, Macha-</i> <i>bei, Aberi, Machiri, iadæ, Achæ, A-</i> <i>retthis & Iacobi, ad Antiochum ac-</i> <i>ceſſitur</i> 624, <i>comburitur</i> 626	<i>Strabo Cappadox de Iudeorum ſideli-</i> <i>tate</i> 247,c. 249, a. 261, d	<i>templi Hieroſolymitani ornatuſ</i> 596, b. <i>lex</i> 67,b. <i>vaſa à Nabuchodono-</i> <i>ſoro ablata, remittuntur</i> 196, a. <i>reli-</i> <i>gio leſa</i> 258,f
<i>Salomon Dauidi natus</i> 125,b. <i>regnum</i> <i>aſſpicatur</i> 135,e. <i>hoſtes elecit</i> 139, d. <i>à Deo ſapientiam petijt</i> 140,f	<i>Straton Berææ tyrannus</i> 252,b	<i>Tephthæus facibus in machinas Ro-</i> <i>manas euolat</i> 548,b
<i>Salomon templum extruit</i> 143,b.	<i>Stratonis turris</i> 294, c. <i>Cæſarea dicta</i> 292,c	<i>Terebintus arbor</i> 523,c
603,b,d. <i>litat</i> 146,e. <i>regiam edi-</i> <i>ficat</i> 147,b. <i>Iromi enigmata ſol-</i> <i>uit</i> 147,f. <i>vrbes condit</i> 148,b,c	<i>Struthium ſtagnum</i> 547,f	<i>terminorum lex</i> 68,c
<i>Solomon idololatra fit</i> 150,d. <i>mori-</i> <i>tur</i> 151,d	<i>ſtuprum angelorum</i> 5,b	<i>Tero miles Herodis eximius</i> 316,d.
<i>Solomonis virtutes, & opulencia</i> 140, c. 150, a. <i>ſapientia</i> 141,f. <i>poten-</i> <i>tia</i> 609, e. <i>iudicium de duabus</i> <i>mulieribus</i> 141,b. <i>preſecti qui</i> 141, d. <i>ſumptus quotidie</i> 141, e. <i>vxores & concubinae</i> 150, d. <i>ſcripta</i> 142, a. <i>incantationes</i> 142, b. <i>literæ ad Iromum</i> 142, c.	<i>ſtupri lex</i> 69,e	<i>Herodem repræhendit</i> 316, e. <i>in</i> <i>carcerem præcipitur</i> 316,f. <i>inſa-</i> <i>diarum regi ſtructurum inſtimulatus</i> <i>cum Tryphone torquetur</i> 317,d
<i>Salomonis tribunal</i> 147, c. <i>cubicula</i> <i>voluptuaria</i> 147, d. <i>ſolium ebur-</i> <i>neum</i> 147,e	<i>ſtupro extincta Leuitæ vxor</i> 81,b	<i>Terra virgo vera</i> 3,b
<i>Salomoni forma templi monſtrata</i> 138, a. <i>reges plerique munera mit-</i> <i>tunt</i> 150, a. <i>Aegypti regina mune-</i> <i>ra dat</i> 149, d. <i>Deus in ſomnis vi-</i> <i>ſus, quidlibet poſtulare iubet</i> 140,e	<i>ſuperbia Caij</i> 458,b	<i>terramotus in Iudæa</i> 285, a. 428,d
<i>Solones Græcorum legiſlatores</i> 610,d	<i>Suſa vrbs vbi</i> 194,c	<i>teſtimonium lex</i> 68,d
<i>Solyma, Hieroſolyma vocata</i> 11,b. 119,e	<i>Suſacus Aegyptiorum rex Hieroſoly-</i> <i>ma capit</i> 154, c, d. <i>predatur</i> 122,d	<i>Teſthmoſis pater Chebronis</i> 591,b
<i>Solymitarum ſeuitia</i> 598,f	<i>Sures Madianitarum rex</i> 65,b	<i>Teſthmoſis rex Aegyptiorum</i> 597, f.
<i>ſomnium Iacobi</i> 16, f. <i>militis Madia-</i> <i>nitici</i> 85, c. <i>Ioſephi</i> 21, b. <i>pinocr-</i> <i>æ 23, e. pistoris</i> 24, b. <i>Phara-</i> <i>nis ibidem, d, e. Nabuchodonosari</i> 190,e	<i>Suus filius Abrami è Chetura</i> 114,d	<i>paſtores Aegypto eſcit</i> 598,d
	<i>Sybillæ teſtimonium de turri Babel</i> 7,d	<i>Thadamora vrbs à Solomone condita</i> 148,c
	<i>Sylleus Arabs Salomen amat, ambi-</i> <i>turus ſpe excedit</i> 309, d. <i>cladem</i> <i>Cæſari commemorat</i> 312, d. <i>Hero-</i> <i>dem accuſat</i> 312, d. <i>accuſatur</i> 314, f. 320, e. <i>ab Areta homicidij argui-</i> <i>tur</i> 320, e. <i>damnatur</i> 315,d	<i>Thamara apud Davidis filia Abſalo-</i> <i>num celebs</i> 126,d
	<i>Syria occupata à Dauide</i> 121,f	<i>Thamara ſorori Amnon vim inferre</i> <i>ſtudet</i> 125,d
	<i>Syria à Salmanaſare perluftratur</i> 179, c. <i>à Nabuchodonoforo inuaditur</i> 185,d	<i>Thamna Eſai concubina</i> 20,f
	<i>Syrus miles magnanimus</i> 554,c	<i>Thamna oppidum tribus Ephremi-</i> <i>dis</i> 80,c
	<i>Syri Dauidi reſiſtunt, & vincuntur</i> 123,c. <i>in Deum contumaces ab Iſ-</i> <i>raelitis in campeſtribus vincuntur</i> 161, c. <i>Achabum vicerunt</i> 162, e. <i>panico terrore fugati</i> 168, b. <i>Iu-</i> <i>deorum multitudinem perdit</i> 473, <i>à Iudeis ceſſit</i> 475,c	<i>Thamnienſis vxor Sampſon</i> 89,b
	<i>Syrorum ciuitates à Iudeis vaſtantur</i> 472,f	<i>Thapſa</i>
	<i>Syrorum & Iudeorum ſeditio</i> 381,b	

Index.

Thapsa vris à Manacmo vi capitur 176,c	Timeus Iudeorum rex 590,c	prodit 461,e
Tharbis Aethiopum regis filia Moysi nubit 33,d	Timotheus Iudeos angustia premit 228,a	Tobia filij Iosephi virtutes 220,d
Tharrus pater Abrahami 9,c	Tiro miles Herodem iniustitie arguens, capitur 439,e	Traianus Iapham expugnat 493,e
Tharsus Pauli Apostoli patria 8,b	Tiro falso accusatus, et questioni obiectus, moritur 440,a	Trachon regio 430,c
Thaumastus Caij seruus 346,f	Titus bis Iudeorum possessiones inuadit 406, e. Iapham capit 494,b. mittitur contra Iudeos 528,d. Giscalam subigere conatur 506, e. à Giscala ciuibus suscipitur 507, d. hostibus clementiam probat 507,e. et dimicat 531, c. fugit 531, c. militibus reconciliatus, Iudeorum insidias vlciscitur 534, b. Hierosolyma obsidet 539,d. Iudeum crucifigi iubet 540, d. à Simone fortiter impugnatur 541, b. Iudeos, quò vellet quisque pergere, dimittit 546,a. misertus Iudeorum, captiuis manus præscindit 547,b,c. malè à Iudeis audit, ibidem, a. populi Iudaici reliquias liberatum prope rat 550,b. Antoniam euerti iubet 555,f. sacra celebrari vult 556,a. Ioannem increpans, templum Hierosolym. seruare studet 557,a. ignem templi Hierosolymit. portis subijci iubet 561, a. transfugas occidere statuit, at eos dimittens rectores ad se vocat: consilium de templo proponens parcendum iudicat 561, b,c,d. ignem templi Hierosolymit. extinguere iubet 562,b. homines ad supplicium duci iubet 565,a. Iudeis vitam indulget 565,f. Iudeos confugientes ad se recipit 567, c. Hierosolymam ingressus turres fortunæ suæ monumentum relinquit: armatos interfici iubens, latronibus ac seditiosis occisis, iuuenes per prouincias distribuit 568, c,d, e. funditus e-rui Ierosolym. mandat 569,d	Trachonitæ Herodem Cesari inimicam esse, gaudent 312,e. ab Herode trucidantur 311,f
Thebe oppidum ab Abimelecho capitur 87,c		Trachonitæ dedittij violentè circumcidi, à Iosepho vetantur 390,e. dimittuntur 392,e
Thebanorum ciuitas à Tripolici scriptore inuaditur 597,c		Trachonitarum defectio 311,e
Thebetus , mensis 202,e		Trachonitis Herodi tribuitur 295,d
Thecel quid 193,c		transiordanenses aram erigunt 79,c
Thecuiis mulier pro Abesalomo intercedit 126,e		Tripolici scriptor 597,c
Thella vicus Iordani proximus 484,b		Troglodytarum gens vnde 14,d
Themanus Esai filius 20,f		Troglodytarum mos 33,f
Thœnus cū Dauide forð ^o pepigit 112,4		Tryphon Alexandri filium Antiochum Hieracem necat et imperio potitur 244,b. Antiocho regnum asserit; 219,f. ab eodem Antiocho deficit 242,c. ab Antiocho potere superatur 244, c. Demetrium prælio subigit 240, c. à Simone oppugnatur 244, a. questioni obiectus 440, a. Ionatham occidit; 242,c. 408,d. Simoni imponere studet 243,c
Theodectes poeta 217,e		Tryphon torquetur 317,d
Theodotus Græcus de Iudeis 597,b		Tryphonis vrbs Abaris 998,c
Theophilus Græcus de Iudeis 597,b		tyrannidis incommoda 364,d
Theophilus pontifex Hierosolymæ à Vitellio inauguratur 343,b		tyrannorum in cloacis spes et ædes 566,f. crudelitas 406,f. Ierosolym. timor 567,e
Theopompus Atheniensibus maledicit 597,c		Tyrannus Herodis satellites honoratur 313,e
Theopompus curiosus poenas luit 217,e		Tyrii à Salmanasare vincuntur 179,e. à Simone opprimuntur 228,b
Thermutis Pharaonis filia, Moysen è mortis periculo eripit 31,f. ad regem ducit 32,c		Tyriorum annales 591,e
Theudas pseudopropheta à Fado punitur 377,d		Tyriorum deus Baal 171,e
Theudio 443,a		Tyriorum impudentiam Vespasianus culpat 403,d
Thoba dux, Abimelechi successor 87,d		Tyriorum tyranni auxilio Antigonus regnum repetit 269,b
Tiberias à Iosepho recuperatur 393, b. 481, c. penè direpta 402,d	Titus militibus fortibus premia donans, sacra pro victoria celebrat: et legionem è Syria profligat 570,b, c. natalem Vespasiani celebrat 571, b. à Vologeso auream coronam accipiens Iudeos ciuitate expellit 573,d, e. Simonem et Ioannem ad Italiam portari mandat 574,a, b. turrim in Iudeos fieri curat 580,f	Tyropæon vallis 534,d
Tiberiadenses arma corripunt 387,b	Titus Iulius Augustus Iudeos comprescit 474,e. in vinculis audiendis negligentiam excusat 345,e. Mathematicæ studiosus 348,a. sacerdotes in crucem agit 340, e. Iudeos Roma expellit 341,b. morbo affligitur 347, d. moritur 342, c. 348, c. sepelitur 349,d	Tyrreni dicuntur Romani 604,d
Tiberiadenses Iosephum saluant 389,f eundem conuiuantur 400,a. intra mœnia à Iosepho compulsi 400,c. minis terrentur 481,d. à Iosepho carcere emissi 393,d		Tyrus ab Alexandro expugnatur 211,d
Tiberienstem consilia 399,e. seditionis auctor Clitus punitur 393,c		Tyrus à Nabachodonosoro obsidetur 594,b
Tiberius Alexander Fado successit 377 e. filios Iudæe punit 377,e		
Tiberius Alexander Iudeos comprescit 474,e. in vinculis audiendis negligentiam excusat 345,e. Mathematicæ studiosus 348,a. sacerdotes in crucem agit 340, e. Iudeos Roma expellit 341,b. morbo affligitur 347, d. moritur 342, c. 348, c. sepelitur 349,d		
Tiberio Alexandro Cumanus successit 377,f		
Tigillus homo nequissimus 522,c		
Tigris Paradysij fluius 3,c		
Timeus historicus de Thebanis maledicit 597,e		
	Tito defuncto, Iustus suam historiam	

V.

V Alatha castellum 319,b	
Valerianus Decadarchus populū reconciliaturus Tiberiadem à Vespasiano mittitur 499,d	
Valerius Asiaticus 367,e	
Vallis locus 54,f	
Vardanes Izatæ bellum indicens cæsus 376,e	

Varnus

Index.

Varus Syriae praefectus 322, e. seditionis autores puniit 331, c. 452, b.
 Sabino suppetias fert 333, b. Iudeos incusat 333, c. literas ferentem inique tollit 387, f.
 Varus Iudeos occidit 388, a. & crucifigit 451, e. Samaria potitur 451, f. latrones abigit 430, c. nobiles viros quot occidit 474, b.
 Vaste Artaxerxis vxor contumaciae accusatur 204, f. atq; a rege repudiat 205, a.
 velum Babylonium 537, c.
 Venerea lex 53, b.
 veneficii lex 71, b.
 Ventidius Romanorum dux, Antonio pecunias extorquet 474, a. Parthis contrarius 275, c. in Parthos missus 424, c. Herodi copias misit 425, b.
 Veranius tribunus plebis 366, f.
 veritate nihil validius 198, c.
 Vespasianus Tyrum veniens eorum impudentiam arguit 403, d. Iosephum honorat 403, f. Imperator declaratur 406, d. nunciatur 527, a. a Nerone ad exercitum mittitur exercitum ducens benigne suscipitur 483, e. Gadaram expugnat 487, f. Iotapatam obsidet 489, c. d. Iudeos repellit 490, c. vulnere dolore superato bellum in Iudeos incitat 491, f. turres ferro obductas erigit 493, d. Samaritanas infestat 494, d. Iosephum muneribus fouet 498, a. exercitum Ioppen mittit 498, c. in Caesaream migrat 499, b. nauale praedium contra Taricheas instituit 502, c.
 Vespasianus Gamalam obsidet 503, e.
 Vespasianus a suis relictus 504, d.
 Vespasianus arcem Gamale obtinet 506, a. contra hostes incitatur 517, e. mortem Neronis cognoscit 522, c. Iudeam inuadit 524, c. Imperator inuitus fit 526, b. Iosephum captiuitate liberat 527, a. Imperator praedicatur 528, c. Gallileam excidit, & ex bello Iudaico imperium adeptus est 545, c. templum pacis aedificat 575, d.
 Vespasiani pudicitia, & modestia 526, a. clementia 578, c. ornamenta, vota, prandium, & triumphus celeberrimus 574, c. d.
 Vespasiano defuncto Iustus historiam prodit 401, c.
 Vespera, quae dici pars 2, e.
 vestitus lex 72, c.

Veterebra notatio 560, b.
 viae regiae silice stratae 150, b.
 viatores cibandi 68, f.
 vicorum direptio 523, a.
 victima caelitus inflammata 94, e.
 victoria in quibus consistat 11, d. 155, f. 226, c.
 victoriae lex 72, b.
 victoriae simulachra 575, b.
 vindemiae lex 68, e.
 vini immoderati energia 197, c.
 virga in draconem conuersa 34, d.
 virginem vi opprimentis poena 613, a.
 virtus libertatis effectrix & alitrix 364, a.
 cum Virtute res gerenda 286, b.
 virtutes regiae imprimis subditis declaranda 111, b.
 vitae humanae terminus post Moysen 9, d.
 Vitellius Syriae praefes Hierosolyma peruenit: stolam pontificiam sacerdotibus tradens, Ionathae pontificatum confert 341, d. e. Artabanum occidere conatur 342, a. ab Herode conuiuio excipitur, ibidem, b. Theophilum pontificem constituit 343, b. Romam pro castris habet 525, e. luxuriatur & occiditur 522, d. 528, c.
 vitis aurea 257, d.
 vltio aquilae aureae direptae 449, a.
 vna dies pro prima dies 2, f.
 vnguentum sanctum 49, c.
 Vologesus rex Parthorum auream coronam Tito dat 573, c. Izati contrarius 376, f. eademq; bellum infert blasphemus 377, a.
 Voluminus Syriae praefes 312, b. eius in Herodis filios sententia 316, c. 439, c. d.
 votum Iacobi 17, d.
 vota Deo facientium consuetudo 465, a.
 Vra Chaldaeorum vrbs 9, d.
 vrbs sacrae lex 67, b.
 vrbs quae primus condiderit, & instituit 4, d.
 Vrias a castris vocatus 123, e. mortuus Dauidi nunciatur 124, c.
 Vrie literae 123, f.
 Vses Arami filius 9, b. Damasci conditor 9, b.
 Vssis Dani filius 29, c.
 vsura prohibita 613, c.
 vxores quando & quales sint ducendae 69, c.
 Vxus filius Nachoris e Melcha 9, d.
 Vzalis Iustae filius 9, b.

X.

Xaloth vicus 484, b.
 Xanthicus mensis 5, d. 36, c. 37, b.
 Xerxes Darij filius rex Persicus 201, d. Iudeis comitatum suppeditat 203, d.
 Xerxis ad Esdras literae 201, c. in Iudaicam gentem beneficentia, ibidem, d.
 Xerxi mortuo Artaxerxes filius succedit 204, d.
 Xylophorias festiuitas 471, b.

Z.

Zabelus Arabum dynasta Ptolemaeo, Alexandri caput mittit 239, b.
 de Zabido Apionis mendacium 608, c.
 Zabros Gadis filius 29, e.
 Zabuda Iocimi mater 184, f.
 Zabulon quid significet 18, c.
 Zabulon Iacobi e Lia filius 18, c.
 zabulonitarum fors 78, c.
 Zabulon Galileae ciuitas 475, b.
 Zacharias Nachoris e Melcha filius 9, d.
 Zacharias Amphicali filius 512, a.
 Zacharias Hieroboami filius Israelis rex occisus 176, d.
 Zacharias Amia Achaze fil. interemit 177, d. supremus Israelitarum dux
 Zacharias Ioadi pontif. filius in templo lapidari iubetur 173, d.
 Zacharias propheta populum confirmat 200, c.
 Zabeucus Locrorum legislator 610, d.
 Zambrias quis 64, b. f.
 Zambriae contra Moysen oratio 64, c. interitus 64, c.
 Zamares Israelitarum rex 157, d. igne perit 157, d.
 Zamaris relictis filijs moritur 319, d.
 de Zamari Iudeo Babylonico 319, b.
 Zara Iudae filius 29, d.
 Zareus Aethiopum rex ab Asano profligatur 156, d.
 Zebellus Galis conatus aperuit, 87, a.
 Zebis dux Madianitarum 86, b.
 Zelotae impij 579, c. suppressendi 13, b. suo periculo cruciati 514, d. rapiunt Simonis Giorae vxorem 524, a. vrbs profanant 524, c. templum occupant 525, c.
 Zelotarum

Index.

<i>Zelotarum crudelitas</i> 516, b. 517, b. diffi-	<i>Zenodorus qui vixerit</i> 295, & interie-	<i>Zoilus Dora tyrannus</i> 249, b. Pto-
dium 525, a. scelera 516, c	rit 296, a	lemæi opem implorat, & capitur
<i>zelotypie lex</i> 53, a	<i>ad Zeuxidem Antiochi epistola Iudeos</i>	249, c
<i>Zelotypus Phocorum apud Herodem</i>	laudans 219, d	<i>Zoor, locus</i> 12, d
accusat 308, e	<i>Zibus rex Madianitarum</i> 86, a	<i>Zophonias Gadis filius</i> 29, e
<i>Zelpha Iacobi ancilla</i> 18, b, 29, d	<i>Zipha vrbs à Roboamo condita</i>	<i>Zopyrion Græcus de Iudeis</i> 597, b
<i>Zenbranes Abrami filius è Chetura</i>	153, c	<i>Zorobabel Salathielis filius Hieroso-</i>
14, d	<i>Zipheni Dauidi proditores</i> 109, c	lymorum 199, b. <i>Darium adit</i>
<i>Zeno philosophus</i> 609, d	<i>Zizus Philippi socius Arabum prim-</i>	197, b. <i>altare erigendum instituit</i>
<i>Zeno Cotyla apud Philadelphenses ty-</i>	ceps 252, b	199, c. <i>popularibus libertatem nun-</i>
rannidem inuastit 245, a	<i>Zoar Simeonis filius</i> 29, d	ciat 198, f

F I N I S.

